Charles Dickens
Barnaby Rudge

Charles Dickens

Barnaby Rudge

eBibliotek 1800

2024

Ophavsret og brugsbetingelser

Denne ebogsudgave af Charles Dickens: *Barnaby Rudge* er baseret på originaler, som er public domain i hele verden.

Nærværende ortografisk opdaterede og redigerede udgave af teksten kan frit downloades og videreformidles under Creative Commons-licensen BY-NC-SA – Kreditering-IkkeKommerciel-DelPåSammeVilkår 4.0 International.

Generelt forbehold: *Vær opmærksom på, at denne ebog er baseret på en tekst, som stammer fra en længst svunden tid. Normer og udtryksmåder mm. var anderledes dengang, og der kan derfor forekomme indhold, som på nogle virker stødende. Bogen skal, ligesom alle andre kunstneriske værker fra andre tider, ses i sin kulturelle og tidsmæssige kontekst, og udgiveren kan og vil ikke påtage sig noget ansvar for forfatterens verdensbillede og udtryksmåder.*

Copyright and conditions of use

This ebook edition of Charles Dickens: *Barnaby Rudge* is based upon sources in the public domain worldwide.

This orthographically updated and revised edition is free to download and reuse under Creative Commons BY-NC-SA Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International.

Disclaimer: *Please note that this book is based on an original text dating from another era. Norms and language were different then, and some readers might find offensive content. We believe that any work of*

art from previous times should be viewed in its cultural and temporal context and not in the light of latter-day prejudices, and we can and will not accept any responsibility for the author's views or language.

I

I året 1775 lå der på grænsen af Epping Forest i en afstand af omtrent tre mil fra London et værtshus, som kaldtes Majstangen. Denne omstændighed tydeliggjordes for alle rejsende, som hverken kunne læse eller skrive – og for seks og tresindstyve år siden var dette tilfældet med en mængde både af dem, der rejste, og af dem, der blev hjemme – ved det lige over for huset i kanten af landevejen opklækkede sindbillede, der, om det end ikke havde den anselige størrelse, som majstænger i gamle dage plejede at have, dog var et tredive fod højt, ungt og smukt asketræ, der var så lige som nogen pil, en engelsk bueskytte nogen sinde har afskudt.

Værtshuset Majstangen var en gammel bygning med flere gavle, end et dovent menneske gad tælle på en solvarm dag; vældige skorstene i zigzag, af hvilke det syntes, som om røgen ikke kunne andet end arbejde sig ud i overnaturligt fantastiske skikkelser, som den fik på sin bugtede vandring, og nogle uhyre, skumle, forfaldne og tomme udbygninger. Stedet, sagde man, var bygget i Henry den Ottendes dage, og man havde et sagn om, at dronning Elizabeth på en jagttur ikke alene havde tilbragt en nat der i et egetræspaneleret værelse med et dybt karnapvindue, men at den jomfruelige herskerinde endog den næste morgen, da hun stod på den store sten uden for døren med den ene fod i stigbøjlen, havde givet en page en dygtig ørefigen for en tjenesteforsømmelse. De prosaiske og tvivlesyge folk, af hvilke der fandtes nogle få blandt Majstangens kunder,

således som det desværre er tilfældet i ethvert lille samfund, var tilbøjelige til at holde dette sagn for temmelig apokryfisk; men hver gang værten i den gamle gæstgivergård påberåbte sig selve den store sten som vidnesbyrd og triumferende fremhævede, at den endnu den dag i dag lå på det selvsamme sted, blev tvivlerne stadig overvundet af et stort flertal, og alle sande troende hoverede som over en sejr.

Hvad enten nu disse og mange andre historier af lignende natur var sande eller ikke, var Majstangen dog virkelig en gammel bygning, en meget gammel bygning, måske lige så gammel, som den gjorde fordring på at være, måske ældre, hvilket undertiden sker med huse af en uvis, ligesom med damer af en vis alder. Vinduerne havde små gammeldags ruder indfattede i bly, gulvene var sunket og ujævne, lofterne var sværtet af tidens hånd og tyngedes af svære bjælker. Uden for døren var et gammelt bislag med underlige groteske figurer udskåret i træ, og her sad de mere begunstigede gæster om sommeraftenerne og røg og drak – ja, og sang undertiden også mangen en god vise, idet de hvilede på to højryggede bænke, der vogtede for indgangen til huset ligesom tvillingdragerne i eventyrene.

I kaminerne i de ubenyttede værelser havde svalerne i mange år bygget deres reder, og fra det tidligste forår til det seneste efterår kvidrede hele kolonier af spurve på tagskægget. I den øde gård og i udhusene var der flere duer, end nogen anden end værten kunne opregne. Tumlingernes, parykkernes og hugstjerternes boltren og kredsen i luften stemte måske ikke ganske overens med bygningens satte og alvorlige præg; men deres ensformige kurren, der lød, så lang som dagen var, stod i

god samklang med det og syntes at dysse huset i søvn. Med sine fremspringende stokværker, små, dorske ruder og forsiden, der ragede ud over stien, så den gamle bygning ud, som om den nikkede i søvne. Der hørte i virkeligheden ikke nogen særlig levende indbildningskraft til for i den at opdage andre ligheder med et menneske. Murstenene, den var opført af, havde oprindelig været stærkt mørkerøde, men var blevet gule og afblegede ligesom en gammel mands hud; det kraftige tømmer var blevet ormstukket ligesom tænder, og hist og her svøbte vedbenden sine grønne blade tæt om de af tiden medtagne vægge ligesom for at lune det på dets gamle dage.

Men det var dog endnu rask og kraftigt af sin alder, og på sommer- og efterårsaftenerne, når den nedgående sols skær faldt på egene og kastanjetræerne i den tilgrænsende skov og også gav det gamle hus lidt af sin glans, syntes det at være en passende kammerat for dem og endnu at have mange leveår tilbage.

Den aften, vi har at gøre med, var ingen sommer- eller efterårsaften, men en aftenskumring i marts, da blæsten hylede ynkeligt mellem træernes nøgne grene og, idet den rumlede i de vide skorstene og piskede regnen mod vinduerne i Majstangen, skaffede dem af dens kunder, som var der, en gyldig grund til at forlænge deres ophold, mens den bragte værten til at forudsige, at vejret sikkert ville klare op på slaget elleve, hvilket ved et mærkeligt træf netop var den time, hvor han altid lukkede sit hus.

Navnet på ham, over hvem profetiens ånd således sænkede sig, var John Willet, en tyk mand med et stort hoved og fedt ansigt, der røbede en urokkelig stædighed og langsom

fatteevne i forbindelse med en meget stærk tillid til hans egne fortjenester. I sine mere medgørlige øjeblikke pralede John Willet altid af, at var han langsom, var han også sikker, hvilken påstand ikke kunne modsiges, eftersom han i enhver henseende unægtelig var det modsatte af hurtig. I det hele taget var han et af de mest stridige og påståelige mennesker i verden – altid vis på, at hvad han tænkte, sagde eller gjorde, var rigtigt, mens han holdt det for en ved naturens og forsynets love aldeles ordnet og afgjort sag, at enhver, som sagde, gjorde eller tænkte anderledes, uundgåelig og nødvendigvis måtte have uret.

Willet gik langsomt hen til vinduet, trykkede sin fede næse flad mod den kolde rude og så ud, idet han skyggede for sine øjne, for at hans syn ikke skulle blændes af det røde skær af ilden. Derpå gik han langsomt tilbage til sin gamle plads ved kaminen, satte sig til rette på den med en let gysen, som kun forhøjede nydelsen af det varme bål, og sagde med et blik på sine gæster:

"Det klarer op klokken elleve. Hverken tidligere eller senere. Hverken før eller efter."

"Hvor ved De det fra?" sagde en lille mand i krogen lige overfor. "Månen er i sidste kvarter og står op klokken ni."

John så sindigt og højtideligt på den spørgende, indtil meningen med denne bemærkning var gået rigtigt op for ham, hvorpå han i en tone, som syntes at tilkendegive, at månen var noget, som særlig vedkom ham og ingen anden, svarede:

"Bryd De Dem bare ikke om månen. Gør Dem ingen ulejlighed for dens skyld. Lad De bare månen i fred, så skal jeg også lade Dem i fred."

"Jeg har dog vel ikke fornærmet Dem?" sagde den lille mand.

Atter gav John sig god tid, indtil han var blevet fuldkommen klar over meningen, og idet han derpå svarede: "Endnu ikke", holdt han et lys til sin pibe og dampede væk i en velbehagelig tavshed. Nu og da skottede han til en mand i en vid ridekjole med store opslag, der var smykkede med falmede sølvgaloner og vældige metalknapper. Denne mand sad noget afsides fra husets faste kunder, og da han havde en hat på, der hang ham ned over ansigtet, som end yderligere skyggedes af den hånd, hans pande hvilede på, så han temmelig uselskabelig ud.

Der var endnu en gæst, som med støvler og sporer på ligeledes sad i nogen afstand fra kaminen, og hvis tanker – at dømme efter hans korslagte arme, rynkede bryn og det foran ham stående, urørte krus – var optaget af ganske andre ting end de emner, der var under forhandling, eller de personer, der forhandlede dem. Det var en ung mand på omtrent otte og tyve år, noget over middelhøjde og, skønt noget spinkel, dog smukt og kraftigt bygget. Han bar sit eget, sorte hår og var iført en ridedragt, der, ligesom hans store støvler, hvis form og snit mindede om dem, som nu om stunder bæres af vore livgardister, fremviste umiskendelige spor af vejenes slette tilstand. Men så tilsølet han var, var han dog godt, ja endog rigt klædt og så, uden at være overdrevent pyntet, ud som en fornem kavaler.

På bordet ved siden af ham lå, således som han skødesløst havde henkastet dem, en tyk ridepisk og en bredskygget hat, som uden tvivl var beregnet på det hårde vejr. Desuden lå der et par pistoler i hylstre og en kort ridekappe. Kun lidt af hans ansigt var synligt med undtagelse af de lange sorte øjenhår,

som skjulte hans nedslagne øjne; men et udtryk af sorgløs utvungenhed og medfødt anstand syntes at være bredt ud over skikkelsen og endog at strække sig ud til de nævnte genstande, der alle var smukke og passede godt til hinanden.

På denne unge gentleman fæstede Willets blik sig kun en gang og da for ligesom at spørge, om han havde lagt mærke til sin tavse nabo. Det var tydeligt, at John og den unge mand ofte før havde truffet hinanden. Da John så, at hans blik ikke blev gengældt eller overhovedet opdagedes af den person, hvem det gjaldt, sammentrængte han lidt efter lidt sine øjnes hele styrke i et brændpunkt og rettede dem på manden med den nedhængende hat, på hvem han efterhånden gav sig til at stirre så vist, at det smittede hans stamgæster, der alle, ligesom efter en stiltiende overenskomst, tog piberne af munden og ligeledes stirrede gabende på den fremmede.

Den firskårne vært havde et par store, sløve, fiskeagtige øjne, og den lille mand, som havde dristet sig til at tale om månen – han var degn og ringer i Chigwell, en landsby der i nærheden – havde små, runde, sorte, skinnende øjne, ligesom perler; desuden bar den lille mand ved knæene af sine rustbrune benklæder, på sin rustbrune kjole og helt ned ad sin lange vest med taskelommerne nogle underlige små knapper, der ikke havde lighed med noget undtagen med hans øjne, men dem lignede de også i den grad, at når de tindrede og blinkede i skæret af ilden, som ligeledes afspejlede sig i hans skospænder, syntes han at være lutter øjne fra hoved til fod og at stirre på den ukendte gæst med hvert eneste et af dem. Intet under, at et menneske kunne blive uroligt ved en sådan mønstring, ikke at tale om de øjne, der tilhørte spækhøkeren og postmesteren, den

lille Tom Cobb, og skovfogeden, den lange Phil Parkes, som begge, smittede af deres staldbrødres eksempel, med ikke mindre opmærksomhed iagttog ham med hatten.

Den fremmede blev urolig, måske på grund af at være udsat for denne krydsild af øjne, måske snarest på grund af sine foregående tankers natur; for idet han forandrede sin stilling og hastigt så sig om, studsede han ved at se, at han var genstand for en så skarp iagttagelse, og kastede et forbitret og mistroisk blik på gruppen ved ilden. Dette blik gjorde den virkning, at det øjeblikkelig fik alle til at vende øjnene mod kaminen, kun med undtagelse af John Willet, som, da han så sig ligesom grebet i gerningen og ikke var meget opvakt af sig, fortsatte at stirre på sin gæst på en højst kejtet og forlegen måde.

"Nå?" sagde den fremmede.

Nå. Der lå ikke meget i dette nå. Det var ingen lang tale.

"Jeg syntes, at De bestilte noget," sagde værten efter at have betænkt sig et par minutter.

Den fremmede tog hatten af og åbenbarede en tresårig mands hårde, vejrslagne og af tiden medtagne træk, hvis medfødte barske udtryk ikke forskønnedes af et sort tørklæde, der var bundet stramt om hans hoved, og, idet det gjorde tjeneste som paryk, skyggede for hans pande og næsten skjulte hans øjenbryn. Hvis det var meningen, at det skulle skjule eller lede opmærksomheden bort fra et dybt sår, som nu dannede et stygt ar, men, da han fik det, måtte være trængt ind til kindbenet, så opnåedes denne hensigt kun dårligt, da man ikke kunne undgå at opdage det ved første øjekast. Hans hud havde en ligagtig farve, og hans skæg var gråsprængt og pjusket og omtrent tre uger gammelt. Således var denne meget lurvet og

fattigt klædte skikkelse, som nu rejste sig op fra stolen og, efter med lange skridt at være gået over gulvet, satte sig i en krog ved kaminen, som den lille degns høflighed eller frygt villigt indrømmede ham.

"En landevejsrøver!" hviskede Tom Cobb til Parkes.

"Tror De, at landevejsrøvere ikke går smukkere klædt end som så?" svarede Parkes. "Det er en bedre håndtering, end De tror, Tom, og landevejsrøvere har ikke nødig at være lurvede og plejer heller ikke at være det; det kan De stole på."

Imidlertid havde genstanden for disse betragtninger gjort tilbørlig ære af huset ved at forlange noget at drikke, hvilket straks blev bragt til stede af værtens søn Joe, en bredskuldret, kraftig ung knøs på tyve år, som hans fader endnu fandt for godt at regne for en dreng og behandlede i overensstemmelse dermed. Idet manden strakte hænderne ud for at varme dem ved den blussende ild, drejede han sit ansigt om mod selskabet og sagde, efter at have mønstret det skarpt, i en tone, som ganske svarede til hans ydre:

"Hvad er det for et hus, der ligger en fjerdingvej eller så herfra?"

"Et værtshus?" spurgte værten med sin sædvanlige langsomhed.

"Et værtshus, fader!" udbrød Joe, "er der noget værtshus i en fjerdingvejs afstand fra Majstangen? Han mener naturligvis det store hus – Fasangården. Ikke sandt, det gamle, røde, grundmurede hus, som ligger på sin egen grund?"

"Ja," sagde den fremmede.

"Og som for femten eller tyve år siden lå i en fem gange så stor park, der sammen med andre og endnu bedre ejendomme

lidt efter lidt har skiftet ejere og er svundet ind til ingenting – desværre!" fortsatte den unge mand.

"Det kan nok være," var svaret. "Men mit spørgsmål gjaldt ejeren. Hvad det har været, bryder jeg mig ikke om at få at vide, og hvad det er, kan jeg selv se."

Arvingen til Majstangen lagde fingeren på læberne og svarede med et blik på den allerede omtalte unge herre, der havde forandret sin stilling, da huset første gang var blevet nævnt, i en dæmpet tone:

"Ejerens navn er Haredale, mr. Geoffrey Haredale, og –" atter skottede han i samme retning som før, "- en hædersmand er han – hm!"

Den fremmede, der lige så lidt ænsede denne advarende hoste, som han havde ænset den betydningsfulde bevægelse, der var gået forud for den, fortsatte sine spørgsmål.

"Jeg skød en genvej for at komme hertil og fulgte stien, der går over ejendommen. Hvad var det for en ung dame, som jeg så stige ind i en karet? Var det hans datter?"

"Hvor skulle jeg vide det fra, min gode mand?" svarede Joe, som det, ved at sætte noget til rette på arnestedet, lykkedes at nærme sig sin inkvisitor og trække ham i ærmet, "jeg har jo ikke set den unge dame. Hu! Nu stormer og regner det igen; sikken en aften!"

"Ja, det er et slemt vejr."

"Er De vant til det?" spurgte Joe, der greb efter enhver ting, der syntes at love at give samtalen en anden retning.

"Så temmelig," svarede den anden, "men det var nu den unge dame – har mr. Haredale en datter?"

"Nej, nej," sagde den unge knøs gnavent; "han er ugift, er han. Men vær dog stille, mand! Ser De ikke, at der er nogen derhenne, som ikke synes om denne snak?"

Uden at bryde sig om denne fremhviskede indsigelse og idet han lod, som om han ikke hørte den, fortsatte hans plageånd drillende:

"Ugifte mænd har før haft døtre. Hun er måske dog hans datter, selv om han ikke er gift."

"Hvad mener De?" sagde Joe og tilføjede sagte, idet han atter nærmede sig ham: "De vil komme til at bøde for det; det kan jeg love Dem."

"Jeg har intet ondt ment," svarede den rejsende kækt, "og har heller intet ondt sagt, det jeg ved af. Jeg stiller nogle spørgsmål – som enhver anden fremmed, hvilket jo er ganske naturligt – om beboerne af et mærkeligt hus i en egn, jeg ikke kender, og De bliver så forvirret og forskrækket, som om jeg førte højforræderisk tale mod kongen selv. De kan måske sige mig grunden; for jeg er, som sagt, fremmed her, og dette er græsk for mig."

Den sidste udtalelse henvendtes øjensynlig til den, der var skyld i Joes forlegenhed, og som havde rejst sig op og rettede på sin ridekjole, førend han gik ud. Med det korte svar, at han ingen oplysning kunne give ham, vinkede den unge mand ad Joe og rakte ham et pengestykke som betaling af sin regning, hvorpå han skyndte sig ud, ledsaget af Joe selv, der tog et lys og fulgte med for at lyse ham til husdøren.

Mens Joe var fraværende, fortsatte den ældre Willet og hans tre staldbrødre at smøge med den urokkeligste alvor og i den dybeste tavshed, mens enhver af dem holdt øjnene fæstede på

en vældig kobberkedel, der hang over ilden. Efter nogen tids forløb rystede John Willet langsomt på hovedet, og derefter gjorde hans venner det samme, men ingen af dem vendte øjnene bort fra kedlen eller forandrede en mine.

Omsider kom Joe tilbage – meget snaksom og venlig, som om han havde en stærk anelse om, at han ville få en irettesættelse.

"Hvad dog kærlighed kan gøre!" sagde han, idet han flyttede en stol hen til kaminen og så sig om, ligesom for at søge deltagelse. "Han går nu til fods til London – den hele vej til London. Hans hoppe er blevet lam ved at gå hertil i dette Herrens vejr og ligger i dette øjeblik nok så lunt ude i stalden, og så giver han selv slip på en god varm aftensmad og vor bedste seng, fordi miss Haredale er taget til en maskerade inde i byen, hvor han nu endelig vil træffe sammen med hende! Jeg tror ikke, at jeg kunne gøre ham det efter, hvor smuk hun også er; men jeg er jo rigtig nok heller ikke forelsket, i det mindste ikke det, jeg ved af; det er hele forskellen."

"Han er altså forelsket?" spurgte den fremmede.

"Så temmelig," svarede Joe, "han kan vanskeligt blive mere forelsket, end han er."

"Stille!" udbrød hans fader.

"Du er dog en sær patron, Joe!" sagde lange Parkes.

"En ubetænksom knøs!" mumlede Tom Cobb.

"Der trænger sig frem og vrider sin egen faders næse af!" udbrød degnen lignelsesvis.

"Hvad har jeg da gjort?" indvendte den stakkels Joe.

"Stille!" svarede hans fader. "Hvor understår du dig i at snakke, når du ser, at folk, der er to-tre gange så gamle som du,

sidder stille og tavse og ikke drømmer om at sige et ord?"

"Men så er det jo den rette tid for mig til at tale, er det ikke?" sagde Joe trodsigt.

"Den rette tid!" svarede hans fader, "det er aldrig den rette tid."

"Meget rigtigt!" mumlede Parkes, idet han nikkede gravitetisk ad de to andre, der ligeledes nikkede og hviskende sagde, at det netop var sagen.

"Det er aldrig den rette tid," gentog John Willet; "da jeg var på din alder, talte jeg aldrig, havde jeg aldrig lyst til at tale, men hørte efter og lærte af de ældre; det er, hvad jeg gjorde."

"Og du ville få at se, Joe, at din fader er en sej krabat at diskutere med, hvis nogen ville prøve på at binde an med ham," sagde Parkes.

"For den sags skyld, Phil," bemærkede Willet, idet han pustede en lang, tynd, spiralformet røgsky ud af den ene mundvig og stirrede tankefuldt på den, mens den svævede bort, "for den sags skyld, Phil, er det en naturgave at kunne diskutere. Har naturen skænket én den evne at kunne diskutere, har man også ret til at bruge den, så godt man er i stand til, og har ikke ret til at lade sig holde tilbage af falsk undseelse og nægte, at man har denne gave; for det ville være det samme som at vende naturen ryggen, som at forhåne den, at foragte dens kostelige skatte og vise, at man var et svin, som ikke fortjente, at der skulle kastes perler for det."

Da værten her gjorde et meget langt ophold, udledte Parkes deraf den naturlige slutning, at han havde endt sit foredrag, hvorfor han med en vis strenghed henvendte sig til den unge mand og udbrød:

"Hører du, hvad din fader siger, Joe? Jeg tror næppe, at du ville bryde dig om at indlade dig i en diskussion med ham."

"*Hvis*," sagde John Willet, idet han vendte sine øjne fra loftet hen mod Phil parkes' ansigt og udtalte dette "hvis" med et eftertryk, der skulle tilkendegive ham, at han med usømmeligt og påtrængende hastværk havde givet sit besyv med i samtalen, "hvis naturen har skænket mig den gave at kunne diskutere, hvorfor skulle jeg da ikke tilstå det og være stolt af det? Jo, sir, jeg er sej i den henseende. De har ret, sir. Jeg har mangen en god gang aflagt beviser på min sejhed i dette værelse, som jeg tror, at De ved; og ved De det ikke," tilføjede John, idet han atter stak piben i munden, "nå, så meget des bedre, for jeg er ikke stolt og agter ikke at fortælle Dem om det."

En almindelig mumlen blandt hans tre kammerater og en almindelig rysten på hovedet ad kobberkedlen overbeviste John Willet om, at de kendte hans evner tilstrækkeligt og ikke havde noget yderligere bevis nødig for at overbevises om hans overlegenhed. John smøgede med lidt mere værdighed og så i tavshed på dem.

"Det er nu alt sammen meget godt," mumlede Joe, der havde siddet og rokket på sin stol med forskellige urolige lader. "Men er det meningen, at jeg aldrig må åbne munden?"

"Stille, dreng!" brølede hans fader. "Nej, det skal du aldrig. Når nogen spørger om din mening, kan du sige den. Når der bliver talt til dig, kan du tale. Når ingen spørger om din mening, og der ikke bliver talt til dig, har du kun at holde bøtte. Verden er såmænd undergået en nydelig forandring siden min tid. Min tro er, at der ingen drenge er tilbage – at der ikke findes en sådan ting som en dreng – at der nu ikke findes

nogen mellemting imellem et barn af mandkønnet og en mand – og at alle drenge er uddøde med højsalig kong Georg den Anden."

"Det er en meget rigtig bemærkning, dog altid med undtagelse af de unge prinser," sagde degnen, der som kirkens og statens repræsentant der i selskabet holdt sig forpligtet til at lægge den strengeste loyalitet for dagen. "Hvis det er gudeligt og moralsk, at drenge, så længe de er i drengealderen, opfører sig som drenge, så må de unge prinser være drenge og kan ikke være andet."

"Har De nogen sinde hørt tale om havfruer," sagde Willet.

"Ja vel har jeg det."

"Meget vel. Ifølge havfruernes natur må den del af en havfrue, der ikke er en kvinde, være en fisk. Ifølge unge prinsers natur må den del (om der i det hele er nogen), af en ung prins, som ikke ligefrem er en engel, være gudelig og moralsk. Er det derfor sømmeligt og gudeligt og moralsk, at de unge prinser er drenge (således som det er det i deres alder), er og må de være drenge og kan umuligt være noget andet."

Da denne opklaring af det indviklede punkt blev modtaget med sådanne bifaldsytringer, at de satte John Willet i godt humør, nøjedes han med atter at påbyde sin søn tavshed og sagde til den fremmede:

"Havde De henvendt Deres spørgsmål til en voksen person – til mig eller en af disse herrer – ville De have fået besked og ikke spildt Deres vejr. Miss Haredale er Geoffrey Haredales broderdatter."

"Lever hendes fader?" spurgte manden ligegyldigt.

"Nej," svarede værten, "han lever ikke og er ikke død –"

"Ikke død!" udbrød den anden.

"Ikke død på nogen almindelig måde," sagde værten.

Kammeraterne nikkede til hinanden, og Parkes sagde med dæmpet stemme, idet han imidlertid rystede på hovedet, som om han ville sige, "lad ingen modsige mig; for jeg tror ham ikke," at John Willet rigtigt var oppe i aften og i stand til at binde an med en overdommer.

Den fremmede tav nogle øjeblikke og spurgte derpå kort:

"Hvad mener De?"

"Mere, end De tror, min ven," svarede John Willet. "Der er måske mere mening i de ord, end De aner."

"Ja måske," sagde den fremmede mand tvært; "men hvad pokker taler De således i gåder for? Først siger De, at en mand ikke lever og heller ikke er død – derpå, at han ikke er død på nogen almindelig måde – og så, at De mener en del mere, end jeg tror. Det kan De, oprigtig talt, let gøre, for så vidt jeg ser, mener De intet. Hvad mener De, spørger jeg atter?"

"Det," svarede værten, som den fremmedes tværhed bragte lidt ud af koncepterne, "har været en af Majstangens historier i de sidste to og tyve år. Den historie er Salomon Daisys historie. Den hører til huset, og, hvad mere er, ingen anden end Salomon har nogen sinde fortalt eller skal nogen sinde fortælle den under dette tag."

Manden skottede til degnen, hvis vigtige, selvtilfredse mine tydelig røbede, at han var den pågældende person, og da han så, at han havde taget piben af munden efter et meget langt drag for at holde ild i den og åbenbart var i færd med uden videre opfordring at fortælle sin historie, samlede han sin vide kjole omkring sig og rykkede længere tilbage, så at han næsten blev

borte i mørket i den rummelige krog ved kaminen, undtagen når luen, der arbejdede under en stor brændeknude, hvis vægt næsten kvalte den, pludselig skød i vejret med et stærkt skær og, efter et øjeblik at have oplyst hans skikkelse, bagefter syntes at indhylle den i en endnu større dunkelhed end før.

Ved dette flimrende lys, hvorved det gamle værelse med dets svære bjælker og panelerede vægge så ud, som om det var opført af poleret ibenholttræ, mens stormen brølede og hylede udenfor og snart fik klinken til at klirre og hængslerne på den stærke egetræsdør til at knirke, snart piskede på vinduet, som om den ville slå det ind – ved dette lys og under disse gode auspicier begyndte Salomon Daisy sin fortælling.

"Det var Reuben Haredale, Geoffreys ældste broder –" her standsede han pludselig og gjorde et så langt ophold, at endog John Willet blev utålmodig og spurgte, hvorfor han ikke blev ved.

"Cobb," sagde Salomon Daisy, idet han sænkede sin stemme og henvendte sig til postmesteren, "hvad skriver vi i dag?"

"Den nittende."

"Marts," sagde degnen og bøjede sig forover, "den nittende marts. Det er meget underligt."

Med sagte røst samstemmede de alle heri, og Salomon fortsatte:

"Det var Reuben Haredale, Geoffreys ældste broder, som for to og tyve år siden var ejer af Fasangården, der, som Joe sagde – ikke fordi du kan huske det, Joe, for det kan en dreng som du ikke, men fordi du ofte har hørt mig sige det – den gang var et langt større og bedre sted og en langt mere værdifuld ejendom, end den nu er. Hans frue var nylig død og havde efterladt ham

et barn – den miss Haredale, De har spurgt om – som den gang kun var et år gammelt."

Skønt fortælleren henvendte sig til den mand, der havde røbet så megen nysgerrighed om familien, og gjorde et ophold her, som om han havde ventet et eller andet forbavset eller opmuntrende udråb, sagde denne slet intet og viste ikke mindste tegn på, at han hørte eller brød sig om, hvad der blev sagt. Salomon vendte sig derfor om mod sine gamle kammerater, hvis næser blev klart oplyste af det mørkerøde skær fra deres pibehoveder, og da lang erfaring gjorde ham sikker på deres opmærksomhed, besluttede han at vise, hvor upassende han fandt en sådan opførsel.

"Efter sin frues død," sagde Salomon, idet han vendte den fremmede mand ryggen, "forlod Haredale egnen her, da han fandt den så ensom, og tog til London, hvor han opholdt sig nogle måneder; men da han fandt det lige så ensomt der som her – hvilket jeg gerne vil tro og altid har hørt sige – vendte han med sin lille datter pludselig tilbage til Fasangården og havde desuden den dag kun to tjenestepiger samt sin forvalter og en gartner med."

Daisy standsede for at tage et drag af sin pibe, der var nær ved at gå ud, og fortsatte derpå – i starten i en snøvlende tone som følge af det velbehag, han nød tobakken med, og de kraftige drag, han tog, og siden med tiltagende tydelighed:

"- de andre var blevet tilbage i London og skulle først komme dagen efter. Nu traf det sig således, at en gammel mand, der boede i Chigwell Row og længe havde været sygelig, samme nat afgik ved døden, og en halv time efter midnat fik jeg bud om at ringe med ligklokken."

Blandt den lille klynge tilhørere opstod der et røre, som tydelig nok viste, hvor nødigt nogen af dem på en sådan tid var gået ud i et sådant ærinde. Degnen mærkede og forstod det og fortsatte sin fortælling.

"Det var unægtelig et kedeligt stykke arbejde, især da graveren var sengeliggende af at have arbejdet så længe i den fugtige jord og siddet på de kolde ligsten, når han spiste sin middagsmad, og jeg var følgelig nødt til at gå alene, da jeg ikke kunne håbe at få nogen anden ledsager. Imidlertid var jeg dog ikke uforberedt på det, da den gamle mand ofte havde forlangt, at der skulle ringes med klokken så snart som muligt, efter at han havde opgivet ånden; og man havde allerede i flere dage ventet, at det ville være forbi med ham. Jeg tog det derfor på bedste måde, pakkede mig ind – for det var bitterlig koldt – og gik ud med en tændt lygte i den ene hånd og nøglen til kirken i den anden."

På dette punkt af fortællingen raslede den fremmede mands kjole, som om han flyttede sig nærmere for bedre at kunne høre. Med en let håndbevægelse over skulderen trak Salomon øjenbrynene i vejret og spurgte med et tavst nik Joe, om det var således. Joe skyggede for sine øjne med hånden og stirrede ind i krogen, men kunne ikke opdage noget og rystede derfor på hovedet.

"Det var netop en nat som denne. Det blæste en orkan, regnede stærkt og var meget mørkt – mørkere, tænker jeg nu ofte, end jeg nogen sinde har set det enten før eller siden. Det er måske indbildning, men alle husene var tæt tillukkede, og folkene holdt sig inde, og der er måske kun et menneske til, som ved, hvor mørkt det virkelig var. Jeg gik ind i kirken, satte

kæden på døren, så at den kunne blive stående på klem – for sandt at sige var jeg ikke meget for at blive lukket inde der alene – satte min lygte på stenbænken i den lille krog, hvor klokkerebet er, og tog plads ved siden af den for at pudse lyset.

Jeg satte mig for at pudse lyset, og da det var gjort, kunne jeg ikke overtale mig til at stå op igen og gå til min gerning. Jeg ved ikke, hvorledes det var, men jeg tænkte på alle de spøgelseshistorier, jeg havde hørt i mit liv, endog på dem, jeg havde hørt, mens jeg gik i skole, og for længe siden havde glemt; og de dukkede ikke en for en op i mine tanker, men kom alle sammen myldrende ligesom på en gang. Jeg huskede på en historie fra landsbyen, om hvorledes alle de døde på en vis nat i året – det kunne for den sags skyld gerne være den selvsamme nat – steg op af jorden og blev siddende for enden af deres grave lige til om morgenen. Derved kom jeg til at tænke på, hvor mange mennesker jeg havde set blive begravet mellem kirkedøren og kirkegårdslågen, og hvor skrækkeligt det ville være at måtte gå forbi dem og kende dem igen i deres ligklæder. Lige fra barn havde jeg kendt alle nicher og hvælvinger i kirken, og dog kunne jeg ikke overtale mig til at tro, at det var deres naturlige skygger, jeg så på gulvet, men var overbevist om, at nogle hæslige skikkelser måtte holde sig skjulte imellem dem og se ud. Under disse forestillinger kom jeg til at tænke på den gamle mand, der nylig var død, og jeg ville have svoret på, at jeg, idet jeg så op til det mørke pulpitur, så ham på hans sædvanlige plads, hvor han svøbte sig i sit liglagen og rystede, som om han frøs. I al den tid sad jeg og lyttede og lyttede og vovede ikke at trække vejret. Omsider fo'r jeg op og tog fat i

klokkerebet. I samme minut ringede – ikke denne klokke; for jeg havde næppe rørt ved rebet – men en anden.

Tydeligt hørte jeg en anden og det en dyb klokke ringe. Det varede kun et øjeblik, og selv da førte blæsten lyden bort, men dog hørte jeg den. Jeg lyttede længe, men det ringede ikke mere. Jeg havde hørt tale om gravlys, og til sidst bildte jeg mig ind, at det måtte være en gravklokke, der ringede af sig selv ved midnat over de døde. Jeg ringede med min egen klokke – hvorledes eller hvor længe, ved jeg ikke – og skyndte mig så hurtigt hjem og i seng, at mine fødder næppe rørte ved jorden.

Efter en urolig nat stod jeg tidligt op næste morgen og fortalte mine naboer historien. Nogle blev alvorlige, og andre slog den hen i spøg. Jeg tror ikke, at nogen holdt den for sand. Samme morgen fandtes imidlertid Reuben Haredale myrdet i sit sovekammer, og i sin hånd holdt han endnu et stykke tov, der var fæstet til en stormklokke ude på taget og hang ned i hans værelse, og som var blevet skåret over, uden tvivl af morderen, lige som han havde taget fat i det.

Det var den klokke, jeg havde hørt.

En skrivepult fandtes åbnet, og en pengekasse, som Haredale samme dag havde bragt med, og som nok havde indeholdt en stor sum, var borte. Både forvalteren og gartneren savnedes og mistænktes begge i lang tid, men fandtes ikke, skønt der søgtes efter dem nær og fjernt. Og langt nok kunne man have søgt efter forvalteren, den stakkels Rudge, hvis lig – der næppe var til at genkende, undtagen på hans klæder, hans ur og en ring, han havde på fingeren – flere måneder efter fandtes på bunden af en dam nede i haven med et dybt knivsår i brystet. Han var kun halvt påklædt, og alle mennesker var enige om, at han

havde siddet og læst oppe på sit værelse, hvor der var mange spor af blod, og pludselig var blevet overfaldet og dræbt før hans herre.

Enhver vidste nu, at gartneren måtte være morderen, og skønt man til den dag i dag intet har hørt til ham, sker det nok en gang, det kan De stole på. Forbrydelsen blev begået i dag for to og tyve år siden, den nittende marts sytten hundrede og tre og halvtreds, og den nittende marts i et eller andet år, lige meget hvornår – jeg ved det, jeg er vis på det; for vi er altid på denne dag på en eller anden underlig måde kommet tilbage til dette emne – den nittende marts i et eller andet år, tidligt eller sent, vil denne mand blive opdaget.

2

"En sælsom historie!" sagde den mand, der var skyld i, at den blev fortalt. "Sælsommere endnu, hvis det skulle gå i opfyldelse, som De forudsiger. Er det alt?"

Et så uventet spørgsmål ærgrede Salomon Daisy ikke så lidt. Ved at fortælle historien så ofte og udsmykke den med diverse tilsætninger, afpasset efter de forskellige tilhørere fra tid til anden, var han efterhånden kommet til at fortælle den med stor virkning, og "er det alt?" oven på en sådan klimaks var ikke det, han var vant til.

"Er det alt?" gentog han. "Ja, det er alt, og det er også nok, synes jeg."

"Det synes jeg med. Min hest, unge mand. Det er kun en lejehest fra et posthus ved landevejen, men den må bære mig til London i aften."

"I aften!" sagde Joe.

"Ja i aften. Hvad glor De efter? Dette værtshus synes at være et mødested for hele nabolagets gabende dagdrivere."

Ved disse ord, som åbenbart hentydede til den skarpe mønstring, han havde været genstand for, således som fortalt i det foregående kapitel, vendte John Willet og hans venner med vidunderlig hurtighed igen deres øjne hen mod kobberkedlen. Joe derimod, der var en modig knøs, gengældte den fremmedes forbitrede øjekast med et fast blik og sagde:

"Det er dog ikke så synderlig næsvist at undre sig over, at De vil rejse i aften. Der er dog vist før blevet gjort Dem et lige så

uskyldigt spørgsmål i et værtshus og i bedre vejr. Jeg troede, at De måske ikke kendte vejen, da De syntes at være fremmed her i egnen."

"Vejen –" gentog den anden opirret.

"Ja, kender De den?"

"Jeg skal – hm – jeg skal nok finde den," svarede manden, idet han slog ud med hånden og drejede sig om på hælen. "Vært, kom og tag mod Deres betaling."

John Willet adlød opfordringen; for i denne henseende var han sjælden langsom, undtagen når det kom an på at give tilbage og undersøge ægtheden af det pengestykke, der blev ham tilbudt, som han da brugte sine tænder eller sin tunge eller en anden prøvelse eller i tvivlstilfælde en hel række af prøver til, som endte med, at den blev tilbagevist. Gæsten svøbte derpå sine klæder om sig for, så godt han kunne, at skærme sig mod det rå vejr og gik uden noget ord eller tegn til afsked ud i gården. Her stod Joe, der havde forladt værelset ved slutningen af deres korte samtale, og dækkede sig selv og hesten mod regnen under et gammelt halvtag.

"Den er noget nær af samme mening som jeg," sagde Joe og klappede hesten på halsen; "jeg tør vædde på, at det ville hue den bedre, end det ville hue mig, om De blev her i nat."

"Den og jeg er af forskellig mening, hvilket vi mere end en gang har været på vejen hertil," lød det korte svar.

"Det samme tænkte jeg på, førend De kom; for den har følt Deres sporer, stakkels dyr."

Den fremmede slog kjolekraven op om ørene og svarede ikke.

"De vil tage kende på mig, ser jeg," sagde han, idet han, da han svang sig i sadlen, lagde mærke til det unge menneskes

blik.

"Det er nok værd at tage kende på en mand, herre, der rejser en vej, han ikke kender, på en udaset hest og forlader et godt nattekvarter i et vejr som dette."

"De har skarpe øjne og en skarp tunge, mærker jeg."

"Begge dele, håber jeg, af naturen, men den sidste ruster somme tider af mangel på øvelse."

"Brug også de første mindre og gem Deres skarphed til Deres kærester, min dreng," sagde manden.

Med disse ord snappede han tøjlen fra ham, slog ham hårdt over hovedet med den tykke ende af sin ridepisk og galoperede af sted, idet han fo'r gennem dyndet og mørket med en rasende fart, som kun få slet ridende ryttere ville have indladt sig på, selv om de havde været fuldkommen kendte med egnen, og som ved hvert skridt var forbundet med den største fare for den, der intet kendte til vejen.

Dengang var landevejene, selv i en afstand af kun et par mil fra London, højst mådelige og blev kun sjældent istandsatte. Den vej, rytteren tilbagelagde, var blevet pløjet op af hjulene på tunge fragtvogne og ødelagt af den foregående vinters, eller måske mange vintres frost og tøvejr. I jorden var der slidt store fordybninger og huller, som nu, da de stod fulde af vand efter regnen, ikke engang om dagen var lette at skelne, og et spring ned i et af dem kunne let have bragt en sikrere hest til at snuble end det stakkels dyr, hvis kræfter blev sat på så hård en prøve. Skarpe sten trillede idelig under dets hove; rytteren kunne næppe se ud over dyrets hoved eller længere til nogen af siderne, end han kunne nå med sin arm. Desuden hjemsøgtes alle landevejene i hovedstadens nærhed på den tid af røvere til

fods og til hest, og det var en aften fremfor nogen, på hvilken en ildesindet person af denne klasse kunne have drevet sin ulovlige håndtering uden synderlig frygt for at blive opdaget.

Ikke des mindre fo'r den rejsende af sted med den samme ubændige fart uden at ænse hverken dyndet og vandet, der fløj om hovedet på ham, aftenens tykke mørke eller faren for at møde en eller anden bandit. Ved enhver omdrejning og bøjning, selv der, hvor en afvigelse fra den lige linje mindst kunne ventes og umuligt kunne ses, førend han var lige tæt ved den, styrede han tøjlen med sikker hånd og holdt sig midt på vejen. Således fo'r han fremad, idet han rejste sig i stigbøjlerne, lagde sig forover, så at han næsten rørte ved hestens hals, og svingede sin tunge pisk over sit hoved som en rasende.

Der gives øjeblikke, når elementerne er i et usædvanligt røre, da de, som har et voveligt foretagende for eller påvirkes af store tanker, de være sig gode eller onde, føler en gådefuld sympati med naturens oprør og hidses til en tilsvarende voldsomhed. Midt under torden, lynild og storm er mange skrækkelige gerninger blevet begået; mænd, der tidligere har vidst at beherske sig, har pludselig givet efter for lidenskaber, som de ikke længere har kunnet styre. Forbitrelsens og fortvivlelsens dæmoner har stræbt efter at kappes med dem, som rider på hvirvelvinden og styre uvejret, og mennesker, som de brølende vinde og brusende vande har pisket til vanvid, er for en tid blevet lige så ubarmhjertige og vilde som selve elementerne.

Hvad enten den rejsende nu opfyldtes af tanker, som vejrets raseri havde opildnet til et raskere løb, eller kun af en eller anden stærk bevæggrund tilskyndedes til at nå målet for sin rejse, af sted fo'r han snarere som et forfulgt spøgelse end som

et menneske. Heller ikke standsede han sin fart, førend han, idet han kom til nogle korsveje, hvoraf den ene ad en omvej førte til det samme sted, han netop var kommet fra, stødte så pludseligt på en vogn, der kom ham i møde, at han, idet han søgte at undgå den, bragte sin hest til næsten at stejle og med nød og næppe slap for at blive kastet af.

"Halløj," råbte en mand. "Hvad er det? Hvem kommer her?"

"En ven!" svarede den rejsende.

"En ven?" gentog stemmen. "Hvem kalder sig en ven og rider således, at han misbruger Himlens gaver i skikkelse af hestekød og sætter ikke alene sin egen hals, hvilket måske ikke ville have stort at sige, men også andre menneskers hals i fare?"

"De har en lygte, ser jeg," sagde rytteren, idet han steg af; "lån mig den et øjeblik. De har såret min hest, tror jeg, med Deres stang eller hjul."

"Såret den? Hvis jeg ikke har dræbt den, er det ikke Deres skyld. Hvad skal det sige, at De galoperer således på landevejen, hvad?"

"Lad mig få lygten," svarede den rejsende og snappede den ud af hånden på ham, "og kom ikke med sådanne ørkesløse spørgsmål til en mand, der ikke er oplagt til at tale."

"Havde De tidligere sagt, at De ikke var oplagt til at tale, havde jeg måske heller ikke været oplagt til at lyse. Men da det er den stakkels hest og ikke Dem, der er kommet til skade, så er lyset i hvert tilfælde en af jer vel undt – om det end ikke er den knarvorne."

På disse ord svarede den rejsende ikke, men holdt lygten tæt hen til sit pustende og dampende dyr og undersøgte det på krop og lemmer. Imidlertid sad den anden mand ganske rolig i

sin vogn, der var en slags chaise med et gemme til en stor pose med værktøj, og vogtede opmærksomt på, hvad han tog sig for.

Tilskueren var en trivelig, rødkindet, firskåren borgermand med en dobbelt hage og en stemme, der var blevet hæs af god levemåde, god søvn, godt humør og godt helbred. Han var over livets vår, men Fader Tid er ikke altid en streng fader, og skønt han ikke venter efter sine børn, lægger han dog ofte sin hånd let på dem, der har behandlet ham godt, idet han vel ubønhørligt forvandler dem til gamle mænd og kvinder, men lader deres hjerte og sind forblive unge og i fuld kraft. Hos sådanne folk er det grå hoved kun sporet af den gamle krabats hånd, idet han giver dem sin velsignelse, og enhver rynke kun en streg i et vel anvendt livs stille almanak.

Den person, som den rejsende var stødt så pludselig på, var af denne slags, sund, kraftig og rørig af sin alder, i fred med sig selv og øjensynlig tilbøjelig til også at være det med hele verden. Skønt indpakket i forskellige kavajer og tørklæder – af hvilke et, der gik over hans isse og var bundet ind i en bekvem fold af hans dobbelte hage, hindrede hans trekantede hat og hans studsparyk i at blæse af hovedet på ham – skjultes hans fyldige og velnærede skikkelse dog ikke i mindste måde, ligesom nogle mærker af smudsige fingre i hans ansigt kun gav det et komisk udtryk, som dets naturlige godmodighed skinnede frem igennem med uformindsket glans.

"Den er ikke kommet til skade," sagde den rejsende, idet han på en gang løftede sit hoved og lygten i vejret.

"Har De endelig opdaget det?" svarede den gamle mand. "Mine øjne har set mere lys end Deres, men jeg ville ikke bytte med Dem."

"Hvad mener De?"

"Mener? Jeg kunne allerede for fem minutter siden have sagt Dem, at den ikke var kommet til skade. Giv mig nu lygten, min ven; rid videre, men mere forsigtigt, og god nat."

Idet manden rakte lygten i vejret, kunne han ikke undgå at kaste dens stråler på den talendes ansigt. I det samme mødtes deres øjne. Pludselig lod han lygten falde og knuste den med sin fod.

"Har De aldrig før set en klejnsmed, siden De farer sammen, som om De var stødt på et spøgelse?" råbte den gamle mand i vognen. "Eller er det," tilføjede han hastigt, idet han stak hånden ned i posen med værktøjet og tog en hammer op af den, "en list for at komme til at plyndre mig? Jeg kender disse veje, min ven. Når jeg færdes på dem, har jeg kun et par shillings, men aldrig så meget som en crown hos mig. For at spare os begge ulejlighed siger jeg Dem det rent ud, at der er intet andet at redde hos mig end en temmelig stærk arm i forhold til mine år og dette stykke værktøj, som jeg på grund af mit lange kendskab til det kan håndtere ganske flinkt. De skal ikke komme så let fra det, lover jeg Dem, hvis De er af den slags."

Med disse ord stillede han sig i forsvarsstilling.

"Jeg er ikke, hvad De holder mig for, Gabriel Varden."

"Hvad og hvem er De da?" spurgte klejnsmeden. "Det lader til, De kender mit navn. Sig mig Deres."

"Jeg har ikke Dem at takke for min viden, men indskriften på Deres vogn, hvoraf alle og enhver kan se Deres navn," svarede den rejsende.

"Så havde De også bedre øjne for det, end De havde for Deres hest," sagde Varden, idet han behændigt steg ud af vognen.

"Hvem er De? Lad mig se Deres ansigt."

Mens klejnsmeden steg ned, var den rejsende atter kommet op i sadlen, hvorfra han nu iagttog den gamle mand, som fulgte med hesten, idet denne uroligt kastede sig til siden under den strammede tøjle, og holdt sig tæt ved siden af ham.

"Lad mig se Deres ansigt, siger jeg."

"Tilbage!"

"Ingen maskeradeløjer her," sagde klejnsmeden, "De skal ikke kunne fortælle i klubben i morgen, at Gabriel Varden lod sig skræmme af en grov stemme og en mørk aften. Holdt – lad mig se Deres ansigt."

Da den rejsende mærkede, at yderligere modstand kun ville indvikle ham i en personlig kamp med en modstander, som ingenlunde var at foragte, slog han sin kjole tilbage, bukkede sig og så vist på klejnsmeden.

To større modsætninger har måske aldrig stået over for hinanden. Klejnsmedens rødmossede træk fremhævede og forstærkede rytterens overordentlige blegheid i den grad, at han lignede et blodløst genfærd, mens den fugtighed, som det skarpe ridt havde frembragt på hans hud, hang der i mørke, tunge dråber ligesom en angstens og dødens sved. Den gamle klejnsmeds ansigt opklaredes af et smil, som om han ventede hos denne frastødende fremmede at opdage et hemmeligt skælmeri i øjet eller ved læben, som kunne røbe en kendt person i denne snedige forklædning og fordærve hans spøg. Den andens mørke og barske, men samtidig tilbagevigende åsyn lignede en mands, der var bragt i en farlig stilling, mens hans fast tillukkede kæber, hans sammensnerpede mund og fremfor alt en hemmelig famlen med hånden inde på brystet syntes at

tyde på en fortvivlet beslutning, der var meget langt fra at være komediespil eller børneleg.

Således så de i nogen tid stiltiende på hinanden.

"Hm!" sagde han, da han havde undersøgt hans træk. "Jeg kender Dem ikke."

"Og ønsker heller ikke at lære mig at kende?" svarede den anden, idet han atter tilhyllede sig.

"Nej, jeg gør ikke," sagde Gabriel; "for når jeg skal være oprigtig, min ven, så bærer De intet anbefalingsbrev i Deres ansigt."

"Det bryder jeg heller ikke om," sagde den rejsende. "Jeg ser helst, at man skyr mig."

"Nå," sagde klejnsmeden tørt, "den lyst kan De vel nok få styret."

"Det vil jeg også, hvad det så skal koste. Til bevis for det kan De lægge Dem på hjerte, at De aldrig har været i en sådan livsfare som for et øjeblik siden; hvis De kun har fem minutter tilbage til Deres sidste åndedræt, vil De ikke være døden nærmere, end De har været det i aften."

"Ja så!" sagde den kraftige klejnsmed.

"Ja, og det en voldsom død."

"For hvis hånd?"

"For min," svarede den rejsende.

Dermed gav han sin hest af sporerne og red bort, idet han i starten plaskede i rask trav gennem dyndet, men efterhånden forøgede sin fart, indtil den sidste lyd af hans hests hove døde hen i blæsten, og da fo'r han atter af sted i den samme rasende galop, som da klejnsmeden havde mødt ham.

Gabriel Varden blev stående på landevejen med den knuste lygte i hånden og lyttede i målløs forbavselse, indtil ingen anden lyd end vindens hylen og den øsende regn nåede hans øre. Han slog sig et par gange rask for brystet for at bringe sig til samling og udbrød:

"Hvad i al verden kan det dog være for en karl? En gal mand? En stratenrøver? En bandit? Hvis han ikke havde smurt haser i en sådan fart, skulle vi have set, hvem der var mest i fare, han eller jeg. Jeg aldrig døden nærmere end i aften! Jeg vil håbe, at jeg ikke kommer den nærmere i en snes år endnu – i så tilfælde vil jeg være tilfreds med ikke at være længere fra den. Det var min sæl en rar pralhans – at tale på den måde til en kraftkarl som jeg – puh!"

Gabriel satte sig op igen og så vist op ad den vej, hvorfra den rejsende var kommet, idet han mumlede:

"Majstangen – en halv mil til Majstangen. Jeg kørte den anden vej fra Fasangården efter en hel dags arbejde med låse og klokker for ikke at komme forbi Majstangen og bryde mit løfte til Martha om ikke at se derind – det kan man kalde fasthed! Det ville være farligt at køre videre til London uden lygte, og der er desuden en god mil til Halvvejshuset, og på vejen herfra og dertil trænger man netop allermest til lys. En halv mil til Majstangen! Jeg lovede Martha, at jeg ikke ville, og jeg har heller ikke gjort det; det kan man kalde fasthed."

Idet Gabriel gentog disse sidste ord mange gange, ligesom for at opveje den ringe fasthed, han var i færd med at vise, ved at gøre sig til af den store fasthed, han allerede havde vist, vendte han roligt om, fast besluttet på at skaffe sig en lygte i Majstangen og ikke at forlange andet end en lygte.

Men da han kom til Majstangen, og Joe, som svar på hans velkendte kalden, kom løbende ud for at tage mod hesten, idet han lod døren stå åben bagved og åbnede en indbydende udsigt til varme og lys – da ildens rødlige skær, der trængte igennem de gamle, røde gardiner i gæstestuen, syntes at føre en fornøjelig summen af stemmer og en vellugtende duft af dampende grog og herlig tobak med sig, alt sammen ligesom farvet af det oplivende skær – da skyggerne, der svævede forbi gardinet, viste, at de, der var indenfor, havde rejst sig fra deres hyggelige sæde og var i færd med i den hyggeligste krog – hvor godt kendte han ikke denne krog – at gøre plads for den brave klejnsmed, og en stærk, pludselig blussen vidnede om den bragende knude, hvorfra et mylder af skinnende gnister uden tvivl i dette øjeblik hvirvlede sig op gennem skorstenen til ære for hans komme – da der, foruden disse tillokkelser, fra det fjerne køkken nåede ham en sagte, brasende lyd i forening med en melodisk klirren af fade og tallerkener og en fristende duft, som endog gjorde den larmende blæst vellugtende – da følte Gabriel sin fasthed forsvinde hurtigt bort. Han søgte at se på værtshuset med et stoisk blik, men hans træk fik et forelsket udtryk. Han vendte hovedet den modsatte vej, og det kolde, sorte landskab syntes at true ad ham og tvinge ham til at søge et tilflugtssted i husets gæstfri arme.

"En god mand, Joe," sagde klejnsmeden, "er god mod sit dyr. Jeg vil bede her et øjeblik."

Og hvor naturligt var det ikke at bede. Og hvor unaturligt syntes det ikke for en sindig mand at arbejde sig gennem plørede veje og lade sig piske om ørene af blæsten og regnen, når der var et rent gulv, strøet med rent, hvidt sand, en vel fejet

kamin, en blussende ild, et bord, smykket med en hvid dug, blanke tinkrus og andre fristende tilberedelser til et vel tillavet måltid – når der var alle disse ting og venner, rede til at gøre sig til gode med dem, lige for næsen af ham og opfordrende ham til nydelse!

3

Således tænkte klejnsmeden, da han først sad i den hyggelige krog og langsomt kom sig efter en behagelig mangel på synsevne – behagelig, fordi den kom af, at vinden havde blæst ham i øjnene, hvilket gjorde det til en god politik og en pligt mod ham selv at søge ly mod vejret og af samme grund fristede ham til at gøre en hel del væsen af en smule hoste og forsikre, at han kun var dårligt tilpas. Således tænkte han endnu en god halv time senere, da han, efter at have spist, endnu sad i den samme lune krog med sit glinsende, gemytlige ansigt og lyttede til den lille Salomon Daisys fårekyllingeagtige pippen og tog en ikke uvigtig eller lidet påskønnet del i den selskabelige passiar ved kaminen i Majstangen.

"Jeg vil ønske, at det må være en skikkelig mand, det er alt," sagde Salomon Daisy, idet han sluttede en lang tale om den fremmede, som Gabriel havde omtalt til de tilstedeværende; "jeg vil ønske, at det må være en skikkelig mand."

"Det ønsker vi sagtens alle, ikke?" sagde klejnsmeden.

"Ikke jeg," sagde Joe.

"Ikke?" udbrød Gabriel.

"Nej, han slog mig med sin pisk, den kryster, mens han var til hest og jeg til fods, og jeg ville hellere, at han skulle være, hvad jeg mener, han er."

"Og hvad er det da, Joe?"

"Ikke noget godt. Ryst kun på hovedet, fader, men jeg siger, ikke noget godt, og vil sige, ikke noget godt, og ville sige det

hundrede gange, hvis det kunne bringe ham tilbage, så at han kunne få de bank, han har fortjent."

"Hold mund, dreng," sagde John Willet.

"Nej, jeg vil ikke, fader. Det er alt sammen din skyld, at han vovede at gøre, hvad han gjorde. Ved at se mig blive behandlet som et barn og bidt af som et fæ får han mod og slår til en karl, som han tror – hvad han havde god grund til – ikke har spor af mod i livet. Men han tager fejl, det skal jeg vise både ham og jer alle sammen, og det om ikke ret lang tid."

"Mon den dreng ved, hvad han siger?" udbrød den forbavsede John Willet.

"Fader," svarede Joe, "jeg ved meget godt, hvad jeg siger og mener – bedre, end du gør, når du hører på mig. Dig kan jeg bære over med, men jeg kan ikke udholde den foragt, som din adfærd imod mig pådrager mig fra andres side. Se en gang til andre unge mennesker på min alder. Har de ingen frihed, ingen vilje, ingen ret til at tale? Er de nødt til at sidde og måbe og lade sig jage omkring, til de blive til latter for unge og gamle? Jeg er blevet til en fabel i hele Chigwell, og jeg siger – det er bedre, at jeg siger det nu, end at jeg venter, til du er død, og jeg har arvet dine penge – jeg siger, at jeg snart vil blive nødt til at bryde disse bånd, og når jeg gør det, vil det ikke være min skyld, men din egen og ingen andens."

John Willet blev så forbavset over sin håbefulde søns forbitrelse og dristighed, at han sad, som om han var helt fra det, mens han på en komisk måde stirrede på kedlen og forgæves søgte at samle sine langsomme tanker og finde på et svar. Gæsterne, som næppe var blevet mindre overraskede, var lige så rådvilde og rejste sig omsider med en mængde

fremmumlede, halvt udtalte beklagelser og gode råd for at gå. De var desuden noget fortumlede i hovedet af det, de havde drukket.

Kun den brave klejnsmed henvendte nogle få sammenhængende og fornuftige ord til begge parter, idet han opfordrede John Willet til at huske på, at Joe var så godt som en voksen mand og ikke burde holdes for strengt, og formanede Joe selv til at bære over med sin faders luner og hellere søge at afværge dem ved mådeholdne forestillinger end ved utidig stridighed. Disse råd blev modtaget således, som det plejer at gå med råd af den art. På John Willet gjorde de omtrent samme indtryk som på skiltet uden for døren, mens Joe, der optog dem på bedste måde, erklærede, at han påskønnede dem mere, end han kunne sige, men samtidig høfligt udtrykte, at han ikke des mindre agtede at følge sit eget hoved.

"De har altid vist Dem som en god ven imod mig, mr. Varden," sagde han, mens de stod ude i bislaget, hvor klejnsmeden rustede sig til hjemrejsen; "jeg finder det meget smukt af Dem, at De har sagt alt dette; men den tid er snart kommet, da Majstangen og jeg må skilles ad."

"På den rullende sten vokser der ikke mos, Joe," sagde Gabriel.

"Og heller ikke synderlig på milepæle," svarede Joe. "Jeg er ikke stort andet her og ser lige så lidt til verden."

"Hvad vil du da gøre, Joe?" fortsatte klejnsmeden og strøg sig eftertænksomt om hagen. "Hvad vil du tage dig for? Hvor vil du gå hen?"

"Jeg må stole på skæbnen, mr. Varden."

"Det er en dårlig ting at stole på, Joe, Det stoler jeg ikke på. Jeg siger altid til min datter, når vi taler om en mand til hende, at hun aldrig må stole på skæbnen, men at hun i tide skal se sig om efter en god og brav husbond, så kan skæbnen hverken gavne eller skade hende. Hvad står du der og famler med, Joe? Der er dog vel ikke gået noget itu på seletøjet?"

"Nej, nej," sagde Joe, som imidlertid havde meget travlt med spænderne og stropperne; "miss Dolly har det vel godt?"

"Jo tak, rigtig godt. Det ville være unaturligt andet, så smuk og god, som hun er."

"Det er hun altid –"

"Ja, Gud ske lov!"

"Jeg håber," sagde Joe efter nogen tøven, "at De ikke fortæller denne historie om mig – om at jeg har fået hug som en dreng – eller i alt fald ikke, førend jeg igen har truffet den fyr og opgjort vort mellemværende. Så vil historien klinge bedre."

"Til hvem skulle jeg fortælle den?" svarede Gabriel. "Her kender man den jo, og det er ikke rimeligt, at jeg ville træffe på nogen, som ville bryde sig om at høre den."

"Det er sandt nok," sagde den unge knøs med et suk. "Det havde jeg rent glemt. Ja, det er sandt!"

Med disse ord løftede han sit ansigt, der var ganske rødt – uden tvivl af anstrengelsen ved at spænde for – og idet han rakte tømmen til den gamle mand, der imidlertid havde sat sig op, sukkede han atter og bød ham godnat.

"God nat!" råbte Gabriel, "tænk nu kønt på, hvad vi har talt om, og overil dig ikke. Jeg holder af dig og ville nødig, at du skulle komme galt af sted. God nat!"

Efter at have gengældt hans opmuntrende farvel med stor hjertelighed tøvede Joe, indtil lyden af hjulene ikke længere dirrede i hans øre. Derpå rystede han sørgmodigt på hovedet og gik atter ind i huset.

På tilbagevejen til London tænkte Gabriel Varden på en mængde ting og først og fremmest på, i hvilke glødende udtryk han skulle fortælle sit eventyr og således på en tilfredsstillende måde forklare sin kone, hvorfor han, trods visse mellem ham og denne dame indgåede, højtidelige aftaler, var taget ind i Majstangen. Tænkning avler ikke alene tanker, men undertiden også søvnighed, og jo mere klejnsmeden tænkte, des søvnigere blev han.

Et menneske kan være ganske ædru – eller i det mindste stå fast på sine ben på den neutrale grund, der ligger imellem en fuldkommen ædru tilstand og en let rus – og dog føle en stærk tilbøjelighed til at blande nærværende omstændigheder sammen med andre, som ikke står i ringeste forbindelse med dem; at forveksle forestillinger om personer, ting, tider og steder og at kaste sine usammenhængende tanker imellem hinanden ligesom i en slags åndeligt kalejdoskop, der frembringer lige så uventede som forbigående kombinationer. I en sådan forfatning var Gabriel Varden, mens han, nikkende i sin lur og overladende sin hest at følge den velkendte vej, ubevidst tilbagelagde rejsen og nærmede sig sit hjem. Én gang var han vågnet, idet hesten var standset, til landevejsbommen var blevet åbnet, og havde da tilråbt bommanden et lystigt "godnat", men da var han vågnet op af en drøm om at dirke en lås op i maven på stormogulen, og selv efter at han var blevet vågen, havde han blandet bommanden sammen med sin

svigermoder, der var død for tyve år siden. Det var derfor ikke så underligt, at han snart igen faldt i søvn og rumlede hen ad vejen uden at vide af det.

Og nu nærmede han sig den store by, der lå udstrakt foran ham som en sort skygge på jorden, idet den farvede den tunge luft rød med et mat, dunkelt lys, der fortalte om labyrinter af offentlige gader, butikker og værksteder og sværme af travle mennesker. Jo mere han nærmede sig den, des mere falmede denne glorie, og de årsager, som havde frembragt den, begyndte nu langsomt at udvikle sig. Lange rækker af mådeligt oplyste gader sporedes svagt med hist og her en lysere plet, hvor lygter stod på et torv eller omkring en stor bygning; efter nogen tids forløb blev disse tydeligere og lygterne selv synlige, idet de viste sig som små gule pletter, der syntes hurtigt at blive slukket den ene efter den anden, alt eftersom mellemliggende hindringer skjulte dem for øjet. Derpå hørtes der lyd – kirkeurenes slag, hundenes fjerne gøen, tummelen af færdslen i gaderne; så kunne omridsene forfølges – høje spir, som ragede op i luften, masser af uregelmæssige tage, som trykkedes af skorstenene, og endelig svulmede larmen op til en stærkere lyd, skikkelserne blev endnu talrigere og tydeligere, og London – synligt i dens eget svage lys og ikke i himlens – lå nu lige for ham.

Men uden at vide af at være det så nær rumlede klejnsmeden, halvt sovende og halvt vågen, afsted, indtil et lydeligt råb ikke langt forude pludselig vækkede ham.

Et par øjeblikke så han sig om som et menneske, der i søvne er blevet flyttet til et fremmed land; men snart opdagede han velkendte genstande, gned sig dorsk i øjnene og var måske igen

faldet i søvn, hvis råbet ikke var blevet gentaget, ikke en eller to eller tre, men mange gange og hver gang med om muligt forøget heftighed. Efter at være blevet fuldkommen vågen styrede Gabriel, der var en modig mand og ikke let lod sig skræmme, lige hen mod stedet, idet han piskede på sin kraftige lille hest, som om det gjaldt liv eller død.

Sagen så virkelig alvorlig nok ud, for da han kom hen til det sted, hvorfra råbene var kommet, opdagede han en menneskelig skikkelse, der lå i en tilsyneladende livløs tilstand på fortovet, og bøjet ned over den endnu en person med en fakkel i hånden, som han med vild utålmodighed svang i luften, mens han fordoblede de råb om hjælp, som havde kaldt klejnsmeden derhen.

"Hvad er her på færde?" sagde den gamle mand, idet han steg ned. "Hvad er dette – hvad – Barnaby?"

Fakkelbæreren strøg det lange hår bort fra sine øjne, og idet han ivrigt vendte sit ansigt om mod klejnsmeden, fæstede han et blik på ham, som straks fortalte hans historie.

"Kender du mig, Barnaby?" spurgte Varden.

Han nikkede, ikke en eller to, men en snes gange og det med en fantastisk overdrivelse, som ville have holdt hans hoved i bevægelse i en hel time, hvis klejnsmeden ikke havde rakt fingeren i vejret og ved at fæste sit øje på ham havde fået ham til at holde op, hvorpå han med et spørgende blik pegede på liget.

"Der er blod på ham," sagde Barnaby med en gysen. "Jeg får ondt af at se det."

"Hvordan er det kommet der?" spurgte Varden.

"Stål, stål, stål!" svarede han vildt, idet han med hånden efterlignede et udfald med en kårde.

"Er han plyndret?" sagde klejnsmeden.

Barnaby tog ham ved armen og nikkede "ja" og pegede derpå hen mod byen.

"Åh," sagde den gamle mand, idet han bøjede sig ned over liget og så på Barnabys blege åsyn, der opklaredes af noget, som ikke var forstand, "røveren er flygtet den vej? Nå, nå, det får nu være det samme. Hold din fakkel denne vej – lidt længere borte – så. Stå nu stille, mens jeg ser efter, hvad skade der er sket."

Med disse ord begyndte han nøjere at undersøge den udstrakte skikkelse, mens Barnaby, der holdt faklen således, som det var blevet ham pålagt, stiltiende så til, fanget af deltagelse eller nysgerrighed, men ikke des mindre stødt tilbage af en vis stærk og hemmelig rædsel, der rystede alle af hans nerver.

Mens han stod der, halvt gysende tilbage og halvt bøjende sig forover, faldt faklens stærke skær lige på hans ansigt og skikkelse og oplyste dem lige så tydeligt, som om det havde været højlys dag. Han var omtrent tre og tyve år gammel og, skønt temmelig mager, dog velvoksen og kraftig bygget. Hans fyldige hår var rødt og hang uordentlig ned om hans ansigt og skuldre, hvilket gav hans rastløse minespil et helt overnaturligt udtryk, der forøgedes ved blegheden af hans hudfarve og det glasagtige skær i hans store, fremtrædende øjne. Så påfaldende hans ydre også var, var trækkene dog smukke, og der var endog noget klagende i hans blege og udtærede udseende. Men manglen af en sjæl er langt rædsommere hos et levende menneske end hos et dødt, og hos dette ulykkelige væsen savnedes dens ædleste evner.

Hans grønne kjole var hist og her klodset besat – åbenbart af ham selv – med prunkende galoner, som var blankest, hvor klædet var mest slidt og smudsigt, og dårligst, hvor det var bedst. Et par pjaltede manchetter dinglede om hans håndled, hvorimod hans hals næsten var bar. Sin hat havde han smykket med en busk påfuglefjer; men de var knækket og hang nu skødesløst ned ad hans ryg. Ved siden havde han et gammelt kårdefæste af stål uden blad eller skede, og nogle brogede sløjfer og simple glassmykker fuldendte den del af hans påklædning, der tjente til pynt. Den planløse og fantastiske ordning af alle de brogede lapper, der dannede hans dragt, røbede i en næppe mindre grad end hans ivrige, urolige væsen, forvirringen i hans ånd, og fremhævede og forøgede ved sin groteske modsætning hans vilde ansigtsudtryk.

"Barnaby," sagde klejnsmeden efter en hastig, men omhyggelig undersøgelse, "denne mand er ikke død, men han har et sår i siden og er kun faldet i afmagt."

"Jeg kender ham!" råbte Barnaby og klappede i hænderne.

"Kender du ham?" gentog klejnsmeden.

"Stille!" sagde Barnaby og lagde fingeren på læben. "Han gik ud i dag for at bejle. Jeg ville ikke for en hel guinea, at han aldrig mere skulle gå ud at bejle; for da ville nogle øjne blive dunkle, der nu er så klare som – se, når jeg taler om øjne, kommer stjernerne frem. Hvis øjne er de? Tilhører de englene, hvorfor skuer de da herned og se på, at gode mennesker bliver såret, mens de ikke gør andet end at glimte og tindre hele natten?"

"Himlen stå den stakkels tosse bi!" sagde den forvirrede klejnsmed, "kender han denne mand? Hans moders hus er ikke langt borte; det er bedst, jeg ser, om hun kan sige mig, hvem

han er. Hør, min gode Barnaby, hjælp mig at lægge ham op i vognen, så vil vi køre hjem sammen."

"Jeg kan ikke røre ved ham!" råbte den sindssvage, idet han fo'r tilbage og rystede, som om han havde krampe; "han er blodig."

"Det ligger i hans natur, ved jeg nok," mumlede klejnsmeden; "det er grusomt at forlange det af ham, men jeg må have hjælp. Barnaby, gode Barnaby, kære Barnaby, kender du denne mand, må du for hans og enhvers skyld, der holder af ham, hjælpe mig at løfte ham op og lægge ham på vognen."

"Så dæk ham til og svøb ham godt ind – lad mig ikke se det, lugte det – høre dette ord. Nævn ikke dette ord – nævn det ikke!"

"Nej, nej! – Så, nu ser du jo, at han er dækket til. Sagte, godt, godt!"

De satte ham med største lethed op i vognen, for Barnaby var rask og stærk, skønt han i al den tid, de var således beskæftiget, rystede fra hoved til fod og åbenbart var overvældet af en sådan rædsel, at klejnsmeden næppe kunne holde ud at se, hvorledes han led.

Da de var færdige, og den sårede mand var blevet dækket til med Vardens kavaj, kørte de rask videre, mens Barnaby glad talte stjernerne på sine fingre, og Gabriel i tankerne ønskede sig til lykke med, at han nu havde oplevet et eventyr, som nok skulle bringe hans kone til tavshed med hensyn til Majstangen for den aften – ellers var kvinderne da slet ikke til at stole på.

4

I den ærværdige forstad Clerkenwell, i den del af den, der grænser nærmest til Charter House, og i en af de kølige, skyggefulde gader, som der endnu findes nogle enkelte af hist og her i lignende gamle kvarterer af hovedstaden – hvor enhver bolig vegeterer i stilhed som en gammel borgermand, der for længst har trukket sig tilbage fra forretningerne og fører en døsende, skrantende tilværelse, indtil den i tidens løb falder sammen og afløses af en eller anden ekstravagant ung arving, der lapser sig med gipsornamenter og al nutidens forfængelige tant – i dette kvarter og i en sådan gade foregår handlingen i nærværende kapitel.

Skønt den tid, talen er om, kun ligger seks og tres år tilbage, var en meget stor del af det nærværende London slet ikke til. Selv i de vildeste spekulanters hjerne var der ikke opstået lange gaderækker mellem Highgate og Whitechapel, ingen grupper af paladser i de flade moradser, ingen små byer på de åbne marker. Selv om denne del af staden dengang, ligesom nu, var udstykket i gader og stærkt befolket, så den dog ganske anderledes ud. Ved mange af husene var der haver og langs med fortovene træer, mens luften havde en friskhed, som man nu forgæves vil søge. I nærheden lå der marker, gennem hvilke New River bugtede sig, og hvor der om sommeren blev bjerget hø under megen lystighed. Naturen var ikke så langt borte eller så vanskelig at komme til som nu. Skønt der var et travlt forretningsliv i Clerkenwell og juvelerere i snesevis, var det dog

et renere og mere landligt kvarter, end mangen en nuværende londoner ville tro, og der var kærlighedsstier tæt ved, som blev forvandlet til skumle gyder, længe førend nogen af vore dages kærestefolk var blevet født eller tænkt på.

I en af disse gader, den reneste af dem alle, og på skyggesiden af den – for gode husmødre ved, at solen ødelægger deres gode bohave, og foretrækker derfor skyggen for det påtrængende lys – lå det hus, vi har at gøre med. Det var en tarvelig, ikke overdreven nymodens bygning, der hverken var meget lige, meget stor eller meget høj; ikke et frækt hus med store, stirrende vinduer, men et bly, tilbageholdende hus med et kegleformet tag, der endte i en spids oven over dets kvistvindue med fire små ruder, ligesom en trekantet hat på hovedet af en aldrende, enøjet herre. Det var hverken opført af mursten eller af kampesten, men af træ og ler; tegningen til det var ikke udkastet med kedelige og trættende hensyn til regelmæssighed; for der var ikke et vindue, der lignede et andet eller syntes at stå i forhold til noget som helst andet end sig selv.

Værkstedet – for det havde et værksted – lå i nederste stokværk, således som værksteder plejer at gøre; men der ophørte også enhver lighed mellem dette og ethvert andet værksted. Folk, som gik ind og ud, gik ikke op ad en trappe eller mageligt lige ind fra gaden til det, men dykkede ned ad tre stejle trappetrin ligesom i en kælder. Gulvet var brolagt med fliser og mursten ligesom ethvert andet kældergulv, og i stedet for et vindue med ramme og ruder var der en stor, sort trælem, som, når den om dagen var slået tilbage, gav adgang til lige så megen, ja ofte mere kold luft end lys. Bag dette værksted var en

paneleret dagligstue, hvorfra der først var udsigt til et brolagt gårdsrum og derfra til en lille terrasseformet have, som lå nogle få fod højere end gården. Enhver fremmed ville, hvis den mellemdør, ad hvilken han var kommet ind, ikke havde været, have troet, at denne panelerede dagligstue var afskåret og løsrevet fra hele den øvrige verden. De fleste fremmede blev også ved deres første indtrædelse overordentligt tankefulde, som om de ved sig selv anstillede dybsindige betragtninger over, om de øvrige værelser kun var tilgængelige ved hjælp af stiger udefra, idet de ikke anede, at to af de mest fordringsløse og mærkeligste døre, man kunne tænke sig, og som den sindrigste mekaniker på hele jorden nødvendigvis måtte have antaget for skabsdøre, fra dette værelse uden mindste forberedelse eller så meget som en kvart tommes gang førte ud til to mørke vindeltrapper, hvoraf den ene gik opad og den anden nedad og dannede de eneste forbindelsesmidler mellem dette værelse og de øvrige dele af huset.

Trods alle disse særheder fandtes der ikke et mere velordnet, propert, pænt og pillent hus i Clerkenwell, i London, i hele England. Der fandtes ikke renere vinduer, hvidere gulve, blankere ovne, mere skinnende bohave af gammelt mahogni; der blev ikke skuret, skrubbet og poleret mere i hele gaden. Men denne fuldkommenhed var heller ikke opnået uden en del ulejlighed og bekostning og en kraftig brug af stemmemidlerne, hvad naboerne ofte mindedes om, når den brave husmoder på rengøringsdagene førte tilsyn med, at alt blev bragt i orden, hvilket i almindelighed varede fra mandag morgen til lørdag aften.

Tidligt om morgenen efter han havde fundet den sårede mand, stod klejnsmeden i dette hus, som var hans bolig, og støttede sig til dørstolpen, idet han mismodigt så på en stor trænøgle, der var malet skrigende gul for at ligne guld og hang uden på husets forside, hvor den dinglede frem og tilbage med en sørgmodig, knirkende lyd, som om den klagede over, at der ikke var noget for den at lukke op. Undertiden kastede han et blik over sin skulder ind i værkstedet, der var så mørkt og tæt pakket med mangfoldige tegn på hans håndtering og så sværtet af røgen fra den lille esse, hvor hans lærling stod og arbejdede, at det ville være vanskeligt for enhver, der ikke var vant til den slags undersøgelser, at skelne andet end en broget samling af plumpt værktøj, store knipper rustne nøgler, jernstumper, halvt færdige låse og deslige sager, der hang omkring på væggene og ned fra loftet.

Endelig trådte han ud på gaden og kastede et stjålent blik op til de øverste vinduer. Tilfældigvis blev et af disse i samme øjeblik åbnet, og et skælmsk ansigt mødte nu hans, et ansigt, der blev opklaret af det dejligste par tindrende øjne, en klejnsmed nogen sinde har skuet; et ansigt, der tilhørte en smuk, frisk og sund, ung pige med smilehuller i kinderne – et levende billede på munterhed og blomstrende skønhed.

"Tys!" hviskede hun, idet hun bøjede sig forover og polisk pegede på vinduet nedenunder, "moder sover endnu."

"Endnu, min pige?" svarede klejnsmeden i samme tone. "Du taler, som om hun havde sovet hele natten, i stedet for kun lidt over en halv time. Men jeg takker Gud. Søvnen er en velsignelse, det kan ingen nægte."

De sidste ord mumlede han ved sig selv.

"Hvor grusomt af dig at lade os sidde så længe oppe efter dig uden at lade os vide, hvor du var, eller sende bud til os!" sagde den unge pige.

"Å, Dolly, Dolly," svarede klejnsmeden, idet han smilende rystede på hovedet, "hvor grusomt af dig at løbe ovenpå og gå til sengs! Men kom nu ned til frokosten, din spilopmager, og gå sagte for ikke at vække din moder. Hun må sikkert være træt – i det mindste er jeg det!"

Idet han beholdt de sidste ord for sig selv og gengældte sin datters nik, var han netop i færd med at gå ind i værkstedet, mens det smil, hun havde fremkaldt, endnu strålede på hans ansigt, da han i det samme fik øje på sin lærlings karduspapirshue, der dykkede ned for at undgå at blive opdaget og veg tilbage fra vinduet til dens forrige plads, som dens bærer ikke så snart havde nået, førend han begyndte at hamre nok så ivrigt.

"Nu har Simon igen luret!" sagde Gabriel ved sig selv, "det er slemt. Hvad i al verden tror han, at pigen har at sige, siden jeg altid griber ham i at lure, når hun taler, men ellers aldrig? Det er en slem vane, Sim, noget stygt lumskeri. Ja, for mig kan du hamre så meget, du vil, men det får du dog ikke banket ud af mig, om du så arbejder på det, til din læretid er ude."

Med disse ord og en alvorlig hovedrysten gik han atter ind i værkstedet og stillede sig lige foran genstanden for disse bemærkninger.

"Så, lad det nu være godt," sagde klejnsmeden, "du har ikke nødig længere at gøre sådan en fordømt støj. Frokosten er færdig."

"Mester," sagde Sim, idet han med forbavsende høflighed så op og gjorde en ejendommelig kort lille bøjning med nakken, "jeg skal øjeblikkelig være til Deres tjeneste."

"Det er sagtens," mumlede Gabriel, "noget, der er taget af 'Lærlingens Krans' eller 'Lærlingens Fryd' eller 'Lærlingens Sangfugl' eller 'Lærlingens Vejleder til Galgen' eller en anden lignende opbyggelig håndbog. Nu skal han hen at pynte sig; jo, det er en net klejnsmed!"

Aldeles uvidende om, at hans mester iagttog ham fra den mørke krog ved dagligstuedøren, kastede Sim papirshuen, sprang op fra sin stol og fo'r med to højst mærkelige skridt – en mellemting mellem skøjtesving og menuettrin, hen til en vask i den anden ende af værkstedet, hvor han fjernede ethvert spor af sit tidligere arbejde fra sit ansigt og sine hænder, idet han hele tiden med største gravitet udførte de samme trin. Da dette var gjort, tog han en lille stump spejl op af et hemmeligt gemme, ordnede ved dets hjælp sit hår og overbeviste sig om, hvorledes den lille filipens på hans næse havde det. Efter at have tilendebragt sit toilette stillede han det lille spejl på en lav bænk og skuede over sin skulder med største velbehag og tilfredshed på så meget af sine ben, som der kunne afspejles inden for disse snævre grænser.

Sim, som han kaldtes i klejnsmedens familie, eller mr. Simon Tappertit, som han selv kaldte sig, og som han forlangte, at alle andre skulle kalde ham uden for huset om helligdagene og frisøndagene, var en gammelagtig, glathåret, spidsnæset lille fyr med skarpe træk og små øjne, næppe over fem fod høj, men i sine egne tanker fuldt og fast overbevist om, at han var over middelstørrelse, egentlig talt, snarere høj end det modsatte. For

sin figur, der var ganske vel formet, skønt uhyre spinkel, nærede han den største beundring, og over sine ben, der i knæbukser var ligefremme vidundere af tyndhed, var han henrykt i en grad, der grænsede til begejstring. Han havde også nogle majestætiske, uklare forestillinger, der aldrig var blevet rigtig udgrundet, selv af hans fortroligste venner, om sit øjes magt, ja han var endog gået så vidt, at han havde rost sig af at kunne kue og tæmme den stolteste skønhed ved en simpel fremgangsmåde, som han kaldte "at fiksere hende". Det må dog tilføjes, at han aldrig nogen sinde havde aflagt prøver, der kunne regnes for fuldkommen tilfredsstillende og overbevisende, hverken på denne evne eller på den magt, han i kraft af samme gave påstod at have til at overvinde og tæmme umælende dyr, selv i rasende tilstand.

Man kan heraf slutte sig til, at der var indelukket en ærgerrig og opadstræbende sjæl i mr. Tappertits lille legeme. Ligesom visse drikke, når de indespærres i alt for små kar, giver sig til at gære og bruse og rumstere i deres fængsel, således kunne også Tappertits åndelige essens eller sjæl undertiden giver sig til at skumme i dette kostelige kar: hans legeme, indtil den skaffede sig luft under en stærk fråden, brusen og sprutten og rev alting med sig. Ved sådanne lejligheder plejede han at sige, at hans sjæl var steget ham i hovedet, og i denne ny slags rus rodede han sig ind i mange ubehagelige og uheldige historier, som han ofte havde meget ondt ved at skjule for sin brave mester.

Blandt andre indbildninger, som Sim Tappertits ovennævnte sjæl stadig levede højt på – og som, ligesom Prometheus' lever, voksede lige så stærkt, som de blev fortærede – havde han også meget store tanker om sin stand og havde uforbeholdent

beklaget sig for tjenestepigen over, at læredrengene ikke længere gik med knortekæppe til at mase borgerne med – det var hans egne, stærke ord; man fortalte ligeledes, at han havde sagt, at der i tidligere dage var blevet sat en plet på standen ved George Barnwells henrettelse, som læredrengene ikke fejt burde have fundet sig i; de skulle have forlangt ham udleveret af lovgivningsmagten – i mådeholdne udtryk og derpå, om fornødent, ved at gribe først til våben – for at han kunne være blevet behandlet således, som de i deres visdom måtte have fundet det passende. Disse forestillinger bragte ham altid til at tænke på, hvilken stolt institution læredrengene endnu kunne blive, når de kun fik en overlegen ånd i spidsen; og derpå kunne han til sine tilhøreres rædsel lade falde dunkle vink om visse dumdristige krabater, som han kendte, og om en vis Løvehjerte, der var rede til at blive deres anfører, og som, når han først rørte sig, ville få lordmayoren til at skælve på sin trone.

Med hensyn til klædedragt og personlig udpyntning var Sim Tappertit ikke mindre eventyrlig og foretagsom. Man havde flere søndagaftener tydeligt set ham trække et par manchetter af fineste kvalitet af på gadehjørnet og gemme dem omhyggeligt i sin lomme, førend han gik hjem, og det var en velkendt sag, at han på alle store helligdage plejede på samme sted i skjul af en venskabelig lygtepæl, der var anbragt højst belejligt, at ombytte sine simple stålknæspænder med et par med uægte, glimrende sten. Når hertil føjes, at han af alder var netop tyve år, efter sit udseende langt ældre og i indbildskhed i det mindste to hundrede; at han intet havde imod at blive drillet med sin beundring for sin mesters datter, og endog, da han engang i en simpel kippe var blevet opfordret til at

udbringe en skål for den dame, som han beærede med sin kærlighed, under mange poliske øjekast og grimasser havde tømt et glas for en ung skønhed, hvis døbenavn begyndte med et D – så ved man så meget om Sim Tappertit, der imidlertid er gået ind til frokosten, som det er nødvendigt at vide for at gøre hans bekendtskab.

Det var et solidt måltid; for foruden det sædvanlige tilbehør til et tebord bugnede bordet under vægten af en vældig oksesteg, en skinke af første rang og diverse tårne af hvedekage med smør på, der skive for skive var stablet op i den mest tillokkende orden. Der var også et rummeligt krus af godt brunet ler, som havde form af en gammel herre, ingenlunde klejnsmeden ulig, og på hvis skallede isse et hvidt, fint skum, der svarede til hans paryk, uden for al tvivl vidnede om perlende, hjemmebrygget øl. Men langt bedre end det gode, hjemmebryggede øl, hvedekagen, skinken og oksestegen var dog klejnsmedens blomstrende datter, der sad og præsiderede for det hele, og hvis sorte øjne overstrålede både oksekød og malt.

Fædre burde aldrig kysse deres døtre i unge mænds nærværelse. Det er for meget. Der er grænser for, hvad et menneske kan udholde. Således tænkte Sim Tappertit, da Gabriel trykkede disse rosenfarvede læber mod sine, disse læber, som hver dag var Sim så nær og dog så fjernt. Han havde ærbødighed for sin mester, men han ønskede, at hvedekagen måtte kvæle ham.

"Fader," sagde klejnsmedens datter, da denne hilsen var fuldbragt, og de havde sat sig til bords, "hvad er det, jeg hører om i går aftes?"

"Sandt alt sammen, min pige, så sandt som evangeliet, Doll."

"Den unge mr. Chester var blevet plyndret og lå såret på gaden, da du kom til?"

"Ja – mr. Edward, og ved siden af ham stod Barnaby og råbte af alle kræfter om hjælp. Det var godt, at det gik, som det gik; for gaden er ensom, og sent var det, og da det var koldt i vejret, og stakkels Barnaby endnu mere fra sans og samling end ellers af overraskelse og skræk, kunne den unge herre let inden kort tids forløb have fundet sin død der."

"Jeg gruer ved at tænke på det!" udbrød hans datter med en gysen. "Hvordan genkendte du ham?"

"Genkendte ham?" svarede klejnsmeden. "Jeg genkendte ham ikke; hvorledes kunne jeg vel genkende ham? Jeg havde jo aldrig set ham før, hvor ofte jeg end havde hørt tale om ham. Jeg bragte ham hjem til mrs. Rudge, og ikke så snart fik hun ham at se, førend sandheden kom for lyset."

"Miss Emma, fader – skulle denne efterretning komme hende for øre, overdrevet, som den sikkert vil blive, da går hun fra forstanden."

"Ja, her har du nok et eksempel på, hvorledes et menneske kan komme til at bøde for sin godmodighed," sagde klejnsmeden. "Miss Emma var med sin farbroder på maskerade i Carlisle House, hvor hun, som folkene på Fasangården havde fortalt mig, meget mod sin vilje var taget hen. Hvad gør nu den dosmer, din fader, efter at han og mrs. Rudge havde stukket hovederne sammen, andet end at gå derhen, i stedet for at gå til sengs, overtaler sin gode ven dørvogteren, tager en maske og domino på og blander sig mellem de maskerede?"

"Og det ligner ham at bære sig således ad!" udbrød den unge pige, idet hun slyngede sin smukke arm om hans hals og gav ham et begejstret kys.

"Det ligner ham," gentog Gabriel, idet han lod, som om han brummede, men åbenbart glad over, hvad han havde gjort, og over hendes ros. "Det ligner ham rigtignok – det sagde også din moder. Imidlertid blandede han sig i trængslen og blev dygtigt pint og plaget af folk, som kvækkede i øret på ham: "Kender De mig ikke?" og: "Jeg ved, hvem De er," og alt sådant noget vås. Han kunne gerne have spadseret rundt der lige til nu, hvis han ikke i et lille værelse havde fået øje på en ung dame, der havde taget sin maske af, fordi det var så varmt, og sad alene derinde."

"Og det var hende?" spurgte hans datter hastigt.

"Ja, det var hende," svarede klejnsmeden, "og ikke så snart havde jeg hvisket til hende – på en lige så lemfældig og fin måde, som om det kunne have været dig selv, Doll, – hvad der var på færde, førend hun udstødte et skrig og faldt i afmagt."

"Hvad gjorde du da – hvad skete der så?" spurgte hans datter.

"Maskerne stimlede sammen om hende under stor larm og ståhej, og jeg var glad ved at slippe bort, det er det hele," svarede klejnsmeden. "Hvad der gik for sig, da jeg kom hjem, kan du let gætte, hvis du ikke hørte det. Ja, hvad skal man sige til det? Det er en dårlig mand, der aldrig slår til skaglerne. – Sæt Toby herover, lille ven."

Toby var det tidligere omtalte brune krus. Klejnsmeden, der i forvejen havde anrettet et stort nederlag blandt spisevarerne, satte læberne til den værdige gamle herres velvillige pande, idet han samtidig løftede kruset ganske langsomt i vejret, så at Toby til sidst stod på hovedet på næsen af ham, hvorpå han

smækkede med læberne og modstræbende satte ham på bordet igen.

Skønt Sim ikke havde taget del i samtalen, da intet ord var blevet henvendt til ham, havde han dog ikke undladt at udtrykke sin stumme forbavselse på den måde, som han holdt for bedst skikket til at lade hans øjne komme til deres ret. Da han mente, at det ophold, der nu opstod, var en særdeles gunstig lejlighed til at gøre et knusende indtryk på klejnsmedens datter – som efter hans overbevisning så på ham med tavs beundring – begyndte han at gøre nogle så frygtelige grimasser, især med øjnene, at Gabriel, der tilfældigvis så på ham, blev aldeles forbavset.

"Hvad i pokkers navn er der i vejen med drengen?" råbte klejnsmeden. "Har han fået noget i den gale hals?"

"Hvem?" spurgte Sim hånligt.

"Hvem? Ih – du," svarede hans mester. "Hvad mener du med de rædsomme ansigter, du skærer ved din frokost?"

"Ansigter er en smagssag, sir," sagde Sim noget slukøret, og det ikke mindst, fordi han så klejnsmedens datter smile.

"Sim," svarede Gabriel og lo hjerteligt, "gør dig ikke til nar; jeg vil helst se dig ved din fulde forstand. Disse unge fyre," tilføjede han, henvendt til sin datter, "skal altid gøre dumheder. I aftes blev Joe Willet og gamle John uenige, skønt jeg ikke kan sige, at Joe havde helt uret. Med det allerførste skal du få at se, at han stikker af for at gå på eventyr og søge sin lykke. – Men hvad er der i vejen, Doll? Nu skærer jo du ansigter? Tøsene er akkurat lige så gale som drengene!"

"Det er teen," sagde Dolly, som skiftevis blev meget rød og meget bleg, hvilket unægtelig kan være en følge af, at man

skolder sig; "den er så varm."

Sim Tappertit så umådelig hovmodigt på et stort brød, der lå på bordet, og trak vejret dybt.

"Er det det hele?" svarede klejnsmeden. "Kom noget mere fløde i den. Ja, det gør mig ondt for Joe; det er sådan en brav fyr; man kommer til at holde mere af ham for hver gang, man ser ham. Men han går sin vej, skal du få at se. Det har han selv sagt!"

"Virkelig!" udbrød Dolly med mat stemme. "Vir-kelig!"

"Kriller teen dig endnu i halsen, min pige?" sagde klejnsmeden.

Men førend hans datter kunne svare, fik hun hoste og det en så ubehagelig hoste, at da den holdt op, stod tårerne hende i øjnene. Mens den godmodige klejnsmed endnu bankede hende sagte i ryggen og brugte andre lignende lempelige midler, kom der bud fra mrs. Varden for at underrette alle vedkommende om, at hun følte sig alt for dårlig efter sin stærke uro og ængstelse den foregående nat til at stå op, hvorfor hun ønskede at få den lille sorte tepotte med stærk te op til sig sammen med et par stykker smørrebrød, en portion tyndt skåret kød og skinke og den protestantiske håndbog i to oktavbind. Ligesom visse andre damer, der i fordums dage har blomstret på denne klode, var mrs. Varden mest gudfrygtig, når hun var i dårligt humør. Hver gang hun og hendes mand havde været mere end sædvanlig uenige, stod den protestantiske håndbog i høj kurs.

Belært af erfaringen om, hvad disse forlangender varslede, brød trekløveret op. Dolly for så hurtigt som muligt at sørge for, at befalingerne blev udført; Gabriel for at køre ud i sin lille vogn og besørge et arbejde uden for huset, og Sim for at passe sit

dagværk i værkstedet, til hvilket tilflugtssted han medbragte det hovmodige udtryk, skønt brødet blev liggende på bordet.

Dette udtryk tiltog ligefrem i en foruroligende grad, og da han havde bundet skødskindet om sig, var det ligefrem imponerende. Først da han flere gange med korslagte arme og de længste skridt, han kunne tage, var gået frem og tilbage og havde sparket en mængde mindre genstande af vejen, begyndte hans læber at kruse sig. Omsider bredte sig en trodsig hån sig over hans ansigt, og han smilede, idet han med den højeste grad af foragt udtalte ordet:

"Joe!"

"Jeg fikserede hende, mens han talte om denne fyr," sagde han, "og det var naturligvis derfor, at hun blev så forvirret, Joe!"

Atter gik han frem og tilbage, men hurtigere end før og med om muligt endnu længere skridt, idet han undertiden blev stående for at kaste et blik på sine ben og for af og til ligesom at udslynge og henkaste nok et "Joe!" Efter et kvarters tid satte han atter papirshuen på hovedet og prøvede på at arbejde. Men nej; det ville ikke gå.

"I dag," sagde han, idet han kastede huen i gulvet, "vil jeg ikke bestille andet end slibe. Jeg vil slibe alt værktøjet rent op. At slibe passer sig netop for min nuværende sindsstemning, Joe!"

Snur-rur-r-r-r. Slibestenen kom snart i bevægelse, og gnisterne fløj til alle sider. Dette var et arbejde for en ophidset ånd.

Snur-rur-r-r-r.

"Der vil flyde noget af dette!" sagde Sim Tappertit, idet han standsede ligesom hoverende og tørrede sit hede ansigt på sit

ærme. "Der vil flyde noget af dette. Jeg vil ønske, at det ikke må blive menneskeblod."

Snur-rur-r-r-r.

5

Efter endt dagværk gik klejnsmeden alene ud for at besøge den sårede og se, hvorledes det stod til med ham. Det hus, hvor han havde ladet ham blive, lå i en sidegade i Southwark, ikke langt fra London Bridge; og derhen skyndte han sig, det bedste han kunne, da han gerne ville være hjemme snarest muligt og komme i seng i god tid.

Vejret var uroligt, næppe bedre, end det havde været den foregående aften. For en svær mand som Gabriel var det ingen let sag at holde sig på benene ved gadehjørnerne eller stride imod den stærke blæst, der ofte fik overtaget og drev ham nogle skridt tilbage eller trods al hans viljekraft tvang ham til at søge ly i en port eller dør, indtil vindstødet havde udtømt sit raseri. Undertiden kom en hat eller paryk rullende forbi ham, som om den var gal, mens det alvorligere syn af nedfaldende tagsten eller hele stykker murværk, som styrtede bragende ned på stenbroen og splintredes i tusinde stumper, ikke gjorde turen mere behagelig eller vejen mindre uhyggelig.

"Et slemt vejr at være ude i for en mand som jeg," sagde klejnsmeden, idet han bankede sagte på enkens dør, "jeg ville min tro hellere sidde i gamle Johns kaminkrog!"

"Hvem er det?" spurgte en kvindestemme indenfor.

Efter at have fået svar lød et par hastige ord til velkomst, hvorpå døren i en fart blev åbnet.

Konen, der havde spurgt, kunne være en fyrretyve år – måske et par år ældre. Hun havde et kønt ydre, og hendes ansigt havde

engang været smukt. Det bar spor af sorg og kummer; men de var gamle, og tiden havde glattet dem. Enhver, som kun havde kastet et flygtigt blik på Barnaby, ville af den stærke lighed imellem dem have set, at hun var hans moder; men hvor hans ansigt røbede tomhed og forvirring, der var hendes præget af det rolige tålmod, som lang kamp og stille resignation afføder.

Der var en ting, som var meget påfaldende ved dette ansigt. Man kunne ikke iagttage det, selv når det var allerlivligst, uden at føle, at det ejede en overordentlig evne til at udtrykke forfærdelse. Den lå ikke på overfladen. Den lå ikke skjult i noget enkelt træk. Man kunne ikke tage øjnene eller munden eller kindernes linjer og sige, at hvis dette eller hint var anderledes, ville dette udtryk være borte. Og dog lurede det der altid som noget, der stadig kun lige kunne skimtes, men dog var der til stede og aldrig noget øjeblik manglede. Det var den svageste, blegeste afskygning af et udtryk, som kun et øjebliks overvældende og ubeskrivelig rædsel kunne have frembragt, men så utydelig og mat den også var, tydede den dog på, hvorledes dette udtryk måtte have været, og fæstnede det i tanken som noget, man havde set i en drøm.

Sønnen bar det selv samme præg, men endnu svagere og ligesom manglende mål og med på grund af hans omtågede forstand. Hos et portræt ville det have sat tilskuernes fantasi i en levende bevægelse og gjort et dybt indtryk på dem. De, som kendte historien fra Majstangen og kunne huske, hvorledes enken havde set ud før mordet på hendes mand og hans herre, forstod det godt. De huskede, hvorledes forandringen var foregået, og kunne mindes, at da hendes søn var blevet født den selv samme dag, som misgerningen var blevet begået, havde

der på hans håndled siddet noget, der havde set ud som en halv afvasket blodplet.

"Gud være med Dem, naboerske," sagde klejnsmeden, idet han med en gammel vens mine fulgte med hende ind i en lille dagligstue, hvor en munter ild blussede.

"Og med Dem," svarede hun smilende. "Deres gode hjerte har igen ført Dem herhen. Intet kan holde Dem hjemme, ved jeg nok fra gammel tid, når det gælder om at tjene eller trøste en ven uden for Deres hus."

"Snak om en ting," sagde klejnsmeden, idet han gned sig i hænderne og varmede dem. "I kvinder har altid så meget at sige. Hvorledes går det med patienten, naboerske?"

"Han sover nu. Ved daggry var han meget urolig og kastede sig i flere timer om i sengen. Men feberen har forladt ham, og doktoren siger, at han snart vil komme sig. Han tør ikke flyttes før i morgen."

"Han har vel haft besøg i dag – hvad?" spurgte Gabriel med en fiffig mine.

"Ja, den gamle mr. Chester har været her, lige siden vi sendte bud til ham, og gik næppe ti minutter, før De bankede."

"Ingen damer?" spurgte Gabriel, idet han trak øjenbrynene i vejret og så noget skuffet ud.

"Et brev," svarede enken.

"Nå, det er dog bedre end intet!" udbrød klejnsmeden. "Hvem bragte det?"

"Barnaby, naturligvis."

"Barnaby er en perle," sagde Varden, "og kommer og går med lethed, hvor vi andre, som tror, at vi er langt klogere end han,

kun ville spille en dårlig rolle. Han er dog vel ikke igen ude på vandring?"

"Nej, han er Gud ske lov i seng; han havde jo været oppe hele natten, som De ved, og på benene hele dagen. Han var træt. Ak, nabo, kunne jeg bare oftere se ham således – kunne jeg bare tæmme denne frygtelige uro –"

"Det kommer nok," sagde klejnsmeden venlig, "tab kun ikke modet. Så vidt jeg kan skønne, bliver han for hver dag klogere."

Enken rystede på hovedet, og dog blev hun, skønt hun vidste, at klejnsmeden kun søgte at opmuntre hende og ikke talte af overbevisning, glad ved at høre selv denne lovtale over hendes stakkels, tåbelige søn.

"Han bliver nok en gang en snild mand," fortsatte klejnsmeden, "pas kun på, om ikke Barnaby, når vi begynder at blive gamle og går i barndom, gør os til skamme. Men vor anden ven," tilføjede han, idet han så ind under bordet og omkring på gulvet, "dette kløgtigste og mest skarpsindige af alle kløgtige og skarpsindige hoveder – hvor er han?"

"I Barnabys kammer," svarede enken med et mat smil.

"Åh, det er en lun broder!" sagde Varden og rystede på hovedet. "Jeg ville nødig tale om hemmeligheder i hans nærværelse. Det er en listig krabat. Han kan sikkert både læse og skrive og regne, hvis han vil. Hvad var det – bankede han ikke på døren?"

"Nej," svarede enken, "det var ude på gaden, tror jeg. Tys! Ja. Nu igen! Det er nogen, som banker sagte på skodden. Hvem kan det være?"

De havde talt i en dæmpet tone; for den sårede lå ovenpå, og da væggene og loftet kun var tynde og dårligt byggede, kunne

deres stemmer ellers let have forstyrret ham i hans søvn. Personen udenfor, hvem det så var, kunne have stået tæt ved skodden uden at have hørt, at der var blevet talt, og kunne ved at se lyset gennem sprækkerne og finde alt så roligt, godt have troet, at der kun var ét menneske indenfor.

"Det er måske en tyv eller røver," sagde klejnsmeden, "giv mig lyset."

"Nej, nej," svarede hun hastigt, "den slags gæster har endnu aldrig besøgt denne fattige bolig. Bliv De her. I værste tilfælde er De jo så nær, at jeg kan kalde på Dem. Jeg vil hellere gå selv – alene."

"Hvorfor?" sagde klejnsmeden, der nødig slap lyset, som han havde taget fra bordet.

"Fordi – jeg ved ikke, hvorfor – fordi dette ønske er så levende hos mig," svarede hun. "Nu igen! Hold mig ikke tilbage, beder jeg Dem!"

Gabriel kastede et blik på hende, forundret over at se en person, der ellers var så blid og stille, i så stærk en uro, og det af en så ringe grund. Hun gik ud af stuen og lukkede døren efter sig. Et øjeblik blev hun stående, ligesom tøvende, med hånden på dørgrebet. I dette korte mellemrum hørte man atter bankningen, og en stemme tæt ved vinduet – en stemme, som klejnsmeden syntes at mindes i forbindelse med noget ubehageligt- hviskede:

"Skynd Dem."

Ordene blev udtalt i den dæmpede, tydelige tone, som så let baner sig vej til en sovendes øren og bringer ham til at vågne forfærdet op. Om det så var klejnsmeden, blev han et øjeblik så

forfærdet, at han uvilkårligt trak sig tilbage fra vinduet og lyttede.

Blæsten, som rumlede i skorstenen, gjorde det vanskeligt at høre, hvad der foregik, men han kunne mærke, at døren blev åbnet, at en mand trådte på det knirkende gulv, og at der derpå opstod et øjebliks stilhed, som blev afbrudt af en undertrykt lyd, der hverken var et skrig, en stønnen eller et råb om hjælp, men dog kunne være både det ene eller det andet eller alle tre ting på en gang. Samtidig hørte han de ord: "Min Gud!" udtalte i en tone, som bragte hans blod til at isne.

Øjeblikkelig for han ud. Da endelig så han dette skrækkelige udtryk – det selv samme, han syntes at kende så godt og dog aldrig før havde set – i hendes åsyn. Der stod hun, naglet til jorden, og stirrede med opspilede øjne, ligblå kinder og stive, spøgelsesagtige træk på den mand, med hvem han den foregående aften var stødt sammen. Hans øjne mødte klejnsmedens. Det var kun et lyn, et glimt, et åndepust på et blankt spejl, og borte var han.

Klejnsmeden forfulgte ham og havde allerede skøderne af hans flagrende kjole så godt som i sin hånd, da hans arme pludselig blev holdte tilbage, og enken kastede sig på jorden foran ham.

"Den anden vej, den anden vej!" råbte hun. "Han gik den anden vej. Vend om, vend om!"

"Den anden vej? Nu ser jeg ham," sagde klejnsmeden, "hist henne – der – der farer hans skygge forbi lyset. Hvad – hvem er det? Slip mig."

"Vend om, vend om!" udbrød konen, idet hun sloges med ham og slyngede sine arme rundt om ham. "Rør ham ikke, hvis

De har Deres liv kært. Jeg bønfalder Dem at vende om. Han bærer på fleres liv end sit eget. Vend om!"

"Men hvad vil dette dog sige?" udbrød klejnsmeden.

"Lige meget, men spørg ikke, tal ikke, tænk ikke på det. Han tør ikke forfølges, standses eller anholdes. Vend om!"

Den gamle mand så forundret på hende, mens hun vred sig og klamrede sig fast til ham, og overvældet af hendes heftighed, lod han hende trække sig ind i huset. Først da hun med en afsindigs hidsighed og raseri havde lukket og låset døren, fæstet hver skodde og hver slå og trukket ham ind i stuen igen, vendte hun atter det forstenede rædselsblik imod ham og sank ned på en stol, idet hun skjulte sit ansigt og rystede, som om dødens hånd havde rørt ved hende.

6

Over al måde forbavset over de sælsomme tildragelser, der var foregået med en sådan voldsomhed og hurtighed, stirrede klejnsmeden ligesom halvt bedøvet på den skælvende skikkelse på stolen og ville være blevet ved at stirre endnu længere, hvis hans tunge ikke var blevet løsnet af medlidenhed og menneskekærlighed.

"De er syg," sagde Gabriel, "lad mig hente en af naboerne."

"Ikke for alt i verden," svarede hun med en afværgende bevægelse med sin skælvende hånd, mens hun stadig vendte ansigtet bort, "det er nok, at De har været til stede og set dette."

"Ja, mere end nok – eller måske mindre," sagde Gabriel.

"Lad så være," svarede hun. "Som De vil. Spørg mig ikke, hører De."

"Naboerske," sagde klejnsmeden efter et ophold, "er dette rimeligt, fornuftigt eller ret imod Dem selv? Ligner det Dem, der har kendt mig så længe og spurgt mig til råds ved enhver lejlighed? – Ligner det Dem, der fra pige af har haft en stærk karakter og et modigt hjerte?"

"Jeg har også haft dem nødig," svarede hun. "Jeg bliver gammel nu, både i år og sorger. Dette og for megen modgang har måske gjort dem svagere, end de plejede at være. Tal ikke til mig."

"Hvorledes kan jeg tie, når jeg ser, hvad jeg har set?" svarede klejnsmeden. "Hvem var denne mand, og hvorledes har hans komme kunnet frembringe denne forandring hos Dem?"

Hun tav, men klamrede sig til stolen som for at undgå at synke ned på gulvet.

"Jeg tager mig den frihed, der tilkommer en gammel ven, Mary," sagde klejnsmeden, "som altid har næret en varm hengivenhed for Dem og måske har søgt at lægge den for dagen, når han har kunnet. Hvem er denne hæslige mand, og hvad har han med Dem at skaffe? Hvem er dette spøgelse, der kun viser sig i mørke nætter og ondt vejr? Hvorfra kender De ham, og hvorfor spøger han omkring dette hus og hvisker gennem revner og sprækker, som om der var noget imellem ham og Dem, der ikke turde tales højt om? Hvem er han?"

"Med rette kan De sige, at han spøger omkring dette hus," svarede enken med mat stemme. "Hans skygge har nu ruget over det og over mig i lys og mørke, ved dag og ved nat. Og nu har han endelig indfundet sig i legemlig skikkelse!"

"Men han ville ikke være sluppet bort i legemlig skikkelse," svarede klejnsmeden lidt ærgerlig, "hvis De havde ladet mine arme og ben være fri. Hvad er dette for en gåde?"

"En gåde," svarede hun, idet hun samtidig rejste sig op, "der for altid må blive, som den er. Mere tør jeg ikke sige."

"Tør ikke?" sagde den forundrede klejnsmed.

"Træng ikke ind på mig," svarede hun, "jeg er syg og mat, og det er, ligesom al min livskraft var udslukket. – Nej! – De må heller ikke røre ved mig."

Gabriel, der var trådt et skridt fremad for at hjælpe hende, veg tilbage ved dette hastige udbrud og betragtede hende med tavs forbavselse.

"Lad mig gå min vej alene," sagde hun med dæmpet stemme, "og lad ingen ærlig mands hånd røre min i aften." Da hun

vaklende havde nået døren, vendte hun sig om og tilføjede med stærkere eftertryk: "Dette er en hemmelighed, som jeg nødtvungent betror Dem. De er en pålidelig mand, så sandt De til stadighed har vist Dem god og kærlig imod mig, så bevar den. Har man ovenpå hørt støj, så giv en undskyldning. Fortæl, hvad De vil, undtagen hvad De virkelig så, og hentyd aldrig med et ord eller blik til denne hændelse. Jeg stoler på Dem. Husk på, at jeg stoler på Dem. Hvor meget jeg stoler på Dem, vil De aldrig kunne fatte."

Efter et øjeblik at have set vist på ham trak hun sig tilbage og lod ham alene.

Gabriel, der ikke vidste, hvad han skulle tro, blev stående og stirrede på døren med en overrasket og forfærdet mine. Jo mere han grublede over, hvad der var foregået, des mindre var han i stand til at give det en gunstig fortolkning. At finde denne enke, om hvem man i mange år havde troet, at hun førte et ensomt og afsondret levned, og som ved sin stilfærdige, tålmodige karakter havde vundet agtelse og velvilje hos alle dem, der kendte hende, at finde hende på en gådefuld måde knyttet til en slet person, blive forskrækket ved synet af ham og dog hjælpe ham til at flygte, var en opdagelse, der smertede ham lige så meget, som den overraskede ham. Hendes tillid til hans tavshed og hans stiltiende indvilligelse forøgede uroen i hans sind. Havde han talt rent ud af posen, trængt ind på hende, holdt hende tilbage, da hun rejste sig for at gå, gjort indsigelser i stedet for at kompromittere sig ved at tie, hvilket han følte, at han havde gjort, ville han have været lettere om hjertet.

"Hvorfor lod jeg hende sige, at det var en hemmelighed, og at hun betroede mig den?" sagde Gabriel, idet han skød sin paryk i

vejret for lettere at kunne klø sig i hovedet og så bodfærdigt på ilden. "Jeg er lige så rådvild som gamle John selv. Hvorfor sagde jeg ikke kort og godt: 'De har ikke ret til at have sådanne hemmeligheder, og jeg forlanger, at De siger mig, hvad dette vil sige,' i stedet for at stå og glo på hende som et gammelt fæ? Men det er nu en gang min svage side. Mod mandfolk kan jeg være halsstarrig nok, når det skal være, men fruentimmerne kan vikle mig om en finger, når de vil."

Under denne betragtning tog han parykken helt af og begyndte, efter at have varmet sit lommetørklæde ved ilden, at gnide og polere sit skaldede hoved med det, så at det blev ganske glinsende.

"Og dog," sagde klejnsmeden, formildet ved dette beroligende middel, og standsede for at smile, "dog er det *måske* slet ingenting. Enhver drukkenbolt, der havde prøvet på at trænge ind i huset, ville have forskrækket sådan et fredeligt menneske som hun. Men på den anden side" – og deri stak knuden – "hvorledes gik det til, at det var denne mand; hvad kommer det af, at han har denne indflydelse på hende; hvorfor hjalp hun ham at slippe fra mig, og fremfor alt, hvorfor sagde hun ikke, at det var en pludselig skræk og intet andet? Det er sørgeligt et eneste minut at have grund til at mistro en person, som jeg har kendt så længe, og det en gammel kæreste oven i købet; men hvad andet kan jeg gøre, så længe alt dette tynger på mit sind? – Er det Barnaby, som er der udenfor?"

"Ja!" råbte denne, idet han så ind ad døren og nikkede. "Det er ganske rigtigt Barnaby; hvordan kunne du gætte det?"

"Af din skygge," svarede klejnsmeden.

"Hå, hå!" råbte Barnaby og så sig tilbage, "det er en lystig fyr, denne skygge, og den holder sig til mig, skønt jeg er dum. Vi spadserer sammen, og vi løber sammen og har sådanne løjer med hinanden ude på græsset. Undertiden er den halvt så høj som et kirketårn og undertiden ikke større end en dværg. Snart går den foran, snart bagved, og snart lister den sig så lumsk nu på den ene, nu på den anden side af mig, står stille, når jeg bliver stående, og tror, at jeg ikke kan se den, skønt jeg holder skarpt udkig med den. Åh, det er en lystig fyr! Sig mig, er den også dum? Jeg tror det."

"Hvorfor det?" spurgte Gabriel.

"Fordi den aldrig bliver ked af at efterabe mig, men gør det hele dagen igennem. – Hvorfor kommer De ikke?"

"Hvorhen?"

"Ovenpå. Han vil tale med Dem. Stop – hvor er hans skygge? Nå, De er en klog mand; sig mig det."

"Ved siden af ham, Barnaby. Ved siden af ham, tænker jeg," svarede klejnsmeden.

"Nej," svarede han og rystede på hovedet. "Gæt endnu en gang."

"Gået ud at spadsere måske?"

"Han har byttet skygge med et fruentimmer," hviskede den sindssvage ham i øret og trådte derpå tilbage med et triumferende blik. "Hendes skygge er altid hos ham, og hans hos hende. Det er løjer, skulle jeg mene, hvad?"

"Barnaby," sagde klejnsmeden alvorligt, "kom herhen."

"Jeg ved, hvad De vil sige. Jeg ved det," svarede han, idet han holdt sig tilbage, "men jeg er klog, jeg kan tie. Jeg vil kun sige, er De færdig?"

Mens han talte, tog han lyset og svang det med en vild latter over sit hoved.

"Så sagte, så sagte," sagde klejnsmeden og brugte hele sin indflydelse for at holde ham rolig og stille, "jeg troede, at du havde sovet."

"Jeg har også sovet," svarede han med vidt opspilede øjne. "store ansigter er kommet og gået – tæt ved mit ansigt og så en hel mil borte – lave steder at krybe igennem, enten jeg ville eller ikke – høje kirker at falde ned fra – sælsomme væsener stuvede sammen hulter til bulter på sengekanten – det er søvn, ikke?"

"Drømme, Barnaby, drømme," sagde klejnsmeden.

"Drømme," gentog han sagte og flyttede sig tættere ind til ham; "det var ikke drømme."

"Hvad er da drømme, når det ikke er det?"

"Jeg drømte," sagde Barnaby, idet han stak sin arm ind under Vardens og stirrede ham stift i ansigtet, mens han hviskende svarede, "jeg drømte netop nu, at noget – det havde skikkelse som et menneske – forfulgte mig – listede sig sagte bag efter mig – ville ikke lade mig i fred – men skjulte sig stadig og krøb sammen ligesom en kat i en mørk krog for at vente på, at jeg skulle gå forbi, og så sneg det sig frem og listede sig sagte bag efter mig. – Har De nogen sinde set mig løbe?"

"Mange gange."

"De har aldrig set mig løbe således, som jeg løb i den drøm, stadig kom det listende bag efter mig for at plage mig. Nærmere, nærmere, nærmere – jeg løb stærkere – sprang – fo'r op af sengen og hen til vinduet – og der, nede på gaden – men han venter på os. Kommer De?"

"Hvad var der nede på gaden, kære Barnaby?" spurgte Varden i den tro at kunne spore en forbindelse imellem dette syn og det, der virkelig var foregået.

Barnaby så ham i ansigtet, fremmumlede nogle usammenhængende ord, svang atter lyset over sit hoved, lo og førte derpå klejnsmeden stiltiende op ad trappen, idet han trak hans arm tættere ind til sig.

De trådte ind i et simpelt sovekammer, der var tarveligt møbleret med stole, hvis edderkoppeben røbede deres alder, og andet bohave af ringe værdi, men rent og ordentligt holdt. Hvilende i en lænestol foran kaminen og mat og bleg af blodbadet sad Edward Chester, den unge mand, som den foregående aften først havde forladt Majstangen. Han rakte klejnsmeden hånden og hilste ham som sin ven og frelser.

"Det er ikke noget at tale om, mr. Edward," sagde Gabriel. "Jeg ville have gjort mindst lige så meget for ethvert andet menneske i en sådan fare, men dog først og fremmest for Dem. En vis ung dame," tilføjede han efter nogen tøven, "har vist os mangen en tjeneste, og vi føler naturligvis – jeg håber ikke, at jeg fornærmer Dem med disse ord?"

Den unge mand smilede og rystede på hovedet, men vendte sig samtidig i stolen, ligesom af smerte.

"Det har ikke stort at sige," sagde han til svar på klejnsmedens deltagende blik; "det er kun lidt uro i kroppen, der hidrører i det mindste lige så meget fra at være indespærret her som fra det ubetydelige sår, jeg har fået, eller fra blodtabet. Sæt Dem, mr. Varden."

"Hvis jeg tør være så fri at støtte mig på Deres stol, mr. Edward," svarede klejnsmeden, idet han lod handlingen følge

på ordene og bukkede sig ned til ham, "vil jeg hellere blive stående her for at kunne tale så meget sagtere. Barnaby er ikke i sin roligste stemning i aften, og under sådanne omstændigheder har han aldrig godt af, at der bliver talt højt."

De kastede begge et blik på genstanden for disse ord, der havde taget plads på den anden side af kaminen og med et dumt smil lagde et stykke sejlgarn i kunstige slyngninger om sine fingre.

"Fortæl mig nu," sagde Varden og sænkede sin stemme endnu mere, "nøjagtigt, hvad der hændtes i aftes. Jeg har mine grunde til at spørge om det. De forlod Majstangen alene?"

"Og gik alene hjemad og havde næsten nået det sted, hvor De fandt mig, da jeg hørte en hest komme galoperende."

"Bag ved Dem?" sagde klejnsmeden.

"Ja, ganske rigtigt, bag ved mig. Det var en enlig rytter, som snart indhentede mig, og idet han standsede sin hest, spurgte om vejen til London."

"De var vel på Deres post, sir, da De jo må vide, hvor mange røvere der strejfer om på landevejene i alle retninger?"

"Det var jeg, men jeg havde kun en stok, da jeg havde været så uforsigtig at give værtens søn mine pistoler med deres hylstre i forvaring. Jeg gav ham den oplysning, han forlangte. Førend ordene var kommet over mine læber, red han rasende ind på mig, som om han ville trampe mig ned under sin hests hove. Idet jeg sprang til side, gled jeg og faldt. De fandt mig med dette stik og et par slemme skrammer, samt uden min pung, i hvilken han fandt lidt nok for sin ulejlighed. Og nu, mr. Varden," tilføjede han og trykkede klejnsmedens hånd, "ved De

lige så meget som jeg – kun ikke, hvor stor min taknemmelighed er mod Dem."

Gabriel bukkede sig endnu mere og svarede, idet han skottede forsigtigt til deres stumme nabo.

"Jeg ville også gerne vide lidt om røveren selv. Hvorledes så han ud, sir? Hav den godhed at tale sagte. Barnaby mener intet ondt, men jeg har iagttaget ham oftere end De og ved, skønt man ikke skulle tro det, at han nu lytter."

Der krævedes en stærk tillid til klejnsmedens sanddruhed for at få nogen til at tro dette; for Barnaby syntes at tænke på sin leg med udelukkelse af alt andet. Noget i den unge mands ansigt udtrykte denne mening; for Gabriel gentog endnu indstændigere, hvad han havde sagt, og spurgte med nok et blik på Barnaby atter om, hvorledes den fremmede mand havde set ud.

"Det var så mørkt," sagde Edward, "overfaldet så pludseligt, og han var selv så indpakket og tilhyllet, at jeg næppe kan sige det. Det synes, som om –"

"Nævn ikke hans navn," svarede klejnsmeden, idet han fulgte hans blik, som søgte Barnaby, "jeg ved, at han så ham. Jeg ønsker at vide, hvad De selv så."

"Alt, hvad jeg kan huske," sagde Edward, "er, at hans hat blæste af, da han standsede sin hest. Han fangede den og satte den atter på sit hoved, som jeg lagde mærke til var ombundet med et mørkt klæde. Mens jeg opholdt mig i Majstangen, kom en fremmed derind, som jeg ikke fik rigtigt at se; for jeg havde mine egne grunde for at holde mig afsides, og da jeg rejste mig for at gå og så mig om, var han i skyggen af kaminen og skjultes for mine øjne. Men om også han og røveren var to forskellige

personer, var der dog en påfaldende lighed mellem deres stemmer; for så snart manden tiltalte mig på vejen, genkendte jeg straks hans røst."

"Det er, som jeg frygtede. Den selv samme mand har været her i aften," tænkte klejnsmeden og skiftede farve. "Hvad er dog dette for en mystisk historie?"

"Halløj!" skreg en hæs stemme ham i øret. "Halløj, halløj, halløj! Vov vov vov. Hvad er her på færde? Halløj!"

Den talende, der havde bragt klejnsmeden til at fare sammen, som om det havde været et overnaturligt væsen, var en stor ravn, der, uset af ham og Edward, var fløjet op på ryggen af lænestolen og havde lyttet til, hvad de havde sagt, med en høflig, opmærksom mine, der var så skuffende, at man skulle tro, den havde forstået hvert eneste ord. Den sad nu og vendte hovedet fra den ene til den anden, som om den havde det hverv at dømme dem imellem, og at det var af største vigtighed, at der ikke gik et ord tabt for den.

"Se på den der!" sagde Varden, halvt med beundring og halvt med en slags skræk for fuglen. "Har De nogen sinde set sådan en klog satan? Det var da en skrækkelig fyr!"

Ravnen, som holdt hovedet på den ene side, og hvis klare øjne tindrede som diamanter, iagttog i nogle sekunder en tankefuld tavshed og svarede derpå med en så hæs og fjern stemme, at den snarere syntes at komme gennem dens tykke fjer end ud af dens mund.

"Halløj, halløj, halløj! Hvad er der på færde? Mod i brystet. Aldrig forknyt. Vov vov vov. Jeg er en djævel, jeg er en djævel, jeg er en djævel, hurra!" Og derpå gav den sig, ligesom hoverende over sin infernalske værdighed, til at fløjte.

"Jeg er nær ved at tro, at den taler sandt, ja jeg gør såmænd," sagde Varden. "Ser De, hvorledes den passer på mig, som om den vidste, hvad jeg sagde?"

Hvortil fuglen, idet den ligesom balancerede på tåspidserne og bevægede kroppen op og ned i en slags højtidelig dans, svarede: "Jeg er en djævel, jeg er en djævel," og baskede med vingerne, som om den skulle briste af latter. Barnaby klappede i hænderne og rullede sig hen ad gulvet af henrykkelse.

"Et par sære kammerater, sir," sagde klejnsmeden og rystede på hovedet, idet han så fra den ene til den anden. "Fuglen har mere forstand end han."

"Det må De nok sige," sagde Edward og rakte pegefingeren ud mod ravnen, der til tak for denne opmærksomhed huggede efter den med sit jernhårde næb, "er den gammel?"

"Et rent barn, sir. En hundrede og tyve år eller så omtrent. Kald den ned, Barnaby."

"Kalde den ned?" gentog Barnaby, der sad over ende på gulvet og stirrede på Gabriel, idet han strøg håret fra ansigtet. "Men hvem kan få den til at komme? Den kalder på mig og får mig til at gå, hvorhen den vil. Den går foran, og jeg følger bagefter. Den er herren og jeg tjeneren. Er det ikke sandt, Grip?"

Ravnen udstødte et kort, velbehageligt, fortroligt skrig, et meget udtryksfuldt skrig, som syntes at sige: "Du skal ikke indvie disse karle i vore hemmeligheder. Vi forstår hinanden, bare rolig."

"Jeg får *den* til at komme!" udbrød Barnaby og pegede på fuglen. "Den, som aldrig sover eller så meget som blunder! På enhver tid af natten kan De se dens øjne tindre som to ildgnister i mit mørke kammer. Og hver nat og det hele natten

igennem er den lysvågen og snakker med sig selv og tænker på, hvad den vil gøre den næste dag, hvor vi skal gå hen, og hvad den vil stjæle og skjule og begrave. Jeg få den til at komme? Ha, ha, ha!"

Ved nærmere eftertanke syntes fuglen tilbøjelig til at komme af sig selv. Efter flygtigt at have udspioneret omgivelserne og kastet nogle skottende blikke op mod loftet og på enhver af de tilstedeværende flagrede den ned på gulvet og nærmede sig Barnaby, ikke hoppende, løbende eller gående, men med skridt, som når en meget pertentlig herre med overordentlig små støvler på forsøger at gå rask hen over løse småsten. Efter derpå at have sat sig op på hans udstrakte hånd og nedladt sig til at blive holdt frem udstødte den en række lyde, som havde nogen lighed med optrækningen af en halv snes dusin lange propper, og hævdede igen med tydelig røst sin diabolske oprindelse.

Klejnsmeden rystede på hovedet, måske fordi han nærede lidt tvivl om, at dyret virkelig ikke var andet end en fugl, måske af medlidenhed med Barnaby, som nu havde taget fuglen i favn og rullede sig på gulvet med den. Idet han løftede øjnene i vejret fra det stakkels menneske, faldt de på hans moder, der var trådt ind i værelset og stiltiende så til.

Hun var ganske hvid i hele ansigtet, men havde aldeles fået bugt med sin bevægelse og atter antaget sit sædvanlige, rolige udseende. Det forekom Varden, at hun, idet han så på hende, undveg hans blik og gav sig til at pusle om den sårede for desto bedre at kunne undgå ham.

Det var på tiden, at han kom til sengs, sagde hun. Den næste dag skulle han bringes til sit eget hjem og havde allerede siddet

en hel time længere oppe, end det havde været ham tilladt. Klejnsmeden fulgte dette vink og beredte sig til at tage afsked.

"Det er sandt," sagde Edward, idet han trykkede hans hånd og så fra ham hen på mrs. Rudge og tilbage igen; "hvad var det for en støj her nedenunder? Jeg kunne skelne Deres stemme og ville tidligere have spurgt om det, hvis ikke det, vi talte om, havde bragt mig til at glemme det. Hvad var det?"

Klejnsmeden så på hende og bed sig i læben. Hun lænede sig til stolen og fæstede sine øjne på gulvet. Og Barnaby – han lyttede.

"Det var en gal eller drukken karl," svarede Varden omsider, idet han så vist på enken. "Han tog fejl af huset og ville trænge sig ind."

Hun trak sit vejr mere frit, men blev stående uden at røre sig. Da klejnsmeden havde sagt godnat, og Barnaby snappede lyset for at lyse ham ned ad trappen, tog hun det fra ham og befalede ham – med større hast og alvor, end en så ringe sag syntes at retfærdiggøre – ikke at røre sig af pletten. Ravnen fulgte med dem for at overbevise sig om, at alt stod vel til nedenunder, og da de kom til gadedøren, stod den på det nederste trappetrin og trak en utallig mængde propper op.

Med skælvende hånd skød hun slåerne og skodderne fra og drejede nøglen. Idet hun lagde hånden på dørgrebet, sagde klejnsmeden med dæmpet stemme:

"For Deres skyld, Mary, og for svundne tiders og gamle bekendtskabers skyld har jeg sagt en usandhed i aften, skønt jeg ville skamme mig ved at gøre det for min egen skyld. Jeg vil håbe, at jeg ikke har gjort nogen skade ved det. Jeg kan ikke frigøre mig for den mistanke, De har påtvunget mig, og jeg

siger Dem rent ud, at jeg nødigt lader mr. Edward blive her. Sørg for, at han ikke kommer noget til. Jeg tvivler på, at dette hus er sikkert, og er glad ved, at han forlader det så snart. Nå, lad mig nu komme ud."

Et øjeblik skjulte hun sit ansigt i hænderne og græd; men idet hun modstod den stærke tilskyndelse, der åbenbart drev hende til at svare, åbnede hun døren – ikke mere end nødvendigt, for at han kunne slippe ud – og vinkede ham farvel. Da klejnsmeden stod på gadedørstrappen, blev døren låst og stængt efter ham, og for at fremskynde disse forsigtighedsregler gøede ravnen som en skrap gårdhund.

"I forbund med den fæle krabat, der for den sags skyld gerne kunne være faldet ned fra en galge – han lusker om og lurer her – Barnaby var den første på stedet i aftes – kan hun, der altid har haft så godt et navn, være skyldig i sådanne hemmelige forbrydelser?" sagde klejnsmeden grublende. "Himlen tilgive mig, hvis jeg tager fejl, og give mig bedre tanker; men hun er fattig, fristelsen kan være stor, og man hører hver dag lige så underlige ting. – ja, gø du kun væk, min ven. Er der noget ondt i gære, har den ravn en finger med i spillet, det tør jeg bande på."

7

Mrs. Varden var en dame med, hvad man plejer at kalde et ustadigt sind – et udtryk, som, når det fortolkes, betegner et sind, der som regel volder andre større eller mindre ubehageligheder. Således var det i almindelighed tilfældet, at når andre mennesker var glade, var mrs. Varden gnaven, og når andre mennesker var gnavne, var mrs. Varden tilbøjelig til at være forbavsende munter. Den værdige husmoder var virkelig så lunefuld, at hun ikke alene overstrålede Macbeth med hensyn til hendes evne til i et og samme øjeblik at være vis, forbavset, sindig og rasende, loyal og neutral, men kunne endog undertiden på et kort kvarter undergå alle mulige stemninger, idet hun med en færdighed og hurtighed, der forbavsede enhver, som hørte hende, opførte ligesom en slags flerstemmig koncert på det kvindelige klokkespil der i huset.

Hos denne gode dame – der ikke manglede personlige tillokkelser, eftersom hun var fyldig og livlig at se til, skønt, ligesom hendes smukke datter, noget lille af vækst – havde man lagt mærke til, at denne vægelsindethed styrkedes og forøgedes med hendes timelige velstand. Forskellige vise mænd og kvinder, som stod på venskabelig fod med klejnsmeden og hans familie, gik endog så vidt, at de påstod, at et fald en halv snes trin ned ad den jordiske stige – som f.eks. hvis den bank, hendes mand havde sine penge stående i, gik fallit, eller når et eller andet lignende uheld indtraf – ville sætte skik på hende og ufejlbarligt forvandle hende til et af de elskværdigste

mennesker, man kunne tænke sig. Hvad enten de nu havde ret eller uret i denne formodning, så meget er vist, at sjælen, lige så vel som legemet, ved at have alt for gode dage let kan få et sygeligt udslet, men også ligesom legemet, meget ofte bliver helbredt ved lægemidler, der er modbydelige og ildesmagende.

Mrs. Vardens trofaste støttestav og samtidig det udkårne offer for hendes harme var hendes eneste tyende miss Miggs, eller som hun også kaldtes i overensstemmelse med disse sociale fordomme, som beskærer fattige terner for alle sådanne fine udvækster – Miggs. Denne Miggs var en ung og høj dame, som i det private liv var meget forfalden til trætøfler; spinkel og trættekær med en temmelig frastødende figur, og om hun end ikke var ligefrem styg, havde hun dog skarpe og sure ansigtstræk. Ganske i almindelighed og teoretisk set hyldede Miggs den grundsætning, at mændene var noget foragteligt pak, som ikke fortjente den ringeste opmærksomhed – ustadige, falske, lavttænkende, dumme, menederske og blottede for enhver fortjeneste. Når hun var rigtig forbitret på mandfolkene, hvilket onde tunger påstod især var tilfældet, når Sim Tappertit havde været mest affejende over for hende, plejede hun med stærkt eftertryk at udtale det ønske, at hele den kvindelige slægt måtte dø ud, for at mandfolkene rigtig kunne komme til at skatte de goder, som de satte så lille pris på; ja hendes følelse for hendes køn var så levende, at hun undertiden erklærede, at når hun blot kunne være vis på, at et tilstrækkeligt antal, f.eks. tusinde unge møer ville følge hendes eksempel, ville hun, for at ærgre mændene, med den allerstørste fornøjelse hænge, drukne eller forgive sig selv.

Det var Miggs' stemme, der modtog klejnsmeden med et skingrende: "Hvem er det?" da han bankede på sin egen husdør.

"Mig, pige, mig," svarede Gabriel.

"Hvad, allerede, sir," sagde Miggs, idet hun med et udtryk af forundring åbnede døren. "Vi var netop ved at tage vore natkapper på, jeg og madammen, for at blive siddende oppe. Åh, hun har været så dårlig!"

Miggs sagde dette med en sjældent oprigtig og deltagende mine, men dagligstuedøren stod åben, og da Gabriel meget godt vidste, for hvis øren disse ord var bestemte, kastede han et alt andet end bifaldende blik på hende, da han gik ind.

"Herren er kommet hjem, madam," sagde Miggs og løb foran ham ind i dagligstuen. "De havde uret, madam, og jeg havde ret. Jeg tænkte nok, at han ikke ville lade os sidde oppe to nætter i træk, madam. Dertil er herren alt for hensynsfuld. Jeg er så glad for Deres skyld, madam. Jeg er jo rigtignok selv," her klynkede Miggs, "jeg er jo rigtignok selv lidt søvnig: nu tilstår jeg det, skønt jeg ikke ville sige det, da De spurgte mig derom. Det har naturligvis intet at sige, madam."

"Så gør du bedst i," sagde klejnsmeden, der af sit inderste hjerte ønskede, at Barnabys ravn havde været i hælene på Miggs, "så gør du bedst i straks at gå til sengs."

"Jeg siger så mange tak, sir," svarede Miggs, "men jeg ville ikke kunne sove roligt eller holde mine tanker samlet til min aftenbøn, når jeg ikke vidste, at madammen lå varmt og godt i sin seng; hun burde såmænd allerede have gjort det for flere timer siden."

"Du er noget snaksom i aften," sagde Varden, idet han trak sin kavaj af og skelede til hende.

"De skal have mange tak for dette vink, sir," udbrød Miggs med blussende kinder, "jeg vil kun tage mig den frihed at sige, at hvis jeg fornærmer Dem ved at vise omhu for min madamme, beder jeg Dem ikke om forladelse, men er glad ved at lide under det og skaffe mig selv ubehageligheder."

Mrs. Varden, der, med ansigtet indhyllet i en stor natkappe, hidtil havde været ivrigt beskæftiget med den protestantiske håndbog, så sig her om og belønnede Miggs' iver med at bede hende holde mund.

Hvert eneste ben i Miggs' hals og nakke udviklede sig med en trodsighed, der var helt foruroligende, idet hun svarede:

"Ja, madam, det skal jeg nok."

"Hvordan har du det nu, min ven?" sagde klejnsmeden, idet han satte sig på en stol ved siden af sin kone, der atter havde taget fat på sin bog, og gned sig hårdt på sine knæ, mens han stillede dette spørgsmål.

"Det bryder du dig vist stort om?" svarede mrs. Varden med øjnene fæstede på bogstaverne, "du, som ikke har set til mig den hele dag og ikke ville være kommet, selv om jeg havde ligget for døden!"

"Kære Martha –" sagde Gabriel.

Mrs. Varden vendte bladet, så endnu en gang på den nederste linje af den foregående side for at være fuldkommen sikker på de sidste ord, og fortsatte derpå læsningen, tilsyneladende med den største ivrighed og opmærksomhed.

"Kære Martha," sagde klejnsmeden, "hvor kan du tale således, når du dog ved, at du ikke mener det? Om du lå for døden! Havde der været noget alvorligt i vejen med dig, ville jeg da ikke have været ved din side?"

"Jo," udbrød hun og brast i tårer, "jo, det ville du. Jeg tvivler ikke om det, Varden. Det ville du sikkert. Det er det samme som at sige til mig, at du ville kredse om mig som en grib og vente, til ånden var af mig, for at du kunne gå hen og gifte dig med en anden."

Miggs udstødte et deltagende suk – et lille, kort suk, der kvaltes i fødslen og forvandledes til en hosten. Det syntes at sige: "jeg kan ikke gøre for det. Det er dette uhyres skrækkelige brutalitet, der aftvinger mig det."

"Men du knuser snart mit hjerte," tilføjede mrs. Varden med mere fatning, "og da vil vi begge være lykkelige. Mit eneste ønske er at se Dolly godt gift, og når det er sket, kan du gøre det af med mig, når du vil."

"Ah!" udbrød Miggs og hostede atter.

Stakkels Gabriel drejede længe stiltiende på sin paryk og sagde derpå blidt:

"Er Dolly gået til sengs?"

"Din husbond taler til dig," sagde mrs. Varden med et barsk blik over skulderen på sin opvartende kammerjomfru, miss Miggs.

"Nej, min ven, jeg talte til dig," sagde klejnsmeden.

"Hørte du ikke, hvad jeg sagde, Miggs?" udbrød den ubøjelige dame og stampede i gulvet. "Begynder du nu også at foragte mig? Men eksemplet smitter."

Ved denne grusomme bebrejdelse brast Miggs, hvis tårer altid var på rede hånd i store eller små partier med det korteste varsel og ved de urimeligste anledninger, i en voldsom gråd, idet hun imidlertid holdt begge hænderne tæt ind mod sit hjerte, som om intet andet kunne hindre det fra at splintres i

stumper og stykker. Mrs. Varden, hos hvem denne evne ligeledes var udviklet til største fuldkommenhed, græd om kap med Miggs, og det med en sådan virkning, at Miggs efter nogen tids forløb gav tabt og med undtagelse af et enkelt suk en gang imellem, der syntes at antyde en spirende tilbøjelighed til at tage fat igen, overlod sin madmoder valpladsen. Efter at hendes overlegenhed således fuldstændig var blevet hævdet holdt mrs. Varden ligeledes op og sank hen i et stille tungsind.

Dette var en sådan lettelse, og den foregående aftens anstrengende begivenheder overvældede klejnsmeden så aldeles, at han nikkede på sin stol og upåtvivlelig var blevet siddende der hele natten og sovet, hvis ikke mrs. Vardens stemme efter et ophold af fem minutter havde vækket ham, så at han fo'r i vejret.

"Er jeg en enkelt gang," sagde mrs. Varden – ikke skændende, men i en ensformig, klagende tone – "i godt humør, er jeg en enkelt gang livlig, er jeg en enkelt gang mere end sædvanlig oplagt til at være snaksom og munter, bliver jeg altid behandlet på denne måde."

"Og sådant et humør, som De var i, madam, for kun en halv time siden!" udbrød Miggs, "jeg har aldrig set Dem så livlig!"

"Fordi," sagde mrs. Varden, "fordi jeg aldrig blander mig i noget eller gør forstyrrelse; fordi jeg aldrig spørger om, hvem der kommer eller går; fordi hele min hu og alle mine tanker er rettet på at spare, hvor jeg kan spare, og gøre gavn her i huset, derfor behandler man mig, som man gør."

"Martha," indvendte klejnsmeden, idet han bestræbte sig for at se så årvågen ud som muligt, "hvad er det, du klager over? Jeg

kom virkelig hjem med det faste forsæt, at vi skulle være lykkelige og glade. Det forsikrer jeg dig."

"Hvad jeg klager over?" svarede hans kone. "Er det ikke tungt, at ens mand sidder og surmuler og falder i søvn, så såre han kommer hjem; at han får ens varme hjerte til at fryse og hælder koldt vand på arnestedet? Er det naturligt, at jeg, når jeg ved, at han er ude i et ærinde, der interesserer mig så levende, som noget vel kan, kan ønske at få at vide, hvad der er sket, eller at han skulle fortælle mig det, uden at jeg havde nødig at bede og tigge ham om det? Er dette naturligt, eller er det det ikke?"

"Det gør mig meget ondt, Martha," sagde den godmodige klejnsmed, "jeg frygtede virkelig for, at du ikke var oplagt til en fortrolig samtale. Jeg skal fortælle dig alt; det gør jeg kun alt for gerne, min ven."

"Nej, Varden," svarede hans hustru, idet hun med værdighed rejste sig. "du skal have så mange tak! Jeg er intet barn, som man i det ene øjeblik kan irettesætte og i det andet kæle for; det er jeg en smule for gammel til, Varden. Tag lyset, Miggs. Du kan i det mindste være glad, Miggs."

Miggs, som indtil dette øjeblik havde været nedsunket i den dybeste fortvivlelse, slog øjeblikkelig over i den livligste stemning og bortførte sin madmoder og lyset, idet hun kastede med nakken ad klejnsmeden.

"Hvem skulle tro," tænkte Varden og trak på skuldrene, idet han flyttede sin stol nærmere hen til kaminen, "at den kone nogen sinde kunne være elskværdig og omgængelig? Og dog kan hun det. Nå, nå, vi har alle vore fejl. Jeg vil ikke være streng imod hende. Det har vi for længe været mand og kone til."

Han sov igen – ikke mindre sødt, måske på grund af sit gode hjertelag. Mens hans øjne var lukkede, blev døren, som førte op ovenpå, åbnet en smule, og der viste sig et hoved, som ved synet af ham atter trak sig hastigt tilbage.

"Jeg ville ønske," mumlede Gabriel, der vågnede ved støjen og så sig om i værelset, "jeg ville ønske, at nogen ville gifte sig med Miggs! Men det er umuligt! Jeg gad vide, om nogen kunne være gal nok til at gifte sig med hende!"

Dette var et så omfattende spørgsmål, at han atter faldt i søvn og blev ved at sove, til ilden var helt brændt ud. Endelig rystede han søvnen af sig og gik bort for at lægge sig til hvile efter i forvejen i følge gammel skik og brug at have lukket gadedøren i lås og stukket nøglen i lommen.

Han havde ikke ladet værelset være i mørke ret mange minutter, førend hovedet atter viste sig, og Sim Tappertit trådte ind med en lille lampe i hånden.

"Hvad fanden mon han er blevet så længe oppe efter?" mumlede Sim, idet han gik ind i værkstedet og satte lampen på essen. "Nu er allerede den halve nat gået. Den eneste nytte, jeg nogen sinde har haft af dette fordømte gamle, rustne håndværk, det er på min sjæl denne tingest!"

Med disse ord fremtog han af sin bukselomme en stor, klodset nøgle, som han forsigtigt stak ind i den lås, hans mester havde lukket, og åbnede derpå sagte døren. Da dette var gjort, gemte han atter nøglen, som han i smug selv havde lavet, lod lampen stå og brænde, lukkede omhyggeligt og uden støj døren og listede sig ud på gaden, lige så lidt mistænkt af klejnsmeden i dennes dybe, trygge søvn som af Barnaby selv i dennes fantastiske drømme.

8

Da Sim Tappertit var vel ude af klejnsmedens hus, aflagde han sit forsigtige væsen, og idet han omskabte sig til en fejende, forvoven og forsoren galgenfugl, der var parat til at slå et menneske ihjel og æde ham oven i købet, om det skulle være, skyndte han sig, det bedste han kunne, gennem de mørke gader.

Undervejs standsede han nu og da et øjeblik for at slå sig på lommen for at være vis på, at hans hovednøgle var i god behold, og da han var nået til Barbican og drejet ind i en af de smalleste af de smalle gader, der udgår fra dette midtpunkt, sagtnede han sine skridt og tørrede sin hede pande, som om han var nær ved målet for sin gang.

Det var vel ikke noget hyggeligt sted til midnatlige bedrifter. Tværtimod, det var et temmelig mistænkeligt kvarter og så ingenlunde indbydende ud. Fra den hovedgade, han var drejet ind i, og som kun var lidt bedre end et stræde, førte en lav dør ind til en lukket gyde eller gård, der var aldeles mørk og uden brolægning, og som stank af stillestående uhumskheder. I denne modbydelige hule famlede klejnsmedens dumdristige lærling sig frem, og efter at have nået et hus, uden for hvis forfaldne og rådne forside det plumpe billede af en flaske dinglede frem og tilbage ligesom en hængt forbryder, stødte han tre gange med sin fod til et jerngitter. Da mr. Tappertit forgæves havde lyttet efter et svar på dette signal, blev han utålmodig og stødte atter tre gange til gitteret.

Atter opstod der en stilhed, som dog ikke varede længe. Jorden syntes at åbne sig ved hans fødder, og et hoved med uredt hår viste sig.

"Er det høvedsmanden?" spurgte en rå stemme.

"Ja," svarede Tappertit hovmodigt, idet han steg ned, "hvem skulle det ellers være?"

"Det er så sent, at vi allerede havde opgivet Dem," svarede en stemme, idet dens ejer blev stående for at lukke gitteret. "De kommer sent, sir."

"Gå foran," sagde Tappertit med skummel majestæt, "og spar Deres ord, til jeg spørger Dem. Fremad!"

Dette sidste kommandoord var måske noget teatralsk og unødvendigt, eftersom nedgangen var en meget smal, stejl og slibrig trappe, og enhver overilelse eller afvigelse fra det slagne spor måtte have endt med et fald ned i en gabende vandtønde. Men da Tappertit, ligesom andre store anførere, var en ynder af knaldeffekt, råbte han atter med den hæseste røst, han kunne påtage sig, "fremad!" og steg med korslagte arme og rynkede bryn ned i kælderen, hvor der fandtes en lille kobberkedel i det ene hjørne, et par stole, et bord og en bænk, en svag ild og en med et pjaltet kludetæppe dækket feltseng.

"Velkommen, ædle høvedsmand!" udbrød en slunken skikkelse, der rejste sig op ligesom af en lur.

Høvedsmanden nikkede. Derpå kastede han sin overfrakke af og stod der i hele sin værdighed og mønstrede sin følgesvend.

"Hvad nyt i aften?" spurgte han, da han havde set ham lige ind i sjælen.

"Ikke noget særligt," svarede den anden og strakte sig – han var allerede så lang, at det var helt foruroligende at se ham gøre

det, "hvorfor kommer De så sent?"

"Bryd Dem ikke om det," var alt, hvad høvedsmanden nedlod sig til at svare, "er værelset i stand?"

"Ja," svarede følgesvenden.

"Og kammeraten – er han her?"

"Ja, og nogle stykker af de andre; hører De dem ikke?"

"De spiller kegler!" sagde høvedsmanden ærgerlig, "de letsindige krabater!"

Der kunne ikke være nogen tvivl om den slags morskab, de tankeløse personer hengav sig til; for selv i kælderens beklumrede og kvælende atmosfære lød larmen som en fjern torden. Ved første øjekast syntes det unægtelig et mærkeligt sted at vælge til en sådan adspredelse, hvis de øvrige kældre lignede den, denne korte samtale fandt sted i; for gulvene var af opblødt jord, væggene og loftet af nøgne, fugtige mursten, der var tapetserede med spor af snegle og andet kryb, og luften uren, kvalm og modbydelig. En stærk lugt, som var kendelig mellem de øvrige dunster der på stedet, syntes at tyde på, at det for ikke længe siden havde været brugt til ostelager, en omstændighed, som på en gang forklarede den fedtede væske, som sporedes over alt og vakte behagelige forestillinger om rotter. Der var desuden fugtigt af naturen, og små træer af svamp spirede frem i hver en muggen krog.

Ejeren af dette fortryllende tilflugtssted og indehaveren af det ovenomtalte pjuskede hoved – for han bar en gammel paryk, der var lige så skaldet og tilsølet som en afslidt kaminkost – var nu kommet til. Han stod lidt afsides og gned sig i hænderne og smilede, uden at sige et ord, mens hans uragede, hvidgrå hage gik op og ned. Hans øjne var lukkede;

men om de også havde stået vidt åbne, ville det dog have været let at se, at han var blind; det så man af en vis ængstelig plirren med øjnene og af det opmærksomme udtryk i hans ansigt, der var blegt og sygeligt, som det var at vente hos et menneske, der førte en sådan underjordisk tilværelse.

"Endog Stagg har sovet," sagde den lange kammerat og nikkede ad den omtalte person.

"Udmærket, høvedsmand, udmærket!" udbrød den blinde mand; "hvad vil min ædle høvedsmand drikke – brændevin, rom, whisky? Skal det være opløst krudt eller sydende olie? Sig, hvad De vil have, tapre helt, og vi skal skaffe Dem det, om det så var vin fra en biskops kælder eller smeltet guld fra kong Georgs mønt."

"Sørg for," sagde Tappertit i en hovmodig tone, "at det bliver noget stærkt og kommer i en fart, så må De gerne hente det fra Fandens egen kælder, hvis De har lyst."

"Vel talt, ædle høvedsmand!" svarede den blinde, "talt som lærlingenes stolthed. Ha, ha, ha! Fra fandens egen kælder! En herlig spøg! Høvedsmanden spøger. Ha, ha, ha!"

"Jeg vil sige Dem noget, gode ven," sagde Tappertit, idet han fikserede værten, mens denne gik hen til et skab og tog en flaske og et glas frem med samme lethed, som om han havde haft sine øjnes fulde brug, "gør De sådan en støj, vil De få at mærke, at høvedsmanden er meget langt fra at spøge, det kan jeg fortælle Dem."

"Han har fæstet sine øjne på mig!" udbrød Stagg, idet han pludselig blev stående på tilbagevejen og lod, som om han skærmede for sit ansigt med flasken. "Jeg kan mærke dem, selv

om jeg ikke ser dem. Tag dem bort, ædle høvedsmand, tag dem bort; de gennemborer mig som et par vridbor."

Tappertit smilede mørkt til sin kammerat, og idet han udslyngede nok et blik – en slags øjespyd – der bragte den blinde til at lade, som om det voldte ham den største kval og pine, bød han ham i en blidere tone at nærme sig og holde mund.

"Jeg adlyder, høvedsmand," råbte Stagg, som nu gik hen til ham og fyldte et bæger uden at spilde en dråbe, idet han nemlig lagde sin lille finger på randen af glasset og holdt op at skænke, så snart drikken nåede den; "drik, ædle høvding, ned med alle mestre, leve alle lærlinge og alle smukke piger! Drik, kække general, og varm Deres tapre hjerte!"

Tappertit nedlod sig til at tage glasset af hans udstrakte hånd. Stagg sank derpå ned på det ene knæ og strøg ham med et udtryk af ydmyg beundring op ad læggene.

"Gid jeg havde øjne," udbrød han, "for at kunne skue min høvedsmands skønne former! Gid jeg havde øjne og kunne se dette par hjerteknusere!"

"Gå væk!" sagde Tappertit med et blik på sine yndlingslemmer, "pil af, hører De, Stagg!"

"Når jeg bagefter føler på mine egne," udbrød værten, idet han bebrejdende slog til dem, "så hader jeg dem. I sammenligning med min høvedsmands mønsterben har mine ikke mere skabelon end et par træben."

"Deres!" råbte Tappertit; "nej, det skulle jeg rigtig nok mene. Tal ikke om disse dejlige gamle tandstikkere i samme åndedræt, som De taler om mine; det er næsten for meget. Så, tag glasset. Af sted, Benjamin, til vore forretninger!"

Med disse ord lagde han atter armene over kors, og idet han med barsk majestæt rynkede brynene, gik han mod sin staldbroder gennem en lille dør i den anden ende af kælderen og overlod Stagg til hans egne tanker.

Den kælder, de gik ind i, og som var bestrøet med savspåner og svagt oplyst, lå imellem den yderste, de nylig havde forladt, og den, keglespillerne morede sig i, hvilket mærkedes af den forøgede støj og højrøstede tale, som imidlertid på et signal fra den lange pludselig hørte op og afløstes af en dødsstilhed. Derpå gik den nævnte unge mand hen til et lille hjørneskab og kom tilbage med et lårben, der i tidligere tider åbenbart måtte have tilhørt et individ, der havde været i det mindste lige så lang som han, og som han overgav til Tappertit. Denne modtog det som et scepter og myndighedstegn, satte sin trekantede hat kækt på snur og steg op på et stort bord, hvorpå en med et par dødningehoveder udsmykket præsidentstol stod rede til hans modtagelse.

Ikke så snart havde han indtaget denne stilling, førend en ung mand kom ind med en stor spændebog og gjorde et dybt buk for ham, idet han leverede den lange bogen, hvorpå han nærmede sig bordet og blev stående som en anden Atlas med ryggen til det. Derefter steg også den lange op på bordet, satte sig med mange ceremonier og omstændigheder på en noget lavere stol end Tappertits, lagde den store bog på deres stumme staldbroders skuldre lige så rolig og systematisk, som om han havde været en træpult, og gjorde sig rede til at indføre bemærkninger i den med en pen af tilsvarende størrelse.

Da den lange havde truffet disse forberedelser, så han hen til Tappertit, og Tappertit svang benet og slog ni gange med det på

et af dødningehovederne. Ved det niende slag dykkede en tredje ung mand frem af den dør, som førte ind til keglebanen, og ventede med et dybt buk på hans ordrer.

"Lærling," sagde den vældige høvedsmand, "hvem venter udenfor?"

Lærlingen svarede, at der var en fremmed, som forlangte at optages i lærlingeriddernes hemmelige selskab og blive delagtiggjort i deres rettigheder, friheder og privilegier. Derpå svang Tappertit atter benet, gav det andet dødningehoved et forfærdeligt rap på næsen og udbrød: "Lad ham komme ind!" Ved disse frygtelige ord gjorde lærlingen nok et buk og trak sig tilbage, ligesom han var kommet.

Snart viste to andre lærlinge sig ved samme dør med en tredje imellem sig, hvis øjne var tilbundne, og som var iført en pungparyk og en bredskødet, med falmede galoner besat kjole, samt omgjordet med en kårde, alt i overensstemmelse med institutionens forskrifter for kandidaternes optagelse, ifølge hvilke disse skulle optræde i dette gallakostume, som i dette øjemed stadig opbevaredes i lavendler. Den ene af novicens førere holdt en rusten muskedonner rettet mod hans øre, og den anden havde en meget gammel sabel, som han undervejs huggede tænkte fjender sønder og sammen med.

Da den tavse klynge nærmede sig, trykkede Tappertit hatten fast på sit hoved. Novicen lagde derpå hånden på brystet og bøjede sig for ham. Da han havde ydmyget sig tilstrækkelig, bød høvedsmanden, at bindet skulle tages fra hans øjne, og begyndte at fiksere ham.

"Ha!" sagde høvedsmanden tankefuldt, da han havde tilendebragt denne ildprøve, "videre."

Den lange læste derpå højt, som følger:

"Mark Gilbert, nitten år. I lære hos Thomas Curzon, hosekræmmer, i *Den gyldne Vlies* i Aldgate. Elsker Curzons datter. Kan ikke sige, om Curzons datter elsker ham. Holder det dog for sandsynligt. Curzon ruskede ham i ørene i tirsdags otte dage."

"Hvad?" udbrød høvedsmanden og fo'r op.

"Fordi jeg tillod mig at se på hans datter," sagde novicen.

"Skriv Curzon op som anklaget," sagde høvedsmanden. "Sæt et sort kors ved Curzons navn."

"Undskyld," sagde novicen, "det er ikke det værste. Han kalder sin lærling en doven hund og stopper hans øl, når han ikke arbejder til hans tilfredshed. Lærlingen må også nøjes med hollandsk ost, mens han selv spiser chester ost, og får kun hver fjerde søndag lov at gå ud."

"Dette," sagde Tappertit gravitetisk, "er en højst alvorlig sag. Sæt to kors ved Curzons navn."

"Hvis selskabet," sagde novicen, der var styg, skæv og halt og havde et par hule, tætsiddende øjne, "hvis selskabet ville brænde hans hus af – for han har ikke assureret – eller prygle ham, når han en aften går hjem fra sin klub, eller hjælpe mig med at bortføre hans datter og gifte mig med hende, enten hun vil eller ej –"

Tappertit svingede sin gråladne kommandostav for at advare ham om, at han ikke måtte falde ham i talen, og befalede, at der skulle sættes tre sorte kors ved Curzons navn.

"Hvilket," tilføjede han som en nådig forklaring, "vil sige fuldstændig, frygtelig hævn. Elsker du forfatningen, lærling?"

Hvortil novicen, som var blevet instrueret af sine to faddere, svarede:

"Ja!"

"Kirken, staten og alt bestående undtagen mestrene?" fortsatte høvedsmanden.

Atter svarede novicen:

"Ja!"

Derpå hørte han fromt på høvedsmanden, som i en for sådanne lejligheder udarbejdet tale forklarede ham, hvorledes lærlingene ifølge den omtalte forfatning (som opbevaredes et eller andet sted i et jernskrin, men hvor, havde han ikke kunnet opdage, da han ellers nok skulle have tilvejebragt en genpart af den) i svundne tider havde ret til jævnlige fridage, havde slået hovedet i stykker på folk i snesevis, trodset deres mestre, ja endog forøvet adskillige glorværdige drab i gaderne, hvilke privilegier efterhånden var blevet dem fravristet, så at alle sådanne ædle idrætter nu var dem forment; hvorledes de dem pålagte vanærende bånd umodsigeligt hidrørte fra den ny tidsånd, og at de derfor havde forenet sig for at modarbejde alle forandringer med undtagelse af dem, der kunne genoprette de gode, gamle engelske skikke, med hvilke de ville stå eller falde. Efter at have belyst det fornuftige i at gå baglæns ved en henvisning til sådanne kloge dyr som krebsen, muldyret og æslet udviklede han deres almindelige formål, som i korthed var hævn over deres tyranner mestrene (om hvis grusomme og utålelige undertrykkelse ingen lærling noget øjeblik kunne nære tvivl) og, som tidligere sagt, genoprettelsen af deres fordums rettigheder og fridage; for intet af disse formål var de endnu fuldkommen modne, eftersom de kun var tyve mand

stærke, men de havde forpligtet sig til at forfølge dem med ild og sværd, om det gjordes nødigt. Han beskrev derpå den ed, som ethvert medlem af denne ringe rest af et ædelt samfund skulle aflægge, og som var af en frygtelig og højtidelig natur, idet den forbandt ham til på hans høvdings bud at modsætte sig og trodse lordmayoren, hans sværddrager og kapellan, foragte sheriffernes myndighed og lade hånt om rådmandsretten, men ikke under nogle omstændigheder, hvis der i tidens fylde skulle blive en almindelig opstand af lærlingene, beskadige eller på nogen måde molestere Temple Bar, der var strengt forfatningsmæssig, og som man altid måtte nærme sig med ærefrygt. Efter med stor veltalenhed og styrke at have gennemgået disse forskellige punkter og endvidere tilkendegivet novicen, at dette samfund var udsprunget af hans frugtbare hjerne, ansporet af en levende bevidsthed om den lidte vold og uret, spurgte Tappertit ham, om han følte sig stærk nok til at aflægge det vældige løfte, eller om han ville trække sig tilbage, mens det endnu stod ham frit.

Hertil gav novicen det svar, at han ville aflægge eden, om den så skulle kvæle ham, og edfæstelsen gik da for sig med mange virkningsfulde ceremonier, hvoriblandt de to dødningehoveders belysning med en stump lys inden i hvert og mangfoldige svingninger med lårbenet var de mest iøjnefaldende, for ikke at tale om en mængde højtidelige manøvrer med muskedonneren og sablen og nogle fæle hyl af usynlige lærlinge udenfor. Da alle disse alvorsfulde og skrækindjagende formaliteter omsider var til ende, blev bordet sat til side, præsidentstolen fjernet, scepteret lukket inde i sit

skab og mellemdørene mellem de tre kældere åbnede på vid gab, hvorpå lærlingeridderne hengav sig til glæden.

Men Tappertit, hvis sjæl var ophøjet over den simple hob og på grund af sin storhed kun en gang imellem kunne nedlade sig til at være lystig, kastede sig på en bænk med en mine, som om hans værdighed trykkede ham. Med ligegyldige øjne så han på kegler, kort og terninger og tænkte kun på klejnsmedens datter og de slette, vanartede tider.

"Min ædle høvedsmand hverken spiller, synger eller danser," sagde hans vært, idet han satte sig ved siden af ham. "drik, tapre general!"

Tappertit tømte det fremrakte bæger til bunden, stak derpå hænderne i lommen og gik med mørke miner omkring blandt keglerne, mens hans staldbrødre (så stor er en overlegen ånds indflydelse!) med stum ærbødighed for hans tynde skinneben holdt den hidsige kugle tilbage.

"Var jeg blevet født til kapergast eller sørøver, bandit, landevejsrøver eller patriot – og det kommer alt sammen ud på ét," tænkte Tappertit, "ville jeg have været ovenpå. Men at henslæbe en ussel tilværelse, ukendt af menneskeslægten – dog tålmodighed! Jeg bliver nok berømt endnu. En stemme inden i mig hvisker uophørligt om storhed. En af dagene går det løs, og når det sker, hvilken magt kan da holde mig tilbage? Jeg føler, blodet stiger mig til hovedet ved denne tanke. Hejda, mere at drikke!"

"Novicen," fortsatte Tappertit, vel ikke med en tordenstemme, for hans røst var, sandt at sige, noget hæs og pibende, men dog ganske virkningsfuldt, "hvor er novicen?"

"Her, ædle høvedsmand!" råbte Stagg, "ved siden af mig står der en, som jeg kan mærke er en fremmed."

"Har du," sagde Tappertit og lod sit blik falde på den omtalte person, der virkelig var den ny ridder, som nu havde fået sine egne klæder på igen, "har du et aftryk i voks af din gadedørsnøgle?"

Den lange foregreb svaret ved at tage aftrykket ned fra den hylde, hvor det var blevet lagt.

"Godt," sagde Tappertit, efter opmærksomt at have undersøgt det, mens en åndeløs tavshed herskede rundt omkring; for han havde forfærdiget hemmelige gadedørsnøgler til hele selskabet og skyldte måske denne ringe og ubetydelige omstændighed en del af sin indflydelse – selv store ånder er afhængige af sådanne små tilfældigheder! – "Den er let at lave. Kom herhen, min ven."

Med disse ord vinkede han den ny ridder til en side og opfordrede ham, idet han stak modellen i lommen, til at gå ved siden af ham.

"Så du," sagde han, da de havde gjort nogle slag op og ned ad gulvet, "så du – du elsker altså din mesters datter?"

"Ja," sagde novicen, "i tugt og ære. Det er ikke narrestreger, forstår De."

"Har du," fortsatte Tappertit, idet han greb ham om håndleddet og sendte ham et blik, der ville have røbet den argeste ondskab, hvis et tilfældigt hik ikke havde forstyrret det noget, "har du nogen – nogen medbejler?"

"Ikke det jeg ved af," svarede lærlingen.

"Men hvis du nu havde," sagde Tappertit, "hvad ville du så gøre?"

Lærlingen satte et bistert ansigt op og knyttede næven.

"Det er nok," udbrød mr. Tappertit hastigt; "vi forstå hinanden. Man iagttager os. Tak!"

Med disse ord slap han ham, hvorpå han, efter at have gået hurtigt op og ned ad gulvet et par gange, kaldte den lange hen til sig og befalede ham øjeblikkelig at skrive og opslå en plakat, hvorved Joseph Willet (almindelig kaldet Joe) fra Chigwell erklæredes fredløs, og samtlige lærlingeriddere advaredes mod at understøtte, bistå eller holde samkvem med ham, samt opfordredes til, under straf af bandsættelse, at fortrædige, forulempe, forhåne, fornærme og gøre klammeri med bemeldte Joseph, når og hvor som helst de eller nogen af dem tilfældigvis måtte træffe sammen med ham.

Efter at have lettet sit sind ved denne kraftige forholdsregel nedlod han sig til at nærme sig det festlige bord, hvor han lidt efter lidt tøede op, så at han til sidst samtykkede i at indtage forsædet, ja endog henrykte selskabet med en sang. Derefter steg hans humør i en sådan grad, at han erklærede sig villig til at glæde de tilstedeværende med en hornpipe, som han også udførte med en så uovertræffelig og glimrende færdighed til musikken af en violin (som spilledes af et genialt medlem), at tilskuerne var ude af sig selv af begejstring, og deres vært med tårer i øjnene forsikrede, at han aldrig før rigtig havde følt, at han var blind.

Men værten, der var gået udenfor, sandsynligvis for at græde i enrum, kom snart efter ind igen med den besked, at der ikke var stort over en time til dag, og at alle hanerne i Barbican var begyndt at gale, som om det gjaldt deres liv. Ved dette budskab rejste samtlige lærlingeriddere sig skyndsomt og stillede sig i en række, hvorpå de en for en marcherede af og vendte tilbage

til deres forskellige hjem, idet de lod deres anfører gå sidst ud af gitterdøren.

"God nat, ædle høvedsmand," hviskede den blinde, idet han holdt gitteret åbent for ham, "far vel, tapre general; far vel, berømmelige høvding. Lykke på rejsen – din indbildske, skvadronerende, forskruede, skævbenede idiot."

Disse afskedsord tilføjede han koldblodigt, mens han lyttede efter hans hendøende fodtrin og lukkede gitteret efter sig. Derpå gik han ned ad trappen, tændte op under den lille kedel og forberedte sig uden hjælp til sit daglige arbejde, der var i kælderhalsen ovenfor at sælge små portioner suppe og velsmagende buddinger, tillavede af sådanne levninger, som om aftenerne kunne købes i slumpevis for en slik på torvet. Med hensyn til afsættelsen af disse varer, var han hovedsagelig henvist til sine private bekendtskaber, for gården havde ingen gennemgang og var ikke et sted, hvor man kunne vente, at ret mange mennesker ville ty hen for at trække frisk luft eller promenere.

9

Krønikeskrivere har den forret, at de kan trænge sig ind, hvor de vil, komme og gå gennem nøglehuller, ride på blæsten og på deres flugt overvinde alle hindringer, som tid, sted og afstand lægge i vejen. Tre gange velsignet være dette privilegium, eftersom det sætter os i stand til at følge den bistre Miggs selv ind i hendes sovekammers helligdom og nyde godt af hendes behagelige selskab under nattens kedsommelige vågen!

Efter at Miggs havde gjort sin madmoder færdig, som hun kaldte det – hvilket skulle sige det samme som: hjulpet hende med at klæde sig af – og fået hende godt i seng i bagværelset på første sal, trak hun sig tilbage til sit eget kammer på kvisten. Trods hendes erklæring i klejnsmedens nærværelse var hun dog ikke oplagt til at sove, hvorfor hun, efter at have sat lyset på bordet og trukket det lille vinduesgardin til side, stirrede tankefuldt ud på den vilde nattehimmel.

Måske grublede hun over, hvilken stjerne der var bestemt til opholdssted for hende, når hun havde tilbagelagt sin korte løbebane hernede; måske spekulerede hun på, hvilken af disse tindrende kloder der var Tappertits fødestavn; måske undrede hun sig over, hvorledes de kunne stirre ned på den troløse skabning, manden, uden at væmmes og blive grønne som agurker; måske tænkte hun ikke på noget særligt. Men hvad hun så tænkte på, så sad hun der, indtil hendes opmærksomhed, der altid var modtagelig for alt, hvad der stod i forbindelse med den indtagende lærling, vaktes ved en larm i

kammeret nærmest ved hendes eget – hans kammer; det kammer, hvor han sov og drømte – undertiden måske drømte om hende.

At han ikke drømte nu, med mindre han gik i søvne, var tydeligt; for nu og da hørtes en skraben, som om han var i færd med at polere den kalkede væg; derpå en sagte knirken af hans dør og derefter en ganske svag lyd af hans snigende fjed på trappegangen udenfor. Da miss Miggs blev opmærksom på denne sidste omstændighed, blegnede og gøs hun, som om hun fattede mistro til hans hensigter, og udbrød mere end en gang med kvalt stemme: "Hvilken Guds lykke, at døren er lukket af!" – hvilket uden tvivl var en begrebsforvirring, fremkaldt ved hendes skræk; for skønt der var en slå på døren, var den dog ikke skudt for.

Miggs' hørelse, der var lige så skarp som hendes temperament og var af den samme bidske og mistroiske natur, underrettede hende imidlertid snart om, at fodtrinene gik forbi hendes dør og syntes at have et ganske andet mål end hende selv. Ved denne opdagelse blev hun endnu mere forskrækket og var allerede i færd med at råbe: "Tyve!" og "mordere!" da det faldt hende ind at se forsigtigt ud for at se, om der også lå noget virkeligt til grund for hendes frygt.

Idet hun altså så ud og strakte halsen frem over rækværket, opdagede hun til sin store forbavselse Tappertit, der, fuldstændig påklædt, listede sig ned ad trappen, et trin ad gangen og med sine sko i den ene hånd og en lampe i den anden. Idet hun fulgte ham med øjnene og gik et lille stykke bag efter ham for at kunne se uden om et fremspringende hjørne, så hun ham stikke hovedet ind ad dagligstuedøren, hastigt

trække det tilbage igen og derpå i største fart iværksætte et tilbagetog op ad trappen.

"Der stikker noget under!" udbrød den unge kvinde, da hun lykkelig og vel, men ganske åndeløs igen var kommet ind i sit kammer. "Min Gud, der er noget galt på færde!"

Udsigten til at gribe nogen i noget ville have holdt Miggs vågen, om hun så havde fået opium. Straks efter hørte hun atter fodtrinene, hvilket hun ville have gjort, om de så havde stammet fra en fjer, der havde været udrustet med evne til at bevæge sig og gå på tåspidsen. Idet hun derpå sneg sig ud ligesom før, så hun atter lærlingens skikkelse fjerne sig; atter så han ind ad dagligstuedøren, men i stedet for at trække sig tilbage gik han denne gang ind og forsvandt.

Miggs var atter inde i sit kammer og havde i en fart hovedet ud af vinduet. Ud kom han ad gadedøren, lukkede den omhyggeligt i lås efter sig, prøvede den med sit knæ og spankulerede af sted, idet han samtidig stak noget i lommen. Ved dette syn brød Miggs atter ud i et "min Gud!" og derpå i et "du min Gud!" og så i et "du min Gud og fader!" og gik derpå, ligesom han, ned ad trappen med lyset i hånden. Da hun kom ind i værkstedet, så hun lampen brænde på essen og alt således, som Sim havde forladt det.

"Gid jeg må blive puttet i jorden som en anden stodder og ikke få en honnet begravelse med sørgekareter og ligvogn, om drengen ikke har gjort sig en nøgle til sin egen brug!" udbrød Miggs, "å, den lille skurk!"

Til denne slutning kom hun ikke uden efter modent overlæg og efter at have søgt og rumsteret i alle kroge og hjørner, ligesom det også faldt hende ind, at hun ved flere lejligheder

var kommet bag på lærlingen og havde fundet ham i færd med et eller andet hemmelighedsfuldt arbejde. For at det ikke skal vække forundring hos nogen, at Miggs havde kaldt ham, som hun nedlod sig til at betragte med gunstige blikke, en dreng, må det siges, at hun uforanderligt lod, som om hun regnede alle mandlige tobenede dyr under tredive år for rene pattebørn, hvilket fænomen ikke er noget usædvanligt hos damer af hendes tænkemåde. I virkeligheden findes det som regel i forbindelse med en sådan klippefast og uovervindelig dyd.

Miggs rådslog et øjeblik med sig selv, idet hun imidlertid så vist på værkstedsdøren, som om både hendes øjne og tanker var fæstede på den, hvorpå hun tog et ark papir op af en skuffe og snoede det sammen til et langt, tyndt, snegledannet rør. Efter at have fyldt dette instrument med noget fint kulstøv fra essen, gik hun hen til døren, lagde sig på det ene knæ foran den og pustede så meget af den fine aske ind i nøglehullet, som låsen kunne rumme. Da hun på en ligefrem mesterlig måde således havde fyldt den til randen, sneg hun sig fnisende op ad trappen igen.

"Så!" udbrød hun og gned sig i hænderne, "lad os nu se, om du ikke vil være glad ved at vise mig lidt opmærksomhed, min dreng. Ha, ha, ha! Nu får du nok øjne for en anden foruden miss Dolly, skulle jeg tro. Sådan en lille pluskæbet dukke!"

Mens hun udtalte denne kritik, så hun sig velbehageligt i sit lille spejl, som om hun ville sige: "Jeg takker mine stjerner for, at det ikke kan siges om mig!" – hvilket også ville være synd at sige; for Miggs' skønhed var af den art, som Tappertit en gang i fortrolighed ikke upassende havde kaldt "knortet".

"Jeg går ikke i seng i nat," sagde Miggs, idet hun svøbte sig i et sjal, satte et par stole hen til vinduet, kastede sig selv på den ene og lagde sine fødder op på den anden, "førend du er kommet hjem, min dreng. Nej, jeg gør ikke, ikke om jeg så kunne få fem og tyve pund for det!"

Dermed og med et udtryk i sit ansigt, hvori en stor mængde modsatte ingredienser, såsom skadefryd, underfundighed, ondskab, triumf og tålmodig forventning var blandet sammen til en slags fysiognomisk punch, gav hun sig til at vente og lytte, ligesom en varulvinde, der havde opstillet en fælde og ventede på at få sig en mundfuld af en velnæret ung rejsende.

Med den største ro blev hun siddende der hele natten. Endelig, ligesom dagen var ved at gry, lød der fodtrin nede på gaden, og straks efter hørte hun Tappertit standse ved døren. Derpå kunne hun mærke, at han prøvede sin nøgle – at han blæste i den – at han slog på den nærmeste lygtepæl med den for at banke støvet ud, at han holdt den hen under lygten for at undersøge den – at han stak små splinter ind i låsen for at rense den – at han så ind i nøglehullet, først med det ene og så med det andet øje – at han prøvede nøglen – at han ikke kunne dreje den om, og hvad værre var – ikke få den ud igen – at han bøjede den – at den derved blev endnu mere utilbøjelig til at gå ud – at han gav den et stærkt vrid og et vældigt ryk, så at den fo'r så pludseligt ud, at han tumlede tilbage – at han sparkede til døren – at han ruskede i den – og endelig, at han slog sig for panden og i fortvivlelse satte sig på gadedørstrappen.

Da det var kommet til denne krise, stak Miggs, der lod, som om hun var overvældet af skræk og klyngede sig til

vindueskarmen for at holde sig oprejst, sin natkappe udenfor og spurgte med mat stemme, hvem det var.

Tappertit svarede: "Tys!" trådte ud på gaden og opfordrede hende med vanvittige fagter til at være tavs og stille.

"Sig mig en ting," sagde Miggs, "er det tyve?"

"Nej – nej – nej!" svarede Tappertit.

"Så," sagde Miggs med endnu mattere stemme end før, "er det ildløs. Hvor er det? Det er tæt ved dette kammer, ved jeg. Jeg har en god samvittighed og ville langt hellere dø end gå ned ad en stige. Det eneste, jeg beder Dem om, er at hilse min gifte søster i "Forgyldte Løve" nummer syv og tyve, anden klokkestreng til højre."

"Miggs," udbrød Tappertit, "kender De mig ikke? Sim, De ved nok – Sim –"

"Åh, hvad er der med ham?" råbte Miggs og slog hænderne sammen, "er han i fare? Er han midt i ilden og luerne? Å Gud, å Gud!"

"Jeg er jo her!" svarede Tappertit og slog sig for brystet. "Ser De mig ikke? De er dog en rigtig tosse, Miggs!"

"Ih!" udbrød Miggs, uden at ænse komplimenten, "ja vist – Gud, hvad vil det dog sige – med forlov, madam, her er –"

"Nej, nej!" råbte Tappertit og strakte sig på tåspidserne, som om han derved var bedre i stand til nede fra gaden at stoppe munden på miss Miggs oppe på kvisten, "ti dog! Jeg har været ude uden tilladelse, og der er noget i vejen med låsen. Kom ned og luk vinduet op til værkstedet, for at jeg kan slippe ind den vej."

"Det tør jeg ikke, Simmum," for således udtalte hun hans døbenavn. "De ved så godt som nogen, hvor undselig jeg er. At

gå ned midt om natten, mens hele huset er indhyllet i mørke, og alle ligger og sover!" Og her standsede hun og gøs, for hendes blufærdighed forkølede sig ved den blotte tanke.

"Men, Miggs," udbrød Tappertit og stillede sig under lygten, så at hun kunne se hans øjne, "søde Miggs –"

Miggs udstødte et svagt skrig.

"- Som jeg elsker så højt og aldrig kan lade være at tænke på –" og det er umuligt at beskrive den brug, han gjorde af sine øjne, da han sagde dette – "gør det for min skyld, gør det!"

"Å Simmum," udbrød Miggs, "dette er det værste af det hele. Jeg ved, at hvis jeg går ned, vil De –"

"Hvilket, min skat?" sagde Tappertit.

"Prøve på," sagde Miggs hysterisk, "om De kan komme til at kysse mig eller gøre lignende afskyelige ting; det ved jeg meget godt."

"Nej, jeg skal ikke, det lover jeg Dem," svarede Tappertit med en påfaldende alvor, "på min sjæl, om jeg skal. Det begynder at blive højlys dag, og vægteren er ved at vågne. Englelige Miggs, vil De bare komme ned og lukke mig ind, lover jeg Dem ærligt og redeligt, at jeg ikke skal gøre Dem noget."

Miggs, hvis blide hjerte blev rørt, afventede ikke eden – vel vidende, hvor stærk fristelsen var, og frygtende for, at han skulle gøre sig skyldig i mened – men trippede let ned ad trappen og løftede med sine egne smukke hænder de rustne kroge af vinduet i værkstedet. Efter at have lukket den letsindige lærling ind, fremstammede hun mat de ord: "Simmum er frelst!" hvorpå hun gav efter for sin kvindelige natur og øjeblikkelig faldt i afmagt.

"Jeg vidste nok, at jeg ville knuse hende," sagde Sim, temmelig forlegen over denne omstændighed. "Jeg var naturligvis vis på, at det ville komme dertil, men der var intet andet for – havde jeg ikke fikseret hende, var hun ikke kommet ned. Så, hold Dem en minut på benene, Miggs. Pokkers så hun er slibrig at tage på! Man kan jo slet ikke holde på hende. Støt et minut på benene, Miggs, hører De!"

Da Miggs imidlertid var døv for alle bønner, stillede Tappertit hende op til væggen, ligesom man skiller sig ved en paraply eller spadserestok, indtil han havde lukket vinduet, hvorpå han atter tog hende i sine arme og langsomt og med megen møje – hvilket især stammede fra, at hun var høj og han lille, og måske også til en vis grad fra den ejendommelige, fysiske egenskab, han allerede havde omtalt – bar hende ovenpå, hvor han på samme uceremonielle måde stillede hende lige inden for hendes egen dør og overlod hende til hende selv.

"Lad ham kun være så kold, som han vil," sagde Miggs, der kom til sig selv igen, så snart hun var blevet alene, "nu har jeg en hemmelighed sammen med ham, og han kan ikke sno sig fra det, om han så var tyve Simmumser!"

10

En af disse morgener tidligt om foråret, da året, lunefuldt og ustadigt i dets ungdom ligesom alle andre skabte ting, ikke rigtig ved, om det skal gå tilbage til vinteren eller fremad mod sommeren, og i sin vankelmodighed snart hælder til den ene og snart til den anden og snart til begge på en gang – i solskinnet bejlende til sommeren og i skyggen dvælende hos vinteren – en af disse morgener, kort sagt, da det i løbet af en kort time er både varmt og koldt, tørt og fugtigt, klart og skyfuldt, skummelt og muntert, isnende og mildt, blev gamle John Willet, der sad og nikkede over kobberkedlen, vækket ved lyden af en hests hovslag og opdagede ved at se ud ad vinduet en rytter af et meget lovende udvortes holde uden for Majstangen.

Det var ikke en af disse unge spradebasser, der forlangte et krus varmt øl og optrådte med samme flothed, som om de havde bestilt et oksehoved vin; ikke en af disse frække unge skvadronører, der undertiden endog trængte sig ind bag skænken – denne fredlyste helligdom – og, idet de dunkede gamle John i ryggen, kunne spørge, om der ikke var en eneste smuk pige der i huset, og hvor han skjulte sine små kammerpiger, og tillod sig hundrede lignende næsvisheder; ikke en af disse ugenerte kumpaner, der skrabede deres støvler af på ildbukkene i dagligstuen og aldeles ikke ænsede, om der fandtes spyttebakker eller ej; ikke en af disse urimelige kavalerer, der forlangte umulige koteletter og salater, som ingen kendte. Det var en sat, alvorlig, stille herre, temmelig til

års, men alligevel rank og smækker som en mynde. Han var godt ridende på en kraftig, kastanjebrun kleppert og sad i sadlen som en øvet rytter, og skønt hans ridetøj var frit for de naragtigheder, som da var på mode, var det smukt og udsøgt. Han bar en grøn ridekjole, temmelig lys i farven for en mand i hans alder, med et lille sort fløjlsslag, broderede knaphuller og opslag, alt af et elegant snit, og hans linned var af den fineste slags, med kostbare kniplinger for hænderne og i halsen og hvidt som sne. Skønt han af de stænk at dømme, han havde fået undervejs, syntes at være kommet fra London, var hans hest dog lige så glat og kold som hans egen stålgrå piskeparyk. Hverken på rytter eller hest var et eneste hår kommet i uorden, og med undtagelse af de tilsmudskede kjoleskøder og ridegamacher kunne denne herre med sit blomstrende ansigt, sine hvide tænder, sin pertentlige påklædning og fuldkomne ro gerne være kommet lige fra et omhyggeligt toilette for at tjene til model for et rytterportræt ved gamle John Willets port.

Man må ikke tro, at John opdagede alle disse ejendommeligheder uden lidt efter lidt eller opdagede mere end en halv ting ad gangen eller blev enig med sig selv om den uden efter det alvorligste overlæg. Ja, var han straks blevet forstyrret af spørgsmål og bestillinger, ville han have brugt i det mindste fjorten dage til at se alt, hvad der her er beskrevet, men det traf sig så, at den fremmede herre blev siddende tavs i nogen tid og så sig om, hvad enten det nu var det gamle hus, der interesserede ham, eller de velnærede duer, som kredsede og kurrede omkring det, eller den lange majstang, på hvis top en vejrhane, der i femten år havde været i uorden, uafladelig gik rundt til musikken af dens egen knirken. Mens John stod med

sin hånd på hestens tøjle og sine store øjne fæstede på rytteren, uden at der foregik noget, som kunne adsprede hans tanker, havde han derfor virkelig fået nogle af disse småting ind i sit hoved, inden han blev opfordret til at tale.

"Et underligt sted," sagde den fremmede, "er De værten?"

"Til tjeneste, sir," svarede John.

"Giv min hest et godt foder, og lad mig selv få noget at spise, det er mig temmelig ligegyldigt, hvad det er, når det kun bliver propert anrettet, og et ordentligt værelse – der synes ikke at være mangel på dem i denne store bygning," sagde den fremmede, idet han lod sine øjne løbe hen over husets ydre.

"De kan få alt, hvad De behager, sir," svarede John med forbavsende hurtighed.

"Det er godt, at jeg er let at gøre til pas, ellers kunne De måske have ondt nok ved at indfri dette løfte, min ven."

Og med disse ord sprang han rask af hesten ved hjælp af stenen uden for døren.

"Halløj, der! Hugh!" brølede John, "undskyld, sir, at jeg lader Dem blive stående i bislaget, men min søn er taget til byen i et ærinde, og da drengen, om jeg så må sige, altid er mig til nogen nytte, er jeg lidt i forlegenhed, når han er borte. Hugh! – en skrækkelig drivert, sir – en halv sigøjner, tror jeg – sover altid i solen om sommeren og i halmen om vinteren – Hugh! Du gode Gud, at skulle lade en herre vente her for hans skyld! Hugh! Jeg ville ønske, at den knægt var død, ja jeg ville sandelig."

"Det er han måske også," sagde den anden, "hvis han var levende, skulle jeg tro, at han nu måtte have hørt Dem."

"I sine anfald af dovenskab sover han så skrækkelig hårdt," sagde den forfjamskede vært, "at om man også skød

kanonkugler ind i ørene på ham, ville det dog ikke vække ham."

Gæsten sagde ikke et ord om denne ny kur for søvnighed og recept til at gøre folk livlige, men blev stående i bislaget med hænderne på ryggen, idet han tilsyneladende morede sig kosteligt over at se gamle John med tøjlen i hånden vakle imellem en stærk lyst til at overlade hesten til dens skæbne og en halv tilbøjelighed til at trække den ind i huset og spærre den inde i dagligstuen, mens han opvartede dens herre.

"Den galgenknebel, der kommer han endelig!" råbte John, der var lige ved at fortvivle. "Hørte du mig ikke kalde, slubbert?"

Den skikkelse, han tiltalte, svarede ikke, men lagde hånden på sadlen og svang sig op i den med et sæt, drejede hestens hoved om mod stalden, og væk var han i samme nu.

"Han er rask nok, hvis han er vågen," sagde gæsten.

"Rask nok, sir!" sagde John og så på det sted, hvor hesten havde stået, som om han endnu ikke rigtigt fattede, hvor den var blevet af, "han smelter, tror jeg. Han er ligesom en dråbe skum. Man ser på ham, og der er han. Man ser igen på ham, og han er der ikke."

Efter således i mangel af flere ord pludselig at have afsluttet den lange forklaring om sin tjenestekarls hele liv og karakter, som han halvvejs havde haft til hensigt at give, førte den orakelmæssige John Willet den fremmede op ad sin brede, forfaldne trappe og ind i Majstangens bedste værelse.

Det var unægtelig rummeligt nok, eftersom det optog husets hele dybde, og der i hver ende var et karnapvindue, der var lige så stort som mangt et værelse nu om stunder. Der var endnu nogle enkelte, sprukne og lappede, farvede glasruder tilbage, prydede med brudstykker af adelige våbenskjolde, som vidnede

om, at den tidligere ejer havde brugt endog lyset til sin egen forherligelse og optaget selve solen mellem sine smigrere, idet han havde tvunget den til at afspejle hans stamfædres gamle våbenmærker og låne ny farver af deres stolthed, når den skinnede ind til ham.

Men det var i gamle dage, nu derimod kom og gik hver enkelt lille stråle, ligesom den ville, og sagde den rene, skære, tørre sandhed. Skønt det var det bedste værelse i gæstgivergården, havde det dog et tungsindigt præg af falden storhed og var alt for omfangsrigt til at være hyggeligt. Rige, raslende tapeter, der bølgede på væggene, og, hvad der var langt bedre, unge skønheders raslende silkedragter, lyset af kvindelige øjne, som havde overstrålet kerterne og de rige smykker, lyden af blide stemmer, musik og jomfruelige skridt havde en gang livet op derinde. Men de var forsvundet, og med dem var livet og glæden forstummet. Det var ikke længere et hjem; børn fødtes og opvoksede ikke mere der; arnen var sunket ned til at blive en ting, der kunne købes og sælges – en slet og ret kurtisane; Hvem der så døde eller sad ved den eller forlod den, var den dog stadig den samme; den savnede ingen, brød sig om ingen, havde lige megen varme og lige mange smil for alle. Gud hjælpe det menneske, hvis hjerte forandrer sig i tidens løb ligesom et gammelt herresæde, når det bliver til en gæstgivergård!

Ingen havde gjort sig den ulejlighed at ordne bohavet i denne kolde ørken; men foran den store kamin var der opstillet en koloni af borde og stole på et firkantet tæppe, ved siden af hvilket der stod et spøgelsesagtigt skærmbræt, prydet med grinende og groteske figurer. Efter egenhændigt at have antændt de knuder, der var lagt på ildstedet, gik gamle John

bort for at holde råd med sin kokkepige om gæstens beværtning, mens gæsten selv, der kun fandt liden hygge ved det halvtændte brænde, åbnede et vindue og solede sig i et mat glimt af den kolde martssol.

Nu og da forlod han vinduet for at rage de knitrende brændestykker sammen eller gik frem og tilbage i det genlydende værelse fra den ene ende af det til den anden. Til sidst, da ilden var helt brændt ud, lukkede han det og kaldte på John Willet efter at have skudt den mageligste stol ind i den varmeste krog.

"Sir," sagde John.

Han ønskede pen, blæk og papir. På den høje kaminhylde stod et gammelt skrivetøj, som indeholdt alle tre dele i en meget støvet tilstand.

"Ikke langt herfra," sagde gæsten, da han havde skrevet nogle få linjer, "ligger der jo et hus, som kaldes Fasangården, så vidt jeg ved?"

Da dette blev sagt i en tone, som om han vidste god besked og kun stillede spørgsmålet for en forms skyld, nøjedes John med at nikke, idet han med det samme tog den ene af sine hænder op af lommen for at holde sig for munden, mens han hostede, og derpå stak den i lommen igen.

"Jeg ønsker denne billet sendt derhen snarest muligt," sagde gæsten, idet han så på det, han havde skrevet, og foldede det sammen, "og svar tilbage. Har De et bud ved hånden?"

John tænkte sig om en minut og svarede derpå ja.

"Lad ham komme ind," sagde gæsten.

Dette satte John i forlegenhed; for da Joe var borte, og Hugh beskæftiget med at gnide den kastanjebrune kleppert med tør

halm, havde han tænkt på at bruge Barnaby, der nylig havde indfundet sig der på en af sine vandringer, og som, når han troede, at han havde et vigtigt og alvorligt ærinde, ville gå, hvorhen det skulle være.

"Ja, sandt at sige," sagde John efter et langt ophold, "er den person, som hurtigst kunne gå, lidt af en idiot, om jeg så må sige, og skønt rap til bens og lige så pålidelig som posten selv, kan han dog ikke rigtig tale for sig, da han er lidt forstyrret og vild på kareten, sir."

"De mener dog vel ikke," sagde gæsten og så op på Johns fede ansigt, "De mener dog vel ikke – hvad er det nu, den fyr hedder? – De mener dog vel ikke Barnaby?"

"Jo, jeg gør," svarede værten, hvis træk blev udtryksfulde af forundring.

"Hvorledes går det til, at han er her?" spurgte gæsten, idet han lagde sig tilbage i stolen og talte i den venlige, jævne tone, som han intet øjeblik aflagde, og med det samme blide, høflige, aldrig vekslende smil på sit ansigt. "I aftes så jeg ham i London."

"Åh, snart er han hist, og snart er han her," svarede gamle John efter det sædvanlige ophold for at fatte spørgsmålet. "Somme tider går og somme tider løber han. Han er kendt af alle på hele vejen, og somme tider giver de vejfarende ham lov til at køre med på deres vogne. Han kommer og går i blæst, regn, sne og hagl og i de mørkeste nætter. Der er ingenting, som gør ham noget."

"Kommer han ikke ofte til denne Fasangård?" spurgte gæsten ligegyldigt. "Jeg synes, at hans moder fortalte mig noget om det i går, men jeg lagde ikke videre mærke til hende."

"Jo, ganske rigtigt, sir," svarede John, "hans fader blev myrdet der i huset."

"Det har jeg hørt," sagde gæsten, idet han med det samme blide smil tog en guldtandstikker op af sin lomme. "En meget ubehagelig historie for familien."

"Ganske vist," sagde John med en forlegen mine, som om han havde en uklar og fjern følelse af, at dette mulig var at tage sagen noget kølig.

"Sådan en mordhistorie," sagde gæsten ved sig selv, "må altid være skrækkeligt ubehagelig – så megen støj og forstyrrelse – ingen ro – en evig snakken om det samme emne – og en løben ind og ud, op og ned – utåleligt. Ikke for alt i verden ville jeg, at noget sådant skulle ske for nogen af mine pårørende. Det ville være nok til at tage livet af en. – De ville sige, min ven –" tilføjede han, idet han atter henvendte sig til John.

"Ikke andet, end at mrs. Rudge lever af en lille pension fra familien, og at Barnaby går ud og ind der i huset lige så frit som hundene og kattene, der hører til der," svarede John. "Skal han besørge Deres ærinde, sir?"

"Ja vist," svarede gæsten, "lad ham kun besørge det. Hav den godhed at hente ham, for at jeg kan pålægge ham at skynde sig. Har han noget imod at komme, kan De sige ham, at det er mr. Chester. Han husker nok mit navn."

John blev så forbavset over at høre, hvem hans gæst var, at han hverken ved blikke eller på anden måde kunne udtrykke sin forbavselse, men forlod værelset, som om han var aldeles rolig og uforstyrret. Rygtet fortæller, at han, da han var kommet ned, i hele ti minutter så vist på kedlen og i al denne tid intet øjeblik holdt op at ryste på hovedet; for denne påstand synes der

virkelig at ligge noget sandt til grund, eftersom et sådant tidsrum virkelig gik, førend han vendte tilbage med Barnaby.

"Kom herhen, unge mand," sagde Chester, "du kender jo mr. Geoffrey Haredale?"

Barnaby lo og så på værten, som om han ville sige: "Hører De, hvad han siger?" John, der højligt forargedes over dette brud på velanstændigheden, lagde fingeren på næsen og rystede misbilligende på hovedet.

"Jeg kender ham, sir," sagde John og truede hemmeligt ad Barnaby, "lige så godt som De eller jeg."

"Jeg har ikke den fornøjelse at kende synderlig til denne herre," svarede hans gæst. "Meget muligt, at De har det. Indskrænk derfor sammenligningen til Dem selv, min ven."

Selv om dette blev sagt med den samme elskværdige tone og det samme smil, følte John sig dog stødt og besluttede, idet han gav Barnaby skylden for fornærmelsen, ved den første den bedste lejlighed at sparke til hans ravn.

"Overgiv dette," sagde gæsten, som imidlertid havde forseglet billetten og nu vinkede sendebuddet hen til sig, "i mr. Haredales egne hænder. Vent på svar og bring mig det – her. Skulle du finde mr. Haredale optaget, så sig ham – kan han huske et ærinde, vært?"

"Hvis han vil, sir," svarede John, "dette glemmer han ikke."

"Hvor ved De det fra?"

John pegede kun på ham, mens han stod med fremadbøjet hoved og sit ivrige blik stift fæstet på den spørgendes ansigt, og nikkede med en kløgtig mine.

"Skulle han altså være optaget, Barnaby, så sig ham," sagde Chester, "at jeg med fornøjelse vil vente på ham her og modtage

ham, hvis han vil komme i løbet af aftenen. – I værste tilfælde kan jeg vel få en seng her, Willet?"

Gamle John, der følte sig umådelig smigret af den personlige navnkundighed, som denne fortrolige tiltale tydede på, svarede med et ligesom polisk blik: "Det skulle jeg mene, sir," og var allerede i færd med at overveje forskellige rosende udtryk i den hensigt at vælge et, der lod hans bedste seng vederfares fuld retfærdighed, da han blev revet ud af sine betragtninger ved, at Chester gav Barnaby brevet og bad ham skynde sig.

"Skynde mig!" sagde Barnaby og gemte den lille pakke inde på sit bryst. "Har De lyst til at se nogle, der skynder sig og har hemmeligheder for, så kom herhen! Her!"

Dermed lagde han til John Willets store forfærdelse sin hånd på gæstens fine klædes ærme og førte ham forsigtigt hen til bagvinduet.

"Se derned," sagde han sagte, "mærker De, hvorledes de hvisker hinanden i øret og så danser og springer for at lade, som om de leger? Ser de, hvorledes de standser et øjeblik, når de tror, at ingen holder øje med dem, og mumler sammen, og hvorledes de så ruller og boltrer sig af henrykkelse over de gavtyvestreger, de har udklækket? Se bare. Se, hvor de hvirvler og farer omkring. Og nu standser de igen og hvisker forsigtigt til hinanden uden at ane, hvor ofte jeg har ligget i græsset og iagttaget dem. Sig mig – hvad er det, de har for? Ved De det?"

"Det er jo ikke andet end tøj," svarede gæsten, "ligesom det, vi bærer, og som nu hænger til tørre på snorene der og flagrer i blæsten."

"Tøj!" gentog Barnaby, idet han så ham vist i ansigtet og hurtig trådte tilbage. "Ha, ha, ha! Så er det jo langt bedre at

være fjollet end en klog mand som De! De ser ikke, at det er skyggemennesker ligesom dem, der lever i søvne – nej, De gør ikke. Og De ser heller ikke øjne i de knudrede vinduesruder eller hurtige genfærd, når det blæser stærkt; de hører heller ikke stemmer i luften og ser ikke mennesker vandre på himlen – nej, De gør ikke. Jeg fører et lystigere liv end De, trods al Deres kløgt. I er de dumme, vi de opvakte. Ha, ha, ha! Jeg vil ikke bytte med Dem, hvor klog De så er, nej, jeg vil ikke!"

Med disse ord svang han sin hat over hovedet og for af sted.

"En underlig fyr, må jeg sige!" sagde gæsten og tog sig en pris af en smuk tobaksdåse, som han trak op af lommen.

"Han mangler omløb i hovedet," sagde Willet meget langsomt og efter et langt ophold; "det er det, han mangler. Mangen en gang har jeg søgt at bibringe ham det, men," tilføjede John fortroligt, "han er ikke skabt til det, det er sagen."

At sige, at Chester smilede ved John Willets bemærkning, ville ikke være ganske korrekt, da han stadig havde det samme velvillige og forekommende udtryk i sit ansigt. Imidlertid flyttede han sin stol hen til kaminen som en slags vink om, at han foretrak at være alene, og da John ikke havde noget rimeligt påskud til at blive, overlod han ham til sig selv.

Gamle John Willet var meget tankefuld, mens middagsmåltidet blev tilberedt, og har hans hjerne været mindre klar til visse tider end til andre, ligger det temmelig nær at tro, at han i en ikke ringe grad fordummede den ved at ryste så meget på hovedet den dag. At Chester, skønt hele omegnen vidste, at der herskede et dybt rodfæstet og bittert fjendskab mellem de to, var kommet ene og alene, som det syntes, for at tale med mr. Haredale og havde valgt Majstangen til deres

mødested og sendt bud til ham, var hårde nødder, som John ikke kunne knække. Den eneste udvej, der var levnet ham, var at rådføre sig med kedlen og utålmodigt vente på Barnabys tilbagekomst.

Men Barnaby blev usædvanlig længe borte. Gæstens måltid blev anrettet og taget bort igen, hans vin sat frem, frisk brænde lagt på ilden og kaminpladen fejet ren; lyset aftog udenfor; det blev tusmørke, helt mørkt, men endnu kom der ingen Barnaby. Men skønt John Willet var opfyldt af forundring og mørke anelser, sad hans gæst med benene over kors i lænestolen, tilsyneladende med den mest uforstyrrede sindsro – den samme sindige, koldblodige gentleman, uden bekymring eller tanke for andet end for sin guldtandstikker.

"Barnaby bliver længe borte," vovede John at sige, idet han satte et par irrede, omtrent tre fod høje lysestager på bordet og pudsede lysene.

"Han gør så," svarede gæsten og nippede til sin vin, "men nu kommer han vist også snart."

John hostede og ragede op i ilden.

"Da landevejene her ikke har noget godt rygte, hvis jeg skal dømme efter min søns uheld," sagde Chester, "og da jeg ikke har lyst til at blive slået fordærvet – hvilket ikke alene er ubehageligt i øjeblikket, men desuden bringer en i en latterlig stilling over for dem, der samler en op – vil jeg blive her i nat. Jeg synes, De sagde, at De havde en seng til mig?"

"Ja, en seng, som ikke mange har mage til, ikke en gang på herregårdene. Den hører til det faste inventarium her, sir. Jeg har hørt sige, at denne seng skal være hen ved to hundrede år

gammel. Deres ærede søn – en smuk ung mand – sov sidst i den, sir, for et halvt år siden."

"En god anbefaling, må jeg sige," sagde gæsten og trak på skuldrene, idet han flyttede sin stol nærmere ind i mod kaminen. "Sørg for, at den bliver godt dampet af, mr. Willet, og lad der blive gjort en dygtig ild på derinde. Det er noget råt og fugtigt her i huset."

John ragede atter ilden sammen, mere af vane, end fordi han tænkte noget ved det eller tog hensyn til denne udtalelse, og var allerede ved at gå, da han i det samme hørte en komme springende op ad trappen, og Barnaby trådte pustende ind.

"Om en time har han foden i stigbøjlen," udbrød han, idet han nærmede sig. "Han har redet stærkt hele dagen – er nylig kommet hjem – men vil være i sadlen igen, så snart han har spist og drukket, for at hilse på sin kære ven."

"Var det hans svar?" spurgte den fremmede og så i vejret, men uden mindste uro eller i hvert tilfælde uden noget som helst ydre tegn derpå.

"Ja, undtagen de sidste ord," svarede Barnaby, "men dem tænkte han ved sig selv. Det kunne jeg se på hans ansigt."

"Tag dette for din ulejlighed," sagde den anden, idet han stak ham nogle penge i hånden og så vist på ham, "det er for din ulejlighed, min snilde Barnaby."

"Til deling mellem Grip og mig og Hugh," svarede han, idet han tog imod pengene og nikkede, mens han talte på sine fingre. "Grip en, jeg to, Hugh tre; hunden, geden, kattene – nå, vi skal snart få has på dem, det kan De stole på. Bliv. – Se! Ser I kloge folk nu intet der?"

Han lagde sig ivrigt på det ene knæ og stirrede vist på røgen, der bølgede i tykke, sorte skyer op gennem skorstenen. John Willet, som syntes at mene, at udtrykket "kloge folk" særligt og hovedsageligt gjaldt ham, så med ubevægelige træk den samme vej.

"Nå, hvor går de så hen, når de farer så rask op der, hvad?" spurgte Barnaby. "Hvorfor træder de hinanden sådan i hælene, og hvorfor har de altid hastværk – det er jo det, I bebrejder mig, selv om jeg kun følger disse travle folks eksempel. Endnu flere! De griber hinanden i skøderne, og lige så rask, som de går, kommer andre i stedet! Det kan man kalde en lystig dans! Bare Grip og jeg kunne muntre os således!"

"Hvad har han der i kurven på sin ryg?" spurgte gæsten, mens Barnaby endnu bukkede sig for at se højere op i skorstenen og nøje iagttage røgen.

"I den?" svarede Barnaby, idet han sprang op, førend John Willet kunne få et ord fremført, og rystede kurven, mens han bøjede hovedet for at lytte. "I den? Hvad er der i den? Sig ham det!"

"En djævel, en djævel!" skreg en hæs stemme.

"Her er penge!" sagde Barnaby og klingrede med dem. "Penge til at more os for, Grip!"

"Hurra, hurra, hurra!" svarede ravnen, "mod i brystet! Aldrig forknyt! Vov, vov, vov!"

Mr. Willet, der syntes at nære en stærk tvivl om, hvorvidt en kunde i en galoneret kjole og med fint lintøj kunne have endog blot en anelse om, at der eksisterede sådanne upolerede personer som dem, fuglen påstod at være i slægt med, førte i dette kritiske øjeblik Barnaby bort med sig for at forebygge

yderligere upassende udtalelser og forlod værelset med sit allerbedste buk.

11

Der var store nyheder den aften for Majstangens stamgæster, og efterhånden som de kom drattende ind for at indtage deres vante pladser i kaminkrogen, meddelte John hver enkelt af dem med en imponerende langsomhed i foredraget og en apoplektisk hvisken, at Chester opholdt sig alene i det store værelse ovenpå, hvor han ventede på Geoffrey Haredale, til hvem han havde sendt Barnaby med et brev, der uden tvivl havde været af truende indhold.

For en lille klike af tobaksrygere og gravitetiske sladderhanke, der sjældent havde noget nyt at tale om, var dette ligefrem en Himlens gave. Her havde de en god, ildevarslende hemmelighed, der foregik i selve huset, ja, den var så at sige dumpet lige ned i skødet på dem og kunne nydes uden ringeste møje eller fare. Det var ganske forbavsende, hvor den satte krydderi på drikkevarerne, og hvor den forhøjede duften af tobakken. Enhver røg sin pibe med et udtryk, der vidnede om det inderligste velbehag, og betragtede sin nabo med en slags stille lykønskning. Ja, man følte, at det var en så ualmindelig festlig aften, at alle, John selv medregnet, efter den lille Salomon Daisys forslag gav deres sixpence til en kande flip. Denne velsmagende drik blev brygget i største skynding og sat midt imellem dem på flisegulvet, både for at den kunne stå og småkoge foran ilden, og for at dens vellugtende damp, idet den steg op imellem dem og blandede sig med røgskyerne fra deres piber, kunne indhylle dem i en privat atmosfære og udelukke

hele den øvrige verden. Endog omridsene af bohavet syntes at blive blødere og smelte sammen; loftet og væggene blev sortere og blankere. Gardinerne fik et rødere skær; ilden brændte klarere, og fårekyllingerne på arnestedet sang med mere end almindeligt liv.

Imidlertid var der dog to personer til stede, som kun tog ringe del i den almindelige glæde. Af disse var den ene Barnaby selv, der sov eller, for at undgå at blive plaget med spørgsmål, lod, som om han sov i krogen ved kaminen; den anden var Hugh, der ligeledes lå og sov på en bænk på den modsatte side i det fulde skær af den blussende ild.

Lyset, som faldt på denne sovende skikkelse, viste den i hele dens kraft og skønhed. Den tilhørte en ung mand af herkulisk bygning og med en kæmpes kræfter, og hvis solbrændte ansigt, brune hals og kulsorte hår og skæg kunne have tjent en maler til model. Let klædt i en grov og simpel dragt, hvorved der hist og her hang lidt hø og halm – hans sædvanlige leje – som blandede sig med hans uredte lokker, var han faldet i søvn i en stilling, der var lige så skødesløs som hans påklædning. Det ligegyldige og uordentlige ved hele personen gav ham i forening med noget vildt og mørkt i hans træk et malerisk udseende, der endog tiltrak sig opmærksomhed hos Majstangens kunder, som dog kendte ham godt, og bragte lange Parkes til at sige, at Hugh den aften mere end ellers så ud som en forvorpen vildttyv.

"Han venter sagtens her," sagde Salomon, "for at tage mod Haredales hest."

"Ja, De har ret," svarede John Willet, "han er ikke ofte inde i huset, ved De nok. Han er mere i sit es mellem heste end mellem mennesker. Jeg tror næsten, at han selv er et dyr."

Idet John trak på skulderen, hvilket syntes at skulle sige: "Vi kan ikke forlange, at alle skal være lige som vi," stak han sin pibe i munden og røg som en mand, der godt kender sin overlegenhed over menneskeslægten i almindelighed.

"Om også denne karl," sagde John, idet han atter tog piben ud af munden og pegede på ham med røret, "er ved sine fulde fem og bærer dem, om jeg tør udtrykke mig således, aftappede og tilproppede hos sig et eller andet sted –"

"Meget godt!" sagde Parkes med et nik, "et meget godt udtryk, Johnny. Om lidt tager De nok en eller anden under behandling. De er oppe i aften, mærker jeg."

"Tag Dem i agt," sagde Willet, som slet ikke var taknemmelig for komplimenten, "at jeg ikke tager Dem under behandling – det kunne meget let ske, hvis De forstyrrer mig, mens jeg udtaler mig. – Om også denne karl, sagde jeg, er ved sine fem og bærer dem aftappede og tilproppede hos sig et eller andet sted, har han dog ikke mere omløb i hovedet end Barnaby. Og hvorfor har han ikke det?"

De tre venner rystede på hovedet ad hinanden, ligesom om de, uden at ulejlige sig med at åbne munden, ville sige: "Ser De, hvor stor en filosof vor ven er?"

"Hvorfor er det?" sagde John og slog sagte på bordet med sin flade hånd. "Fordi de ikke blevet halet ud af ham, mens han var dreng. Derfor er det. Hvad ville vel vi have været, hvis vore fædre ikke havde halet vore evner ud af os? Hvad ville min søn Joe have været, hvis jeg ikke havde halet hans evner ud af ham? – Hører I efter, hvad jeg siger, godtfolk?"

"Ja vist gør vi!" udbrød Parkes. "Bliv kun ved at undervise os, Johnny."

"Denne karl altså," sagde Willet, "hvis moder, endnu mens han var en lille dreng, blev hængt sammen med seks andre for at have udgivet falske banknoter – og glædeligt er det at tænke sig, hvor mange mennesker der bliver hængt hver sjette uge for denne og lignende forbrydelser; det viser, hvor årvågen vor regering er – denne knægt, som den gang blev stødt ud i verden og måtte røgte køer og skræmme fugle bort og Gud ved hvad for nogle få pence i dagløn og lidt efter lidt kom til at passe heste og sove på lofterne og i staldene i stedet for i grøfter og høstakke, indtil han til sidst rykkede op til at blive staldkarl i Majstangen med kost og logi og et par shilling om året – denne knægt, som hverken kan læse eller skrive og aldrig har haft med synderlig andet end dyr at gøre og aldrig har levet anderledes end som de dyr, han har levet iblandt, han er selv et dyr. Og," tilføjede mr. Willet, idet han endelig kom til sin logiske slutning, "fortjener ikke at behandles som andet."

"Willet," sagde Salomon Daisy, der havde udtrykt en vis utålmodighed over, at en så uværdig genstand var blevet blandet ind i det mere tiltrækkende emne; "bestilte Chester straks det store værelse, da han kom i formiddags?"

"Han lod sig forstå med," sagde John, "at han ønskede et stort værelse. Ja vel gjorde han så."

"Så skal jeg sige Dem noget," sagde Salomon sagte og med en alvorlig mine. "Han og Haredale vil duellere i det."

Ved denne foruroligende udtalelse så de alle på Willet. Willet så på ilden og overvejede ved sig selv, hvilke følger en sådan tildragelse vel ville have for huset.

"Ja," sagde John, "jeg ved ikke, hvad jeg skal sige – jeg husker nok, at da jeg sidst var deroppe, havde han ganske vist sat

lysene på kaminhylden."

"Det er lige så tydeligt," svarede Salomon, "som næsen i Parkes' ansigt –" Parkes, der havde en stor næse, gned den og så ud, som om han opfattede dette som en personlig hentydning "- at de vil slås der i værelset. Af aviserne ved De, hvor almindeligt det er, at gentlemen duellerer i kaffehusene uden sekundanter. En af dem vil blive såret eller måske dræbt her i huset."

"Det var altså en udfordring, som Barnaby gik med, hvad?" sagde John.

"Sammen med en strimmel papir med målet af hans kårde, det tør jeg holde en guinea på," svarede den lille mand. "Vi ved alle, hvad Haredale er for en mand. De har fortalt os, hvad Barnaby sagde om hans mine, da han kom tilbage. Se kun, om jeg ikke får ret. Pas kun på."

Flippen havde været det bare vand lige indtil nu. Tobakken havde været et simpelt produkt i sammenligning med dens nuværende velsmag. En duel oppe i det store, gamle værelse ovenpå, og den bedste seng allerede bestilt til den, der blev såret!

"Mon det bliver på kårde eller pistoler?" sagde John.

"Det må Himlen vide. Måske på begge dele," svarede Salomon. "De to herrer bærer jo kårde og kunne let have pistoler i lommen – ja det er endda højst sandsynligt, at de har det. Skyder de på hinanden uden at træffe, trækker de blank, og så går det løs for alvor."

En skygge fo'r hen over Willets ansigt ved tanken om knækkede ruder og ødelagte møbler, men da det faldt ham ind, at en af parterne dog sandsynligvis ville blive i live og komme til at betale skaden, forsvandt den igen.

"Og så," sagde Salomon og så fra den ene til den anden, "så får vi en af disse pletter på gulvet, som aldrig går af. Vinder Haredale, kan man være vis på, at det bliver en styg en, og taber han, bliver den måske endnu værre; for han giver sig ikke, førend han ligger der. Det kender vi ham alt for godt til."

"Det er sandt!" hviskede de alle på en gang.

"Og den plet er der ingen, der får af igen, det svarer jeg for," fortsatte Salomon. "Ved De, at de har prøvet på det i et hus, som vi kender?"

"Fasangården!" udbrød John. "Nej vist ikke."

"Jo vist så – jo. Der er kun meget få, der ved det; men der er alligevel blevet snakket af skole om det. De høvlede planken, men pletten blev siddende. De gik dybt ned, men den gik endnu dybere. De lagde nyt gulv, men stadig kom der en sort plet frem igen og viste sig på det forrige sted. Og – hør nu en gang – kom nærmere – Geoffrey har valgt det værelse til sit studerekammer og sidder der altid, har jeg hørt, med sin fod på den, og efter at han har tænkt længe og meget på det, tror han, at den ikke vil gå bort, førend han har opdaget, hvem der begik misgerningen."

Ved slutningen af denne fortælling rykkede de sig alle tættere sammen om ilden. I det samme hørtes hovslagene af en hest udenfor.

"Der er manden!" råbte John og fo'r op. "Hugh, Hugh!"

Den sovende rejste sig ravende over ende og ilede ud bag efter ham. Kort efter kom John tilbage med den længe ventede gæst, som han viste stor ærbødighed og opmærksomhed – Haredale var nemlig ejer af Majstangen – og som trådte så hårdt med sine tunge støvler, at gulvet dundrede. Efter at have

set på den ydmygt bukkende gruppe lettede han på hatten som svar på den underdanige hilsen og sagde med en af naturen dyb og barsk stemme:

"De har en fremmed her, Willet, som har sendt bud efter mig. Hvor er han?"

"I det store værelse ovenpå, sir."

"Lys mig. Der er mørkt på Deres trappe, ved jeg. God nat, mine herrer."

Dermed gav han værten tegn til, at han skulle gå foran, og gik dundrende ud og op ad trappen, mens gamle John i sin befippelse var så snild at lyse overalt, undtagen hvor det var nødvendigt, og snublede over hvert andet trappetrin.

"Holdt!" sagde han, da de var kommet op ad trappen, "jeg kan selv melde mig. De skal ikke vente."

Han lagde hånden på døren og gik ind og lukkede den efter sig. Willet var ingenlunde oplagt til at blive stående alene der og lytte, især da væggene var meget tykke, hvorfor han gik ned med langt større adræthed, end han var gået op, og sluttede sig til sine venner nedenunder.

12

I Majstangens stadsværelse opstod der en kort pause, mens Haredale prøvede låsen for at være sikker på, at han havde lukket døren rigtigt, hvorpå han skred gennem det mørke værelse til den lille plet af lys og varme, som indesluttedes af skærmbrættet, og pludselig uden at sige et ord fremstillede sig for den smilende gæst.

Havde disse to ikke større overensstemmelse i deres tanker end i deres holdning og ydre, syntes det ikke meget rimeligt, at sammenkomsten ville blive synderlig rolig eller behagelig. Uden at der var nogen stor forskel imellem dem i alder, var de i enhver anden henseende så forskellige fra hinanden, som to mennesker vel kunne være. Den ene var afdæmpet i sin tale, fint bygget, formel og elegant; den anden en kraftig, firskåren mand, skødesløst påklædt, usleben og tvær i sit væsen, alvorlig og i sin nærværende stemning frastødende både i udseende og tale. Den ene bevarede et roligt og forekommende smil, den anden en mørk, mistroisk mine. Den sidst ankomne syntes ligefrem opsat på i hvert tonefald og hver bevægelse at vise et afgjort fjendskab mod den, han var kommet for at mødes med. Gæsten derimod, som modtog ham, syntes at føle, at modsætningen imellem dem var helt og holdent i hans favør, og at finde en hemmelig tilfredsstillelse i den, som gjorde ham endnu mere utvungen.

"Haredale," sagde han uden mindste spor af forlegenhed eller tilbageholdenhed, "det glæder mig at se Dem."

"Lad os skåne hinanden for komplimenter, de er ikke på deres rette plads imellem os," svarede den anden og slog ud med hånden; "lad os kun sige rent ud, hvad vi har at sige. De har opfordret mig til at mødes med Dem. Her er jeg. Hvorfor står vi atter ansigt til ansigt?"

"Stadig den samme åbne og djærve karakter, ser jeg."

"Enten det nu er en dyd eller last," svarede den anden, idet han lagde sin arm på kaminhylden og kastede et stolt blik på ham, der sad i lænestolen, "er jeg den, jeg altid har været. Jeg har hverken glemt gammelt had eller gammelt venskab; min hukommelse har ikke svigtet mig en hårsbred. De opfordrer mig til en sammenkomst. Her er jeg, siger jeg."

"Vort møde, Haredale," sagde Chester, idet han slog på sin tobaksdåse og med et smil fulgte den utålmodige bevægelse, som den anden, måske sig selv uafvidende, havde gjort hen mod sin kårde, "er dog af en fredelig natur, vil jeg håbe?"

"Jeg kommer efter Deres opfordring," svarede Haredale, "da jeg troede mig forpligtet til at møde Dem, når og hvor De ville. Jeg er ikke kommet for at veksle smukke talemåder eller hule forsikringer med Dem. De er en glat verdensmand, og på det område kan jeg ikke hamle op med Dem. Den aller sidste mand på denne jord, med hvem jeg ville optage en dyst med fine komplimenter og maske for ansigtet, er mr. Chester, forsikrer jeg Dem. Jeg er ham ikke voksen, når det gælder den slags våben, og jeg har grund til at tro, at kun få er det."

"De viser mig en stor ære, Haredale," svarede den anden med den største ro, "og jeg takker Dem. Jeg vil være oprigtig imod Dem –"

"Om forladelse – De vil være –?"

"Oprigtig – åben – fuldkommen ærlig."

"Ha!" udbrød Haredale, idet han med et spydigt smil trak vejret. "Men lad mig ikke afbryde Dem."

"Så bestemt er jeg på at bruge denne fremgangsmåde," svarede den anden, idet han ganske koldsindigt smagte på sin vin, "at jeg har besluttet ikke at skændes med Dem og ikke at lade mig forlede til et eneste heftigt udtryk eller et overilet ord."

"Deri har De atter fordelen på Deres side," sagde Haredale. "Deres selvbeherskelse –"

"Er ikke til at rokke, når den fremmer mit øjemed, ville De have sagt," afbrød den anden ham med samme ro. "Indrømmet! Jeg tilstår det. Og jeg har nu et øjemed. Det har De med. Jeg er sikker på, at vort formål er det samme. Lad os søge at opnå det som fornuftige mennesker, som for længe siden har ophørt at være drenge. – Drikker De ikke et glas?"

"Jeg drikker kun med mine venner," svarede den anden.

"I det mindste vil De dog vel sætte Dem?"

"Jeg vil stå ved denne forfaldne, usle arne," svarede Haredale utålmodig, "og ikke besmitte den med spilfægterier, hvor ynkelig den også er. Fortsæt!"

"De har uret, Haredale," sagde den anden, idet han lagde benene over kors og smilede, mens han holdt glasset op for det klare skær af ilden. "De har virkelig stor uret. Verden er et meget livligt sted, hvor man må rette sig efter omstændighederne, sejle med strømmen, så godt man kan, og nøjes med skinnet for virkeligheden, overfladen for dybden, falsk mønt for ægte. Det undrer mig, at ingen naturforsker har godtgjort, at vor klode selv er hul. Den burde være det, hvis naturen er konsekvent i sine værker."

"De tror det måske?"

"Jeg skulle næsten mene, at der ikke kan være nogen tvivl om det. Nu vel, under vor leg med dette klingrende legetøj har vi været så uheldige at blive uenige. Vi er ikke, hvad verden kalder venner, men derfor er vi dog lige så gode og oprigtige venner som ni af ti af dem, den skænker dette navn. De har en broderdatter, og jeg en søn – en prægtig fyr, Haredale, men en stor tåbe. De forelsker sig i hinanden og slutter, hvad denne verden kalder en kærlighedspagt, det vil sige noget indbildt og falsk ligesom alt andet, og som, hvis det fik lov til at gå sin egen gang, ville briste ligesom enhver anden boble. Men det får måske ikke lov til at gå sin egen gang – især ikke, hvis de overlades til sig selv – og spørgsmålet er derfor, om vi to, fordi verden kalder os fjender, skulle holde os tilbage og lade dem kaste sig i hinandens arme, når vi ved at nærme os hinanden på en fornuftig måde, således som nu, kunne forebygge det og skille dem ad?"

"Jeg elsker min broderdatter," svarede Haredale efter en kort pause, "det klinger måske underligt i Deres øren, men jeg elsker hende."

"Underligt, kære mand?" udbrød Chester, idet han langsomt skænkede i sit glas igen og tog sin tandstikker frem, "nej slet ikke. Også jeg holder af Ned – eller, som De siger, elsker ham – det er ordet, hvor talen er om så nære slægtninge. Jeg holder grumme meget af Ned. Det er en sjældent brav karl og en smuk karl – kun endnu lidt svag og letsindig, det er det hele. Men sagen er, Haredale, – for jeg vil være ganske oprigtig, som jeg før sagde – bortset fra den ulyst, som De og jeg har til at blive besvogrede med hinanden, og bortset fra religionsforskellen

mellem os – og det er dog for Fanden et vigtigt punkt – så ville jeg ikke have råd til at lade ham gøre et sådant parti. Det er umuligt."

"Tæm for Guds skyld Deres tunge, hvis denne samtale skal fortsætte," svarede Haredale heftigt. "Jeg har sagt, at jeg elsker min broderdatter. Tror De da, at jeg vil, at hun skulle kaste sit hjerte bort til en mand, der havde Deres blod i sine årer?"

"Der ser De," sagde den anden uden i mindste måde at lade sig forstyrre, "fordelen ved at være så frimodig og åbenhjertig. Netop hvad jeg ville have sagt, på ære! Jeg holder overordentlig meget af Ned – jeg er ligefrem helt forgabet i ham – og selv om vi havde råd til at kaste os bort, ville denne hindring være aldeles uovervindelig. – Drik dog et glas vin!"

"Hør mig," sagde Haredale, idet han gik hen til bordet og lagde sin hånd tungt på det. "Tror noget menneske – drister noget menneske sig til at tro – at jeg i ord eller gerning eller selv i de vildeste drømme nogen sinde har næret den fjerneste forestilling om, at Emma Haredale kunne opmuntre en bejler, der var i slægt med Dem – så lyver han. Han lyver og gør mig blodig uret ved den blotte tanke."

"Haredale," svarede den anden, idet han ligesom bifaldende rokkede frem og tilbage og nikkede til ilden, "det er overordentlig mandigt og virkelig særdeles ædelmodigt af Dem at komme mig så smukt og uforbeholdent i møde. Ved min ære, det er netop min egen mening, kun udtrykt med langt større fynd og kraft, end jeg kunne bruge – De kender min lade natur og vil sikkert tilgive mig."

"Skønt jeg vil hindre enhver brevveksling mellem hende og Deres søn og afbryde deres forbindelse, om det så skulle volde

hendes død," sagde Haredale, der var gået op og ned ad gulvet, "vil jeg dog helst gøre det på en blid og lemfældig måde, hvis det er muligt. Jeg har en hellig pligt at opfylde, som min natur ikke er skabt til at fatte, og af denne grund hører jeg i aften for første gang, at der er et kærlighedsforhold imellem dem."

"Det glæder mig mere, end jeg kan sige Dem," svarede Chester med den højeste grad af forekommenhed, "at se min egen opfattelse således bestyrket. De ser, det er godt, vi kom sammen. Vi forstår hinanden. Vi er fuldkommen enige. Vi har forklaret os fuldstændig og udtømmende for hinanden og ved, hvorledes vi skal tage den sag. – Hvorfor smager De ikke på Deres lejers vin? Den er virkelig meget god."

"Sig mig," sagde Haredale, "hvem der har hjulpet Emma og Deres søn? Hvem har de haft til mellemmand – ved De det?"

"Alle de godtfolk her omkring – nabolaget i almindelighed, må jeg tro," svarede den anden med sit huldsaligste smil, "og først og fremmest det bud, jeg i dag sendte til Dem."

"Den sindssvage? Barnaby?"

"De bliver overrasket? Det glæder mig, for det blev jeg selv. Ja, jeg lokkede det ud af hans moder – en meget skikkelig kone. Det er i virkeligheden hovedsagelig fra hende, jeg fik at vide, hvor alvorlig sagen var blevet, hvorfor jeg besluttede at ride herud i dag og holde en konference med Dem på dette neutrale terræn. – De er blevet noget sværere end før, Haredale, men De ser rigtig rask ud."

"Vi er vel nu omtrent færdige med vore forretninger," sagde Haredale med et udtryk af utålmodighed, som han ingen ulejlighed gjorde sig for at skjule. "Tro mig, mr. Chester, min broderdatter skal fra nu af blive anderledes. Jeg vil," tilføjede

han i en mere dæmpet tone, "appellere til hendes kvindelige hjerte, hendes værdighed, hendes stolthed, hendes pligtfølelse –"

"Det samme vil jeg gøre ved Ned," sagde Chester, idet han med spidsen af sin støvle skubbede nogle nedfaldne stykker brænde tilbage i kaminen. "Hvis der er noget, der er hold i her i verden, da er det de vidunderligt fine følelser og naturlige bånd mellem fader og søn. Jeg skal bruge alle de grunde, der kan fremføres fra et moralsk og religiøst synspunkt. Jeg skal forestille ham, at vi på ingen måde har råd til det – at jeg altid har gjort regning på, at han skulle gøre et godt parti, for at jeg i mit livs aften kan få en sorgløs tilværelse, at der er en mængde grådige ulve at tilfredsstille, hvis fordringer ikke kan afvises, og som må betales af hans kones formue; at, kort sagt, vor naturs ædleste og mest ophøjede følelser, sønnens pligt og kærlighed over for faderen og alt sådan noget, bydende fordrer, at han løber af med en rig arving."

"Og så hurtigt som muligt knuser hendes hjerte," sagde Haredale, idet han trak sin handske på.

"Det må Ned selv om, det bliver hans private sag. Ud over et vist punkt vil jeg ikke for alt i verden blande mig i min søns sager. Forholdet mellem fader og søn er en slags helligt bånd, ser De. – Kan De ikke lade Dem overtale til at drikke et glas vin? Nå, som De vil, som De vil," tilføjede han, idet han atter skænkede i sit eget glas.

"Chester," sagde Haredale efter et kort ophold, under hvilket han skarpt havde iagttaget hans smilende åsyn, "De har en ond ånds hoved og hjerte i alt, hvad der hedder forstillelse."

"Deres skål," sagde den anden med et nik, "men jeg afbrød Dem –"

"Hvis vi nu," fortsatte Haredale, "skulle finde det vanskeligt at skille disse unge mennesker ad og afbryde deres forbindelse – hvis De på Deres side, f.eks., skulle finde det vanskeligt, hvad ville De så gøre?"

"Intet ville mere simpelt, kære mand, intet ville være lettere," svarede den anden, idet han trak på skuldrene og strakte sig mageligere foran kaminen. "I så tilfælde vil jeg bruge de evner, som De gør mig den ære at tillægge mig – skønt jeg virkelig ikke fortjener Deres komplimenter i deres fulde omfang – og tage min tilflugt til nogle små, uskyldige kunstgreb for at vække skinsyge og vrede. Forstår De mig?"

"Vi skal, kort sagt, lade hensigten hellige midlerne og som en sidste udvej til at rive dem fra hinanden tage vor tilflugt til troløshed og – løgn," sagde Haredale.

"Å Gud nej! Fy, fy!" svarede den anden og godtede sig overordentligt ved en pris tobak, "ikke løgn, kun en smule manøvrering, en smule diplomati, en smule – intrige, det er ordet."

"Jeg ville ønske," sagde Haredale, idet han gik frem og tilbage og derpå blev stående og så igen gik frem og tilbage, som om der var noget, der trykkede ham, "at dette kunne have været forudset eller forebygget. Men da det er kommet så vidt, og det er nødvendigt for os at handle, nytter det ikke at klage eller gyse tilbage. Nu vel, jeg skal af yderste evne understøtte Dem i Deres bestræbelser. Der er altså en ting i verden, som vi to er enige om. Vi vil handle i forståelse med hinanden, men hver for sig. Det vil forhåbentlig ikke være nødvendigt, at vi mødes oftere."

"Vil De gå?" sagde Chester, idet han med flegmatisk værdighed rejste sig. "Lad mig lyse Dem ned."

"Bliv kun siddende," svarede den anden tørt, "jeg kender vejen."

Dermed slog han ud med hånden, satte hatten på, idet han drejede sig om på hælen, og gik dundrende ud, ligesom han var kommet, lukkede døren efter sig og trampede ned ad den rungende trappe.

"Bah! Det er dog en rigtig grobrian!" sagde Chester, idet han atter satte sig til rette i lænestolen, "en rå karl! En bulbider i menneskelig skikkelse!"

John Willet og hans venner, der havde lyttet spændt efter kårdeklirren eller pistolskud oppe i det store værelse og allerede havde aftalt, i hvilken orden de skulle komme, når der blev kaldt på dem – gamle John havde blandt andet været så forsynlig at arrangere, at han skulle slutte processionen – blev højst forbavsede over at se Haredale komme ned uden mindste skramme, forlange sin hest og ride tankefuld bort i skridtgang. Efter nogen overvejelse blev de enige om, at han havde forladt huset i den tanke, at den anden var død, og havde valgt denne list for at afværge mistanke og forfølgelse.

Da denne formodning medførte nødvendigheden af, at de straks gik ovenpå, var de allerede i færd med at stige op ad trappen i den aftalte orden, da en rask ringen med gæstens klokke kuldkastede alle deres gisninger og satte dem i stor tvivl og uvished. Omsider samtykkede Willet i selv at gå derop, ledsaget af Hugh og Barnaby som de stærkeste og modigste karle i gården, der skulle følge med under påskud af at hente glassene.

Under denne beskyttelse trådte den modige, pluskæbede John dristigt en halv fod foran ind i værelset og modtog uden at skælve befaling om at bringe en støvleknægt. Men da den var blevet bragt, og han lånte gæsten sin brede skulder til støtte, lagde man mærke til, at Willet så meget vist ned i hans støvler, mens han trak dem af, og spilede sine øjne langt videre op, end han plejede, som om han var forundret og skuffet over ikke at finde dem fulde af blod. Han benyttede samtidig lejligheden til at undersøge den fremmede herre så nøje, han kunne, for at opdage de huller, som modstanderens kårde havde boret i hans person. Da han imidlertid ingen huller fandt og langt om længe blev klar på, at hans gæsts sindsligevægt var lige så uforstyrret som hans påklædning, drog gamle John omsider et dybt suk og begyndte at tro, at der ingen duel havde fundet sted den aften.

"Så, Willet," sagde Chester, hvis værelse var godt udluftet, "nu vil jeg prøve, hvad den berømte seng duer til."

"Værelset, sir," svarede John, idet han tog et lys og med et puf gav Barnaby og Hugh tegn til, at de skulle følge med for det tilfælde, at den fremmede på grund af et eller andet indvortes sår uventet skulle falde afmægtig eller død om på gulvet, "værelset er så varmt som en bagerovn. Tag det andet lys, Barnaby, og gå foran. Hugh! Følg bagefter med lænestolen!"

I denne orden førte John selskabet op til det bedste soveværelse, idet han i sin iver for at opdage noget endnu stadig holdt sit lys ganske tæt til sin gæst og snart gjorde ham ganske varm om benene, snart truede med at stikke ild i hans paryk og hver gang med den største kejtethed og forlegenhed bad ham om forladelse. – I sovekammeret, der næsten var lige så stort som det værelse, hvorfra de var kommet, stod tæt ved kaminen,

som den var blevet flyttet hen til for varmens skyld, en stor, gammel, spøgelsesagtig seng med falmet brokadesomhæng, og som oven på hver af de udskårne stolper var prydet med en fjerbusk, der engang havde været hvid, men nu af støv og alderdom var kommet til at ligne fjerbuskene på en ligvogn.

"God nat, mine venner," sagde Chester med et huldsaligt smil, idet han, efter at have mønstret værelset fra den ene ende til den anden, satte sig i lænestolen, som hans ledsagere skød hen foran ilden. "God nat, min gode Barnaby; du læser vel din aftenbøn, førend du går til sengs, vil jeg håbe?"

Barnaby nikkede.

"Han har noget vrøvl, som han kalder en bøn, sir," svarede gamle John tjenstagtigt, "men jeg er bange for, at den ikke duer noget."

"Og Hugh?" sagde Chester og vendte sig om mod denne.

"Nej, jeg gør ikke," svarede han, "jeg kender hans –" her pegede han på Barnaby, "- den er god nok. Han synger den undertiden i halmen. Jeg hører efter."

"Han er et rent dyr," hviskede John overlegent til Chester. "De har ham sikkert undskyldt. Har han overhovedet en sjæl, må den være så lille, at det intet har at sige, hvad han gør eller ikke gør i den henseende. God nat, sir!"

Med en helt rørende varme svarede gæsten: "Gud velsigne jer!" hvorpå John gav sin livvagt et vink om at gå foran og trak sig bukkende tilbage for at overlade ham til hvilen i Majstangens ældgamle seng.

13

Havde Joseph Willet været hjemme, da hans faders fornemme gæst viste sig inden for Majstangens dør – det vil sige, havde det uheldigvis ikke været en af den halve snes dage i hele året, på hvilke det stod ham frit for uden spørgsmål eller bebrejdelser at fjerne sig et par timer, ville det nok være lykkedes ham at komme til bunds i Chesters hemmelighed og komme efter hans hensigt lige så sikkert, som om han havde været hans fortrolige rådgiver. I dette heldige tilfælde ville de elskende hurtigt være blevet advaret om de ulykker, der forestod dem, og oven i købet understøttet med forskellige gode råd; for hele Joes rådsnarhed og handledygtighed og alle hans sympatier og gode ønsker var på de unge folks side, og han var deres sag tro og hengiven. Om denne stemning stammede fra hans gamle forkærlighed for den unge dame, hvis historie næsten lige fra hans vugge havde givet hende en ualmindelig tiltrækningskraft for ham, eller fra hans hengivenhed for den unge mand, hvis fortrolighed han næsten umærkeligt havde vundet ved sin kløgt og adræthed og ved at vise ham forskellige vigtige tjenester som spejder og sendebud; om den havde sin oprindelse fra nogen af disse kilder eller fra et ungt hjertes naturlige tilbøjelighed eller fra hans ærværdige faders idelige plagerier, eller han selv havde en lille hemmelig kærlighedshistorie, der vakte en vis medfølelse hos ham, er det overflødigt at undersøge, især da Joe var fraværende og ikke fik

lejlighed til at lægge sine følelser for dagen enten i den ene eller den anden retning.

Det var nemlig den fem og tyvende marts, der, som de fleste mennesker i England af egen sørgelig erfaring ved, er og fra umindelige tider har været et af disse ubehagelige tidspunkter man kalder terminsdage. På denne fem og tyvende marts var det John Willets stolthed årligt at afgøre sin regning i klingende mønt med en vinhandler og destillatør i Londons City, og i denne anledning gjorde Joe år ud og år ind en rejse til byen for at aflevere en sejldugspose med den nøjagtige sum og ikke en penny mere eller mindre.

Denne rejse blev tilbagelagt på en gammel, grå hoppe, med hensyn til hvilken John nærede visse dunkle forestillinger om, at den nok kunne vinde en sølvpokal, hvis den prøvede på det. Den havde imidlertid aldrig prøvet og ville sandsynligvis heller ikke nu mere prøve på det, eftersom den var en fjorten-femten år gammel, stakåndet og langlivet, og både dens manke og hale var temmelig stærkt medtaget af slid. Trods disse mangler var John umådelig henrykt over dyret, og da det blev trukket hen for døren af Hugh, trak han sig ligefrem tilbage til skænkestuen for i enrum at kunne give sin glæde og stolthed luft.

"Det kan man kalde en durkløber, Hugh!" sagde John, da han var blevet så meget herre over sig selv, at han igen kunne vise sig ved døren. "Det kan man kalde et smukt kreatur! Der er fyrighed! Der er knokler!"

Knokler var der unægtelig nok af, og den mening syntes Hugh også at være af, mens han sad på siden i sadlen i en skødesløs, sammenbøjet stilling, så at hans hage næsten rørte ved hans knæ, og, uden at ænse de dinglende stigbøjler eller

den løse tøjle, travede op og ned ad den lille grønning uden for døren.

"Pas godt på hende," sagde John, idet han vendte sig fra denne dvaske person til sin søn og arving, der nu viste sig fuldkommen rejsefærdig, "du må ikke ride stærkt."

"Det skulle jeg nok have ondt ved, fader, " sagde Joe med et trøstesløst blik på dyret.

"Må jeg være fri for dine uforskammetheder, om jeg må bede. Hvad ville du vel ride på? Et vildt æsel eller en zebra ville sagtens være dig for spage, hvad? Du har vel lyst til at ride på en brølende løve, ikke sandt, hvad? Hold mund!"

Når Willet under sine uenigheder med sin søn havde udtømt alle de spørgsmål, der faldt ham ind, uden at Joe havde svaret det ringeste, endte han i almindelighed med at byde ham holde mund.

"Men," tilføjede Willet, efter at han i nogen tid havde stirret på ham ligesom bedøvet, "hvad mener dog drengen med at sætte sin hat således på sned? Har du i sinde at slå vinhandleren ihjel?"

"Nej, jeg har ikke," svarede Joe spidst, "det kan du være ganske rolig for, fader."

"Og så påtager han sig oven i købet en helt martialsk mine!" sagde Willet og mønstrede ham fra top til tå. "Han ser jo ud, som om han ville æde ild og drikke kogende vand! Og hvad skal det sige, at du plukker alle disse krokus og vintergække, hvad?"

"Det er kun til en lille urtekost," svarede Joe rødmende, "det er der dog vel ikke noget ondt i?"

"Du er mig den rette til at besørge pengesager," sagde Willet hånligt. "Du tror, at vinhandlere bryder sig om urtekoste!"

"Det tror jeg slet ikke. Lad dem gemme deres røde næser til deres flasker og krus. Disse blomster er bestemt for mr. Vardens hus."

"Tror du da, at han bryder sig noget om sådan en tingest som en krokus?" spurgte John.

"Det ved jeg ikke, og sandt at sige, er det mig også ganske ligegyldigt. Men giv mig nu pengene, fader, og lad mig endelig komme af sted en gang."

"Der er de," svarede John, "og pas godt på dem, og husk på, at du ikke skynder dig for meget med at komme tilbage, men lader hoppen hvile sig rigtigt ud. – hører du?"

"Ja vist hører jeg," svarede Joe, "den kan trænge til det; det skal Gud vide."

"Og tag ikke for meget på regning i Sorte Løve, husk også på det."

"Hvorfor lader du mig da ikke selv få nogle penge?" indvendte Joe sørgmodigt. "Hvorfor vil du ikke det, fader? Hvad sender du mig til London efter, når jeg kun må have lov til at tage min middagsmad i Sorte Løve, som du betaler, når du selv kommer til byen, som om man ikke kunne betro mig et par shillings? Hvorfor behandler du mig således? Det er ikke rigtigt af dig. Du kan ikke forlange, at jeg rolig skal finde mig i det."

"Lade ham få penge!" udbrød John i en søvnig tone. "Hvad kalder han penge – guineas? Har han ikke fået penge? Har han ikke halvanden shilling foruden bompengene?"

"Halvanden shilling!" gentog hans søn foragteligt.

"Ja, halvanden shilling. Da jeg var på din alder, havde jeg aldrig set så mange penge på en gang. Shillingen har du med, hvis der skulle tilstøde dig noget undervejs, om hoppen f.eks.

skulle tabe en sko eller deslige. For de seks pence kan du more dig i London, og den morskab, jeg vil anbefale dig, er at gå op på toppen af monumentet og sætte dig der. Der er ingen fristelser der – ingen drikkevarer – ingen unge kvindfolk – ingen slette personer af nogen art – kun spillerum for fantasien. På den måde morede jeg mig, da jeg var på din alder."

Hertil svarede Joe intet, men vinkede ad Hugh, svang sig hurtigt i sadlen og red bort. Og en rigtig kæk og mandig rytter var han, en rytter, der fortjente en bedre ganger end den, det var faldet i hans lod at ride. John stod og stirrede efter ham eller rettere sagt efter den grå hoppe – thi for rytteren havde han ikke øje – indtil mand og hest havde været af syne en snes minutter. Da begyndte det at gå op for ham, at de var borte, og han gik langsomt ind i huset igen og faldt snart i en blid søvn.

Den ulykkelige grå hoppe, der var Joes stadige kval, traskede efter eget forgodtbefindende af sted, indtil Majstangen ikke længere var synlig, hvorpå den pludselig af egen fri vilje satte mere fart på, idet den trak benene sammen til, hvad der hos en legetøjshest ville være blevet holdt for en klodset og kejtet efterligning af en kort galop. Det kendskab til dens rytters sædvaner, der havde ansporet den til denne livlighed, tilskyndede den ligeledes til at dreje ind på en bivej, der førte, ikke til London, men gennem nogle alleer, der løb jævnsides med den vej, de var kommet, kun et par hundrede skridt fra Majstangen og til sidst førte til et hegn, der omgav et stort, gammelt herresæde af røde mursten. Det var det samme, der er blevet omtalt som Fasangården i det første kapitel af denne fortælling. Idet den pludselig blev stående i et lille krat der i

nærheden, var det den en stor tilfredsstillelse at kunne lade rytteren stige af og binde den ved et træ.

"Stå der, gamle tøs," sagde Joe, "og lad os se, om der ikke er et eller andet lille ærinde for mig i dag."

Med disse ord lod han den blive tilbage og gøre sig til gode med det kummerlige græs, der voksede inden for dens rækkevidde, og gik gennem en låge ind i parken.

Efter nogle minutters gang bragte stien ham tæt hen til huset, mod hvilket og særligt mod et bestemt vindue han rettede mangt et stjålet øjekast. Det var en øde, skummel bygning med genlydende gårdsplads, forladte tårnkamre og hele rækker aflåsede, forfaldne værelser.

Terrassehaven, der formørkedes af skyggen af de ludende træer, havde et tungsindigt præg, der virkede helt nedtrykkende. Store gitterporte af jern, der i mange år ikke var blevet brugt og nu var røde af rust og hang skævt på deres hængsler, mens græsset voksede højt op omkring dem, syntes ligesom at ville sænke sig ned i jorden og skjule deres svundne storhed mellem venskabeligt ukrudt. De fantastiske uhyrer på murene, der var grønne af ælde og fugtighed og hist og her dækkede med mos, havde et frastødende og trøstesløst udseende. Selv over den del af bygningen, der var beboet og holdt i stand, hvilede der et mørkt præg, som fyldte beskueren med en følelse af uhygge og af en ensomhed og forladthed, hvorfra alt liv var bandlyst. Det ville have været vanskeligt at forestille sig, at en klar ild kunne blusse i de mørke, skumle værelser, eller at forestille sig nogen glæde eller lystighed, som disse truende mure kunne omslutte. Det syntes at være et sted, hvor sligt en gang havde haft hjemme, men aldrig mere kunne

trives – et sandt spøgelse af et hus, der i sin fordums ydre skikkelse hjemsøgte det gamle sted, men det var også det hele.

Meget af dette forfaldne og skumle udseende stammede vist nok fra den forrige ejers dødsmåde og den nuværende ejers sindsbeskaffenhed, men huskede man den historie, der knyttede sig til bygningen, syntes den netop at være et passende sted for et mord – det var, som om den mange år i forvejen kunne have været forudbestemt til skueplads for en sådan misgerning. Set fra dette synspunkt, syntes dammen, forvalterens lig var blevet fundet i, at få et sort og uhyggeligt præg, som intet andet vand kunne have; klokken på taget, der havde røbet mordet for natteblæsten, blev til et spøgelse, hvis røst bragte hårene til at rejse sig på den lyttendes hoved; hver afbladet gren, der nikkede til en anden, hviskede hemmeligt om forbrydelsen.

Joe gik op og ned ad stien, idet han snart blev stående og lod, som om han betragtede bygningen eller landskabet, snart med påtaget magelighed og ligegyldighed støttede sig til et træ, men stadig holdt øje med det vindue, han fra først af havde taget kik på. Efter et kvarters tids forløb vinkede en lille hvid hånd et øjeblik ad ham fra dette vindue, hvorpå den unge mand med et ærbødigt buk trak sig tilbage og, idet han atter satte sig op på sin hest, sagde ved sig selv: "I dag var der altså intet ærinde for mig!"

Men den fejende mine, hattens flotte sving, der havde forarget John Willet, og forårsblomsterne, alt dette tydede på, at han selv havde et lille ærinde med et langt mere tiltrækkende formål end en vinhandler eller selv en klejnsmed. Og således var det også; for da han havde afgjort sin forretning med

vinhandleren, fået kvitteringen og afslået at nyde mere end tre glas gammel sherry, til grænseløs forbavselse for den purpurrøde vinhandler, der med svikbor i hånd havde påtænkt et angreb på i det mindste en snes støvede fustager og stod som fastnaglet eller moralsk spiddet til sin egen væg – da han havde gjort alt dette og taget sig et tarveligt middagsmåltid i Sorte Løve i Whitechapel, vendte han, tiltrukket af den blomstrende Dolly Vardens øjne, sine skridt mod klejnsmedens hus uden at ænse monumentet og Johns råd.

Joe var ingenlunde undselig af sig; men alligevel kunne han, da han var kommet til hjørnet af den gade, hvor klejnsmeden boede, på ingen måde overtale sig til at gå lige hen til dennes hus. Først ville han drive en fem minutters tid op ad en anden gade og derpå endnu en fem minutters tid ned ad en gade til og så fremdeles, indtil han havde spildt en god halv time, hvorpå han mandede sig op og trådte med bankende hjerte og ganske rød i ansigtet ind i det tilrøgede værksted.

"Joe Willet eller hans genfærd!" sagde Varden, idet han rejste sig op fra pulten, hvor han havde haft travlt med sine bøger, og skottede til ham over sine briller, "hvem er det? Joe i egen person, hvad? Det var herligt. Og hvorledes har De det alle sammen i Chigwell, Joe?"

"Omtrent som sædvanligt, sir. De og jeg kommer omtrent lige så godt ud af det med hinanden som altid."

"Nå, nå," sagde klejnsmeden, "vi må være tålmodige, Joe, og bære over med de gamles skrøbeligheder. Hvorledes har hoppen det, Joe? Går hun endnu lige så mageligt som før sin mil i timen? Ha, ha, ha! Gør hun, Joe, hvad? – Hvad har vi der, Joe – en urtekost?"

"Den er kun tarvelig, sir – men jeg troede, at miss Dolly –"

"Nej, nej," sagde Gabriel, idet han sænkede sin stemme og rystede på hovedet, "ikke Dolly. Giv hendes moder den, Joe. Det er langt bedre at give hendes moder den. Ville du have noget imod at give min kone den, Joe?"

"På ingen måde," svarede Joe, idet han, skønt ikke med det allerstørste held, søgte at skjule sin ærgrelse. "Det vil være mig en stor fornøjelse."

"Det var godt," sagde klejnsmeden og klappede ham på ryggen, "det gør jo intet til sagen, hvem der får den?"

"Ikke det mindste, sir." – Du gode Gud, hvor de ord blev ham siddende i halsen!

"Kom indenfor," sagde Gabriel, "jeg blev i dette øjeblik kaldt ind til te. Hun er inde i dagligstuen."

"Hun," tænkte Joe, "hvem af dem, monstro – moderen eller datteren?"

Klejnsmeden afgjorde hans tvivl lige så nydeligt, som om den var blevet udtalt med ord, idet han førte ham hen til døren og sagde: "Kære Martha, her er den unge mr. Willet."

Nu var mrs. Varden meget langt fra at være gunstigt stemt mod sin gæst, idet hun holdt Majstangen for en slags menneskefælde, særligt beregnet på at lokke ægtemænd i fristelse, og betragtede dens ejer og alle dem, der var i ledtog med ham, som lige så mange vildttyve blandt kristne mennesker, ikke at tale om, at hun troede, at de toldere, der i den hellige skrift sammenstilledes med syndere, i grunden ikke var andet end privilegerede gæstgivere, der tog told af de rejsende. Hun fik derfor også straks et af sine tilfælde, og da krokusserne og vintergækkerne pligtskyldigst var blevet hende

overrakt, kom hun efter nærmere overvejelse til det resultat, at de var skyld i den mathed, der var kommet over hende.

"Jeg er bange for, at jeg ikke ville kunne holde ud at blive her i stuen en minut til, hvis de blev her," sagde den gode dame. "Har De noget imod, at jeg lægger dem uden for vinduet?"

Joe bad hende endelig ikke at genere sig og smilede svagt, da han så dem blive lagt i karmen udenfor. Hvis nogen kun havde vidst, hvilken umage han havde gjort sig for at binde denne foragtede og mishandlede urtekost!

"Det er mig en hel lettelse at være fri for dem, forsikrer jeg Dem," sagde mrs. Varden. "Jeg er allerede bedre."

Og hun syntes virkelig også at være kommet til kræfter.

Joe udtalte sin taknemmelighed mod forsynet for denne gunstige tilskikkelse og søgte at se ud, som om han slet ikke brød sig om, hvor Dolly var.

"I er ret nogle slemme mennesker der i Chigwell, mr. Joseph," sagde mrs. Varden.

"Det vil jeg ikke håbe, madam," svarede Joe.

"I er de grusomste og mest hensynsløse mennesker, der er til. Det undrer mig, at den gamle mr. Willet, der dog selv har været en gift mand, ikke har bedre forstand end at opføre sig, som han gør. At han gør det for fordelens skyld er ingen undskyldning. Jeg ville hellere betale de penge tyve gange, når Varden bare kom hjem som en agtbar og ædru borgermand. Er der noget menneske," sagde mrs. Varden med stærkt eftertryk, "som jeg føler afsky og modbydelighed for, er det en sviregast."

"Nå, kære Martha," sagde klejnsmeden muntert, "lad os nu drikke te og ikke tale om sviregaster. Her findes ingen, og Joe har vist ikke lyst til at høre mere om dem."

I dette kritiske øjeblik kom Miggs ind med det ristede brød.

"Nej, det har han sikkert ikke," sagde mrs. Varden, "og det har du sikkert heller ikke, Varden. Det er uden al tvivl et højst ubehageligt emne, skønt jeg ikke vil sige, at det er personligt –" Miggs hostede, "– hvad jeg så end er nødt til at tænke –" Miggs snøftede udtryksfuldt, "- du lader, som om du ikke ved, Varden, og af et menneske på den unge mr. Willets alder – De må undskylde mig – kan man ikke forlange, at han skal vide, hvad en kone lider, når hun under sådanne omstændigheder sidder hjemme og venter. Vil du ikke tro mig, og det ved jeg, du ikke vil, så står Miggs her – hun har kun alt for ofte været vidne til det; spørg hende."

"Åh, hun var meget dårlig forgangen nat, sir, det var hun virkelig," sagde Miggs. "Hvis De ikke var tålmodig som en engel, madam, tror jeg sandelig ikke, at De ville kunne holde det ud, nej, jeg gør såmænd ikke."

"Miggs," sagde mrs. Varden, "du er ugudelig i din tale."

"Om forladelse, madam," svarede Miggs med skingrende tungeraphed, "det var ikke min hensigt, og det er heller ikke min vane, håber jeg, skønt jeg kun er et tjenestetyende."

"At svare mig, Miggs, og forsvare dig selv," indvendte hendes madmoder, idet hun med værdighed så sig om, "kommer ud på et og det samme. Hvor tør du tale om engle i forbindelse med dine syndige medmennesker, vi," sagde mrs. Varden, idet hun så sig i spejlet og ordnede sit kappebånd på en klædeligere måde, "vi, som ikke er andet end orme og maddiker!"

"Det var ikke min mening at ville fornærme nogen," sagde Miggs, der stolede på styrken af sin kompliment, mens hendes hals som sædvanlig svulmede op, "og jeg ventede heller ikke, at

det ville blive opfattet således. Jeg tror nok, jeg kender min egen uværdighed, og at jeg hader og foragter mig selv og alle mine medskabninger, således som det sømmer sig en god kristen."

"Vil du ikke have den godhed," sagde mrs. Varden i en overlegen tone, "at gå ovenpå og se, om miss Dolly er færdig med at klæde sig på, og sige hende, at den portechaise, der er blevet bestilt til hende, vil være her på minutten, men at jeg sender den bort igen, hvis hun lader vente på sig. – Det gør mig ondt at se, at du ikke drikker din te, Varden, og at De ikke drikker Deres, mr. Joseph, skønt det naturligvis ville være dumt af mig at vente, at noget, der kan fås hjemme og i fruentimmerselskab, skulle være efter *Deres* smag."

Dette pronomen skulle omfatte begge herrer; men bebrejdelsen var lige hård og ufortjent i begge tilfælde; for Gabriel havde begyndt sit måltid med en meget lovende appetit, indtil den blev fordærvet af mrs. Varden selv, og Joe fandt så stort behag i det kvindelige selskab i klejnsmedens hus – eller i ethvert tilfælde i en del af det – som det var muligt for nogen mand.

Men han fik ikke lejlighed til at sige noget til sit forsvar; for i samme øjeblik indfandt Dolly sig og gjorde ham ganske målløs ved sin skønhed. Aldrig havde Dolly set så smuk ud som i dette øjeblik i ungdommens hele friskhed og ynde, og hendes skønhed blev forøget hundrede gange ved en overordentlig flatterende dragt, tusinde små koketterier, som klædte hende allerkæreste, og hele den glædestrålende forventning om dette afskyelige selskab. Det er umuligt at beskrive, hvor inderligt Joe hadede dette selskab, hvor det så var, og alle de andre mennesker, der skulle derhen, hvem de så var.

Og hun så næppe til ham – nej, hun så næppe til ham. Og da de gennem den åbne dør så portechaisen blive skumplet ind i værkstedet, klappede hun formelig i hænderne og syntes at glæde sig til at komme af sted. Men Joe bød hende armen – det var dog altid en trøst – og hjalp hende ind i portechaisen. At se hende sætte sig i den med hendes smilende øjne, der var klarere end diamanter, og hendes hånd – der var dog ingen i verden, der havde så smuk en hånd – på kanten af det åbne vindue, og hendes lille finger stukket udfordrende og koket i vejret, som om den ikke kunne fatte, hvorfor Joe ikke trykkede og kyssede den! At tænke sig, hvor godt en eller to af de beskedne vintergækker ville have taget sig ud på dette nydelige livstykke, og at de nu lå ringeagtede uden for dagligstuevinduet! At se, hvorledes Miggs stod og så til med en mine, der røbede, at hun var indviet i, hvorledes al denne dejlighed var bragt i stand, og at hun vidste god besked med hvert bånd, hver nål og hver hægte og malle, og tænkte ved sig selv: Det er alt sammen ikke halvt så ægte, som De tror, og jeg kunne selv se fuldkommen så godt ud, hvis jeg ville gøre mig den ulejlighed! At høre det søde, fortryllende lille skrig, da portechaisen løftedes i vejret, og opfange det flygtige, men uforglemmelige glimt af det glade ansigt inde i den – hvilken sjælekval og smerte, og dog hvilken fryd var ikke dette! Endog portechaise-bærerne syntes at være begunstigede medbejlere, mens de bar hende ned ad gaden!

Aldrig er der på en kort tid foregået en sådan forandring i et lille værelse som i denne dagligstue, da de kom tilbage for at blive færdige med deres te. Den var så mørk, så øde, så fuldstændig blottet for enhver tillokkelse; det syntes at være aldeles meningsløst at sidde stille der, mens hun var på bal,

omsværmet af flere tilbedere, end det var muligt at opregne, mens hele selskabet forgudede og forkælede hende og ville have hende til kone. Og så rumsterede Miggs oven i købet inde i stuen, og hendes tilværelse – alene den omstændighed, at hun nogen sinde var blevet født – syntes, når man sammenlignede hende med Dolly, at være en latterlig monstrositet. Det var umuligt at tale. Det lod sig ikke gøre. Han kunne ikke foretage sig andet end idelig at røre om i sin te og tænke på alle den elskværdige klejnsmededatters yndigheder.

Også Gabriel var forstemt. Det hørte med til mrs. Vardens sinds stadige ustadighed, at hun, når andre var i en sådan tilstand, altid var glad og fornøjet.

"Jeg kan nok have et let sind nødigt," sagde den smilende husmoder, "for at holde humøret oppe, skønt jeg næppe ved, hvorledes jeg bærer mig ad med det."

"Ak, madam," sukkede Miggs, "undskyld, at jeg afbryder Dem, men der er ikke mange som De."

"Tag bort, Miggs," sagde mrs. Varden og stod op, "tag bort, siger jeg. Jeg ved, at jeg er til ulejlighed her, og da jeg ønsker, at alle skal more sig, som de bedst kan, føler jeg, at jeg gør klogest i at gå."

"Nej, vist ikke, Martha," sagde klejnsmeden, "bliv her. Det ville sandelig gøre os meget ondt at miste dig, hvad, Joe?"

Joe fo'r sammen og sagde: "Ja vist."

"Tak, kære Varden," svarede hans kone, "men jeg kender dig bedre. Tobak og øl eller brændevin har en langt større tiltrækningskraft, end jeg kan rose mig af, og derfor vil jeg gå ovenpå og sætte mig ved vinduet, min ven. God nat, mr. Joseph. Det glæder mig at have set Dem, og jeg ville kun ønske, at jeg

havde kunnet byde Dem noget, der havde været mere efter Deres smag. Vær så god at hilse gamle mr. Willet flittigt fra mig og sig ham, at når han engang kommer her, har jeg en høne at plukke med ham. God nat!"

Efter at have udtalt disse ord i den elskværdigste tone gjorde den gode dame et særdeles nedladende kniks og trak sig smilende tilbage.

Og derfor havde Joe i hele uger imødeset den fem og tyvende marts og med en sådan umage samlet blomsterne og sat sin hat på snur og pyntet sig med sin bedste stads! Dette var enden på hans kække, for hundrede gang tagne beslutning om at tale rent ud af posen til Dolly og sige hende, hvor højt han elskede hende! At se hende et minut – kun et minut – at høre, at hun skulle til selskab og glædede sig til det; at blive holdt for en almindelig tobaksrøger, øldrikker, snapser og fyldebøtte! Han tog afsked med sin ven klejnsmeden og skyndte sig tilbage til Sorte Løve efter sin hest, idet han på hjemvejen tænkte, ligesom så mangen en anden Joe både før og siden har tænkt, at nu var det ude med alle hans forhåbninger – at den ting var umulig og aldrig lod sig gøre – at hun ikke brød sig om ham – at han var ulykkelig for hele sit liv – og at den eneste glædelige udsigt, han havde tilbage, var at blive soldat eller matros og overtale en eller anden forekommende fjende til snarest muligt at slå ham på planeten.

14

I denne fortvivlede stemning red Joe langsomt videre, idet han udmalede sig, hvorledes klejnsmedens datter dansede lange engelskdanse og koketterede frygteligt med uforskammede fremmede – hvilket næsten var utåleligt at tænke sig – indtil han hørte hovslagene af en hest bag ved sig og, idet han så sig om, opdagede en flot rytter i et rask trav. Idet rytteren red forbi, holdt han sin hest an og kaldte Joe ved navn. Joe gav den grå hoppe af sporerne og var straks på siden af ham.

"Jeg tænkte nok, at det var Dem," sagde han og tog til sin hat. "En smuk aften, sir. Det glæder mig at se Dem i fri luft igen."

Den anden smilede og nikkede.

"Hvad kommers har De så været med til i dag? Er hun endnu stadig lige smuk? Nå, bliv ikke rød, mand."

"Hvis jeg overhovedet rødmede, mr. Edward," sagde Joe, "hvilket jeg ikke ved, om jeg gjorde, så var det ved tanken om, at jeg havde kunnet være en sådan nar at gøre mig håb om hende. Jeg kan lige så let komme i besiddelse af hende, som – som jeg kan komme i Himmelen."

"Nå, Joe, den er dog vel ikke helt lukket for Dem, vil jeg håbe," sagde Edward muntert, "hvad?"

"Ak," sukkede Joe, "det er meget smukt sagt. Det er let nok at lege med ordene, når man har koldt blod. Men det står ikke til at ændre. Skal De hjem til os, sir?"

"Ja. Da jeg endnu ikke helt er kommet til kræfter, vil jeg blive der i nat og i ro og mag ride hjem i morgen."

"Hvis De ikke har særligt hastværk," sagde Joe efter et kort ophold, "og vil holde skridt med dette stakkels øg, vil jeg gerne ride med Dem til Fasangården og holde Deres hest, mens De står af. Det vil spare Dem gangen fra Majstangen og tilbage igen. Jeg har tid nok til overs; jeg kommer dog for tidligt."

"Det gør jeg med," svarede Edward, "skønt jeg for et øjeblik siden uvilkårligt red temmelig stærkt, formodentlig for at holde skridt med mine tanker, som rejste med ekstrapost. Vi vil blive sammen og holde hinanden med selskab. Og vær ved godt mod; tænk på klejnsmedens datter med et frejdigt sind, så vinder De hende nok."

Joe rystede på hovedet, men der var noget så opmuntrende i den livlige, forhåbningsfulde tone, hvori disse ord blev udtalt, at hans mod steg under påvirkningen af den og ligesom meddelte sig til den grå hoppe, der forandrede sin besindige skridtgang til et jævnt trav for at kappes med Edward Chesters hest og syntes at smigre sig med, at den gjorde sit bedste.

Det var en smuk, klar aften, og nymånen, som var ved at stå op, udbredte den fred og ro, der giver aftenstunden dens skønneste tillokkelse. Træernes forlængede skygger, der dæmpedes, som om de afspejlede sig i et stillestående vand, bredte deres tæppe på den sti, de rejsende fulgte, og den sagte blæst rørte sig endnu sagtere end før, som om den ville lulle naturen i søvn. Lidt efter lidt ophørte de at tale og red i en velgørende tavshed ved siden af hinanden.

"Majstangen er glimrende oplyst i aften," sagde Edward, mens de red gennem den allé, hvorfra kroen var synlig, når der ingen blade var på træerne.

"Ja, det må De nok sige, sir," svarede Joe og rejste sig op i stigbøjlerne for bedre at kunne se, "lys i det store værelse og ild i kaminen i det bedste sovekammer! Hvad mon det kan være for fremmede, for hvis skyld der gøres sådanne anstalter?"

"Sagtens en eller anden rytter, der er blevet forsinket på vejen til London, og som har ladet sig afskrække fra at fortsætte sin rejse ved fortællingerne om min ven landevejsrøveren," sagde Edward.

"Det må være en rytter af stand, siden han bliver således betjent. Og oven i købet Deres seng!"

"Det gør intet til sagen, Joe. Ethvert andet værelse er mig lige så godt. Men kom – nu slår klokken ni. Vi må skynde os."

De travede så rask af sted, som Joes ganger magtede, og holdt kort efter stille i den lille tykning, hvor han havde ladet den stå om morgenen. Edward steg af, gav tøjlen til sin ledsager og gik med lette skridt hen til huset.

En tjenestepige ventede ved en sideport i havemuren og lod ham straks komme ind. Han ilede hen ad terrassegangen og fo'r op ad en bred trappe, som førte til en gammel og skummel forstue, hvis vægge var smykket med rustne harnisker, hjortetakker, jagtvåben og deslige. Her standsede han, men ikke længe; for mens han så sig om, som om han havde ventet, at tjenestepigen skulle være fulgt bagefter, og undrede sig over, at hun ikke havde gjort det, viste en yndig pige sig, hvis sorte hår i det næste øjeblik hvilede på hans bryst. Næsten i det samme blev der lagt en tung hånd på hendes arm, Edward følte sig skudt til side, og Haredale stod imellem dem.

Han så barsk på den unge mand uden at røre sin hat, holdt sin broderdatter fast med den ene hånd og pegede med den

anden, hvori han holdt sin ridepisk, hen på døren. Den unge mand rettede sig og gengældte hans blik.

"Det er smukt gjort af Dem, sir, at bestikke mine tjenestefolk og komme uindbudt og hemmeligt i mit hus, ligesom en tyv!" sagde Haredale. "Forlad det og kom aldrig mere igen."

"Miss Haredales nærværelse," svarede den unge mand, "og Deres slægtskab med hende giver Dem en frihed, som De ikke vil misbruge, hvis De er en hæderlig mand. De har nødet mig til denne fremgangsmåde. Og skylden er Deres – ikke min."

"Det er hverken ædelmodigt, hæderligt eller mandigt," sagde den anden, "at drive gæk med en svag, tillidsfuld piges følelser, mens De i Deres uværdighed gyser tilbage for hendes værge og beskytter og ikke vover at vise Dem ved dagens lys. Andet har jeg ikke at sige Dem med undtagelse af, at jeg forbyder Dem dette hus og fordrer, at De går."

"Det er hverken ædelmodigt, hæderligt eller mandigt at agere spion," sagde Edward. "Deres ord tillægger mig en vanærende handling, og jeg afviser dem med den foragt, de fortjener."

"De vil," svarede Haredale roligt, "finde Deres trofaste sendebud ventende på Dem ved den port, ad hvilken De kom ind. Jeg har ikke ageret spion. Tilfældigvis så jeg Dem træde ind ad porten og fulgte bagefter. De kunne have hørt mig banke på, hvis De havde været mindre rap til bens eller havde tøvet i haven. Behag at gå. Deres nærværelse her er en fornærmelse imod mig og til sorg for min broderdatter."

Idet han sagde disse ord, lagde han sin arm om den forfærdede og grædende piges liv og trak hende tættere ind til sig, og skønt den vante barskhed i hans væsen næppe havde

forandret sig, røbede denne bevægelse dog en vis venlighed og medlidenhed med hendes sorg.

"Mr. Haredale," sagde Edward, "Deres arm omslynger hende, jeg har sat alle mine forhåbninger og tanker til, og for hvis skyld jeg med glæde ville ofre mit liv, hvis jeg dermed kunne købe hende en minuts lykke; dette hus er det skrin, som gemmer min tilværelses kosteligste ædelsten. Hvad har jeg gjort, at De ringeagter mig således og henvender så uhøflige ord til mig?"

"De har gjort," svarede Haredale, "hvad der må regnes som ugjort. De har knyttet en kærlighedsknude her, som må hugges over. Læg vel mærke til, hvad jeg siger. Nå! Jeg opløser båndet imellem jer. Jeg forskyder Dem og enhver af Deres slægt – hele den falske, underfundige, hjerteløse æt."

"Store ord, sir," sagde Edward hånligt.

"Vel overvejede og betydningsfulde ord, som De kommer til at sande. Læg dem på hjerte!"

"Læg De da også disse på hjerte," sagde Edward, "Deres mørke og kolde sind, der bringer ethvert bryst i Deres nærhed til at isne, der forvandler kærlighed til frygt og pligtfølelse til rædsel, har tvunget os til denne hemmelige fremgangsmåde, der er vor natur og ønsker imod og langt mere fremmed for os end for Dem. Jeg er ingen falsk, underfundig eller hjerteløs mand. Det passer bedre på Dem selv, som til trods for sandheden og dækket af Deres stilling fejt tillader Dem sådanne fornærmelige udtryk. De skal ikke opløse båndet imellem os. Jeg vil ikke opgive hende. Jeg stoler på Deres broderdatters trofasthed og ære og lader hånt om Deres indflydelse. Jeg forlader hende med en tillid til hendes rene troskab, som De

aldrig skal svække, og uden anden ængstelse end den, at jeg ikke efterlader hende i en kærligere beskytters varetægt."

Dermed trykkede han hendes kolde hånd til sine læber og trak sig tilbage, efter endnu en gang at have mødt og gengældt Haredales faste blik.

Nogle få ord til Joe, mens han igen steg til hest, forklarede tilstrækkeligt, hvad der var sket, og gjorde den unge mands modløshed ti gange værre. De red tilbage til Majstangen uden at veksle en stavelse og kom med tunge hjerter til døren.

Gamle John, der havde set ud bag det røde gardin, da de kom ridende og kaldte på Hugh, gik straks ud og sagde med megen vigtighed, mens han holdt den unge mands stigbøjle:

"Han ligger varmt og godt i sengen – den bedste seng. En ægte gentleman; den mest smilende og forekommende gentleman, jeg nogen sinde har haft at gøre med."

"Hvem, Willet?" spurgte Edward i en ligegyldig tone, idet han steg af.

"Deres ærede fader," svarede John, "Deres højtagtede ærværdige fader."

"Hvad mener han?" spurgte Edward og så med en blanding af uro og tvivl på Joe.

"Hvad mener du dog?" sagde Joe. "Mærker du ikke, at mr. Edward ikke forstår dig, fader?"

"Hvad, vidste De ikke af det, sir?" sagde John og spilede øjnene vidt op. "Det var dog mærkeligt! Gud velsigne Dem, han har været her lige siden i middags, og Haredale har haft en lang passiar med ham, og det er ingen time siden, at han tog bort."

"Min fader, Willet?"

"Ja, sir, det har han selv sagt – en smuk, smækker, rank gentleman i en grå kjole med guldtresser. Han er oppe på Deres gamle værelse. De kan vist gerne gå ind til ham, sir," sagde John, idet han gik baglæns ud på vejen og så op til vinduet, "han har endnu ikke slukket lysene, ser jeg."

Edward så ligeledes op til vinduet, og idet han mumlede noget om, at han havde forandret sin beslutning – glemt noget – og måtte vende tilbage til London, satte han sig igen op på sin hest og red sin vej, mens begge Willet'erne, fader og søn, så med stum forbavselse på hinanden.

15

Næste dag ved middagstid sad John Willets gæst tøvende ved sin frokost i sit eget hjem, omgivet af en mængde bekvemmeligheder, som stillede Majstangen fuldstændig i skyggen, selv når denne ærværdige gæstgivergård rykkede frem med det allerbedste, som huset formåede.

På den brede, gammeldags vinduesbænk – der var lige så rummelig som mange af nutidens sofaer og belagt med puder for at tjene til en yppig kanapé – på den brede, gammeldags vinduesbænk i et rummeligt værelse sad Chester nok så mageligt og gjorde sig til gode ved et velbesat frokostbord. Han havde byttet sin ridefrakke med en smuk slåbrok og sine støvler med tøfler; havde gjort sig megen umage for at råde bod på, at han havde været nødt til, da han stod op, at gøre sit toilet uden hjælp af toiletkasse og garderobesager, og var nu, efter at have glemt ubehagelighederne ved et middelmådigt natteleje og et tidligt ridt, i en tilstand af fuldkommen velvære, magelighed og tilfredshed.

Den situation, han var i, egnede sig også særlig til at avle disse følelser; for ikke at tale om den søvndyssende indflydelse af en sen og ensom frokost i forbindelse med en kedelig avis, hvilede der et præg af ro over hans opholdssted, der var ganske ejendommeligt for det, og som endnu i vore dage klæber ved det, selv om der er mere færdsel og liv end fordum.

Endnu er der værre steder end Temple, når man har lyst til på en lummer dag at dase i solen eller hvile sig i skyggen. Der er

endnu noget søvnigt bredt ud over dets gårde, noget tungt og drømmende over dets haver og træer; de, som vandrer gennem dets gange og pladser, kan endnu høre genlyd af deres fodtrin på den rungende stenbro og læse på dets port, når de kommer fra tummelen og færdslen i Strand eller Fleet Street: "Hvem, som træder herind, lader al larm bag sig." Endnu plasker vandet i den smukke Fountain Court, og endnu findes der hjørner og kroge, hvor forgældede studenter kan skue ned fra deres støvede kvistkamre på en forvildet solstråle, der sidder som en lys lap midt i skyggen af de høje huse og sjældent har den ulejlighed at afspejle skikkelsen af en forbigående fremmed. Endnu er Temple omgivet af en vis munkeagtig atmosfære, som de offentlige, juridiske kontorer ikke har forstyrret, og selv sagførerfirmaerne ikke har været i stand til at skræmme bort. Om sommeren vækker dets pumper hos tørstige lediggængere forestillinger om kilder, der er køligere, klarere og dybere end andre brønde, og idet de følger sporene af spildevandet fra fulde spande på den ophedede jord, indsnuser de friskheden og kaster med et suk sørgmodige blikke på Themsen og tænker på bade og både og driver modfaldne videre.

Det var i et værelse i "Paper Buildings" – en række stadselige beboelseslejligheder, hvis forside overskyggedes af ældgamle træer, og som bagtil vendte ud mod Temple Garden – at vor ven mr. Chester sad og gjorde sig livet behageligt, idet han snart igen tog avisen, som han hundrede gange havde lagt fra sig, snart legede med levningerne på sin tallerken, snart trak sin guldtandstikker frem og så sig mageligt om i værelset eller ud ad vinduet ned på de pyntelige havegange, hvor nogle enkelte morgenmennesker allerede drev frem og tilbage. Her mødtes et

par kærestefolk for at skændes og slutte forlig; hist havde en sortøjet barnepige mere øje for Temple-studenterne end for den lille; på denne side iagttog en gammel jomfru med sin skødehund i et bånd begge disse afskyeligheder med foragtelige blikke. Lige overfor betragtede en ældre vindtør kavaler den gamle jomfru med samme foragt og undrede sig over, at hun ikke vidste, at hun ikke længere var ung, samtidig med at han kastede kælne blikke til barnepigen. Fjernt fra alle disse, ved bredden af floden, vandrede nogle par forretningsfolk langsomt op og ned i alvorlige samtaler, og en ung mand sad alene på en bænk i dybe tanker.

"Ned er forbavsende tålmodig!" sagde Chester med et blik på den sidstnævnte person, idet han satte sin tekop fra sig og brugte guldtandstikkeren; "umådelig tålmodig! Han sad dernede, da jeg begyndte at klæde mig om, og har næppe forandret sin stilling siden. En skrækkelig excentrisk krabat!"

Endnu mens han talte, rejste skikkelsen sig og kom med hurtige skridt hen imod ham.

"Det er virkelig, som om han kunne have hørt mig," sagde faderen, idet han gabende atter tog fat på sin avis, "den kære Ned!"

Straks efter gik stuedøren op, og den unge mand trådte ind; faderen slog venligt ud med hånden mod ham og smilede.

"Har De tid til overs til en lille samtale?" spurgte Edward.

"Ja, vist, ned. Jeg har altid god tid. Du kender jo min konstitution. – Har du spist frokost?"

"For tre timer siden."

"Det kan man kalde en morgenmand!" udbrød hans fader, idet han med et mat smil så på ham bag tandstikkeren.

"Sandt at sige," sagde Edward, idet han tog en stol og satte sig i nærheden af bordet, "sov jeg kun dårligt i nat og var glad ved at stå op. Det kan ikke fejle, at De kender årsagen til min uro, og det er om den, jeg ønsker at tale."

"Min kære søn," svarede hans fader, "betro dig kun til mig. Men du kender min konstitution – vær ikke langtrukken, Ned."

"Jeg skal fatte mig kort og tydeligt."

"Sig ikke, at du vil gøre det, min gode ven," svarede hans fader, idet han lagde benene over kors; "for da gør du det sikkert ikke. Du vil altså sige mig –"

"Kort og godt, jeg ved, hvor De var i aftes – eftersom jeg selv var sammesteds – hvem De talte med, og hvad Deres ærinde var."

"Nej er det muligt!" udbrød hans fader, "det glæder mig inderligt at høre det. Det sparer os en skrækkelig kedelig, lang forklaring og er en stor lettelse for os begge. Der i huset! Hvorfor kom du ikke op til mig? Jeg ville være blevet henrykt over at se dig."

"Jeg vidste, at hvad jeg havde at sige, hellere måtte siges efter en nats moden overvejelse, når vi begge var blevet kølet af," svarede sønnen.

"Jeg blev minsandten kølet nok af i aftes, Ned," sagde faderen. "Den afskyelige Majstang! Ved et eller andet forbistret fif har bygmesteren indrettet huset således, at det gemmer på vinden og holder den frisk. Du husker jo nok den skarpe østenvind, der blæste så stærkt for fem uger uden? Jeg giver dig mit æresord på, at den i aftes tudede og hylede i det gamle hus, skønt det var blikstille udenfor. Men du ville have sagt –"

"Jeg ville sige, og Himlen skal vide, at jeg taler i fuld alvor, at De har gjort mig ulykkelig. Vil De høre et øjeblik roligt på mig?"

"Kære Ned," sagde hans fader, "jeg vil høre dig med en eremits tålmodighed. Tjen mig i at række mig mælken."

"Jeg så miss Haredale i aftes," fortsatte Edward, da han havde opfyldt dette ønske; "straks efter sin sammenkomst med Dem og, som jeg naturligvis ved, som en følge af denne forbød hendes farbroder mig i hendes nærværelse huset og befalede mig på en fornærmelig måde, som upåtvivlelig skyldes Dem, øjeblikkelig at forlade det."

"For den måde, hvorpå han gjorde det, bærer jeg intet ansvar, det giver jeg dig mit æresord på, Ned," sagde hans fader. "Du må undskylde ham. Han er en brutal karl, en tølper uden mindste levemåde. – Der er virkelig en flue i kanden. Det er såmænd den første, jeg har set i år."

Edward rejste sig og gik op og ned ad gulvet. Hans uforstyrrelige fader nippede til sin te.

"Fader," sagde den unge mand, idet han til sidst blev stående foran ham, "vi må ikke spøge i denne sag. Vi må ikke narre hinanden eller os selv. Lad mig følge den mandige, åbne fremgangsmåde, jeg ønsker at bruge, og stød mig ikke tilbage med denne uvenlige ligegyldighed."

"Om jeg er ligegyldig eller ikke, overlader jeg til dig at bedømme, min kære søn. Et ridt på fem-seks mil på sølede veje – middagsmåltid i Majstangen – en tête-à-tête med Haredale – en seng i Majstangen – for ikke at tale om værten selv og alle de andre idioter og vildmænd i denne anstalt; om det, at jeg frivilligt har fundet mig i alle disse ting, vidner om

ligegyldighed, kære Ned, eller om en faders overdrevne omhu, opofrelse og så videre, det må du selv afgøre."

"Jeg beder Dem overveje," sagde Edward, "i hvilken grusom stilling jeg er bragt. Således som jeg elsker miss Haredale –"

"Min kære ven," afbrød hans fader ham med et medlidende smil, "det gør du slet ikke. Det har du ikke mindste forstand på. Det er der slet ikke noget om, forsikrer jeg dig. Tro du mig på mit ord. Du har en god forstand, Ned, en rigtig god forstand. Det undrer mig, at du kan komme med sådan noget dumt tøj. Du overrasker mig virkelig."

"Jeg gentager," sagde hans søn i en bestemt tone, "at jeg elsker hende. De har blandet Dem i det for at skille os ad, og dette er også til en vis grad lykkedes Dem, som jeg allerede har sagt. Kan jeg ikke med tiden få Dem til at fatte gunstigere tanker om vor forbindelse, eller er det Deres hensigt og faste forsæt at skille os for altid, hvis De kan?"

"Ja, min kære Ned," sagde hans fader, idet han tog sig en pris tobak og skød sin dåse over til ham, "det er unægtelig min faste beslutning."

"Den tid, der er gået," fortsatte hans søn, "siden jeg begyndte at fatte hendes værd, er svundet i en sådan drøm, at jeg lige til nu næppe en gang har standset for at tænke over min sande stilling. Hvorledes er den? Fra min barndom er jeg blevet vant til overdådighed og lediggang og opdraget, som om jeg ejede en stor formue, og der næsten ingen grænser var for mine udsigter. Lige fra vuggen er jeg blevet gjort fortrolig med tanken om rigdom. Jeg er blevet lært til at holde de midler, mænd svinger sig op til velstand og udmærkelse ved, for noget, der var mig uvedkommende, og som lå under min værdighed.

Jeg har fået, hvad man kalder en liberal opdragelse, og er ikke skikket til noget. Når det kommer til stykket, er jeg aldeles afhængig af Dem og lever kun af Deres nåde. Om dette spørgsmål, som er afgørende for mit liv, er og kan vi, som det synes, ikke blive enige. Jeg har instinktmæssigt gyst tilbage både for dem, som De har opmuntret mig til at gøre kur til, og for de egennyttige bevæggrunde, der i Deres øjne have gjort dem værdige til min opmærksomhed. Når vi aldrig før har talt så uforbeholdent med hinanden, har skylden sandelig ikke været min. Hvis jeg nu synes at tale alt for frit, da, tro mig, fader! sker det i håbet om, at der med tiden endnu kan udvikle sig en frimodigere ånd, en værdigere tillid og en kærligere fortrolighed imellem os."

"Min kære ven," sagde hans smilende fader, "du gør mig formelig helt rørt. Bliv ved, min kære Edward, bliv ved. Men husk på dit løfte. Der er stor alvor, en uhyre frimodighed og en åbenbar oprigtighed i alt, hvad du der siger, men jeg synes desværre også at spore nogle ganske svage tegn på tilbøjelighed til at blive langtrukken."

"Det gør mig meget ondt."

"Ja, mig med, Ned, men du ved, at jeg ikke kan fæste mine tanker ret længe ved en genstand. Hvis du vil gå lige til sagen, vil jeg forestille mig hele indledningen og betragte den som sagt. Åh, ræk mig endnu en gang mælken. Jeg bliver altid febrilsk af at høre efter."

"Hvad jeg altså ville sige, går ud på dette," sagde Edward. "jeg kan ikke udholde at være så ubetinget afhængig, ikke en gang af Dem. Tiden er blevet spildt og lejligheden forsømt; men jeg er endnu en ung mand og kan indhente det forsømte. Vil De give

mig midler til at anvende de evner og kræfter, jeg har, på et eller andet værdigt formål? Vil De lade mig prøve på selv at bryde mig en hæderlig livsbane? I hvilket som helst tidsrum, De selv bestemmer – fem år f.eks., om De så synes – forpligter jeg mig til ikke uden Deres samtykke at gøre noget yderligere skridt i den sag, vi er uenige om. I den tid skal jeg ærligt og redeligt stræbe efter at bane mig en eller anden vej og fri Dem for den byrde, som De frygter, jeg skal blive for Dem, hvis jeg blev gift med en person, hvis dyd og skønhed er hendes bedste medgift. Vil De gå ind på det? Efter udløbet af det tidsrum, som vi bliver enige om, vil vi atter drøfte dette emne. Indtil da skal det ikke oftere blive omtalt imellem os, med mindre De selv bringer det på bane."

"Min kære Ned," svarede hans fader, idet han lagde avisen, som han ligegyldigt havde set i, fra sig og lænede sig tilbage, "jeg tror, at du ved, hvor meget jeg afskyr de såkaldte familiesager, der kun passer sig for plebejiske juledage og aldeles intet har at gøre med folk af vor stand. Men da du går ud fra en fejltagelse, Ned, fra en ren fejltagelse, vil jeg overvinde min modbydelighed for at indlade mig på sådanne ting og give dig et fuldkommen tydeligt og ærligt svar, hvis du vil gøre mig den tjeneste at lukke døren."

Da Edward havde gjort dette, tog han en fin, lille kniv op af sin lomme og gav sig til at rense sine negle, mens han fortsatte:

"Du har mig at takke for, at du er af god familie; for hvor fortryllende en person din moder også var, og skønt mit hjerte var nær ved at briste, da hun alt for tidligt måtte gå bort herfra, havde hun intet at rose sig af i den henseende."

"Hendes fader var i det mindste en udmærket jurist," indvendte Edward.

"Fuldkommen rigtigt, Ned, fuldkommen rigtigt. Han stod højt blandt advokaterne, havde et stort navn og en stor formue, men da han havde svunget sig op fra intet – jeg har altid lukket øjnene for denne kendsgerning og stadig søgt at glemme det, men jeg tror desværre, at hans fader handlede med flæsk, og at hans forretning endog en gang omfattede stegt lever og pølser – ønskede han at gifte sin datter ind i en god familie. Og dette ønske fik han opfyldt, Ned. Jeg var yngre søn af en yngre søn og giftede mig med hende. Vi havde hver vort mål og nåede det. Hun trådte med et skridt ind i de fineste og bedste kredse, og jeg gik ind til en formue, som jeg forsikrer dig, var højst nødvendig, ja uundværlig for mit velvære. Men, min ven, denne formue hører til de ting, der har været. Den er borte, Ned, og har været borte – hvor gammel er det, du er? Jeg glemmer det altid."

"Syv og tyve år."

"Nej virkelig?" udbrød hans fader, idet han med lad forundring løftede sine øjenlåg i vejret, "så gammel! Så forsvandt også, så vidt jeg husker, Ned, dens sidste levninger for en atten eller nitten år siden. Omtrent på samme tid flyttede jeg ind i denne lejlighed, der fordum havde tilhørt din morfader og var blevet mig testamenteret af denne agtbare person, og begyndte at leve af en ubetydelig livrente og min svundne anseelse."

"De spøger med mig," sagde Edward.

"Ikke i mindste måde, forsikrer jeg dig," svarede hans fader med største rolighed. "Disse familiesager er så overordentlig

tørre, at de desværre ikke tilsteder, at man spøger med dem. Det er netop derfor, og fordi de smager af forretninger, at jeg afskyr dem. Nå, resten kender du. Når en søn ikke er gammel nok til omgangsven – det vil sige, når han ikke er en to eller tre og tyve år – kan man ikke have ham om sig. Han generer sin fader, hans fader generer sig for ham, og de er gensidigt til plage for hinanden. Indtil for fire år siden eller så – jeg husker dårligt datoer, og tager jeg fejl, må du selv korrigere mig – fortsatte du derfor dine studier i en passende afstand fra mig og skaffede dig en mængde forskellige kundskaber. Undertiden tilbragte vi et par ugers tid sammen og ærgrede hinanden således, som det kun er muligt for så nære slægtninge. Omsider kom du hjem. Jeg siger dig oprigtigt, min kære søn, at havde du været kejtet og opløben, havde jeg sendt dig til en eller anden udkant af verden."

"Jeg ønsker af mit ganske hjerte, at De havde gjort det," sagde Edward.

"Nej du gør ikke, Ned," svarede hans fader koldblodigt; "du tager fejl, forsikrer jeg dig. Jeg fandt i dig en smuk, indtagende, elegant fyr og førte dig ind i de selskabskredse, der endnu står mig åbne. Efter at have gjort dette, min ven, mener jeg at have forsørget dig for din levetid og stoler nu på, at du til gengæld vil gøre noget for mig."

"Jeg fatter ikke Deres mening."

"Min mening, Ned, er tydelig nok – jeg ser endnu en flue i mælkekanden, men hav den godhed ikke at tage den op, således som du gjorde ved den første; for det er så modbydeligt at se dem krybe rundt, når de har mælk på benene, – min mening er,

at du må bære dig ad ligesom mig; at du må gøre et godt parti og søge at drage fordel af din person."

"En lykkejæger!" udbrød sønnen harmfuldt.

"Hvad i pokkers navn vil du være, Ned?" svarede faderen. "Er ikke alle mennesker lykkejægere? Dommerbænken, kirken, hoffet, lejren – se, hvor de alle vrimler af lykkejægere, der puffer til hinanden for at komme frem! Børsen, prædikestolen, bankierhuset, det kongelige audiensgemak, senatet – hvad andet end lykkejægere er de vel fyldte med? En lykkejæger? Ja, du er en lykkejæger, og andet vil du ikke være, min kære Ned, om du så var den største hofmand, jurist, lovgiver, prælat eller købmand i verden. Er du fintfølende og moralsk, Ned, så trøst dig med den tanke, at i værste tilfælde kan din lykkejagt kun gøre en person elendig eller ulykkelig. Hvor mange mennesker tror du vel, at de andre jægere træder ned på deres jagt – hundrede ved hvert skridt? Eller tusinde?"

Den unge mand støttede sit hoved på sin hånd og svarede intet.

"Jeg er ganske henrykt over, at vi har haft denne samtale," sagde faderen, som nu rejste sig og gik langsomt op og Ned ad gulvet, idet han af og til standsede for at se sig i et spejl eller med en kendermine undersøgte et maleri gennem sit øjeglas. "Så lidet lovende den end var, så har den dog tilvejebragt en forståelse imellem os, som er højst glædelig og vist nok også var nødvendig, skønt jeg må tilstå, at jeg ikke fatter, hvorledes du nogen sinde har kunnet tage fejl af vor stilling og vore planer. Indtil jeg opdagede din tilbøjelighed for denne unge pige, mente jeg, at vi stiltiende var kommet overens om alle disse punkter."

"Jeg vidste nok, at De var i pengeforlegenhed," svarede sønnen, idet han et øjeblik løftede sit hoved og derpå igen sank sammen i sin tidligere stilling, "men jeg havde ingen anelse om, at vi var de fattige stympere, De beskriver. Hvor kunne jeg tænke det, således som jeg er blevet opdraget og efter at have været vidne til det liv, De altid har ført, og det skin, De altid har holdt ved lige?"

"Mit kære barn," sagde faderen, "for du taler virkelig i den grad som et barn, at jeg må kalde dig således – du er blevet opdraget efter et meget omhyggeligt princip; selv den måde, du blev opdraget på, har i en forbavsende grad styrket min kredit, kan jeg forsikre dig. Med hensyn til det liv, jeg fører, Ned, da må jeg føre det. Jeg må have disse små behageligheder omkring mig. Jeg har altid været vant til dem og kan ikke leve uden dem. De må være der, ser du vel, og derfor er de her. Med hensyn til vore omstændigheder, da kan du være rolig, Ned; de er fortvivlede. Din egen optræden er ingenlunde foragtelig, og alene vore lommepenge opsluger vore indtægter. Det er den rene sandhed."

"Hvorfor har jeg ikke vidst dette før? Hvorfor har De opmuntret mig til en ødselhed og til en levemåde, som vi hverken havde ret eller adkomst til?"

"Min gode ven," svarede hans fader mere medlidende end før, "hvis du ikke optrådte med den fornødne glans, hvorledes skulle da vel den plan kunne gennemføres, som jeg havde bestemt? Med hensyn til vor levemåde, da har ethvert menneske ret til at leve så godt, han kan, og gøre sig livet så behageligt som muligt; ellers er han en unaturlig slyngel. Vor gæld, det indrømmer jeg, er meget stor, og så meget mere sømmer det sig for dig som en

ung mand af grundsætninger og ære at betale den, så snart du kan."

"Hvilken skændig rolle," mumlede Edward, "har jeg, mig selv uafvidende, ikke spillet! Jeg vinde Emma Haredales hjerte! For hendes skyld ville jeg ønske, at jeg før var død!"

"Det glæder mig, at du indser, Ned, hvor soleklart det er, at der intet er at gøre på den kant. Men bortset fra det og fra nødvendigheden af, at du hurtigt søger din lykke på en anden kant (hvilket du ved, at du kunne gøre i morgen, om du ville), så ønsker jeg, at du ser sagen fra en lysere side. Hvor kunne du, alene set fra et religiøst synspunkt, nogen sinde tænke på at gifte dig med en katolsk dame, med mindre hun var umådelig rig? Du, som bør være så ivrig protestantisk, siden du hører til en så protestantisk familie. Lad os være moralske, Ned, ellers er vi intet. Selv om man kunne komme ud over denne vanskelighed, hvilket er umuligt, så kommer vi til en anden, som er aldeles afgørende. Den blotte tanke om at ægte en pige, hvis fader blev slagtet som et stykke kvæg! Gode Gud, Ned, hvor ubehageligt! Tænk på, hvor umuligt det er at have nogen ærbødighed for din svigerfader under så modbydelige forhold – tænk på, at han er blevet "synet" af ligsynsmænd og har været i hænderne på en jury og på hans højst tvivlsomme stilling i familien bagefter. Det forekommer mig at være noget så udelikat, at jeg virkelig finder, at pigen burde være taget af dage af staten for at forebygge det. Men jeg plager dig måske. Du vil helst være alene? Med fornøjelse, min kære Ned; Gud velsigne dig. Jeg går snart ud, men i aften så mødes vi igen, eller om ikke i aften, så dog ganske sikkert i morgen. Pas imidlertid godt på

dig selv både for min og din egen skyld. Du er en person af stor vigtighed for mig, Ned – af uhyre vigtighed. Gud velsigne dig!"

Alt dette blev fremsat i en løs, ligegyldig tone, mens faderen bandt sit halstørklæde for spejlet. Da han var færdig, gik han nynnende ud af stuen. Sønnen, der tilsyneladende havde været så fordybet i sine tanker, at han hverken havde hørt eller forstået ham, fortsatte at være tavs og stille. En halv time derefter gik den ældre Chester meget pyntet ud, mens den yngre endnu stadig sad, ligesom i en slags bedøvelse, med hovedet støttet på sin hånd.

16

En række billeder, der forestillede Londons gader om natten, selv på det forholdsvis nærliggende tidspunkt, hvor denne fortælling foregår, ville frembyde noget så vidt forskelligt i dets karakter fra den virkelighed, hvortil vi i vore dage er vidner, at det ville være vanskeligt for beskueren at genkende sine mest yndede spadsereveje.

De var alle som en, fra den bredeste og bedste til den smalleste og mindst befærdede, meget mørke. Tranlygterne brændte i bedste tilfælde kun svagt, skønt de regelmæssigt blev pudset flere gange i de lange vinteraftener; og ud på natten, når de ikke længere understøttedes af lamperne og lysene i butikkerne, kastede de kun en smal stribe af tvivlsomt lys på fortovene og lod de fremspringende døre og husenes forsider ligge i den dybeste skygge. Mange af stræderne og gyderne lå i fuldstændigt mørke, mens de af den simplere slags, hvor ét flimrende lys blinkede for en snes huse, var ikke lidet begunstigede. Selv på disse steder havde beboerne ofte god grund til at slukke deres lygte, så snart den var blevet tændt, og da vægteren var aldeles ude af stand til at hindre dem i det, gjorde de det, når de fandt for godt. Derfor var der selv i de lyseste gader på hvert hjørne et eller andet mørkt og farligt sted, en tyv kunne flygte til, og hvor kun få ville bryde sig om at forfølge ham, og da staden tilmed var omringet af marker, stier med hække på siderne, udyrkede strækninger og ensomme veje, som den gang adskilte den fra de forstæder, der senere er

vokset sammen med den, blev flugten let, selv om forfølgelsen var nok så hidsig.

Under så gunstige forhold er det derfor intet under, af overfald på åben gade, ofte ledsaget af slemme skrammer og ikke sjældent af tab af menneskeliv, forekom hver nat lige i hjertet af London, eller at fredelige mennesker kunne være bange for at færdes i gaderne, efter at butikkerne var lukket. Det var ikke ualmindeligt, at de, som gik hjem efter midnat, holdt sig midt ude på gaden for bedre at kunne tage sig i agt for at blive overrasket af lurende røvere. Få vovede sent på natten ubevæbnede og uden ledsagere at gå til Kentish Town eller Hampstead eller selv til Kensington eller Chelsea, mens den, der havde vist sig mest stortalende og modig ved aftensbordet eller i værtshuset og kun havde en fjerdingvej til sit hjem, var glad ved at leje en fakkelbærer til at følge sig.

Der var den gang endnu mange flere, om end ikke fuldt så ubehagelige ejendommeligheder ved Londons gader, som skrev sig fra en langt ældre tid. Nogle af butikkerne, især dem øst for Temple Bar, fulgte endnu den gamle skik at hænge skiltet udenfor, hvis knirken og svajen på deres jernhængsler, når det blæste, lavede en sælsom og sørgelig koncert i deres øren, som lå vågne i deres senge eller skyndte sig hjem. Lange rækker af lejeportechaiser og klynger af portechaisebærere, i sammenligning med hvilke vore dages droskekuske er artige og forekommende, belemrede vejen og opfyldte luften med deres råb. Nattekældre, som var kendelige på en lille lysstribe, der strakte sig over fortovet og midt ud på gaden, og på den dæmpede summen af stemmer, der lød op fra dybet, gabte for at modtage og beværte de ryggesløseste af begge køn; under

ethvert skur og halvtag spillede små klynger af fakkelbærere dagens fortjeneste bort, mens en enkelt af dem, mere træt end de øvrige, gav efter for søvnen og lod den sidste stump af sin fakkel falde spruttende ned på den sølede jord.

Dernæst var der vægteren med stav og lygte, som varslede klokkeslættet, og hvorledes vejret var, og de, som vågnede ved hans råb og vendte sig om i sengen, var alene for hyggens skyld glade ved at høre, at det regnede, sneede, blæste eller frøs. Den ensomme fodgænger skræmtes af portechaisebærernes "Pas på!" når de parvis travede forbi ham med deres tomme bærestol – der blev båret baglæns for at vise, at den ikke var optaget – og skyndte sig til den nærmeste holdeplads. Også mangen en privat portechaise med en eller anden fornem dame med uhyre fiskebensskørter og falbelader og med løbere foran med blussende fakler – for hvis skyld der endnu hænger slukkere uden for dørene til enkelte bedre huse – oplivede og oplyste gaden, idet den dansede af sted, og gjorde den mørkere og uhyggeligere, når den var kommet forbi. Det var ikke usædvanligt, at disse løbende kavalerer, der var meget store på det, gav sig til at skændes i folkestuen, mens de ventede på deres herskaber og, når de kom op at slås enten der eller ude på gaden, bestrøede valpladsen med pudder, stumper af hårpunge og sønderrevne buketter. Spil, den last, der var så udbredt blandt alle klasser, og hvori de fornemme naturligvis angav tonen, var i almindelighed årsagen til disse tvistigheder; for kort og terninger blev brugt åbenlyst og afstedkom lige så mange ulykker nede i forstuen som oppe i selskabssalen. Mens sådanne episoder, hidrørende fra selskaber, maskerader og baller, skete i den vestlige ende af byen, rumlede tunge

fragtvogne og næsten lige så tunge diligencer langsomt ind ad byen til; kuske, konduktører og passagerer var alle væbnede til tænderne, og diligencen – der måske kom en dags tid for sent, men det havde intet at sige – var blevet plyndret af stratenrøvere, der ikke tog i betænkning alene at overfalde en hel karavane af varer og mennesker og snart skød et par passagerer, snart selv blev skudt, ligesom det kunne falde sig. Om morgenen afgav rygterne om en sådan ny dumdristighed på landevejen emne til nogle få timers omtale i byen, og et offentligt optog med en eller anden fin, halvt drukken gentleman, der førtes til galgen, klædt efter den nyeste mode og forbandende fængselspræsten med ubeskrivelig anstand, skaffede pøbelen både en behagelig adspredelse og et gavnligt og afskrækkende eksempel.

Blandt alle de farlige individer, som under disse samfundstilstande luskede om i hovedstaden om natten, var der en mand, for hvem mange, der var lige så rå og voldsomme som han, gøs tilbage med en uvilkårlig rædsel. Hvem han var, eller hvorfra han kom, var et spørgsmål, som ofte blev stillet, men som ingen kunne svare på. Hans navn var ukendt, han var ikke blevet set førend for omtrent otte dage siden, og var lige så fremmed for de gamle kæltringer, i hvis smuthuller han uforfærdet vovede sig ind, som for de unge. Han kunne ikke være en spion; for han tog aldrig sin hat af for at se sig om, indlod sig aldrig i en samtale med nogen, ænsede intet af, hvad der foregik, hørte ikke efter, hvad der blev sagt, og brød sig ikke om, hvem der kom eller gik. Men lige så snart det blev midnat, kunne man være sikker på at træffe denne mand midt iblandt det letfærdige selskab i nattekælderen, hvor udskud af alle

grader havde deres tilflugtssted, og der blev han siddende til om morgenen.

Ikke alene ved deres ryggesløse gilder var han et spøgelse, noget, som forfulgte dem midt under deres svir og sværm og bragte dem til at isne, men også ude var han den samme. Så snart det blev mørkt, var han på færde – aldrig i selskab med nogen, men altid alene; aldrig tøvede eller dvælede han, men gik altid hurtigt og så sig fra tid til anden tilbage og gik derpå endnu hurtigere. På markerne, stierne, landevejene, i alle byens kvarterer – i øst, vest, syd og nord – sås denne mand snige om som en skygge. Altid havde han hastværk. De, som mødte ham, så ham liste sig forbi, opfangede et glimt af hans blik, idet han så sig tilbage, og tabte ham derpå af syne i mørket.

Denne idelige uro og rastløshed gav anledning til nogle sælsomme fortællinger. Han sås på så fjerne og afsides steder, på tider, der stemte så nøje overens, at nogle næsten troede, at der måtte være to eller flere personer, andre, at han måtte have en overnaturlig evne til at kunne bevæge sig fra sted til sted. Røveren, der havde ligget skjult i en grøft, havde set ham gå ligesom en ånd oppe på diget; landstrygeren havde mødt ham på den mørke landevej; tiggeren havde set ham blive stående på broen for at stirre ned på vandet og derpå skynde sig videre; de, som solgte lig til kirurgerne, svor på, at han sov på kirkegårdene, og at de havde set ham smutte bort mellem gravene, når de havde nærmet sig. Og når de fortalte hinanden disse historier, kunne en, der havde set sig om, trække sin nabo i ærmet, og pludselig stod han midt iblandt dem.

Omsider besluttede en mand – han hørte til dem, der drev deres håndtering blandt gravene – at udspørge denne

sælsomme kumpan og satte sig den næste aften tæt ved siden af ham, efter at han havde fortæret sit kummerlige måltid med en grådighed, som om han ikke havde fået andet hele dagen igennem.

"En mørk aften, mester."

"Ja vel er det mørkt."

"Mørkere end i går, skønt det da også var mørkt nok. Kom jeg ikke forbi Dem ved bommen på vejen til Oxford?"

"Kan gerne være. Jeg ved det ikke."

"Nå, nå, mester!" råbte den anden, tilskyndet af sine kammeraters blikke og slog ham på skulderen; "vær lidt mere selskabelig og meddelsom. Vis Dem som en pæn mand i dette gode selskab. Det hedder iblandt os, at De har solgt Dem til Djævelen, og jeg ved ikke hvad."

"Det har vi vel alle, ikke?" svarede den fremmede og så op. "Var vi færre, gav han måske bedre dagløn."

"Det går virkelig temmelig dårligt med Dem," sagde en anden, idet den fremmede lod ham se sit udtærede, uvaskede ansigt og sine pjaltede klæder, "men hvorfor vil De tage Dem det så nær? Vær lystig, mester. Lad os få en rigtig munter vise –"

"Syng De selv, hvis De har lyst til at høre en," svarede den ukendte, idet han barsk stødte ham fra sig; "De gør bedst i ikke at røre mig, jeg har våben hos mig, som let går af – det har de før gjort – og som gør det farligt for fremmede, der ikke kender fiffet ved dem, at lægge hånd på mig."

"Truer De?"

"Ja!"

Han rejste sig og vendte sig imod den anden, idet han så sig rasende om, som om han ventede et almindeligt angreb.

Hans stemme, blik og holdning – der vidnede om den vildeste forvovenhed og trods – forfærdede og skræmte de omkringstående tilbage. Skønt under højst forskellige omgivelser, gjorde de dog nu næsten den samme virkning, som de havde frembragt i gæstgivergården Majstangen.

"Jeg er, hvad I alle er, og lever, som I alle lever," sagde manden mørkt efter et kort ophold. "Jeg holder mig skjult her ligesom de andre, og blev vi overrumplet, ville jeg måske gøre min del så godt som de bedste iblandt jer. Er det min lyst at leve for mig selv, så lad mig følge den. Ellers –" og her svor han en frygtelig ed, "- vil det ende galt, selv om I er tyve mod en."

Der opstod en dæmpet mumlen, som måske udsprang af frygt for manden og den hemmelighedsfuldhed, der omgav ham, eller måske af den oprigtige mening hos nogle af dem, at det var upassende at blande sig alt for nysgerrigt i en mands private sager, når han fandt grund til at lægge dølgsmål på dem. Fyren, der havde åbnet denne forhandling, mente derfor, det var bedst ikke at gå videre. Lidt efter lagde den fremmede mand sig til at sove på en bænk, og da de atter kom til at tænke på ham, så de, at han var borte.

Så snart det den næste aften var blevet mørkt, var han atter på benene og færdedes i gaderne; mere end en gang standsede han uden for klejnsmedens hus, men familien var ude, og det var lukket og stængt. Den aften gik han over London Bridge og ind i Southwark. Idet han smuttede ned ad en sidegade, bøjede en kone med en lille kurv på armen ind i den fra den anden ende. Straks da han fik øje på hende, søgte han ind i en gadedør og blev stående der, indtil hun var gået forbi. Da trådte han forsigtigt ud af sit smuthul og fulgte bag efter hende.

Hun gik ind i flere butikker for at købe forskellige slags husholdningsfornødenheder, og omkring ethvert sted, hvor hun standsede, svævede han som hendes onde ånd og fulgte hende, når hun atter viste sig. Klokken var næsten elleve, og der var kun få folk tilbage på gaden, da hun vendte om, uden tvivl for at gå hjem. Endnu fulgte spøgelset bag efter hende.

Hun bøjede ind i den samme sidegade, hvor han først havde lagt mærke til hende, og som var meget mørk, da den var smal og uden butikker. Her fremskyndte hun sin gang, som om hun frygtede for at blive overfaldet og berøvet de få ejendele, hun havde med. Han sneg sig frem på den anden side af gaden. Om hun også havde haft vindens hurtighed, så det ud, som hans frygtelige skygge dog ville have indhentet hende.

Endelig nåede enken – for hende var det – sin gadedør og stod forpustet stille for at tage nøglen op af sin kurv. Blussende og hed af den hurtige gang og af glæde over at være kommet lykkelig og vel hjem, bukkede hun sig efter den, og da hun igen løftede hovedet i vejret, så hun ham stå tavs ved siden af sig ligesom et drømmesyn.

Han lagde sin hånd på hendes mund, men det var unødvendigt, for hendes tunge klæbede til ganen, og hendes mæle var borte.

"I mange aftener har jeg søgt efter dig. Er huset tomt? Svar mig. Er der nogen derinde?"

Hun kunne kun svare med en rallen i halsen.

"Giv mig et tegn."

Hun syntes at tilkendegive, at der ikke var nogen. Han tog nøglen, åbnede døren, trak hende ind med sig og lukkede den omhyggeligt.

17

Det var en kold aften, og ilden i enkens dagligstue var næsten brændt ud. Hendes sælsomme gæst satte hende på en stol, hvorpå han bukkede sig ned over de halvt udgåede emmer, ragede dem sammen og viftede dem med sin hat. Fra tid til anden skottede han til hende over sin skulder som for at overbevise sig om, at hun holdt sig stille og intet forsøg gjorde på at gå, og derefter gav han sig igen i færd med ilden.

Det var ikke uden grund, at han gjorde sig denne ulejlighed; for hans klæder var gennemvåde. Tænderne klaprede i munden på ham af kulde, og han gøs fra top til tå. Det havde regnet stærkt den foregående nat og nogle timer om formiddagen, men efter middag var vejret blevet godt. Hvor han så havde tilbragt mørkets timer, røbede hans tilstand dog tydelig nok, at han havde tilbragt mange af dem under åben himmel. Tilsølet som han var, med de våde klæder klæbende om kroppen, skægget uraget, ansigtet uvasket og de magre kinder dybt indfaldne – kunne der næppe findes en uslere stakkel end denne mand, der nu krøb sammen ved enkens arnested og med blodskudte øjne iagttog den kæmpende lue.

Hun havde skjult ansigtet med sine hænder af frygt, som det syntes, for at se på ham. I denne stilling blev de begge en kort tid uden at tale. Endelig sagde han, idet han vendte sig om:

"Er dette dit hus?"

"Ja, hvorfor i Himlens navn kommer du her?"

"Giv mig mad og drikke," svarede han i en mørk tone, "eller jeg vover at gøre endnu mere. Jeg er så sulten og forkommen, at det er, ligesom mit blod er blevet til is. Jeg må have varme og føde, og jeg vil have det her."

"Det var dig, der var røveren på Chigwell Road?"

"Ja, det var mig."

"Du er altså næsten lige så god som en morder."

"På viljen manglede det ikke. Der var en, som kom bag på mig og gjorde anskrig, og som det ville være gået ilde, hvis han ikke havde været så rap til bens. Jeg stødte efter ham."

"Du stødte efter ham med din kårde!" udbrød enken og så op. "Du hører dette menneske! Du hører, hvad han siger!"

Han så på hende, idet hun med opadvendt åsyn og tæt foldede hænder udtalte disse ord i en fortvivlet bøn. Derpå rejste han sig, ligesom hun havde gjort, og nærmede sig hende.

"Vogt dig!" råbte hun i en dæmpet tone, hvis fasthed standsede ham på halvvejen, "rør mig ikke så meget som med en finger, eller du er fortabt, fortabt på legeme og sjæl!"

"Hør mig," svarede han og truede ad hende med hånden, "jeg, som i et menneskes skikkelse fører et liv som et jaget dyr, som i kødet er en ånd, et genfærd på jorden, en ting, som alle skabninger på jorden, undtagen de fordømte væsener fra en anden verden, der ikke ville forlade mig gyse tilbage for – jeg er i min fortvivlelse i denne nat ude over enhver frygt, undtagen for det helvede, jeg lever i fra den ene dag til den anden. Gør anskrig, råb, nægt at huse mig. Jeg skal ingen skade gøre dig. Men levende lader jeg mig ikke fange, og så snart du truer mig med et højrøstet ord, falder jeg død om på dette gulv. Det blod,

jeg overstænker det med, kommer over dig og dine i den onde ånds navn, der fører menneskene i fordærvelse!"

Mens han talte, tog han en pistol ud fra brystet og knyttede hånden fast om den.

"Fri mig for denne mand, gode Himmel!" udbrød enken. "Skænk ham i din nåde og miskundhed en minut til anger og omvendelse og lad så døden ramme ham!"

"Det tænker den ikke på," sagde han og stillede sig lige over for hende, "den er døv. Giv mig at spise og drikke, for at jeg ikke selv skal gøre, hvad den ikke kan afværge og ikke vil gøre for din skyld."

"Vil du forlade mig, når jeg opfylder dit ønske? Vil du forlade mig og ikke mere vende tilbage?"

"Jeg lover intet," svarede han og satte sig ved bordet, "intet, undtagen at jeg iværksætter min trussel, hvis du forråder mig."

Omsider rejste hun sig og gik hen til et skab eller fadebur, hvor hun tog noget koldt kød og noget brød, som hun satte på bordet. Han forlangte cognac og vand. Også dette hentede hun, og han spiste og drak med en forsulten hunds grådighed. Hele tiden, mens han var optaget således, holdt hun sig i den fjerne ende af værelset og sad der og gøs, men med ansigtet vendt imod ham. Hun vendte intet øjeblik ryggen til ham, og skønt hun, når hun gik forbi ham – hvilket hun var nødt til for at komme til og fra skabet – samlede sin kjole tæt om sig, som om det var hende en alt for rædsom tanke, at den endog blot tilfældigvis kunne komme til at røre ved ham, holdt hun stadig midt i al sin skræk og angst sine øjne fæstede på ham og vogtede enhver af hans bevægelser.

Da han havde endt sit måltid – hvis denne forslugne tilfredsstillelse af sultens krav kunne kaldes et måltid – flyttede han atter sin stol hen til ilden, hvor han varmede sig ved den nu atter klart blussende lue, og tiltalte hende igen.

"Jeg er et udskud, for hvem et tag over hovedet som oftest er en uvant overdådighed og den føde, en tigger ville vrage, lækker kost. Du bor godt her. Bor du alene?"

"Nej, jeg gør ikke," svarede hun med nogen anstrengelse.

"Hvem flere bor her da?"

"En – det kan være det samme hvem. Du gør bedst i at gå, ellers kunne han let træffe dig her. Hvorfor tøver du?"

"For at varme mig, " svarede han og holdt sine hænder foran ilden, "for at varme mig. Er du måske rig?"

"Meget rig," sagde hun med mat røst. "Der er ingen tvivl om, at jeg er meget rig."

"I det mindste mangler du ikke penge. Du gjorde indkøb i aften."

"Jeg har kun lidt tilbage; kun nogle få skillinger."

"Giv mig din pung. Ved døren havde du den i hånden. Giv mig den."

Hun gik hen til bordet og lagde den på det. Han rakte ud over det, tog den og talte indholdet op i sin hånd. Imidlertid havde hun lyttet et øjeblik og sprang nu hen imod ham.

"Tag, hvad der er, tag alt, men gå, førend det er for sent. Jeg har hørt fodtrin udenfor, som jeg kender så godt. De kommer straks tilbage. Gå!"

"Hvad mener du?"

"Ophold dig ikke med at spørge. Jeg svarer ikke. Hvor bange jeg end er for at røre ved dig, ville jeg dog hellere slæbe dig hen

til døren, hvis jeg havde kræfter til det, end at du skulle spilde et øjeblik. Elendige usling! Flygt fra dette sted!"

"Er der spejdere derude, er jeg mere sikker her," svarede manden og blev forfærdet stående. "Jeg bliver her og flygter ikke, førend faren er overstået."

"Det er for sent!" udbrød enken, der havde hørt efter fodtrinene og ikke efter ham. "Lyt efter de fodtrin på stenbroen! Skælver du ikke ved at høre dem? Det er min søns, min sindssvage søns!"

Idet hun sagde dette i en vild tone, lød en stærk banken på døren. Han så på hende, og hun så på ham.

"Lad ham kun komme ind," sagde manden med hæs stemme, "jeg er mindre bange for ham end for den mørke nat uden tag eller læ. Han banker igen. Lad ham komme ind."

"Angsten for denne time," svarede enken, "har hvilet over mig hele mit liv igennem, og jeg gør det ikke. Der vil ske ham en ulykke, hvis I kommer til at stå ansigt til ansigt. Min ulykkelige søn! O alle gode engle, I som kender sandheden, hør en stakkels moders bøn og skån min søn for at kende denne mand!"

"Han rusker i skodderne!" udbrød manden, "han kalder på dig. Denne stemme – dette råb! Det var ham, der kæmpede med mig på landevejen. Var det ikke?"

Hun var sunket på knæ, og idet hun således knælede, bevægede hun læberne, men uden at frembringe en lyd. Mens han stirrede på hende, uvis om, hvad han skulle gøre, eller hvorhen han skulle vende sig, fløj skodderne op. Han fik netop tid til med lynets hurtighed at snappe en kniv på bordet, gemme den i sit vide ærme og smutte ind i skabet, da Barnaby

bankede på den bare rude og triumferende skød vinduet i vejret.

"Ja, hvem kan holde mig og Grip ude!" råbte han, idet han stak hovedet indenfor og stirrede omkring i værelset. "Er du der, moder? Hvor du holder os længe ude fra ilden og lyset!"

Hun fremstammede en undskyldning og rakte ham hånden, men Barnaby sprang med lethed ind uden hjælp og kyssede hende hundrede gange, idet han slyngede sine arme om hendes hals.

"Vi har været ude på marken, moder, og sprunget over grøfter, boret os gennem hække, løbet ned ad stejle brinker, hu hej, hvor det gik! Vinden blæste, og sivene og de unge planter bukkede og nejede for den, de krystere, for at den ikke skulle gøre dem fortræd – men Grip – ha, ha, ha! – den modige Grip, han bryder sig ikke om noget, og når blæsten vælter ham om i støvet, vender han sig nådigt imod den for at bide den. Grip, den kække Grip har holdt hus med enhver lille nikkende kvist – i den tanke, fortalte han mig, at den gjorde nar ad ham – og har slidt i den som en bulbider. Ha, ha, ha!"

Ravnen, der i sin lille kurv på sin herres ryg så tit hørte sit navn nævne i en triumferende tone, tilkendegav sin sympati ved at gale som en hane og gentog derpå sine forskellige talemåder i en sådan fart og med så mange forskellige hæse tonefald, at det lød som en menneskehobs mumlen.

"Og desuden passer han sådan på mig!" sagde Barnaby, "så omhyggelig, moder! Han våger hele tiden, mens jeg sover, og når jeg lukker øjnene, og lader som jeg slumrer, øver han sig ganske sagte, på hvad han nylig har lært; men hele tiden holder han øje med mig, og ser han mig smile, om end aldrig så lidt,

tier han straks stille. Han vil ikke overraske mig, førend han kan det rigtigt."

Ravnen galede atter i en henrykt tone, som tydeligt sagde: "Det er vist nok rigtigt, således er jeg, og jeg er stolt af det."

Imidlertid lukkede Barnaby vinduet, hvorpå han gik hen til kaminen og ville sætte sig ned med ansigtet mod skabet. Men dette forebyggede moderen ved hurtigt selv at sætte sig på den side og tilkendegive ham, at han skulle sætte sig på den modsatte.

"Hvor du er bleg i aften!" sagde Barnaby, og støttede sig på sin stok, "vi har været slemme, Grip, og gjort hende urolig!"

Ja i sandhed urolig og hjertesyg! Lureren holdt døren til sit smuthul åben med sin hånd og iagttog nøje hendes søn. Grip – der var opmærksom på alt, hvad dens herre var uvidende om – stak hovedet ud af kurven og iagttog ham til gengæld med sine funklende øjne.

"Den basker med vingerne," sagde Barnaby, idet han vendte sig om, næsten hurtig nok til at opfange et glimt af den forsvindende skikkelse, der trak døren til, "som om der var fremmede her, men Grip er for klog til at lade sig bilde sådant noget ind. Spring da!"

Idet fuglen modtog denne indbydelse med en værdighed, der var den egen, hoppede den op på sin herres skulder, derfra ned på hans udstrakte hånd og endelig ned på gulvet. Efter at Barnaby havde løst kurven af sin ryg og sat den hen i en krog med låget stående åbent var det første, Grip gjorde, at lukke det til i største hurtighed og derpå at sætte sig op på det. Den troede uden tvivl, at den nu havde gjort det umuligt for enhver dødelig oftere at lukke den inde i kurven, og trak derfor

hoverende en masse propper op og råbte et tilsvarende antal hurraer.

"Moder," sagde Barnaby, idet han lagde hat og stok fra sig og vendte tilbage til sin stol, "jeg vil fortælle dig, hvor vi har været i dag, og hvad vi har taget os for – skal jeg?"

Hun tog hans hånd inden i sin og nikkede, for det var hende umuligt at få så meget som et ja over sine læber.

"Du må ikke sige det igen," sagde Barnaby og holdt fingeren i vejret; "for det er en hemmelighed, må du vide, som kun jeg og Grip og Hugh kender. Vi havde hunden med os, men den er ikke som Grip, hvor klog den så er, og har endnu ikke gættet det, tør jeg vædde på. – Hvorfor ser du således bag ved mig?"

"Gjorde jeg det?" svarede hun med mat stemme. "Det ved jeg ikke noget af. Kom nærmere hen til mig!"

"Du er bange!" udbrød Barnaby og skiftede farve. "Moder – du ser dog vel ikke –"

"Hvilket?"

"Der er – der er dog vel ikke noget af det her, er der?" svarede han, idet han flyttede sig tættere hen til hende og greb om mærket på sin hånd. "Jeg er bange for, at der er noget her et eller andet sted. Du får hårene til at rejse sig på mit hoved, og jeg gyser over hele min krop. Hvorfor ser du således ud? Er det her i stuen, således som jeg har set det i mine drømme, oversprøjtende loftet og væggene med rødt? Sig mig det. Er det?"

Han fik et anfald af skælven, idet han gjorde dette spørgsmål, og sad og skærmede for lyset med sine hænder, indtil det var gået over. Efter nogen tids forløb løftede han hovedet i vejret og så sig om.

"Er det borte?"

"Her har intet været," svarede moderen og kælede for ham, "intet, kære Barnaby. Se dig om! Du ser jo, at her er ingen andre end du og jeg."

Han stirrede åndsfraværende på hende, og efter lidt efter lidt at være blevet roligere brast han i en vild latter.

"Men lad mig en gang se," sagde han tankefuldt, "talte vi ikke med hinanden? Var det dig og mig? Hvor har vi været?"

"Ingen andre steder end her."

"Ja, men Hugh og jeg?" sagde Barnaby. "Nu har jeg det. Hugh fra Majstangen og jeg, ser du, og Grip – vi har ligget ude i skoven og mellem træerne ved landevejen med en blændlygte, efter at det var blevet mørkt, og med hunden i en løkke, for at vi kunne slippe den løs, når manden kom forbi."

"Hvilken mand?"

"Røveren, han, som stjernerne blinkede ad. Vi har ligget på lur efter ham mange aftener, når det er blevet mørkt, og vi får ham nok. Jeg kunne kende ham mellem tusinde. Se her, moder, her er manden! Se!"

Han bandt sit lommetørklæde om sit hoved, trykkede sin hat ned i panden, trak sin frakke sammen om sig og stillede sig foran hende, så lig den original, han efterabede, at den mørke skikkelse, der kiggede frem bag ved ham, kunne være blevet taget for hans skygge.

"Ha, ha, ha! Vi skal nok få fat på ham," udbrød han, idet han frigjorde sig for forklædningen lige så hurtigt, som han havde påtaget sig den. "Du skal få ham at se, moder, bundet på hænder og fødder og trukket til London i en sadelgjord, og du skal spørge nyt fra ham fra galgebakken, hvis vi har lykken med

os. Men nu bliver du jo igen bleg og skælver. Og hvorfor ser du dog således bag ved mig?"

"Det er intet," svarede hun, "jeg er ikke rigtig rask. Gå i seng, min ven, og lad mig blive her."

"I seng! Jeg holder ikke af sengen. Jeg vil hellere ligge foran ilden og se på landskaberne i de brændende kul – floderne, bjergene og dalene i den mørkerøde solnedgang og de vilde ansigter. Jeg er sulten, og Grip har ikke fået noget at æde siden i middags. Til bords, min gut!"

Ravnen baskede med vingerne og hoppede med et glad skrig ned til sin herres fødder, hvor den åbnede næbbet for at være rede til at snappe de klumper kød, han ville kaste ned til den. Efter at den hurtigt havde slugt en snes stykker uden mindste gene, sagde Barnaby:

"Nu er der ikke mere."

"Mere!" skreg Grip, "mere!"

Men da det viste sig, at der ikke vankede mere, trak den sig tilbage med sit forråd, hvorpå den gylpede kødstykkerne op igen og skjulte dem i forskellige kroge. Den vogtede sig imidlertid vel for at komme for nær til skabet, som om den ikke havde nogen rigtig tro til den skjulte mands lyster og evner til at modstå fristelsen. Da den var færdig med disse forberedelser, gjorde den et par slag over gulvet, idet den lod, som om den slet intet havde på hjertet, men dog hele tiden vogtede på sin skat med det ene øje, og begyndte så først at trække den frem stykke for stykke og fortære den med største velbehag.

Også Barnaby tog dygtigt til sig af aftensmaden efter forgæves at have opfordret sin moder til at spise med. En gang under sit måltid ville han have mere brød fra skabet og rejste sig

for at hente det, men hun stillede sig hurtigt i vejen for ham for at forebygge det, og idet hun opbød hele sin viljekraft, gik hun selv derhen og kom tilbage med det.

"Moder," sagde Barnaby og så vist på hende, da hun satte sig ved siden af ham, "er det min fødselsdag i dag?"

"I dag? Husker du ikke, at det ikke er stort over otte dage siden, at det var din fødselsdag, og at der først må gå sommer, efterår og vinter, førend den kommer igen?"

"Jeg husker nok, at det hidtil har været således," sagde Barnaby, "men alligevel synes jeg, at det i dag også må være min fødselsdag."

Hun spurgte ham, hvorfor?

"Det skal jeg sige dig," svarede han. "Jeg har altid set, at du – jeg har ikke ladet dig mærke det, men jeg har dog godt set det – at du den dags aften er blevet meget sorgfuld. Jeg har set dig græde, mens Grip og jeg har været allergladest, og se forskrækket ud uden mindste grund; og jeg har rørt ved din hånd og følt, at den var kold – ligesom nu. En gang, moder – det var også på en fødselsdag – tænkte Grip og jeg på det, da vi var gået til sengs ovenpå, og efter midnat, da klokken slog et, gik vi ned til din dør for at se, om du var vel. Du lå på knæ. Jeg har glemt, hvad det var, du sagde. Grip, hvad var det, vi hørte hende sige den aften?"

"Jeg er en djævel!" svarede ravnen barsk.

"Nej, nej," sagde Barnaby, "men du sagde noget, som om du bad, og da du havde rejst dig og gik omkring i stuen, så du akkurat ud ligesom nu, moder, og ligesom du altid har set ud om aftenen på min fødselsdag. Det er jeg kommet efter, ser du,

selv om jeg er tosset. Derfor siger jeg, at du tager fejl, og det må være min fødselsdag min fødselsdag, Grip!"

Fuglen modtog denne underretning med et så langt gal, at man kunne tænke sig, det var en mere end almindelig intelligent hane, der bebudede den længste dag. Derpå råbte den en mængde gange, som om den modent havde overvejet denne talemåde og fandt den særlig passende på en fødselsdag: "Aldrig bange!" og baskede for større eftertryks skyld med vingerne.

Enken søgte at slå Barnabys ord hen og at henlede hans opmærksomhed på et nyt emne, hvad der altid var let nok. Da Barnaby var færdig med at spise, strakte han sig, døv for alle hendes bønner, på tæppet foran kaminen; Grip satte sig på hans ben og delte sin tid mellem at døse i den velgørende varme og, som det snart viste sig, at genkalde en ny remse, den havde studeret på hele dagen.

En lang og dyb tavshed fulgte, som kun blev afbrudt, når Barnaby, hvis øjne endnu stod vidt åbne og var stift fæstede på ilden, en gang imellem skiftede stilling, eller ved en hukommelsesanstrengelse af Grip, der fra tid til anden med dæmpet stemme udbrød: "Polly, sæt ked –" og derpå pludselig holdt inde, som om den havde glemt resten, og atter faldt hen i en døs.

Efter en rum tids forløb trak Barnaby sit vejr dybere og mere regelmæssigt, og hans øjne lukkede sig. Men selv da forstyrrede den urolige ravns sind ham. "Polly, sæt ked –" skreg Grip, og atter var dens herre lysvågen.

Omsider sov Barnaby trygt, og fuglen, hvis næb sank ned på dens bryst, mens den skød kroen frem som en velnæret

borgmester, og dens klare øjne blev mindre og mindre, syntes virkelig at være i færd med at slå sig til ro. Nu og da mumlede den med en gravagtig røst: "Polly, sæt ked –" men ganske søvnigt og mere som en fuld mand end som en tænksom ravn.

Enken, der næppe vovede at trække vejret, rejste sig fra sin stol, manden listede sig ud af skabet og slukkede lyset.

"-len på," skreg Grip, som straks fik en lys, stærkt altereret idé. "Hurra! Polly, sæt kedlen på, vi vil alle have te; Polly, sæt kedlen på, vi vil alle have te. Hurra, hurra, hurra! Jeg er en djævel, jeg er en kedel, jeg er en – Polly, sæt kedlen på, vi vil alle have te."

De stod naglet til gulvet, som om det havde været en røst fra graven.

Men ikke engang dette kunne vække den sovende. Han vendte sig om mod ilden, hans arm sank ned på gulvet, og hans hoved faldt tungt ned på den. Enken og hendes uvelkomne gæst stirrede et øjeblik på ham og hinanden, hvorpå hun vinkede ham hen mod døren.

"Bliv!" hviskede han, "du lærer din søn godt."

"Jeg har ikke lært ham noget af det, du har hørt i aften. Gå øjeblikkelig, ellers vækker jeg ham."

"Det står dig frit for. Skal *jeg* vække ham?"

"Det tør du ikke."

"Jeg tør gøre alt, har jeg sagt dig. Han kender mig godt, som det lader. I det mindste vil jeg tage kende på ham."

"Vil du myrde ham, mens han sover?" udbrød enken og kastede sig imellem dem.

"Kvinde," svarede han mellem tænderne, idet han skød hende til side, "jeg vil kun se ham nærmere. Vil du, at den ene af os

skal myrde den anden, så væk ham."

Med disse ord nærmede han sig, og idet han bukkede sig ned over den hvilende skikkelse, drejede han varsomt hovedet om og undersøgte ansigtet. Ilden bredte sit skær over det og viste tydeligt ethvert af dets træk. Han iagttog det et øjeblik og rejste sig hastigt.

"Hør efter," hviskede han enken i øret, "ved ham, om hvis tilværelse jeg var uvidende indtil i aften, har jeg dig i min magt. Pas vel på, hvorledes du behandler mig. Jeg sulter og lider nød og vandrer om som en flygtning på jorden. Jeg kan tage en sikker og langsom hævn."

"Der ligger en eller anden skrækkelig mening i dine ord. Jeg fatter den ikke."

"Der ligger en mening i dem, og jeg ser, at du godt forstår den. Du har været forberedt på det i mange år; det har du selv så godt som sagt mig. Nu kan du tænke nærmere over det. Glem ikke min advarsel."

Idet han forlod hende, pegede han på den sovende skikkelse og listede sig sagte ud på gaden. Hun faldt på knæ ved siden af den sovende og lå der som forstenet, indtil tårerne, som frygten så længe havde holdt bundet, skaffede hende lindring.

"O du," udbrød hun, "som har lært mig en så dyb kærlighed til denne eneste levning fra min lykkes tid, af hvis ulykke måske endog den trøst udspringer, at han endnu stadig er et tillidsfuldt, kærligt barn imod mig – fordi han aldrig bliver gammel eller kold i sit hjerte, men selv i sin manddoms styrke trænger lige så meget til min omsorg og pleje, som mens han lå i sin vugge – stå ham bi på hans mørke vej gennem den

sørgelige verden, ellers er han fortabt, og mit arme hjerte brister!"

18

Manden, der havde forladt enkens hus, sneg sig gennem de tavse gader, idet han holdt sig der, hvor de var mørkest og mest skumle, og gik over London Bridge. Efter at have nået City søgte han ind i baggaderne, stræderne og gyderne mellem Cornhill og Smithfield, uden anden hensigt end at skjule sig mellem deres krumninger og vildlede forfølgerne, hvis nogen fulgte hans spor.

Det var midt om natten, og alt var dødsstille. Nu og da lød en søvnig vægters fodtrin på stenbroen, eller lygtetænderen fo'r forbi som et lyn og efterlod sig en lille røgstribe, blandet med smågnister fra hans glorøde fakkel. Han skjulte sig selv for disse enlige nattevandrere og smuttede ind i en port eller gadedør, mens de gik forbi, hvorpå han atter, når de var borte, fortsatte sin ensomme gang.

At være husvild og alene ude på fri mark, at høre blæsten hyle, at vente på dagens komme og hele den lange, triste nat igennem at lytte efter den faldende regn og krybe i læ for at holde varmen i en eller anden gammel lade eller høstak eller i et hult træ, er en sørgelig lod, men ikke så sørgelig som at vandre omkring som en hjemløs, forstødt skabning, hvor der er husly og senge og sovende i tusindvis. At vandre frem og tilbage på de hult rungende brosten den ene time efter den anden, mens man tæller de ensformige klokkeslag; at iagttage lysene, der blinker i sovekammervinduerne, og tænke sig, hvilken lyksalig glemsel ethvert hus indeslutter; at her ligger børn

sammenrullede i deres senge, her unge og gamle, rige og fattige, som søvnen alle gør lige; intet at have til fælles med den sovende verden rundt omkring, ikke en gang søvnen, Himlens gave til alle dens skabninger, og ikke at være i slægt med andet end fortvivlelsen; ved den skærende modsætning til alle omgivelserne at føle sig endnu mere ensom og forladt end midt i en øde ørken – dette er en slags lidelse, som floderne i de store byer mangen en gang lukker sig over, og som kun ensomheden midt i vrimlen fremkalder.

Den elendige mand vandrede op og ned ad gaderne – så lange, så trættende og så ens – og kastede ofte et længselsfuldt blik mod østen i håb om at se daggryets første svage striber. Men den hårdhjertede nat rugede endnu over himlen, og hans urolige, rastløse gang fandt ingen lindring.

Et hus i en baggade strålede af lys; der lød musik og dansende trin ud til ham, og der hørtes glade stemmer og munter latter. Til dette sted vendte han atter og atter tilbage for at være i nærheden af noget, der var vågent og livligt, og mere end en af dem, der forlod det, da lystigheden var på sit højeste, følte det som en dæmper på deres muntre stemning at se ham svæve frem og tilbage som et uroligt spøgelse. Omsider tog gæsterne bort, den ene efter den anden, og derpå blev huset lukket og blev lige så øde og tavst som de øvrige.

En gang førte hans vandring ham til stadsfængselet. I stedet for at skynde sig bort fra det som et ildevarslende sted, han havde grund til at sky, satte han sig på en trappe tæt ved det, hvor han, støttende hagen på sin hånd, stirrede på dets skumle mure, som om selv de blev til et tilflugtssted i hans udmattede øjne. Han kredsede rundt om det, kom tilbage til det samme

sted og satte sig atter ned. Dette gjorde han ofte og gik én gang med hastig bevægelse hen, hvor nogle mænd holdt vagt i fængslets portnerbolig, og havde allerede sat sin fod på trappen, som om han ville tiltale dem. Men ved at se sig om, opdagede han, at dagen begyndte at gry, og nu vaklede han i sin beslutning, vendte atter om og flygtede.

Han kom snart igen i det kvarter, han for nylig havde gennemstrejfet, og gik frem og tilbage ligesom før. Idet han vandrede ned ad en ussel gade, lød et skrål fra en gyde tæt ved, og en halv snes sviregaster kom til syne, der hujede og kaldte på hinanden, og som, idet de skiltes ad under megen støj, delte sig i mindre klynger og fjernede sig i forskellige retninger.

I håb om, at der fandtes et eller andet simpelt værtshus i nærheden, der kunne yde ham et sikkert tilflugtssted, drejede han ind i denne gyde, da de alle var gået, og så sig om efter en halvt åbenstående dør, et oplyst vindue eller anden antydning af det sted, hvorfra de var kommet. Gyden var imidlertid så bælgmørk og uhyggelig, at han mente, at de var kommet derind af en fejltagelse, og skyndte sig bort derfra igen, da han blev opmærksom på dem. I denne tanke, og da han opdagede, at der ikke var nogen anden udgang end den, ad hvilken han var kommet ind, var han allerede i færd med at vende tilbage, da der pludselig trængte et lysskær frem fra et gitter tæt ved hans fødder, ligesom han også hørte stemmer. Han trak sig ind i en gang for at se, hvem det var, der talte, og hørte efter, hvad der blev sagt.

Lyset var imidlertid kommet i lige linje med stenbroen, og en mand steg op med en fakkel i hånden. Denne skikkelse lukkede gitteret op og holdt det åbent for en anden, der straks efter

viste sig at være en ung mand med en spinkel figur og et ualmindelig vigtigt væsen, og som var klædt efter en gammel, men meget pralende mode.

"God nat, ædle høvedsmand," sagde han med faklen, "farvel, store anfører. God lykke, berømmelige general!"

Som svar på disse komplimenter bad den anden ham holde mund og beholde sit vrøvl for sig selv og gav ham med stor tungefærdighed og en streng tone mange lignende formaninger.

"Hils den forlibte Miggs fra mig, høvedsmand," sagde fakkelbæreren i en mere dæmpet tone. "Min høvedsmand stiler højere end Miggs. Ha, ha, ha! Min høvedsmand er en ørn, med ørneblik og ørnevinger. Min høvedsmand knuser hjerter, ligesom andre ungersvende knuser deres æg ved frokosten."

"Hvor De dog er en nar, Stagg!" sagde Tappertit, idet han trådte ud på stenbroen og børstede det støv af sine ben, han havde fået på dem ved at stige op.

"Prægtige lemmer!" udbrød Stagg og omfattede en af hans ankler. "Kan en Miggs fremvise sådanne former? Nej, nej. Vi vil bortføre skønne damer og ægte dem i vor hemmelige hule. Vi vil forene os med blomstrende skønheder, høvedsmand."

"Hør, ved De hvad, min gode mand," sagde Tappertit, idet han frigjorde sit ben, "jeg må bede Dem om ikke at tage Dem friheder og ikke indlade Dem på ting, som De ikke bliver spurgt om. Tal, når der bliver talt til Dem, men ellers ikke. Hold fakkel én i vejret, indtil jeg kommer hen til enden af gaden, og kryb så ned i Deres hul, hører De?"

"Jeg hører Dem, ædle høvedsmand."

"Så adlyd!" sagde Tappertit bydende, "af sted, mine herrer!"

Med disse kommandoord, der blev henvendt til en indbildt stab eller tjenerskare, lagde han armene over kors og skred gennem gaden med forbavsende værdighed.

Hans underdanige følgesvend stod og holdt faklen op over sit hoved, og da opdagede iagttageren i sit smuthul for første gang, at han var blind. En eller anden uvilkårlig bevægelse fra hans side blev opfanget af den blinde mands skarpe øre; for førend han vidste af at have nærmet sig den blinde, vendte denne sig pludselig om og råbte: "Hvem er det?"

"En mand," svarede den anden og gik nærmere, "en ven."

"En fremmed!" udbrød den blinde mand. "Fremmede er ikke mine venner. Hvad gør De her?"

"Jeg så Deres gæster komme ud og ventede her, til de var gået. Jeg søger nattely."

"Nattely på denne tid!" svarede Stagg og pegede på daggryet, som om han så det. "Ved De ikke, at dagen er ved at bryde frem?"

"Det ved jeg desværre. Hele natten har jeg drevet om i denne hårdhjertede by."

"Så gør De bedst i at drive videre," sagde den blinde og gjorde sig klar til at gå ned, "til De finder et logi, der er efter Deres smag. Jeg har intet logi."

"Holdt!" råbte den anden og greb ham i armen.

"Jeg slår Dem denne fakkel i Deres galgenfjæs (for et galgenfjæs er det, hvis det svarer til Deres stemme) og vækker naboerne, hvis De holder mig tilbage. Slip mig. Kan De høre?"

"Kan De høre!" svarede den anden, idet han klingrede med nogle få shillings og hurtigt trykkede ham dem i hånden. "Jeg tigger ikke noget af Dem. Jeg vil betale for det husly, De giver

mig. Guds død! Det er dog vel ikke for meget at forlange af sådan en som Dem? Jeg kommer fra landet og ønsker at hvile mig, hvor ingen spørger mig om noget. Jeg er træt, mat, udaset, næsten død. Lad mig ligge som en hund ved Deres skorsten. Mere forlanger jeg ikke. Vil De være af med mig igen, skal jeg gå igen i morgen."

"Har en mand været uheldig på landevejen," mumlede Stagg, idet han gjorde plads for den anden, der ved at trænge ind på ham allerede havde fået fodfæste på trappen, "og kan han betale for sit nattekvarter –"

"Jeg vil betale Dem med alt, hvad jeg har. Jeg har lige fået min sult tilfredsstillet og ønsker nu kun at købe mig tag over hovedet. Hvad for selskab har De dernede?"

"Intet."

"Så luk Deres gitter her og vis mig vej. Hurtigt!"

Efter et øjebliks vaklen adlød den blinde mand, og de gik nu ned med hinanden. Samtalen var blevet ført så hurtigt, som ordene kunne udtales, og de stod nede i hans usle værelse, førend han havde fået tid til at fatte sig efter sin første overraskelse.

"Må jeg se, hvor den dør fører hen, og hvad der er bag ved den?" spurgte manden, idet han så sig spejdende om. "Har De noget imod det?"

"Jeg skal selv vise Dem det. Gå bagefter eller foran, ligesom De vil."

Han bad ham vise vej og undersøgte omhyggeligt ved hjælp af faklen, som hans fører holdt op i vejret, alle tre kælderrum. Overbevist om, at den blinde havde sagt sandhed og boede der alene, vendte gæsten tilbage med ham til det første rum, hvor

der var gjort ild på i kaminen og kastede sig med et dybt suk ned på gulvet foran den.

Hans vært passede sine egne sager uden at synes at ænse ham videre. Men så snart han var faldet i søvn og dette opdagede han lige så hurtigt, som det mest skarpsynede menneske kunne have gjort det – knælede han ved siden af ham og lod sin hånd gå let, men omhyggeligt hen over hans ansigt og legeme.

Hans søvn blev afbrudt af gysninger og dybe suk og undertiden af et par fremmumlede ord. Hans hænder var knyttede, hans pande rynket og hans mund presset fast sammen. Alt dette lagde den blinde mand nøje mærke til – og som om hans nysgerrighed var blevet stærkt pirret, og han allerede havde tråden til hans hemmelighed, sad han og iagttog ham, hvis man ellers kan kalde det således, og lyttede, til det blev højlys dag.

19

Dolly Vardens smukke lille hoved var endnu fortumlet af forskellige minder fra selskabet, og hendes klare øjne var stadig blændede af en mængde billeder, der dansede foran dem ligesom støvgran i solstrålerne. Blandt disse figurerede især billedet af en kavaler, nemlig en ung karetmager, som, da han ved afskeden hjalp hende ind i portechaisen, havde udladt sig med, at det var hans faste beslutning fra nu af at forsømme sit håndværk og dø ganske langsomt af kærlighed til hende. – Dollys hoved, øjne og tanker, ja alle hendes sanser var i en ren opløsningstilstand, selskabet var skyld i, da hun tre dage efter sad uden lyst til noget ved frokostbordet og spåede sig selv i grumset i sin tekop, og alle hendes spådomme drejede sig om giftermål og megen lykke. Mens hun sad således, hørte hun fodtrin ude i værkstedet og opdagede gennem glasdøren Edward Chester, der stod mellem de rustne låse og nøgler ligesom en kærlighedsgud mellem roser – en sammenligning, som historieskriveren selv på ingen måde kan tage æren for, eftersom den i et sentimentalt øjeblik var blevet opfundet af den bly og ærbare Miggs, der kom frem med den træffende lignelse, da hun fik øje på ham fra gadedørstrappen, som hun netop var i færd med at skure.

Klejnsmeden, som i dette øjeblik tilfældigvis fæstede sine øjne på loftet og holdt sit hoved bagover under en fortrolig rådslagning med Toby, så ikke sin gæst, førend mrs. Varden, der var mere årvågen end de andre, havde givet Sim Tappertit

ordre til at åbne glasdøren og lukke ham ind. Af denne uheldige omstændighed tog den gode dame anledning til at holde en moralsk forelæsning – (for selv af den største ubetydelighed kunne hun uddrage en gavnlig lære) – om, at det var en fordærvelig, ugudelig og hedensk skik at tage sig en slurk tyndt øl om formiddagen, noget som burde overlades til svin og Satan eller i det mindste til papistiske personer og skyes af de retfærdige som en syndens gerning. Hun ville utvivlsomt have fortsat sine formaninger i lang tid og brugt dem som indledning til en lang række uvurderlige leveregler, hvis ikke den unge herre, der følte sig noget genert og ilde til mode ved at stå og høre på denne gardinpræken, havde bragt hende til at afbryde den.

"Jeg håber, De undskylder mig, sir," sagde mrs. Varden, idet hun rejste sig og nejede, "Varden er så tankeløs og trænger så hårdt til at påmindes. – Sim, sæt en stol herhen."

Tappertit adlød, men med en vrissende bevægelse, der tydede på, at han stiltiende protesterede.

"Og nu kan du gå, Sim," sagde klejnsmeden.

Tappertit adlød atter, stadig under protest, og gik ind i værkstedet, hvor han for alvor begyndte at frygte for, at han ville blive nødt til at forgive sin mester, førend hans læretid var omme.

Imidlertid gengældte Edward, så godt han kunne, mrs. Vardens artigheder, hvilket hjalp på hendes humør, og da hun så ham tage imod en kop te af Dollys smukke hænder, blev hun elskværdigheden selv.

"Hvis vi nogen sinde kunne gøre noget for at tjene Dem – Varden, jeg eller Dolly – så sig det, og det skal være os en stor

glæde," sagde mrs. Varden.

"Jeg er Dem meget forbunden," svarede Edward. "De opmuntrer mig til at tilstå, at jeg netop er kommet for at udbede mig Deres hjælp."

Mrs. Varden var over al måde henrykt.

"Det faldt mig ind, at Deres smukke datter muligvis enten i dag eller i morgen tog ud til Fasangården," sagde Edward med et blik på Dolly, "og i så tilfælde, og hvis De vil tillade, at hun besørger dette brev, frue, vil De vise mig en større tjeneste, end jeg kan sige Dem. Sandheden er, at mens det er mig højst magtpåliggende, at det kommer til dets bestemmelsessted, har jeg mine særlige grunde til ikke at betro det til nogen anden, så at jeg uden Deres hjælp ville være i den største forlegenhed."

"Hun skulle ikke have været derud hverken i dag eller i morgen eller i hele næste uge," svarede damen nådigt, "men vi vil være alt for glade ved at gøre os en smule ulejlighed for Deres skyld, og ønsker De det, skal brevet komme af sted i dag. Fordi Varden," sagde mrs. Varden med et vredt blik til sin mand, "sidder der så sur og tavs, kunne De måske tro, at han havde noget imod det, men det skal De slet ikke bryde Dem om. Således er han altid herhjemme. Ude kan han være munter og snaksom nok."

Nu var imidlertid tingen den, at den ulykkelige klejnsmed, der takkede sin stjerne, fordi han så sin ægtefælle i så godt humør, havde siddet med et strålende ansigt og med ubeskrivelig glæde hørt på denne samtale, og dette pludselige angreb kom derfor aldeles bag på ham.

"Kære Martha –" sagde han.

"Ja vist, det tror jeg nok," afbrød hun ham med et halvt hånligt, halvt skæmtefuldt smil, "meget kær! Det kender vi."

"Nej, bedste ven," sagde Gabriel, "du tager helt fejl. Ja du gør sandelig. Jeg var så glad over at se dig så forekommende og tjenstvillig. Jeg ventede med længsel, forsikrer jeg dig, på at høre, hvad du ville sige."

"Så du ventede med længsel? Ja! Tak, Varden! Du ventede, som du altid gør, for at jeg kunne få skylden, hvis noget gik galt. Men det er jeg så vant til," sagde hun med en slags højtidelig fnisen, "og det er min trøst."

"Jeg giver dig mit ord på, Martha –"

"Og jeg giver dig mit ord på, min ven," faldt hans kone ham med et kristeligt smil i talen, "at sådanne ordvekslinger helst må undgås mellem ægtefolk. Vi vil derfor, hvis du ikke har noget imod det, lade den sag fare. Jeg ønsker ikke at forfølge den videre. Hvis jeg ville, kunne jeg sige en hel del. Men jeg vil helst lade det være. Tjen mig derfor i ikke at sige mere."

"Jeg ønsker ikke at sige mere," sagde den tirrede klejnsmed.

"Nå, så lad være."

"Det var heller ikke mig, som begyndte, Martha," tilføjede klejnsmeden godmodigt, "så meget må jeg dog sige."

"Var det ikke dig, der begyndte, Varden?" udbrød hans kone og satte et par store øjne op, mens hun så omkring på de tilstedeværende, som om hun ville sige: "Hører I dette menneske!"

"Var det ikke dig, der begyndte, Varden? Men du skal ikke sige, at jeg er hidsig. Nej, det var ikke dig, der begyndte, nej vist ikke, ak Gud nej!"

"Godt, godt," sagde klejnsmeden, "så er det jo afgjort."

"Ja vist," svarede hans kone, "fuldkomment. Har du lyst til at påstå, at det var Dolly, som begyndte, skal jeg ikke modsige dig, min ven. Jeg kender min pligt, og det er såmænd godt det. Jeg nødes ofte til at komme den i hu, når jeg måske kunne have lyst til i øjeblikket at glemme den. Tak, Varden." Og dermed foldede hun med en umådelig ydmyg og forsonlig mine sine hænder og så sig atter om med et smil, der tydeligt sagde: "hvis I ønsker at se den første af alle kvindelige martyrer, så er hun her til eftersyn."

Hvor meget denne lille episode end tjente til at vise mrs. Vardens overordentlige blidhed og elskværdighed, hjalp den dog i den grad til at hæmme samtalen og sætte samtlige tilstedeværende, med undtagelse af denne fortræffelige dame selv, i forlegenhed, at der kun blev talt nogle få enstavelsesord, indtil Edward kort efter trak sig tilbage. Inden han gik, takkede han husets frue mange gange for hendes nedladenhed og hviskede til Dolly, at han ville komme igen den næste dag for det tilfælde, at der skulle være svar på brevet – noget, som hun meget godt vidste, uden at han havde haft nødig at sige hende det, eftersom Barnaby og hans ven Grip havde set ind den foregående aften for at forberede hende på dette besøg.

Gabriel, der havde fulgt Edward til døren, kom tilbage med hænderne i lommen, og efter at have vimset uroligt omkring i værelset og skottet mangfoldige gange til sin kone, som sad med det roligste åsyn af verden dybt begravet i den protestantiske håndbog, spurgte han Dolly, hvorledes hun tænkte at tage derud. Dolly mente med diligencen og så på sin fru moder, som, da hun mærkede, at der stiltiende appelleredes

til hende, begravede sig endnu dybere i håndbogen og blev døv og blind for alle jordiske ting.

"Martha," sagde klejnsmeden.

"Jeg hører dig, Varden," sagde hans kone uden at komme op på overfladen.

"Det gør mig ondt, min ven, at du har så meget imod Majstangen og gamle John, for ellers kunne vi, da vejret er godt, og vi ikke har synderligt at gøre om lørdagen, alle tre have kørt ud til Chigwell i chaisen og gjort os en glad dag."

Mrs. Varden lukkede øjeblikkelig håndbogen og forlangte grædende, at de skulle føre hende ovenpå.

"Hvad er der nu i vejen, Martha?" spurgte klejnsmeden.

Hvortil Martha svarede: "Åh, tal ikke til mig!" og forsikrede ude af sig selv af fortvivlelse, at om nogen havde sagt hende det, ville hun ikke have troet det.

"Men, Martha," sagde Gabriel og stillede sig i vejen for hende, da hun, støttende sig på Dollys skulder, ville til at gå ud, "hvad ville du ikke have troet? Sig mig, hvad er der nu galt? Min sæl, om jeg ved det. Ved du det, barn? For pokker!" råbte klejnsmeden og sled i sin paryk, som om han var afsindig, "ingen ved det, tror jeg, undtagen Miggs!"

"Miggs," sagde mrs. Varden med mat stemme og med kendetegn på en nær forestående sindsforvirring, "er mig hengiven, og det er nok til at pådrage hende had her i huset. Hun er en trøst for mig, hvad hun så end er for andre."

"For mig er hun ingen trøst," udbrød Gabriel, som fortvivlelsen gjorde dristig. "Hun er mit livs kval. Hun er alle Egyptens plager i en."

"At hun får skyld for det, tvivler jeg slet ikke om," sagde mrs. Varden. "Det var jeg ganske forberedt på; det er jo så naturligt. Det er af samme surdej som det øvrige. Når du spotter mig lige i mine øjne, hvor kan jeg da undres over, at du spotter hende bag hendes ryg?" og da sindsforvirringen her blev meget stærk, begyndte hun at græde, le, hulke, gyse, hikke og snøfte og sagde, at hun nok vidste, at det var meget tåbeligt, men hun kunne ikke gøre for det, og at når hun var død og borte, ville det måske gøre dem ondt – hvilket under de forhåndenværende omstændigheder dog ikke lod til at være fuldt så sandsynligt, som hun syntes at tro – samt en hel del mere af samme slags. Hun gennemgik, kort sagt, med megen anstand alle de ceremonier, der hører med ved sådanne lejligheder, og blev, efter at være bragt ovenpå, i en temmelig krampagtig tilstand lagt på sin egen seng, hvor Miggs kort efter kastede sig over hende.

Moralen af alt dette var, at mrs. Varden nok havde lyst til at komme til Chigwell, men at hun ingen lyst havde til at gøre nogen som helst indrømmelse eller tilståelse og kun efter mange overtalelser og bønner ville lade sig bevæge til at tage derud, uden at ville indlade sig på andre vilkår. Efter en uhyre masse suk og tårer og en rigelig anvendelse af kolde omslag, eddike og salmiakspiritus på panden, tindingerne og næsen og så fremdeles; efter de mest rørende besværgelser fra Miggs' side, understøttede af ikke alt for tynd, varm grog og forskellige andre styrkende midler, som i starten blev givet ind i teskefuldevis og siden i større doser, og som miss Miggs selv nød noget af som et præservativ – for besvimelser er jo smitsomme – efter at alle disse og mange andre midler, der er

for talrige til at kunne opregnes, men ikke til at tages ind, var blevet brugt, og der hertil var føjet mangfoldige mundtlige både moralske, religiøse og blandede trøstegrunde, krøb klejnsmeden til korset, og hensigten var opnået.

"Om det så kun er for husfredens skyld, fader," sagde Dolly og bønfaldt ham om at gå ovenpå.

"Åh, Doll, Doll," sagde hendes skikkelige fader, "hvis du nogen sinde selv får en mand –"

Dolly kastede et blik i spejlet.

"- ja, ja da, *når* du får dig en mand, så fald aldrig i besvimelse, barn. Denne tilbøjelighed til at besvime er skyld i langt flere ulykker end alle de største lidenskaber lagt sammen. Og et ord i fortrolighed, min skat, hav aldrig en Miggs om dig!"

Med dette råd kyssede han sin blomstrende datter på kinden og gik langsomt op til sin kones værelse, hvor hun lå bleg og mat på sit leje og vederkvægede sig ved synet af sin sidste ny hat, som Miggs holdt op for hende i de mest tillokkende stillinger for at hjælpe på hendes humør.

"Her er herren, madam," sagde Miggs. "Åh, hvor det dog er en velsignelse, når mand og kone igen blive enige. Å Gud, at tænke sig, at der nogen sinde kunne komme et ord mellem ham og hende!" Miggs blev således revet med af disse skønne tanker, der udtaltes, som om de var henvendt til Himlen i almindelighed, at hun i sin begejstring trykkede hatten på sit eget hoved, foldede hænderne og åbnede sine tåresluser.

"Jeg kan ikke gøre for det!" udbrød hun, "jeg kunne ikke lade være, om jeg så skulle drukne i dem. Hun har sådant et forsonligt sind! Hun vil glemme alt, hvad der er foregået, og

følge med Dem, sir. – Åh, om det så var til verdens ende, ville hun følge med Dem."

Med et mat smil irettesatte mrs. Varden sin tjenerinde for denne entusiasme og mindede hende desuden om, at hun var alt for dårlig til at turde vove sig ud den dag.

"Å nej, vist er De ikke," sagde Miggs; "lad os høre, hvad herren siger; herren ved, at det ikke er tilfældet. Luften og vognens bevægelse vil gøre Dem godt, madam, og De må ikke give fortabt, det går ikke an. Hun må være ved godt mod for alles skyld, ikke sandt, sir? Det var lige det, jeg netop sagde til hende. Hun må huske på os, selv om hun glemmer sig selv. Herren overtaler Dem nok, madam. Miss Dolly og herren og De selv skulle alle sammen tage af sted og have det så hyggeligt og rart! Åh," udbrød Miggs, idet hun atter åbnede sluserne, førend hun i stærk sindsbevægelse forlod værelset, "aldrig har jeg set en sådan engel med et så forsonligt sind som hun, nej aldrig, aldrig. Og det har herren heller ikke, så lidt som nogen anden, nej aldrig!"

I fem minutter eller så omtrent modsatte mrs. Varden sig blidt alle sin mands bønner om at glæde ham ved at tage med på en lysttur, men gav dog til sidst efter og lod sig overtale. På samme tid gav hun ham fuld syndsforladelse – hvilket han måtte takke håndbogen og ikke hende for, tilføjede hun fromt – og bad ham sende Miggs op, for at hun kunne hjælpe hende med at klæde sig på. Kammerpigen indfandt sig øjeblikkelig, og til ære for deres forenede anstrengelser er det ikke mere end retfærdigt at omtale, at da den gode dame omsider kom ned, fuldstændig pyntet til rejsen, så hun virkelig ud, som om intet var hændt, og lod til at være i allerbedste velgående.

Dolly tog sig som sædvanlig allerkæreste ud i en lille, fiks, kirsebærrød kåbe med en hætte af samme farve over hovedet og oven på denne hætte en lille stråhat med kirsebærrøde bånd, og som sad en ganske lille smule på den ene side – netop nok, kort sagt, til at gøre den til det koketteste og mest forføreriske hovedtøj, som en skadefro modehandlerinde nogen sinde har opfundet. Og for ikke at tale om, hvorledes disse kirsebærrøde prydelser forhøjede hendes øjnes glans eller kappedes med hendes læber eller udbredte et nyt rosenskær over hendes ansigt, bar hun en så grusom, lille muffe, et par så hjerteknusende sko og var så udrustet med marterredskaber af alle slags, at da Tappertit, mens han holdt hesten, så hende komme alene ud af huset, fik han en så stærk lyst til at lokke hende ind i vognen og køre bort med hende over hals og hoved, at han upåtvivlelig også havde gjort det, hvis der ikke var opstået tvivl hos ham om den korteste vej til Gretna Green, om det var til højre eller til venstre, ligefrem eller ned ad den første sidegade, og om grovsmeden, selv om alle landevejsbommene lod sig tage med storm, når det kom til stykket, ville vie dem på kredit, hvilket på grund af mandens gejstlige værdighed forekom endog hans ophidsede fantasi så usandsynlig, at han ikke vidste, hvad han skulle gøre. Og mens han tvivlrådig så på Dolly, som om han ville spise hende, kom hans mester og hans madmoder og den trofaste Miggs ud, og lejligheden var gået tabt for altid, for nu knirkede vognen på sine fjedre, og mrs. Varden sad inden i den; og nu knirkede den atter og endnu stærkere, og klejnsmeden sad inden i den; og nu gjorde den et hop, som om dens hjerte bankede af glæde, og Dolly sad inden i

den, og nu var den borte og dens plads tom, og han og den kedelige Miggs stod ude på gaden ved siden af hinanden.

Den livsglade klejnsmed var i så godt humør, som om der i det sidste års tid ikke var gået ham noget imod; Dolly var lutter smil og ynde og mrs. Varden over al måde elskværdig. Mens de rumlede gennem gaderne og snakkede om dit og dat, hvem andre skulle de da vel få øje på end netop karetmageren, der stod på fortovet og så så fin ud, som om han aldrig havde haft andet med en karet at gøre end at køre i den, og bukkede som en adelsmand. Det kan ikke nægtes, at Dolly blev forvirret, da hun gengældte hans hilsen, og de kirsebærrøde bånd dirrede en smule, da hun mødte hans tungsindige blikke, der syntes at sige: "Jeg har holdt ord, jeg har begyndt. Forretningen går fanden i vold, og det er De skyld i." Der stod han naglet til jorden – som en billedstøtte, som Dolly sagde, eller som et pumpetræ, som mrs. Varden sagde – indtil de drejede om hjørnet; og da hendes fader mente, at det lignede hans uforskammethed, og mrs. Varden ikke kunne fatte, hvad det skulle sige, blussede Dolly igen, så at hendes hætte blev ganske bleg i sammenligning.

Men af sted kørte de lige lystigt for det, og i sin overstrømmende livsglæde begik klejnsmeden den uforsigtighed at gøre holdt alle mulige steder og røbede det fortroligste bekendtskab med alle kroerne og kroværterne og kroværtinderne undervejs; og det var tydeligt nok, at den lille hest stod på en lige så venskabelig fod med dem; for hver gang blev den stående ganske af sig selv. Aldrig er folk blevet så glade ved at se andre folk, som disse kroværter og kroværtinder blev ved at se Varden og familien; og ville de ikke stige ud? sagde en;

og de måtte endelig gå ovenpå, sagde en anden; og hun ville virkelig tage det ilde op og tro, de var stolte, hvis de ikke nød en mundfuld af et eller andet, sagde en tredje, og således gik det hele vejen, så at det snarere var en rundrejse end en køretur, en uafbrudt gæstfrihed fra begyndelsen til enden. Det var ganske behageligt således at blive gjort stads af, ikke at tale om forfriskningerne, så at mrs. Varden ikke sagde noget i øjeblikket og var lutter smil og forekommenhed – men en sådan masse beviser som de, hun den dag samlede imod den ulykkelige klejnsmed til brug i påkommende tilfælde, er der aldrig blevet tilvejebragt i ægteskabelige øjemed.

I tidens løb – og det i løbet af en temmelig lang tid; for disse behagelige afbrydelser opholdt dem ikke lidt – nåede de udkanten af skoven og kom efter en fornøjelig tur mellem træerne omsider til Majstangen, hvor klejnsmedens muntre "holla!" snart bragte gamle John ud og bag efter ham unge Joe, der begge blev så forbavsede ved synet af damerne, at de et øjeblik var aldeles ude af stand til at byde dem velkommen og ikke kunne gøre andet end stirre.

Det var imidlertid kun et øjeblik, at Joe glemte sig selv; for idet han hurtigt tog sig sammen, skød han – til Willets ubeskrivelige harme – sin søvnige fader til side og for ud for at hjælpe dem af vognen. Det var nødvendigt, at Dolly steg først ud. Joe holdt hende i sine arme – ja, skønt det ikke varede længere, end at man kunne tælle til to, holdt Joe hende i sine arme. Det var dog altid et glimt af lykke!

Det ville være vanskeligt at beskrive, hvor trivielt og kedeligt det bagefter var at hjælpe mrs. Varden ud, men ikke des mindre gjorde Joe det og gjorde det med den største forekommenhed.

Gamle John, der havde en slags uklar og tåget forestilling om, at mrs. Varden ikke kunne lide ham, havde været noget i tvivl om, om hun ikke var kommet i den hensigt at gøre klammeri og skælde ham ud; men nu tog han mod til sig, sagde, han håbede, at hun havde det godt, og tilbød at føre hende ind i huset. Efter at dette tilbud var blevet venligt modtaget, gik de ind sammen; Joe og Dolly fulgte bagefter, arm i arm – ny lyksalighed – og Varden dannede arrieregarden.

Gamle John ville endelig have, at de skulle tage plads i gæstestuen, og da ingen havde noget at indvende imod dette, gik de derind. Alle gæstestuer er hyggelige, men gæstestuen i Majstangen var den hyggeligste, mest behagelige og mest fuldkomne gæstestue, som man kunne se for sine øjne. Hvilke forbavsende flasker i gamle egetræs skabe; hvilke blanke krus, som hang på knager omtrent under samme vinkel som den, tørstige mennesker plejede at holde dem til deres læber i; hvilke solide, små hollandske dunke, der stod i rækker på hylder; hvilken mængde citroner, der hang i net og i forbindelse med vældige snehvide sukkertoppe ledte tanken hen på en punch, der overgik ethvert dødeligt ideal; hvilke aflukker, hvilke gemmer, hvilke skuffer, fulde af tobakspiber, hvilke hule vinduesbænke, alle sammen proppede til halsen med spise og drikkevarer eller velsmagende krydderier, og til allersidst kronen på det hele, sindbilledet på husets umådelige hjælpekilder, der ligesom sagde til gæsterne: "Spis væk! Der er mere, hvor det kom fra!" – hvilken uhyre ost!

Det er et kummerligt hjerte, der aldrig glæder sig – det måtte have været det kummerligste, mest matte, mest vandede hjerte, der nogen sinde havde slået, hvis det ikke var blevet opvarmet

af gæstestuen i Majstangen. Mrs. Vardens blev det straks. Hun kunne lige så lidt have skændt på John Willet midt iblandt disse husguder, dunkene og flaskerne, citronerne, piberne og osten, som hun kunne have gennemboret ham med hans egen blanke forskærerkniv. Og så bestillingen på middagsmaden – den måtte have formildet en vildmand.

"En bid fisk", sagde John til kokkepigen, "og nogle lammekoteletter med en god portion sauce til – og en god salat og en stegt kylling og en ret pølser med mosede kartofler, eller sådan noget lignende!"

Sådan noget lignende! Hvor disse gæstgivergårde dog var vel forsynede! At tale så ligegyldigt om retter, der i og for sig var festmåltider af første rang og kunne sættes på bordet på ens bryllupsdag; at kalde dem "sådan noget lignende", det ville sige det samme som: Kan du ikke skaffe os en kylling, så kan en anden ret fjerkræ også gå an – en påfugl for eksempel! Og så køkkenet med dets store, brede skorsten, der var som en hel hule, køkkenet, hvor ingen af kogekunstens opgaver syntes at være umulig, hvor man måtte tro på alt spiseligt, som de fortalte en om. Efter at have taget disse vidundere i øjesyn vendte mrs. Varden ganske fortumlet og forvirret i hovedet tilbage til gæstestuen. De lå langt over hendes husmoderlige horisont. Hun var nødt til at lægge sig til at sove. Det var en pine at våge midt under så storslåede forhold.

Imidlertid gik Dolly, hvis glade hoved og hjerte var optaget af andre ting, ud ad havedøren, og idet hun af og til så sig tilbage – naturligvis uden at tænke på, om Joe så hende eller ikke – trippede hun ad en velkendt sti hen over markerne for at udrette sit ærinde på Fasangården, og vist er det, at man kunne

have set mange mindre fornøjelige ting end hendes kirsebærrøde kåbe og bånd, mens de flagrede let og overgivent hen over de grønne enge i det klare dagslys.

20

Den stolte bevidsthed om hendes hverv og den store vigtighed, det gav hende, kunne have røbet det for alle husets beboere, hvis hun skulle have løbet spidsrod imellem dem; men da Dolly tit og mange gange som barn havde leget i alle de skumle værelser og gange og siden altid havde været en beskeden veninde af miss Haredale, hvis fostersøster hun var, havde hun lige så fri adgang til bygningen som den unge dame selv. Uden at bruge anden forsigtighed end at holde sit vejr og gå på tåspidserne, da hun skulle forbi døren til bogværelset, gik hun derfor lige hen til Emmas eget værelse.

Det var det livligste værelse i hele bygningen. Ganske vist havde det et mørkt præg ligesom alle de øvrige; men skønhed og ungdom kan gøre selv et fængsel muntert – når indespærringen kun ikke bringer dem til at visne – og meddele endog de sørgeligste omgivelser noget af deres ynde. Fugle, blomster, tegninger, noder og hundrede sådanne venlige tegn på et kvindeligt væsens smag og tilbøjeligheder opfyldte det med mere liv og interesse for omverdenen, end hele det øvrige hus syntes at rumme. Der var hjerte i dette værelse, og den, der selv har et hjerte, undlader aldrig at opdage den tavse nærværelse af et andet!

Dolly havde unægtelig et hjerte, og det var heller ikke ufølsomt, skønt der hvilede en lille tåge af koketteri over det, en sådan, som undertiden omgiver denne livets sol i dens morgengry og fordunkler dens glans en smule. Da Emma

derfor rejste sig op for at modtage hende og, efter at have kysset hende på kinden, på sin stilfærdige måde fortalte hende, at hun havde været meget ulykkelig, stod tårerne Dolly i øjnene, og hun blev mere sorgfuld, end hun kunne sige; men straks efter kom hun til at vende sig mod spejlet og mødte der noget så overordentlig behageligt, at hun, idet hun sukkede, samtidig smilede og følte sig så vidunderlig trøstet.

"Jeg har hørt tale om det," sagde Dolly, "og det er jo grumme sørgeligt; men når det går allerværst, bliver det snarest godt igen."

"Men er De da vis på, at jeg har oplevet det værste?" spurgte Emma med et smil.

"Jeg indser ikke, hvorledes det kunne se sortere ud, end det gør, nej jeg gør sandelig ikke," sagde Dolly. "Og jeg bringer noget til en begyndelse."

"Dog vel ikke fra Edward?"

Dolly nikkede og smilede og famlede i sin lomme, som om hun ikke kunne finde, hvad hun søgte, hvorved hendes vigtighed i høj grad forøgedes; men til sidst kom hun dog frem med brevet. Mens Emma i en hast brækkede seglet og fordybede sig i indholdet, vandrede Dollys øjne ved et af disse mærkelige tilfælde, som det er umuligt at forklare, atter hen til spejlet. Hun kunne ikke lade være at tænke på, om karetmageren virkelig led så meget, og havde ordentlig medynk med den stakkels mand.

Det var et langt brev – et meget langt brev, tæt skrevet på alle fire sider af papiret, og bagefter tværs over linjerne; men det var intet trøsteligt brev; for mens Emma læste det, standsede hun undertiden for at holde lommetørklædet for øjnene. Dolly

undrede sig i høj grad over at se hende så nedslået; for i hendes tanker måtte en kærlighedshistorie være en herlig spas – noget af det yndigste og fornøjeligste, der var til. Men hun blev enig med sig selv om, at alt dette kom af, at miss Haredale var så stadig, og når hun bare ville indlade sig lidt med nogle andre unge herrer – på den mest uskyldige måde naturligvis, og bare for at holde sin første elsker varm – ville hun føle sig utrolig oplivet.

"Det ville jeg gøre, hvis jeg var i hendes sted," tænkte Dolly. "At gøre sine kærester ulykkelige kan være meget godt, men selv at blive gjort ulykkelig, det er lidt for meget!"

Da det imidlertid ikke kunne gå an at sige dette, blev hun siddende og tav stille. Hun havde behov for en god portion tålmodighed; for da det lange brev var læst igennem, blev det læst endnu en gang, og da det var blevet læst to gange helt igennem, blev det læst for tredje gang. Under dette kedsommelige arbejde gjorde Dolly den bedst mulige brug af tiden ved at vikle sit hår om sine fingre og danne nogle små forføreriske krøller ved hjælp af spejlet.

Enhver ting får en ende. Selv forelskede unge damer kan ikke evig og altid læse deres breve. Omsider blev brevet lagt sammen, og det stod nu kun tilbage at skrive svaret. Men da dette rimeligvis også ville tage tid, sagde Emma, at hun ville opsætte det til efter bordet, og at Dolly måtte blive og spise til middag med hende. Da Dolly allerede i forvejen havde besluttet sig hertil, måtte hun kun nødes ganske lidt, og da de var blevet enige om dette punkt, gik de ud at spadsere i haven.

De vandrede op og ned ad terrassegangene under en stadig passiaren – i det mindste tav Dolly intet øjeblik stille – og satte

ordentligt liv i denne del af det triste og sørgelige hus. Ikke fordi de talte højt eller lo så meget, men begge var så smukke, og det luftede så frisk, og deres lette klædedragt og sorte lokker syntes at være så fri og glade i deres utvungenhed, og Emma var så skær i huden og Dolly så rødmosset, og Emma så fint formet og Dolly så buttet, og, kort sagt, der er ingen blomster, der pryder en have som sådanne blomster – haveelskerne må så sige, hvad de ville – og både huset og haven lod til at vide det og at oplives kendeligt.

Derefter kom middagsmåltidet og brevskrivningen og mere passiaren, hvorunder miss Haredale fandt lejlighed til at bebrejde Dolly visse kokette og ustadige tilbøjeligheder, og Dolly syntes at finde disse beskyldninger meget smigrende og morede sig kosteligt derover. Men da Emma så, at hun var aldeles uforbederlig i denne henseende, lod hun hende til sidst gå, dog ikke førend hun havde betroet hende det vigtige svar, som hun indskærpede hende at passe meget godt på. Hun forærede hende også et smukt lille armbånd til minde, og efter at have fæstet det på hendes arm og endnu en gang halvt for spøg og halvt for alvor rådet hende til at aflægge sit kokette væsen, da hun vidste, at hun i sit hjerte holdt af Joe – hvilket Dolly hårdnakket nægtede med mange hovmodige forsikringer om, at hun håbede at kunne gøre et bedre parti end som så! Og så videre – sagde hun hende farvel. Men endnu en gang kaldte hun hende tilbage for at give hende flere hilsener til Edward, end man med rimelighed kunne forlange, at nogen, selv med ti gange mere alvor i sindet end Dolly Varden, skulle have kunnet huske, og så lod hun hende endelig gå.

Dolly sagde farvel, trippede med lette fjed ned ad trappen og kom til den frygtede dør til bogværelset, som hun alt var i færd med atter at snige sig forbi på tåspidserne, da den i det samme blev lukket op, og der stod Haredale! Nu havde Dolly fra sin barndom knyttet en forestilling om noget uhyggeligt og spøgelsesagtigt til denne mand, og da hun tilmed for øjeblikket havde en ond samvittighed, gjorde synet af ham hende så befippet, at hun hverken kunne hilse på ham eller løbe sin vej, men fo'r heftigt sammen og blev stående med nedslagne øjne og skælvede.

"Kom herhen, min pige," sagde Haredale og tog hende ved hånden. "Jeg vil tale med Dem."

"Undskyld," stammede Dolly, "jeg har hastværk og – og Deres pludselige komme har gjort mig så forskrækket – jeg vil helst gå, hvis De vil være så god at give mig lov til det."

"Straks," sagde Haredale, der imidlertid havde ført hende ind i værelset og lukket døren. "De skal straks få lov til at gå. De har nylig forladt Emma?"

"Ja, lige i dette minut. – Men fader venter på mig, og hvis De vil have den godhed –"

"Ja, jeg ved det. Svar mig på et spørgsmål. Hvad bragte De med herhen i dag?"

"Hvad jeg bragte herhen?" stammede Dolly.

"De vil sige sandheden, ved jeg. Ja."

Dolly vaklede lidt og sagde derpå, ligesom opmuntret af hans tone: "Nå, ja, ja, det var et brev."

"Fra mr. Edward Chester naturligvis. Og De overbringer også svaret?"

Dolly standsede, og ude af stand til at finde på nogen anden udvej brast hun i tårer.

"De har ingen grund til at blive bange," sagde Haredale. "Hvorfor vil De være sådan en lille nar? De kan gerne svare mig. De ved, at jeg kun har nødig at spørge Emma om det for at få sandheden at vide. Har De svaret hos Dem?"

Dolly havde, hvad man kalder en vilje, og da hun nu var rigtig i knibe, stred hun imod, så godt hun kunne.

"Ja," svarede hun, så bange og forvirret som hun var, "ja, jeg har. De kan slå mig ihjel, om De vil, men jeg udleverer det ikke. Det gør mig ondt, men jeg udleverer det ikke, nej jeg gør ikke."

"Jeg kan ikke andet end rose Dem for Deres frimodighed og fasthed," sagde Haredale. "De kan være rolig for, at jeg hverken vil berøve Dem Deres liv eller Deres brev. De er et meget pålideligt bud og en god pige."

Ikke ganske vis på, som hun siden sagde, om han ikke ville "overliste" hende med disse smukke talemåder, holdt Dolly sig så langt fra ham, som hun kunne, græd igen og besluttede at forsvare sin lomme – for der lå brevet – til det yderste.

"Jeg har tænkt på," sagde Haredale efter et kort ophold, under hvilket et smil havde trængt sig frem gennem det mørke og tungsindige udtryk, der var så specielt for hans udseende, "at skaffe min broderdatter en bedste veninde, for hun fører et meget ensomt liv her. Kunne De have lyst til denne plads? De er hendes ældste veninde og den, der er nærmest til det."

"Det ved jeg ikke," svarede Dolly, som ikke var sikker på, om han ikke drev gæk med hende. "det kan jeg ikke svare på. Jeg ved ikke, hvad De ville synes om det hjemme. Selv har jeg ingen mening om det."

"Men hvis nu Deres familie ikke havde noget imod det, hvad ville De så selv sige til det?" spurgte Haredale. "Nå, det er dog et tydeligt spørgsmål, som er let at svare på."

"Jeg ville ikke have noget imod det," svarede Dolly. "Det ville naturligvis altid være mig kært at være i nærheden af miss Haredale."

"Det er godt. Det er alt, hvad jeg havde at sige. De længes efter at komme af sted, og jeg vil ikke opholde Dem."

Dolly lod ham heller ikke prøve på det; for ikke så snart var ordene kommet over hans læber, førend hun var ude af stuen, ude af huset og atter ude på marken.

Det første, der var at gøre, efter at hun var kommet til sig selv igen og havde tænkt på, hvor befippet hun havde været, var naturligvis på ny at briste i gråd, og det næste, da hun havde overvejet, hvor godt hun var sluppet fra det, var at le af hjertens grund. Da tårerne først var bandlyst, veg de pladsen for smil, og til sidst lo Dolly så stærkt, at hun måtte støtte sig til et træ og give sin glæde luft. Da hun ikke kunne le mere og var ganske træt, rettede hun på sin hat, tørrede sine øjne, så helt muntert og triumferende tilbage på skorstenene på Fasangården og gik videre.

Tusmørket var faldet på, og det begyndte alt at blive mørkere og mørkere, men da hun så ofte havde fulgt stien, kendte hun den så godt, at hun ikke tænkte på det og slet ikke følte sig urolig ved at være alene. Desuden havde hun jo armbåndet at beundre, og da hun havde gnedet det dygtigt og holdt det ud fra sig, blinkede og tindrede det så smukt på hendes håndled, at hun glemte alt andet, mens hun undersøgte det fra ethvert synspunkt og med armen i alle mulige stillinger. Og så var der

brevet, og det så så gådefuldt og underfundigt ud, når hun tog det op af lommen, og det indeholdt, som hun vidste, så meget, at det også var en hel tidsfordriv for hende at vende og dreje det og gruble over det og tænke på, hvorledes det begyndte, og hvorledes det endte, og hvad der stod i det helt igennem. Armbåndet og brevet gav hende således nok at bestille, uden at hun havde nødig at tænke på andet, og idet hun skiftevis beundrede snart det ene, snart det andet, fortsatte Dolly muntert sin gang.

Idet hun gik gennem en låge på et sted, hvor stien blev smallere og løb imellem to gærder, der hist og her var beplantede med træer, hørte hun tæt ved sig en raslen, som bragte hende til pludselig at gøre holdt. Hun lyttede. Alt var ganske stille, og hun gik atter videre – ikke forskrækket, men dog måske lidt hurtigere end før og muligvis ikke så aldeles vel tilpas; for en standsning af denne natur er foruroligende.

Ikke så snart havde hun igen sat sig i gang, førend hun hørte den samme lyd, som om det var et menneske, der sneg sig frem mellem buske og kratskov. Idet hun så hen mod det sted, hvorfra den syntes at komme, troede hun næsten at kunne skelne en skikkelse, der dukkede sig ned. Hun standsede atter. Alt var stille lige som før. Atter gik hun videre – denne gang synligt hastigere – og prøvede på at synge sagte for sig selv. Det måtte være blæsten.

Men hvor kunne det være, at det blæste, når hun gik, og holdt op, når hun stod stille? Hun standsede uvilkårligt, og den raslende lyd standsede også. Nu blev hun for alvor forskrækket og overvejede endnu, hvad der var at gøre, da buskene i det

samme begyndte at knage og brage, og en mand brød igennem dem tæt foran hende.

21

I det første øjeblik var det en ubeskrivelig lettelse for Dolly i den person, der så pludselig havde trængt sig ud på stien og nu stod lige i vejen for hende, at genkende Hugh fra Majstangen, hvis navn hun udtalte i en tone af glad overraskelse, der kom hende fra hjertet.

"Er det Dem?" sagde hun. "Hvor det glæder mig at se Dem, og hvor De har gjort mig bange!"

Herpå svarede han ikke et ord, men blev stående ganske stille og så på hende.

"Er De gået mig i møde?" spurgte Dolly.

Hugh nikkede og mumlede noget om, at han havde ventet på hende og troet, at hun var kommet før.

"Jeg tænkte nok, at de ville sende en ud efter mig," sagde Dolly, meget beroliget ved dette.

"Der er ingen, som har sendt mig," lød hans tvære svar. "Jeg gik af min egen fri vilje."

Denne karls rå væsen og vilde, uhyggelige udseende havde ofte opfyldt den unge pige med en ubestemt frygt, selv når andre havde været til stede, og foranlediget hende til uvilkårlig at gyse tilbage for ham, og nu fornyedes og forøgedes endog hendes uro ved at have ham som ukaldet ledsager på et så ensomt sted, mens mørket tiltog mere og mere rundt omkring.

Havde hans væsen kun været trodsigt og skulende, således som det plejede at være, ville hun ikke have følt større mishag med hans selskab, end hun altid følte – ja ville måske endog

snarere have været glad ved at have ham i nærheden af sig. Men der lå ligesom en rå, fræk beundring i hans blik, som forfærdede hende. Hun skottede frygtsomt til ham, uvis, om hun skulle gå fremad eller tilbage, mens han stod og stirrede på hende som en smuk satyr, og således blev de stående en kort tid uden at røre sig eller bryde tavsheden. Endelig tog Dolly mod til sig, fo'r forbi ham og ilede af sted.

"Hvorfor spilder De Deres vejr for at undgå mig?" spurgte Hugh, idet han lempede sine skridt efter hendes og holdt sig tæt på siden af hende.

"Jeg ønsker at komme tilbage, så hurtigt jeg kan, og De går for nær ved mig," svarede Dolly.

"For nær!" sagde Hugh og bukkede sig således ned til hende, at hun kunne mærke hans ånde på sin pande. "Hvorfor for nær? De er altid så stolt imod mig, jomfru."

"Jeg er ikke stolt imod nogen. De tager fejl af mig," svarede Dolly. "Bliv tilbage, hvis De vil, eller gå foran."

"Nej," sagde han, idet han søgte at få hendes arm ind under sin, "jeg vil gå ved siden af Dem."

Idet hun rev sig løs, knyttede hun sin lille hånd og slog til ham, så stærkt hun kunne. Hugh brast i en skoggerlatter over dette, lagde sin arm om hendes liv og holdt hende i sit kraftige favntag så let, som om hun havde været en fugl.

"Ha, ha, ha! Godt gjort, jomfru. Slå igen. For Deres klare øjnes skyld må De gerne slå mig i ansigtet, rive mig i håret og rykke mit skæg ud med rode. Slå igen, jomfru. Gør det kun. Jeg kan godt lide det, ha, ha, ha!"

"Slip mig!" råbte hun, idet hun med begge hænder søgte at skyde ham fra sig, "slip mig på øjeblikket."

"De skulle hellere være lidt venlig imod mig, min snut, ja, De skulle såmænd. Men sig mig nu, hvorfor De altid er så stolt? Jeg er slet ikke vred på Dem for det. Jeg kan netop rigtig godt lide Dem, når De er stolt. Ha, ha, ha! De kan ikke skjule Deres skønhed for en fattig karl; det er dog altid en trøst!"

Hun gav ham intet svar, men da han endnu ikke havde standset hende i hendes gang, skyndte hun sig videre, så hurtigt hun kunne. Til sidst havde den hurtige gang, skrækken og hans faste favntag udtømt hendes kræfter, så at hun ikke formåede at gå længere.

"Hugh," udbrød den forpustede pige, "gode Hugh, vil De slippe mig, vil jeg give Dem, hvad det skal være – alt, hvad jeg har – og ikke sige et ord til nogen levende sjæl om, hvad der er foregået."

"Det må De også helst lade være med, min lille due," svarede han. "Alle her i egnen kender mig og ved, hvad jeg tør vove, når jeg først har sat mig det i hovedet. Skulle De få lyst til at sladre af skole, så stands, inden ordene er kommet over Deres læber, og husk på, hvilken ulykke De kunne bringe over nogle uskyldige hoveder, som De nødig ville se et hår krummet på. Bringer De mig i forlegenhed, skal jeg til gengæld bringe Dem i forlegenhed og noget mere til. Jeg bryder mig ikke mere om dem, end om de var hunde; ikke en gang så meget – hvorfor skulle jeg vel det? Jeg ville før slå et menneske ihjel end en hund. Jeg har aldrig i mit liv taget mig et menneskes død nær, men vel en hunds."

Der lå noget så vildt i måden, han fremsatte disse udtalelser på, og i de blikke og fagter, der ledsagede dem, at hendes frygt for ham gav hende ny kræfter og satte hende i stand til ved en

pludselig anstrengelse at rive sig løs og løbe fra ham. Men Hugh var så smidig, stærk og rap til bens som nogen mand i hele England, og det var kun et unyttigt kraftspilde; for han holdt hende atter indesluttet i sine arme, førend hun var kommet hundrede skridt bort fra ham.

"Så sagte, min skat, så sagte; ville De virkelig flygte fra den plumpe Hugh, der elsker Dem lige så højt som nogen fin kavaler?"

"Ja, jeg ville," svarede hun, idet hun kæmpede med ham for igen at komme løs, "og det vil jeg endnu. Hjælp!"

"Der er mulkt for at råbe," sagde Hugh. "Ha, ha, ha! De kommer til at betale den med Deres læber, min smukke. Jeg gør mig selv betalt! Ha, ha, ha!"

"Hjælp! Hjælp! Hjælp!" Mens hun skreg af alle kræfter, hørtes et svarende råb og derpå endnu et og endnu et.

"Himlen være lovet!" udbrød den unge pige henrykt. "Joe, kære Joe, denne vej. Hjælp!"

Hendes angriber standsede og stod et øjeblik rådvild, men råbene, som stadig kom nærmere og nærmere, tvang ham til hurtigt at tage en beslutning. Han slap hende, hviskede med et truende blik: "Fortæl det til ham og se, hvad følgen bliver!" og med et spring over gærdet var han forsvundet. Dolly fo'r af sted og løb lige i Joe Willets åbne arme.

"Hvad er der på færde? Er De kommet til skade? Hvad var det? Hvem var det? Hvor er han? Hvorledes så han ud?" var, samtidig med en mængde opmuntrende ytringer og beroligende forsikringer, de første ord, Joe frembragte. Men stakkels lille Dolly var så åndeløs og forskrækket, at hun i nogen

tid ikke kunne svare ham, men lagde sit hoved på hans skulder og hulkede og græd, som om hendes hjerte skulle briste.

Joe havde ikke det mindste imod at have hendes hoved hvilende på sin skulder, nej, ikke det allermindste, skønt de kirsebærrøde bånd blev slemt krøllede, og den fikse, lille hat helt mistede sin facon. Men han kunne ikke tåle at se hende græde; det gik ham lige til hjertet. Han søgte at berolige hende, bøjede sig ned over hende, hviskede til hende – ja, nogle siger endog, at han kyssede hende; men det er en fabel. I hvert tilfælde sagde han hende alle de kærlige og ømme ting, han kunne finde på, og Dolly lod ham blive ved og afbrød ham ikke en eneste gang, og det varede gode ti minutter, førend hun kunne løfte hovedet og takke ham.

"Hvad var det, der gjorde Dem bange?" spurgte Joe.

En mandsperson havde forfulgt hende, svarede hun. Han havde begyndt med at tigge og var derpå gået over til at true med at ville udplyndre hende, hvilket han lige skulle til at gøre og upåtvivlelig også ville have iværksat, hvis Joe ikke var kommet hende til hjælp i rette tid. Den tøven og forvirring, hun sagde dette med, tilskrev Joe den forskrækkelse, hun havde fået, uden at han et øjeblik nærede den ringeste mistanke om sagens sande sammenhæng.

"Stands, inden ordene kommer over Deres læber." Vel de hundrede gange den aften og meget ofte siden tænkte Dolly, når hun lige havde på tungen at fortælle det hele, på dette og betvang sig. En dybt rodfæstet rædsel for denne mand; overbevisningen om, at når hans vilde natur først var blevet vakt, ville den ikke vige tilbage for noget, og den stærke vished om, at hvis hun anklagede ham, ville han lade hele sin

forbitrelse og hævngerrighed gå ud over Joe, der havde frelst hende, dette var hensyn, som hun ikke havde mod til at sætte sig ud over, og som bandt hendes læber.

For sit vedkommende var Joe alt for lykkelig til at gå hende nærmere på klingen, og da Dolly endnu rystede for stærkt til at kunne gå uden støtte, gik de ganske langsomt og, efter Joes mening, nok så rart videre, indtil Dolly, ligesom lysene i Majstangen ganske tæt ved blinkede dem muntert i møde, pludselig blev stående og halvt skingrende udbrød:

"Brevet!"

"Hvilket brev?" spurgte Joe.

"Det, jeg havde med – jeg havde det i min hånd. – Og mit armbånd også!" sagde hun og greb sig om håndleddet. "Jeg har mistet begge dele."

"Mener De for nylig?" spurgte Joe.

"Enten har jeg tabt dem, eller de er blevet taget fra mig," svarede Dolly, idet hun forgæves søgte i sin lomme og rystede sin kjole. "De er borte, begge to. Hvor jeg dog er ulykkelig!"

Med disse ord gav stakkels Dolly, der virkelig var fuldt så modfalden over tabet af brevet som over tabet af sit armbånd, sig igen til at græde og klagede over sin skæbne, så det var helt rørende.

Joe søgte at trøste hende med forsikringen om, at så snart han havde bragt hende sikkert i hus i Majstangen, ville han vende tilbage til stedet med en lygte og søge efter de savnede genstande, som der var al sandsynlighed for, at han ville finde, da det ikke var rimeligt, at nogen senere var kommet den vej, og hun ikke vidste noget om, at de var blevet hende frataget med magt. Dolly takkede ham meget hjertelig for dette tilbud, skønt

hun ikke havde meget håb om, at hans søgen ville føre til noget; og under Dollys idelige jammerklager, som Joe søgte at stille med trøstefulde ord, mens han ømt støttede den segnefærdige pige, nåede de således omsider Majstangen, hvor klejnsmeden, hans kone og gamle John endnu sad i gæstestuen og gjorde sig til gode.

Willet modtog efterretningen om Dollys uheld med den forbavsende åndsnærværelse og tungefærdighed, der i en så høj grad udmærkede ham fremfor alle andre mennesker. Mrs. Varden tilkendegav sin deltagelse i sin datters uheld ved at skænde dygtig på hende, fordi hun var blevet så længe borte, og den brave klejnsmed delte sig imellem at beklage og kysse Dolly og veksle hjertelige håndtryk med Joe, som han ikke kunne noksom rose eller takke.

Med hensyn til dette sidste punkt var gamle John langt fra at være enig med sin ven; for foruden at han principmæssigt ingenlunde billigede forvovne handlinger, faldt det ham ind, at hvis hans søn og arving var kommet alvorligt til skade i et slagsmål, ville følgerne ganske vist være blevet kostbare og generende og kunne måske have medført tab for forretningen. Af denne grund, og fordi han ikke så på unge piger med gunstige øjne, men snarere holdt dem og hele kvindekønnet for et dumt misgreb af naturen, benyttede han lejligheden til at trække sig tilbage og i stilhed ryste på hovedet ad kedlen. Inspireret af dette tavse orakel, følte han sig tilskyndet til at give Joe diverse hemmelige puf med sin albue som en faderlig irettesættelse og blid påmindelse om, at han bare skulle passe sig selv og ikke gøre sig til nar.

Joe derimod tog lygten, tændte den og spurgte, efter at have væbnet sig med en dygtig stok, om Hugh var ude i stalden.

"Han ligger og sover ved skorstenen i køkkenet," sagde Willet. "Hvad vil du ham?"

"Jeg vil have ham til at følge med mig og søge efter armbåndet og brevet," svarede Joe. "Halløj der! Hugh!"

Dolly blev så bleg som et lig og var nær ved at dåne. Lidt efter kom Hugh ravende ind og strakte sig og gabede som sædvanligt, ganske, som om han var blevet vækket op af en tryg søvn.

"Der, syvsover," sagde Joe og gav ham lygten, "bær den og tag hunden og din lille knippel med. Og ve den karl, hvis vi får fat på ham!"

"Hvilken karl?" brummede Hugh, idet han gned sine øjne og skuttede sig.

"Hvilken karl!" gentog Joe, der var lutter fyr og flamme. "En karl, som du burde vide noget om og passe bedre på. Det klæder dig godt, din lange dovenkrop, at snue tiden bort i askekrogen, når ærlige mænds døtre ikke en gang kan gå over vore fredelige enge ved aftenstid, uden at blive overfaldet af røvere og få livet skræmmet af sig."

"Mig plyndrer de aldrig," udbrød Hugh leende. "Jeg har intet at miste. Men jeg kan lige så gerne slå dem på planeten som enhver anden. Hvor mange er der?"

"Kun én," sagde Dolly med mat stemme; for de så alle på hende.

"Og hvordan så han ud, jomfru?" spurgte Hugh med et blik på den unge Willet, så flygtigt og forbigående, at den trussel, det

indeholdt, undgik alle andre end hende. "Var han måske omtrent på min højde?"

"Ikke – ikke så høj," svarede Dolly. Hun vidste næppe, hvad hun sagde.

"Hans klædedragt," fortsatte Hugh med et skarpt blik på hende, "lignede – lignede den nogens her? Jeg kender alle folk her i egnen og kunne måske gætte mig til manden, hvis jeg havde noget til at vejlede mig."

Dolly stammede og blev endnu blegere og svarede så, at han havde været iført en vid bluse og haft ansigtet skjult med et lommetørklæde; nærmere kunne hun ikke beskrive ham.

"De kunne måske ikke kende ham, hvis De igen fik ham at se?" spurgte Hugh med et ondskabsfuldt grin.

"Nej, jeg kunne ikke," svarede Dolly og brast atter i gråd. "Jeg ønsker ikke at se ham. Jeg kan ikke tåle at tænke på ham. Jeg kan ikke tale mere om ham. De må endelig ikke søge efter de ting, mr. Joe. Jeg beder Dem ikke at følges med denne mand."

"Ikke at følges med mig!" udbrød Hugh, "jeg er for plump for dem alle sammen. De er alle bange for mig. Men Gud velsigne Dem, jomfru, jeg har det ømmeste hjerte af verden. Jeg elsker alle fruentimmer, madam," sagde Hugh og vendte sig om til klejnsmedens kone.

Mrs. Varden mente, at hvis dette var tilfældet, burde han skamme sig over sig selv, da sådanne anskuelser passede bedre – således udviklede hun det – for en uvidende muselmand eller vild hottentot end for en tro protestant. Efter denne slappe moral at dømme mente mrs. Varden fremdeles, at han aldrig havde studeret håndbogen. Da Hugh indrømmede dette, tilføjende, at han ikke kunne læse, erklærede mrs. Varden med

megen strenghed, at han burde spare sig så meget sammen, at han kunne købe sig et eksemplar og gøre sig al mulig flid for at tilegne sig indholdet. Men mens hun endnu var midt i dette foredrag, gik Hugh på en temmelig uceremoniel og uærbødig måde ud med sin unge herre og overlod det til hende at opbygge resten af selskabet. Dette gav hun sig da også i færd med, og da hun bemærkede, at Willets øjne med tilsyneladende dyb opmærksomhed var fæstede på hende, henvendte hun efterhånden hele sit foredrag til ham og underholdt ham, overbevist om, at der foregik en stærk gæring i hans sjæl, med en meget lang moralsk og teologisk forelæsning. Den simple sandhed var imidlertid den, at selv om Willets øjne stod vidt åbne, og han så et fruentimmer foran sig, hvis hoved under hans langvarige stirren syntes at blive større og større, indtil det til sidst fyldte hele gæstestuen, var han i virkeligheden faldet i en dyb søvn og blev siddende således, lænet tilbage i sin stol og med hænderne i lommen, indtil hans søns tilbagekomst bragte ham til at vågne med et dybt suk og en dunkel forestilling om, at han havde drømt om lammesteg og grønærter – et drømmesyn, der upåtvivlelig hidrørte fra, at mrs. Varden ofte og med stærkt eftertryk havde brugt ordene: "Kødets lyst", som ved at trænge ind i Willets hjernekiste, mens den stod på klem, blev omformede til "lyst til kød", og efterhånden vakte forestillingen om en bestemt kødret sammen med den gemyse, der i almindelighed ledsager den.

Joes søgen var aldeles resultatløs. Joe havde ransaget stien en halv snes gange og søgt i græsset, den tørre grøft og gærdet, men forgæves. Dolly, der var ganske utrøstelig over sit tab, skrev en billet til miss Haredale og fortalte hende det samme,

som hun havde fortalt i Majstangen; og Joe lovede at aflevere billetten, så snart familien næste dag var kommet på benene. Da dette var gjort, satte de sig til at drikke te i gæstestuen, hvor der stod et mægtigt fad smørrebrød og – for at de ikke skulle blive afmægtige af mangel på næring, men have et anstændigt holdested eller bedested imellem middagsmåltidet og aftensmaden – lidt velsmagende sulemad i skikkelse af nogle dygtige skiver stegt flæsk, som, da det var udmærket røget, vel stegt og gloende varmt, udsendte en fristende og herlig duft.

Mrs. Varden var sjældent synderlig protestantisk ved sin mad, med mindre den enten havde fået for lidt eller for meget, eller når der var noget, som satte hende i ondt humør. Hun blev tydeligt oplivet ved synet af disse fristende tilberedelser, og fra de gode gerningers intetsigenhed gik hun med liv og lyst over til de mere solide varer: flæsk og smørrebrød. Ja, under påvirkningen af disse sunde styrkemidler irettesatte hun endog sin datter skarpt, fordi hun var modfalden – hvilket hun holdt for en upassende sindstilstand – og sagde, idet hun rakte sin tallerken frem efter mere, at det ville være godt, om Dolly, i stedet for at sørge over tabet af noget flitterstads og et ark papir, ville betænke, hvilke frivillige ofre missionærerne pålagde sig i fremmede lande, hvor de næsten udelukkende måtte leve af salater.

En sådan dags hændelser fremkalder forskellige svingninger i det menneskelige termometer, særlig når apparatet er så følsomt og fint konstrueret som mrs. Varden. Således havde hun ved middagsbordet stået på sommervarme og været elskværdig, smilende og fornøjet. Efter måltidet, i vinens solskin, var hun steget i det mindste en halv snes grader og

havde været formelig fortryllende. Alt som virkningen havde tabt sig, var hun hurtigt dalet, havde lagt sig til at sove en times tid på tempereret og var vågnet på noget under frysepunktet. Nu stod hun atter på sommervarme i skyggen, og da teen var drukken, og gamle John havde taget en flaske likør ud af et af de egetræs skabe og nødte hende til ganske langsomt at nyde to glas deraf, blev hun stadig stående på 20 grader i en time og et kvarter. Klog af erfaring benyttede klejnsmeden dette gode vejr til at ryge sin pibe i bislaget, og på grund af denne kloge fremgangsmåde var han, da termometret atter begyndte at dale, fiks og færdig til straks at tage hjem.

Hesten blev altså spændt for og vognen kørt op for døren. Joe, der ikke var til at overtale til at lade være at ledsage dem, indtil de havde tilbagelagt den mest øde og ensomme del af vejen, trak på samme tid den grå hoppe ud af stalden, og efter at have hjulpet Dolly til sæde – ny lyksalighed! – svang han sig glad i sadlen. Efter mange afskedshilsener og formaninger om at pakke sig godt ind, mens der blev løbet frem og tilbage med lys og rakt kapper og sjaler op til dem, rullede vognen af sted, og Joe travede ved siden af den – på Dollys side naturligvis, og oven i købet temmelig nær ved hjulet.

22

Det var en smuk, klar aften, og trods al sit dårlige humør fortsatte Dolly at se op til stjernerne på en så fortryllende måde – og hun vidste det – at Joe var rent fra forstanden og tydeligt røbede, at hvis et menneske havde været forelsket, vi vil ikke sige: op over ørene, men op over The Monument og St. Pauls-kirkens kuppel, så var han det. Vejen var meget god, slet ikke skumplende eller ujævn, og dog holdt Dolly hele tiden med sin ene lille hånd fast i fadingen af vognen. Om der så havde været en bøddel bag ved ham mod løftet økse for at kappe hans hoved af, hvis han rørte denne hånd, havde Joe dog ikke kunnet lade det være. Fra ligesom tilfældigvis at lægge sin egen hånd på den og tage den bort igen efter en minuts forløb, gik han over til slet ikke at tage den bort, som om han, eskorten, var forpligtet til at gøre dette som en vigtig del af sin tjeneste og var fulgt med udtrykkelig i dette øjemed. Det mærkeligste ved denne lille episode var, at Dolly ikke syntes at vide noget af det. Hun så så uskyldig og ligegyldig ud, når hun fæstede sine øjne på Joe, at det var formelig opirrende.

Men hun talte dog; talte om sin forskrækkelse, om at Joe havde reddet hende, om sin taknemmelighed, om sin frygt for ikke at have takket ham nok, om, at de fra nu af altid skulle være venner og om alt sådan noget. Og da Joe sagde, ikke venner, håbede han, blev Dolly ganske forundret og sagde, ikke fjender, håbede hun; og da Joe så sagde, om de ikke kunne blive noget, der var langt bedre end nogen af delene, opdagede Dolly

pludselig en stjerne, der var klarere end alle de andre, og henledte hans opmærksomhed på den og blev ti tusinde gange uskyldigere og ligegyldigere end før.

På denne måde drog de afsted, idet de næsten hele tiden talte i en hviskende tone og ønskede, at vejen havde været ti gange så lang – i det mindste ønskede Joe det. Da de var nåede til udkanten af skoven og kom ud på den mere befærdede del af landevejen, hørte de bag ved dem lyden af en hests hovslag i et rask trav, der hurtigt blev stærkere, alt som den nærmede sig, og aflokkede mrs. Varden et skrig, mens rytteren, der nu kom sprængende og holdt sin hest an ved siden af dem, svarede med råbet: "God ven!"

"Atter dette menneske!" udbrød Dolly gysende.

"Hugh!" sagde Joe, "hvad ærinde er du ude i?"

"Jeg kommer for at ride tilbage med Dem," svarede han med et hånligt blik på klejnsmedens datter. "*Han* har sendt mig."

"Min fader!" sagde stakkels Joe, idet han halvt højt gav sine følelser luft i det usønlige udbrud: "Vil han da aldrig anse mig for at være mand for at kunne passe på mig selv?"

"Ja," svarede Hugh på den første del af spørgsmålet, "vejene er ikke sikre, sagde han, og det var bedst, at De havde en ledsager."

"Så rid til da," sagde Joe, "jeg vil ikke vende om endnu."

Hugh adlød, og de drog videre. Han havde sat sig i hovedet at ville ride lige foran vognen, og fra denne plads drejede han idelig hovedet og så sig tilbage. Dolly mærkede, at han så på hende, men hun vendte øjnene bort og turde ikke en eneste gang løfte dem i vejret, så stor var den rædsel, han havde indgydt hende.

Denne afbrydelse og den deraf følgende årvågenhed hos mrs. Varden, der hidtil havde nikket i søvne, undtagen et minut eller to ad gangen, når hun havde skændt på klejnsmeden, fordi han havde understået sig til at gribe fat i hende for at hindre hende fra at dingle af vognen, lagde bånd på den hviskende samtale og gjorde det vanskeligt at fortsætte den. Og førend de havde kørt en fjerdingvej til, holdt Gabriel efter sin kones anmodning stille, og denne gode dame forsikrede nu, at hun ikke på nogen måde ville tillade, at Joe red et skridt videre. Forgæves forsikrede Joe på sin side, at han ikke var det mindste træt, at han lige straks ville vende om, og at han ville se dem lykkelig og vel forbi det og det punkt og så fremdeles. Mrs. Varden var i det stædige hjørne, og når det var tilfældet, stod det ikke i noget menneskes magt at overtale hende.

"God nat, siden det endelig skal være," sagde Joe sørgmodigt.

"God nat," svarede Dolly, "og vogt Dem for dette menneske og tro ham endelig ikke," ville hun have tilføjet; men han havde vendt sin hest og holdt tæt ved dem. Der var derfor ikke andet for hende at gøre end lade Joe give hendes hånd et sagte tryk og, da vognen var kommet et stykke bort, at se sig tilbage og vinke med den, mens han endnu tøvede på det sted, hvor de var skiltes, med Hughs mørke skikkelse ved siden af sig.

Hvad hun tænkte på hjemvejen, og om karetmageren indtog en lige så fordelagtig plads i hendes tanker, som han havde indtaget om formiddagen, vides ikke. Endelig kom de hjem – endelig; for vejen var lang, og den blev ikke kortere ved mrs. Vardens gnaveri. Da Miggs hørte lyden af hjulene, kom hun øjeblikkelig ud i døren.

"Her er de, Simmum, her er de!" råbte hun, idet hun klappede i hænderne og ilede hen til sin madmoder for at hjælpe hende ned. "Kom med en stol, Simmum. Nå, har De ikke haft godt af turen, madam? Føler De Dem ikke bedre tilpas, end hvis De var blevet hjemme? Men du store Gud, hvor De er kold! Bevares, sir, hun er jo en ren isklump!"

"Ja, det kan jeg ikke gøre for, min gode pige. Du gør bedst i at føre hende ind i varmen!" sagde klejnsmeden.

"Husbond lader så ufølsom, madam," sagde Miggs i en medlidende tone, "men han mener det såmænd ikke. Efter den tilstand, han har set Dem i her i dag, kan jeg ikke tro andet, end at han har et alt for kærligt hjerte til at være uvenlig mod Dem. Gå ind og sæt Dem ved kaminen, så er De sød."

Mrs. Varden føjede sig efter hende. Klejnsmeden gik bagefter med hænderne i lommen, og Tappertit traskede med vognen hen til en stald der i nærheden.

"Kære Martha," sagde klejnsmeden, da de var kommet ind i dagligstuen, "hvis du enten selv ville se lidt efter Dolly eller lade en anden gøre det, ville det ikke være mere end rimeligt og billigt. Hun er blevet forskrækket og er slet ikke vel i aften."

Dolly havde virkelig kastet sig på sofaen, aldeles ligegyldig for al den stads, hun om formiddagen havde været så stolt af, og græd heftigt, mens hun skjulte sit ansigt i sine hænder.

Ved synet af dette fænomen – for Dolly var slet ikke vant til at give den slags forestillinger, idet hendes moders eksempel tværtimod havde lært hende at sky dem så meget som muligt – erklærede mrs. Varden, at aldrig havde en kone været så plaget som hun; hendes liv var en uafbrudt række af prøvelser; hver gang hun var stemt til glæde og munterhed, skulle hendes

omgivelser nok lægge en dæmper på hendes gode humør, og havde hun også fornøjet sig den dag, og Himlen var hendes vidne, at hun kun sjældent undte sig selv en fornøjelse, så måtte hun nu også bøde for det. I alle disse udtalelser samstemmede Miggs fuldkommen. Stakkels Dolly blev imidlertid ikke bedre af disse oplivende midler, men snarere værre, og da moderen og Miggs så, at hun virkelig var dårlig, rørtes de til medlidenhed og tog sig alvorligt af hende.

Men selv da var deres godhed præget af deres sædvanlige politik, og skønt Dolly lå afmægtig, blev det gjort klart for den svageste fatteevne, at det var mrs. Varden, som var den lidende. Da Dolly således begyndte at blive lidt bedre og var kommet i den tilstand, hvor formaninger og argumenter efter erfarne matroners mening kunne anvendes med held, foreholdt hendes moder med tårer i øjnene hende, at om hun også den dag var blevet pint og plaget, så måtte hun huske på, at sligt var den fælles lod for hele menneskeslægten og i særdeleshed for kvinderne, som i hele deres liv ikke kunne vente sig andet, men måtte vænne sig til from tålmodighed og hengivelse i skæbnens vilje. Mrs. Varden bad hende gøre sig det klart, at hun med det første efter al sandsynlighed ville blive nødt til at gøre vold på sine følelser og finde sig i at blive gift, og at ægtestanden var en stand, der, som hun hver dag i sit liv kunne se – og i virkeligheden også så – fordrede megen styrke og overbærenhed. Med levende farver forestillede hun hende, at hvis hun – mrs. Varden – ikke, mens hun styrkede sin kurs gennem denne jammerdal, var blevet holdt oppe af en stærk pligtfølelse, der alene gav hende kraft og hindrede hende fra at bukke under, måtte hun for mange år siden have ligget i sin

grav, og i så tilfælde gad hun nok vide, hvad der ville være blevet af den vildfarende sjæl – nemlig klejnsmeden – hvis øjesten hun var, og på hvis sti hun var ligesom et skinnende lys og en ledende stjerne.

Også Miggs udtalte sig i samme retning. Hun sagde, at miss Dolly i sandhed kunne tage et eksempel af sin velsignede moder, der, som hun altid havde sagt og altid ville sige, om hun så i den næste minut skulle blive hængt og parteret for det, var det blideste, elskeligste, mest overbærende og hårdest prøvede kvindelige væsen, man kunne tænke sig, så at alene fortællingen om hendes fortræffelige egenskaber havde frembragt en så gavnlig forandring hos hendes egen svigerinde, at i stedet for at hun og hendes mand tidligere havde levet som hund og kat sammen og plejet at bombardere hinanden med messinglysestager, pottelåg, strygejern og lignende slående argumenter, var de nu det lykkeligste og kærligste ægtepar på Guds grønne jord, hvad enhver kunne overbevise sig om hvad dag det skulle være, ved at henvende sig i Forgyldte Løve nummer syv og tyve, anden klokkestreng til højre. Efter at have kastet et blik på sig selv som en forholdsvis uværdig person, skønt ikke uden al fortjeneste, bønfaldt hun hende om at komme i hu, at hendes merbemeldte dyrebare og eneste moder havde et svageligt helbred og et pirreligt sind og stadig var udsat for sorger i det huslige liv, i sammenligning med hvilke tyve og røvere var for intet at regne; og alligevel gav hun aldrig fortabt eller hengav sig til fortvivlelse og harme, men var altid parat til en frisk omgang, for at tale i boksersproget, og gik på, som om intet var hændt. Da Miggs havde sluttet sin solo, faldt hendes madmoder atter ind, hvorpå de begge opførte en duet i

samme toneart og med det omkvæd, at mrs. Varden var den forfulgte uskyldighed i egen person, og mr. Varden, som mandkønnets eneste tilstedeværende repræsentant, et individ med lastefulde og rå vaner og følelsesløs for de velsignelser, der var blevet ham til del. Ja, så raffineret var deres talent til at angribe under deltagelsens maske, at da Dolly, efter at være kommet til sig selv igen, ømt omfavnede sin fader ligesom for at forfægte hans hjertes godhed, udtalte mrs. Varden det højtidelige håb, at dette ville være en lære for ham i resten af hans dage, og at han for fremtiden ville lade kvindens natur vederfares en smule retfærdighed, et håb, miss Miggs gav sin fulde tilslutning ved en vedholdende snøften og hosten, der var mere betydningsfulde end den længste tale.

Men den største fryd for Miggs' hjerte var, at hun ikke alene fik en fuldstændig beretning om alt, hvad der havde tildraget sig, men samtidig havde den sjældne glæde at kunne bringe den videre til Tappertit og således rigtigt pine og drille ham. Denne unge mand var nemlig på grund af Dollys ildebefindende blevet anmodet om at spise sin aftensmad i værkstedet, og der bragte den skønne Miggs den egenhændigt hen.

"Åh, Simmum," sagde den unge dame, "der er rigtig nok gået artige ting for sig i dag! Du gode Gud, Simmum!"

Tappertit, der ikke var i det bedste humør og allermindst kunne lide Miggs, når hun lagde hånden på brystet og snappede efter vejret, eftersom hendes mangelfulde former trådte stærkest frem under sådanne omstændigheder, fikserede hende med den mest overmodige mine og nedlod sig ikke til at ytre den fjerneste nysgerrighed.

"Jeg har aldrig i mit liv hørt mage!" fortsatte Miggs. "At nogen gider give sig i kast med hende – at nogen gider gøre det! Det er ligefrem latterligt – hi, hi hi!"

Da Tappertit mærkede, at der var en dame med i spillet, opfordrede han i en hoven tone sin skønne veninde til at udtale sig tydeligere og forlangte at vide, hvem hun mente med "hende".

"Ih, denne Dolly," svarede Miggs med en yderst skarp betoning af navnet, "men den unge Joseph Willet er min tro en brav karl, og han fortjener hende, det gør han."

"Kvinde," sagde Tappertit og sprang ned fra disken, hvorpå han havde siddet, "vogt dig!"

"Gud fri og bevare os, Simmum!" udbrød Miggs med påtaget forbavselse. "De skræmmer jo livet af mig! Hvad er der i vejen?"

"Der gives strenge," sagde Tappertit og svingede sin bordkniv i luften, "i det menneskelige hjerte, som helst ikke må anslås. Det er det, der er i vejen."

"Nå, ja, ja da – når De tager sådan på vej," sagde Miggs og vendte sig bort.

"Lige meget," udbrød Tappertit, idet han greb hende om håndleddet, "hvad mener du, Jesabel? Hvad var det, du ville sige? Svar mig!"

Trods denne uhøflige opfordring, adlød Miggs dog med glæde og fortalte ham, hvorledes deres unge frøken var blevet overfaldet af tre eller fire store mænd, som sikkert ville have bortført og måske have myrdet hende, hvis Joseph Willet ikke i tide var kommet til og alene havde slået dem på flugt og befriet hende, hvorved han havde skaffet sig et varigt krav på

beundring hos sine medmennesker i almindelighed og på evig kærlighed og taknemmelighed hos Dolly i særdeleshed.

"Godt," sagde Tappertit, idet han trak vejret dybt, da fortællingen var ude, og purrede sig i håret, så at det rejste sig som børster over hele hans hoved, "hans dage er talte."

"Å Simmum!"

"Jeg siger dig, hans dage er talte. Forlad mig. Gå din vej!"

Miggs gik på hans bud, men mindre for at adlyde, end fordi hun længtes efter at komme til at le i enrum. Da hun havde givet sin glæde luft, vendte hun tilbage til dagligstuen, hvor klejnsmeden, opmuntret af stilheden og Toby, var blevet snaksom og oplagt til at se dagens hændelser fra den gemytlige side. Men mrs. Varden, hvis praktiske religion, hvad der ikke er usædvanligt, som regel ikke tillod hende at glemme, snubbede ham af med en forelæsning om det syndige i sådanne udskejelser og sagde, at det var på høje tid at gå til ro. Til ro gik hun altså med et udseende så skummelt og barsk som Majstangens egen gallaseng, og til ro gik kort efter også husets øvrige beboere.

23

Tusmørket var allerede for nogle timer siden veget for aftenen, og det var middagstid i de kvarterer af byen, hvor "verden" værdigedes at opholde sig – for verden var den gang, ligesom nu, af et meget indskrænket omfang og tog ikke stor plads op – da Chester hvilede sig på en sofa i sit påklædningsværelse i Temple og underholdt sig mod en bog.

Han var, som det lod, i færd med at klæde sig på i god ro og mag, og efter at være kommet halvvejen tog han sig nu en lang hvile. Hans ben og fødder var pyntet helt færdige efter datidens eleganteste mode, men han havde endnu resten af sit toilet tilbage. Kjolen hang som en finere udgave af en fugleskræmsel på dens eget stativ; vesten var lagt således, at den tog sig rigtig godt ud; de forskellige prydelser, der hørte til hans dragt, var arrangeret på den mest tillokkende måde, og dog lå han og dinglede med benene imellem sofaen og gulvet så fordybet i sin bog, som om intet andet end sengen ventede på ham.

"På min ære," sagde han, idet han endelig vendte øjnene op imod loftet med et udtryk, som om han grundede alvorlig over, hvad han havde læst, "på min ære, den mesterligste skildring, de fineste tanker, den smukkeste moral og de nobleste anskuelser! Ak, Ned, Ned, ville du bare danne din ånd efter sådanne forskrifter, ville vi ikke være uenige om et eneste spørgsmål, der kunne opstå imellem os!"

Disse ord henvendtes, ligesom hans øvrige bemærkninger, til den tomme luft; for Edward var ikke til stede, og faderen var

ganske alene.

"Mylord Chesterfield," sagde han, idet han lagde sin hånd på bogen, "kunde jeg i tide have draget fordel af Deres geni til at danne min søn efter det mønster, De har efterladt alle kloge fædre, ville både han og jeg have været rige. Shakespeare var unægtelig udmærket på sin vis; Milton god, om end langtrukken; lord Bacon dybsindig og grundlærd; men den forfatter, som burde være sit fædrelands stolthed, er mylord Chesterfield."

Han blev atter tankefuld, og tandstikkeren kom frem.

"Jeg troede at være en temmelig dannet verdensmand," fortsatte han; "jeg smigrede mig med at være ganske godt kendt med de små kunster og finesser, som udmærker mænd af verden fremfor tølpere og bønder og gør deres karakter så forskellig fra det indbegreb af yderligt vulgære meninger, der kaldes nationalkarakteren. Set bort fra, at man naturligvis er tilbøjelig til at overvurdere sig selv, troede jeg, at jeg virkelig var det, men på hver side hos denne oplyste forfatter finder jeg forstillelseskunsten udviklet til en fuldkommenhed, som aldrig har anet mig, så mange ypperlige, egenkærlige træk, som jeg aldrig har kendt. Jeg måtte rødme over mig selv lige over for denne mægtige ånd, hvis man kunne rødme over noget, når man ihukommer hans lærdomme. En vidunderlig mand! En sand adelsmand! Enhver konge eller dronning kan skabe en lord, men kun Satan selv – og gratierne – kan skabe en Chesterfield."

Mennesker, som er grundfalske og hule, søger sjældent at skjule disse laster for sig selv, men alligevel gør de, netop idet de vedkender sig dem, krav på at eje de dyder, som de synes

mest at foragte. "For," siger de, "dette er ærlighed, dette er sandhed. Alle mennesker er ligesom vi, men de har ikke oprigtighed nok til at tilstå det." Jo mere de lader, som om de nægter tilværelsen af al ærlighed i verden, des mere vil de regnes for at have den i dens dristigste skikkelse, og dette er en ubevidst kompliment til sandheden fra disse filosoffers side, som lige indtil dommedag vil vende latteren imod dem.

Efter at have lovprist sin yndlingsforfatter tog Chester i sit overmål af beundring atter fat på bogen og gjorde sig allerede rede til yderligere at studere dens ophøjede moral, da han forstyrredes af en larm ved yderdøren, der syntes at hidrøre fra, at hans tjener søgte at hindre en eller anden uvelkommen gæst fra at trænge sig ind.

"Det er noget sent for en påtrængende kreditor," sagde han, idet han trak øjenbrynene i vejret med et lige så flegmatisk undrende udtryk, som om larmen kom ude fra gaden og ikke i fjerneste måde vedrørte ham, "langt efter deres sædvanlige tid. Sagtens det sædvanlige påskud. Uden tvivl har han en svær udbetaling i morgen. Han spilder sin tid, stakkels fyr, og tid er penge, som det gode ordsprog siger, skønt jeg aldrig har fundet det stadfæstet. Nå, hvad nu? Du ved jo, at jeg ikke er hjemme."

"En mand, sir," svarede tjeneren, der på sin vis var fuldt så koldblodig og ligegyldig som sin herre, "har bragt den ridepisk, De tabte forleden dag. Jeg sagde ham, at De var ude; men han svarede, at han ville vente, mens jeg bragte den ind, og ville ikke gå, førend jeg havde gjort det."

"Deri havde han ret," svarede hans herre, "og du er et tossehoved, som ikke har mindste forstand eller dømmekraft.

Lad ham komme ind, men pas på, at han først skraber sine sko af i fem minutter."

Tjeneren lagde pisken på en stol og gik. Herren, som kun havde hørt hans fodtrin på gulvet, uden at gøre sig den ulejlighed at vende sig om og se på ham, lukkede sin bog og forfulgte den tankegang, hans indtrædelse havde forstyrret.

"Var tid penge," sagde han, legende med sin snustobaksdåse, "ville jeg gå på akkord med mine kreditorer og give dem – lad mig en gang se – hvor meget om dagen? Der er nu min middagslur – en time – den må de gerne få og bruge, som de vil. Om formiddagen mellem frokosten og avisen kunne jeg afse nok en time til dem og om aftenen førend bordet endnu en. Det var altså tre timer. De kunne i tolv måneder gøre sig betalt med renter ved deres visitter. Jeg tror, jeg vil foreslå Dem det. Ah, min kentaur, er du der?"

"Ja, her er jeg," svarede Hugh, idet han trådte ind, ledsaget af en hund, der var lige så vild og trodsig som han selv, "og jeg har haft umage nok for at slippe her ind. Hvorfor beder De mig om at komme og holder mig ude, når jeg kommer?"

"Min gode mand," svarede den anden, idet han løftede sit hoved en smule op fra puden og betragtede ham ligegyldigt fra øverst til nederst, "det glæder mig at se dig og i din nærværelse her at have det allerbedste bevis for, at du ikke er blevet holdt ude. Hvorledes har du det?"

"Jeg har det godt nok," svarede Hugh utålmodigt.

"Du ser ud som sundheden selv. Sæt dig ned."

"Jeg vil hellere stå," sagde Hugh.

"Gør, som du vil, min ven," svarede Chester, idet han stod op og langsomt trak slåbrokken af, hvorpå han satte sig foran

toiletspejlet, "gør endelig, som du vil."

Efter at have sagt dette i den høfligste og venligste tone blev han ved at klæde sig på og brød sig ikke videre om sin gæst, der blev stående på den samme plet, som om han var tvivlrådig om, hvad han skulle gøre, og fra tid til anden skulede arrigt til ham.

"Vil De tale med mig, herre?" sagde han efter et langt ophold.

"Min rare ven, du er lidt gnaven og sær. Jeg vil vente, til du ganske er blevet dig selv igen. Jeg har ikke hastværk."

Denne optræden gjorde den tilsigtede virkning. Den ydmygede og gjorde manden skamfuld og gjorde ham endnu mere vaklende og tvivlrådig. Hårde ord havde han kunnet svare på; grovheder ville han have betalt tilbage med renter; men denne koldsindige, høflige, hånlige, rolige modtagelse lod ham føle hans egen ringhed langt mere end de vidtløftigste argumenter. Alt hjalp til at frembringe denne virkning. Hans eget rå mæle i sammenligning med den andens bløde, overtalende tonefald; hans plumpe holdning og Chesters polerede væsen; hans pjaltede, uordentlige og skødesløse påklædning og den elegante dragt, han så foran sig, sammen med alle de uvante luksusgenstande og bekvemmeligheder i værelset, og den tavshed, der gav ham lejlighed til at iagttage disse ting og føle, hvor ilde tilpas de gjorde ham; alle disse indflydelser, der alt for ofte gør indtryk på dannede ånder og bliver næsten en uimodståelig magt, når de virker på en ånd som hans, overvældede aldeles Hugh. Lidt efter lidt flyttede han sig nærmere hen til Chesters stol, og efter over hans skulder at have skottet til billedet af hans ansigt i spejlet, ligesom for deri at søge en slags opmuntring, sagde han omsider med et plumpt forsøg på en forsoning:

"Vil De tale med mig, herre, eller skal jeg gå min vej?"

"Tal du," sagde Chester, "min gode ven. Jeg har jo talt, har jeg ikke? Jeg venter kun på dig."

"Må jeg da spørge, sir," svarede Hugh med stigende forlegenhed, "er jeg den mand, som De hemmeligt gav Deres ridepisk, førend De red bort fra Majstangen, og som De pålagde at bringe Dem den igen, når han ønskede at tale med Dem om en vis sag?"

"Javel er det dig, med mindre du har en tvillingbroder," sagde Chester med et blik på spejlbilledet af hans spændte ansigt, "hvilket jeg næsten må holde for usandsynligt."

"Så er jeg kommet, sir," sagde Hugh, "og jeg har bragt den med og noget mere til. Her er et brev, sir, som jeg tog fra den person, der skulle besørge det."

Med disse ord lagde han Dollys sidste epistel på toiletbordet, det brev, der havde voldt hende så megen uro.

"Tog du det med magt, min brave ven?" spurgte Chester, idet han uden mindste kendelig forundring eller tilfredshed kastede sit øje på det.

"Ikke ganske. Til dels."

"Hvem var det bud, du tog det fra?"

"Et fruentimmer. En datter af mr. Varden."

"Ja så," sagde Chester muntert, "hvad mere tog du fra hende?"

"Hvad mere?"

"Ja," sagde den anden i en drævende tone; for han var netop i færd med at lægge et ganske lille stykke engelsk plaster på en ganske lille filipens tæt ved den ene mundvig, "hvad mere?"

"Nå – et kys," svarede Hugh efter nogen tøven.

"Og hvad mere?"

"Intet."

"Jo," sagde Chester i samme tone og smilede et par gange for at prøve, om plasteret sad fast, "jo jeg tror, at der var noget mere. Jeg har hørt tale om et lille simpelt smykke – en bagatel – en ting af så ringe værdi, at du måske har glemt det. Husker du ikke noget af den slags – som for eksempel et armbånd?"

Idet Hugh fremmumlede en ed, stak han hånden ind på brystet og tog armbåndet frem, der var svøbt ind i en visk hø. Han ville allerede til også at lægge dette på bordet, da hans velynder standsede hans hånd og bad ham gemme det igen.

"Det tog du for din egen mund, min fortræffelige ven," sagde han, "og skal derfor beholde det. Jeg er hverken tyv eller hæler. Du gør bedst i at gemme det. Og lad mig heller ikke se, hvor du skjuler det," tilføjede han og vendte hovedet bort.

"Er De ikke en hæler?" udbrød Hugh plumpt, trods den voksende respekt, som han følte for ham, "hvad kalder De da dette, herre?" tilføjede han og slog med sin tunge næve på brevet.

"Det kalder jeg noget ganske andet. Jeg skal straks bevise det, som du skal få at se. Du er sagtens tørstig?"

Hugh tørrede sig om munden med sit ærme og svarede brummende ja.

"Gå hen til det skab og tag mig en flaske, som du vil finde der, og et glas."

Han adlød. Hans velynder fulgte ham med øjnene og smilede, da han havde vendt ryggen til, således, som han endnu ikke havde gjort, mens han havde stået ved siden af spejlet. Da han kom tilbage, fyldte han glasset og bad ham drikke. Da

denne dram var gledet ned, skænkede han ham en til og endnu en.

"Hvor mange kan du tåle?" spurgte han, idet han atter skænkede i glasset.

"Så mange, som De vil give mig. Skænk væk! Til randen. En pokal med en perle i midten! Giv mig mere," tilføjede han, idet han skyllede det ned gennem sin lodne strube, "og jeg er villig til at begå et mord, hvis De beder mig om det!"

"Da jeg ikke agter at bede dig om det, og du muligvis kunne gøre det uopfordret, hvis du blev synderligt længere ved," sagde Chester med den største sindsro, "vil vi standse med det næste glas, hvis du ikke har noget imod det, min gode ven. – Du havde drukket, førend du kom her."

"Det gør jeg altid, når jeg kan få noget," udbrød Hugh støjende, idet han svang det tomme glas over sit hoved og satte sig i en plump dansestilling, "og hvorfor ikke? Ha, ha, ha! Hvad er så godt for mig som dette? Hvad har nogen sinde været det? Hvad andet har holdt kulden ude i de kolde vinternætter og forjaget sulten i hungerens tid? Hvad andet har givet mig mands mod og styrke, hvorimod menneskene gerne havde ladet mig dø som et spædt barn? Jeg havde aldrig fået en mands hjerte, når dette ikke havde været. Jeg ville være død i en grøft. Hvor er den, der, ligesom dette, bød mig være ved frisk mod, da jeg var en syg og svag stakkel med vaklende knæ og matte øjne? Jeg har i det mindste aldrig set ham. Jeg drikker en skål for den kære drik, herre, ha, ha, ha!"

"Du er en meget livlig ung mand," sagde Chester, idet han med største omhyggelighed bandt sit halstørklæde og bevægede

hovedet en smule fra den ene side til den anden for at få sin hage til at hvile på det rette sted, "en rigtig lystig fyr."

"Ser De denne hånd, herre, og denne arm?" spurgte Hugh, idet han blottede det senefulde lem lige op til albuen, "en gang var den ikke andet end skind og ben og ville nu have været støv på en eller anden fattigkirkegård, hvis jeg ikke havde slået mig på drik."

"Dæk den kun igen," sagde Chester; "man kan godt se, at den er ægte uden det."

"Jeg ville aldrig have haft mod til at tage et kys fra den stolte lille skønhed, herre, hvis jeg ikke havde drukket," udbrød Hugh. "Ha, ha, ha! Det var et rart kys, kan De tro, så sødt som sukker. Det kan jeg takke den kære drik for. Jeg vil drikke endnu en skål for den kære drik, herre. Skænk mig et glas endnu; nå, kun ét til."

"Du er sådan en lovende ung mand," sagde hans velynder, idet han forsigtigt trak sin vest på uden at ænse denne anmodning, "at jeg må advare dig imod alt for ofte at stramme dig op ved hjælp af flasken, for at du ikke skal blive hængt før tiden. Hvor gammel er du?"

"Det ved jeg ikke."

"I hvert tilfælde er du ung nok til endnu i nogle år at undgå, hvad jeg vil kalde en naturlig død. Hvor kan du efter et så kort bekendtskab betro dig i mine hænder med strikken om halsen? Du må være meget godtroende af dig!"

Hugh trådte et par skridt tilbage og så på ham med en blanding af rædsel, harme og forundring. Idet hans velynder beskuede sig selv i spejlet med samme velbehag som før og talte

så roligt, som om det var en eller anden morsom skandalehistorie, han drøftede, fortsatte han:

"Røveri midt på landevejen, min unge ven, er et meget farligt og kildent arbejde. Det kan måske være fornøjeligt nok, så længe det varer, men ligesom så mange andre glæder i denne ubestandige verden varer det sjældent længe. Og hvis du i din ungdommelige åbenhjertighed er så villig til at snakke af skole om det, er jeg bange for, at din løbebane bliver grumme kort."

"Hvad skal det sige?" sagde Hugh, "hvad taler De om, herre? Hvem var det, der satte det i mig?"

"Hvem?" sagde Chester, idet han pludselig vendte sig om og for første gang så ham lige i ansigtet. "Jeg hørte ikke, hvad du sagde. Hvem det var?"

Hugh stammede og mumlede noget, som ikke kunne høres.

"Hvem det var? Det gad jeg nok vide," sagde Chester med den mest indsmigrende elskværdighed, "en landlig skønhed måske? Men vær forsigtig, min gode ven. De er ikke altid at stole på. Følg mit råd og tag dig i agt."

Med disse ord vendte han sig atter om mod spejlet og fortsatte sit toilet.

Hugh ville have svaret ham, at han selv, spørgeren, havde sat det i ham, men ordene blev siddende i hans hals. Den mageløse snildhed, hans velynder havde ført ham hen til dette punkt og ledet hele samtalen med, gjorde ham ganske forvirret. Han tvivlede ikke på, at hvis han havde givet det svar, der svævede ham på læberne, da Chester vendte sig om og spurgte ham så skarpt, ville han lige på stedet have ladet ham arrestere og stille for en dommer med de stjålne koster på sig, i hvilket tilfælde det var lige så vist, at han ville være blevet hængt, som det var,

at han var blevet født. Den magt, som det var verdensmandens hensigt at skaffe sig over dette ville redskab, var fra nu af vundet. Hughs underkastelse var fuldstændig. Han frygtede ham over al beskrivelse og følte, at mr. Chester ved en snedig benyttelse af tilfældet havde spundet et garn om ham, som ved den mindste berøring af denne mesterhånd ville klynge ham op i galgen.

Mens disse tanker for Hugh gennem hovedet, og han på samme tid undrede sig over, hvorledes han, der var kommet der så stolt af denne mands fortrolighed, kunne være blevet så hurtigt og så fuldstændigt kuet, stod han og krøb sammen foran ham, idet han fra tid til anden så på ham med urolige blikke, mens han fuldendte sin påklædning. Da dette var gjort, tog han brevet, brækkede seglet og læste det i al magelighed igennem, idet han lagde sig tilbage i lænestolen.

"Meget nydeligt skrevet, det må jeg sige! Et ægte fruentimmerbrev, fuldt af, hvad folk kalder ømhed, uegennyttighed, hjerte og alt sådan noget!"

Mens han talte, snoede han det sammen, og idet han kastede et ligegyldigt blik på Hugh, som om han ville sige: "Ser du dette?" holdt han det ind i det brændende lys, og da det stod i lue, kastede han det ind i kaminen, hvor det snart forvandledes til aske.

"Det var adresseret til min søn," sagde han henvendt til Hugh, "og du gjorde meget rigtigt i at bringe mig det. Jeg åbnede det på mit eget ansvar, og du ser, hvad jeg har gjort med det. Tag dette for din ulejlighed."

Hugh trådte frem for at modtage det pengestykke, han rakte ud imod ham. Idet han lagde det i hans hånd, sagde han:

"Skulle du tilfældigvis finde noget mere af denne slags eller opsnuse et eller andet, som du mener kunne interessere mig, så bringer du mig det jo nok, min ven, ikke sandt?"

Dette blev sagt med et smil, som antydede, eller som Hugh tydede som: "Lad være, om du tør!" Han svarede, at det skulle han nok.

"Og nu skal du slet ikke," sagde hans velynder med den venligste beskyttermine, "nu skal du slet ikke være bange eller urolig med hensyn til den lille ubesindighed, vi har talt om. Din hals er lige så sikker i mine hænder, min ven, som om det var et barns fingre, der omfattede den, det kan jeg forsikre dig. – Drik et glas til. Nu er du roligere."

Hugh modtog glasset af hans hånd og tømte det stiltiende med et stjålent øjekast på hans smilende ansigt.

"Drikker du – ha, ha, ha! – drikker du ikke længere en skål for den kære drik?" sagde Chester i sin mest indsmigrende tone.

"På Deres velgående," lød det tvære svar med noget, der nærmede sig et buk. "Jeg drikker på Deres velgående."

"Tak. Gud velsigne dig. Det er sandt, hvad er det, du hedder, min brave ven? Du kaldes Hugh, ved jeg nok, men dit andet navn?"

"Jeg har intet andet."

"Et løjerligt menneske! Mener du, at du aldrig har kendt noget andet, eller at du ikke vil sige mig det?"

"Jeg ville gerne sige det, hvis jeg kunne," svarede Hugh hurtigt, "men jeg kan ikke. Jeg er altid blevet kaldt Hugh, intet andet. Jeg har hverken kendt, set eller tænkt på en fader, og jeg var en dreng på seks år – det er just ikke så meget gammel – da

de hængte min moder i Tyburn for en forsamling af et par tusinde mennesker. De kunne gerne have ladet hende leve. Hun var fattig nok."

"Hvor sørgeligt!" udbrød hans velynder med et nedladende smil. "Jeg tvivler ikke på, at hun må have i været et overordentlig smukt fruentimmer."

"Ser De min hund der?" spurgte Hugh pludselig.

"Sikkert trofast," svarede hans velynder og så på den gennem sin lorgnet, "og umådelig klog. Dydige og begavede skabninger er altid yderst grimme, hvad enten de er dyr eller mennesker."

"En hund som den og af samme race var med undtagelse af mig det eneste levende væsen, som hylede den dag," sagde Hugh. "Blandt de to tusinde – flokken var så meget des større, fordi det var et fruentimmer – havde kun hunden og jeg nogen medlidenhed. Havde den været et menneske, ville den have været glad ved at blive hende kvit, for hun var nødt til at holde den på sulteføde, men da den var hund og ikke havde menneskeforstand, sørgede den."

"Det var unægtelig dumt af dyret," sagde Chester, "og ligner sådan et umælende kræ."

Hugh svarede ikke, men fløjtede ad sin hund, der ved denne lyd fo'r op og kom springende hen til ham, hvorpå han sagde sin deltagende ven godnat.

"God nat," svarede denne. "Husk på, at du for min skyld kan være rolig – fuldkommen rolig. Så længe du fortjener det, hvilket jeg håber, at du altid vil, har du i mig en ven, på hvis tavshed du kan stole. Tag dig nu bare selv i agt og tænk på, hvor galt det kunne være gået. God nat! Gud være med dig!"

Hugh følte en så dyb respekt for den skjulte mening i disse ord, som det var muligt, et sådant væsen kunne, og luskede så ydmygt og underdanigt ud ad døren – med en mine, kort sagt, der var så vidt forskellig fra den, han var kommet med – at hans velynder, efter at være blevet alene, smilede.

"Og dog," sagde han, idet han tog sig en pris, "kan jeg ikke lide, at de havde hængt hans moder. Den karl har et par smukke øjne, og hun var bestemt smuk. Men efter al sandsynlighed var hun simpel – rødnæset måske, og havde store fødder. Ja. Det var utvivlsomt dog det bedste."

Med denne trøstende tanke trak han sin kjole på, kastede et afskedsblik i spejlet og kaldte på sin tjener, der øjeblikkelig indfandt sig med en portechaise og to bærere.

"Føj!" sagde Chester, "om det så er den luft, som den kentaur har udåndet, synes den at være besmittet af bøddelkarren og stigen. Hør, Peak, hent noget lugtende vand og stænk det på gulvet og tag den stol, han har siddet på, bort og luft den godt ud. Stænk også lidt af den flakon på mig; jeg er nær ved at kvæles!"

Tjeneren adlød, og efter at værelset og dets herre var blevet rensede, havde Chester ikke andet tilbage at gøre end at forlange sin hat, stikke den flot under armen, sætte sig ind i portechaisen og lade sig bære bort, mens han nynnede en nymodens melodi.

24

Hvorledes den fuldendte kavaler tilbragte aftenen i en blændende og glimrende kreds, hvorledes han fortryllede alle dem, blandt hvilke han var, ved sin elegante holdning, sit høflige væsen, sin livlige konversation og sin blide stemme; hvorledes man i alle kroge hviskede om, at Chester var en mand med et så lykkeligt temperament, at intet bragte ham ud af ligevægt, at han hørte til dem, på hvem verdens sorger og vildfarelser ikke tyngede mere end hans kjole, og på hvis smilende ansigt et roligt og let sind stadig afspejlede sig; hvorledes ærlige mænd, der instinktmæssigt kendte ham bedre, ikke des mindre bukkede og skrabede for ham, snakkede ham efter munden og søgte at vinde hans opmærksomhed; hvorledes folk, hos hvem der virkelig var noget godt, fulgte med strømmen og sleskede og smigrede og applauderede og foragtede sig selv, mens de gjorde det, og dog ikke havde kraft til at stå imod; hvorledes han, kort sagt, var en af dem, der blev modtaget og feteret i det gode selskab – som det hedder – af snese af mennesker, der hver for sig ville gyse tilbage for og føle sig frastødte af genstanden for deres overdrevne hyldest, det er noget så ganske naturligt, at det frembyder sig af sig selv. Noget så dagligdags behøver kun et blik i forbigående, og dermed er det forbi.

Der findes to slags menneskeforagtere, bortset fra de blotte narre og efterabere, der hylder denne trosbekendelse. De, som anser sig selv for undervurderede og tilsidesatte, udgør den ene

klasse, og de, som modtager smiger og tilbedelse, selv om de kender deres egen uværdighed, danner den anden; men man kan være vis på, at de mest hjerteløse misantroper altid hører til den sidstnævnte art.

Mens Chester næste morgen sad over ende i sengen og nippede til sin kaffe og med en slags hånligt velbehag mindedes, hvorledes han den foregående aften havde glimret og var blevet feteret og smigret, bragte hans tjener ham en ganske lille lap smudsigt papir, der var omhyggeligt forseglet på to steder og indeholdt følgende ord, skrevet med temmelig store bogstaver: "En ven. Ønsker en samtale. Straks. Under fire øjne. Brænd dette, når De har læst det."

"Men hvor i pokkers skind og ben har du fået dette?" spurgte hans herre.

Det var blevet leveret ham af en person, der endnu ventede uden for døren, svarede tjeneren.

"Med kappe og dolk?" spurgte Chester.

Med intet mere truende ved sig, viste det sig, end et læderskødskind og et snavset ansigt.

"Lad ham komme ind."

Ind kom han – mr. Tappertit, med håret endnu strittende som børster og i hånden en stor lås, som han lagde på gulvet midt i værelset, som om han var i færd med at gøre en eller anden kraftproduktion, som han skulle bruge den til.

"Sir!" sagde Tappertit med et dybt buk, "jeg takker Dem for denne nedladenhed og glæder mig ved at se Dem. Undskyld den simple stilling, jeg er i, sir, og udstræk Deres sympati til et menneske, som trods sit tarvelige ydre føler trang til noget langt højere."

Chester trak sengeomhænget længere tilbage og mønstrede ham med en uklar formodning om, at han var en eller anden vanvittig, der ikke alene havde sprængt døren til sit fængsel, men også taget låsen med. Tappertit bukkede igen og satte sine ben i den mest indtagende positur.

"De har formodentlig, sir," fortsatte han med hånden på brystet, "hørt tale om klejnsmed G. Varden i Clerkenwell i London, der udfører alt til faget henhørende både i byen og på landet?"

"Og hvad så?" spurgte Chester.

"Jeg er hans lærling, sir."

"Nå, og hvad så mere?"

"Hm! Tillader De, at jeg lukker døren, sir? Og vil De endvidere give mig Deres æresord på, at hvad der sker imellem os, vil blive den dybeste hemmelighed?"

Chester lagde sig roligt ned i sengen igen, og idet han vendte et aldeles uforstyrret ansigt mod den sælsomme fremtoning, der imidlertid havde lukket døren, bad han ham tale rent ud af posen og så fornuftigt, han kunne, hvis dette ikke var ham til alt for stor personlig ulejlighed.

"For det første, sir," sagde Tappertit, idet han tog et lille lommetørklæde frem og rystede det ud af dets folder, "da jeg intet kort har hos mig – for mestrenes misundelse holder os alt for langt nede til det – må jeg være så fri at byde Dem den bedste erstatning, som omstændighederne tillader. Hvis De vil tage dette i Deres egen hånd, sir, og kaste Deres blik på det højre hjørne," med anstand rakte han ham det, "vil De se mit kreditiv."

"Tak," svarede Chester, idet han høfligt tog imod det og gav sig til at studere nogle blodrøde skrifttræk i den ene ende. "Fire. Simon Tappertit. Et. – Er dette –"

"Med undtagelse af tallene, sir, er det mit navn," svarede lærlingen. "de tjener kun til vejledning for vaskekonen og står ikke i nogen som helst forbindelse med mig selv eller min familie. – Deres navn, sir," sagde Tappertit, idet han så meget vist på hans nathue, "er formodentlig Chester? De skal ikke tage den af, sir. Jeg ser tydeligt J. C. herfra. Resten vil vi tage for givet."

"Med forlov, mr. Tappertit," sagde Chester, "står det kunstfærdige stykke smedearbejde, som De har vist mig den ære at bringe med, i nogen umiddelbar forbindelse med den sag, vi skal forhandle?"

"Nej, sir," svarede lærlingen, "den er til en pakhusdør i Thames Street. "

"I så tilfælde, og da den har en stærkere lugt af olie, end jeg i almindelighed plejer at forfriske mit sovekammer med, vil De måske vise mig den tjeneste at lægge den uden for døren?"

"Med største fornøjelse," sagde Tappertit og lod gerningen følge på ordene.

"Jeg håber, De undskylder, at jeg har talt om det?"

"Der behøves ingen undskyldninger, sir. Og nu, med Deres tilladelse, til sagen."

Under hele denne samtale havde Chester ikke ladet sit ansigt fremvise andet end hans uforanderlige, rolige og høflige smil. Sim Tappertit, der havde alt for gode tanker om sig selv til at ane, at nogen kunne drive gæk med ham, fandt, at dette ikke var mere end den agtelse, som han havde ret til, og tog af denne

forekommende opførsel hos en fremmed anledning til at anstille en sammenligning, der ingenlunde var fordelagtig for den brave klejnsmed.

"Af hvad der foregår i vort hus," sagde Tappertit, "ved jeg, at Deres søn mod Deres ønske holder omgang med en ung dame. Deres søn har ikke behandlet mig godt."

"Det gør mig usigelig ondt at høre, mr. Tappertit."

"Tak, sir," sagde lærlingen, "det glæder mig at høre Dem tale således. Han er meget stolt, Deres søn, meget hovmodig."

"Jeg er bange for, at han er noget hovmodig," sagde Chester. "Jeg må sige, jeg var virkelig i forvejen bange for det, og nu stadfæster De min frygt?"

"Jeg ville få nok at gøre, hvis jeg skulle fortælle om al den ydmygende slavetjeneste, jeg har måttet gøre for Deres søn," sagde Tappertit. "De stole, jeg har måttet sætte hen til ham, de kareter, jeg har måttet hente for ham, de mangfoldige, fornedrende tjenester, jeg har måttet vise ham, og som der ikke står det mindste i min lærekontrakt om. Og desuden, sir, er han selv dog kun en ung mand, og jeg mener ikke, at 'tak skal du have, Sim,' er en passende tiltale ved sådanne lejligheder."

"Mr. Tappertit, De er ualmindelig forstandig af Deres alder. Bliv kun ved."

"Jeg takker Dem for Deres gode mening," sagde Sim, i høj grad smigret, "og skal stræbe at gøre det. Af denne grund, sir, og måske af endnu et par andre grunde, som jeg ikke har nødig at udbrede mig over, er jeg på Deres side. Og hvad jeg vil sige Dem, er dette, at så længe vore folk holder til i den gemytlige gamle Majstang og rejser frem og tilbage med breve og bud og besørger alle slags ærinder, vil De ikke kunne forhindre Deres

søn fra at holde forbindelsen med den omtalte unge dame, ikke om hele hestgarden passede på ham, og hver eneste mand var i fuld uniform."

Tappertit tav for at trække vejret oven på dette og begyndte derefter på en frisk.

"Nu kommer jeg til sagen, sir. 'Hvorledes skal alt dette forebygges?' vil De spørge mig. Det skal jeg sige Dem; hvis en hæderlig, høflig, smilende gentleman som De –"

"Mr. Tappertit – De er virkelig –"

"Nej, nej, det er mit alvor," svarede lærlingen, "det er det, på min ære. hvis en hæderlig, høflig, smilende gentleman som De ville tale kun ti minutter med den gamle madam – jeg mener mrs. Varden – og smigre lidt for hende, ville De vinde hende for altid. Og dermed ville da også det være vundet, at hendes datter Dolly –" Her bredte en blussende rødme sig over Tappertits ansigt, "- ikke længere ville få lov til at gå bud imellem de to kærestefolk, men førend det er kommet dertil, vil intet holde hende derfra. Husk vel på det."

"Mr. Tappertit, Deres menneskekundskab –"

"Vent lidt," sagde Sim, idet han med en frygtelig ro lagde armene over kors, "nu kommer jeg til hovedsagen. I Majstangen er der en skurk, et uhyre i menneskeskikkelse, en rigtig ærkevagabond, og hvis De ikke skiller Dem af med ham og i det allermindste får ham nappet og ført bort – mindre kan ikke gøre det – skaffer han Deres søn gift med det unge fruentimmer lige så vist og sandt, som om han var ærkebiskoppen af Canterbury selv. Han vil gøre det, sir, af bare had og ondskab mod Dem, ikke at tale om fornøjelsen ved at begå en slet handling, der for ham er løn nok. Vidste De,

hvorledes denne slyngel, denne Joseph Willet – således hedder han – løber os på dørene og sværter og bagvasker og truer Dem, og hvorledes jeg gyser ved at høre ham tale, ville De hade ham stærkere, end jeg gør – stærkere, end jeg gør, sir," sagde Tappertit vildt, idet han strøg sit hår endnu mere i vejret og frembragte en skurrende lyd med sine tænder, "hvis det ellers var muligt."

"Der skulle dog vel ikke stikke en smule privat hævnfølelse bag ved alt dette, mr. Tappertit?"

"Hvad enten det er privat hævnfølelse eller følelse for det almene vel eller begge dele i forening – så tilintetgør ham. Det samme siger Miggs. Både Miggs og jeg siger det. Vi kunne ikke udholde den intrigeren og undermineren, der går for sig. Vi oprøres over det. Barnaby Rudge og mrs. Rudge er også med i spillet; men skurken Joseph Willet er hovedmanden. Miggs og jeg kender deres rænker og underfundigheder. Vil De have underretning om dem, så henvend Dem til os. Gør det af med Joseph Willet, sir. Tilintetgør ham, knus ham – så bliver alting godt."

Tappertit, der ikke lod til at vente et svar, men syntes at holde det for en nødvendig følge af sin veltalenhed, at hans tilhører måtte blive aldeles døvet, lamslået og overvældet, lagde med disse ord armene således over kors, at hver hånd hvilede på den modsatte skulder, og forsvandt som en af disse hemmelighedsfulde advarere, han havde læst om i billige historiebøger.

"Den karl er god til at øve sig på," sagde Chester, idet han, da han var vel ude af døren, lagde sit ansigt i dets naturlige folder. "Jeg har et godt herredømme over mit ansigt, det kan der ikke

være tvivl om. Han bestyrker fuldstændig min mistanke, og sløve redskaber kan undertiden komme til nytte, hvor skarpe instrumenter ville svigte. Jeg er bange for, at jeg kommer til at kompromittere disse brave folk. En sørgelig nødvendighed! Jeg har ordentlig medlidenhed med dem."

Med disse ord faldt han i en blid slummer.

25

Vi forlader den yndede, over alt velkomne og smigrede verdensmand, verdensbarnet med det verdslige sind, der aldrig kompromitterede sig ved nogen taktløs handling og aldrig gjorde sig skyldig i nogen mandig; vi forlader ham, mens han ligger og smiler i sin søvn – for endog søvnen, der kun frembragte en ringe forandring i hans falske åsyn, blev hos ham til en slags koldt, konventionelt hykleri – og følger bag efter to spadserende, der går langsomt hen ad vejen til Chigwell.

Det er Barnaby og hans moder, og Grip er naturligvis i selskab med dem.

Enken, for hvem hver møjsommelig fjerdingvej syntes at være længere end den foregående, slæbte sig træt af sted, mens Barnaby, der gav efter for ethvert flygtigt indfald, strejfede om på kryds og tværs, idet han snart lod hende langt tilbage, snart selv blev langt tilbage og snart fo'r ind på en eller anden bivej eller sti og lod hende fortsætte sin vandring alene, indtil han atter listede sig frem og kom bag på hende med en vild skoggerlatter, eftersom hans egensindige og lunefulde natur indgav ham det. I det ene øjeblik kunne han råbe ned til hende fra den øverste gren i et træ ved siden af landevejen; i det næste flyve hen over en grøft eller et gærde eller et højt led, idet han brugte sin stav som springstok, og derpå med forbavsende hurtighed løbe en fjerdingvej eller så lige ud ad landevejen og så pludselig igen standse for at lege med Grip på en græsplet, indtil hun havde indhentet ham. Disse var hans adspredelser,

og når hans tålmodige moder hørte hans glade røst og så ham i hans blussende, sunde ansigt, ville hun ikke have lagt en dæmper på dem med et eneste sørgmodigt ord, selv om enhver af dem havde været en kilde til lidelse for hende i samme grad, som den var til glæde for ham.

Det gør godt at være vidne til en glæde, der er fri og vild og ubunden, om det også kun er en idiots glæde. Det gør godt at vide, at Himlen har ladet selv en sådan skabning bevare evnen til at være glad; det gør godt at være overbevist om, at hvor let menneskene end kunne knuse denne evne hos deres medmennesker, meddeler menneskeslægtens store skaber den selv til sine foragtede og forhånede børn. Hvem vil ikke hellere se en stakkels idiot glad i solskinnet end en vis mand hentæres i et skummelt fængsel?

I strenge alvorsmænd, som afmaler den uendelige kærligheds åsyn med et ubønhørligt vredesblik, læser i den evige bog, der ligger vidt åben for jer, den lære, den forkynder. Dens billeder har ingen sorte, mørke farver, men et klart og varmt skær; dens musik – undtagen når I tvinger den til at forstumme – består ikke i suk og klager, men i sang og jubel. Lyt til de millioner stemmer i sommerluften og se, om I finder en eneste så sørgelig som jeres egen. Mindes, om I kan, den følelse af håb og fryd, som enhver glad tilbagevenden af dagen vækker hos alle dem af jeres slægt, der ikke har forandret deres natur, og lær nogen visdom selv af de svage i ånden, når deres hjerter opløftes, de ved ikke hvorfor, af al den glæde og lykke, den bringer med sig.

Enkens bryst var fyldt af mismod, var hårdt tynget af hemmelig sorg og frygt; men hendes barns inderlige glæde

opmuntrede hende og forkortede den lange rejse. Undertiden bad han hende støtte sig på hans arm og kunne da holde sig rolig et langt stykke ved siden af hende; men det lå mere i hans natur at sværme omkring, og hun ville hellere se ham fri og glad end have ham i nærheden af sig, fordi hun elskede ham højere, end hun elskede sig selv.

Hun havde forladt det sted, som de nu var på vej til, straks efter den tildragelse, der havde forandret hele hendes tilværelse, og i to og tyve år havde hun ikke haft mod til atter at besøge det. Det var den landsby, hvor hun var født. Hvor mange minder opstod ikke hos hende, da hun fik den i sigte!

To og tyve år! Hendes søns hele liv og historie. Da hun sidst havde skuet tilbage på disse tage mellem træerne, havde hun båret ham som spæd dreng på sine arme. Hvor ofte havde hun ikke siden den tid siddet hos ham nat og dag, ventende på det sjælens morgengry, som aldrig kom; hvor havde hun ikke frygtet, tvivlet og dog håbet, længe efter at overbevisningen havde påtvunget sig hende de små kunstgreb, hun havde udtænkt for at prøve ham; de små tegn, han på sin barnlige måde havde givet, ikke på sløvhed, men på noget uendelig værre, noget så rædsomt og ubarnligt i dets snedighed, vendte lige så levende tilbage, som om kun den dag i går lå imellem nu og da. Det værelse, de havde plejet at opholde sig i; den plet, hans vugge havde stået på; hvor han havde ligget med sit gamle og dværgagtige ansigt, som dog ikke gjorde ham mindre kær for hende, og stirret på hende med vilde, udtryksløse blikke og nynnet en sælsom melodi, mens hun sad og vuggede ham; enhver omstændighed fra hans barndom stod igen lyslevende for hende, og de ubetydeligste måske allertydeligst.

Også hans senere barndom; de sælsomme forestillinger, han havde; hans skræk for visse livløse ting – kendte genstande, som han udstyrede med liv; den langsomme og gradvise frembryden af den ene rædsel, hans tilslørede forstand havde sit udspring i inden hans fødsel; hvorledes hun, trods alt dette, dog havde fundet en slags håb og trøst i, at han ikke havde været som et andet barn, og var blevet ved næsten at tro på hans ånds langsomme udvikling, til han var blevet voksen, og da var hans barndom fuldstændig og vedvarende; én for én fremstod disse gamle tanker hos hende, stærke efter deres lange hvile og mere bitre end før.

Hun greb hans arm, og de skyndte sig gennem landsbyen. Den var, ligesom den havde været i gamle dage, og dog anderledes og havde et andet præg. Forandringen lå hos hende, ikke hos den; men det tænkte hun ikke på, men undrede sig over den, og hvad den bestod i.

Alle folk kendte Barnaby, og børnene flokkede sig om ham, således som hun mindedes, at hun i sin egen barndom sammen med deres fædre og mødre havde gjort, når de så en halvtosset tigger. Ingen kendte hende; de gik forbi de velkendte huse og gårde og blev atter alene efter at være kommet ud på markerne.

Fasangården var målet for deres vandring. Haredale spadserede nede i haven, og da han så dem gå forbi jernporten, åbnede han den og bad dem træde indenfor.

"Endelig har De da fået mod til at besøge det gamle sted," sagde han til enken. "Det glæder mig."

"For første og sidste gang," svarede hun.

"Den første gang i mange år, men dog vel ikke den sidste?"

"Den allersidste."

"Mener De dermed," sagde Haredale og så forundret på hende, "at De efter denne anstrengelse har besluttet ikke at blive her, men holder fast ved at falde tilbage til Deres gamle levemåde? Det er Dem uværdigt. Jeg har ofte sagt Dem, at De skulle vende tilbage hertil. De ville være lykkeligere her end noget andet sted, ved jeg. Barnaby er jo helt hjemme her."

"Og Grip med," sagde Barnaby og åbnede kurven. Ravnen hoppede gravitetisk ud, satte sig på hans skulder og skreg, idet den henvendte sig til Haredale, måske som et vink om, at en lille forfriskning ville være velkommen: "Polly, sæt kedlen på, vi vil alle have te!"

"Hør mig, Mary," sagde Haredale venligt, idet han med en håndbevægelse indbød hende til at følge med hen til huset, "Deres liv har været et mønster på tålmodighed og styrke, undtagen på dette ene punkt, og det har ofte voldet mig megen smerte. Det er nok at vide, at De på en grusom måde blev indviklet i den ulykke, der berøvede mig min eneste broder og Emma hendes fader, uden at være nødt til at tro – hvilket jeg undertiden er – at De sætter os i forbindelse med ophavsmanden til vore fælles sorger."

"Sætter Dem i forbindelse med ham, sir!" udbrød hun.

"Ja," sagde Haredale, "det tror jeg, at De gør. Jeg tror næsten, at fordi Deres mand med så mange bånd var knyttet til vor slægtning og døde i hans tjeneste, og mens han søgte at forsvare ham, er De kommet til på en eller anden måde at give os skyld for hans mord."

"Ak," svarede hun, "De kender kun dårligt mit hjerte, sir. De kender kun dårligt sandheden."

"Det ville være ganske naturligt, om De gjorde det; det er højst sandsynligt, at De gør det, uden selv at vide det," sagde Haredale, idet han mere talte til sig selv end til hende, "vi er en ødelagt familie. Penge, selv om de uddeltes med den ødsleste hånd, ville kun være et fattigt vederlag for lidelser som Deres, og sparsomt tilmålte af hænder så fattige og bundne som vore, bliver de til en ynkelig spot. – Jeg føler det godt selv, det skal Gud vide," tilføjede han hastig. "Hvor kan det undre mig, at hun tænker således?"

"De gør mig stor uret, gode herre," svarede hun med dyb alvor, "og dog, når De hører, hvad jeg vil bede Dem tillade mig at sige –"

"Vil jeg finde min tvivl stadfæstet?" sagde han, da han mærkede, at hun stammede og blev forvirret. "Nu vel!"

Han påskyndte sin gang nogle få skridt, men vendte igen tilbage til hende og sagde:

"Og er De kommet hele den lange vej alene for at tale med mig?"

Hun svarede "ja."

"Vi fornemme tiggere," mumlede han, "er dog ynkeligt stillede. Fattige og rige står os lige fjernt. De første er nødt til at behandle os med et skin af kold ærbødighed, og de sidste lader os føle i alt, hvad de gør og siger, hvor nedladende de er mod os, og forøger netop afstanden ved at nærme sig til os. Men når det var Dem pinligt, som det må have været, for en så ringe sags skyld at bryde den lænke, som vanens magt har smedet i to og tyve år, hvorfor kunne De da ikke underrette mig om Deres ønske og bede mig komme til Dem?"

"Der var ikke tid til det," svarede hun, "først i aftes tog jeg min beslutning og følte, da jeg tog den, at jeg ikke turde spilde en dag – en dag? Nej ikke en time for at få en samtale med Dem."

De var imidlertid kommet til huset. Haredale standsede et øjeblik og betragtede hende ligesom forundret over den energi, der viste sig i hendes væsen. Da han imidlertid lagde mærke til, at hun ikke ænsede ham, men gysende kastede et blik op ad de gamle mure, der i hendes tanker knyttede sig sådanne rædsler til, førte han hende ad en privat trappe til sit bogværelse, hvor Emma sad ved et vindue og læste.

Da den unge dame så, hvem det var, der nærmede sig, rejste hun sig hastigt og lagde bogen til side og bød hende med mange venlige ord og ikke uden tårer varmt og inderligt velkommen. Men enken gøs tilbage for hendes omfavnelser, som om hun var bange for hende, og sank skælvende ned på en stol.

"Det er tilbagekomsten til dette sted efter så lang en fraværelse," sagde Emma blidt. "Å ring, kære farbroder – eller bliv – Barnaby løber vist gerne selv ud efter noget vin –"

"Ikke for alt i verden," udbrød hun, "den ville have en anden smag – jeg ville ikke kunne nyde en dråbe. Jeg trænger kun til en minuts hvile, intet andet."

Miss Haredale blev stående og så på hende med tavs medynk. En kort tid blev hun siddende ganske stille. Derpå rejste hun sig op og vendte sig om mod Haredale, der havde sat sig i en lænestol og iagttog hende med ufravendt opmærksomhed.

Når man tænkte på den historie, der knyttede sig til herregården, syntes den at være som skabt til skueplads for en gerning som den, der var blevet forøvet der. Værelset, hvor

denne gruppe nu var samlet – tæt ved det selv samme kammer, hvor forbrydelsen var blevet begået – var skummelt og mørkt, opfyldt med ormstukne bøger, betynget af falmede tapeter, som dæmpede enhver lyd, og overskygget af træer, hvis raslende grene nu og da bankede spøgelsesagtigt på ruderne, så at det fremfor alle andre værelser i huset havde et trist, uhyggeligt præg. Og de tilstedeværende passede også godt til omgivelserne. Enken med sine sorgfurede, ængstelige træk og nedslagne øjne; den altid barske og mismodige Haredale, hans broderdatter ved hans side, så lig og dog så ulig sin faders billede, der stirrede bebrejdende ned på dem fra den sværtede væg; Barnaby med sine urolige, udtryksløse øjne, alle stod i samklang med stedet og var ligesom handlende personer i dramaet. Ja selv ravnen, der var hoppet op på bordet og med en gammel troldmands mine syntes at studere dybsindigt i en stor foliant, der lå opslået på en pult, var i streng overensstemmelse med det øvrige og lignede en legemliggjort ond ånd, der ventede på at gøre ulykker.

"Jeg ved næppe," sagde enken, idet hun brød tavsheden, "hvorledes jeg skal begynde. De vil tro, at jeg ikke er rigtigt ved min forstand."

"Hele Deres stille og dadelfri liv, siden De var her sidst," svarede Haredale mildt, "skal vidne for Dem. Hvorledes kan De frygte for at vække en sådan mistanke? De taler jo ikke med fremmede. Det er ikke første gang, at De kan gøre krav på vor deltagelse og opmærksomhed. Vær mere Dem selv! Fat mod! De ved godt, De har ret til at forlange al den vejledning og støtte, som jeg kan yde Dem, og jeg gør det med glæde."

"Men om nu jeg," sagde hun, "jeg, som kun har en ven til her på jorden, var kommet for fra dette øjeblik at frasige mig Deres understøttelse og fortælle Dem, at jeg fra nu af drager ud i verden, alene og uden hjælp, for at gå til bunds eller flyde ovenpå, ligesom det er Himlens vilje?"

"Kom De i en sådan hensigt," sagde Haredale rolig, "ville De have en eller anden grund at anføre for en så sælsom adfærd, og den ville – hvis man tør forudsætte muligheden af noget så fantastisk og vildt – naturligvis have sin vægt."

"Det er netop det fortvivlede ved det," svarede hun.

"Jeg kan ikke give nogen som helst grund. Mit eget ord, slet og ret, er det eneste, jeg kan fremføre. Det er min pligt, min bydende, ufravigelige pligt. Opfyldte jeg den ikke, ville jeg være en foragtelig, brødefuld usling. Efter at jeg har sagt dette, er mine læber forseglede, og jeg kan ikke sige mere."

Som om hun følte sig lettet ved at have sagt så meget og havde samlet styrke til at fuldføre sit ærinde, talte hun fra nu af i en fastere og dristigere tone.

"Himlen er mit vidne, lige som mit eget hjerte er det – og Deres, kære unge frøken, vil tale for mig, det ved jeg – at jeg siden den tid, vi alle har en så sørgelig grund til at mindes, har levet i uforanderlig hengivenhed og taknemmelighed mod familien her. Himlen er mit vidne, at jeg, hvor jeg så færdes, skal bevare disse følelser usvækkede. Og den er også mit vidne, at De alene tvinger mig til at slå ind på den vej, som jeg må følge, og som intet nu skal få mig bort fra, så sandt jeg håber at vinde den evige salighed."

"Det er nogle sælsomme gåder," sagde Haredale.

"I denne verden," svarede hun, "vil de måske aldrig blive løst. I en anden vil sandheden blive opdaget, når tidens fylde kommer. Og gid den tid," tilføjede hun med dæmpet stemme, "må være langt borte!"

"Forstår jeg Dem også rigtigt?" sagde Haredale. "For jeg tror ikke ret mine egne sanser. Er det Deres mening, at De har besluttet frivilligt at berøve Dem selv den understøttelse, De så længe har modtaget af os – at De vil give afkald på den årlige sum, vi for tyve år siden satte ud for Dem – vil forlade hus og hjem og begynde livet forfra – og det fordi De har en eller anden hemmelig grund eller tåbelig indbildning, som ikke kan forklares, som først nu er kommet frem og har slumret i al denne tid? I Guds navn, hvad er det for fantasier, der har fået magt over Dem?"

"Så sandt jeg er inderligt taknemmelig," svarede hun, "for den godhed, der en blevet mig vist af dem, der har ejet dette hus, både levende og døde, og så sandt som jeg ikke vil, at dets tag skal styrte ned og knuse mig, eller dets vægge dryppe af blod, når mit navn udtales i deres påhør, vil jeg ikke et øjeblik længere leve af deres gaver eller lade dem bidrage til mit underhold. – De ved ikke," tilføjede hun pludselig, "hvad Deres penge kunne blive brugt til, eller i hvis hænder de kunne falde, men det ved jeg, og jeg giver afkald på dem."

"Men brugen afhænger jo dog af Dem."

"Før, men nu ikke mere. De kunne måske, eller rettere, de *bliver* brugt til øjemed, der spotter de døde i deres grave. De kunne aldrig bringe mig velsignelse. De ville nedkalde en ny hård straf over min kære søns hoved, og hans uskyldighed ville komme til at lide for hans moders brøde."

"Hvad er dette for ord?" udbrød Haredale og kastede et forbavset blik på hende. "Hvad er det for et selskab, De er kommet i? Hvilken brøde er De blevet lokket til?"

"Jeg er skyldig og dog uskyldig; jeg handler rigtigt og dog urigtigt, har de reneste handlinger og er dog nødsaget til at skærme og hjælpe det onde. Stil mig ingen flere spørgsmål, men tro, at jeg er mere at beklage end at fordømme. Jeg må forlade mit hus i morgen; for så længe jeg opholder mig der, er der ingen fred. Mit fremtidige opholdssted må forblive en hemmelighed, hvis jeg skal leve i ro. Skulle min stakkels dreng nogen sinde forvilde sig herhen, så frist ham ikke til at åbenbare den, og lad ham ikke passe op, når han vender tilbage, for hvis vi bliver forfulgt, må vi atter flygte. Og nu, da jeg har lettet min sjæl for denne tunge byrde, bønfalder jeg Dem – og Dem med, kære miss Haredale – at stole på mig, hvis De kan, og tænke med venlighed på mig ligesom hidtil. Hvis jeg dør og ikke engang da kan røbe min hemmelighed – for det kan det måske komme til det – vil den i den time hvile lettere på mit bryst på grund af, hvad jeg i dag har gjort. På den dag og hver dag, indtil den kommer, vil jeg bede for og takke Dem begge uden oftere at volde Dem ulejlighed."

Dermed ville hun have forladt dem, men de holdt hende tilbage og opfordrede hende med mange trøstende ord og venlige overtalelser til at tænke over, hvad hun gjorde, og fremfor alt betro sig mere åbent til dem og sige dem, hvad der tyngede så hårdt på hendes sjæl. Da hun forblev døv for deres overtalelser, foreslog Haredale hende, som en sidste udvej, at betro sig til Emma i den tanke, at hun måske ville være mindre tilbageholden mod hende end imod ham, fordi hun var ung og

hørte til hendes eget køn. For dette forslag gøs hun imidlertid tilbage med den samme ubeskrivelige rædsel, som hun havde røbet, da de mødtes. Det eneste, der kunne fravristes hende, var det løfte, at hun ville modtage Haredale i sit eget hus næste aften og imidlertid nærmere overveje sin beslutning og deres forestillinger, skønt der, som hun sagde, ikke var håb om nogen forandring fra hendes side. Da denne aftale var truffet, lod de hende, skønt ikke gerne, gå, da hun hverken ville spise eller drikke der i huset, hvorpå hun, Barnaby og Grip gik, ligesom de var kommet, ned ad den private trappe og ud gennem haveporten, uden undervejs at se eller blive set af nogen.

Det var påfaldende, at ravnen under hele sammenkomsten havde holdt øjet fæstet på bogen akkurat med samme mine som en listig, menneskelig skurk, der under påskud af at være fordybet i sin læsning lyttede efter hvert ord, der blev sagt. Den syntes endnu at være stærkt optaget af samtalen; for selv om den, efter at de var blevet alene, gav ordre til, at der straks skulle sættes utallige tekedler på, var den tankefuld og syntes snarere at gøre dette af en ubevidst pligtfølelse end for at gøre sig behagelig eller for at vise sig fra den selskabelige side.

De skulle tage hjem med diligencen. Da der endnu var godt og vel to timer til, at den skulle køre, og de trængte til hvile og nogen forfriskning, tiggede og bad Barnaby om, at de skulle gå hen til Majstangen. Men hans moder, der nødigt ville genkendes af nogen af dem, der havde kendt hende i gamle dage, og desuden frygtede for, at Haredale efter nærmere overvejelse skulle sende et bud til gæstgivergården for at opsøge hende, foreslog i stedet derfor at vente på kirkegården. Da det var en let sag for Barnaby at købe og medbringe den smule

levnedsmidler, de trængte til, gik han med glæde ind på dette, og de satte sig da ind på kirkegården for at nyde deres tarvelige middagsmåltid.

Også her var ravnen i en meget tankefuld stemning, idet den, efter at være blevet fodret, spadserede frem og tilbage med en velbehagelig mine, som mindede om en ældre herre med hænderne under kjoleskøderne, og lod, som om den med et meget kritisk blik læste indskrifterne på ligstenene. Undertiden kunne den, efter længe at have undersøgt en gravskrift, stryge sit næb hen ad stenen, den stod på, og i sin hæse tone skrige: "Jeg er en djævel, jeg er en djævel, jeg er en djævel!" Men om den rettede talen til en person nede i jorden eller kun henkastede den i almindelighed, er uafgjort.

Det var en stille og smuk plet, men et sørgeligt sted for Barnabys moder; for Reuben Haredale lå der, og i nærheden af den hvælving, hvor hans støv hvilede, var der sat en mindesten over hendes egen mand med en kort indskrift om, hvornår og hvorledes han havde mistet sit liv. Hun sad der tavs og tankefuld, indtil tiden var omme, og det fjerne horn forkyndte, at diligencen nærmede sig.

Ved denne lyd sprang Barnaby, der havde sovet i græsset, hurtigt op, og ravnen, der syntes at forstå den lige så godt, gik lige ind i sin kurv, idet den opfordrede samfundet i almindelighed – som om det skulle være en satire på det i forbindelse med kirkegårde – til under ingen omstændigheder at være forknyt. Snart sad de oven på diligencen og rullede hen ad landevejen.

Den kørte forbi Majstangen og holdt uden for døren. Joe var ikke hjemme, og Hugh kom dovent ud med den pakke, den

skulle have med. De havde ikke nødig at være bange for, at gamle John skulle vise sig. Fra deres plads ovenpå kunne de se ham sidde i en tryg søvn i den hyggelige gæstestue. Det var et karaktertræk hos John. Han sørgede altid for at falde i søvn, når diligencen skulle komme. Han hadede at føjte omkring; han regnede diligencer for ting, der burde bandlyses som forstyrrere af menneskeslægtens ro; som nogle rastløse, iltre, hæsblæsende, horntudende indretninger, som det var under en mands værdighed at have noget at gøre med, og som kun passede sig for flanede tøse, der ikke bestilte andet end at sladre og rende i butikkerne. "Vi kender ikke noget til diligencer her, sir," plejede John at svare, når en ulykkelig fremmed forespurgte sig om de forargelige køretøjer: "Vi tager ikke mod bestillinger på plads her; det er vi helst fri for; de gør mere ulejlighed, end de er værd, med al deres støj og spektakel. Vil De vente på dem, så for mig gerne; men vi ved intet om dem; de kommer måske og bliver måske også borte – der er en fragtmand – ham holdt man for mere end god nok for os, da *jeg* var dreng."

Hun slog sit slør ned, idet Hugh klatrede op, og mens han hang bag på og talte hviskende med Barnaby. Men hverken han eller nogen anden talte til hende, ænsede hende eller røbede mindste nysgerrighed med hensyn til hende, og således besøgte og forlod hun som en fremmed den landsby, hvor hun var blevet født og havde levet som et muntert barn, en tækkelig pige og en lykkelig kone – hvor hun havde tilbragt sit livs gladeste dage og kendt dets tungeste sorger.

26

"Og De bliver ikke forundret over at høre dette, Varden?" sagde Haredale, "men hun og De har jo altid været de bedste venner, og De må vel forstå Dem på hende."

"Om forladelse," svarede klejnsmeden, "jeg sagde ikke, at jeg forstod mig på hende; det ville jeg ikke driste mig til at sige om noget fruentimmer. Det er ikke så let en sag. Men jeg er rigtig nok ikke så forundret, som De havde troet."

"Tør jeg spørge, hvorfor ikke, gode ven?"

"Jeg har i forbindelse med hende," svarede klejnsmeden med åbenbar ulyst, "set noget, som har fyldt mig med mistillid og uro. Hun er kommet i slet selskab, når eller hvorledes, det ved jeg ikke; men at hendes hus er et tilflugtssted for i det mindste en røver og morder, det er jeg vis på. Se så, sir, nu er det sagt."

"Varden!"

"Mine egne øjne er mine vidner, og for hendes skyld ville jeg gerne være halvt blind, hvis jeg kunne have den fornøjelse ikke at turde tro dem. Jeg har bevaret hemmeligheden indtil nu, og den vil ikke komme længere end til Dem selv, det er jeg overbevist om; men jeg siger Dem, at jeg med mine egne øjne og lysvågen en aften i gangen i hendes hus så den røver, som plyndrede og sårede mr. Edward Chester og samme nat truede mig selv."

"Og De gjorde intet forsøg på at gribe ham?"

"Nej," svarede klejnsmeden, "hun hindrede mig selv i det, holdt fast på mig med hele sin kraft og klyngede sig til mig,

indtil han var sluppet bort."

Og efter at være gået så vidt, fortalte han nu omstændeligt alt, hvad der havde tildraget sig den aften.

Denne samtale blev ført i en dæmpet tone i klejnsmedens lille dagligstue, hvor den skikkelige Gabriel havde ført sin gæst ind. Haredale havde besøgt ham for at få ham til at følge med hen til enken i den hensigt, at han skulle understøtte ham med sine overtalelser og sin indflydelse; derved var denne samtale opstået.

"Jeg har ikke," sagde Gabriel, "ytret et ord om det til nogen, da det ikke kunne gøre hende nogen gavn, men måske en hel del skade. Jeg troede og håbede, sandt at sige, at hun skulle komme til mig og tale med mig om det og fortælle mig sammenhængen, men skønt jeg et par gange ligefrem har opsøgt hende for den sags skyld, har hun dog aldrig ladet sig mærke med noget, undtagen med et blik. Og der lå unægtelig en hel del i dette blik, mere, end man kunne have lagt i en mængde ord. Det sagde blandt andet så indtrængende: "Spørg mig ikke om noget," at det var mig umuligt at få et spørgsmål frem. De vil holde mig for en gammel nar, ved jeg nok, sir. Kan det være Dem nogen trøst at kalde mig således, så vær så god."

"Jeg bliver helt urolig over, hvad De fortæller mig," sagde Haredale. "Hvad er Deres mening om det?"

Klejnsmeden rystede på hovedet og så tvivlrådigt ud ad vinduet på det svindende lys.

"Hun kan dog vel ikke have giftet sig igen?" sagde Haredale.

"Sikkert ikke uden vort vidende."

"Men hun har måske alligevel gjort det i hemmelighed af frygt for, at det, hvis det blev kendt, kunne vække anstød og

frembringe uvenskab. Sæt, at hun ubesindigt har indladt sig i ægteskab – og det er ikke så usandsynligt, da hendes tilværelse i mange år har været så ensom og kedsommelig – og manden har vist sig at være en slet person; hun ville i så tilfælde gøre alt for at dække ham og dog oprøres over hans forbrydelser. Det var tænkeligt. Det stemmer godt med alt, hvad hun sagde i går, og ville fuldkommen forklare hendes adfærd. Tror De, at Barnaby kender disse omstændigheder?"

"Det er aldeles umuligt at sige," svarede klejnsmeden og rystede atter på hovedet, "og næsten umuligt at få det ud af ham. Er det, De tror, virkelig tilfældet, skælver jeg for knøsen – han er den rette fyr til at lede på gale veje –"

"Kan det ikke være muligt, Varden," sagde Haredale og sænkede sin stemme endnu mere, "at vi fra begyndelsen er blevet bedraget og ført bag lyset af denne kvinde? Kan det ikke være muligt, at denne forbindelse allerede er blevet knyttet, mens hendes mand levede, og har voldet hans og min broders –"

"For Guds skyld," afbrød Gabriel ham, "giv dog ikke sådanne sorte tanker rum et eneste øjeblik! Hvor fandtes der for fem og tyve år siden en ung pige som hun? Sådan et muntert, smukt, smilende, klarøjet pigebarn? Husk på, hvorledes hun var. Skønt jeg allerede er en gammel mand og selv har en voksen datter, skærer det mig endnu i hjertet, når jeg tænker på, hvad hun var, og hvad hun er. Vi forandres alle, men det er tidens gang; tiden udfører ærligt sin gerning, og den ænser jeg ikke. Pokker skulle bryde sig om tiden. Bruger man den godt, er den en brav karl og lister sig ikke bag på nogen. Men sorger og lidelser – og det er dem, som har forandret hende – er djævle – snedige djævle,

som hemmeligt undergraver vort liv – som træder de skønneste blomster ned i Edens have og anretter mere ødelæggelse i en time end tiden i et år. Forestil Dem kun et minut, hvad Mary var, førend De gav sig i lag med hendes friske hjerte og ansigt – vis hende den retfærdighed – og sig, om sligt vel kan være muligt."

"De er en hædersmand, Varden," sagde Haredale, "og har fuldkommen ret. Jeg har grublet så længe over denne sag, at selv den svageste mistanke bringer mig tilbage til den. De har fuldkommen ret."

"Det er ikke, sir," udbrød klejnsmeden med tindrende øjne og i en djærv, troskyldig tone, "det er ikke, fordi jeg friede til hende før Rudge og fik kurven, at jeg siger, at hun var for god til ham. Hun ville have været lige så meget for god til mig. Men hun var for god til ham; han var ikke oprigtig og frimodig nok til hende. Jeg vil ikke gøre den stakkels fyrs minde uret, men jeg vil kun fremstille hende for Dem således, som hun virkelig var. For mit eget vedkommende vil jeg bevare hendes fordums billede i min sjæl, og med tanken på det og på, hvad der har forandret hende, vil jeg være hendes ven og søge at skaffe hende hendes tabte sindsro tilbage. Og pokker skal tage mig – undskyld, at jeg bander, sir – om jeg ikke ville gøre det samme, selv om hun i løbet af et år havde giftet sig med halvhundrede røvere, og oven i købet tro, at det stod i den protestantiske håndbog, om så Martha satte sig imod det med hænder og fødder lige til dommedag!"

Havde den mørke lille dagligstue været fyldt af en tyk tåge, som pludselig var blevet fordrevet og havde efterladt den fuld af lys og solskin, kunne den ikke være blevet hurtigere oplivet end

ved dette udbrud fra den brave klejnsmeds side. Haredale udbrød: "Vel talt!" og bad ham følge med uden længere snak. Klejnsmeden samtykkede villigt, hvorpå de satte sig i en hyrevogn, der holdt uden for døren og straks kørte bort med dem.

De steg ud ved gadehjørnet, hvor de sendte vognen bort, og gik hen til huset. De bankede en gang på døren, uden at der kom svar. En gang endnu – samme resultat.

Men da de tredje gang bankede noget kraftigere, blev vinduet forsigtigt skudt i vejret, og en velklingende stemme råbte:

"Min kære Haredale, det glæder mig overordentligt at se Dem. Hvor Deres udseende har forandret sig siden vor sidste sammenkomst. De har aldrig set så rask ud. Hvordan har De det dog?"

Haredale vendte sine øjne mod den vinduesfordybning, stemmen lød fra, skønt han ikke havde det nødigt for at genkende den talende, og Chester slog ud med hånden og tilsmilede ham en høflig velkomsthilsen.

"Døren skal straks blive lukket op," sagde han, "her findes kun en temmelig affældig kvinde til den slags tjeneste. De undskylder jo nok hendes skrøbeligheder? Havde hun tilhørt en mere ophøjet samfundsklasse, ville hun have reumatiske lidelser, men da hun kun er en brændehuggerske og vandbærerske, lider hun af gigt. Det er en naturlig standsforskel, det kan De være vis på, min kære Haredale."

Haredale, hvis åsyn atter havde fået dets mørke og mistroiske udtryk i samme øjeblik, han hørte stemmen, gjorde et stift buk og vendte den talende ryggen.

"Endnu ikke lukket op!" sagde Chester. "Herre Gud, jeg vil dog ikke håbe, at den gamle sjæl undervejs har fået foden ind i et eller anden ulykkeligt spindelvæv! Nå, der er hun endelig. Jeg beder Dem, træd indenfor!"

Haredale gik ind sammen med klejnsmeden. Idet han med en yderst forbavset mine vendte sig om mod den gamle kone, der havde lukket op, spurgte han efter mrs. Rudge – efter Barnaby. De var begge to rejste, svarede hun og virrede med sit gamle hoved. Men inde i dagligstuen var der en herre, som måske kunne sige dem mere. Det var alt, hvad hun vidste.

"Med forlov, sir," sagde Haredale, idet han fremstillede sig for den ny husbeboer, "hvor er den person, jeg kom for at besøge her?"

"Kære ven, det har jeg ikke den fjerneste anelse om."

"Deres skæmt er utidig," sagde Haredale med undertrykt harme, "og passer ikke over for mig. Gem den til dem, der er Deres venner, og skån mig. Jeg gør ikke krav på en sådan udmærkelse og har selvfornægtelse nok til at frabede mig den."

"De er blevet varm af at gå, højstærede," sagde Chester. "Sæt Dem dog ned. Vor ven er –"

"Kun en simpel, ærlig mand," svarede Haredale, "og aldeles ikke værdig til Deres opmærksomhed."

"Mit navn er Gabriel Varden," svarede klejnsmeden mut.

"En fredelig engelsk borger!" sagde Chester. "En sjældent hæderlig borger, som jeg ofte har hørt min prægtige søn Ned tale om, og som jeg ofte har ønsket at se. Min gode ven Varden, det glæder mig at gøre Deres bekendtskab. Det undrer Dem," sagde han, idet han langsomt vendte sig om mod Haredale, "at se mig her. Jeg er overbevist om det."

Haredale så på ham – ikke venligt eller beundrende – smilede og tav.

"Gåden er løst på et øjeblik," sagde Chester. "Vil De træde lidt til side med mig. De husker vor lille overenskomst om Ned og Deres kære broderdatter, Haredale? De husker fortegnelsen over medhjælperne ved Deres uskyldige intrige? De husker, at disse to mennesker var iblandt dem? Kære ven, ønsk Dem selv og mig til lykke. Jeg har købt dem til at fortrække."

"Hvad har De gjort?" sagde Haredale.

"Købt dem til at fortrække," svarede hans smilende ven, "jeg har fundet det nødvendigt at gøre nogle kraftige skridt for at få denne ungdommelige forbindelse hævet og er begyndt med at fjerne disse to redskaber. De bliver forundret? Man kan udrette meget med en smule penge. De trængte til dem og lod sig købe. Vi har ikke længere noget at frygte af dem. De er væk."

"Væk!" gentog Haredale, "men hvor er de taget hen?"

"Kære ven – De må tillade, at jeg endnu en gang siger, at De ser ualmindelig rask, ligefrem helt ungdommelig ud i aften – hvorhen? – det må Vorherre vide; jeg tror næppe, at Columbus selv ville finde dem. De har, mellem os sagt, deres hemmelige grunde; men det er et punkt, som jeg har forpligtet mig til at tie om. Hun havde sat Dem stævne her til i aften, ved jeg nok, men fandt det ubelejligt og kunne ikke vente. Her er nøglen til gadedøren; jeg frygter for, at De vil finde den noget klodset og tung; men da huset er Deres eget, vil De sikkert være godmodig nok til at undskylde det."

27

Haredale blev stående i enkens dagligstue med gadedørsnøglen i sin hånd, idet han afvekslende så på Chester og Gabriel Varden og nu og da kastede et blik på nøglen, som om han håbede, at denne af sig selv skulle lukke op for hemmeligheden. Først da Chester tog hat og handsker og i en sød tone spurgte, om de skulle samme vej, kom han til sig selv igen.

"Nej," svarede han, "vore veje er forskellige – vidt forskellige, som De ved. For øjeblikket bliver jeg her."

"De vil blive mismodig, Haredale, tungsindig, aldeles ulykkelig. Det er et sted, som mindst af alle passer sig for en mand med Deres sind. Jeg ved, at det vil sætte Dem i meget dårligt humør."

"Lad så være," sagde Haredale, idet han satte sig ned, "og glæd De Dem kun ved tanken. God nat!"

Idet Chester lod, som om han aldeles ikke så den pludselige bevægelse med hånden, som gjorte dette farvel til det samme som en bortvisning, svarede han med en forekommende og hjertelig hilsen og spurgte Gabriel, hvilken vej han da skulle.

"Det ville være alt for stor en ære for en mand som mig at følges med Dem," svarede han tøvende.

"Jeg beder Dem blive her et øjeblik, Varden," sagde Haredale uden at se på dem; "jeg har et par ord at sige Dem."

"Jeg vil ikke forstyrre Dem i Deres samtale," sagde Chester med ubeskrivelig artighed. "Gid den må blive tilfredsstillende for Dem begge! Gud velsigne Dem!"

Med disse ord og et strålende smil til klejnsmeden forlod han dem.

"Et menneske med en sørgelig karakter, denne plumpe person," sagde han, idet han gik ned ad gaden; "han er en afskyelighed, der fører sin egen straf med sig – en bjørn, der fortærer sig selv. Her ser man en af de uvurderlige fordele ved at have et fuldkomment herredømme over sine lyster. I disse to korte sammenkomster har jeg halvhundrede gange følt mig fristet til at trække kården imod ham. Fem mennesker af seks ville have givet efter for denne tilskyndelse. Ved at undertrykke den sårer jeg ham dybere og pinligere, end om jeg havde været den bedste fægtemester i Europa og han den sletteste. Du er den kloge mands allersidste tilflugt," sagde han og slog på fæstet af sin kårde; "vi kan kun ty til dig, når alt andet er sagt og gjort. At bruge dig forinden og derved skåne vor modstander for så meget, er en barbarisk måde at føre krig på, aldeles uværdig en mand, der gør det fjerneste krav på at eje finfølelse og dannelse."

Han smilede så huldsaligt, mens han talte således med sig selv, at en tigger fik mod til at bede ham om en almisse og følge et stykke vej bag efter ham. Han følte sig smigret af denne omstændighed, da han opfattede den som en kompliment til sit mimiske talent, og lod til belønning manden følge sig, indtil han fik fat i en portechaise, hvorpå han nådigst affærdigede ham med en inderlig velsignelse.

"Det er lige så let som en forbandelse," tilføjede han kløgtigt, idet han tog plads, "og klæder ansigtet bedre. – Til Clerkenwell, godtfolk, hvis I ville være så venlige!"

Dragerne blev helt livlige ved at have en så høflig byrde og satte af sted til Clerkenwell i et rask trav.

Efter at være steget ud på et sted, han undervejs havde betegnet dem, og betalt dem noget mindre, end de havde ventet sig af en kunde, der talte så venligt, bøjede han ind i den gade, hvor klejnsmeden boede, og stod kort efter neden under den forgyldte nøgle. Tappertit, der stod og arbejdede ved lampelys i en krog af værkstedet, mærkede ikke hans nærværelse, førend en hånd på hans skulder bragte ham til at studse og dreje hovedet.

"Flid," sagde Chester, "er arbejdets sjæl og hjørnestenen for al velstand. Mr. Tappertit, jeg håber, at De byder mig til gæst, når De er blevet lordmayor i London."

"Sir," svarede lærlingen, idet han lagde hammeren fra sig og gned sig på næsen med bagen af en meget sodet hånd, "jeg foragter lordmayoren og alt, hvad der hører ham til. Vi må have en anden samfundstilstand, førend De ser mig som lordmayor. Hvordan befinder De Dem?"

"Man kan umuligt andet end befinde sig vel, mr. Tappertit, når man ser Deres åndrige åsyn. Jeg håber, De har det godt?"

"Jeg har det så godt, sir," sagde Sim, idet han stod op for at nærme sig hans øre og hviskede hæst til ham, "som et menneske kan have det under de krænkelser, jeg må døje. Mit liv er mig en byrde. Var det ikke for hævnens skyld, ville jeg gerne risikere at spille plat og krone om det."

"Er mrs. Varden hjemme?" spurgte Chester.

"Ja," svarede Sim, idet han fikserede ham skarpt, "hun er hjemme. Ønsker De at tale med hende?"

Chester nikkede.

"Så kom denne vej, sir," sagde Sim og tørrede sit ansigt på sit skødskind, "følg mig, sir. – Tillader De, at jeg et halvt sekund hvisker noget til Dem?"

"Med største fornøjelse."

Tappertit stillede sig på tåspidserne, lagde sine læber til Chesters øre, trak hovedet tilbage uden at have sagt noget, så vist på ham, lagde atter sine læber til hans øre, trak igen hovedet tilbage og hviskede endelig: "Navnet er Joseph Willet. Tys! Jeg siger ikke mere."

Efter at have sagt dette, gav han med en hemmelighedsfuld mine gæsten et vink om at følge med hen til dagligstuedøren, hvor han i en ceremonimesters tone meldte ham.

"Mr. Chester."

"Og vel at mærke ikke mr. Edward," sagde Sim, idet han atter så ind ad døren og i egen person tilføjede dette som en slags efterskrift, "det er hans fader."

"Men lad ikke hans fader," sagde Chester, der nærmede sig med hatten i hånden, da han bemærkede virkningen af denne forklarende anmeldelse, "lad ikke hans fader forstyrre eller genere Dem i Deres huslige arbejde, miss Varden."

"Hør bare! Er det ikke, som jeg altid siger?" udbrød Miggs og klappede i hænderne. "Har han nu ikke taget madammen for hendes egen datter? Å, men hun er hende også så lig, det er hun. Tænk en gang, madam!"

"Er det muligt," sagde Chester i sin blødeste tone, "at dette er mrs. Varden! Jeg forbavses! Det er da ikke Deres datter, mrs. Varden? Nej, nej, Deres søster."

"Jo, det er virkelig min datter, sir," svarede mrs. Varden og rødmede meget ungdommeligt.

"Ah, mrs. Varden!" udbrød gæsten, "ah, frue, det er i sandhed en lykkelig lod at være menneske, når man kan gentage sig i andre og dog være lige så ung som De. De må tillade, bedste frue, at jeg efter landets skik hilser på Dem med et kys og på Deres datter med."

Dolly røbede nogen ulyst til at fuldbyrde denne ceremoni, men blev skarpt irettesat af mrs. Varden, der forlangte, at hun straks skulle underkaste sig den. For stolthed, sagde hun med strenghed, var en af de syv dødssynder; ydmyghed og beskedenhed i hjertet derimod dyder, hvorfor hun befalede Dolly at lade sig kysse lige på minutten under straf af hendes velfortjente mishag, idet hun samtidig lod hende forstå, at hvad hun så sin moder gøre, kunne hun trygt selv gøre, uden at ulejlige sig med at ræsonnere og spekulere over det, hvilket ligefrem var anstødeligt og udatterligt og stik imod kirkens katekismus.

Efter denne formaning føjede Dolly sig, men slet ikke villigt; for der lå et frivolt, frækt beundrende udtryk i Chesters ansigt, som, skønt han søgte at gøre det dannet og poleret, dog gjorde hende helt ilde til mode. Mens hun stod med nedslagne øjne, da hun ikke havde lyst til at løfte dem i vejret og møde hans, stirrede han på hende med et bifaldende blik og henvendte sig derpå til hendes moder.

"Min ven Gabriel, hvis bekendtskab jeg først har gjort i denne aften, må være en lykkelig mand, mrs. Varden."

"Ak!" sukkede mrs. Varden og rystede på hovedet.

"Ak!" gentog Miggs.

"Er det således fat?" sagde Chester deltagende, "herregud!"

"Herren har intet højere ønske," mumlede Miggs, idet hun listede sig hen til ham, "end at være så taknemmelig, som hans natur tillader det, for alt, som han forstår at påskønne. Men, sir," sagde Miggs med et sideblik på mrs. Varden og spækkede sin tale med et suk, "der er *visse* vinstokke og figentræer, hvis fulde værd vi ikke kender, førend vi har mistet dem. Så meget des værre for dem, sir, der har det på deres samvittighed at have ringeagtet dem, når de står i fuldt flor på et andet sted."

Og her vendte Miggs øjnene mod himlen for at tilkendegive, hvad det vel kunne være for et sted.

Da mrs. Varden tydeligt hørte, at det var bestemt, at hun skulle høre alt, hvad Miggs sagde, og da disse ord syntes i billedlige udtryk at indeholde en forudsigelse om, at hun om føje tid ville bukke under for sine trængsler og svinge sig op til stjernerne, begyndte hun øjeblikkelig at falde hen og tog et bind af håndbogen og støttede armen på bogen, som om hun var håbet og den hendes anker. Da Chester så dette og lagde mærke til rygtitlen på bindet, tog han den varsomt ud af hendes hånd og vendte de flagrende blade.

"Min yndlingsbog! Hvor tit og mange gange har jeg ikke i min kære søn Neds barndomsdage – så langt tilbage, at han ikke kan huske det –" denne sætning indeholdt den strengeste sandhed, "- udledt små, lette moralske lærdomme af denne bog for det dyrebare barn! De kender jo Ned?"

Mrs. Varden havde den ære, og en prægtig, elskværdig ung mand var han.

"De er moder, mrs. Varden," sagde Chester, idet han tog sig en pris, "og ved, hvad jeg som fader må føle ved at høre ham rose. Han volder mig en vis uro – megen uro – han er så

ustadig, frue – sværmer fra blomst til blomst – men han er jo i livets sommerfuglealder, og man må ikke dømme den slags barnestreger for strengt."

Han skottede til Dolly. Hun lagde åbenbart mærke til, hvad han sagde. Netop som han ønskede!

"Det eneste, jeg har imod dette lille træk hos Ned," sagde Chester, "og ved at nævne hans navn kommer jeg, i forbigående sagt, til at tænke på, at jeg kunne ønske et par minutters samtale med Dem under fire øjne – det eneste, jeg har at indvende imod det, er, at der er noget uærligt i det. Hvor meget jeg end i min kærlighed for Ned søger at skjule denne kendsgerning for mig selv, kommer jeg dog stadig tilbage til det, at når vi ikke er ærlige, er vi intet, aldeles intet. Lad os være ærlige, kære frue –"

"- og protestantiske," mumlede mrs. Varden.

"- og fremfor alt protestantiske. Lad os være ærlige og protestantiske, strengt moralske, strengt retfærdige – men dog ikke helt blottede for barmhjertighed – strengt hæderlige og strengt sanddru, så er vi ovenpå – det er ganske vist kun et ringe punkt, men dog altid noget håndgribeligt; vi lægger så at sige en grundvold af godhed, vi senere kan opføre en værdig bygning på."

"Nå, det må man sige," tænkte mrs. Varden, "her ser vi et sandt dydsmønster. Her ser vi en from, gudfrygtig, ægte kristen, der, efter at have skaffet sig alle disse sjældne egenskaber, der, efter at have strøet salt på halen af alle kardinaldyderne og fanget dem hver eneste en, gør så lidt væsen af dem og sukker efter end mere moralitet."

For den gode kone tvivlede ikke om – som tilfældet er med så mange gode mænd og koner – at denne flotte tilståelse, denne læggen så lidt vægt på store ting, dette, at han ligesom sagde: "Jeg er ikke stolt; jeg er, hvad De hører, men jeg tror mig ikke bedre end andre mennesker; lad os tale om andre ting," – var fuldkomment ægte og sandt. Han magede det så og sagde det på en sådan måde, at det så ud, som om han var blevet presset til det, og virkningen var vidunderlig.

Da Chester mærkede det indtryk, han havde gjort – få mennesker var hurtigere end han til at gøre slige opdagelser – forfulgte han sin sejr ved at udvikle visse dydige grundsætninger, der ganske vist var af en noget ubestemt og almindelig natur og undertiden smagte vel meget af floskler og var temmelig luvslidte; men de blev fremsat med en så fortryllende stemme og en så sjælden sindsro og sjælshøjhed, at de gjorde samme nytte som de bedste. Og heller ikke er dette så underlig; for ligesom tomme kar frembringer en langt mere musikalsk lyd, når de falder ned, end fyldte, således vil man ofte finde, at sentenser, som ingenting indeholder, gør mest støj i verden og vinder størst bifald.

Med bogen hvilende i den ene hånd og den anden trykket let mod brystet, talte Chester til dem på den mest bedårende måde og indtog alle sine tilhørere trods deres modstridende interesser og tanker. Selv Dolly, der blev bragt rent ud af fatning af hans skarpe blikke og Tappertits idelige fikseren, måtte ved sig selv indrømme, at han var den mest veltalende mand, hun havde set. Selv Miggs, der var delt mellem beundring for Chester og en dødelig skinsyge på sin unge frøken, fik rigelig tid til at blive formildet. Selv Tappertit kunne, skønt han, som

man har set, var optaget af at stirre på sin hjertenskær, ikke helt få sine tanker bort fra den anden hjerteknusers stemme. Mrs. Varden var efter sin egen uforgribelige mening aldrig i sit liv blevet således opbygget, og da Chester, idet han rejste sig og udbad sig tilladelse til at tale i enrum med hende, greb hendes hånd og galant førte hende ovenpå til stadsstuen, holdt hun næsten for noget mere end et menneske.

"Bedste frue," sagde han og førte ærbødigt hendes hånd op til sine læber, "behag at tage plads."

Mrs. Varden antog en sand hofmine og satte sig.

"Gætter De ikke mit ærinde?" spurgte Chester og flyttede en stol hen ved siden af hendes. "Aner De ikke min hensigt? Jeg er en kærlig fader, mrs. Varden."

"Det er jeg overbevist om, sir."

"Tak," svarede Chester og bankede på låget af sin snustobaksdåse. "Der påhviler forældre et tungt moralsk ansvar, mrs. Varden."

Mrs. Varden løftede hænderne lidt i vejret, rystede på hovedet og så ned på gulvet, som om hun så lige lukt gennem jordkloden ud ad den anden ende af den og ind i det uendelige hinsides.

"Jeg kan uforbeholdent betro mig til Dem," sagde Chester. "Jeg elsker min søn inderligt, frue, og netop derfor vil jeg frelse ham fra uundgåeligt at gøre ulykker. De kender hans tilbøjelighed for miss Haredale. De har understøttet ham i det, og det var meget smukt af Dem. Jeg er Dem særdeles forbunden, ganske overordentlig forbunden, for Deres interesse for ham, men, bedste frue, den er ilde anvendt, forsikrer jeg Dem."

Mrs. Varden stammede, at det gjorde hende ondt –

"Gør Dem ondt, kære frue?" afbrød han hende. "De skal aldrig fortryde noget, der er så elskværdigt, så yderst vel ment, så ganske lig Dem selv. Men der er alvorlige og vægtige grunde, vigtige familiehensyn og, selv bortset fra disse, religionsforskelligheder, der træder hindrende i vejen og gøre deres forening umulig. Jeg ville have omtalt disse forhold for Deres mand, men – De vil undskylde, at jeg siger det ligefremt – han har ikke Deres hurtige fatteevne eller dybe moralske følelse. Hvor luften dog er ren og frisk her i dette hus, og hvor nydeligt det er holdt! For en mand, der, således som jeg, i lang til har været enkemand, er disse kendetegn på kvindelig omhu og tilsyn ubeskriveligt tillokkende!"

Mrs. Varden begyndte at tro – hun vidste næppe hvorfor – at den unge Chester måtte have uret og den gamle Chester ret.

"Min søn Ned," fortsatte hendes frister i den mest indsmigrende tone, "er, hører jeg, blevet hjulpet af Deres elskværdige datter og Deres ædelmodige mand."

"Meget mere end af mig, sir," sagde mrs. Varden, "langt mere. Jeg har ofte haft mine betænkeligheder. Det er et –"

"Et slet eksempel," supplerede Chester. "ja, det er det; det er der ingen tvivl om. Deres datter er i den alder, da det er såre uklogt at lade hende se på, at unge mennesker opmuntres til at sætte sig op mod deres forældre i et så vigtigt spørgsmål. De har fuldkommen ret. Jeg burde selv have tænkt på det, men det undgik mig, må jeg tilstå – så langt overgår Deres køn vort, kære frue, i omtanke og skarpsindighed."

Mrs. Varden satte et så superklogt ansigt op, som om hun virkelig havde sagt noget, der fortjente denne kompliment –

troede det, kort sagt, fuldt og fast – og hendes tillid til hendes egen kløgtighed voksede stærkt.

"De giver mig mod til at tale åbent med Dem, kære frue. Min søn og jeg er uenige i dette punkt. Den unge dame og hendes fødte værge har også forskellige meninger om sagen. Og hovedsagen er, at min søn af hensyn til sin lydighedspligt imod mig, sin ære og alle mulige hellige bånd og forpligtelser er tvunget til at ægte en anden."

"Forpligtet til at gifte sig med en anden dame!" udbrød mrs. Varden og rakte hænderne i vejret.

"Og født, opdraget og oplært med dette formål. Udtrykkelig med dette formål. – Miss Haredale skal nok være en meget indtagende dame."

"Jeg er hendes plejemoder og må vide det, den bedste pige under solen," sagde mrs. Varden.

"Det tvivler jeg ikke i mindste måde om; jeg er overbevist om det. Og De, som har stået i dette ømme forhold til hende, er forpligtet til at tage hensyn til hendes lykke. Men kan jeg – som jeg har sagt til Haredale, der er fuldkommen enig med mig – kan jeg roligt se på, at hun – skønt hun hører til en katolsk familie – kaster sig bort til et ungt menneske, der endnu slet ikke har noget hjerte? Det er ingen bebrejdelse imod ham at sige, at han intet hjerte har, da det kun meget sjældent er tilfældet med unge mænd, der har styrtet sig ind i det letsindige liv, som nu en gang hører til god tone. Deres hjerter, kære frue, vokser først efter det tredivte år. Jeg tror virkelig ikke, at jeg selv havde et hjerte, da jeg var på Neds alder."

"Jo, sir," sagde mrs. Varden, "det må De have haft. Det er umuligt, at De, som nu har et så stort hjerte, nogen sinde slet

ikke skulle have haft noget."

"Jeg vil håbe," sagde han med et fromt skuldertræk, "at jeg har en smule – Gud må vide det bedst! Men for at komme tilbage til Ned – jeg tvivler ikke om, at De troede, at jeg havde noget imod miss Haredale, og at De derfor så venligt tog Dem af ham. Hvor naturligt! Men, kære frue, det er Ned, netop Ned, som jeg har noget at udsætte på."

Mrs. Varden blev aldeles målløs over denne afsløring.

"Hvis han som hæderlig mand – og han må være en hæderlig mand, ellers er han ikke min søn – opfylder den højtidelige forpligtelse, jeg allerede har omtalt, står en stor formue til hans rådighed. Han er i højeste grad ødsel – en ren ødeland – og hvis han i et øjebliks lune fik det indfald at gå hen og gifte sig med denne unge dame og derved berøvede sig selv midlerne til at tilfredsstille de tilbøjeligheder, der er blevet en vane for ham, ville han – ja, kære frue, han ville knuse den stakkels piges hjerte. Kære mrs. Varden, bedste, kæreste frue, – jeg henstiller til Dem, ville De give Deres minde til et sådant offer? Er det kvindelige hjerte en ting, som man tør lege med på denne måde? Spørg Deres eget, beder jeg Dem."

"I sandhed," tænkte mrs. Varden, "denne mand er en helgen. – Men," tilføjede hun højt og ganske naturligt, "når De berøver miss Emma hendes elsker, hvordan skal det da gå med den stakkels piges hjerte?"

"Det er netop det punkt," svarede Chester uden spor af forlegenhed, "som jeg ville have frem. Et ægteskab med min søn, som jeg da ville nødsages til at forstøde, ville medføre mange års elendighed; de ville blive skilt, inden et år var omme. Ophævelsen af denne forbindelse, som mere beror på en

indbildning end på noget virkeligt – det ved De og jeg jo meget godt – vil kun koste den kære pige et par tårer, og så er hun lige lykkelig igen. Tænk Dem Deres egen datter – den unge dame nede i stuen, Deres udtrykte billede –" Mrs. Varden hostede og smilede, "- der er en ung mand – desværre et dårligt subjekt med et meget slet rygte – som jeg har hørt Ned tale om – Bullet synes jeg, han kaldte ham – eller Pullet – Mullet –"

"Der er en ung mand ved navn Joseph Willet," sagde mrs. Varden og foldede med en ophøjet mine sine hænder.

"Ham er det!" udbrød Chester. "Sæt nu, at denne Joseph Willet søgte at gøre indtryk på Deres indtagende datter og vandt hendes hjerte."

"Det kunne ligne den uforskammede knægt," for mrs. Varden op, "at driste sig til at tænke på sligt!"

"Der ser De selv, kære frue. Jeg ved nok, at det ligner ham. Det ligner også Ned at bære sig ad, som han har gjort, men af den grund, eller fordi det ville koste Deres smukke datter et par tårer, ville De dog ikke undlade at kvæle deres tilbøjeligheder i fødslen. Det havde været min hensigt at foreholde Deres mand dette, da jeg i aften traf ham i mrs. Rudges hus –"

"Det ville være bedre for min mand," afbrød mrs. Varden ham i en oprørt tone, "om han blev hjemme i stedet for at besøge mrs. Rudge. Jeg ved ikke, hvad han gør der. Jeg indser slet ikke, hvorfor han i det hele taget skal tage sig af hendes sager, sir."

"Når det ser ud, som om jeg ikke er fuldt så redebon, som De måske kunne ønske det, til at samstemme i Deres sidste udtalelser," svarede Chester, "så er det, fordi hans nærværelse der og utilbøjelighed til at indlade sig nærmere med mig førte mig herhen og skaffede mig glæden af denne sammenkomst

med en person, på hvem jeg ser, at hele familiens ledelse, lykke og velvære hviler."

Dermed greb han atter mrs. Vardens hånd, og efter at have ført den til sine læber med datidens højtravende galanteri, som han overdrev lidt for at gøre det så meget des tydeligere for den gode dames uvante øjne, gav han sig til med den samme blanding af sofisteri, lokken og smigren at overtale hende til at bruge hele hendes indflydelse for at afholde hendes mand og datter fra yderligere at fremme Edwards frieri til miss Haredale og på nogen måde at hjælpe og støtte nogen af parterne. Mrs. Varden var nu kun en kvinde og havde sin part af forfængelighed, halsstarrighed og herskesyge. Hun afsluttede en hemmelig of- og defensiv alliance med sin indsmigrende gæst og troede virkelig, ligesom så mange andre ville have gjort, hvis de havde hørt og set ham, at hun derved i en ualmindelig grad fremmede sandhedens, retfærdighedens og moralens sag.

Chester, der var overmåde glad over det heldige udfald af sin underhandling og morede sig umådeligt i sit stille sind, førte hende ned med samme anstand som før, og efter at have gentaget den forrige hilsningsceremoni, der også denne gang indbefattede Dolly, anbefalede han sig, men fuldendte dog først erobringen af Miggs' hjerte ved at spørge om "denne unge dame" ville lyse ham til døren.

"Å, madam," sagde Miggs, da hun kom tilbage med lyset, "å, kors, madam, det rigtig nok en gentleman! Aldrig i mine dage har jeg truffet sådan en engel til at tale – og sådan en yndig mand! Så retskaffen og ædel, at han synes at foragte selve den jord, han træder på, og dog så mild og nedladende, at han synes at sige, 'men jeg vil dog alligevel lægge mærke til den'. og at

tænke sig, at han tog Dem for miss Dolly og miss Dolly for Deres søster – kors bevares, hvis jeg var herren, blev jeg skinsyg på ham!"

Mrs. Varden irettesatte sin terne for disse forfængelige ord, men meget blidt og venligt – ja endog smilende – idet hun sagde, at hun var en tosset, fjantet, letsindig tøs, som lod sit livlige gemyt løbe af med sig, og som ikke mente halvdelen af, hvad hun sagde – ellers måtte hun blive dygtig vred på hende.

"Jeg for min part," sagde Dolly tankefuldt, "tror halvvejs, at mr. Chester i den henseende er omtrent ligesom Miggs. Trods al hans artighed og høflige tale er jeg temmelig vis på, at han mere end en gang gjorde nar ad os."

"Vover du at sige sådant noget endnu en gang og i min nærværelse at tale ilde om folk på deres bag, jomfru Næsvis," sagde mrs. Varden, "så skal du få lov til at tage et lys og straks gå til sengs. Hvor tør du, Dolly? Jeg forbavses over dig. Det er en skam, så ubehøvlet som du har opført dig den hele aften. Har man nogen sinde før hørt," udbrød den forbitrede matrone og brast i tårer, "at en datter har sagt sin moder lige i øjnene, at der er blevet gjort nar ad hende!"

Mrs. Varden var unægtelig grumme vægelsindet!

28

Efter at have forladt klejnsmedens familie begav Chester sig til et anset kaffehus i Covent Garden, hvor han blev siddende meget længe ved sit måltid og morede sig kosteligt ved at tænke på sine sidste bedrifter, mens han samtidig ønskede sig til lykke med sit gode hoved. Påvirket af disse tanker, fik hans ansigt et så velvilligt og forklaret udtryk, at den opvarter, der betjente ham, blev til mode, som om han kunne lade sit liv for ham, og blev enig med sig selv om – indtil betalingen af regningen og en såre lille drikkeskilling for såre megen ulejlighed bragte ham ud af vildfarelsen – at sådan en apostolisk kunde var i det mindste lige så meget værd, som en halv snes af de sædvanlige gæster.

Det blev sent, inden han kom hjem, da han først aflagde besøg ved spillebordet – ikke som en hidsig, fanatisk spillefugl, men som en mand, som det var en fornøjelse at se på, når han satte sine to eller tre guineas ind som en tribut til samfundets dårskaber og smilede med samme velvilje, hvad enten han vandt eller tabte. Han havde for skik at lade sin tjener gå til sengs, når han ville, hvis han ikke havde fået anden ordre, og sætte et lys ude på hovedtrappen. På gangen var der en lygte, han altid kunne tænde det ved, når han kom sent hjem, og da han selv tog nøglen med til døren, kunne han komme ind og gå til sengs, når han havde lyst.

Han åbnede ruden på den døsige lygte, hvis forbrændte tande, der var opsvulmet som næsen på en drukkenbold, ved at lyset rørte ved den faldt ned i små karfunkler og spredte

glorøde gnister rundt omkring, hvilket gjorde det noget vanskeligt at få det dorske lys tændt. Mens han var i færd med dette, bragte en lyd som af et menneske, der snorkede stærkt nogle trin højere oppe, ham til at standse og lytte. Det var en sovendes tunge åndedræt tæt ved. En eller anden fyr havde lagt sig på den åbne trappegang og lå nu i en tryg søvn. Efter omsider at have fået tændt lyset og åbnet sin dør, steg han sagte op, idet han holdt lyset højt i vejret og så sig forsigtigt om for at opdage, hvad det var for et menneske, der havde valgt sig et så uhyggeligt natteleje.

Med hovedet på trappeafsatsen og den store krop slængt hen over en halv snes trin, som om det havde været et dødt menneske, som nogle drukne bærere havde kastet derhen på må og få, lå Hugh der med ansigtet i vejret, mens hans lange hår hang ned på hans træpude ligesom vildt ukrudt, og hans brede bryst steg og faldt i takt med den lyd, der på en så usædvanlig måde forstyrrede nattens ro på dette sted.

Chester stod forbavset over dette uventede syn og var allerede i færd med at afbryde hans søvn ved at sparke til ham, men da hans øjne faldt på det opadvendte ansigt, holdt han inde og bukkede sig, idet han skyggede for lyset med sin hånd, for at undersøge ham nøjere. Hvor grundig denne første undersøgelse end var, var den dog ikke tilstrækkelig; for han lod flere gange lyset, som han stadig skyggede omhyggeligt for, gå forbi hans ansigt og fortsatte at iagttage ham med forskende blikke.

Mens han var beskæftiget med dette, vågnede den sovende, men uden at fare op eller vende sig om. Han blev ligesom forhekset ved så pludseligt at møde dette stirrende blik, så at

han ikke havde åndsnærværelse til at tage øjnene til sig, men følte sig tvunget til at se på ham. Således fortsatte de at stirre på hinanden, indtil Chester til sidst brød tavsheden og med dæmpet stemme spurgte ham, hvorfor han lå og sov der.

"Jeg syntes," sagde Hugh, idet han med megen anstrengelse satte sig over ende og spilede øjnene op, "at De udgjorde en del af min drøm. Det var en underlig en. Jeg vil håbe, at den aldrig må gå i opfyldelse, herre."

"Hvorfor ryster du?"

"Å – af kulde, sagtens," brummede han, idet han skuttede sig og stod op. "Jeg ved endnu knap, hvor jeg er."

"Kender du mig?" spurgte Chester.

"Ja vel kender jeg Dem," svarede han. "Jeg drømte om Dem – vi er ikke der, hvor jeg troede, at vi var. Det er endda en trøst."

Mens han talte, så han sig om og især op, som om han halvvejs havde ventet at skulle stå neden under en eller anden genstand, han havde set i sin drøm. Derpå gned han øjnene og skuttede sig på ny og gik bag efter sin fører ind i dennes lejlighed.

Chester tændte lysene, der stod på toiletbordet, skød en lænestol hen til ilden, som endnu brændte, og ragede i den, så at den blussede op i en klar lue. Derpå satte han sig foran den og bød sin uhyggelige gæst komme hen og trække hans støvler af.

"Nu har du igen drukket, min rare ven," sagde han, idet Hugh lagde sig på det ene knæ og gjorde, hvad der var befalet ham.

"Så sandt jeg lever, herre, har jeg gået de tre lange mile og ventet her, jeg ved ikke hvor længe, og har ikke smagt vådt i min mund siden i middags."

"Men har du intet bedre at gøre, min vakre ven, end at lægge dig til at sove her og få hele huset til at ryste af din snorken?" sagde Chester. "Kan du ikke drømme hjemme i halmen, dit dovne dyr, uden at komme herhen for at gøre det? – Ræk mig de tøfler der, men gå sagte."

Hugh adlød stiltiende.

"Og hør, min kære unge mand," sagde Chester, idet han stak fødderne i dem, "når du drømmer næste gang, så lad det ikke være om mig, men om en eller anden hund eller hest, som du er bedre kendt med. Skænk dig et glas – du vil finde det og flasken på det samme sted – og tøm det for at holde dig vågen."

Hugh adlød atter, og det endnu ivrigere end før, og fremstillede sig derpå for sin velynder.

"Nå," sagde Chester, "hvad vil du mig så?"

"Der var nyt i dag," svarede Hugh. "Deres søn var i vort hus – kom ridende derned. Han gjorde sig umage for at komme til at tale med det unge fruentimmer; men det lykkedes ham ikke. Han efterlod et brev eller en besked, som vor Joe påtog sig at besørge; men han og den gamle kom op at skændes om det, da Deres søn var taget bort, og den gamle ville ikke have, at det måtte blive besørget. Han siger, den gamle forstår De, at ingen af hans folk må blande sig i andres sager og bringe ham i ulejlighed. Han er gæstgiver, siger han, og har ikke råd til at lægge sig ud med nogen."

"Han er en diamant," sagde Chester smilende, "og godt er det, at han er en usleben diamant. – Nå?"

"Vardens datter – det pigebarn, jeg kyssede –"

"- og stjal armbåndet fra på landevejen," sagde Chester ganske roligt, "hvad nu?"

"Hun skrev et brev hjemme hos os til det unge fruentimmer og fortalte hende, at hun havde mistet det brev, som jeg bragte Dem og De brændte. Vor Joe skulle aflevere det; men den gamle holdt ham hjemme hele den næste dag, bare for at han ikke skulle blive af med det. Næste morgen gav han mig det at besørge, og her er det."

"Du afleverede det altså ikke, gode ven?" sagde Chester, idet han drejede Dollys brev mellem pege- og tommelfingeren og lod, som om han blev meget overrasket.

"Jeg troede, at De gerne ville have det," sagde Hugh. "Når det ene er blevet brændt, tænkte jeg, det var lige så godt at brænde dem alle."

"Ubesindige unge mand, hvis du ikke bruger din forstand bedre, vil du løbe dig en stage i livet, inden du ved et ord af det. Ved du ikke, at det brev, du bragte mig, var adresseret til min søn, som bor her i huset? Og kan du ikke forstå, at der er forskel på hans breve og dem, der er adresserede til andre mennesker?"

"Vil De ikke have det," sagde Hugh, betuttet over denne irettesættelse, for han havde ventet sig megen ros, "kan De jo lade mig få det igen; så skal jeg nok aflevere det. Jeg ved ikke, hvorledes jeg skal gøre Dem tilpas, herre. "

"Jeg vil selv aflevere det," svarede hans velynder, idet han efter et øjebliks betænkning lagde det til side. "Går den unge dame ud at spadsere om formiddagen, når vejret er godt?"

"Som oftest, i almindelighed ved middagstid."

"Alene?"

"Ja, alene."

"Hvor?"

"I parken foran huset, der, hvor stien krydser den."

"Skulle det blive godt vejr i morgen, vil jeg måske se at møde hende," sagde Chester så koldblodigt, som om hun var en god gammel bekendt. "Skulle jeg holde med min hest uden for Majstangen, er du nok så god, min gode Hugh, at huske på, at du kun har set mig én gang før. Du må undertrykke din taknemmelighed og søge at glemme min overbærenhed med hensyn til armbåndet. Det er ganske naturligt, at du giver den luft, og det gør dig ære; men når andre folk er til stede, må du for din egen sikkerheds skyld lade som slet ingenting, som om du ikke stod i nogen som helst gæld til mig og aldrig havde sat dine fødder inden for denne dør. Forstår du mig?"

Hugh forstod ham meget godt. Efter en pause mumlede han noget om, at han håbede, at hans velynder ikke ville bringe ham i forlegenhed for det sidste brev, da han kun havde holdt det tilbage for at tjene ham. Han fortsatte i nogen tid i samme toneart, indtil Chester afbrød ham med den mest velvillige og beskyttende mine ved at sige:

"Min gode ven, du har mit løfte, mit ord, min egenhændige underskrift – for en mundtlig forsikring af mig er lige så god – for, at jeg fortsat vil beskytte dig, så længe du fortjener det. Vær du kun ganske rolig og gør dig ingen sorger. Når et menneske giver sig så fuldstændig i min magt, som du har gjort, føler jeg virkelig, som om han havde en slags krav på mig. Under sådanne omstændigheder er jeg mere tilbøjelig til at vise nåde og overbærenhed, end jeg kan sige dig det, Hugh. Se i mig din beskytter og vær overbevist om, at med hensyn til den lille uforsigtighed, skal du ikke gøre dig de mindste skrupler, så længe du og jeg er venner. Skænk i glasset endnu en gang, så at det kan oplive dig på vejen hjem – jeg undser mig virkelig ved at

tænke på, hvor langt du har at gå – og dermed Gud befalet for i nat."

"De tror," sagde Hugh, da han havde skyllet brændevinen ned, "at jeg ligger i min søde søvn ude i stalden. Ha, ha, ha! Stalddøren er lukket, men hesten er borte, herre."

"Du er en lystig fætter," svarede hans ven, "og jeg sætter umådelig pris på dit gode humør. God nat! Tag dig endelig godt i agt for min skyld!"

Mærkeligt nok havde de begge under den hele samtale hemmelig skottet til hinanden uden at have set hinanden lige i øjnene. Idet Hugh gik ud, vekslede de et kort og hastigt blik, men tog straks øjnene til sig og skiltes således ad. Hugh lukkede varsomt og uden støj døren efter sig, og Chester blev siddende i sin lænestol med blikket fæstet på ilden.

"Nå," sagde han, efter længe at have grublet, og sagde det med et dybt suk og en urolig forandring af sin stilling, som om han jog noget andet af sine tanker og vendte tilbage til det, der havde optaget dem hele dagen igennem. "Knuden strammes; jeg har kastet bomben; om otte og fyrretyve timer tænker jeg, den vil springe og bringe en ordentlig forstyrrelse mellem alle disse godtfolk. Vi får at se!"

Han gik til sengs og faldt i søvn, men havde ikke sovet længe, førend han fo'r op og syntes, at Hugh stod ved yderdøren og råbte med en underlig stemme, der var vidt forskellig fra hans egen, at han skulle lukke ham ind. Denne illusion havde så stærk magt over ham og var så fuld af den vage rædsel for natten, som sådanne syner har deres oprindelse i, at han stod op og med kården i hånden åbnede døren og så ud på trappegangen og hen mod det sted, hvor Hugh havde ligget og

sovet, ja endog kaldte på ham. Men alt var mørkt og tyst, og efter igen at have listet sig i seng, faldt han efter en times urolig vågen atter i søvn og vågnede ikke før om morgenen.

29

Egennyttige menneskers tanker er altid undergivet en moralsk tyngdelov, der, ligesom den fysiske, holder dem nede på jorden. Dagens strålende herlighed og en stjerneklar nats tavse vidundere taler forgæves til deres sjæl. I solen, månen eller stjernerne findes ingen tegn, som de kan tyde. De ligner visse vise mænd, som, mens de lærer det latinske navn på enhver planet, ganske har glemt sådanne små himmelske stjernebilleder som velgørenhed, overbærenhed, menneskekærlighed og barmhjertighed, selv om de nat og dag skinner så klart, at en blind kan se dem, og som, når de skuer op imod den stjernebesåede himmel, ikke ser andet der end afspejlingen af deres egen store visdom og boglige lærdom.

Det er underligt at tænke sig, hvorledes disse verdensmennesker, når de vender deres øjne mod de utallige kloder, som lyser oven over os, får dem til at afspejle de eneste billeder, deres sjæle rummer. Den mand, som kun lever af fyrsters smil, har kun øje for stjernerne på hofmandens bryst. Den misundelige ser endog på himmelen sin nabos udmærkelser; for de pengegriske og den hele store masse af jordisksindede folk flimrer hele det store univers oven over dem af rede penge, der er kommet lige fra mønten, stemplede med herskerens brystbillede og stadig stiller sig imellem dem og himmelen, hvorhen de så vender sig. Således står også skyggerne af vore egne lyster imellem os og vore bedre engle, og således formørkes deres klarhed.

Alt var frisk og strålende, som om verden først var blevet skabt den morgen, da Chester i jævn skridtgang red hen ad skovvejen. Skønt tidligt på året, var det dog mildt og varmt; knopperne på træerne svulmede, hækkene og græsset grønnedes, luften tonede af fuglenes sang, og højt oppe over dem alle slog lærken sine skønneste triller. På skyggefulde steder glimtede morgenduggen på ethvert ungt blad og græsstrå, og hvor solen skinnede, tindrede endnu nogle klare diamantdråber, som om de kun nødigt ville forlade en så smuk verden og nyde en så kort tilværelse. Selv den lette vind, hvis susen lød lige så behageligt for øret som sagte rislende vand, bragte håb og forjættelse og efterlod en kvægende vellugt i sit spor, idet den flagrede forbi og hviskede om sit samkvem med sommeren og dennes glade komme.

Den ensomme rytter fortsatte sit ridt mellem træerne i den samme jævne skridtgang, snart i solskin og snart i skygge, og så sig ganske vist fra tid til anden om, men uden at tænke videre ved dagen og omgivelserne, end at det var heldigt for ham – han var nemlig kostbart klædt – at vejret var så godt. I sådanne øjeblikke smilede han velbehageligt, men snarere, som om han var tilfreds med sig selv end med noget som helst andet, og red således videre på sin kastanjebrune hingst, lige så fornøjelig at se til som hans egen hest og sandsynligvis langt mindre modtagelig for de mange oplivende indtryk, der omgav ham.

Omsider viste Majstangens massive skorstene sig for hans blik, men derfor satte han ikke en smule hurtigere af sted, men red hen til værtshusets dør med den samme koldblodige og gravitetiske alvor. John Willet, der var i færd med at stege sit røde ansigt ved et stort bål i skænkestuen og med forbavsende

fremsynethed og hurtig fatteevne havde tænkt på, idet han så op mod den blå himmel, at hvis den nærværende tingenes tilstand varede ret meget længere, ville det til sidst blive nødvendigt at lade være at lægge i kaminen og at lukke vinduerne op, gik ud for at holde hans stigbøjler, mens han råbte højt på Hugh.

"Nå, er du der?" sagde John noget forundret over den hurtighed, han viste sig med. "Træk dette kostbare dyr ind i stalden og pas det rigtig godt, hvis du ønsker at beholde din tjeneste. En frygtelig doven knægt, sir; man må altid have et vågent øje med ham."

"Men De har jo en søn," bemærkede Chester og gav Hugh tømmen, idet han steg af, og gengældte hans hilsen med en skødesløs bevægelse med hånden op mod hatten, "hvorfor drager De ikke nytte af ham?"

"Ja, oprigtig talt, sir," svarede John med megen vigtighed, "er min søn – hvad, lurer du, slyngel?"

"Hvem lurer?" spurgte Hugh forbitret. "Tror De, at det er så stor en fornøjelse at høre Dem tale? Vil De måske, at jeg skal trække den ind i stalden, førend den er blevet afkølet?"

"Så rør den noget længere borte herfra," udbrød gamle John, "og når du ser mig og en fornem herre underholde os med hinanden, skal du holde dig i tilbørlig afstand. Ved du ikke, hvad tilbørlig afstand vil sige," tilføjede Willet efter et meget langt ophold, under hvilket han fæstede sine store, dumme øjne på Hugh og med mønsterværdig tålmodighed ventede på, at han skulle få en idé, om den end var aldrig så lille, "så skal vi snart lære dig det."

Hugh trak hånligt på skuldrene og skråede på sin ligegyldige, forsorne måde, over på den anden side af den lille grønning, hvor han, med tøjlen hængende løst over sin skulder, trak hesten frem og tilbage, idet han hvert øjeblik skulede så ondt som vel muligt til sin husbond under sine buskede øjenbryn.

Chester, der opmærksomt havde iagttaget ham under denne ordveksling uden dog at lade sig mærke med det, gik ind i bislaget og vendte sig pludselig om mod Willet, idet han sagde:

"Det er nogle sære tjenestefolk, De har, John."

"Ganske vist sære nok at se til, sir," sagde værten, "men uden døre, til heste, hunde og deslige findes der ingen bedre karl i hele England end Hugh der. Han duer ikke til arbejde inden døre," tilføjede Willet med en fortrolig mine, som om han var sig sin overlegne natur bevidst; "det sørger jeg selv for; men havde den knægt bare en lille smule omløb –"

"Ja, han ser mig ud til at være en rask karl," sagde Chester i en grublende tone, der syntes at vise, at han ville have sagt det samme, om også ingen havde hørt på ham.

"Rask, sir!" gentog John, formelig med udtryk i ansigtet; "den karl! Halløj der! Hejda du! Kom herhen med hesten og hæng min paryk op på vejrhanen for at vise denne herre, om du hører til de livlige folk eller ikke."

Hugh svarede ikke, men kastede tøjlen til sin herre og rev, uden mindste ceremoni, parykken af hovedet på Willet med en sådan voldsomhed, at han blev helt forskrækket over det, selv om det skete på hans egen, udtrykkelige befaling. Derpå klatrede Hugh behændigt op til det øverste af Majstangen uden for huset, hængte parykken på vejrhanen og snurrede den rundt som en stegevender. Efter at have udført denne idræt

kastede han den ned igen, lod sig med ubegribelig hurtighed glide ned ad stangen og stod på benene næsten i samme øjeblik, som parykken rørte ved jorden.

"Ser De, sir," sagde John, idet han faldt tilbage i sin sædvanlige dorske tilstand, "det vil De ikke få at se ret mange steder foruden i Majstangen, hvor der er god beværtning og udmærket staldrum, og heller ikke det, skønt det ingenting er for ham."

Denne sidste bemærkning hentydede til den måde, hvorpå Hugh sprang op på hestens ryg, ligesom ved Chesters forrige besøg, og hurtigt forsvandt ind ad stalddøren.

"For ham er det ingenting," gentog Willet, idet han børstede sin paryk med hånden og ved sig selv besluttede at fordele et lille beløb for tilsøling og beskadigelse af det nævnte klædningsstykke på de forskellige poster i sin gæsts regning, "han kan slippe ud af næsten hvilket vindue, det skal være, her i huset. Der har aldrig været hans lige til at tumle sig uden at komme til skade. Efter min mening, kommer det så noget nær alt sammen af, at han ingen omløb har, og kunne man banke en smule omløb ind i ham, hvad man imidlertid ikke kan, ville han ikke længere være i stand til det. Men det var jo min søn, vi talte om, sir."

"Rigtigt, Willet, rigtigt," sagde hans gæst, idet han igen vendte sig om mod sin vært med sit sædvanlige smilende ansigt. "Nå, hvad han?"

Rygtet har sagt, at Willet blinkede, førend han svarede. Men da han ikke vides enten før eller siden at have gjort sig skyldig i en sådan letsindighed, må man tro, at det er en ondskabsfuld opdigtelse af hans fjender, støttet måske på den uomstødelige

kendsgerning, at han tog sin gæst ved den tredje kjoleknap, fra hagen og ned efter at regne, og hviskede sit svar i hans øre.

"Sir," hviskede John med værdighed, "jeg kender min pligt. Vi vil ikke vide af noget kurmageri her uden forældrenes vidende. Jeg respekterer en vis ung mand som ung mand; jeg respekterer en vis ung dame som en ung dame; men som et par, kender jeg intet til de to, ikke det allermindste. Min søn, sir, er sat på parolen."

"Jeg synes, at jeg lige for et øjeblik siden så ham se ud ad hjørnevinduet," sagde Chester.

"Det er meget muligt. Han er sat på parolen, for at han ikke skal forlade huset. Jeg og nogle af mine venner, som kommer sammen her om aftenen, overvejede, hvad vi helst måtte gøre for at hindre ham fra at foretage sig noget, der kunne stride imod deres ønsker, og så satte vi ham på parolen. Og hvad mere er, sir, han slipper ikke så snart fra parolen, det kan jeg forsikre Dem."

Efter at have meddelt dette lyse indfald, der stammede fra, at de gamle sladderhanke i landsbyen havde læst i en avis, at en officer, der havde været stillet for en krigsret, var blevet løsladt på parolen, trak Willet sig tilbage fra sin gæsts øre og fniste lydeligt tre gange uden nogen synlig forandring i sine træk. Dette det nærmeste tilløb til en latter, han nogen sinde tillod sig – og det var endda kun sjældent og ved ganske overordentlige lejligheder – hverken så meget som krusede hans læbe eller fremkaldte den mindste bevægelse i, nej, ikke så meget som en svag bæven af hans store, fede, dobbelte hage, der nu, ligesom altid, fortsatte at være en fuldkommen ørken på hans ansigts landkort, en eneste, uforanderlig øde og tom flade.

For at ingen skal undres over, at Willet dristede sig til at gå så skrapt til værks over for en person, som han ofte havde beværtet, og som altid havde betalt flot for sig i Majstangen, må det siges, at det netop var hans skarpsindighed og fremsynethed i så henseende, der havde medført hans nys omtalte demonstrative lystighed, for efter omhyggeligt at have vejet fader og søn på sin åndelige vægtskål, var Willet kommet til den overbevisning, at den gamle herre var en bedre kunde end den unge. Idet han lagde sin egen husvært, mr. Haredale, i den samme skål, denne betragtning allerede tyngede svært i, og oven på ham igen dyngede sin egen lyst til at ærgre den ulykkelige Joe og sin principmæssige afsky for alt, hvad der vedrørte kærlighed og ægteskab, sank den straks lige ned til jorden og vippede den unge mands lette sag helt op mod loftet. Skønt Chester ikke var den mand, der ikke straks kunne gennemskue Willets bevæggrunde, takkede han ham dog så huldsaligt, som om han havde været en af de uegennyttigste martyrer, der nogen sinde havde levet på jorden, og gik derpå til Fasangården efter med mange lovtaler over hans gode smag og dømmekraft at have overladt til ham at tilberede middagsmåltidet således, som han fandt det mest passende.

Inden han, iført en mere end almindelig elegant dragt, trådte ind på de enemærker, hvor miss Haredale plejede at spadsere, påtog han sig en anstand, der, skønt udbyttet af et langt studium, dog var fuldkommen utvungen og klædte ham godt; lagde sit ansigt i de elskværdigste og mest indtagende folder og vogtede, kort sagt, så nøje på sig selv i enhver retning, at det var klart, at han lagde en ikke ringe vægt på det indtryk, han var i færd med at gøre. Han havde ikke gået langt eller set sig længe

om, førend han opdagede en kvindelig skikkelse, der kom ham i møde. Et glimt af hendes figur og klædedragt, idet hun gik over en lille træbro, der lå imellem dem, overbeviste ham om, at han havde fundet den, han ønskede at se. Han gik lige imod hende, og nogle få skridt bragte dem tæt til hinanden.

Han tog hatten af, veg til side og lod hende gå forbi, men vendte derpå hurtigt om, som om det var en pludselig indskydelse, og sagde med bevæget stemme:

"Jeg beder om forladelse – er det miss Haredale, jeg taler med?"

Hun blev stående, lidt forvirret over at være blevet så uventet tiltalt af en fremmed, og svarede ja.

"Der var noget," sagde han, idet hans blik udtrykte en kompliment til hendes skønhed, "som sagde mig, at det ikke kunne være nogen anden. Miss Haredale, jeg bærer et navn, der ikke er Dem ukendt, og som jeg ved – jeg føler mig på én gang stolt og pinlig berørt ved det – ikke klinger ubehageligt i Deres øren. Jeg er en mand af fremrykket alder, som De ser. Jeg er fader til ham, som De ærer og udmærker fremfor alle andre mænd. Tør jeg af vægtige grunde, der opfylder mig med sorg, udbede mig kun et minuts samtale med Dem her?"

Hvor kunne hun, der var så uerfaren i rænker og havde et ungt, troskyldigt hjerte, drage den talendes sanddruhed i tvivl, især da den røst, som talte, lignede et svagt ekko af en, hun kendte så godt og så gerne ville høre. Hun bøjede hovedet og blev stående med nedslagne øjne.

"Lidt mere afsides – ind imellem træerne. Det er en gammel mands hånd, miss Haredale, en ærlig hånd, tro mig."

Med disse ord lagde hun sin hånd i hans og lod ham føre hende til en bænk der i nærheden.

"De gør mig bange, sir," sagde hun med dæmpet stemme. "De overbringer dog vel ingen sørgelige efterretninger, vil jeg håbe?"

"Ingen af den slags, De tænker på," svarede han og satte sig ved siden af hende. "Edward har det godt – udmærket. Det er ganske vist om ham, jeg ønsker at tale, men der er ingen ulykke sket."

Hun bøjede atter hovedet og gjorde mine til at bede ham blive ved, men sagde intet.

"Jeg ved, at De er forudindtaget imod mig, kære miss Haredale. Tro ikke, at jeg så ganske har glemt, hvorledes jeg følte i min egen ungdom, at jeg ikke skulle vide, at De kun er lidet tilbøjelig til at se på mig med gunstige øjne. De har hørt mig beskrive som kold, beregnende, egenkærlig –"

"Jeg har aldrig, sir," afbrød hun ham med forandret væsen og fastere stemme, "jeg har aldrig hørt Dem omtale i bitre eller uærbødige udtryk. De gør Edwards natur højlig uret, hvis De tror ham i stand til noget lavt eller uværdigt."

"Undskyld mig, elskværdige unge dame; men Deres farbroder –"

"Heller ikke ligger det i min farbroders natur," svarede hun med stærkere rødme i sine kinder. "Det ligger ikke i hans natur at overfalde nogen i mørke, lige så lidt som det ligger i min at ynde den slags gerninger."

Hun rejste sig, idet hun talte, og ville have forladt ham; men han holdt hende lempeligt tilbage og bønfaldt hende i en så overtalende tone at høre ham et minut endnu, at hun snart lod sig overtale til at give efter og satte sig ned igen.

"Og denne frimodige, oprigtige, ædle natur kan du såre så letsindigt, Ned!" sagde Chester, idet han så i vejret og talte til luften, "skam dig, skam dig, dreng!"

Hurtigt vendte hun sig om imod ham med vredesfunklende blikke. Der stod tårer i Chesters øjne; men han skyndte sig at viske dem af, som om han ikke ville, at hans svaghed skulle blive set, og vendte sit blik mod hende med en blanding af beundring og medlidenhed.

"Aldrig førend nu," sagde han, "har jeg troet, at en ung mands letsindige handlinger kunne røre mig således, som min egen søns har gjort. Aldrig førend nu har jeg kendt kvindehjertets værd, som unge mennesker vinder så let og så letsindigt kaster bort. Tro mig, kære unge dame, ikke førend nu har jeg kendt Deres værd, og skønt det var afsky for falskhed og bedrageri, der drev mig til at opsøge Dem og ville have drevet mig til det, selv om De havde været den fattigste og mest stedmoderligt behandlede af Deres køn, ville jeg dog have manglet styrke til at udholde denne samtale, hvis min fantasi havde kunnet vise Dem således for mig, som De virkelig er."

Om mrs. Varden kunne have set den dydige mand, da han sagde disse ord, mens harmen tindrede i hans øjne – om hun kunne have hørt hans kvalte, dirrende stemme – om hun kunne have skuet ham, mens han stod barhovedet i solskinnet og gav sin veltalenhed frit løb!

Med en stolt mine, men bleg og skælvende, så Emma tavs på ham. Hun hverken talte eller rørte sig, men stirrede på ham, som om hun ville se ham lige ind i hjertet.

"Jeg afkaster," sagde Chester, "den tvang, som den naturlige kærlighed ville pålægge nogle mennesker, og bryder alle andre

bånd end sandhedens og pligtens. Miss Haredale, De bliver ført bag lyset; De bliver bedraget af Deres uværdige elsker og min uværdige søn."

Endnu så hun vist på ham; endnu sagde hun ikke et ord.

"Jeg har altid modsat mig hans kurmageri over for Dem; De må vise mig den retfærdighed, kære miss Haredale, at huske dette. Deres farbroder og jeg var fjender i vor ungdom, og havde jeg søgt hævn, kunne jeg have fundet den her. Men alt som man ældes, bliver man klogere – bedre, vil jeg håbe – og lige fra begyndelsen af har jeg modsat mig dette forsøg. Jeg forudså enden og ville have skånet Dem, hvis jeg havde kunnet."

"Tal tydeligt, sir," stammede hun, "De bedrager mig eller bliver selv bedraget. Jeg tror Dem ikke – jeg kan – jeg vil ikke tro Dem."

"For det første," sagde Chester i en indsmigrende tone, "for i Deres sjæls dyb skjuler der sig måske en bitter følelse, som jeg ikke vil appellere til, beder jeg Dem tage dette brev. Det faldt tilfældigvis og ved en fejltagelse i mine hænder og skulle, efter hvad jeg har hørt, have forklaret Dem, hvorfor min søn ikke har svaret på en billet fra Dem. Gud forbyde, miss Haredale," sagde den gode mand stærkt bevæget, "at Deres ædle hjerte skulle gøre ham uret, kun med en eneste tanke. De bør vide og vil selv se, at han her ingen skyld har."

Der syntes at være noget så oprigtigt, så bundhæderligt, så sandhedskærligt og retfærdigt i denne måde at tage sagen på – noget, som gjorde den ærlige mand, der talte, så værdig til tiltro, at Emmas mod for første gang begyndte at svigte hende. Hun vendte sig bort og brast i tårer.

"Jeg ville ønske," sagde Chester, idet han bøjede sig over hende og talte i en mild og formelig ærværdig tone, "jeg ville ønske, min kære pige, at det var min opgave at bandlyse i stedet for at forøge disse tegn på Deres sorg. Min søn, min vildfarende søn – jeg vil ikke kalde ham en ligefrem forbryder; for unge mennesker, der to-tre gange i forvejen har været ustadige, handler uden eftertanke, ja næsten uden at vide, at de begår uret – vil bryde det ord, han har givet Dem, ja har allerede brudt det. Skal jeg standse her og, efter at have givet Dem denne advarsel, lade den gå i opfyldelse, eller skal jeg blive ved?"

"De skal blive ved, sir," svarede hun, "og tale endnu tydeligere. Det skylder De både ham og mig."

"Min kære pige," sagde Chester og bøjede sig endnu kærligere over hende, "hvem jeg så gerne kaldte datter, hvis skæbnen ikke forbød det, Edward søger under et falsk og uværdigt påskud at bryde med Dem. Han har selv givet mig beviserne i hænde, jeg har hans egen hånd derfor. Tilgiv, at jeg har holdt øje med hans adfærd; jeg er hans fader; jeg tænkte på Deres hjertefred og hans ære, og ingen anden udvej stod mig åben. I dette øjeblik ligger der på hans pult, færdigt til at afsendes til Dem, et brev, hvori han siger Dem, at vor fattigdom – hans og min fattigdom, miss Haredale – forbyder ham at modtage Deres hånd; hvori han tilbyder, frivilligt foreslår at fritage Dem for Deres løfte og taler højmodigt – det gør mændene meget ofte i sådanne tilfælde – om med tiden at blive mere værdig til Deres agtelse, og så videre. Et brev, kort sagt, hvori han ikke alene giver Dem afsked på gråt papir – tilgiv mig dette udtryk, jeg ville kun kalde Deres stolthed og værdighed til hjælp – og ofrer Dem til fordel, frygter jeg, for den kvinde, hvis hånlige behandling først

indgød ham hans korte lidenskab for Dem som et udslag af såret forfængelighed, men også lader, som om han tilregnede sig denne handling som en fortjeneste og en dyd."

Hun så endnu en gang, ligesom af en uvilkårlig tilskyndelse, stolt på ham og svarede med svulmende bryst: "Er det, De siger, sandt, gør han sig megen overflødig ulejlighed for at nå sit mål. Han er meget omhyggelig for min sindsro. Jeg er ham meget taknemmelig."

"Om sandheden af, hvad jeg siger, min kære unge dame, vil De komme til kundskab ved modtagelsen eller ikke modtagelsen af det brev, jeg har omtalt. – Min kære Haredale, hvor det glæder mig at se Dem, skønt vi mødes under sælsomme forhold og i en sørgelig anledning. – Jeg håber, De er i bedste velgående?"

Ved disse ord hævede den unge dame sine øjne, som var fulde af tårer, og da hun så, at hendes farbroder virkelig stod foran dem, og følte sig aldeles ude af stand til at udholde at høre eller sige et ord mere, trak hun sig hurtigt tilbage og forlod dem. De stod og så på hinanden og på hendes forsvindende skikkelse, og i lang tid sagde ingen af dem noget.

"Hvad skal dette sige? Forklar det," sagde Haredale omsider. "Hvorfor er De her og hvorfor i selskab med hende?"

"Kære ven," svarede den anden, idet han med forbavsende lethed atter påtog sig sit sædvanlige væsen og med et udtryk af træthed kastede sig på bænken, "for ikke ret lang tid siden sagde De mig i den prægtige gamle gæstgivergård, hvis højt agtede ejermand De er – og en mageløs anstalt er det for folk fra landet, der har et jernhelbred og ikke let bliver forkølede – at jeg havde en ond ånds hoved og hjerte, hvor det gjaldt om at

forstille sig. Den gang troede jeg virkelig, at De smigrede mig. Men nu begynder jeg at beundre Deres skarpsindighed og tror, uden at være forfængelig, at De talte sandhed. Har De nogen sinde fremhyklet den højeste grad af oprigtighed og dydig harme? Hvis ikke, kan De ikke tænke Dem, hvor meget en sådan anstrengelse tager på kræfterne."

Haredale så på ham med kold foragt.

"De vil undgå en forklaring, mærker jeg," sagde han og lagde armene over kors, "men jeg må have den. Jeg kan vente."

"På ingen måde, på ingen måde, min gode. De skal ikke vente et øjeblik," svarede hans ven, idet han mageligt slog det ene ben over det andet. "Det er den simpleste ting af verden. Det kan siges med to ord. Ned har skrevet et brev til hende – en ungdommelig, oprigtig, sentimental epistel, der endnu ligger i hans pult, fordi han ikke har haft mod til at sende den. Jeg har taget mig en frihed, som min faderlige kærlighed og omsorg er en tilstrækkelig undskyldning for, og gjort mig bekendt med indholdet. Dette har jeg skildret for Deres broderdatter – en fortryllende pige, Haredale, en ren engel! – og sat en smule kulør på det for at få det til at passe i vort kram. Det er gjort. De kan være ganske rolig. Det er forbi. De har ikke længere nogen til at hjælpe dem og gå bud imellem dem; hendes stolthed og skinsyge er blevet vakt til det yderste; der er ingen, som kan bringe hende ud af hendes vildfarelse, når kun De stadfæster, hvad jeg har sagt; De skal derfor få at se, at hendes svar vil gøre en ende på deres forbindelse. Får hun Neds brev i morgen middag, kan De datere deres skilsmisse fra i morgen aften. Jeg frabeder mig enhver tak, De skylder mig ingen. Jeg har handlet i min egen interesse, og har jeg også fremmet vor overenskomst

med al den iver, som selv De kunne ønske, har jeg dog kun gjort det af egennytte."

"Jeg forbander denne overenskomst, som De kalder den, af mit inderste hjerte," svarede Haredale, "den blev sluttet i en ulyksalig stund. Jeg er gået i ledtog med løgnen; jeg har indgået forbund med Dem; men skønt jeg gjorde det i en god hensigt, og skønt det kostede mig en anstrengelse, som måske kun få kunne forestille sig, hader og foragter jeg mig selv for denne gerning."

"De bliver meget varm," sagde Chester med et mat smil.

"Ja, jeg bliver varm, jeg bliver rasende over Deres kulde. Guds død, Chester, hvis blodet løb varmere i Deres årer, og jeg ikke blev holdt og draget tilbage af de bånd, der hviler på mig – nu vel, det er gjort. De har sagt mig det, og i dette punkt tør jeg vel tro Dem. Når jeg er mest opfyldt af anger over dette forræderi, vil jeg tænke på Dem og Deres giftermål og søge ved sådanne minder at retfærdiggøre mig, fordi jeg med vold og magt har revet Emma og Deres søn fra hinanden. Vort forbund er nu ophævet, og vi kan skilles."

Chester kyssede med anstand på fingeren, og med det samme rolige ansigt, han havde vedligeholdt hele tiden – selv da han havde set sin modstander pines og rives med af sin heftighed i den grad, at hele hans legeme rystede – blev han siddende i sin magelige stilling på bænken og fulgte ham med øjnene, mens han gik bort.

"Min syndebuk og hundedreng i skolen," sagde han, idet han løftede hovedet i vejret for at se efter ham; "min ven fra senere dage, som ikke kunne holde på sin kæreste, da han havde vundet hende, men bragte mig sammen med hende, så at jeg

gik af med prisen – nu, som den gang, kan jeg triumfere. Gø kun, du gemene og uopdragne køter; lykken har altid været med mig – det morer mig at høre dig."

Det var i en allé, at de havde mødtes. Haredale var ikke bøjet af til nogen af siderne, men gået ligefrem. Da han var kommet et langt stykke bort, vendte han tilfældigvis hovedet, og da han så, at hans fordums staldbroder nu var stået op og så efter ham, blev han stående, som om han halvvejs troede, at han ville følge bagefter, og ventede på hans komme.

"En gang i tiden kan det måske komme dertil, men endnu ikke, " sagde Chester, idet han slog ud med hånden, som om de var de bedste venner, og vendte sig bort, "endnu ikke, Haredale. Livet har glæder nok for mig, men kun sorger og ærgrelser for dig. Nej, at måle sin klinge med en sådan mands – at føje ham i hans lyst, undtagen i nødsfald – ville i sandhed være svaghed."

Ikke des mindre trak han sin kårde, mens han gik, og lod i et anfald af åndsfraværelse mindst tyve gange sit øje løbe langs klingen fra fæstet til spidsen. Men tankefuldhed avler rynker; idet han huskede dette, stak han den snart i skeden igen, glattede sin furede pande, nynnede en munter melodi og var atter den samme ligeglade person som altid.

30

Et gammelt ordsprog omtaler en klasse byrdefulde personer, som, når man giver dem en tomme, tager en hel alen. For ikke at nævne sådanne eksempler som disse menneskeslægtens heroiske svøber, hvis skønne livsbaner fra fødslen til døden er gået gennem blod, ild og ødelæggelse, og som synes kun at have været til for at lære menneskene, at ligesom frihed for smerte er glæde, således kan jorden, befriet for deres nærværelse, kaldes for en slags paradis – for ikke at fremføre så fremragende eksempler, kan det være nok at nævne gamle John Willet.

Efter at gamle John for længst havde gjort et indgreb på en god tomme i Joes frihed og snuppet en rigelig alen af den i parolsagen, blev han så despotisk og storagtig, at hans tørst efter erobringer ingen grænser kendte. Jo mere unge Joe ydmygede sig, des mere herskesyg blev gamle John. Alenen var snart for intet at regne. Det drejede sig om favne, kabellængder, hele mile, og stadig fortsatte gamle John nok så gemytligt, som han havde begyndt – her skar han en udvækst bort, der gik det ud over en eller anden frihed i ord eller gerning, kort sagt, han opførte sig efter ringe evne og med samme stormægtighed og majestæt som den mest storstilede tyran, der nogen sinde enten i ældre eller nyere tider har ladet sin billedstøtte oprejse på de offentlige veje.

Lige som store mænd af deres smigrere og kreaturer anspores til at misbruge magten, således blev gamle John tilskyndet til disse myndighedsovergreb af sine bifaldende og

beundrende stamgæster, som, når de om aftenen sad ved deres piber og krus, kunne ryste på hovedet og sige, at Willet var en fader af den gode, gamle, engelske slags; han var ikke smittet af disse nymodens meninger og alt dette moderne væsen; han mindede dem om, hvordan deres fædre havde været, da de var drenge; der var intet vrøvl ved ham, og det ville være godt for landet, om der var flere som han, men desværre, det var der jo ikke – foruden mange andre originale bemærkninger af samme natur. Derpå kunne de nedladende give Joe at forstå, at det alt sammen var til hans eget bedste, og en gang i tiden ville han nok være taknemmelig for det; navnlig betroede mr. Cobb ham, at da han havde været på hans alder, havde hans fader lige så lidt betænkt sig på at give ham et faderligt spark, en ørefigen, et dunk i hovedet eller en anden lille formaning af samme slags, som på at opfylde enhver anden af livets sædvanlige pligter; hvorpå han med en meget vigtig mine tilføjede, at hvis han ikke havde fået denne fornuftige opdragelse, ville han aldrig være blevet til den mand, han var; hvilket var rimeligt nok, eftersom han uimodsigeligt var den største dosmer af dem alle. Kort sagt, gamle John og gamle Johns venner sørgede for, at der aldrig har været noget ulykkeligt ungt menneske, der er blevet således hundset, pint, plaget, ærgret og drillet og gjort så led og ked af livet som stakkels Joe.

Dette var ligefrem noget, der hørte til dagens orden; men da det var John meget om at gøre at udfolde hele sin magtfuldkommenhed for Chesters øjne, overgik han den dag sig selv og tirrede og hidsede sin søn og arving i den grad, at hvis Joe ikke havde gjort det højtidelige løfte at holde sine hænder i sine lommer, når de ikke havde noget at gøre, ville det

have været umuligt at sige, hvad han kunne have foretaget sig med dem. Men selv den længste dag får ende, og omsider kom Chester ned for at sætte sig op på sin hest, der stod uden for døren.

Da gamle John ikke var til stede i dette øjeblik, løb Joe, der havde siddet i gæstestuen og grublet over sin sørgelige skæbne og Dolly Vardens mangfoldige fuldkommenheder, ud for at holde gæstens stigbøjle og hjælpe ham op. Ligesom Chester var kommet i sadlen, og netop som Joe var i færd med at bukke ærbødigt for ham, dukkede gamle John frem af bislaget og tog ham i kraven.

"Må vi være fri for det," sagde John, "det vil vi ikke vide noget af. Det går ikke sådan at bryde parolen. Hvor tør du gå ud af døren uden tilladelse? Vil du måske prøve på at stikke af og igen gøre dig til forræder? Hvad er meningen?"

"Slip mig, fader," sagde Joe bønfaldende, da han opdagede smilet på deres gæsts ansigt og den fornøjelse, hans skam skaffede ham. "Det er for galt! Hvem tænker på at stikke af?"

"Hvem der tænker på at stikke af?" udbrød John og ruskede i ham. "Det gør jo du, det gør jo du. Er det måske ikke dig," tilføjede John, idet han med den ene hånd holdt ham i kraven og med den anden dukkede ham ned, så han kom til at gøre et forceret afskedsbuk for gæsten, "som søger at snige dig ind i folks huse og sætte splid mellem adelige herrer og deres sønner, er det ikke dig, hvad? Hold mund, knægt."

Joe gjorde intet forsøg på at svare. Nu var kronen sat på hans fornedrelse. Han rev sig løs fra sin fader, kastede den bortdragende gæst et forbitret blik og gik igen ind i huset.

"Hvis det ikke var for hendes skyld," tænkte Joe, idet han lagde sine arme på et bord i dagligstuen og støttede sit hoved på dem, "hvis det ikke var, fordi det er mig en så utålelig tanke, at Dolly skulle tro, at jeg var sådan en slyngel, som de ville gøre mig til, hvis jeg løb min vej, skulle det være sidste dag, jeg satte min fod i dette hus."

Da det allerede var aften, opholdt Salomon Daisy, Tom Cobb og lange Parkes sig ligeledes i krostuen og havde fra vinduet været vidner til, hvad der var foregået. Kort efter kom Willet ind til dem, modtog med megen ro selskabets komplimenter og satte sig, efter at have tændt sin pibe, ned iblandt dem.

"Vi vil dog se," sagde John efter et langt ophold, "hvem der er herre her i huset og hvem ikke. Vi vil dog se, om drenge skulle regere mænd, eller mænd skulle regere drenge."

"Det er fuldkommen rigtigt," istemte Salomon Daisy med nogle bifaldende nik, "fuldkommen rigtigt, Johnny. Vel talt, mr. Willet. Bravo!"

John fæstede langsomt sine øjne på ham, så længe på ham og svarede endelig til sine tilhøreres ubeskrivelige forfærdelse: "Når jeg trænger til opmuntring af Dem, sir, skal jeg nok bede Dem om det. Lad De mig bare i fred. Jeg kan nok komme ud af det uden Dem, vil jeg håbe. De skal slet ikke bryde Dem om mig."

"Tag mig det ikke ilde op, Johnny; jeg mente intet ondt med det," undskyldte den lille mand sig.

"Meget vel," sagde John, mere end sædvanlig hårdnakket efter den sidste sejr. "Det kan være det samme. Jeg står så temmelig fast på mine egne ben, uden at De støtter mig."

Efter denne replik fæstede Willet sine øjne på kedlen og faldt hen i en slags tobaksrus.

Da selskabets livlighed dæmpedes noget af værtens affejende optræden, blev der i lang tid ikke talt mere, indtil Cobb til sidst tillod sig den bemærkning, idet han rejste sig for at banke asken ud af sin pibe, at han håbede, at Joe for fremtiden ville adlyde sin fader i ét og alt; han havde i dag set, at han ikke var at spøge med, og han ville derfor råde ham til at holde ørene stive i fremtiden.

"Og til gengæld," sagde Joe, idet han med blussende kinder så op, "råder jeg Dem til ikke at tale til mig."

"Hold mund," udbrød Willet, idet han pludselig for op og vendte sig om.

"Nej, jeg gør ikke, fader," råbte Joe og slog i bordet med sin knyttede næve, så at krusene og glassene klingrede; "det er hårdt nok at skulle tåle sligt af dig, men af nogen anden tåler jeg det ikke mere. Jeg siger Dem derfor, mr. Cobb, tal ikke til mig."

"Hvad bilder du dig ind, må jeg spørge," sagde Cobb spottende, "siden man ikke tør tale til dig, Joe?"

Hertil svarede Joe intet, men indtog med en meget ildevarslende hovedrysten sin forrige plads, hvor han også ville have holdt sig rolig, indtil huset var blevet lukket, hvis ikke Cobb, tilskyndet af selskabets forundring over den unge mands formastelighed, havde svaret med diverse stiklerier, som det var for meget for kød og blod at udholde. Idet Joe i et øjeblik samlede al den ærgrelse og harme, som han havde gemt på i åringer, sprang han op, væltede bordet, kastede sig over sin lange fjende, bearbejdede ham af alle kræfter og slyngede ham

sluttelig med en forbavsende hastighed ind i en krog mod en stabel spyttebakker, så at han gik lige på hovedet med et forfærdeligt rabalder og blev liggende bedøvet og ubevægelig, så lang han var, imellem ruinerne. Uden at afvente tilskuernes lykønskninger over den sejr, han havde vundet, trak Joe sig derpå tilbage til sit sovekammer og stablede i den tanke, at han var i en slags belejringstilstand, alt det rørlige bohave som en barrikade op imod døren.

"Nu er det sket," sagde Joe, idet han satte sig på kanten af sin seng og tørrede sit hede ansigt, "jeg vidste nok, at det til sidst ville komme til det. Majstangen og jeg må skilles ad. Nu er jeg en landstryger uden blivende sted – hun vil altid hade og afsky mig – alt er forbi."

31

Grublende over sin ulykkelige skæbne sad Joe længe og lyttede i forventning om at skulle høre deres knirkende fodtrin på trappen eller at blive opfordret af sin værdige fader til at kapitulere på nåde og unåde og straks overgive sig. Men der hørtes hverken stemmer eller fodtrin, og skønt forskellige fjerne genlyde ligesom af døre, der blev lukkede, og af folk, der løb ind og ud, fra tid til anden rungede gennem de lange gange og bragte bud til hans fjerne afkrog om et usædvanligt røre nedenunder, forstyrrede dog ingen nærmere støj hans tilflugtssted, hvis stilhed kun syntes at forøges ved denne fjerne larm, og som var så øde og skummelt som nogen eneboers celle.

Det blev mørkere og mørkere. Det gammeldags bohave i værelset, der var en slags hospital for alt det affældige løsøre der i huset, blev utydeligt og skyggeagtigt i dets mangfoldige skikkelser; stole og borde, der om dagen var så skikkelige krøblinge, som man ville forlange, fik et mistænkeligt og mystisk præg, og et gammelt spedalsk skærmbræt af falmet gyldenlæder, der i fordums dage havde holdt mangen en kold luftning ude og omsluttet mangt et lystigt ansigt, truede ad ham med et spøgelsesagtigt åsyn og stod i sin fulde højde i sin krog ligesom et gustent genfærd, der ventede på at blive tiltalt. Et portræt lige over for vinduet – en sær, gammel, gråøjet general i oval ramme – syntes at blinke og blunde, alt som lyset aftog, og omsider, da det sidste svage glimt af dagskæret

forsvandt, for ramme alvor at lukke øjnene og falde i en tryg søvn. Der var udbredt en sådan stilhed og hemmelighedsfuldhed over enhver ting, at Joe ikke kunne bare sig for at følge eksemplet, og han sov således også ind og drømte om Dolly, indtil kirkeuret i Chigwell slog to.

Endnu kom der ingen. Den fjerne larm i huset var ophørt, og udenfor var alt ligeledes stille, undtagen når en vred hund gøede en gang imellem, eller træernes grene rystedes af natteblæsten. Han stirrede sørgmodigt ud ad vinduet på enhver velkendt genstand, mens den lå og sov i månens matte skin, og listede sig derpå tilbage til sin forrige plads, hvor han sad så længe og tænkte på den tummel, der for kort siden havde fundet sted, at det til sidst forekom ham, som om det hele var foregået for en måned siden. Således gik natten med at blunde, tænke og gå hen til vinduet og se ud ad det; det uhyggelige gamle skærmbræt og de beslægtede borde og stole begyndte lidt efter lidt atter at åbenbare sig i deres vante skikkelser; den gråøjede general syntes at blinke og gabe og strække sig, og til sidst var han igen lysvågen og grumme frastødende; forfrossen og ynkelig så han ud i den triste, grå morgenbelysning.

Solen havde allerede begyndt at titte frem over skovens træer og sendte skinnende stråler af guld gennem den bølgende tåge, da Joe kastede en lille bylt og sin trofaste stav ud ad vinduet og ned på jorden og gjorde sig klar til selv at stige ned.

Det var ikke nogen vanskelig opgave, da der fandtes så mange fremspringende kanter og hjørner undervejs, at de dannede en række klodsede trin, uden nogen alvorligere hindring end et spring fra en højde af nogle få fod til sidst. Med

stav og bylt på skulderen stod Joe snart på den faste jord og så, måske for sidste gang, op til den gamle Majstang.

Han holdt ikke nogen afskedstale til den; for han var ikke synderlig boglærd. Han forbandede den ikke; for han nærede kun liden uvilje mod noget her på denne jord. Han følte sig mere blid og kærlig stemt mod den end før i sit liv, sagde derfor som et afskedsønske af sit ganske hjerte: "Gud velsigne dig!" og vendte sig bort.

Han vandrede af sted med raske skridt, opfyldt af store tanker om at lade sig hverve til soldat og dø i et eller andet fremmed land, hvor der var meget varmt og sandet, og efterlade Gud ved hvilke uhørte rigdomme i prisepenge til Dolly, der vist ville blive meget rørt, når hun fik det at vide; og med hovedet fuldt af sådanne ungdommelige drømme, der undertiden var sangvinske og undertiden tungsindige, men altid kredsede om hende som et midtpunkt, ilede han fremad, indtil Londons larm lød i hans øren, og den sorte løve viste sig for hans blik.

Klokken var da først otte, og højlig forbavset blev den sorte løve ved at se ham komme gående i denne tidlige time, støvet om benene og uden nogen grå hoppe til at holde ham ved selskab. Men da han bestilte frokost og, efter at den var blevet sat frem for ham, viste umiskendelige tegn på en oprigtig madlyst, modtog løven ham som sædvanlig med et gæstfrit velkommen og behandlede ham med den udmærkelse, han som en fast kunde og lavsbroder havde retfærdigt krav på.

Denne løve eller vært – for han kaldtes både for menneske og dyr, fordi han havde pålagt den kunstner, der havde malet et billede af dyrenes konge på hans skilt, at give dens majestætiske

træk så stor lighed med hans eget åsyn, som hans pensel formåede – var en mand med en næsten lige så hurtig fatteevne og et lige så godt hoved som den almægtige John selv. Men forskellen imellem dem var, at i stedet for at Willets overordentlige kløgt og skarpsindighed ene og alene var naturens eget værk, stod løven i en ikke ringe gæld til øllet, som han tog så rigeligt til sig af, at de fleste af hans evner var aldeles druknede og skyllede bort, alene med undtagelse af den vigtige evne at kunne sove, som han havde udviklet til en forbavsende fuldkommenhed. Den knirkende løve oven over gadedøren var derfor, sandt at sige, en temmelig dorsk, tam og flov løve, og da disse sociale repræsentanter for en vild klasse sædvanligvis har et vist konventionelt præg – idet de for det meste afbildes i umulige stillinger og med unaturlige farver – holdt mere uvidende og uoplyste blandt naboerne den ofte for at være et virkeligt portræt af værten, således som denne viste sig ved en eller anden højtidelig ligbegængelse eller almindelig landesorg.

"Hvad er det for en karl, der gør sådan en støj i værelset her ved siden af?" spurgte Joe, da han var blevet færdig med sin frokost og havde vasket og børstet sig.

"En hverversergent," sagde løven.

Joe studsede uvilkårligt. Her var jo netop det, han hele vejen havde drømt om.

"Og jeg ville ønske," sagde løven, "at han var ethvert andet sted end her. Den slags folk gør støj nok, men nyder ikke ret meget. De har nok i munden, men kun lidt i pungen, mr. Willet. Deres fader ville ikke synes om dem, så meget er vist."

Måske ikke synderligt, selv i bedste tilfælde, måske endnu mindre, hvis han havde kunnet vide, hvad der i dette øjeblik

foregik i Joes tanker.

"Hverver han til et – til et pænt regiment?" spurgte Joe med et blik på et lille rundt spejl, der hang i gæstestuen.

"Ja, jeg tror det nok," svarede værten. "men det kommer vel omtrent ud på ét og det samme, hvad det er for et regiment, han hverver til. Der skal ikke være synderlig forskel imellem en pæn mand og en anden en, når de er skudt ihjel."

"De bliver ikke alle skudt," sagde Joe.

"Nej," svarede løven, "ikke alle, men de, der bliver det, er, når det kun sker i en fart, efter min mening bedst farne."

"Ah!" udbrød Joe. "Men De bryder Dem ikke noget om æren."

"Om hvad?" spurgte løven.

"Om æren."

"Nej," sagde løven med største ligegyldighed, "nej, jeg gør ikke. Det har De ret i, mr. Willet. Kommer æren her og forlanger noget at drikke og veksler en guinea for at betale det, vil jeg give den det for intet. Jeg tror ikke, at det er nogen videre god forretning at have med æren at gøre."

Disse bemærkninger var ingenlunde trøstelige. Joe gik ud, standsede ved døren til det næste værelse og lyttede. Sergenten beskrev soldaterlivet. Man bestilte ikke andet end at drikke, sagde han; det vil sige, der var også rigelig lejlighed til at spise og gøre kiks med pigerne. Et slag var den herligste ting af verden – når man selv vandt, og det gjorde englænderne altid. "Men sæt, at man blev slået ihjel?" sagde en frygtsom stemme i en krog.

"Nå, sæt også, at det skete," sagde sergenten, "hvad så? Ens fædreland elsker en; Hans Majestæt kong Georg den Tredje elsker en; ens minde bliver hædret, æret og agtet. enhver holder

af en og er en taknemmelig; ens fulde navn bliver skrevet ind i en bog i krigsministeriet. Guds død, folkens, en gang skal vi jo dog alle dø, ikke sandt, hvad?"

Stemmen hostede og sagde intet mere.

Joe gik ind i stuen. En halv snes unge karle havde samlet sig i skænkestuen og lyttede med grådige øren. En af dem, en fragtkusk i bluse, syntes at vakle og være tilbøjelig til at tage håndpenge. De øvrige, der ingenlunde delte denne tilbøjelighed, opfordrede ham, således som det nu en gang er menneskenes vane, indtrængende til at gøre det, støttede sergentens argumenter og grinede mellem sig selv indbyrdes.

"Jeg siger intet, gutter," sagde sergenten, der sad lidt afsides og drak sin brændevin, "for knøse med mod i brystet –" her kastede han et blik på Joe, "- er det nu den rette tid. Jeg vil ikke lokke nogen. Så vidt er det Gud ske lov endnu ikke kommet med kongen. Frisk, ungt blod er det, vi trænger til, ikke mælk og vand. Vi tager ikke fem mand af seks. Det er kun kernekarle, vi vil have. Jeg skal ikke sladre af skole, men, Gud fordømme mig, hvis hver gentlemans søn, der bærer våben i vort korps, fordi han er kommet på det sorte bræt og raget en smule uklar med sin familie, blev regnet op –" her faldt hans øje atter på Joe og det så godmodigt, at Joe vinkede ham udenfor. Han kom straks.

"De er Fanden tage mig en gentleman!" var hans første bemærkning, idet han slog ham på ryggen. "De er en forklædt gentleman. Det er jeg med. Lad os sværge hinanden evigt venskab."

Det gjorde Joe vel ikke, men rakte ham dog hånden og takkede ham for hans gode mening.

"De ønsker at tage tjeneste," sagde hans ny ven. "Det skal De få lov til. De er skabt til det. De er af naturen en af vore. Hvad vil De have at drikke?"

"Intet for øjeblikket," svarede Joe med et svagt smil. "Jeg er endnu ikke ganske enig med mig selv."

"Hvad, en modig karl som De og endnu ikke enig med Dem selv?" udbrød sergenten. "Hør, lad mig trække i klokken, så bliver De snart enig med Dem selv."

"Det kan De have ret i," svarede Joe; "for trækker De i klokken her, hvor jeg er kendt, vil der i en fart blive sat en stopper for min lyst til at blive soldat. Se mig i ansigtet. Kan De se mig rigtigt?"

"Ja," svarede sergenten med en ed, "og et smukkere ungt menneske eller en karl, der er bedre egnet til at tjene kongen og fædrelandet, har jeg aldrig set i mine livfødte dage."

"Tak," sagde Joe; "jeg spurgte Dem ikke for komplimentens skyld, men takker Dem dog ligefuldt. Ser jeg ud som en lumsk slyngel eller en løgner?"

Med mange udsøgte højtidelige forsikringer svarede sergenten, at det gjorde han ikke, og at hvis hans – sergentens – egen fader sagde det modsatte, ville han uden vaklen jage den gamle kården gennem livet og kalde det for en fortjenstlig handling.

Joe takkede igen og fortsatte: "De kan altså stole på mig og tro, hvad jeg siger. Jeg tænker nok, at jeg i aften tager tjeneste i Deres regiment. Grunden til, at jeg ikke allerede gør det nu, er, at jeg ikke ønsker at foretage mig noget uigenkaldeligt skridt før i aften. Hvor kan jeg træffe Dem til den tid?"

Med en vis ulyst og efter mange frugtesløse forsøg på straks at få sagen bragt i orden, svarede hans ven, at hans kvarter var i "Den krumme Økse" i Tower Street, hvor han ville være at træffe vågen indtil midnat og sovende indtil frokost næste dag.

"Og hvis jeg kommer, hvad der er al mulig sandsynlighed for, hvornår fører De mig da bort fra London?"

"I morgen klokken halv ni. De kommer udenlands – til et land, hvor der er fuldt op af solskin og bytte – det dejligste klima i verden."

"At komme udenlands," sagde Joe og trykkede hans hånd, "er netop det, jeg ønsker. De kan vente mig."

"De er netop en karl for os," udbrød sergenten og beholdt i sin overstrømmende beundring Joes hånd inden i sin. "De er mand for at gøre Deres lykke. Jeg siger det ikke, fordi jeg er misundelig på Dem, eller fordi jeg mener, det vil være mindre ære for Dem, når De svinger Dem i vejret, men var jeg blevet så godt oplært som De, havde jeg nu været oberst."

"Stille, mand," sagde Joe, "så grøn er jeg da heller ikke. Når Djævelen driver en, så hjælper der ingen kære mor; og den djævel, der driver mig, er en tom lomme og et ulykkeligt hjem. Far vel så længe."

"For konge og fædreland! " råbte sergenten og svingede med sin hue.

"For brød og sul!" råbte Joe og knipsede med fingrene. Og dermed skiltes de.

Han havde kun ganske få penge i sin lomme, ja så få, at han, efter at have betalt sin frokost, som han var for ærlig og måske også for stolt til at lade skrive på sin faders regning, kun havde en penny tilbage. Ikke des mindre havde han mod nok til at

modstå sergentens påtrængende kærlighed, da denne overfaldt ham i døren med forsikringer om evigt venskab og navnlig bad ham om at vise sig den ære at modtage bare en shilling som en midlertidig understøttelse. Efter at have afslået hans tilbud om både penge og kredit gik Joe sin vej med stav og bylt ligesom før, opsat på at få ende på dagen, som han bedst kunne, og om aftenen i tusmørket at gå til klejnsmedens hus, for det skulle gå hårdt til, mente han, om han ikke skulle komme til at sige den fortryllende Dolly Varden et afskedsord.

Han vandrede gennem Islington og videre til Highgate og hvilede sig på mange afvisere og ved mange porte, men i klokkerne var der ingen stemmer, der bød ham at vende om. Siden den ædle Whittingtons tid, den købmandsstandens skønne blomst, har klokkerne fået mindre medfølelse for menneskeslægten. De ringer kun for penge og ved højtidelige lejligheder. Udvandrerne er tiltaget i antal; skibe forlader Themsen for at gå til fjerne lande uden anden last for og agter; klokkerne tier; der lyder ingen bønner eller klager fra dem; de er så vant til det og er blevet egennyttige.

Joe købte et brød og reducerede sin pung til den samme tilstand – dog med en ikke uvæsentlig forskel – som Fortunatus' berømte pung, der, hvilke dens lykkelige ejermands fornødenheder end var, stedse indeholdt et og det samme uforanderlige beløb. I disse realistiske tider, da alle feer er døde og begravede, findes der endnu en stor mængde punge, som har samme egenskab. Den totalsum, de indeholder, udtrykkes i aritmetikken ved en cirkel, og hvad enten den adderes eller multipliceres med sig selv, findes resultatet af regnestykket dog langt lettere end nogen anden kendt talstørrelse.

Omsider kom aftenen. Med den samme ensomme og forladte følelse som det menneske, der hverken har hus eller hjem og første gang står ganske alene i verden, vendte han sine skridt mod klejnsmedens bolig. Han havde tøvet indtil nu, fordi han vidste, at mrs. Varden om aftenen undertiden gik ud alene eller kun ledsaget af Miggs til en gudelig forsamling, hvorfor han nu nærede det fromme håb, at denne aften måske kunne være en af dem, hun brugte til sin moralske uddannelse.

Da han var gået to eller tre gange forbi huset på det modsatte fortov, opdagede han, idet han atter vendte tilbage til det, et glimt af et flagrende skørt i døren. Det var Dollys – hvem kunne det ellers tilhøre? Ingen anden kjole havde sådant et bølgende fald. Han samlede hele sit mod og gik bag efter kjolen ind i værkstedet i den forgyldte nøgle.

Idet hans skygge faldt på døren, vendte hun sig om for at se, hvem det var.

"O hvilket ansigt! Havde det ikke været, havde jeg aldrig banket stakkels Tom Cobb. Hun er tyve gange smukkere end før. Hun kunne gerne blive gift med en lord!"

Dette sagde han ikke. Han tænkte det kun og røbede det måske også ved sine blikke. Dolly var glad ved at se ham, og det gjorde hende så ondt, at hendes fader og moder ikke var hjemme. Joe bad hende endelig ikke bryde sig om det.

Dolly tøvede med at føre ham ind i dagligstuen, for der var det næsten mørkt, men hun ville dog ikke gerne stå og tale med ham i værkstedet, som endnu var lyst og åbent til gaden. De var desuden på en eller anden måde kommet til at stå foran den lille esse, og da Joe havde beholdt hendes hånd inden i sin,

havde det en sådan lighed med at stå foran et tarveligt alter og blive viet, at det var den pinagtigste situation af verden.

"Jeg er kommet," sagde Joe, "for at sige farvel – for at sige farvel, jeg ved ikke for hvor mange år, måske for altid. Jeg rejser bort herfra."

Nu var dette netop det, han ikke burde have sagt. Der stod han og talte som en uafhængig mand, der kunne komme og gå, ligesom han lystede, og strejfe om i verden for sin fornøjelses skyld, hvorimod den galante karetmager endnu den foregående aften havde svoret på, at miss Varden holdt ham bundet med uopløselige lænker, og med rene ord erklæret, at hun tog livet af ham tomme for tomme, og at han om en fjorten dages tid eller så ventede at drage sit sidste suk og overlade sin moder næringen.

Dolly tog sin hånd til sig og sagde: "Ja så!" Hun sagde i samme åndedræt, at det var en smuk aften, og røbede, kort sagt, ikke større bevægelse end essen selv.

"Jeg kunne ikke tage af sted uden at have set Dem," sagde Joe. "Jeg havde ikke mod til det."

Det gjorde Dolly mere ondt, end hun vel kunne sige, at han havde gjort sig så megen ulejlighed. Det var sådan en lang vej, og han måtte jo have så meget at tage vare på. Og hvorledes var det med mr. Willet – den kære gamle –

"Er det alt, hvad De har at sige?" udbrød Joe.

Alt? Du gode Gud, hvad ventede det menneske da? Hun var nødt til at tage sit forklæde i hånden og lade sine øjne løbe langs med sømmen fra det ene hjørne til det andet for ikke at le ham lige i ansigtet – ikke fordi hans blik forvirrede hende – nej, ikke det mindste.

Joe havde kun lidt erfaring i kærlighedssager og kunne ikke fatte, hvor forskellige unge damer kunne være til forskellige tider. Han havde ventet at skulle finde Dolly i den selvsamme stemning som den, han havde forladt hende på den skønne aftentur i, og var ikke mere forberedt på en sådan forandring end på at se solen og månen skifte plads. Han havde hele dagen holdt sit mod oppe med en uklar forestilling om, at hun ganske sikkert ville sige: "Rejs ikke", eller: "Forlad os ikke", eller: "Hvorfor vil De rejse?" eller: "Hvorfor vil De forlade os?" eller give ham en eller anden lignende lille opmuntring. Han havde endog tænkt sig muligheden af, at hun ville briste i tårer, kaste sig i hans arme, falde i afmagt uden noget foregående ord eller tegn; men enhver tilnærmelse til en adfærd som den, hun virkelig viste, havde været så langt fra hans tanker, at han kun kunne se på hende med stum forundring.

Imidlertid pillede Dolly på hjørnerne af sit forklæde, målte siderne, glattede folderne og var lige så tavs som han. Efter et langt ophold sagde Joe endelig farvel. "Far vel," svarede Dolly, som om han blot skulle hen i næste gade og kom igen til aften. "Far vel."

"Hør, Dolly," sagde Joe og rakte begge sine hænder from, "kæreste Dolly, lad os ikke skilles således. Jeg elsker Dem inderligt, af hele mit hjerte, lige så trofast og oprigtigt, som en mand nogen sinde har elsket en kvinde her i denne verden, tror jeg. Jeg er en fattig karl, som De ved, fattigere nu end før; jeg er flygtet hjemmefra, da jeg ikke kunne holde det længere ud der, og må nu kæmpe mig frem uden hjælp. De er dejlig, beundret og elsket af alle, velstående og lykkelig, og gid De altid må være det! Himlen forbyde, at jeg skulle gøre noget skår i Deres lykke,

men sig mig et trøstens ord. Tal lidt venligt til mig. Jeg har ingen ret til at vente det, ved jeg nok, men jeg beder Dem om det, fordi jeg elsker Dem og hele mit liv igennem skal bevare det mindste ord fra Dem som en skat. Kæreste Dolly, har De intet at sige mig?"

Nej. Intet. Dolly var af naturen en kokette og et forkælet barn. Den tanke lå fjern fra hende, at hun skulle lade sig tage med storm på den måde. Karetmageren ville have været opløst i tårer, have knælet, talt foragteligt om sig selv, knyttet hænderne, slået sig for brystet, slidt vildt i sit halstørklæde og gjort alle mulige poetiske ting. Det lignede ikke noget, at Joe ville rejse bort. Han havde ikke en gang ret til at være i stand til det. Hvis han lå i uopløselige lænker, kunne han jo ikke gøre det.

"Jeg har allerede to gange sagt farvel," sagde Dolly. "Tag straks Deres arm til Dem, mr. Joseph, eller jeg kalder på Miggs."

"Jeg vil ingen bebrejdelser gøre Dem," svarede Joe; "det er sagtens min egen skyld. Undertiden har jeg troet, at De ikke ganske foragtede mig; men jeg var en nar, at jeg kunne nære sådanne tanker. Det må enhver holde mig for, som har set, hvilket liv jeg førte, og De først og fremmest. Gud velsigne Dem!"

Han var borte, virkelig borte. Dolly ventede lidt i den tanke, at han skulle komme tilbage, kiggede ud ad døren, så op og ned ad gaden, så godt som det tiltagende mørke tillod det, gik atter ind, ventede endnu lidt længere, gik ovenpå, idet hun nynnede en melodi, lukkede sig inde, lagde sit hoved på sengen og græd, som om hendes hjerte skulle briste. Og dog er sådanne naturer sammensatte af så mange modsigelser, at var Joe Willet

kommet tilbage den samme aften, den næste dag, i den næste uge eller i den næste måned, kunne man have væddet hundrede mod én på, at hun ville have behandlet ham på den selv samme måde og bagefter givet sig til at græde lige så bitterligt over det.

Ikke så snart havde hun forladt værkstedet, førend der bag fra skorstenen til essen forsigtig kom et ansigt til syne, der allerede et par gange i forvejen uset var dykket frem fra dette smuthul, og som, efter at have overbevist sig om, at det nu var alene, efterfulgtes af et ben, en skulder og så fremdeles, indtil Tappertits skikkelse stod der hel og holden med en papirshue trykket skødesløst på den ene side af hovedet og med armene lagt majestætisk over kors.

"Har mine øren skuffet mig, " sagde lærlingen, "eller drømmer jeg? Skal jeg takke dig, Fortuna, eller forbande dig – hvilket?"

Han steg gravitetisk ned fra sit ophøjede sæde, tog sit stykke spejlglas frem, stillede det op til væggen på den sædvanlige bænk, drejede hovedet og så nøje på sine ben.

"Er de en drøm," sagde Sim, "så lad billedhuggerne få sådanne syner og hugge dem ud, når de vågner. Dette her er den pure virkelighed. Sådanne lemmer finder man ikke i søvne. Skælv, Willet, og fortvivl. Hun er min, hun er min!"

Med disse triumferende ord tog han en hammer og tildelte en skruestik, der for hans åndelige øje forestillede Joseph Willets hoved, et vældigt slag. Da det var gjort, brast han i en skoggerlatter, som endog bragte Miggs til at fare sammen i hendes fjerne køkken, hvorpå han, efter at have dyppet sit ansigt i en skål vand, tog sin tilflugt til et viskestykke, der hang

inden for skabsdøren, og som tjente til både at dæmpe hans følelser og tørre hans ansigt.

Mistrøstig og nedslået, men dog fuld af mod, skyndte Joe sig, det bedste han kunne, til "Den krumme Økse" og spurgte der efter sin ven sergenten, som mindst af alle ventede at se ham og derfor modtog ham med åbne arme. Fem minutter efter var han indrulleret blandt sit fædrelands tapre forsvarere, og inden en halv time var gået, blev han trakteret med en dampende ret kallun med løg, der, som hans ven mere end en gang forsikrede ham, var blevet tillavet på Hans Majestæt kongens udtrykkelige allernådigste befaling. Dette måltid, der var særdeles velsmagende oven på hans lange faste, lod han vederfares fuld retfærdighed, og efter at have krydret det med diverse patriotiske og loyale skåler blev han ført hen til en halmmadras oppe på et loft oven over stalden og lukket inde til næste morgen.

Da han vågnede, opdagede han, at hans martialske ven havde været så opmærksom at smykke hans hat med forskellige brogede bånd, der tog sig ordentlig livligt ud, og i selskab med denne officer og tre andre nyligt indrullerede personer, der var så reducerede, at de tilsammen kun kunne fremvise tre sko, en støvle og halvanden kjole, gik han ned til floden. Her forøgedes deres antal med en korporal og fire ny helte, hvoraf de to var drukne og modige og to ædru og modfaldne, men alle, ligesom Joe, havde deres støvede stok og bylt. Med en passagerbåd tog de til Gravesend, hvorfra de skulle gå til fods til Chatham; vinden var god, og snart lå London bag ved dem som en sort tåge – et kæmpespøgelse i luften.

32

En ulykke, siger ordsproget, kommer aldrig alene. Der er kun liden tvivl om, at ulykker er meget selskabelige af naturen, hvorfor de flyver om i store flokke, som slår ned, hvor de finder for godt – ofte ser man dem således sætte sig i hele sværme på hovederne af nogle stakkels stympere, indtil der ikke er en tomme plads tilbage på deres ulykkelige isser, mens de ikke tager mere notits af andre, der frembyder lige så gode hvilesteder for deres fodsåler, end om de slet ikke var til. Det kan godt være, at en skare ulykker, der havde kredset over London og søgt efter Joseph Willet uden at kunne finde ham, kastede sig på lykke og fromme over den første unge mand, de syntes om, og satte sig på ham i stedet for. Men hvorledes dette nu er eller ikke, så meget er vist, at den selv samme dag Joe tog bort, sværmede de om ørene på Edward Chester og støjede og baskede således med vingerne og forfulgte ham i den grad, at han var rent ulykkelig.

Det var aften og klokken netop otte, da han og hans fader, efter at der var blevet sat vin og dessert for dem, for første gang den dag blev alene med hinanden. De havde spist til middag sammen, men en tredje person havde været til stede under måltidet, og førend de mødtes ved bordet, havde de ikke set hinanden siden den foregående aften.

Edward var tavs og tilbageholden. Chester var mere end almindelig livlig, men da han, som det lod, ikke havde lyst til at åbne en samtale med en person, hvis humør var så forskelligt

fra hans, gav han sin livlighed luft i smil og tindrende blikke og gjorde sig ingen umage for at vække hans opmærksomhed. Således gik det i nogen tid. Faderen lå på en sofa med sit vante udtryk af klædelig nonchalance, og sønnen sad lige over for ham med nedslagne øjne og tydeligt nok optaget af pinlige og urolige tanker.

"Kære Edward," sagde Chester omsider med et yderst indtagende smil, "udstræk ikke din søvndyssende indflydelse til karaflen. Lad i det mindste den gå rundt, om dit humør end er aldrig så stillestående."

Edward gjorde en undskyldning, skød karaffel én over til ham og faldt atter hen i sin tidligere tilstand.

"Du gør uret i ikke at skænke i dit glas," sagde Chester og holdt sit eget op for lyset, "vin til måde – ikke til overmål; for da fornedrer den mennesket – har tusinde behagelige virkninger. Den gør øjnene klarere, forskønner stemmen, giver ens tanker og ord nyt liv; du skulle prøve det, Ned."

"Å, fader, hvis –"

"Kære ven," afbrød faderen ham hurtigt, idet han satte glasset fra sig og trak øjenbrynene i vejret med et forbavset og forskrækket udtryk, "kald mig dog for Himlens skyld ikke med dette forældede og forslidte navn. Vis dog en smule delikatesse. Er jeg gråhåret eller rynket, går jeg på krykker, har jeg mistet mine tænder, siden du tiltaler mig sådan? Det lyder dog skrækkelig plumpt!"

"Jeg var i færd med at tale til Dem fra hjertet," svarede Edward, "og med den fortrolighed, der burde finde sted imellem os, og De standser mig straks."

"For Guds skyld," sagde Chester og løftede sin fine hånd bønfaldende i vejret, "kom dog ikke med sådanne forfærdelige talemåder! I færd med at tale fra hjertet! Ved du ikke, at hjertet udgør en sindrig del af vor mekanisme – midtpunktet for blodkarrene og alt sådant noget – og ikke har mere at gøre med, hvad du siger og tænker, end dine knæ har? Hvor kan du være så vulgær og så tåbelig? Den slags anatomiske hentydninger bør du overlade til folk, der dyrker lægevidenskaben. De hører virkelig ikke hjemme i godt selskab, du forbavser mig unægtelig, Ned."

"Nej, der er naturligvis ikke noget, der hedder at såre eller læge eller tage hensyn til et hjerte. Jeg kender Deres meninger og vil ikke sige mere," svarede hans søn.

"Der har du atter uret. Jeg siger udtrykkelig det modsatte. Det er jo en kendt sag. Hjerterne af forskellige dyr, af okser, får osv., bliver, efter hvad man har sagt mig, kogt og spist med største velbehag af de lavere klasser. Folk bliver undertiden stukket i hjertet, skudt i hjertet, men at tale fra hjertet eller til hjertet eller at blive varm om hjertet eller kold om hjertet eller få sit hjerte knust eller være lutter hjerte eller ikke have noget hjerte – bah! Det er noget snak, Ned."

"Upåtvivleligt," svarede hans søn, da han så, at faderen ventede på, at han skulle sige noget, "upåtvivleligt."

"Der er nu Haredales broderdatter, din gamle flamme," sagde Chester som en ligegyldig illustration til, hvad han mente, "en gang var hun i dine tanker uden tvivl lutter hjerte, og nu har hun slet intet. Og dog er hun akkurat den selv samme, Ned."

"Hun er helt forandret," udbrød Edward heftigt, "og det er hun blevet, fordi der er brugt skændige midler, tror jeg."

"Du har nok fået afsked på gråt papir, hvad?" sagde hans fader. "Stakkels Ned! Jeg sagde dig jo i aftes, hvorledes det ville gå. – Tør jeg bede dig om nøddeknækkeren?"

"Der er nogen, der har sat hende noget i hovedet og ført hende skammeligt bag lyset," udbrød han og rejste sig op. "Jeg vil aldrig tro, at den underretning, jeg selv har givet hende om min sande stilling, har fremkaldt denne forandring. Jeg ved, at hun bliver overhængt og pint og plaget på allehånde måder. Men skønt vor forbindelse er hævet, og det aldrig mere kan blive godt imellem os; skønt jeg må bebrejde hende mangel på standhaftighed og mangel på trofasthed både mod hende selv og mod mig, tror jeg dog ikke, og vil jeg aldrig tro, at hun har ladet sig lede af nogen smudsig bevæggrund, eller at hun har handlet af egen fri vilje – nej aldrig!"

"Du får mig til at rødme over din tåbelighed," svarede hans fader muntert, "jeg vil rigtig nok håbe, at det ikke er nogen arv fra mig – skønt man jo aldrig kender sig selv til bunds. Den unge dame har kun gjort, hvad der er ganske naturligt og rigtigt, min gode ven; hvad du, efter hvad Haredale har sagt mig, selv har foreslået, og hvad jeg, uden at have stor skarpsindighed nødig, forudsagde, at hun ville gøre. Hun holdt dig for rig og fik at vide, at du var fattig. Ægteskabet er en borgerlig kontrakt; folk gifter sig for at forbedre deres jordiske kår; det er en forretningssag, hvor det drejer sig om hus og bohave, liberier, tjenestefolk, ekvipage osv. Da damen er fattig, og du også er fattig, er historien forbi. Du kan ikke indlade dig på disse hensyn og har ikke det ringeste at gøre med den ceremoni. Jeg drikker hendes skål i dette glas og agter og ærer

hende for hendes sunde forstand. Det er en lære for dig. Skænk i, Ned."

"Det er en lære," svarede hans søn, "som jeg håber, jeg aldrig må komme til at drage nytte af, og hvis årene og erfaringen indprenter den –"

"Sig ikke i hjertet," faldt hans fader ham i talen.

"Hos mennesker, som verden og dens hykleri har fordærvet," sagde Edward med varme, "så bevarer Himlen mig for at lære den at kende."

"Hør nu," svarede hans fader, idet han rejste sig lidt op fra sofaen og så lige hen på ham, "nu kan det være nok om dette. Du gør vel i at huske på din egen fordel, dine moralske forpligtelser, din sønlige kærlighed og alt sådan noget, som det er så skønt og herligt at tænke på, eller du vil fortryde det."

"Jeg skal aldrig fortryde at have bevaret agtelsen for mig selv," sagde Edward, "tilgiv mig, når jeg siger, at jeg ikke vil ofre den på Deres befaling, og at jeg ikke vil følge det spor, De vil have mig til at slå ind på, og som den hemmelige del, De har haft i vor skilsmisse, sigter til."

Hans fader rejste sig endnu lidt mere i sædet og så på ham, som om han ville overbevise sig om, at han talte i fuldt alvor. Derpå lod han sig atter synke ganske sagte ned og sagde med den roligste stemme, mens han spiste sine nødder:

"Edward, min fader havde en søn, som han en formiddag efter frokosten gjorde arveløs og forbandede, fordi han var en nar ligesom du og ligesom du nærede lave og pligtstridige meninger. Denne tildragelse står i aften særdeles tydelig for mig. Jeg kan huske, at jeg netop den gang sad og spiste pandekager med marmelade. Han – sønnen, mener jeg – førte

et ynkeligt liv og døde tidligt. Det var i alle henseender det heldigste, der kunne ske; for han gjorde familien megen skam. Det er sørgeligt, Edward, når en fader ser sig nødt til at ty til så strenge forholdsregler."

"Det er sandt," svarede Edward; "men det er også sørgeligt, når en søn, der byder ham sin kærlighed og ærbødighed i disse ords bedste og sandeste betydning, ved enhver lejlighed ser sig stødt tilbage og nødsaget til at vise sig ulydig. Kære fader," tilføjede han alvorligere, skønt i en blidere tone, "jeg har mange gange tænkt over, hvad der foregik imellem os, da vi første gang drøftede dette emne. Lad der være fortrolighed imellem os, ikke i ord alene, men i sandhed. Hør, hvad jeg har at sige."

"Da jeg forudser, hvad det er, og ikke kan tage fejl af det, Edward," svarede hans fader koldt, "må jeg afslå det. Jeg kan ikke andet. Jeg er overbevist om, at det ville gøre mig hidsig, hvilket er en sindstilstand, jeg ikke kan tåle. Er det din hensigt at forstyrre de planer, jeg har lagt for at sikre din fremtidige livsstilling og værne om den fornemme og ansete stilling, vor familie så længe har indtaget – hvis du, kort sagt, har besluttet at følge dit eget hoved, så får du gøre det og tage min forbandelse med dig. Det gør mig meget ondt; men der er virkelig intet andet valg."

"Forbandelsen vil måske komme over Deres læber," sagde Edward, "men den vil kun være et tomt mundsvejr. Jeg tror ikke, at noget menneske her på jorden har større magt til at nedkalde en forbandelse over sit medmenneske – og allermindst over sit barn – end han har til på sit vanhellige bud at få en regndråbe eller en sneflok til at falde ned fra skyerne. Vogt Dem for, hvad De gør."

"Du er i den grad irreligiøs, så oprørende vanartig og så skrækkeligt ugudelig," svarede hans fader, idet han flegmatisk vendte sit ansigt om imod ham, "at jeg ligefrem må afbryde dig her. Det er en fuldkommen umulighed, at vi kan blive ved at leve på samme fod som hidtil. Hvis du vil gøre mig den tjeneste at ringe på klokken, skal tjeneren følge dig til døren. Jeg vil bede dig om ikke oftere at sætte din fod her i huset. Gå, siden du ingen moralsk følelse mere har tilbage, og gå Fanden i vold, det er mit oprigtige ønske."

Uden et ord eller et blik forlod Edward værelset og vendte for altid huset ryggen.

Faderens ansigt var blevet lidt varmt og ophedet, men hans væsen var aldeles uforandret, da han igen ringede på klokken og tiltalte sin tjener ved dennes indtrædelse.

"Peak – hvis den herre, som i dette øjeblik gik ud –"

"Undskyld, sir, mener De mr. Edward?"

"Var der flere end en, klodrian, siden du stiller dette spørgsmål? – Skulle denne herre sende bud efter sin garderobe, så lad ham få den, hører du? Skulle han selv nogen sinde indfinde sig, er jeg ikke hjemme. Sig ham det og luk døren."

Kort efter mumlede man om, at Chester var meget uheldig med sin søn, der havde voldt ham så mange sorger og ærgrelser. Og de godtfolk, som hørte dette og fortalte det igen, undrede sig kun så meget mere over hans langmodighed og sindsligevægt og sagde, at den mand ret måtte besidde en elskværdig karakter, når han efter at have lidt så meget kunne være så sagtmodig og så rolig. Og når Edwards navn blev nævnt, rystede det gode selskab på hovedet, lagde fingeren på læben og sukkede og satte et meget alvorligt ansigt op, og de,

som havde sønner på hans alder, blev harmfulde og opbragte og håbede for dydens skyld, at han var død. Og verden fortsatte at dreje sig rundt som sædvanligt i fem år, om hvilke denne fortælling tier.

33

En vinterlig aften tidlig i herrens år 1780 rejste der sig en skarp nordenvind, da det begyndte at blive mørkt, og natten sænkede sig sort og truende over jorden. En gennemtrængende blæst med skarpe, isnende vindstød og regn og slud fejede hen ad de våde gader og piskede på de klirrende ruder. Skilte, der var blevet svinget hid og did på deres hvinende hængsler, faldt bragende ned på stenbroen; gamle, faldefærdige skorstenspiber vaklede og ravede i blæsten, og mangt et kirketårn rokkede den aften, som om det havde været jordskælv.

Det var ingen tid for dem, der på nogen måde kunne skaffe sig lys og varme, til at trodse vejrets raseri. I kaffehusene af den bedre slags flokkede gæsterne sig om kaminilden, glemte at være politiske og betroede hinanden med hemmelig glæde, at vindstødene for hvert minut blev stærkere og stærkere. Hvert simpelt værtshus nede ved floden havde ved arnestedet sin klynge af uhyggelige skikkelser, der passiarede om skibe, som var gået under med mand og mus, fortalte mangen en sørgelig historie om strandinger og druknede mennesker og håbede, at den og den af deres venner var i sikkerhed, men rystede tvivlende på hovedet. I private boliger klyngede børn sig til hinanden ved ilden og lyttede med bange fryd til fortællinger om spøgelser og nisser og høje, hvidklædte skikkelser, der stod ved siden af sengen, og om folk, der var faldet i søvn i gamle kirker, hvor de var blevet glemt og havde opdaget, at de var alene i midnattens time – indtil de gøs ved tanken om de mørke

værelser ovenpå, men dog så gerne ville høre vinden tude og håbede, at den ville blive dygtigt ved. Fra tid til anden tav disse lykkelige mennesker inden døre for at lytte, eller en rakte fingeren i vejret og råbte: "Tys!" Og derpå overdøvedes blæstens rumlen i kaminen og den evindelige trommen på ruderne af en klagende, susende lyd, der rystede murene, som om en kæmpes hånd tog tag i dem; så et hæst brøl, som om havet var steget; derefter en sådan støj og tummel, som om luften var blevet vanvittig, og endelig strøg blæsten forbi med et langtrukkent hyl og efterlod et øjebliks vindstille.

Muntert, skønt uset af nogen på landevejen skinnede lyset i Majstangen den aften. Velsignet være det røde – det glødende, rubinfarvede, gamle gardin i vinduet, der blandede ild og lys, mad, drikke og mennesker sammen i en rig strøm af klarhed og tindrede som et jovialt øje på den øde ørken udenfor! Hvilket tæppe kunne sammenlignes med det knistrende sand inde på gulvet, hvilken musik var så lystig som de bragende brændeknuder, hvilken duft så herlig som køkkenets lækre ånde, hvilket vejr så oplivende som dets velgørende varme! Velsignet være det gamle hus, så tappert som det holdt sig! Hvor rasede og brølede ikke den forbitrede storm omkring dets faste tag; hvor kæmpede og stred den ikke med dets vide skorstene, der endnu udsendte store røgskyer fra deres gæstfrie struber og pustede dem udfordrende i ansigtet på den, og fremfor alt, hvor piskede og dundrede den ikke på vinduet, ivrig efter at slukke dette opmuntrende skær, der ikke ville lade sig dæmpe og kun syntes at oplives af kampen!

Og så den overdådighed, den gavmildhed og flothed, der herskede i dette prægtige herberg! Ikke nok med, at et bål

bragede og knitrede på dets rummelige arnested – der brændte desuden fem hundrede flimrende bål i de fliser, som omgav det. Det var ikke nok, at et rødt gardin stængede den vilde nat ude og bredte hygge og velvære ud i værelset. I hvert pottelåg, hver lysestage, hvert kar af kobber, messing eller tin, der hang på væggene, glimtede og tindrede ved enhver af luens bevægelser utallige rødladne draperier og frembød, hvorhen øjet så vendte sig, uendelige perspektiver af den samme rige farve. Det gamle egetræspanel, bjælkerne, stolene, bænkene afspejlede den med en dyb, mat glans. I selve gæsternes øjne, i deres knapper, i deres drik, i de piber, de røg af, var der bål og røde gardiner.

Gamle Willet sad i den krog, som for fem år siden havde været hans vante plads, med sine øjne fæstede på den evindelige kedel og havde siddet der, siden klokken havde slået otte, uden at give andet livstegn, end at han trak vejret med en stadig og lydelig snorken, skønt han var lysvågen, og fra tid til anden førte sit glas til sine læber eller bankede asken ud af sin pibe og stoppede den på ny. Klokken var nu halv elleve. Cobb og lange Phil Parkes gjorde ham selskab ligesom i gamle dage, og i fulde halvtredje time havde ingen af dem sagt et eneste ord.

Om folk ved i en række af år at sidde sammen på det samme sted og i de samme stillinger og stadig foretage sig et og det samme får sig en sjette sans eller en eller anden ellers ukendt evne til at indvirke på hinanden, der gør samme nytte, er et spørgsmål, som filosofien må afgøre. Men så meget er vist, at gamle John Willet, Parkes og Cobb alle som én fuldt og fast havde den overbevisning, at de var nogle gemytlige fyre – for ikke at sige ligefrem geniale ånder; at de nu og da så på hinanden, som om der foregik en idelig udveksling af tanker

imellem dem; at ingen på nogen måde holdt sig selv eller sin nabo for tavs; og at enhver af dem lejlighedsvis nikkede, når han fangede den andens blik, som om han ville sige: "De har udtrykt Dem særdeles træffende, sir, med hensyn til det punkt, og jeg er ganske enig med Dem."

Værelset var så varmt, tobakken så god og ilden så søvndyssende, at Willet lidt efter lidt begyndte at slumre ind; men da han ved lang øvelse fuldkomment havde tilegnet sig den kunst at ryge i søvne, og da hans åndedræt omtrent var det samme, hvad enten han vågede eller sov, med undtagelse af, at han i det sidste tilfælde undertiden havde lidt ondt ved at trække vejret – omtrent ligesom det går snedkeren, når han, idet han høvler, støder på en knast – lagde ingen af hans staldbrødre mærke til dette, førend han mødte en af disse hindringer og nødsagedes til at gøre et nyt forsøg.

"Johnny er faldet i søvn," sagde Parkes hviskende.

"Han snuer som et murmeldyr," sagde Cobb.

Ingen af dem sagde mere, førend Willet stødte på en ny knast, og det en, der var så hårdnakket, at han var lige ved at få et krampetilfælde; men han fik dog til sidst bugt med den uden at vågne, ved en ligefrem overmenneskelig anstrengelse.

"Han sover ualmindelig hårdt," sagde Cobb.

Parkes, der muligvis selv havde et godt sovehjerte, svarede med en vis ringeagt: "Sniksnak!" og rettede sine øjne på en plakat, der var slået op over kaminhylden, der foroven var prydet med et træsnit, forestillende et ganske ungt menneske, der løb, alt hvad han kunne, med en bylt på nakken på enden af en stok og – for rigtig at udpensle tanken – med en vejviser og en milepæl ved siden af sig. Cobb vendte ligeledes sine øjne i

samme retning og mønstrede plakaten, som om det var første gang, han så den. Nu var dette et dokument, som Willet selv havde forfattet efter sin søn Josephs forsvinden for derved at gøre den højere og lavere adel samt publikum i almindelighed kendt med de med hans flugt forbundne omstændigheder, og hvori han beskrev hans klædedragt og udseende og udlovede en belønning af fem pund til den eller dem, som ville pakke ham ind og returnere ham lykkelig og vel til Majstangen eller indkvartere ham i et af Hs. Majestæts fængsler, indtil hans fader måtte komme og fordre ham udleveret. I denne bekendtgørelse havde Willet trods sine venners råd og forestillinger absolut villet beskrive sin søn som en "ung dreng" og endvidere som halvanden til to fod mindre, end han virkelig var; to ting, som måske til en vis grad kunne forklare, at bekendtgørelsen ikke havde haft anden virkning, end at et halvt hundrede desertører imellem seks og tolv år til forskellige tider og med uhyre udgifter var blevet sendt til Majstangen.

Cobb og Parkes så hemmelighedsfuldt på denne komposition, på hinanden og på gamle John. Fra den tid, Willet egenhændigt havde slået den op, havde han hverken ved ord eller tegn hentydet til sagen eller opmuntret nogen anden til at gøre det. Ingen havde den mindste forestilling om, hvad han tænkte eller mente om den; om han huskede eller havde glemt den; om han havde den fjerneste idé om, at en sådan tildragelse nogen sinde havde fundet sted. Derfor vovede ingen, selv når han sov, at hentyde til den i hans nærværelse, og af disse gyldige grunde var hans udvalgte venner nu tavse.

Willet var imidlertid kommet ind i en sådan labyrint af knaster, at det var aldeles tydeligt, at han enten måtte vågne

eller dø. Han valgte det første og åbnede sine øjne.

"Kommer han ikke inden fem minutter," sagde John, "retter jeg an uden ham."

Den som "ham" omtalte person var sidste gang blevet nævnt klokken otte. Parkes og Cobb, der var vant til denne taleform, svarede uden møje, at Salomon rigtig nok blev længe borte, og at de ikke kunne fatte, hvad der havde opholdt ham.

"Han er dog vel ikke blæst bort, skulle jeg tro," sagde Parkes, "det stormer stærkt nok til det. Hør en gang! Der braser nok mange træer i skoven i nat, og der bliver mange brækkede grene i parken i morgen."

"Den brækker ingenting i stykker i Majstangen, tør jeg love for," svarede gamle John. "Lad den kun prøve på det. Jeg giver den lov til det – hvad var det?"

"Blæsten," udbrød Parkes, "den hyler som et kristent menneske og har gjort det hele aftenen."

"Har De nogen sinde hørt blæsten sige 'Majstang'?" spurgte John efter et øjebliks overvejelse.

"Hvem har vel det?" sagde Parkes.

"Eller 'holla!' måske?"

"Nej, heller ikke det."

"Godt," sagde Willet, fuldkommen rolig, "så vil De, hvis det virkelig har været blæsten, og De vil vente et øjeblik uden at tale, høre den sige begge disse ord ganske tydeligt."

Willet havde ret. Efter at have lyttet nogle øjeblikke, kunne de, trods støjen og larmen udenfor, tydeligt høre dette råb blive gentaget, og det så gennemtrængende og kraftigt, at det måtte komme fra en person, der var i stor nød eller angst. De så på hinanden, blegnede og holdt deres vejr. Ingen rørte sig.

I dette kritiske øjeblik åbenbarede Willet noget af den åndsstyrke og snarrådighed, der gjorde ham til genstand for alle hans venners og naboers beundring. Efter i nogen tid stiltiende at have betragtet Parkes og Cobb, satte han begge sine hænder for munden og udstødte et brøl, der fik glassene til at danse og bjælkerne til at runge – et langtrukkent, skurrende skrål, der rullede af sted med vinden og, idet det opskræmmede ethvert ekko, gjorde natten hundrede gange mere larmende – et højt, ynkeligt vræl, der klang som en menneskelig gongong. Mens hver åre i hans hoved og ansigt svulmede af den store anstrengelse, og hans kinder farvedes af et livligt purpurskær, flyttede han sig derpå lidt nærmere hen til ilden og sagde, idet han vendte ryggen til den, med megen værdighed:

"Kan dette være til trøst for nogen, er det ham vel undt. Kan det ikke, gør det mig ondt. Har nogen af jer to lyst til at gå ud og se, hvad der er på færde, så vær så god. Jeg er ikke nysgerrig."

Mens han talte, nærmede råbet sig mere og mere, fodtrin gik forbi vinduet, dørklinken blev løftet i vejret, døren selv blev åbnet og slået voldsomt i igen, og med en tændt lygte i hånden og regnen drivende fra de forpjuskede klæder, styrtede Salomon Daisy ind i stuen.

Et fuldstændigere billede på forfærdelse end det, den lille mand frembød, skulle man have ondt ved at tænke sig. Sveden perlede i hans ansigt, hans knæ slog imod hinanden, alle hans lemmer skælvede, mælet var aldeles gået fra ham, og der stod han, snappende efter vejret, og stirrede på dem med så gustne, askefarvede træk, at de blev smittet af hans frygt, skønt uvidende om grunden til den, og stirrede på ham igen uden at vove at udspørge ham, mens hans ynkelige, rædselsslagne

udtryk afspejlede sig i deres miner, indtil gamle John Willet i et anfald af forbigående vanvid greb ham i kraven og rystede ham så længe frem og tilbage, at selv hans tænder syntes at begynde at klapre i munden på ham.

"Sig os, hvad der er på færde," sagde John, "eller jeg tager livet af Dem. Sig os, hvad der er på færde, eller jeg putter lige på stedet Deres hoved ind under kedlen. Hvor tør De vove at se således ud? Er der nogen, som forfølger Dem? Hvad er meningen? Sig noget, eller jeg myrder Dem, hører De!"

I sit raseri var Willet så nær ved at udføre sin trussel lige efter bogstaven – Salomon Daisy begyndte virkelig allerede at rulle med øjnene på en foruroligende måde, mens det rallede i hans hals som hos et menneske, der er ved at kvæles – at de to andre tilstedeværende, der var kommet lidt til sig selv igen, med magt rev hans offer fra ham og satte den lille klokker fra Chigwell i en lænestol. Idet han kastede et frygtsomt blik omkring i værelset, bønfaldt han dem med mat stemme om at give ham noget at drikke og fremfor alt uden at spilde et øjeblik at lukke og låse husdøren og vinduesskodderne. Den sidste bøn egnede sig ikke til at berolige hans tilhørere eller til at vække de hyggeligste følelser hos dem; de opfyldte den ikke des mindre med den største hurtighed og ventede nu, efter at have rakt ham et glas næsten skoldende hed grog, på at høre, hvad han havde at fortælle dem.

"Å, Johnny," sagde Salomon og trykkede hans hånd, "å, Parkes, å, Tommy Cobb, hvorfor forlod jeg i aften dette hus? Den nittende marts – oven i købet den nittende marts!"

De flyttede sig alle nærmere hen til ilden. Parkes, der var nærmest ved døren, for sammen og så sig over skulderen. Med

dyb harme spurgte Willet, hvad fanden han mente med det? – og sagde derpå: "Gud forlade mig!" skottede over sin egen skulder og kom lidt nærmere.

"Da jeg gik herfra i aften," sagde Salomon Daisy, "tænkte jeg mindst på, hvilken dag i måneden det var. I syv og tyve år er jeg aldrig gået alene ind i kirken på denne dag, efter at det er blevet mørkt. Jeg har hørt sige, at lige som vi højtideligholder vore fødselsdage, mens vi lever, således højtideligholder de døde menneskers genfærd, der ikke har ro i graven, den dag, de er døde. – Hvor stormen tuder!"

Ingen talte. Alles øjne var fæstet på Salomon.

"Af det skrækkelige vejr," sagde han, "kunne jeg have vidst, hvad det var for en aften. Hele året rundt er der aldrig en aften som denne. Jeg har aldrig sovet roligt i min seng den nittende marts."

"Bliv ved," sagde Tom Cobb sagte, "jeg ikke heller."

Salomon Daisy førte glasset til sine læber, satte det ned på gulvet med en så rystende hånd, at skeen klingrede i det ligesom en lille klokke, og fortsatte således:

"Har jeg ikke altid sagt, at vi, hver gang det er den nittende i denne måned, stadig på en forunderlig måde kommer tilbage til denne sag? Tror I måske, at det kun var rent tilfældigt, at jeg glemte at trække kirkeuret op? Jeg glemmer det aldrig på nogen anden tid, skønt det er en så klodset indretning, at det må trækkes op hver dag. Hvorfor skulle jeg da netop glemme det i dag?

Efter at jeg var gået herfra, skyndte jeg mig, det bedste jeg kunne, men måtte først hjem efter nøglerne, og da jeg havde blæsten og regnen imod mig hele vejen, kneb det undertiden

hårdt nok at holde sig på benene. Endelig nåede jeg derhen, lukkede kirkedøren op og gik ind. Jeg havde ikke mødt en sjæl på hele vejen, og I kan selv dømme, om det var trist eller ikke. Ingen af jer ville følge med mig. Havde I kunnet vide, hvad der skulle komme, ville I have haft ret i det.

Blæsten var så stærk, at jeg næppe kunne få kirkedøren lukket ved at lægge mig med hele min vægt imod den, og selv da sprang den to gange op med en sådan kraft, at hvis det havde været jer selv, ville I have svoret på, at nogen skubbede imod fra den anden side. Imidlertid fik jeg dog nøglen drejet rundt, gik op i tårnet og trak uret op – det var næsten udløbet og ville være gået i stå inden en halv time.

Da jeg igen tog min lygte for at gå ud af kirken, faldt det mig pludselig ind, at det var den nittende marts. Det gav i det samme sådant et sæt i mig, som om en hånd havde slået denne tanke ind i panden på mig, og i samme øjeblik hørte jeg en røst uden for tårnet stige op blandt gravene."

Her afbrød gamle John pludselig den talende og udbad sig, at hvis Parkes så noget, han da ville have den godhed at sige, hvad det var. Parkes gjorde undskyldninger og sagde, at han kun hørte efter, hvortil Willet i en vred tone svarede, at hans høren efter med et sådant udtryk i hans ansigt slet ikke var behagelig, og at han, når han ikke kunne se ud som andre folk, hellere måtte lægge sit lommetørklæde over sit hoved. Parkes lovede ydmygt at gøre dette, hvis det skulle blive nødvendigt, og John Willet henvendte sig derpå til Salomon og bad ham blive ved. Efter at have ventet, til et voldsomt vindstød, der syntes at ryste selv denne solide bygning i dens grundvold, var gået over, fulgte den lille mand opfordringen.

"Kom ikke og fortæl mig, at det var en indbildning af mig, eller at jeg tog fejl af lyden. Jeg hørte vinden pibe gennem hvælvingerne i kirken. Jeg hørte tårnet knage og brage. Jeg hørte regnen, idet den slog imod murene, og jeg hørte en røst."

"Hvad sagde den da?" spurgte Tom Cobb.

"Det ved jeg ikke, jeg ved overhovedet ikke, om den sagde noget. Den udstødte en slags skrig, ligesom en af os ville gøre, når et eller andet skrækkeligt forfulgte os i drømme og kom uforvarende bag på os; og derpå døde den hen – det var, ligesom den gik helt rundt om kirken."

"Jeg kan ikke se noget videre mærkeligt heri," sagde John, idet han trak sit vejr dybt og så sig om, som om han følte sig lettet.

"Måske ikke," svarede hans ven; "men det er heller ikke alt."

"Hvad, kommer der mere?" spurgte John og standsede, ligesom han var i færd med at børste sit forklæde af. "Hvad har De videre at fortælle os?"

"Hvad jeg så."

"Så!" gentog de alle tre og bøjede sig forover.

"Da jeg lukkede kirkedøren op for at gå ud," sagde den lille mand med et udtryk i sit ansigt, der noksom vidnede om, hvor overbevist han selv var, "hvilket jeg gjorde i en fart, eftersom jeg gerne ville have den lukket igen, førend der atter kom et vindstød, for der noget – noget i skikkelse af et menneske – så tæt forbi mig, at jeg kunne have rørt det ved blot at strække min finger ud. Det var barhovedet i uvejret. Det vendte ansigtet uden at standse og fæstede sine øjne på mig. Det var et genfærd – en ånd."

"Hvis?" udbrød de alle tre på en gang.

På grund af hans heftige sindsbevægelse – han sank skælvende bagover i sin lænestol og slog ud med hånden ligesom for at bede dem ikke at stille ham flere spørgsmål – gik hans svar tabt for dem alle undtagen for John Willet, der tilfældigvis sad tæt ved ham.

"Hvem?" råbte Parkes og Tom Cobb, der med største spænding skiftevis så på Salomon Daisy og Willet, "hvem var det?"

"I må ikke spørge mere," sagde Willet efter et langt ophold. "Billedet af et myrdet menneske. Det er i dag den nittende marts."

En dyb tavshed påfulgte.

"Ville I følge mit råd," sagde John, "gør vi bedst i at holde dette hemmeligt. Man ville ikke synes godt om slige fortællinger på Fasangården. Lad os i ethvert tilfælde i det mindste for øjeblikket beholde dette for os selv, ellers kan vi let komme i forlegenhed, og Salomon kan måske miste sin plads. Hvad enten det er, som han siger, eller ikke, gør intet til sagen. Sandt eller ikke sandt, vil dog ingen tro ham. Med hensyn til sandsynligheden," sagde Willet, idet han skottede til krogene i stuen på en måde, der viste, at han, ligesom visse andre filosoffer, ikke var så ganske sikker i sin teori, "så tror jeg for mit vedkommende ikke, at et genfærd, der i levende live havde været et fornuftigt menneske, ville gå ud at spadsere i et sådant vejr – i det mindste ved jeg, at jeg ikke ville have gjort det, hvis det havde været mig."

Mod denne kætterske lære kæmpede de tre andre på det kraftigste og kom med en mængde eksempler for at vise, at ondt vejr netop var den rette tid for den slags spøgerier; og

Parkes, der på mødrene side havde et spøgelse i sin familie, forfægtede denne mening med så stor sindrighed og så kraftige bevisgrunde, at John kun frelstes fra at tage sine udtalelser tilbage ved synet af aftensmaden, som netop meget betimeligt blev sat på bordet i dette øjeblik, og som de nu kastede sig over med en glubende appetit. Om det så var Salomon Daisy, kom han ved den oplivende indflydelse af varmen, lyset, brændevinen og det gode selskab i den grad til sig selv igen, at han håndterede sin kniv og gaffel på en måde, der var al ære værd, og viste en sådan færdighed i at spise og drikke, at den jog enhver frygt for, at han skulle have taget nogen alvorlig skade af sin forskrækkelse bort.

Da de havde spist, flokkede de sig atter om ilden og fremkom med, som det plejer at gå ved slige lejligheder, alle slags fængende spørgsmål, der egnede sig til at omgive historien med ny rædsler og overraskelser. Men trods disse fristelser holdt Salomon Daisy så fast ved sin oprindelige beretning og gentog den så ofte med så ubetydelige forandringer og så højtidelige forsikringer om dens sandhed og virkelighed, at hans tilhørere – og det med god grund – blev endnu mere forbavsede end i begyndelsen. Da han tiltrådte John Willets anskuelse om, at det var rigtigst ikke at lade historien komme ud iblandt folk, medmindre genfærdet atter skulle vise sig for ham, i hvilket tilfælde det ville være nødvendigt straks at rådføre sig med præsten, blev det højtideligt besluttet, at den skulle dysses ned og holdes hemmelig. Og da de fleste mennesker nok kunne lide at have en hemmelighed at fortælle, der kan forhøje deres egen vigtighed, blev dette forslag vedtaget med fuld enstemmighed.

Da det nu var blevet sent og langt over den tid, på hvilken de plejede at skilles ad, tog vennerne afsked for den aften. Med et nyt lys i sin lygte gik Salomon Daisy hjem under dækning af lange Phil Parkes og Tom Cobb, der var næsten endnu mere bange end han selv. Efter at have fulgt dem til døren vendte Willet tilbage for ved hjælp af kedlen at samle sine tanker og lytte til regnen og stormen, der endnu rasede med uformindsket styrke.

34

Gamle John havde ikke set på kedlen i tyve minutter, førend han havde fået sine tanker samlet i et brændpunkt og rettede dem på Salomon Daisys historie. Jo mere han tænkte på den, des mere gennemtrængtes han af en bevidsthed om sin egen visdom og et ønske om, at Haredale ligeledes måtte blive gennemtrængt af den. For nu at komme til at spille en hovedrolle i sagen og få forspringet for Salomon Daisy og hans to venner, gennem hvem han vidste, at hændelsen med en mængde overdrivelser ville være kendt af i det mindste en snes mennesker og efter al sandsynlighed af Haredale selv endnu før frokost den følgende dag, besluttede han at gå til Fasangården, førend han gik til sengs.

"Han er min vært," tænkte John, idet han tog et lys, som han satte i en krog, hvor der ingen træk var, hvorpå han åbnede et vindue i bagsiden af huset, der vendte ud mod stalden.

"I de sidste år er vi ikke kommet så ofte sammen, som vi før plejede – der foregår forandringer i familien – det er ingen skade til at stå sig så godt som muligt med dem – folks snakken om denne hersens fortælling vil ærgre ham – og det er godt at stå på en fortrolig fod med en mand i hans stilling og samtidig have sin egen ryg fri. Halløj der! Hugh – Hugh! Halløj!"

Da han havde gentaget dette råb en halv snes gange og skræmt hver eneste due op af dens søvn, åbnedes en dør i et af de forfaldne, gamle udhuse, og en grov stemme spurgte, hvad

der nu var i vejen, siden man ikke en gang kunne have lov til at sove i ro.

"Hvad, får du ikke søvn nok, du knurrepotte, siden man ikke for en gangs skyld kan banke dig op?" spurgte John.

"Nej," lød det, mens den talende gabte og skuttede sig, "ikke halvt nok."

"Jeg ved ikke, hvorledes du kan sove, mens stormen tuder og brøler om ørene på dig, og tagstenene flyve omkring som høvlspåner," sagde John. "Men det kan nu være det samme; svøb dig ind i et eller andet og kom her; du skal følge med mig til Fasangården. Men skynd dig lidt."

Knurrende og brummende gik Hugh ind i sin hule igen og kom kort efter atter til syne med en lygte og en knippel og indhyllet fra top til tå i et gammelt, snavset og pjaltet hestedækken. Willet modtog denne skikkelse ved bagdøren og førte ham ind i skænkestuen, hvor han pakkede sig selv ind i diverse kavajer og slag og bandt sit ansigt således ind i sjaler og tørklæder, at det var en gåde, hvorledes han kunne trække vejret.

"De vil dog vel ikke slæbe et menneske ud i et sådant vejr ved midnatstid, husbond, uden at sætte en smule humør i ham?" sagde Hugh.

"Jo, jeg vil," svarede Willet, "jeg skal nok sætte humør i ham, som du kalder det, når han har bragt mig lykkelig og vel hjem igen, og det ikke gør videre til sagen, om han kan stå på sine ben eller ikke. Vær derfor nu så god at tage lygten og gå et par skridt i forvejen for at lyse mig."

Hugh adlød meget modstræbende og med et længselsfuldt blik på flaskerne, og efter på det strengeste at have pålagt sin

kokkepige at holde dørene lukkede i hans fraværelse og under straf af at blive jaget af tjenesten ikke at lukke op for andre end ham selv fulgte gamle John bag efter ham ud i den stormende, mørke nat.

Vejen var så våd og uhyggelig, og det var så bælgmørkt, at havde Willet været sin egen lods, ville han kun nogle få hundrede skridt fra sit eget hus være gået ud i en dyb dam og ufejlbarlig have endt sin løbebane på denne lidet ærefulde måde. Men Hugh, der havde så skarpt et syn som en falk og, bortset herfra, ville have kunnet finde vej med tilbundne øjne til hvilket som helst sted i et par miles omkreds, slæbte gamle John af sted med sig, aldeles døv for hans indvendinger, og gik sin egen gang uden i mindste måde at ænse sin husbond. Således trodsede de blæsten, som de bedst kunne, idet Hugh knuste det våde græs under sine tunge fjed og halede af sted på sin sædvanlige vilde måde, mens John fulgte bag efter ham i en afstand af en arms længde med varsomme skridt og så forfærdede og urolige miner, som hans stive træk var i stand til at sætte op, idet han så sig om, snart efter huller og grøfter og snart efter de gengangere, der mulig luskede om på vejen.

Omsider stod de i den brede grusgang uden for Fasangården. Bygningen lå hyllet i det dybeste mørke, og der var ikke andre end dem selv, der rørte sig i nærheden af den. Imidlertid faldt der dog en lysstråle fra et ensomt tårnkammer og til denne oplivende plet midt i de kolde, øde, tavse omgivelser befalede Willet sin lods at føre sig hen.

"Det gamle værelse," sagde John og så frygtsomt i vejret, "mr. Reubens eget kammer, Gud hjælpe mig! Jeg fatter ikke, at hans

broder kan lide at sidde der så sent om natten, og det oven i købet i nat."

"Hvor skulle han da ellers sidde?" spurgte Hugh, idet han holdt lygten ind mod sit bryst for at skærme lyset mod blæsten, mens han pudsede det med sine fingre. "Er det ikke hyggeligt nok?"

"Hyggeligt!" gentog John i en harmfuld tone; "du har rare ideer om hyggelighed. Ved du ikke, hvad der er foregået i dette værelse, slubbert?"

"Nå, og hvad skader så det?" udbrød Hugh og så John i hans fede ansigt. "Holder det måske ikke regn og sne og blæst lige godt ude for det? Er det måske mindre varmt eller tørt, fordi et menneske er blevet slået ihjel derinde? Ha, ha, ha! Tro aldrig det, husbond! Et enkelt menneske har ikke så meget at sige, at det skulle kunne gøre noget til sagen."

Willet fæstede sine sløve øjne på sin ledsager og begyndte – ved en slags inspiration – at tænke, at det nok kunne være muligt, at han var en farlig person, som det måske ville være ønskeligt at blive kvit med det første. Han var imidlertid for klog til at sige noget med hjemvejen for øje og gik derfor hen til gitterporten og trak i klokkestrengen. Da det tårn, hvor lyset viste sig, lå i det ene hjørne af bygningen og kun adskiltes fra stien ved en af gangene i haven, hvortil denne port førte ind, lukkede Haredale straks vinduet op og spurgte, hvem det var.

"Undskyld, sir," sagde John, "jeg vidste, at De sad længe oppe, og da jeg havde et ord at sige Dem, var jeg så dristig at gå herhen."

"Er det ikke Willet?"

"Fra Majstangen – til tjeneste, sir."

Haredale lukkede vinduet. Straks efter viste han sig i en dør ved foden af tårnet og gik tværs over havegangen, hvorpå han lukkede porten op og lod dem gå ind.

"De kommer sent, Willet. Hvad er der på færde?"

"Ikke noget videre, sir," svarede John; "en tosset historie, som jeg dog syntes, at De burde kende; ikke andet."

"Lad Deres karl gå foran med lygten og ræk mig Deres hånd. Trappen er bugtet og smal. – Gå sagte med din lygte, min ven. Du svinger jo med den, som om den var et røgelseskar."

Hugh, der allerede var kommet hen til tårnet, holdt nu lygten roligere og steg først op, idet han fra tid til anden vendte sig om for at lyse ned ad trappen. Haredale, som kom bagefter, så på hans skulende åsyn med alt andet end venlige øjne, og Hugh, som så ned på ham, gengældte hans blikke med renter, mens de steg op ad vindeltrappen.

Den endte i et lille forværelse, der stødte op til det, hvorfra de havde set lyset. Haredale gik først ind for at vise vej til det sidstnævnte værelse, hvor han satte sig ved et skrivebord, fra hvilket han var stået op, da de havde ringet på klokken.

"Kom ind," sagde han og vinkede ad gamle John, der stod og bukkede i døren. "Ikke du, min ven," tilføjede han hastigt til Hugh, der ligeledes trådte ind, "hvorfor har De taget den karl med, Willet?"

"Åh," svarede John, idet han trak øjenbrynene i vejret og dæmpede sin røst til den tone, hvori spørgsmålet var blevet fremsat, "det er en god livvagt, ser De."

"Det skal De dog ikke være vis på," sagde Haredale og så hen på ham, mens han talte. "Jeg tvivler om det. Han har et ondt øje."

"Der er ganske vist ikke megen kløgt i hans øje," svarede Willet, idet han skottede over sin skulder til det omtalte organ.

"Der er ikke noget godt i det, det kan De stole på," sagde Haredale. "Vent derude i det lille værelse, min ven, og luk mellemdøren."

Hugh trak på skuldrene og adlød med et hånligt blik, der viste, at han enten havde hørt eller gættet sig til, hvad de havde hvisket om. Da han var blevet lukket ude, vendte Haredale sig til John og bad ham komme frem med, hvad han havde at sige, men ikke tale for højt, da der var skarpe øren udenfor.

Efter denne advarsel fortalte Willet med en slesk hvisken alt, hvad han den aften havde hørt og set, idet han fornemmelig lagde vægt på sin egen skarpsindighed, sin store agtelse for familien og sin omhu for dens sindsro og velvære. Fortællingen gjorde langt mere indtryk på hans tilhører, end han havde ventet. Haredale forandrede ofte sin stilling, rejste sig og gik op og ned ad gulvet, kom tilbage, bad ham, så nøjagtig han kunne, gentage de ord, Salomon havde brugt, og viste så mange andre tegn på, at han var urolig og ilde til mode, at selv Willet blev forbavset.

"De gjorde meget rigtigt i," sagde han ved slutningen af en lang samtale, "at pålægge Dem at holde denne historie hemmelig. Det er en tåbelig indbildning af denne skørhovedede mand, som er udsprunget af hans frygt og overtro. Men skønt miss Haredale selv ville indse dette, ville hun dog blive urolig, hvis den kom hende for øre; den står i alt for nær forbindelse med et for os alle såre smerteligt emne, til at hun kan høre på den med ligegyldighed. De har handlet meget fornuftigt og gjort mig en stor tjeneste. Jeg takker Dem ret meget."

Dette svarede til Johns mest sangvinske forventninger; men han ville dog have foretrukket, at Haredale havde set på ham, mens han talte, som om han virkelig takkede ham, i stedet for at han gik frem og tilbage, talte stødvis, ofte blev stående med øjnene fæstede på gulvet, derpå igen gik rask til, lige som han var helt åndsfraværende og næsten ikke vidste, hvad han sagde eller gjorde.

Således bar han sig imidlertid ad, og det satte John i en sådan forlegenhed, at han i lang tid blev siddende ganske stille uden at vide, hvad han skulle tage sig for. Omsider rejste han sig. Haredale stirrede et øjeblik på ham, som om han rent havde glemt, at han var til stede, trykkede derpå hans hånd og åbnede døren. Hugh, der lå eller lod, som om han lå i en tryg søvn på gulvet i forstuen, sprang op, da de kom ud, hvorpå han kastede sin kappe om sig, tog sin stok og lygte og lavede sig til at gå ned ad trappen.

"Bliv," sagde Haredale. "Vil Deres karl ikke have noget at drikke?"

"Drikke? Han ville tømme Themsen, hvis den var stærk nok," svarede John Willet. "Han skal nok få noget, når han kommer hjem; men nu må han helst være det foruden."

"Nej, den halve vej er gået," sagde Hugh. "Hvor De dog er hård imod mig, husbond. Jeg kan have godt af et glas til at styrke mig på på hjemvejen. Kom kun med det!"

Da John ikke svarede, hentede Haredale et glas brændevin, som han rakte Hugh, der hældte noget af det på gulvet, idet han tog imod det.

"Hvorfor søler du folks gulve til med brændevin?" sagde John.

"Jeg drikker en skål," sagde Hugh, idet han holdt glasset op over sit hoved og fæstede sine øjne på Haredales ansigt, "en skål for dette hus og dets herre."

Dermed mumlede han noget ved sig selv, drak resten og gik, efter at have sat glasset fra sig, uden at sige mere.

John blev ikke så lidt forarget over denne ceremoni, men da han så, at Haredale ikke brød sig synderlig om, hvad Hugh sagde eller gjorde, og at hans tanker var optaget af andre ting, gjorde han ingen undskyldninger, men gik stiltiende ned ad trappen, tværs over gangen og ud ad haveporten. De blev stående udenfor, for at Hugh kunne holde lygten, mens Haredale lukkede porten i lås indvendig fra, og da så John med forbavselse, som han siden ofte fortalte, at han var meget bleg, og at hans ansigt havde fået et så forandret og nedslagent udtryk siden deres komme, at han næsten syntes at være et andet menneske.

De var atter kommet ud på landevejen, og John Willet gik bag efter sin eskorte ligesom før, men mens han gik således og tænkte rolig på, hvad han nylig havde set, trak Hugh ham pludselig til side, og næsten i samme øjeblik kom tre ryttere, af hvilke den nærmeste endog strejfede hans skulder, farende forbi, men standsede deres heste, så hurtigt de kunne, og blev holdende, til de havde indhentet dem.

35

Da John Willet så, at rytterne gjorde så rask omkring og blev holdende alle tre i en række tværs over den smalle landevej for at vente på ham og hans karl, gik det usædvanlig hurtigt op for ham, at det måtte være røvere; og havde Hugh været væbnet med en muskedonner i stedet for med sin svære knippel, havde han sikkert befalet ham at skyde den af på lykke og fromme og imens ved en øjeblikkelig flugt sørget for sin egen sikkerhed. Men under de uheldige forhold, han og hans livvagt var i, fandt han det imidlertid klogest at vælge en anden taktik og hviskede derfor til sin tjener, at han skulle tiltale dem på den fredeligste og høfligste måde. For at udføre denne ordre efter dens ånd og bogstav trådte Hugh frem og spurgte med barsk stemme, idet han svang sin stav lige for øjnene af den nærmeste rytter, hvad han og hans kammerater mente med at galopere således, at de nær havde redet dem over ende, og hvorfor de færdedes så sent på landevejen.

Den mand, han havde tiltalt, havde allerede begyndt på et forbitret svar i den samme tone, da han blev afbrudt af den midterste rytter, som lagde sig imellem med en vis myndighed og spurgte i en noget højrøstet, men hverken grov eller ubehagelig tone:

"Med forlov, er dette vejen til London?"

"Det kan nok ske, hvis De følger den rigtigt."

"Hør, kammerat," sagde den samme person, "du er mig en ubehøvlet engelskmand, hvis du er en engelskmand, hvad jeg

meget ville tvivle om, hvis det ikke var for dit mål. Din ledsager vil sikkert svare mig høfligere. Hvad siger De, min ven?"

"Jeg siger, at det er vejen til London, sir," svarede John, "og jeg ville ønske," tilføjede han med dæmpet stemme, idet han vendte sig til Hugh, "at du var på enhver anden vej, du landstryger. Er du ked af dit liv, siden du drister dig til at tirre tre vovehalse, der kunne ride frem og tilbage over os, til vi var døde, og derpå tage vore lig op bag ved sig og drukne os et par mil herfra?"

"Hvor langt er der til London?" spurgte den samme, der havde talt før.

"Å, herfra, sir," svarede John i en indsmigrende tone, "er der kun tre små mil."

Adjektivet blev tilføjet for at få de rejsende til at skynde sig af sted; men i stedet for at gøre den tilsigtede virkning, fremkaldte det kun fra den samme person den bemærkning: "Tre mil! Det er et langt stykke vej!" hvorpå der fulgte en lang tvivlrådig pause.

"Med forlov," sagde rytteren, "er der ingen gæstgiversteder her i nærheden?"

Ved ordet "gæstgiversteder" blev John forbavsende kry; hans frygt svandt bort som en røg; hele værten rørte sig i ham.

"Der findes ingen gæstgiversteder," svarede Willet med et stærkt eftertryk på flertalsmærket, "men der findes et gæstgiversted – ét gæstgiversted – gæstgiverstedet Majstangen. De vil ikke ret ofte se mage til dette gæstgiversted."

"De er måske værten, der ejer det?" sagde rytteren smilende.

"Ja, jeg er, sir," svarede John, højst forundret over, at han havde kunnet finde ud af dette.

"Og hvor langt er der herfra til Majstangen?"

"Omtrent en fjerdingvej –" og John ville lige til at tilføje, at det var den mageligste fjerdingvej af verden, da den tredje rytter, der hidtil havde holdt sig lidt tilbage, tog til orde:

"Men har De en rigtig god seng, vært? Hm! En seng, som De kan anbefale – en seng, som De er vis på er godt afdampet – en seng, som virkelig agtbare og dannede folk har sovet i?"

"I vort hus tager vi ikke mod landstrygere og andet pak, sir," svarede John. "Og sengen selv –"

"Sig tre senge," afbrød den herre ham, der havde talt før; "for vi kommer til at have tre, hvis vi bliver, skønt min ven kun taler om én."

"Nej, nej, mylord; De er alt for god, alt for forekommende; men Deres liv er af alt for stor vigtighed for nationen i disse farlige tider, til at det kan sammenlignes med et så ringe og unyttigt liv som mit. En stor sag, mylord, en mægtig sag afhænger af Dem. De er dens fører og forkæmper, dens fortrop og dens bagtrop. Det er vore altres og vore hjems, vort fædrelands og vor tros sag. Lad mig sove på en stol – på tæppet – hvor som helst. Ingen vil bryde sig om, at jeg forkøler mig eller får feber. Lad John Grueby tilbringe natten under åben himmel – ingen vil bryde sig om ham. Men fyrretyve tusinde mænd på denne vor havomkransede ø – foruden kvinder og børn – fæster deres øjne og tanker på lord George Gordon og beder hver dag, fra solen står op, til den går ned igen, for hans sundhed og styrke. Mylord, det er en herlig sag, og den bør ikke glemmes. Mylord, det er en mægtig sag, og den bør ikke sættes i fare. Mylord, det er en hellig sag, og den bør ikke svigtes."

"Ja, det er en hellig sag," udbrød Hans Herlighed, idet han meget højtideligt lettede på hatten, "amen."

"John Grueby," sagde den ordrige herre i en blidt bebrejdende tone, "Hans Herlighed sagde amen."

"Jeg hørte det nok," svarede manden, der sad som en billedstøtte på sin hest.

"Og De siger ikke også amen?"

Hertil svarede John Grueby ikke et ord, men sad og så lige ud for sig.

"De forbavser mig, Grueby," sagde den anden, "i en krise som denne, da dronning Elisabeth, den jomfruelige herskerinde, græder i sin grav, og den blodige Mary skrider triumferende frem med skummel pande –"

"Åh," udbrød John Grueby gnaven, "hvad kan det nytte at tale om den blodige Mary under omstændigheder som disse, da mylord er våd lige til skindet og træt af det skrappe ridt? Lad os enten fortsætte rejsen til London eller straks gøre holdt, hvis denne ulykkelige, blodige Mary ikke skal få mere på sin samvittighed – og hun har gjort en hel del mere skade i sin grav, end hun har gjort i sin levetid, tror jeg."

Willet havde aldrig før hørt så mange ord blive talt på en gang eller fremsagt med en sådan tungefærdighed og kraft som af den ordrige herre, og hans hjerne, der var aldeles ude af stand til at rumme eller fatte dem, havde rent opgivet ævred. Imidlertid var han kommet så meget til sig selv, at han kunne forsikre, at der var rigelig plads i Majstangen til hele selskabet; gode senge; uforfalskede vine; fortrinlig levemåde både for mennesker og dyr; private værelser for store og små selskaber; udsøgte middage, serveret med det korteste varsel; ypperligt staldrum og et aflukket vognskur – kort sagt, han opremsede de brudstykker af anbefalinger, der var malet på de forskellige

dele af bygningen, og som han i løbet af en fyrretyve år havde lært at gentage med tålelig nøjagtighed. Mens han endnu overvejede, om det vel skulle være muligt at få en eller anden ny sentens af lignende indhold indflettet, henvendte den herre, der havde talt først, sig til ham med de mange ord og udbrød:

"Hvad siger De, Gashford? Skulle vi bede i det hus, han taler om, eller drage videre? De skal afgøre det."

"I så tilfælde, mylord," svarede den person, han havde tiltalt, i en silkebløð tone, "ville jeg tillade mig at sige, at Deres sundhed og velvære – der, næst efter Forsynet, er så vigtige for vor rene og sande sag –" her tog Hans Herlighed atter hatten af, selv om det regnede stærkt "- trænger til vederkvægelse og hvile."

"Gå da foran, vært, og vis vej," lord Gordon, "vi vil følge efter i skridt."

"Hvis De tillader det, mylord," sagde John Grueby med dæmpet røst, "vil jeg forlade den plads, der tilkommer mig og ride foran Dem. Værtens ven ser mig ikke ærlig ud, og det kan måske ikke skade at passe en smule på ham."

"John Grueby har fuldkommen ret," tog Gashford til orde og trak sig hurtigt tilbage. "Et så kostbart liv som Deres, mylord, bør ikke sættes på spil. Rid endelig foran, John. Får De mindste grund til mistanke mod denne karl, så jag ham en kugle gennem hovedet."

John svarede ikke, men idet han så lige ud for sig, således som det syntes at være hans vane, når sekretæren talte, bød han Hugh at gå til og fulgte tæt bag efter ham. Derpå kom Hans Herlighed med Willet og allersidst Hans Herligheds sekretær – for dette var, som det syntes, Gashfords stilling.

Hugh gik rask videre, idet han ofte så sig om efter tjeneren, hvis hest var lige i hælene på ham, og skottede til hans pistolhylstre, som han syntes at sætte stor pris på. Han var en firskåren, stærkt bygget karl med en tyrehals og af den ægte engelske type, og ligesom Hugh målte ham med øjnene, målte han igen Hugh og så på ham med et mut, foragteligt blik. Han var meget ældre end staldkarlen fra Majstangen, idet han så ud til at være en fem og fyrretyve år, men han var en af disse rolige, hårdhudede, seje krabater, der, selv om de får prygl i en nævekamp eller i anden slags krig, aldrig lader sig mærke med det, men går på med koldt blod, til de vinder.

"Hvis jeg nu førte Dem vild," sagde Hugh drillende, "så ville De – ha, ha, ha! – så ville De sagtens skyde mig gennem hovedet?"

John Grueby ænsede ikke dette spørgsmål mere, end om han havde været døv og Hugh stum, men red ganske rolig videre, med øjnene fæstede på horisonten.

"Har De nogen sinde prøvet en dyst med en mand, mens De var ung, hvad, kammerat?" sagde Hugh. "kan De håndtere en knippel?"

John Grueby kastede ham et sideblik med den samme rolige mine, men værdigede ham ikke et ord til svar.

"- Sådan for eksempel?" sagde Hugh, idet han gav sin knippel et af de kunstfærdige sving, datidens bonde satte en ære i, "svup!"

"- Eller sådan," svarede John Grueby, idet han huggede hans parade igennem med sin ridepisk og slog ham i hovedet med den tykke ende. "Ja, tidligere har jeg givet mig lidt af med det.

Dit hår er alt for tykt; havde det været noget tyndere, havde jeg flækket skallen på dig."

Imidlertid var det dog et ganske ordentligt, lydeligt rap, der åbenbart forbavsede Hugh, som et øjeblik syntes at have lyst til at rive sin ny bekendt af sadlen. Men da hans ansigt hverken røbede ondskab, triumf, forbitrelse, eller den fjerneste forestilling om, at han havde fornærmet ham; da hans øjne fortsatte at stirre i den samme retning, og hans væsen var lige så ligegyldigt og roligt, som om han kun havde jaget en flue bort, blev Hugh således slået af det og følte sig så overbevist om, at han måtte være en ualmindelig sej krabat, at han kun gav sig til at le og råbte: "Godt gjort!" hvorpå han rykkede sig lidt bort og gik stiltiende videre.

Før end mange minutter var gået, gjorde selskabet holdt uden for Majstangens dør. Lord George og hans sekretær steg hurtigt af og overgav deres heste til deres tjener, som under Hughs vejledning gik hen til stalden med dem. Glade ved at slippe fri for det barske vejr, fulgte de Willet ind i gæstestuen og stod og varmede sig og tørrede deres klæder ved den blussende ild, mens han havde travlt med at give befalinger og træffe de forberedelser, som hans gæsters høje stand krævede.

Mens han optaget heraf vimsede ud og ind, fik han lejlighed til at iagttage de to rejsende, som han endnu ikke havde set, men kun hørt tale. Lorden, den store personlighed, der viste Majstangen en sådan ære, var omtrent af middelhøjde, spinkel af bygning og gul i huden, med en ørnenæse og langt, rødbrunt hår, der var kæmmet fuldkommen lige og glat ned om ørene og let pudret, men uden det svageste spor af krøller. Under sin overfrakke bar han en ganske sort klædning uden ringeste

prydelse og af et meget tarveligt og sobert snit. Hans alvorlige dragt i forbindelse med en vis slaphed i kinderne og stivhed i holdningen lagde næsten ti år til hans alder, skønt hans figur var som en mands, der ikke var over de tredive. Mens han stod og grublede i det røde skær af ilden, var det påfaldende at lægge mærke til hans ualmindelig klare, store øjne, der røbede en uro og rådvildhed, som dannede en sælsom modsætning til den påtagne ro og sindighed i hans miner og til hans påfaldende og triste dragt. Der var intet hårdt eller grusomt i deres udtryk lige så lidt som i hans ansigt, som var magert og blidt og havde et tungsindigt præg; men de vidnede samtidig om en ubeskrivelig febrilskhed, som smittede dem, der så på ham, og opfyldte dem med en slags medlidenhed med manden, skønt de ville have haft ondt ved at sige hvorfor.

Gashford var højere, kantet bygget, højskuldret, knoklet og grim. Hans klædedragt var, som en efterligning af hans foresattes, i højeste grad sat og adstadig og hans væsen stift og tvungent. Han havde en ludende pande, store hænder, fødder og øren og et par øjne, der syntes at have gjort et unaturligt tilbagetog ind i hans hoved og gravet sig en hule til at skjule sig i. Hans væsen var slebent og ydmygt, men listigt og underfundigt. Han lignede et menneske, der stadig lå på lur efter noget, som aldrig ville komme, men han så tålmodig – såre tålmodig ud og logrede som en skødehund. Selv nu, mens han varmede sig og gned sig i hænderne foran den blussende ild, så han ud, som om hans ringe, borgerlige stilling forbød ham at gøre sig til gode ved den, og skønt han vidste, at hans herre ikke lagde mærke til ham, så han ham dog fra tid til

anden i ansigtet og smilede ydmygt og underdanigt, ligesom for en øvelses skyld.

Således var de gæster, som John Willet vel undersøgte hundrede gange med sine stive, sløve øjne, og hvem han nu nærmede sig med en stadslysestage i hver hånd, idet han bad dem følge med ind i et mere passende værelse. "For mylord," sagde John – det er sært nok, men visse folk synes at finder en lige så stor fornøjelse i at udtale titler, som deres ejermænd finder i at bære dem – "for mylord er dette værelse ikke nær godt nok, og jeg må bede Deres Herlighed om forladelse, fordi jeg har opholdt Dem her et minut, mylord."

Efter denne tiltale førte John dem ovenpå i stadsværelset, der, ligesom mange andre stadsting, var koldt og uhyggeligt. Deres egne fodtrin, der rungede gennem den rummelige sal, klang hult i deres øren, og den fugtige, råkolde luft blev dobbelt ubehagelig ved modsætningen til den hyggelige varme, som de kom fra.

Det nyttede imidlertid ikke at foreslå at vende tilbage til det sted, de var kommet fra; for tilberedelserne gik så rask fra hånden, at der ikke blev tid til at standse dem. Med de høje lysestager i sine hænder førte John dem bukkende hen til kaminen; Hugh, der kom ind med en tændt brand og en bunke brænde, kastede denne i kaminen og tændte den an; John Grueby, der havde en stor, blå kokarde på hatten, som han lod til at foragte i højeste grad, bragte den vadsæk, han havde haft bag på sin hest, og lagde den på gulvet, og snart fik de alle tre travlt med at trække skærmbrættet frem, brede dugen på bordet, undersøge sengene, gøre ild på i sovekamrene, se til aftensmaden og gøre alt så hyggeligt og behageligt, som det var

muligt med så kort et varsel. På mindre end en time var bordet dækket, maden spist og dugen taget af, og lord George og hans sekretær sad nu med tøfler på og benene udstrakte foran ilden med en kande afbrændt rødvin foran sig.

"Således, mylord," sagde Gashford, idet han med stort velbehag skænkede i sit glas, "ender en højst velsignet dags velsignede gerning."

"Og en velsignet gårsdags," sagde Hans Herlighed og løftede hovedet i vejret.

"Ja –" og her foldede sekretæren sine hænder, "- en velsignet gårsdags, i sandhed! Protestanterne i Suffolk er brave, trofaste mænd. Skønt andre af vore landsmænd har forvildet sig i mørket, ligesom vi forvildede os i aften, så vandrer de dog i lys og herlighed."

"Rørte jeg dem, Gashford?" spurgte lord George.

"Om De rørte dem, mylord? Rørte dem! De råbte, at de ville føres mod papisterne, og svor at tage en frygtelig hævn over dem; de brølede som mennesker, der var besatte –"

"Men ikke af djævle," sagde hans herre.

"Af djævle, mylord? Af engle!"

"Ja – ja vist så – af engle naturligvis," sagde lord George, idet han stak hænderne i lommen, atter tog dem op for at bide sig i neglene og så urolig på ilden. "Naturligvis af engle, ikke sandt, Gashford?"

"De tvivler dog vel ikke om det, mylord?" sagde sekretæren.

"Nej, nej," svarede hans herre. "Nej. Hvorfor skulle jeg det? Det ville sikkert være ugudeligt at tvivle om det, ville det ikke, Gashford? Skønt der jo rigtig nok," tilføjede han uden at vente på svar, "var nogle fæle ansigter iblandt dem."

"Da De blev varm," sagde sekretæren og så den anden vist i hans nedslåede øjne, der langsomt opklaredes, mens han talte, "da De blev varm og udtalte de skønne ord; da De sagde dem, at De aldrig havde hørt til de lunkne eller frygtsomme, og opfordrede dem til at være forberedte på at følge en mand, der ville føre dem, om det så var i døden; da De talte om, at et hundrede og tyve tusinde mænd hinsides den skotske grænse selv ville skaffe sig deres ret, hvis de ikke fik den; da De råbte: 'Ned med paven og alle hans skændige tilhængere; straffelovene imod dem skal aldrig blive ophævet, så længe englænderne har hjerte og hænder –' og slog ud med Deres egne hænder og pegede på Deres kårde; og da de råbte: 'Intet pavedømme!' og De gentog: 'Nej, ikke om vi så skulle vade i blod!' og de kastede deres hatte op i luften og råbte: 'Hurra! Ikke om vi så skulle vade i blod! Intet pavedømme! Leve lord George! Ned med papisterne! Hævn over deres hoveder!' Da dette gik for sig, og et ord af Dem, mylord, kunne vække eller stille stormen – ah, da følte jeg, hvad sand storhed vil sige, og tænkte: Har der nogen sinde været mage til magt som lord George Gordons!"

"Det er en stor magt. De har ret. Det er en stor magt!" udbrød han med tindrende øjne. "Men – kære Gashford – sagde jeg virkelig alt dette?"

"Åh, langt mere!" udbrød sekretæren og så op, "å langt, langt mere!"

"Og talte jeg virkelig, som De siger, til dem om de hundrede og tyve tusinde mænd i Skotland?" spurgte han med øjensynlig glæde. "Det var dristigt."

"Vor sag er dristig. Det er sandheden altid."

"Ganske vist, og religionen med. Også den er dristig, ikke sandt, Gashford?"

"Ja, den sande religion, mylord."

"Og vor religion er den sande," svarede han, idet han bevægede sig urolig på sin stol og bed sig i neglene, som om han ville rive dem af lige til kødet. "Der kan ingen tvivl være om, at den er den sande. Er De ikke lige så overbevist om det som jeg, Gashford?"

"Kan mylord spørge *mig* om det?" klynkede Gashford, idet han rykkede sin stol nærmere og lagde sin brede, flade hånd på bordet. "Mig," gentog han og vendte sine mørke øjenhuler med et modbydeligt smil imod ham, "som henrevet af Deres veltalenheds trylleri kun for et år siden i Skotland afsvor den romerske kirkes vildfarelser og klyngede mig til Dem som til en mand, hvis hånd i tide havde hjulpet mig op af en faldgrube?"

"Sandt nok. Nej, nej! Jeg – jeg mente det ikke," svarede den anden, idet han trykkede hans hånd og rejste sig og gik uroligt omkring i værelset. "Det er en stolt ting at lede folket, Gashford," tilføjede han og blev pludselig stående.

"Og det i kraft af fornuften," svarede den underdanige sekretær.

"Ja, vist så. Lad dem kun grine og spotte og hysse i parlamentet og kalde mig en dåre og en gal mand, men hvem af dem kan sætte dette menneskehav i røre og få det til at svulme og bruse, når han finder for godt? Ikke én."

"Ikke én," gentog Gashford.

"Hvem af dem kan sige det om sin redelighed, som jeg kan sige om mig? Hvem af dem har afslået en ministers tilbud om

tusinde pund om året for at opgive sin plads i underhuset til fordel for en anden? Ikke én!"

"Ikke én!" gentog Gashford atter, idet han benyttede lejligheden til at tage løvens part af den afbrændte rødvin.

"Og så sandt vi er ærlige og oprigtige, og vor sag er en hellig sag, Gashford," sagde lord George med blussende kinder og stigende stemme, idet han lagde sin feberhede hånd på hans skulder, "og er de eneste, som respekterer folkets store masse og respekteres af den, vil vi stå den bi til det sidste og vække et råb mod disse uengelske papister, der skal genlyde trindt om i landet og rulle hen over det med et brag som af torden. Jeg vil vise mig værdig til valgsproget på mit våbenskjold: 'Kaldet og udvalgt og trofast'."

"Kaldet," sagde sekretæren, "af Himlen."

"Det er jeg."

"Udvalgt af folket."

"Ja."

"Trofast imod begge."

"Om det så skal koste mig mit hoved!"

Det ville være vanskeligt at give en sand forestilling om den eksalterede måde, hvor på han gav disse svar, om den hurtighed og heftighed, han talte med, og de voldsomme fagter, hvor med han ledsagede ordene. Trods hans puritanske optræden lå der heri noget vildt og ustyrligt, der gennembrød alle skranker. I nogle minutter gik han hurtigt op og ned ad gulvet, indtil han pludselig blev stående og sagde:

"Gashford, også De rørte dem i går. Jo, De gjorde!"

"Jeg skinnede kun med et lånt lys," svarede den ydmyge sekretær med hånden på hjertet, "jeg gjorde mit bedste."

"De gjorde Deres sager godt og er et stort og værdigt redskab. Vil De ringe på John Grueby, for at han kan bringe vadsækken ind på mit værelse, og vil De vente her, mens jeg klæder mig af, så kan vi afgøre vore forretninger som sædvanlig, hvis De ikke er for træt."

"For træt, mylord? – Hvor det ligner ham at være så hensynsfuld! En sand kristen fra top til tå!"

Under denne enetale hældte sekretæren kanden og stirrede ned i den for at se, hvor meget rødvin der var tilbage.

Nu trådte John Willet og John Grueby ind, den ene med de store lysestager og den anden med vadsækken, og førte den bedragne lord ind i hans værelse, mens sekretæren, efter at være blevet alene, begyndte at gabe og række sig og til sidst faldt i søvn ved kaminen.

"Nå, mr. Gashford," sagde John Grueby i øret på ham, efter hvad der forekom ham som et øjebliks ubevidsthed, "nu er mylord i seng."

"Åh! Godt, John," lød hans blide svar. "Mange tak, John. Ingen skal sidde oppe. Jeg ved, hvor mit værelse er."

"Jeg vil håbe, at De hverken vil bryde Deres eget hoved eller mylords mere i aften med den blodige Mary," sagde John. "Jeg ville ønske, at det velsignede gamle væsen aldrig var blevet født."

"Jeg sagde, at De gerne kunne gå i seng, John," svarede sekretæren. "De har sagtens ikke hørt det."

"Al denne snakken om den blodige Mary og den herlige dronning Elisabeth og pavedømmet og alle disse blå kokarder og protestantiske foreninger og evindelige taler er nær ved at gøre mylord tosset i hovedet," fortsatte John Grueby, der som

sædvanlig så langt ud for sig og ikke ænsede det givne vink. "Går vi ud, har vi en sådan hob pjaltekræmmere i hælene på os, der brøler: "Gordon leve!" at jeg skammer mig for mig selv og ikke ved, hvor jeg skal vende mig hen. Holder vi os inde, kommer de og skråler og skriger uden for huset som en flok djævle, og i stedet for at lade dem jage bort går mylord ud på altanen og nedlader sig til at holde taler til dem og kalder dem "Englands mænd" og "landsmænd", som om han syntes godt om dem og takkede dem, fordi de var kommet. Jeg kan ikke blive klog på det, men alle sammen har de på en eller anden måde noget at gøre med denne hersens ulyksalige blodige Mary og råber på hendes navn, til de bliver hæse. Desuden er de protestanter til hobe, hver eneste sjæl af dem, og protestanter holder grumme meget af skeer og sølvtøj i almindelighed, mærker jeg, når en køkkendør tilfældigvis er blevet stående åben. Gid det endda var det værste, og at der ikke må komme større ulykker ud deraf, men standser De ikke de godtfolk i tide, mr. Gashford – og jeg kender Dem; De er den, der puster til ilden – vil De få at se, at de snart bliver Dem for stærke. En skøn dag, når det bliver varmere i vejret, og protestanterne er tørstige, vil de rive London ned – og så galt har jeg ikke hørt, at den blodige Mary nogen sinde har gjort det."

Gashford var forsvundet for længe siden, og disse ord blev talt hen i vejret. Uden at lade sig genere i mindste måde af denne opdagelse satte John Grueby sin hat på med den forkerte side foran for ikke at se skyggen af den forhadte kokarde og gik til hvile, idet han rystede meget højtideligt og profetisk på hovedet, indtil han kom ind i sit kammer.

36

Med smilende åsyn, men ikke des mindre med et udtryk af den dybeste ærbødighed og ydmyghed, gik Gashford til sin herres værelse, idet han undervejs glattede sit hår og nynnede melodien til en salme. Da han nærmede sig lordens dør, rømmede han sig og nynnede endnu stærkere.

Der var en mærkelig modsætning imellem det, dette menneske foretog sig i dette øjeblik, og udtrykket i hans ansigt, der var påfaldende frastødende og ondskabsfuldt. Hans fremstående pande formørkede næsten hans øjne; hans læber krusede sig hånligt, og selv hans skuldre syntes at hviske skadefro sammen med hans store, laskede øren.

"Tys!" mumlede han sagte, idet han tittede ind ad kammerdøren. "han synes at sove. Gud give, at det var så! Alt for megen vågen, alt for mange sorger, alt for megen tænken – ah! Herren bevare ham for en martyrs skæbne! Han er en helgen, så sandt en helgen nogen sinde har åndet på denne syndefulde jord."

Efter at have sat lyset på bordet gik han på tåspidserne hen til kaminen, hvor han tog plads i en lænestol med ryggen til sengen og fortsatte at tale med sig selv, ligesom en, der tænker højt.

"Sit fædrelands frelser og religionens forkæmper, sine fattige landsmænds ven og de stoltes og hovmodiges fjende; elsket af de forskudte og undertrykte, tilbedt af fyrretyve tusinde brave og trofaste engelske hjerter – hvor salig må hans slummer ikke

være!" og her sukkede han og varmede sine hænder og rystede på hovedet, som folk gør, når deres hjerter er fulde, og drog endnu et suk og varmede atter sine hænder.

"Nå, Gashford?" sagde lord George, der lå lysvågen på siden og havde stirret på ham, lige siden han var kommet ind.

"My – mylord," sagde Gashford, idet han for op og så sig om ligesom i højeste grad overrasket, "jeg har vækket Dem!"

"Jeg sov ikke."

"Sov ikke!" gentog han med påtaget forvirring. "Hvad skal jeg sige til min undskyldning for at have udtalt sådanne tanker i Deres nærværelse, – men de var oprigtige – ja, oprigtige!" udbrød sekretæren, idet han hastigt fo'r med ærmet over sine øjne, "og hvorfor skulle jeg fortryde, at De har hørt dem?"

"Gashford," sagde den stakkels lord og rakte ham øjensynlig rørt hånden, "De skal ikke fortryde det. De er min ven, ved jeg, min oprigtige ven. Jeg fortjener ikke en sådan hylding."

Gashford svarede ikke, men greb hans hånd og trykkede den til sine læber. Derpå stod han op og tog en lille skrivepult op af vadsækken, stillede den hen på et bord i nærheden af kaminen, åbnede den med en nøgle, han havde i lommen, og satte sig foran den, hvorpå han tog en pen, som han sugede lidt på, førend han dyppede den – måske for at få bugt med det smil, der endnu svævede om hans mund.

"Hvorledes står det sig med vor mønsterrulle siden sidste indskrivning?" spurgte lord George. "Er vi virkelig fyrretyve tusinde mand stærke, eller regner vi endnu stadig med runde tal, når vi regner, at vor forening tæller så mange medlemmer?"

"Vor samlede styrke overstiger nu dette antal med tre og tyve," sagde Gashford, idet han kastede et blik på papirerne.

"Pengemidlerne?"

"De er vel ikke vokset synderligt, men der er dog lidt manna i ørkenen, mylord. Hm! I fredags aftes indløb enkernes skærv. Fyrretyve skraldemænd, tre shillings og fire pence. En gammel stolekone i St. Martins Sogn, seks pence. En klokker i statskirkens tjeneste, seks pence. Et nyfødt protestantisk barn, en halv penny. De forenede fakkelbærere, tre shillings – den ene falsk. De antipapistiske fanger i Newgate, fem shillings og fire pence. En ven i Bedlam, en halv krone. Bøddelen Dennis, en shilling."

"Denne Dennis," sagde Hans Herlighed, "en pålidelig, oprigtig og i sandhed nidkær mand. Jeg lagde mærke til ham i vrimlen i Welbeck Street sidste fredag."

"En god mand," sagde sekretæren, "en pålidelig, oprigtig og i sandhed nidkær mand."

"Han bør opmuntres," sagde lord George. "Sæt et mærke ved Dennis. Jeg vil tale med ham."

Gashford adlød og blev ved at læse op af sin liste.

"Fornuftens venner, en halv guinea. Frihedens venner, en halv guinea. Fredens venner, en halv guinea. Kærlighedens venner, en halv guinea. Nådens venner, en halv guinea. De forenede Ihukommere af den blodige Mary, en halv guinea. De forenede bulbidere, en halv guinea."

"De forenede bulbidere," sagde lord George, idet han bed ganske frygteligt i sine negle, "er det ikke et nyt selskab?"

"Tidligere hed de 'Lærlinge-ridderne', mylord. Da de gamle medlemmers lærekontrakter efterhånden løb ud, forandrede de nok navn, skønt de endnu har både lærlinge og arbejdere mellem sig."

"Hvad hedder deres formand?" sagde lord George.

"Formanden er Simon Tappertit."

"Jeg husker ham. Den lille mand, som undertiden bringer en ældre søster med til vores møder og undertiden også et andet fruentimmer, der vist nok er meget samvittighedsfuld, men ingenlunde smuk."

"Det er netop ham, mylord."

"Tappertit er jo en nidkær mand," sagde lord Georg tankefuldt, "ikke, Gashford?"

"En af de ivrigste af dem alle, mylord. Han lugter kampen langt fra lige som stridshesten. Han kaster sin hat op i luften, som om han var inspireret, og holder de mest gribende taler fra sine venners skuldre."

"Sæt et mærke ved Tappertit," sagde lord George. "Vi kunne måske forfremme ham til en tillidspost."

"Dette," svarede sekretæren, idet han gjorde, som der blev sagt, "er det hele – med undtagelse af mrs. Vardens bøsse tømt for fjortende gang – syv shillings og seks pence i sølv og kobber, og en halv guinea i guld, og Miggs – resten af et fjerdingårs løn – en shilling og tre pence."

"Miggs," sagde lord George, "er det et mandfolk?"

"Navnet er indført på listen for et fruentimmer. Jeg tror, at det er den høje, magre kvinde, om hvem De nylig sagde, at hun ingenlunde var smuk, og som undertiden kommer for at høre på talerne sammen med Tappertit og mrs. Varden."

"Mrs. Varden er altså den ældre dame?"

Sekretæren nikkede og kløede sig på næsen med sin pen.

"Hun er en nidkær søster," sagde lord George. "Det går godt med hendes indsamling, og hun driver den med iver. Er hendes

mand trådt ind?"

"Det er en ildesindet," svarede sekretæren og lagde sine papirer sammen, "der ikke fortjener en sådan hustru. Han går endnu om i det tykkeste mørke og vægrer sig halsstarrigt."

"Følgerne kommer over hans hoved! – Gashford!"

"Mylord!"

"De tror dog vel ikke," sagde han og vendte sig uroligt i sengen, "at disse mennesker ville forlade mig, når timen kommer? Jeg har talt dristigt til dem, vovet meget og intet fortiet. De vil dog vel ikke falde fra?"

"Frygt aldrig for det, mylord," sagde Gashford med et megetsigende blik, der snarere var det uvilkårlige udtryk for hans egne tanker end ment som en stadfæstelse af hans ord, for den anden havde vendt ansigtet bort. "Vær overbevist om, at der ingen grund er til at frygte for det."

"Og heller ikke," sagde han med en endnu mere urolig bevægelse end før, "for at de – men de *kan* ikke komme i ulykke, fordi de har sluttet sig sammen i dette øjemed. Retten er på vor side, om magten end måske er imod os. Svar mig ærligt, føler De Dem ikke lige så overbevist om dette som jeg?"

Sekretæren havde allerede begyndt med: "De tvivler vel ikke," da den anden afbrød ham og utålmodigt svarede:

"Tvivle? Nej. Hvem siger, at jeg tvivler? Hvis jeg tvivlede, ville jeg da støde slægtninge, venner, alt fra mig for dette ulykkelige lands skyld? Dette ulykkelige land," råbte han og sprang op i sengen efter i det mindste en halv snes gange at have gentaget sætningen "ulykkelige lands skyld" ved sig selv, "der er forladt af Gud og mennesker, prisgivet en farlig sammensværgelse af papistiske magter, et bytte for bestikkelse, afgudsdyrkelse og

despotisme! Hvem siger, at jeg tvivler? Er jeg kaldet og udvalgt og trofast? Svar mig. Er jeg, eller er jeg det ikke?"

"Med Gud, landet og Dem selv!" udbrød Gashford.

"Ja, det er jeg. Jeg vil være det. Jeg siger atter, at jeg vil være det, om det så skal koste mit hoved. Hvem siger det samme? Gør De det? Gør noget levende menneske det?"

Sekretæren sænkede sit hoved med et udtryk, som om han var fuldkommen enig i alt, hvad der var blevet eller måtte blive sagt, og lidt efter lidt sank lord George tilbage på sit leje og faldt i søvn.

Skønt der var noget højst latterligt i hans heftige væsen ved siden af hans magre og lidet vindende skikkelse, ville det dog næppe have fremkaldt et smil hos noget kærligt følende menneske, og selv om så var, ville han i det næste øjeblik have angret det og næsten være blevet vred på sig selv, fordi han havde kunnet give efter for en sådan impuls. Denne lord var oprigtig i sin voldsomhed og i sin vaklen. Et naturligt hang til falsk begejstring og en forfængelig lyst til at være folkefører var de værste egenskaber ved hans natur. Alt det øvrige var svaghed – slet og ret svaghed, og det er alle svage menneskers ulykkelige lod, at selv deres sympatier, deres kærlighed og deres tillidsfuldhed – alle de egenskaber som hos mere overordnede ånder er dyder – udarter til skrøbeligheder eller bliver til ligefremme laster.

Med mangt et underfundigt blik på sengen sad Gashford og smålo over sin herres dårskab, indtil hans dybe og tunge åndedræt mindede ham om, at han kunne trække sig tilbage. Da han havde lukket sin pult og atter gemt den i vadsækken – dog ikke førend han havde taget to trykte plakater ud af et

hemmeligt gemme – trak han sig forsigtig tilbage, idet han så på den sovendes blege ansigt, over hvis hoved de støvede fjerbuske, der kronede Majstangens gallaseng, vajede trist og bedrøveligt, som om den var en ligbåre.

Han blev stående på trappen for at høre, om alt var stille, og efter at have taget sine sko af, for at hans fodtrin ikke skulle vække en eller anden let sovende person i nærheden, gik han ned i stueetagen og stak den ene af sine plakater ind under den store husdør. Da det var gjort, listede han sig forsigtigt tilbage til sit værelse og lod den anden plakat, som han omhyggeligt havde viklet omkring en sten, for at den ikke skulle blæse bort, falde fra vinduet ned i gården.

På bagsiden var de forsynet med udskrift: "Til enhver protestant, hvem dette måtte komme i hænde," og de lød som følger:

"Mænd og brødre! Enhver, der finder dette brev, se i det en opfordring til straks at forene sig med lord George Gordons venner. Store tildragelser forestår, og tiderne er farlige og urolige. Læs dette omhyggeligt, hold det rent og læg det et eller andet sted. For konge og fædreland. Foreningen."

"Mere udsæd, mere udsæd," sagde Gashford, idet han lukkede vinduet. "Hvornår skal høsten komme?"

37

At omgive en ting, den være aldrig så unaturlig eller latterlig, med et præg af gådefuldhed, er det samme som at udbrede et hemmeligt trylleri over dem og en tiltrækningskraft, som er uimodståelig for mængden. Falske præster, falske fædrelandsvenner, falske vidundere af enhver art har ved at tilhylle deres foretagender med hemmelighedsfuldhedens slør altid haft umådelig let ved at udnytte folkets lettroenhed, og dette hjælpemiddel har måske hjulpet dem mere til for en tid at få og beholde overhold over sandheden og den sunde menneskeforstand end alle andre fif. Nysgerrigheden er og har fra verdens skabelse altid været en fremherskende lidenskab. At vække den, tilfredsstille den lidt efter lidt og dog altid beholde noget i baghånden, er at skaffe sig det det sikreste herredømme, man kan have over den tankeløse del af menneskeslægten.

Havde en mand stillet sig på London Bridge og råbt til de forbigående, til han var blevet hæs, at de skulle forene sig med lord George Gordon, skønt i et øjemed, som intet menneske fattede, og som netop derved fik et særegent trylleri, er det muligt, at han på en måneds tid kunne have indvirket på en snes mennesker. Var alle nidkære protestanter blevet offentligt opfordret til at danne en forening i den udtrykkelige hensigt at synge et par salmer, høre på nogle mådelige taler og til sidst at ansøge parlamentet om ikke at vedtage en lov mod de romersk-katolske præster, der gik ud på at ophæve straffelovene, hvorved

der var fastsat livsvarigt fængsel for de, der opdrog børn i denne trosbekendelse, og ethvert af den romerske kirkes medlemmer mistede retten til enten ved køb eller arv at skaffe sig faste ejendomme i de forenede kongeriger – da ville ting, der lå så fjernt fra massens forestillinger og interesser, næppe have kaldt hundrede sammen. Men da der kom dunkle rygter i omløb om, at der i denne protestantiske forening dannedes en hemmelig magt imod regeringen i ubestemte og store øjemed; da luften opfyldtes med en hvisken om en sammensværgelse mellem de papistiske magter for at fornedre og trælbinde England, indføre inkvisitionen i London og forvandle kvægfoldene på Smithfield-torvet til pinebænke og rettersteder, da rædsler og farer, som intet menneske rigtigt vidste noget om, idelig udklækkedes både i og uden for parlamentet af en enkelt sværmer, der selv ikke vidste mere end andre, og da gamle skræmmebilleder, der i århundreder havde ligget roligt i deres grave, atter blev manet frem for at kyse de uvidende og lettroende; da alt dette skete lige som i mørke, og hemmelige indbydelser til at træde ind i den store protestantiske forening til forsvar for religionen, liv og frihed blev strøet ud på alfarvej, stukket ind under husdørene, kastet ind ad vinduerne og trykket i hænderne på dem, der om aftenen færdedes i gaderne; da de gloede ned fra enhver mur og skinnede på enhver lygtepæl og afviser, så at bjælker og sten syntes at være smittet af den almindelige frygt og opfordre alle mennesker til blindt hen at forene sig om at modsætte sig, de vidste ikke hvad eller hvorfor – da bredte sig vanviddet sig med en rivende fat, og den for hver dag voksende forening blev fyrretyve tusinde mand stærk.

Det sagde i det mindste foreningens formand, lord George Gordon, i marts måned 1780. Om det var således eller ikke, var der kun få, der vidste eller brød sig om at undersøge. Den havde endnu ikke gjort noget offentligt skridt, var næppe nogen sinde blevet omtalt undtagen af ham, var aldrig blevet set og syntes mange kun et foster af hans forvirrede hjerne. Han var vant til at tage munden fuld, når han talte om menneskemasser – ansporet, som man troede, af nogle optøjer i Skotland det foregående år, som havde samme udspring, og som havde haft et heldigt udfald – og han syntes at være et halvgalt medlem af underhuset, der angreb alle partier, ikke holdt med noget og kun nød ringe anseelse. Det var en velkendt sag, at der herskede misfornøjelse – det gør der jo altid; han havde været vant til at henvende sig til folket ved opslag, taler og flyveskrifter om andre spørgsmål; i England var der ikke kommet noget ud af hans tidligere anstrengelser, og man frygtede heller intet af hans nuværende. Således som han er trådt frem for læseren, således var han fra tid til anden trådt frem for almenheden og var efter en dags tid blevet glemt; lige så pludselig, som han viser sig i denne fortælling efter et mellemrum af fem lange år, begyndte han og hans foretagender omtrent ved denne tid at vække opmærksomhed hos tusinder af mennesker, der i hele dette tidsrum havde levet med i tiden og, uden at have været blinde eller døve for sagernes gang, næppe nogen sinde før havde tænkt på ham.

"Mylord," hviskede Gashford ham i øret, da han næste morgen trak omhænget fra hans seng, "mylord!"

"Ja – hvem er der? Hvad er det?"

"Klokken er slået ni," svarede sekretæren med fromt foldede hænder, "har De sovet godt? Jeg håber, at De har sovet godt. Er mine bønner blevet hørt, må De have nydt en vederkvægende hvile."

"Sandt at sige, har jeg sovet så trygt," sagde lord George, idet han gned sine øjne og så sig om, "at jeg ikke rigtig husker, hvor jeg er?"

"Mylord," udbrød Gashford med et smil.

"Å ja. De er altså ingen jøde?"

"En jøde!" udbrød den gudfrygtige sekretær og fo'r tilbage.

"Jeg drømte, at vi var jøder, Gashford. De og jeg – begge to – jøder med lange skæg."

"Det forbyde Himlen, mylord! Vi kunne jo lige så gerne være papister."

"Det kunne vi vel," svarede den anden meget hurtigt. "Hvad? Mener De virkelig det, Gashford?"

"Ja vist," sagde sekretæren med en meget forbavset mine.

"Hm!" mumlede han, "ja, det synes rimeligt nok."

"Jeg håber, mylord –" begyndte sekretæren.

"Håber!" gentog han, idet han afbrød ham, "hvorfor siger De, at De håber? Der er intet ondt i at tænke på sådanne ting."

"Ikke i drømme," svarede sekretæren.

"I drømme! Nej – og heller ikke vågen."

"- kaldet og udvalgt og trofast," sagde Gashford, som havde taget lord Georges ur, der lå på en stol, og lod, som om han i tanker læste indskriften i signetet.

Det var den ligegyldigste og uskyldigste ting af verden og tilsyneladende følgen af en øjeblikkelig åndsfraværelse, som det ikke var værd at lægge mærke til. Men næppe var ordene blevet

udtalte, førend lord George, der var begyndt at blive heftig, pludselig holdt inde, rødmede og blev tavs. Tilsyneladende ganske uvidende om denne forandring i hans adfærd trådte den snedige sekretær lidt til side og sagde, idet han vendte tilbage, da den anden havde fået tid til at fatte sig:

"Det går fortræffeligt med den hellige sag, mylord. Jeg har ikke været ledig, ikke en gang i aftes. Førend jeg gik til sengs, skilte jeg mig af med to af plakaterne, og begge er borte i dag. Ingen her i huset har talt om at have fundet dem, skønt jeg har været nede i over en halv time. En eller to rekrutter vil være deres førstegrøde, forudsiger jeg, og hvem kan sige, hvor mange flere, med Himlens velsignelse over Deres begejstrede anstrengelser?"

"Det var fra begyndelsen af en udmærket idé," svarede lord George "en fortrinlig idé, som gjorde god nytte i Skotland. Den var Dem fuldkommen værdig. De minder mig om, at jeg ikke tør ligge på den lade side, Gashford, mens vingården trues med ødelæggelse og kan blive trådt ned af papistiske fødder. Lad hestene stå sadlet om en halv time. Vi må lægge hånden på værket!"

Dette sagde han med en stærkere rødme og i en så begejstret tone, at sekretæren holdt enhver yderligere tilskyndelse for overflødig og trak sig tilbage.

"- drømte, at han var en jøde," sagde han tankefuldt, idet han lukkede sovekammerdøren, "dertil kan det endnu komme med ham, førend han dør. Det er rimeligt nok. Nå! Med tiden og forudsat, at jeg ikke taber noget ved det, indser jeg ikke, hvorfor den religion ikke skulle passe lige så godt for mig som enhver anden. Der findes rige folk blandt jøderne; det er en meget stor

ulejlighed at barbere sig – ja, den kunne passe ganske godt for mig. Men for øjeblikket må vi være kristne i sind og skind. Vort profetiske valgsprog passer lige så godt for den ene trosbekendelse som for den anden; det er altid en trøst."

Under disse trøstelige betragtninger nåede han dagligstuen og ringede på frokost.

Lord George var snart påklædt – for hans simple toilette var hurtig gjort – og da han ikke var mindre tarvelig i sin levemåde end i sin puritanske dragt, varede det ikke længe, førend han var færdig med sin del af måltidet. Sekretæren derimod, der satte større pris på denne verdens goder eller var mere opsat på at pleje sit legeme og holde humøret oppe for den protestantiske sags skyld, spiste og drak til den sidste minut, og John Grueby måtte endog tre eller fire gange påminde ham, førend han kunne beslutte sig til at rive sig løs fra John Willets velbesatte bord.

Da han endelig kom ned, var han i færd med at tørre sig om sin fedtede mund, og efter at have betalt John Willets regning klatrede han op i sadlen. Lord George, der var gået frem og tilbage uden for huset og med ivrige fagter havde talt med sig selv, satte sig til hest, og idet de gengældte John Willets statelige buk så vel som afskedshilsenerne fra en halv snes dagdrivere, som rygtet om, at en veritabel lord var i færd med at forlade Majstangen, havde samlet omkring bislaget, red de bort med den drabelige John Grueby bag efter sig.

Havde lord George Gordon aftenen i forvejen i mr. Willets øjne taget sig ud som en adelsmand med et noget påfaldende og sært ydre, styrkedes og forøgedes dette indtryk vel de hundrede gange om morgenen, som han sad der stiv som en

pind på sin knoklede ganger, med det lange, stride hår hængende ned i ansigtet og flagrende for vinden; med sine stive og kantede lemmer, albuerne strittende uskønt ud til begge sider, mens hele hans krop skumpledes og rystedes ved enhver bevægelse af hans hests hove, kunne man næppe tænke sig en mere grotesk eller kejtet skikkelse. I stedet for ridepisk havde han en svær, guldknappet stok i hånden, omtrent lige så lang som de, lakajerne nu for tiden går med, og de forskellige måder, han håndterede dette plumpe våben på, idet han snart holdt det lige foran sit ansigt, ligesom når en kavalerist saluterer med sin sabel, snart tilbage på skulderen ligesom en musket, snart imellem pege- og tommelfingeren, men altid i en ubehjælpsom og klodset stilling, forøgede i en ikke ringe grad det latterlige ved hans udseende. Denne stive, magre, højtidelige, påfaldende klædte skikkelse, som, det være sig nu forsætligt eller tilfældigt, gjorde alt for at henlede opmærksomheden på alle sine særheder i holdning, bevægelser og adfærd, og alle de både naturlige og tillærte egenskaber, han udmærkede sig fra andre mennesker ved, ville have fået selv den alvorligste tilskuer til at le og fortjente til fulde de smil og vittigheder, der ledsagede hans afrejse fra Majstangen.

Uden selv at have den fjerneste anelse om det indtryk, han gjorde, travede han imidlertid af sted ved siden af sin sekretær og talte næsten hele vejen med sig selv. Da de var en halv mil fra London, kom der nu og da en fodgænger forbi, der kendte ham af udseende og gjorde andre opmærksomme på ham eller blev måske stående for at se efter ham og for spøg eller alvor, ligesom det nu kunne falde sig, råbte: "Hurra, Geordie! Intet pavedømme!" Så tog han gravitetisk hatten af og bukkede. Da

de var kommet ind i byen og red gennem gaderne, blev disse genkendelser hyppigere; nogle lo, andre hujede, atter andre vendte hovedet og smilede, mens nogle undrede sig over, hvem han var, og andre løb på fortovet ved siden af ham og jublede. Når sådant hændte i en trængsel af arbejdsvogne, portechaiser og kareter, gjorde han pludselig holdt og råbte: "Intet pavedømme, borgere!" et råb, som borgerne gentog med kraftige stemmer og et nifoldigt hurra, hvor på han atter red videre, mens en snes stykker af de mest pjaltede fulgte hans hest lige i hælene og råbte, til de blev tørre i halsen.

Og de gamle damer – der var en mængde gamle damer i gaderne, og de kendte ham alle sammen. Nogle af dem – ikke de af den højeste rang, men de, som solgte frugt i kurve eller slæbte på tunge byrder – klappede i deres runkne hænder og udbrød i et hvæsende, pibende, skingrende: "Hurra, mylord!" Andre vinkede med deres hænder eller lommetørklæder eller svingede med deres vifter eller parasoller eller smækkede vinduerne op og råbte ivrigt til dem indenfor, at de skulle komme og se. Alle disse beviser på folkeyndest modtog han med den største alvor og ærbødighed, idet han bukkede meget dybt og så tit, at han næsten hele tiden måtte beholde hatten i hånden, og han så op ad husene, mens han red forbi, med en mine, som om han holdt et indtog, uden dog at være stolt eller opblæst.

Således red de, til John Gruebys store ærgrelse, helt igennem Whitechapel, Leadenhall Street og Cheapside og ind på St. Pauls kirkegård. Da de var kommet ganske tæt hen til kirken, blev han holdende, talte til Gashford og så op til den høje kuppel, idet han rystede på hovedet, som om han ville sige:

"Kirken er i fare!" Da kan det nok være, at de omkringstående strakte deres halse ud, og han red atter videre under vældige jubelråb fra mængden og endnu dybere buk end før.

Således gik det igennem strand, op ad Swallow Street, ind i Oxford Road og derfra til hans hus i Welbeck Street, hvortil han ledsagedes af en slump dagdrivere, som han fra gadedørstrappen affærdigede med den korte hilsen: "Intet pavedømme, borgere! Far vel. Herren være med jer!" Da denne tiltale var noget kortere, end de havde ventet, blev den modtaget med enkelte mishagsytringer og råbet: "En tale, en tale!" – en opfordring, som måske også var blevet opfyldt, hvis ikke John Grueby på vejen til stalden var faret rasende ind på dem med alle tre heste og havde jaget dem ud på de tilstødende marker, hvor de snart gav sig i færd med at spille plat og krone, klink, effen eller ueffen, hundekampe og lignende protestantiske adspredelser.

Om eftermiddagen viste lord George sig atter, iført en sort fløjlskjole og skotskternede benklæder og vest, alt af det samme kvækersnit, og i denne dragt, der gjorde, at han så ti gange så afstikkende ud som før, gik han til fods til Westminster. Gashford varetog imidlertid forskellige forretninger og var endnu beskæftiget med dette, da John Grueby, kort efter at det var begyndt at blive mørkt, trådte ind og meldte en fremmed.

"Lad ham komme ind," sagde Gashford.

"Hejda, kom ind!" brummede John til nogen udenfor, "De er vel protestant, ikke?"

"Det skulle jeg mene," svarede en dyb, barsk stemme.

"Det tænkte jeg nok," sagde John Grueby. "Det kunne jeg straks se på Dem."

Med disse ord lod han den fremmede gå ind, trak sig tilbage og lukkede døren.

Den mand, som nu stod over for Gashford, var en tyk, undersætsig person med en lav, tilbageliggende pande, stridt, busket hår og et par øjne, der var så små og sad så tæt ved hinanden, at kun hans brækkede næse syntes at forebygge, at de mødtes og smeltede sammen til et af almindelig størrelse. Et snavset tørklæde var snoet som et reb om hans hals, så at man tydeligt kunne se de store årer i den, og de var opsvulmede og fremtrædende ligesom af at nedsvælge stærke lidenskaber, ondskab og hadskhed. Hans klæder var af luvslidt bomuldsfløjl, der engang havde været sort, men nu var falmet og havde antaget en grålig farve, ligesom tobaksaske eller udbrændte kulgløder; desuden var de fulde af pletter fra mangen en gammel svir og stank endnu af værtshuset. Han havde ingen knæspænder, men kun nogle uordentligt sammenbundne sejlgarnssnore, og i sin tilsølede hånd holdt han en knortekæp, hvis udskårne håndtag havde en flygtig lighed med hans eget hæslige ansigt. Således var den gæst, der tog sin trekantede hat af for Gashford og skulende ventede på, at han skulle lægge mærke til ham.

"Ah, Dennis!" udbrød sekretæren, "sid ned."

"Jeg mødte mylord ovre ad den kant," sagde manden og pegede med tommelfingeren i den retning, han mente, "og han sagde til mig, sagde mylord: 'Har De ikke andet at gøre, Dennis, så gå hjem til mit hus og tal med mr. Gashford.' Jeg havde naturligvis ingenting at gøre, ved De nok. Det er ikke min arbejdstid. Ha, ha, ha! Jeg var gået ud for at trække frisk luft, da

jeg mødte mylord, var jeg. Jeg trækker frisk luft om aftenen ligesom uglerne, mr. Gashford."

"Og undertiden også om dagen, hvad?" sagde sekretæren. "Når De er i galla, ikke sandt?"

"Ha, ha, ha!" brølede fyren og slog sig på låret; "gælder det at finde en gentleman, der kan sige noget morsomt på en morsom måde, så holder jeg på mr. Gashford imod hele London og Westminster. Mylord er ikke så dårlig til sådan noget, men imod Dem er han dog kun en sinke. Ja, ganske rigtigt, når jeg er i galla."

"Og har Deres vogn og Deres kapellan og alt det øvrige med, hvad?" sagde sekretæren.

"De bliver engang min død, gør De!" råbte Dennis med en skoggerlatter. "Men hvad er der nu i gære, mr. Gashford?" spurgte han med hæs stemme. "Får vi snart ordre til at rive et af disse hersens papistiske kapeller ned, eller hvad skal det være?"

"Stille!" sagde sekretæren og lod et ganske svagt smil spille på sine læber, "stille! Gud bevares, Dennis! Vi slutter os jo sammen i strengt fredelige og lovlige øjemed."

"Det ved jeg nok," svarede manden med en ironisk mine. "Det var netop derfor, jeg meldte mig ind i foreningen?"

"Ja naturligvis," sagde Gashford og smilede ligesom før. Og da han havde sagt dette, skoggerlo Dennis igen og slog sig endnu hårdere på låret og tørrede sine øjne med fligen af sit halstørklæde, idet han udbrød: "Mr. Gashford mod hele England – hurra!"

"Lord George og jeg talte om Dem i aftes," sagde Gashford efter en pause. "Han siger, at De er en meget nidkær mand."

"Det er jeg," svarede bøddelen.

"Og at De hader papisterne oprigtigt."

"Ja, det gør jeg," sagde han og udstødte en drøj ed. "Se en gang her, mr. Gashford," fortsatte han, idet han lagde hat og stok på gulvet og langsomt slog sig i sin ene hånd med fingrene på den anden; "hør efter. Jeg er en lovlydig embedsmand, der arbejder for mit brød og ekspederer mit arbejde upåklageligt. Gør jeg det, eller gør jeg det ikke?"

"Utvivlsomt."

"Godt. Vent et øjeblik. Mit arbejde er ærligt, protestantisk, lovlydigt, engelsk arbejde. Er det, eller er det ikke?"

"Det kan ingen levende sjæl drage i tvivl."

"Og heller ingen død. Parlamentet siger som så, siger parlamentet: 'Foretager nogen mand, kvinde eller barn sig noget, som strider imod et vist antal af vore love' – hvor mange love er der vel nu for tiden, som fastsætter dødsstraf, mr. Gashford? Halvtreds?"

"Jeg ved ikke nøjagtigt, hvor mange," svarede Gashford, idet han lagde sig tilbage i sin lænestol og gabte, "men mange er det."

"Nå, lad os så sige halvtreds. Parlamentet siger: 'Foretager nogen mand, kvinde eller barn sig noget imod en af disse halvtredsindstyve love, skal en sådan mand, kvinde eller barn ekspederes af Dennis.' Når de ved slutningen af retssessionen bliver rigtig talrige, træder George den Tredje til og siger: 'Det er for mange til Dennis. Halvdelen af dem vil jeg selv beholde, og den anden halvdel kan Dennis få;' og undertiden giver han mig en i tilgift, som jeg ikke havde ventet mig, således som han gjorde for tre år siden, da jeg fik Mary Jones, en ung kone på nitten år, der blev ført til galgen med et spædt barn ved brystet

og blev ekspederet, fordi hun havde taget et stykke tøj på disken i en butik, som hun dog lagde fra sig igen, da kræmmeren fik øje på hende; og for resten havde hun aldrig før gjort noget ondt og havde kun prøvet på dette her, fordi hendes mand tre uger i forvejen var blevet presset til matros, så at hun måtte gå omkring og tigge med to små børn, således som det blev bevist under forhøret. Ha, ha, ha! – Nu vel, er dette Englands lov og vedtægt, er det også Englands stolthed, ikke sandt, mr. Gashford?"

"Ganske vist," sagde sekretæren.

"Og når vore børnebørn," fortsatte bøddelen, "i fremtiden tænker på deres bedsteforældres tider og ser, at disse ting er blevet anderledes, da vil de sige: 'Det var rigtignok tider den gang, men siden er det gået ned ad bakke med os.' – Vil de ikke, mr. Gashford?"

"Det vil de sikkert," sagde sekretæren.

"Nå, så hør da. Kommer disse papister til styret og begynder at koge og stege i stedet for at hænge, hvad bliver der så tilbage for mig? Rører de ved mit arbejde, der er en del af så mange love, hvad bliver der så af lovene i almindelighed, hvad bliver der så af religionen, hvad bliver der så af landet? – Har De nogen sinde været i kirke, mr. Gashford?"

"Nogen sinde?" gentog sekretæren stødt. "Ja, naturligvis."

"Nå," sagde slynglen, "jeg har været der en gang – nej to gange, når jeg regner den gang med, da jeg blev døbt – og da jeg hørte, at der blev bedt for parlamentet, og tænkte på, hvor mange ting, det satte dødsstraf for i hver session, syntes jeg, at der også blev bedt for mig. Ser De nu, master Gashford," sagde karlen, idet han greb sin stok og svang den med en glubsk

mine, "jeg vil ikke vide af, at der røres ved min protestantiske gerning, eller at den nuværende protestantiske tingenes tilstand i nogen måde forandres, hvis jeg kan hindre det; jeg vil ikke vide af disse papister, undtagen når de kommer til mig for at blive ekspederet i medfør af loven. Jeg vil ikke vide af nogen kogen, stegen eller risten – ikke af andet end hængning. Mylord må nok sige, at jeg er en nidkær mand. For at håndhæve den protestantiske grundsætning, at der bør være så meget som muligt af den slags, vil jeg," og her slog han i gulvet med sin knippel, "brænde, slås, myrde – gøre alt, hvad De befaler mig, når det bare er dristigt og djævleagtigt – om så enden derpå skulle blive, at jeg selv kom i galgen. Nu kender De min mening, mr. Gashford!"

På en meget passende måde sluttede han dette gentagne misbrug af et ædelt ord i de skændigste øjemed med i en slags henrykkelse at udstøde i det mindste en snes af de frygteligste eder; derpå tørrede han sit hede ansigt på sit halstørklæde og råbte: "Intet pavedømme! Jeg er min salighed en gudfrygtig mand!"

Gashford havde ligget i lænestolen og iagttaget ham med et par øjne, der var så dybtliggende og så overskyggede af hans buskede bryn, at han for den sags skyld gerne kunne have været stokblind – mere havde bøddelen ikke set af dem. Han blev ved endnu en kort tid stiltiende at smile og sagde derpå langsomt og tydeligt:

"De er virkelig en nidkær mand, Dennis – et eksemplarisk menneske – den trofasteste mand, jeg kender i vore rækker. Men De må være rolig; De må være fredelig, lovlydig og from som et lam. Og det er jeg også vis på, at De vil være."

"Ja, ja, vi får at se, mr. Gashford. De skal ikke komme til at beklage Dem over mig," svarede den anden og rystede på hovedet.

"Nej, det er jeg vis på," sagde sekretæren i den samme blide tone og med det samme eftertryk. "I næste måned eller i maj, når lovforslaget om lettelserne for papisterne kommer for i parlamentet, vil vi formodentlig for første gang sammenkalde hele vor hær. Mylord mener, at vi skulle drage i procession gennem gaderne – blot for i al uskyldighed at vise vor styrke – og ledsage vor petition til underhusets dør."

"Jo før, jo bedre," sagde Dennis med endnu en ed.

"Vi kommer til at stille os op i delinger, da vi er så mange, og jeg tror at turde sige," fortsatte Gashford, idet han lod, som om han ikke hørte afbrydelsen, "skønt jeg ikke har modtaget nogen direkte ordre om det – at lord George har tænkt på Dem som en fortræffelig anfører for en af disse delinger. Jeg tvivler ikke om, at De ville gøre Deres sager udmærket."

"Prøv mig," sagde fyren med en styg grimasse.

"De ville være koldblodig, ved jeg," sagde sekretæren, stadig smilende, idet han manøvrerede således med sine øjne, at han stadig nøje kunne iagttage ham uden selv at blive set, "lydig og sindig. Jeg er overbevist om, at De ikke ville føre Deres trop i nogen fare."

"Jeg skulle føre den, mr. Gashford –" begyndte bøddelen i en forsoren tone, da Gashford i det samme rettede sig, lagde fingeren på læben og lod, som om han skrev, netop som døren blev åbnet af John Grueby.

"Åh," sagde John, idet han så ind, "her er endnu en protestant."

"Før ham ind i et andet værelse, John," svarede Gashford i den mest huldsalige tone. "Jeg er optaget for øjeblikket."

Men John havde ført den ny gæst hen til døren, og idet disse ord blev udtalt, trådte han uindbudt ind og lod Hughs skikkelse og træk, pjaltede dragt og trodsige mine komme til syne.

38

Sekretæren holdt hånden for øjnene for at skygge for skæret fra lampen, mens han i nogen tid med rynket pande så på Hugh, som om han nok huskede, at han nylig havde set ham, men ikke kunne mindes hvor eller ved hvilken lejlighed. Hans uvished varede imidlertid ikke længe; for førend Hugh endnu havde åbnet munden, sagde han, idet hans ansigt opklaredes:

"Ja, ja, nu husker jeg det. Det er ganske rigtigt, John. De skal ikke vente. Bliv kun, Dennis."

"Deres tjener, herre," sagde Hugh, da Grueby var borte.

"Deres tjener igen, min ven," svarede sekretæren på den mest forekommende måde. "Vi har dog vel ikke glemt noget, vil jeg håbe?"

Hugh trak lidt på smilebåndet, stak hånden ind på brystet, hvorfra han fremtog en af plakaterne og lagde den, tilsølet som den var af at have ligget ude om natten, på sekretærens pult, efter dog først at have glattet den på sit knæ og strøget folderne ud af den med sin tunge næve.

"Ikke andet end dette. Det faldt i gode hænder, som De ser."

"Hvad er det?" udbrød Gashford, idet han vendte og drejede papiret med et udtryk af den naturligste forundring. "Hvor har De fået det fra, gode ven, og hvad skal det sige? Jeg forstår det slet ikke."

Lidt forlegen over denne modtagelse, så Hugh fra sekretæren hen på Dennis, der havde rejst sig op og ligeledes stod ved bordet, hvor han hemmeligt iagttog den fremmede og syntes

ret at godte sig over hans væsen og udseende. Idet mr. Dennis opfattede Hughs spørgende blik som en stiltiende opfordring til sig selv, rystede han tre gange på hovedet, som om han ville sige med hensyn til Gashford: "Nej, han kender slet ikke noget til det, jeg ved det bestemt. Jeg tør gøre min ed på det;" og idet han nu skjulte sin profil for Hugh med den ene lange ende af sit tjavsede halstørklæde, nikkede og fniste han bag denne skærm, som om han fuldstændig billigede sekretærens fremgangsmåde.

"Det siger, at den, som finder det, skal indfinde sig her, gør det ikke?" spurgte Hugh. "Selv er jeg ikke boglærd, men jeg viste det til en ven, og han sagde, at det stod der i det."

"Det er ganske rigtigt," sagde Gashford og spilede sine øjne vidt op, "det er det mærkeligste, jeg nogen sinde har oplevet. Hvorledes er De kommet til dette stykke papir, min gode ven?"

"Mr. Gashford," hvæsede bøddelen med dæmpet stemme, "mod hele Newgate!"

Hvad enten nu Hugh hørte, hvad han sagde, eller af hans væsen så, at man ville drive gæk med ham, eller også af sig selv gennemskuede sekretærens hensigt, så gik han straks på sin egen, ligefremme måde til sagen.

"Nå," sagde han, idet han strakte sin hånd ud og igen tog papiret til sig, "det kan være det samme med plakaten og med, hvad der står eller ikke står i den. De kender ikke noget til den, og det gør jeg heller ikke, og han lige så lidt. Ingen af os ved, hvad den er, eller hvor den kommer fra, og dermed er den vise ude. Men jeg har lyst til at slås med katolikkerne; jeg vil have pavedømmet ryddet af vejen og er rede til at lade mig edfæste. Derfor er det, at jeg er kommet."

"Sæt ham på listen, Gashford," sagde Dennis bifaldende. "Det er den rette måde at gå til værks på – lige til sagen, uden vrøvl."

"Hvad kan det hjælpe at gå krogveje, gamle?" udbrød Hugh.

"Det er talt lige ud af mit hjerte!" svarede bøddelen. "Det er en karl til min deling, Gashford. På listen med ham. Jeg ville stå fadder til ham, om han så skulle døbes i et glædesbål lavet af ruinerne af Bank of England."

Med disse og andre lignende smigrende tillidserklæringer gav Dennis ham et dygtigt dunk i ryggen, som Hugh ikke var sen til at gengælde.

"Intet pavedømme, kammerat!" råbte bøddelen.

"Intet slavedømme, kammerat!" svarede Hugh.

"Pavedømme, pavedømme," sagde sekretæren med sin sædvanlige blidhed.

"Det ene er så godt som det andet!" udbrød Dennis, "det gør intet til sagen. Ned med ham på listen, mr. Gashford. Ned med alle, ned med alt! Hurra for den protestantiske religion! Det er feltråbet, mr. Gashford!"

Sekretæren betragtede dem begge med et meget nådigt udtryk i sit ansigt, mens de hengav sig til disse og lignende patriotiske stemningsudbrud, og ville lige til at tale, da Dennis trådte hen til ham og, idet han holdt hånden for munden og puffede til ham med sin albue, sagde med en hæs hvisken:

"Det er ikke værd at sige noget om en statsembedsmands profession. Folk har deres fordomme, ved De nok, og han ville måske ikke synes om den. Vent, til han bliver bedre kendt med mig. Det er en solidt bygget fyr, hvad?"

"En ren kraftkarl!"

"Har De nogen sinde, mr. Gashford," hviskede Dennis med en slags uhyggelig beundring, omtrent som den, en sulten menneskeæder ville glo på sin fortrolige ven med, "har De nogen sinde –" og her nærmede han sig endnu mere hans øre og skærmede med begge sine flade hænder for sin mund, "- set en hals som hans? Se dog en gang på den. Det var en hals, som det var værd at få lov at strække, mr. Gashford!"

Sekretæren gjorde så gode miner til dette, som det var ham muligt – det er en vanskelig sag at fremhykle den ægte fagmands glæde; den er undertiden noget excentrisk – og, efter at have stillet kandidaten nogle få uvæsentlige spørgsmål, gav han sig til at indskrive ham som medlem af Englands store protestantiske forening. Kunne noget have overgået Dennis' fryd, da denne ceremoni lykkelig og vel var tilendebragt, måtte det være den henrykkelse, hvormed han modtog underretning om, at det ny medlem hverken kunne læse eller skrive, hvilke to færdigheder Dennis svor på var den størst mulige forbandelse for et samfund og til større skade for en profitabel udnyttelse af det statsembede, han havde den ære at røgte, end de uheldigste forhold, han kunne tænke sig.

Da indskrivningen var forbi, og Gashford på sin ejendommelige måde havde underrettet Hugh om de fredelige og strengt lovlige formål, som det selskab, han nu hørte til, havde for øje – under hvilket foredrag Dennis puffede til ham med sin albue og skar nogle mærkværdige ansigter – gav sekretæren dem begge at forstå, at han ønskede at være alene, hvorfor de straks anbefalede sig og fulgtes ad ud af huset.

"Går De med, kammerat?" spurgte Dennis.

"Ja," svarede Hugh, "hvorhen De vil."

"Det er selskabeligt," sagde hans ny ven, "hvilken vej skal vi gå? Skal vi gå hen og se på nogle af de døre, som vi snart skal til at hamre løs på, hvad, kammerat?"

Da Hugh sagde ja, gik de langsomt ned til Westminster, hvor begge parlamentets huse netop holdt møde. De blandede sig i trængslen af kareter, heste, lakajer, portører, fakkelbærere, sjovere og alle slags lediggængere, og Hughs ny ven gjorde ham opmærksom på de svage dele af bygningen, hvor let det var at trænge ind i forhallen og derfra lige hen til underhusets dør, og hvor tydeligt deres råb og brøl kunne høres af medlemmerne indenfor, når de drog derhen i fuld slagorden, foruden en hel del mere af samme surdej, som Hugh alt sammen hørte på med åbenbar glæde.

Han fortalte ham også, hvem nogle af lorderne eller af underhusets medlemmer var, idet de kom eller gik; om de var venligtsindede mod papisterne eller det modsatte, og bad ham lægge mærke til deres liberier og vogne, for at han i nødsfald kunne kende dem igen. Undertiden trak han ham tæt hen til vinduet af en forbikørende karet, for at han ved lygternes skin kunne se ejermandens ansigt, og viste et så nøje kendskab til både folk og omgivelser, at det var tydeligt, at han ofte havde gjort iagttagelser der, hvilket han også, da de var blevet lidt mere fortrolige med hinanden, indrømmede.

Det mest påfaldende af alt dette var måske de mange mennesker, der, aldrig i større grupper end på to eller tre personer, syntes at luske om i trængslen i det samme øjemed. For de fleste af disse var et lille nik eller et øjekast fra Hughs ledsager en tilstrækkelig hilsen; men nu og da kunne en og anden komme og stille sig ved siden af ham i vrimlen og, uden

at dreje hovedet eller tilsyneladende at henvende sig til ham, med dæmpet stemme sige et par ord, som han svarede på lige så forsigtigt, hvorefter de skiltes ad, som om de var ganske fremmede for hinanden. Nogle af disse mænd viste sig ofte uventet igen blandt mængden tæt ved Hugh og trykkede hans hånd, idet de gik forbi, eller så ham stift i ansigtet; men de talte ikke til ham eller han til dem; nej, ikke et ord.

Det var også mærkeligt, at hver gang de kom til at stå, hvor der var trængsel, og Hugh tilfældigvis slog øjnene ned, kunne han være vis på at se en arm blive strakt frem – under hans egen måske eller forbi ham og stikke et stykke papir i hånden eller i lommen på en af de omstående og derpå blive trukket så hurtigt tilbage, at det var umuligt at sige, hvorfra den var kommet; så han sig om i en fart, kunne han heller ikke spore mindste forvirring eller forundring på noget ansigt. De trådte ofte på et stykke papir ligesom det, han selv bar på sit bryst; men hans ven hviskede til ham, at han ikke måtte røre det eller tage det op – ja ikke en gang se på det – og de lod det derfor blive liggende og gik videre.

Da de på denne måde i hen ved to timer var gået op og ned ad gaden og rundt omkring bygningen, gik de bort, og hans ven spurgte ham nu, hvad han syntes om det, han havde set, og om han var i stand til et ordentlig varmt stykke arbejde, hvis det skulle komme til det.

"Jo varmere, jo bedre," svarede Hugh; "jeg er rede til alt."

"Det er jeg med," sagde hans ven, "og det er mange af os."

Og de gav hinanden hånden derpå med en vældig ed og med mange frygtelige forbandelser over papisterne.

De var imidlertid blevet tørstige, og Dennis foreslog derfor, at de skulle gå hen i "Støvlen", hvor der fandtes godt selskab og gode drikkevarer. Da Hugh var villig nok til dette, gav de sig på vej uden at spilde en minut.

Denne "Støvle" var et enligt værtshus, som lå ude på marken bag ved hittebørnshospitalet, et på den tid meget ensomt sted, som var ganske øde, når det var blevet mørkt. Værtshuset lå temmelig langt fra landevejen, og man kunne kun komme til det ad en mørk og smal indhegnet fodsti, så at Hugh undrede sig vældigt over at se en hel del mennesker sidde og drikke der og holde sig lystige. Endnu mere forundret blev han ved iblandt dem at træffe næsten hvert eneste ansigt, der havde vakt hans opmærksomhed i trængslen; men da hans ledsager udenfor havde hvisket til ham, at det i "Støvlen" regnedes som mangel på god levemåde, at man viste sig nysgerrig med hensyn til de tilstedeværende, holdt han sig rolig og lod, som han ikke genkendte nogen.

Førend han smagte på den drik, som blev sat for dem, udbragte Dennis med høj stemme en skål for den store protestantiske forenings formand, lord George Gordon, hvilken skål Hugh tømte med samme begejstring. En spillemand, som var til stede og syntes at agere selskabets faste musikant, istemte i det samme en skotsk reel og det i så oplivende toner, at Hugh og hans ven, der begge allerede i forvejen havde drukket en del, ligesom efter foregående aftale rejste sig op fra deres sæder og til alle gæsternes store beundring udførte en improviseret intet-pavedømme-dans.

39

Det bifald, som Hughs og hans ny vens kunstydelse aflokkede forsamlingen i "Støvlen", havde endnu ikke lagt sig, og de to dansere pustede endnu af anstrengelsen, der havde været af en temmelig voldsom natur, da selskabet forøgedes med endnu flere gæster, som, da de hørte til en afdeling Forenede Bulbidere, blev modtaget med særdeles smigrende udmærkelsestegn og hædersbevisninger.

Anføreren for denne lille flok – for med ham selv var de kun tre i tallet – var vor gamle ven Tappertit, der i legemlig henseende syntes at være blevet mindre med årene, men derimod, fra et moralsk synspunkt betragtet, var svulmet op til en kæmpe i personlig værdighed og selvforgudelse. Heller ikke var det på nogen måde vanskeligt selv for den mest overfladiske iagttager at opdage denne stemning hos den forhenværende lærling; for ikke alene viste den sig aldeles tydelig og umiskendelig i hans majestætiske gang og flammende blikke, men røbede sig også på en slående måde i hans opstoppernæse, der med dyb foragt lod hånt om alle jordiske ting og kun søgte selskab med den åndsbeslægtede himmelhvælving.

Som høvding eller kaptajn for Bulbiderne var Tappertit ledsaget af sine to løjtnanter, hvoraf den ene var den lange kammerat fra hans yngre dage og den anden en lærlingeridder fra fordums tider, nemlig Mark Gilbert, der den gang havde stået i lære hos Thomas Curzon i Det Gyldne Skind. Disse unge herrer havde nu, lige som han selv, kastet læretidens

trældomsåg af sig og tjente som svende; men opfyldte af lyst til i al beskedenhed at efterligne hans store eksempel var de et par kække og dristige ånder, der tragtede efter en fremragende rolle under store politiske tildragelser. Derfra stammede deres forbindelse med Englands protestantiske forening, og derfra stammede ligeledes deres nuværende besøg i "Støvlen".

"Mine herrer," sagde Tappertit og tog sin hat af lige som en stor feltherre, der tiltaler sine tropper, "vel mødt! Mylord gør mig og Dem den ære at sende Dem sin hilsen gennem mig."

"Har De også talt med mylord?" spurgte Dennis. "Jeg talte med ham i eftermiddags."

"Efter at vort værksted var blevet lukket, kaldte min pligt mig op i underhusets forhal, og der talte jeg med ham," svarede Tappertit, idet han og hans løjtnanter tog plads. "Hvorledes har De det?"

"Prægtigt, mester, prægtigt," svarede bøddelen. "Her er en ny kammerat, regulært indskrevet med sort på hvidt af mr. Gashford; en ære for sagen, en af dem, der ikke stikker op for noget, en fyr efter mit hjerte. Ser De ham? Synes De ikke, at han ser ud til at du til noget?" råbte han, idet han gav Hugh et dunk i ryggen.

"Hvad jeg ser ud til eller ikke," svarede Hugh med en drukken bevægelse med sin arm, "så er jeg en karl, I kan bruge. Jeg hader papisterne alle som én. De hader mig, og jeg hader dem. De gør mig al den skade, de kan, og jeg vil gøre dem al den skade, jeg kan. Hurra!"

"Har De," sagde Dennis, idet han så sig om i værelset, da genlyden af Hughs larmende stemme var døet hen, "har De nogen sinde set mage til knægt? Jeg siger rent ud, kammerater,

at om mr. Gashford havde gået hundrede mile og skrabet halvhundrede mand sammen af den almindelige slags, ville de ikke have været så meget værd som denne ene."

De fleste af de tilstedeværende tiltrådte straks hans mening og stadfæstede med betydningsfulde nik og blikke deres tillid til Hugh. Tappertit sad længe og så på ham stiltiende, som om han opsatte sin dom; derpå flyttede han sig lidt nærmere hen til ham og tog ham endnu skarpere i øjesyn, og endelig gik han lige hen til ham og trak ham til side i en mørk krog.

"Hør," begyndte han med tankefuld pande, "har jeg ikke set Dem før?"

"Det er nok muligt," svarede Hugh ligegyldigt; "jeg ved det ikke; men det skulle ikke undre mig."

"Nej, men det er meget let afgjort," sagde Sim. "Se på mig. Har De set mig før? De kan næppe have glemt det, hvis det er tilfældet. Se på mig. Vær ikke bange; jeg skal ikke gøre Dem noget. Nå, se Dem nu rigtig for."

Den opmuntrende tone, hvori Tappertit fremsatte denne opfordring og ledsagede den med forsikringen om, at Hugh ikke skulle være bange, morede denne kostelig, ja i den grad, at han ikke så det mindste af den lille mand, der sad foran ham, fordi han lukkede øjnene med en hjertelig latter, der rystede hans svære krop, så at han fik ondt i siden.

"Nå!" sagde Tappertit, der blev lidt ærgerlig over den uærbødige adfærd, "kender De mig så?"

"Nej," udbrød Hugh, "ha, ha, ha! Nej! Men jeg kunne nok have lyst til at gøre Deres bekendtskab."

"Og dog turde jeg have holdt et syvshillingsstykke på," sagde Tappertit, idet han lagde armene over kors og stillede sig over

for ham med benene langt fra hinanden og fast plantede i gulvet, "at De engang har været staldkarl i Majstangen."

Ved at høre dette spilede Hugh øjnene op og så meget forundret på ham.

"- Og det har De også været," sagde Tappertit, idet han med nedladende spøgefuldhed skød ham til side. "Hvornår har mine øjne narret mig – undtagen det var et ungt pigebarn! Kender De mig nu?"

"Hvad, det er ikke –" stammede Hugh.

"Er det ikke?" sagde Tappertit, "men er De også vis derpå? De husker jo G. Varden, gør De ikke?"

Ham huskede Hugh rigtig nok og huskede også D. Varden; men det talte han ikke noget om.

"De husker jo, at De kom derned, mens jeg endnu stod i lære, for at spørge efter en landstryger, der var løbet sin vej og havde efterladt sin fortvivlede fader som et bytte for de bitreste følelser og så videre – gør De ikke?"

"Jo naturligvis!" udbrød Hugh, "og der så jeg Dem."

"Ja, jeg skulle tro, at De så mig der. De skulle have ondt ved at undvære mig. Husker De ikke, at jeg troede, at De holdt med landstrygeren, og at jeg derfor var lige ved at komme op at nappes med Dem, men at jeg, da jeg mærkede, at De afskyede ham mere end pesten, gik hen og drak med Dem? Husker De ikke det?"

"Jo ganske rigtigt!" udbrød Hugh.

"Nå, og er De endnu af samme mening?" spurgte Tappertit.

"Ja!" brølede Hugh.

"De taler som en mand," sagde Tappertit, "og jeg vil trykke Deres hånd."

Med disse forsonlige ytringer lod han gerningen følge på ordet, og da Hugh villigt kom ham i møde, fuldbyrdede de ceremonien med tilsyneladende stor hjertelighed.

"Jeg mærker," sagde Tappertit med et blik på gæsterne, "at vor ny broder og jeg er gamle bekendte. De har sagtens ikke siden hørt noget til slynglen, hvad?"

"Ikke et ord," svarede Hugh. "Jeg ønsker det ikke og tror heller ikke, at det nogen sinde sker. Han er død for længe siden, vil jeg håbe."

"For menneskeslægtens og samfundets lykkes skyld må man håbe det," sagde Tappertit, idet han gned sine ben med den flade hånd og så på denne. "Er Deres anden hånd ikke renere? Der er ikke stor forskel. Nå, jeg vil skylde Dem det andet håndtryk, men har De ikke noget imod det, vil vi holde det for afgjort."

Hugh lo på ny og hengav sig i den grad til en overstadig lystighed, at hans lemmer syntes at skulle gå af led og hele hans krop at stå i fare for at gå fra hinanden, men det var så langt fra, at Tappertit fandt denne overdrevne munterhed stødende, at han tværtimod optog den meget nådigt, ja endog deltog i den, for så vidt en mand med hans alvor og i hans stilling kunne det uden at krænke de hensyn til sømmeligheden og anstændigheden, som højtstående personer altid bør iagttage.

Tappertit lod det ikke blive ved dette, således som mange offentlige personligheder måske ville have gjort, men kaldte på sine to løjtnanter og forestillede med mange lovtaler Hugh for dem, idet han udtalte, at han var en mand, som man i tider som dem, de levede i, ikke kunne gøre for meget af. Endvidere gjorde han ham den ære at tilføje, at han ville være en erobring,

som selv De Forenede Bulbidere kunne være stolte af, og da han efter at have følt sig for mærkede, at Hugh var fuldkommen rede og villig til at træde ind i selskabet – for han var slet ikke kræsen, men ville den aften have forenet sig, med hvem det skulle være og i hvilket som helst øjemed – lod han straks på stedet træffe de fornødne forberedelser til det. Denne tribut til Hughs store fortjenester glædede ingen mere end Dennis, som han selv forsikrede med flere sjældne og overraskende eder, og den vakte også ublandet tilfredshed hos hele forsamlingen.

"Gør med mig, hvad I vil!" råbte Hugh og svingede det krus, han mere end en gang havde tømt. "Sæt mig, på hvilken post I vil. Jeg er jeres mand. Jeg skal gøre det. Der står min kaptajn – der står min anfører. Ha, ha, ha! Lad ham bare sige et ord, og jeg slås alene med hele parlamentet eller holder en brændende fakkel til kongens egen trone!"

Dermed dunkede han Tappertit i ryggen med en sådan voldsomhed, at hans lille krop syntes at krympe sammen til slet ingenting, og gav sig til at brøle, så at selv hittebørnene der i nærheden blev skræmt op af deres søvn.

Sagen var den, at følelsen af det pudsige ved deres kammeratskab helt syntes at have taget magten over hans tykskallede hjerne. Alene den omstændighed, at han blev patroniseret af en stor mand, som han kunne have knust med en hånd, syntes i hans øjne at være noget så overspændt og latterligt, at han blev grebet af en slags vild lystighed, som fik fuldstændig magt over hans rå natur. Han brølede og brølede; drak vel de hundrede gange Tappertits skål; sagde, at han var en bulbider med liv og sjæl, og lovede at være ham tro til sidste bloddråbe.

Alle disse komplimenter modtog Tappertit som noget, der faldt af sig selv – som ganske smigrende i en vis forstand, men dog udelukkende en følge af hans uhyre overlegenhed. Hans værdige selvfølelse henrykkede kun Hugh endnu mere, og kæmpen og dværgen indgik kort sagt et venskab, som tegnede til at ville vare længe, idet den ene holdt det for sin ret at befale, og den anden opfattede det som en hel svir at adlyde. Heller ikke var Hugh på nogen måde en passiv tilhænger, der var bange for at handle uden efter en udtrykkelig og bestemt ordre; for da Tappertit steg op på en tom tønde, der tjente til talerstol der i stuen, og holdt et foredrag over det foruroligende vendepunkt, som forestod, stillede han sig ved siden af taleren og gav, skønt han grinede op til begge øren ved hvert ord, han sagde, så mange tydelige vink til spotterne ved hjælp af sin knippel, at de, som i begyndelsen havde været tilbøjelige til at volde forstyrrelse, blev påfaldende opmærksomme og var de mest højrøstede i deres bifald.

Det var imidlertid ikke lutter grin og spektakler, der gik for sig i "Støvlen", og det var heller ikke hele forsamlingen, der hørte på talen. I den anden ende af stuen – et langt, lavt værelse – sad der hele tiden nogle mænd fordybede i alvorlige samtaler, og når nogle af denne gruppe var gået ud, kunne man være vis på, at andre kort efter kom ind og satte sig på deres plads, som om de havde afløst dem fra en post eller vagt, hvilket de rimeligvis også havde gjort, eftersom disse forandringer foregik på klokkeslættet med en halv times mellemrum. Disse personer hviskede og tiskede indbyrdes, idet de holdt sig til en side og ofte så sig om, som om de frygtede for, at deres ord skulle blive hørt; et par stykker af dem førte noget, der syntes at

være meddelelser fra de andre, ind i nogle bøger, og når de ikke var optaget af dette, bladede en eller anden af dem i de aviser, der lå omkring på bordet, og oplæste med dæmpet stemme et eller andet sted i bladene om det emne, de var så stærkt interesserede i. Men størst tiltrækningskraft havde dog et flyveskrift ved navn "Tordenkilen", der hyldede de samme anskuelser som de selv, og på den tid mentes at udgå umiddelbart fra foreningen. Dette skrift var stadig efterspurgt, og hvad enten det oplæstes for en klynge ivrige tilhørere, eller en enkelt person gennemløb det i stilhed for sig selv, kunne man være sikker på, at det ville fremkalde en stormende debat eller ophidsede miner.

Midt under al sin lystighed og beundring for sin høvedsmand blev Hugh ved disse og andre tegn opmærksom på et vist præg af hemmelighedsfuldhed, der lignede det, som havde gjort et så stærkt indtryk på ham udenfor. Det var umuligt at frigøre sig for en følelse af, at noget alvorligt var i gære, og at der under den larmende svir i værtshuset skjulte sig usynlige og farlige kræfter. Han brød sig kun lidt om dette, men var fuldkommen tilfreds med sit opholdssted og var gerne blevet til den lyse morgen, hvis hans vejviser ikke kort efter midnat havde rejst sig for at gå hjem, og da Tappertit fulgte hans eksempel, havde han intet påskud til at blive tilbage. De forlod derfor alle tre huset i følge med hinanden, vrælende en intet-pavedømme sang, så at markerne genlød af deres uhyggelige brøl.

"Frisk mod, kaptajn!" råbte Hugh, da de havde skreget sig åndeløse, "endnu en vise!"

Tappertit begyndte ufortrøden igen, og således fortsatte de ravende og arm i arm deres gang, idet de skrålede som

afsindige og med største tapperhed bød vægterne trods. Hertil krævedes der jo rigtignok ikke nogen høj grad af mod eller kækhed, eftersom datidens vægtere, der fik denne post på grund af høj alder og overordentlig svaghed, havde den vane ved første tegn til uroligheder at spærre sig inde i deres skilderhuse og opholde sig der, til der var fred og ingen fare. I disse idrætter udmærkede Dennis, der havde en grov stemme og et par vældige lunger, sig særdeles og indlagde sig megen ære hos sine to ledsagere.

"Hvor De dog er en snurrig fyr!" sagde Tappertit, "De er så forbistret snu og tilbageholden. Hvorfor vil De ikke sige, hvad Deres håndtering er?"

"Svar øjeblikkelig kaptajnen!" råbte Hugh og slog hatten ned over øjnene på ham. "Hvorfor vil De ikke sige, hvad Deres håndtering er?"

"Min håndtering er så pæn, kammerat, som nogen mands i hele England – så let en tjeneste, som nogen gentleman kunne ønske sig."

"Har De stået ordentligt i lære?" spurgte Tappertit.

"Nej. Medfødt geni! Jeg har ikke stået i lære. Det er natur alt sammen. Mr. Gashford kender min håndtering. Se engang på denne hånd – den har udført mangt et stykke arbejde så nydeligt og behændigt, som man aldrig før har set mage til. Når jeg ser på denne hånd og husker på alt det pæne arbejde, den har gjort, bliver jeg ganske tungsindig ved tanken om, at den engang vil blive gammel og svag. Men sådan er livet!"

Han drog et dybt suk, idet han hengav sig til disse tanker, og mens han med et åndsfraværende udtryk lagde sine fingre på Hughs hals og navnlig under hans venstre øre, som om han

studerede den anatomiske udvikling af denne del af hans legeme, rystede han helt mismodig på hovedet og fældede endog tårer.

"De er vel en slags kunstner, ikke?" sagde Tappertit.

"Ja," svarede Dennis, "jeg – jeg tør nok kalde mig kunstner – kunsthåndværker – kunsten forædler naturen – det er mit valgsprog."

"Og hvad kalder De dette?" spurgte Tappertit, idet han tog hans stok ud af hånden på ham.

"Det er mit portræt på håndtaget," svarede Dennis. "Synes De, at det ligner?"

"Å jo – det er lidt for kønt," sagde Tappertit, "hvem har lavet det? De selv?"

"Jeg?" svarede Dennis med et ømt blik på sit billede. "Gid jeg havde talent til det. Portrættet er udskåret af en af mine venner, som nu ligger i sin grav. Lige dagen før han døde, skar han det ud med sin lommekniv efter hukommelsen! 'Jeg vil gå i døden som en mand," sagde min ven, "og bruge mine sidste øjeblikke til at gøre Dennis' billede.' Således er det gået til."

"Det var et snurrigt indfald, synes De ikke?" sagde Tappertit.

"Jo vist var det et snurrigt indfald," svarede den anden, idet han åndede på figurens næse og polerede den med opslaget af sit ærme, "men han var selv en snurrig fætter – en slags sigøjner – en af de mest brillante og raske karle, man ville se. Å, han fortalte mig nogle ting, som ville forbavse Dem en smule, gjorde min ven, den samme morgen han døde."

"De var altså hos ham den gang?"

"Ja," svarede han med et underligt blik, "det var jeg. Ja vist var jeg så. Han ville ikke være kommet halvt så let ud af verden

uden mig. Jeg havde været til stede hos tre eller fire af hans familie under de samme omstændigheder. De var alle sammen prægtige folk."

"De må have holdt meget af Dem," mente Tappertit, idet han skottede til ham.

"Jeg ved vel ikke, om de egentlig holdt af mig," sagde Dennis lidt nølende, "men de havde mig alle i nærheden af sig, da de fo'r heden. Og jeg arvede også deres klæder. Dette hersens tørklæde, som De ser her om min hals, tilhørte ham, jeg har talt om – ham, som gjorde billedet."

Tappertit kastede et blik på den nævnte genstand og syntes at tænke, at den afdødes forestillinger om påklædning var af en ejendommelig og ingenlunde kostbar natur. Han gjorde imidlertid ingen indvendinger, men lod sin hemmelighedsfulde ledsager blive ved uden afbrydelse.

"Disse knæbukser," sagde Dennis og gned sine ben, "har tilhørt en af mine venner, der for altid har aflagt den slags stads, og denne kjole – jeg har ofte gået bag efter denne kjole på gaden og spurgt mig selv, om den nogen sinde skulle tilfalde mig; dette par sko har i det mindste en halv snes gange danset en hornpipe på en anden mands fødder lige for mine øjne, og min hat," tilføjede han, idet han tog den af og snurrede den rundt på sin næve – "Gud! Mangen en god gang har jeg set denne hat køre op ad Holborn på bukken af en hyrevogn!"

"De vil dog ikke dermed sige, at alle de, som disse klædningsstykker tidligere har tilhørt, er døde?" sagde Tappertit og fjernede sig med det samme lidt fra ham.

"Hver eneste en af dem," svarede Dennis, "hver eneste en død som en sild!"

Der lå noget så rædselsfuldt i denne omstændighed, der på en så sælsom og uhyggelig måde syntes at forklare, hvorfor hans klæder – der, set fra dette synspunkt, syntes at være plettede af gravjord – var så falmede, at Tappertit pludselig opdagede, at han skulle en anden vej og, idet han brat gjorde holdt, sagde ham godnat med største hastighed. Da de tilfældigvis var nået til Old Bailey fængslet, og Dennis vidste, at han i portnerboligen ville træffe nogle sluttere, med hvem han kunne tilbringe natten og ved et blussende bål og et selskabeligt glas afhandle faglige emner af fælles interesse, tog han uden synderlig sorg afsked med sine ledsagere og lod dem gå deres gang efter at have vekslet et varmt håndtryk med Hugh og aftalt med ham, at de snart igen skulle mødes i "Støvlen".

"Det er et underligt menneske," sagde Tappertit, idet han med øjnene fulgte hyrekuskens hat, mens den dinglede ned ad gaden. "Jeg kan ikke blive klog på ham. Hvorfor kan han ikke lade sine knæbukser sy efter bestilling eller i det mindste gå med levende folks klæder?"

"Han har held med sig, kaptajn," udbrød Hugh. "Jeg gad nok have sådanne venner som han."

"Jeg vil dog håbe, at han ikke får Dem til at gøre testamente og så slår hovedet i stykker på Dem," sagde Tappertit grublende. "Men kom. De forenede Bulbidere venter på mig. Af sted! – hvad er der i vejen?"

"Det havde jeg rent glemt," sagde Hugh, der havde studset ved slaget af et ur der i nærheden. "Jeg skal besøge en i aften og må straks vende om. Over al den drikken og syngen havde jeg rent glemt det. Det var godt, at jeg huskede det!"

Tappertit så på ham, som om han ville aflevere nogle meget majestætiske sentenser om dette frafald; men da det af Hughs hastværk var klart, at hans ærinde var af en påtrængende natur, lod han det nådigt være og gav ham tilladelse til straks at gå, hvilket Hugh påskønnede med en skoggerlatter.

"God nat, kaptajn!" råbte han, "jeg er Deres til døden, husk vel på det."

"Far vel," sagde Tappertit og slog ud med hånden, "vær kæk og årvågen!"

"Intet pavedømme, kaptajn!" brølede Hugh.

"Før skal England svømme i blod!" råbte hans desperate anfører, hvilket Hugh gav sig til at juble og le over, og løb af sted som en mynde.

"Den mand vil blive en ære for mit korps," sagde Simon og drejede sig tankefuldt om på hælen. "Og lad mig se engang. Under en anden samfundstilstand – som må opstå, hvis vi lader det gå løs og bliver de sejrende – når klejnsmedens datter er blevet min, må jeg på en eller anden måde sørge for at blive Miggs kvit, ellers kommer hun gift i tekedlen en aften, når jeg er ude. Han giftede sig nok med Miggs, hvis han var tilstrækkelig drukken. Således skal det være. Jeg vil mærke mig det."

40

Lidt anende den plan til hans lykkelige forsørgelse, som var opstået i hans fremsynede anførers frugtbare hjerne, skyndte Hugh sig af sted og standsede ikke, førend St. Dunstan-kirkens kæmper angav timen oven over ham, hvorpå han gav sig til med stor kraft at bearbejde en gadepost, der stod der tæt ved, og lod, idet han holdt hovedet under tuden, vandet skylle ned over sig, indtil der løb en lille strøm fra hvert uredt hår, og han selv blev våd til bæltestedet. Forfrisket på både sjæl og legeme af denne afvaskning, som næsten gjorde ham helt ædru, tørrede han sig, så godt han kunne, hvorpå han gik over gaden og dundrede med porthammeren på porten til Middle Temple.

Portneren så med et gnavent blik ud gennem et lille gitter i porthvælvingen og råbte: "Halløj!" hvilken hilsen Hugh svarede på og bad ham skynde sig at lukke op.

"Vi sælger ikke øl her," brummede manden; "hvad vil De ellers?"

"Jeg vil ind," svarede Hugh med et spark på døren.

"Og hvorhen?"

"Til Paper Buildings."

"Til hvis lejlighed?"

"Til sir John Chesters."

Og hvert af disse svar ledsagede han med et nyt spark.

Efter en smule knurren blev porten lukket op, og Hugh slap ind, idet han dog underkastedes en skarp undersøgelse af portneren.

"Vil De tale med sir John på denne tid af natten?" sagde manden.

"Ja, netop jeg," svarede Hugh; "hvad er der vel i det?"

"Så må jeg gå med og se, om det er sandt, for jeg tror det ikke."

"Nå så kom da."

Idet manden vogtede på ham med mistroiske blikke, gik han med nøgle og lygte ved siden af ham og fulgte ham til John Chesters dør, som Hugh gav et eneste slag, der genlød på den mørke trappegang som et varsel fra de døde og fik det matte lys til at skælve i den søvnige lygte.

"Tror De nu, at han vil tale med mig?" spurgte Hugh.

Førend manden kunne få tid til at svare, hørtes fodtrin indenfor, et lys kom til syne, og sir John åbnede i slåbrok og tøfler døren.

"Undskyld, sir John," sagde portneren, idet han tog hatten af, "her er en ung mand, som siger, at han skal tale med Dem. Det er meget sent for fremmede. Jeg troede, det var bedst at se ad, om det havde sin rigtighed."

"Hvad for noget," sagde sir John, idet han trak øjenbrynene i vejret, "det er jo mit eget sendebud! Gå kun indenfor. De bar Dem meget rigtigt ad, min ven. Jeg kan ikke andet end rose Deres forsigtighed. Tak skal De have. Gud være med Dem; god nat."

At blive rost, takket, anbefalet i Guds varetægt og sagt godnat til af en mand, som havde et "sir" foran sit navn og oven i købet skrev sig M.P. (Medlem af Parlamentet), var noget for en portner. Med stor ydmyghed og ærbødighed trak han sig tilbage. Sir John førte sin sene gæst ind i påklædningsværelset,

hvor han, efter at have sat sig i sin lænestol foran kaminen og flyttet den således, at han kunne se ham stå ved døren med hatten i hånden, gav sig til at iagttage ham fra øverst til nederst.

Det var det gamle ansigt, roligt og venligt som altid; den samme ungdommelige friske og klare teint; det samme smil; den samme sirlighed og elegance i klædedragten; de samme hvide, smukke tænder; de samme fine hænder; det samme stille og afmålte væsen; alt var, som det havde plejet at være; der var intet spor af alderdom eller heftighed, af misundelse, had eller utilfredshed; alt var præget af en sådan fred og sindsro, at det var en hel fornøjelse at se ham.

Han skrev sig M.P. – hvorledes var det gået til? Simpelt hen således: Han var af en stolt familie – egentlig mere stolt end rig. Han havde været udsat for at blive arresteret og kastet i fængsel – i et simpelt fængsel, som småfolk med små indtægter blev indsat i. Gentlemen af gamle huse har ikke privilegium på at være undtagne fra disse grusomme love, med mindre de hører til et stort hus – underhuset; for så har de det. En stolt mand af hans æt ejede midler til at skaffe ham derind. Han tilbød ham – rigtignok ikke at betale hans gæld, men at lade ham repræsentere en ham tilhørende valgflække, indtil hans egen søn blev myndig, hvilket, hvis han levede så længe, først ville ske om tyve år. Dette var fuldkommen så godt som at tage sin tilflugt til fallitloven og langt gentilere. På den måde var sir John Chester blevet medlem af parlamentet.

Men hvorledes var han blevet sir John? Intet kunne være simplere eller lettere. En eneste berøring med rigssværdet, og forvandlingen er sket. John Chester, Esquire, M.P., kom til hove

– indfandt sig der med en adresse – førte ordet for en deputation. En sådan finhed i væsen, en sådan anstand i holdning, sådanne talegaver kunne ikke gå uænsede hen. "Mr." var for almindeligt for sådanne fortjenester. En så gentil mand burde – men lykken er lunefuld – have været en født hertug, lige som visse hertuger burde være fødte sjovere. Han vandt kongens yndest, knælede som larve og rejste sig som sommerfugl. John Chester, Esquire, sloges til ridder og blev sir John.

"Da du forlod mig i aften, min ærede ven," sagde sir John efter et temmelig langt ophold, "troede jeg, at du havde i sinde at komme tilbage så hurtigt som muligt."

"Det havde jeg også, herre."

"Og det har du også gjort?" svarede han og så på sit ur, "var det det, du ville sige?"

I stedet for at svare skiftede Hugh det ben, han hvilede på, flyttede sin hue fra den ene hånd over i den anden, stirrede på gulvet, væggen, loftet og til sidst på sir John selv, for hvis venlige åsyn han sænkede sine øjne, som han igen fæstede på gulvet.

"Hvad har du da imidlertid taget dig for?" spurgte sir John, idet han magelig lagde det ene ben oven på det andet. "Hvor har du været? Hvilke ulykker har du lavet?"

"Slet ingen, herre," brummede Hugh ydmygt. "Jeg har kun gjort, som De befalede."

"Hvad er det, du siger?" udbrød sir John.

"Nå ja da," sagde Hugh uroligt, "som De rådede mig til eller sagde, at jeg kunne eller burde gøre, eller som De sagde, at De

ville gøre, hvis De var i mit sted. Vær ikke så streng imod mig, herre."

I ridderens ansigt viste der sig for et øjeblik lige som et udtryk af triumf over det fuldkomne herredømme, han havde skaffet sig over dette plumpe redskab; men det forsvandt straks igen, idet han, mens han samtidig rensede sine negle, sagde:

"Når du siger, at jeg befaler dig noget, min gode ven, sigter du til, at jeg pålagde dig at udrette noget for mig – noget, jeg ønskede gjort – noget til min egen fordel – forstår du? Nu har jeg vist nok ikke nødig at udbrede mig videre over det uhyre tåbelige i en sådan forestilling, om den end er aldrig så uforsætlig; behag derfor –" og her fæstede han sine øjne på ham, "- at tage dig bedre i agt. Vil du?"

"Jeg ville ikke fornærme Dem," sagde Hugh. "Jeg ved ikke, hvad jeg skal sige; De snubber mig altid sådan af."

"Du kan være vis på, min gode ven, at du med det første vil blive snubbet langt værre af," svarede hans velynder roligt, "men det er sandt, i stedet for at undre mig over, at du blev så længe borte, burde jeg snarere forundre mig over, at du overhovedet kom tilbage. Hvorfor gjorde du det?"

"De ved, herre," sagde Hugh, "at jeg ikke kunne læse den plakat, jeg fandt, og at jeg, fordi jeg på grund af den måde, hvorpå den var lagt sammen, troede, at den indeholdt noget mærkeligt, bragte den herhen."

"Og du kunne ikke bede en anden om at læse den for dig, din bjørn?" sagde sir John.

"Ingen, som jeg kunne åbenbare en hemmelighed, herre. Efter at Barnaby Rudge er sporløst forsvundet – og det er nu fem år siden – har jeg ikke talt med andre end med Dem."

"Du har gjort mig en stor ære."

"I al den tid er jeg kommet her i ny og næ, når der var noget at fortælle, fordi jeg vidste, at De ville blive vred på mig, hvis jeg blev borte," busede Hugh ud efter et forlegent ophold, "og fordi jeg gerne ville føje Dem, hvor jeg kunne, og nødig ville have Dem imod mig. Så! Det er den sande grund til, at jeg kom i aften, og det ved De også meget godt selv, herre."

"Du er en lun kammerat," svarede sir John, idet han fæstede øjnene på ham, "og bærer to ansigter under din hætte, så godt som den bedste. Gav du ikke i aften i dette værelse en anden grund, et nag til nogen, der i den sidste tid ved enhver lejlighed havde hånet dig, bagtalt dig, været hård imod dig og opført sig, snarere som om du var en køterhund end et menneske som han selv?"

"Jo, det gjorde jeg!" udbrød Hugh, hvis hidsighed blussede op, således som det netop var den andens hensigt, at den skulle, "og jeg siger det alt sammen endnu en gang. Jeg ville gøre, hvad det skulle være, for at få hævn over ham – hvad det skulle være. Og da De sagde mig, at han og alle katolikker ville komme til at døje ondt af dem, der havde forenet sig efter denne plakat, sagde jeg, at jeg ville være en af dem, om så Fanden selv var deres herre. Nu er jeg en af dem, og pas kun på, om jeg ikke skal holde mit ord og stille mig i den forreste række. Det kan nok være, at jeg ikke har meget hoved, herre, men jeg har hoved nok til at huske dem, som mishandler mig. De og han og hundrede andre skal få at se, at jeg har mod i brystet, når tiden kommer. Mit bjæf er intet imod mit bid. Nogle, som jeg kender, måtte hellere have en vild løve imellem sig end mig, når jeg først er sluppet rigtig løs – ja, det måtte de!"

Ridderen iagttog ham med et mere sigende smil end før, og efter at have peget på det gamle skab og fulgt ham med øjnene, mens han skænkede og drak et glas brændevin, smilede han atter, mens han vendte ryggen til.

"Du er oplagt til at prale, min ven," sagde han, da Hugh atter havde vendt sig om imod ham.

"Nej, jeg er ikke, herre!" udbrød Hugh, "jeg siger ikke det halve af, hvad jeg mener. Det kan jeg ikke. Den gave har jeg ikke fået. Der er nok, som snakker; jeg vil være en af dem, som handler."

"Du har altså forenet dig med disse fyre?" sagde sir John med et udtryk af den mest fuldkomne ligegyldighed.

"Ja. Jeg gik hen til det hus, De nævnte for mig, og blev sat på listen. Der var en anden mand til stede der, en ved navn Dennis –"

"Ah, Dennis!" udbrød sir John leende. "Ja, ja! Det er nok en smuk mand."

"En brølende løve, herre – en karl efter mit hjerte – og varm for sagen – gloende varm."

"Det har jeg hørt," svarede sir John henkastende. "Kender du tilfældigvis hans håndtering?"

"Han ville ikke sige mig den. Han holder den hemmelig."

"Ha, ha, ha!" lo sir John. "Et underligt indfald – en svaghed hos visse folk – men en gang får du den nok at vide, det tør jeg sværge på."

"Vi er allerede fortrolige venner," sagde Hugh.

"Hvor naturligt! Og har drukket med hinanden, hvad? Sagde du mig, hvor I gik hen sammen, da I forlod lord Georges hus?"

Hugh havde hverken sagt eller tænkt på at sige det, men sagde det nu; og da der på denne forespørgsel fulgte en lang række andre spørgsmål, fortalte han alt, hvad der var foregået både ude og inde, hvilke slags mennesker han havde set, deres antal, stemning, samtaler og tilsyneladende forventninger og hensigter. Dette forhør førtes så snedigt, at han endog selv bildte sig ind, at han frivilligt meddelte disse oplysninger, i stedet for at de snarere fravristedes ham, og han kom på en så naturlig måde til denne mening, at da sir John omsider gabte og sagde, at han var træt, gjorde han en slags plump undskyldning for at have talt så meget.

"Så, gå nu din vej," sagde sir John, idet han holdt døren åben. "Du har gjort nogle nette ting i aften. Jeg rådede dig fra det. Du kan måske komme i ulejlighed derfor. Men du vil få lejlighed til at hævne dig på din stolte ven Haredale, og derfor vil du sagtens vove alt?"

"Det vil jeg," svarede Hugh, idet han standsede og så sig tilbage; "men hvad vover jeg? Hvad udsætter jeg mig for at tabe, herre? Venner, hjem? Blæse med det alt sammen, jeg har ingen; de er intet for mig. Skaf mig et ordentligt slagsmål; lad mig betale gamle regninger i en dristig opstand, hvor der står mænd ved siden af mig; så må man gøre med mig, hvad man lyster – jeg bryder mig ikke stort om, hvorledes enden bliver!"

"Hvor har du gjort af plakaten" spurgte sir John.

"Her har jeg den, herre."

"Kast den fra dig undervejs; det er bedst ikke at have sådanne ting hos sig."

Hugh nikkede og gik, idet han tog til huen med al den ærbødighed, det var ham muligt at lægge for dagen.

Efter at have lukket døren i lås efter ham gik sir John tilbage til sit påklædningsværelse og satte sig igen ved kaminen, hvor han blev siddende i lang tid og stirrede i dybe tanker på ilden.

"Det træffer sig heldigt," sagde han med et smil, "og lover godt. Lad mig en gang se. Min slægtning og jeg, der er de mest protestantiske mennesker i hele verden, ønsker alt muligt ondt over katolikkernes sag, og til Saville, der fremlægger deres lovforslag, bærer jeg desuden personligt nag; men da enhver af os opfatter sit eget jeg som den første artikel i sin trosbekendelse, kan vi ikke stille os selv blot ved at forene os med et sådant dårekistelem, som denne Gordon unægtelig er. Ved hemmeligt at puste til hans optøjer ved hjælp af så brugbart et redskab som min lille ven her kan vi yderligere fremme vore sande øjemed, og ved på enhver passende tid og i mådeholdne og høflige udtryk at tilkendegive vor misbilligelse af hans fremgangsmåde, selv om vi er enige med ham i hovedsagen, vil vi sikkert opnå et ry for ærlighed og oprigtighed, der umuligt kan andet end gøre os stor nytte og forøge vor anseelse. Godt! Det var nu de offentlige grunde. Med hensyn til de private hensyn tilstår jeg, at hvis disse vagabonder virkelig gjorde et eller andet oprørsk skridt – hvilket ikke synes umuligt – og gav Haredale en lille tugtelse som en ikke uvirksom mand blandt sine trosfæller, ville det være overordentlig behageligt for mine følelser og more mig umådeligt. Atter godt! Måske endnu bedre!"

Da han var kommet så vidt, tog han sig en pris tobak. Derpå begyndte han langsomt at klæde sig af og fortsatte sin tankerække, idet han med et smil sagde:

"Jeg frygter meget for, at min ven er godt på vej til at følge sin moders fodspor. Hans fortrolighed med Dennis varsler meget ilde. Men jeg tvivler ikke om, at han i ethvert tilfælde ville have endt på denne måde. Rækker jeg ham en hjælpsom hånd, er den eneste forskel den, at han måske i det hele taget får drukket nogle få ankere, tønder eller oksehoveder mindre i dette liv, end han ellers ville have gjort. Det kommer ikke mig ved. Det er en sag af såre ringe vigtighed!"

Dermed tog han sig igen en pris og gik til sengs.

41

Fra værkstedet i Den forgyldte Nøgle lød en klingrende lyd, så lystig og fornøjelig, at den fremkaldte tanken om en, der arbejdede rigtig med lyst, og frembragte en helt oplivende musik. Ingen, som svang hammeren til et kedeligt, ensformigt pligtarbejde, kunne have aflokket jern og stål så muntre toner. Ingen uden en glad, sund, ærlig karl, der så alt i det bedste lys og var venligt stemt mod alle, kunne have gjort det, bestemt ikke. Han kunne have været kobbersmed og dog have været musikalsk. Havde han siddet på en skumplende arbejdsvogn, belæsset med jernstænger, ville han dog have fået nogen harmoni ud af det.

Kling – kling – kling – klar som en sølvklokke og hørlig under ethvert ophold i den stærkere tummel ude på gaden, som om den ville sige: "Jeg bryder mig om ingenting. Intet skal sætte mig i dårligt humør; jeg har nu en gang besluttet at være glad."

Mødre skændte; børn skrålede; tunge vogne kørte rumlende forbi; frygtelige råb udgik fra gadesælgernes lunger, men atter lød den, hverken højere eller lavere, hverken stærkere eller svagere, og trængte sig ikke på folks opmærksomhed en smule mere, fordi den var blevet overdøvet af stærkere lyd – kling – kling – kling.

Det var en sand legemliggørelse af den stille, sagte stemme, der er fri for al forkølelse, hæshed eller ildebefindende af nogen art. Fodgængerne sagtnede deres skridt og følte lyst til at dvæle i nærheden af den; naboer, som om morgenen var stået gnavne

op, mærkede, hvorledes deres gode humør vendte tilbage, mens de hørte på den, og blev efterhånden muntre; mødre lod deres pattebørn danse efter dens klag, men stadig lød dette magiske kling – kling – kling lystigt fra værkstedet i Den forgyldte Nøgle.

Hvem andre end klejnsmeden kunne have frembragt en sådan musik? En solstråle, der skinnede gennem det åbne vindue og kastede en stor lysplet ind i det mørke værelse, faldt lige på ham, som om den blev tiltrukket af hans solvarme hjerte. Der stod han og arbejdede ved sin ambolt, mens hans ansigt strålede af anstrengelse og glæde; skjorteærmerne havde han smøget op og skudt sin paryk bort fra den blanke pande, så at han så ud, som om han var den frieste, frejdigste, lykkeligste mand i hele verden. Ved siden af ham sad en fed kat og knurrede og blinkede i solskinnet og faldt nu og da hen i en tung døs, ligesom i et overmål af velvære. Toby så fra en høj bænk tæt ved til og var et eneste strålende smil lige fra hans brede, nøddebrune ansigt ned til de halvt brændte spænder i hans sko. Endog låsene, som hang rundt omkring derinde, havde noget jovialt i deres rust og syntes ligesom gamle, gemytlige podagrister at være tilbøjelige til at drive spøg med deres skrøbeligheder. Der var ingen særhed eller vrantenhed i hele dette interiør. Det syntes umuligt, at nogen af de utallige nøgler kunne passe i en karrig pengekasse eller fængselsdør. Kældere med øl og vin, værelser med kaminild, bøger, lystige samtaler og oplivende latter, det var deres rette virkekreds. Steder, hvor der herskede mistillid, grusomhed og tvang, ville de have lukket således af for, at de aldrig kunne åbnes mere.

Kling – kling – kling. Endelig standsede klejnsmeden og tørrede sin pande. Stilheden vækkede katten, som sprang sagte ned og sneg sig hen til døren, hvor den med tigerøjne iagttog et fuglebur, der hang i et vindue lige overfor. Gabriel satte Toby for munden og tog sig en dygtig slurk. Og mens han nu således stod oprejst, med hovedet liggende bagover og det brede bryst skudt frem, kunne man se, at Gabriels nederdel var iført krigerdragt. Et blik på væggen på den anden side ville på forskellige knager have opdaget en hat med fjerbusk, en kårde, et skærf og en rød kjole, som enhver, der var forfaren i sådanne sager, på grund af deres snit og facon kunne have set hørte til uniformen for en sergent ved de kongelige østlondonske frivillige.

Idet klejnsmeden satte sit krus tomt fra sig på bænken, det før havde smilet til ham fra, kastede han et fornøjet blik på disse sager, og mens han, støttende sig på sin hammer, så på dem, med hovedet en kende på den ene side, som om han ville samle dem alle i et brændpunkt, sagde han:

"Jeg husker nok den tid, da jeg var nær ved at blive gal af lyst efter at komme til at bære en kjole af den farve. Havde nogen med undtagelse af min fader kaldt mig for en nar for min ulejlighed, hvor ville jeg da ikke have raset og fnyset! Men en nar må jeg dog alligevel have været!"

"Ja," sukkede mrs. Varden, der var trådt ind, uden at han mærkede det, "det må du nok sige. En mand i din alder, Varden, burde nu have bedre forstand."

"Hvor du dog er en underlig kone, Martha," sagde klejnsmeden og vendte sig smilende om.

"Ja vist så," svarede hun meget alvorligt, "det er jeg naturligvis. Jeg ved det godt, Varden. Mange tak!"

"Jeg mener –" begyndte klejnsmeden.

"Ja, jeg ved nok, hvad du mener. Du taler mere end tydeligt nok. Det er overmåde smukt, at du lemper dig efter min fatteevne."

"Så, så, Martha," svarede klejnsmeden, "bliv ikke vred over ingenting. Jeg mener, at det er underligt af dig, at du vil rive ned på mig, fordi jeg har ladet mig indskrive blandt de frivillige, da jeg kun har gjort det for i nødsfald at kunne værne om dig og andre fruentimmer og vor egen og enhver andens arne."

"Det er ukristeligt," udbrød mrs. Varden og rystede på hovedet.

"Ukristeligt?" sagde klejnsmeden, "men hvad fanden –"

Mrs. Varden så op mod loftet, ligesom om hun ventede, at følgen af denne ugudelige tale ville blive, at himmelsengen på anden sal og stadsestuen på første øjeblikkelig ville dumpe ned til dem; men da den ikke drog nogen synlig straf ned over ham, udstødte hun et dybt suk og bad ham i en gudhengiven tone at blive ved og endelig bande så meget som muligt, da han vidste, at hun holdt så meget af det.

Klejnsmeden syntes et øjeblik at have lyst til at føje hende; men han bed sin vrede i sig og svarede mildt:

"Jeg ville have sagt, hvorfor i al verden kalder du det ukristeligt? Hvad er mest ukristeligt, Martha, at sidde med hænderne i skødet og lade vore huse blive plyndret af en fremmed hær eller at vise os som mænd og jage den bort? Ville jeg ikke være en rar kristen, hvis jeg krøb i skjul i min egen

kaminkrog og så til, mens en flok skæggede vildmænd bortførte Dolly – eller dig –?"

Da han sagde "eller dig", måtte mrs. Varden mod sin vilje trække på smilebåndet. Der lå noget smigrende i denne tanke.

"Jo under sådanne forhold –" klynkede hun.

"Sådanne forhold!" gentog klejnsmeden. "Så vidt kunne det let komme. Ikke en gang Miggs ville være sikker. En eller anden sort tamburinslager med en stor turban på hovedet ville føre hende bort, og med mindre tamburinslageren var vant til at blive sparket og kradset, tror jeg, at han ville komme til kort. Ha, ha, ha! Jeg ville tilgive den tamburinslager. Jeg ville så lægge ham den mindste hindring i vejen, stakkels mand!"

Og her lo klejnsmeden så hjerteligt, at vandet kom ham i øjnene til stor forargelse for hans kone, som fandt, at dette var alt for oprørende og rædsomt at tænke sig, at en så oprigtig protestant og agtværdig privat personlighed som Miggs skulle blive fanget af en hedensk neger.

Det billede, Gabriel havde udmalet, truede i virkeligheden med at få alvorlige følger, og det ville utvivlsomt også være sket; men lykkeligvis lød i samme øjeblik lette skridt, og Dolly kom løbende ind og slyngede sine arme om sin faders hals og knugede ham tæt i sin favn.

"Nå, endelig er hun der!" udbrød Gabriel. "Men hvor du ser godt ud, Doll, og hvor du kommer sent, min snut!"

Hvor hun så godt ud! Godt? Om han så havde brugt hvert eneste rosende adjektiv i hele sproget, ville det dog ikke have været ros nok. Når og hvor har der nogen sinde været mage til sådan en buttet, polisk, yndig, klarøjet, tillokkende, fortryllende, fængslende, allerkæreste lille skælm i hele denne

verden? Hvad var Dolly fra for fem år siden i sammenligning med Dolly, således som hun nu var? Hvor mange karetmagere, sadelmagere, snedkere og dyrkere af andre nyttige håndværk havde ikke af kærlighed til hende forladt deres fædre, mødre, søstre, brødre – og først og fremmest deres kusiner? Hvor mange ukendte kavalerer – formentlig mænd af stor formue, om ikke af høj rang – havde ikke, når det var blevet mørkt, ventet henne på hjørnet og søgt med gyldne guineas at friste Miggs den ubestikkelige til at overbringe ægteskabstilbud, indesluttede i elskovsbreve? Hvor mange trøstesløse fædre og velstående håndværkere havde ikke i samme øjemed henvendt sig til klejnsmeden med ynkelige fortællinger om, hvorledes deres sønner havde mistet deres madlyst og givet sig til at lukke sig inde i mørke sovekamre og vandre omkring med blegt åsyn i de øde forstæder, og det alt sammen på grund af Dolly Vardens elskværdighed og grusomhed? Hvor mange unge mennesker, som tidligere havde været mønstre på stadighed, var ikke af samme grund forfaldne til dårskaber og udskejelser og havde, henrevet af deres ulykkelige kærlighed, givet sig til at vride dørhamre af og vælte gigtsvage vægteres skilderhuse? Hvor mange rekrutter havde hun ikke skaffet kongens krigsmagt til lands og vands ved at drive hans kære og tro undersåtter mellem atten og fem og tyve år til fortvivlelse? Hvor mange unge damer havde ikke offentligt og med tårer i øjnene udtalt, at hun efter deres smag var for høj, for lille, for fræk, for kold, for svær, for spinkel, for lys, for mørk, for – kort sagt alt, undtagen for smuk? Hvor mange gamle damer havde ikke stukket hovederne sammen og takket Himlen, fordi deres døtre ikke lignede hende, og ytret det håb, at det ikke måtte gå hende

galt, og troet, at det aldrig kunne gå hende godt, og ikke kunnet fatte, hvad der var at se på hende, og var kommet til den slutning, at hun var begyndt at tabe sig, eller at hun aldrig havde haft noget at tabe, og at det var bedrageri og øjenforblændelse det hele.

Og her stod denne samme Dolly Varden – så lunefuld og vanskelig at gøre tilpas, at hun endnu stadig var den gamle Dolly Varden – smilende, sød og elskværdig uden at bryde sig mere om de halvhundrede unge karle, hvis hjerter i dette øjeblik var bristefærdige, fordi de ikke kunne få hende, end om lige så mange østers havde haft modgang i kærlighed og bagefter var blevet åbnet.

Dolly knugede, som allerede fortalt, sin fader, og efter ligeledes at have knuget sin moder fulgte hun dem begge ind i den lille dagligstue, hvor dugen allerede var lagt på til middagsmåltidet, og hvor miss Miggs – en lille smule mere stiv og knoklet end tidligere – modtog hende med en slags hysterisk gispen, som skulle gælde for et smil. I denne ungmøs hænder overgav hun sin hat og sin spadseredragt – alt af et farligt, forførerisk og underfundigt snit – og sagde derpå med en latter, som kunne måle sig med klejnsmedens musik: "Jeg er altid så glad, når jeg er kommet hjem igen!"

"Og vi er også glade, Doll," sagde hendes fader, idet han strøg det sorte hår bort fra hendes tindrende øjne, "ved at have dig hjemme! Giv mig et kys."

Der skulle blot have været nogen af mandkønnet til stede og set hende gøre det – men det var der ikke – og det var en Guds lykke.

"Jeg holder ikke af, at du altid er på Fasangården," sagde klejnsmeden, "jeg kan ikke undvære dig. Men hvad nyt bringer du med derfra, Doll?"

"Det nyt, som der er, kender du vist allerede," svarede hans datter. "Du kender det ganske sikkert."

"Nå," udbrød klejnsmeden, "hvad er det da?"

"Åh," sagde Dolly, "du ved det meget godt. Men vil du ikke sige mig, hvorfor mr. Haredale – uf, hvor han nu igen er bister – har været hjemmefra i nogen tid, og hvorfor han rejser omkring – at han rejser, ved vi af hans breve – uden at sige sin egen broderdatter grunden?"

"Jeg tør sværge på, at miss Emma slet ikke er nysgerrig efter at få det at vide," svarede klejnsmeden.

"Det ved jeg ikke," sagde Dolly, "men i hvert tilfælde er jeg det. Fortæl mig det. Hvorfor er han så hemmelighedsfuld, og hvad er det for en spøgelseshistorie, som ingen må fortælle miss Emma noget om, og som synes at stå i forbindelse med hans bortrejse? Nu kan jeg se, at du ved det, for du bliver jo ganske rød i hovedet."

"Hvad det er for en historie, eller hvad den har at gøre med det, ved jeg lige så lidt som du, lille ven," svarede klejnsmeden, "med undtagelse af, at den lille Salomon har fået en eller anden tåbelig forskrækkelse, som sagtens ikke har noget at sige. Med hensyn til Haredales rejse så er han, efter hvad jeg tror –"

"Nå?" sagde Dolly.

"Efter hvad jeg tror," fortsatte klejnsmeden og kneb hende i kinden, "taget bort i forretninger, Doll. Men hvad de går ud på, er en ganske anden sag. Læs i historien om Rolf Blåskæg, min snut, og vær ikke nysgerrig; at det er noget, som hverken

kommer dig eller mig ved, det kan du være vis på – og der kommer maden, hvad der er langt vigtigere."

Dolly havde gerne trods madens komme gjort indvendinger mod denne korte oplysning, men ved at høre Rolf Blåskæg nævne lagde mrs. Varden sig imellem og forsikrede, at hendes samvittighed ikke tillod hende at sidde roligt og høre på, at hendes barn opmuntredes til at læse eventyr om en tyrk og muselmand – og endnu mindre om en tyrk, der kun tilhørte fabelen, hvilket hun mente, denne potentat var. Hun holdt på, at i så urolige og skrækkelige tider som dem, de levede i, ville det være langt mere fornuftigt, om Dolly abonnerede på "Tordenkilen", som hun kunne læse lord George Gordons taler ord til andet i, hvilket ville tjene hende til større trøst og beroligelse, end halvandet hundrede historier om Blåskæg ville kunne skaffe hende. Til støtte for dette appellerede hun til miss Miggs, der vartede op, og som sagde, at den sjælefred, hun havde hentet fra læsningen af nævnte blad ganske i almindelighed, men i særdeleshed af en artikel fra den allersidste uge med overskriften: "Storbritannien dyppet i blod", overgik enhver forestilling. Den samme afhandling, tilføjede hun, havde også gjort et så beroligende indtryk på en gift søster af hende, at hun, der var i en svagelig helbredstilstand og, rent ud sagt, imødeså en forøgelse af sin familie, straks efter læsningen af den havde fået krampe og stadig siden fantaserede om inkvisitionen til stor opbyggelse for sin mand og familie. Fremdeles sagde miss Miggs, at hun ville anbefale alle dem, hvis hjerter var forhærdede, at høre lord George selv, som hun først lovpriste på grund af hans urokkelige protestantisme og dernæst på grund af hans

veltalenhed, hans øjne, hans næse, hans ben og endelig hans legemsdannelse overhovedet, som hun holdt for skikket til model for en statue, det være sig af en prins eller engel, en udtalelse, mrs. Varden fuldkommen samstemmede i.

Efter at have taget ordet så mrs. Varden på en på kaminhylden stående æske, der var malet som et gloende rødt hus med gult tag oven på hvilket der var en virkelig skorsten, gennem hvilken frivillige bidragsydere lod deres sølv, guld eller kobber falde ned i dagligstuen, og som på døren havde en efterligning af en messingplade, hvorpå der stod skrevet: "Protestantisk Forening" – og idet hendes øjne hvilede på æsken, sagde hun, at det var en kilde til den mest nagende sorg for hende at tænke på, at Varden aldrig havde lagt det mindste af hele sin formue i dette tempel, undtagen en eneste gang i al hemmelighed – som hun bagefter havde opdaget – to stumper af en kridtpibe, som hun håbede ikke måtte blive skrevet på hans sidste regning. Dolly, måtte hun desværre sige, var ikke mindre karrig med sine bidrag, idet hun, som det syntes, hellere ville købe bånd og sådant flitterstads end understøtte den store sag, skønt den var i så hård en klemme, og hun bønfaldt hende – hendes fader, frygtede hun, var sagtens ikke til at røre – ikke at foragte, men efterligne miss Miggs' lysende eksempel, for Miggs kastede så at sige sin løn lige i øjnene på paven og lod sine penge klinge om ørene på ham.

"Å, madam," sagde Miggs, "tal ikke om det. Det var ikke min mening, at nogen skulle få det at vide. De ofre, jeg kan bringe, er kun for enkens skærv at regne. Det er alt, hvad jeg har," udbrød Miggs med en syndflod af tårer – for hos hende kom de

aldrig lidt efter lidt, "- men jeg får gengæld på andre måder, ja det får jeg i rigeligt mål."

Dette var fuldkommen sandt, skønt måske ikke i den mening, som Miggs tænkte. Da hun aldrig undlod at blære sig af sin selvfornægtelse over for mrs. Varden, skaffede den hende så mange gaver af kager, kjoler og andre klædningsstykker, at det røde hus måske, når alt kom til alt, var det mest fordelagtige sted, hun kunne have fundet på at sætte sin lille kapital i, da det indbragte hende en rente af syv til otte procent i penge og af i det mindste halvhundrede i personlig ære og anseelse.

"Du skal ikke græde, Miggs," sagde mrs. Varden, selv badet i tårer, "du har ikke nødig at skamme dig over det. Det går ikke din stakkels madmoder et hår bedre."

Ved denne udtalelse gav Miggs sig til at hyle ganske ynkeligt og sagde, at hun nok vidste, at husbond hadede hende, og at det var skrækkeligt at tjene i et hus, hvor man ikke var afholdt og altid fik skænd. At stifte ufred var noget, hun ikke kunne tåle at tænke på, og det kunne hun aldrig bringe over sit hjerte, og var det husbonds ønske, at de skulle skilles ad, var det jo bedst, at det skete, og hun ville bare ønske, at han så måtte blive mere tilfreds, for hun ville altid hans bedste og håbede, at han måtte finde en, der var efter hans sind. Det ville være hårdt nok at skilles fra en sådan madmoder, men hun kunne bære enhver lidelse, når hendes samvittighed sagde hende, at hun handlede rigtigt, og derfor var hun villig til at gøre endog dette skridt. Hun troede næppe, tilføjede hun, at hun længe ville kunne overleve denne skilsmisse, men da hun var hadet og afskyet, var det måske det bedste for alle parter, at hun døde så snart som

muligt. Og med denne rørende slutning stak Miggs igen i at græde, som om hun var pisket.

"Kan du udholde dette, Varden?" sagde hans kone i en højtidelig tone, idet hun lagde kniv og gaffel fra sig.

"Nej, ikke videre godt, min ven," sagde klejnsmeden, "men jeg søger at styre mig."

"Lad det endelig ikke komme til onde ord for min skyld, madam," hulkede Miggs. "Det er det allerbedste, at vi skilles. Jeg ville ikke blive – nej, min tro, om jeg ville – og stifte uenighed, ikke for en guldgrube om året og frit te og sukker."

For at læseren ikke skal bryde sit hoved for at finde grunden til miss Miggs' stærke sindsbevægelse, vil vi hviske ham i øret, at hun tilfældigvis havde luret, således som det undertiden var hendes vane, da Gabriel og hans kone talte med hinanden, og hørt klejnsmedens spøgefulde indfald om den sorte udlænding, som slog på tamburin; dette stikleri havde vakt så bitre følelser i hendes skønne barm, at hun ikke kunne dy sig, men gav sin ærgrelse luft på den ovenfor fortalte måde. Da det nu var kommet til en krise, gav klejnsmeden som sædvanlig efter for den kære husfreds skyld.

"Hvad græder du for, pigebarn?" sagde han. "Hvad er der i vejen med dig? Hvad er det, du snakker om at hade? Jeg hader dig ikke, jeg hader ingen. Tør dine øjne og vær skikkelig, og lad os i Guds navn alle være glade, så længe vi kan."

Da de allierede magter holdt det for klogest at tage dette som en tilfredsstillende undskyldning fra fjendens side og som en indrømmelse af, at han havde haft uret, tørrede de deres øjne og tog det for gode varer. Miss Miggs sagde, at hun aldrig bar nag, ikke en gang til sin værste fjende, som hun tværtimod kun

elskede mere, jo større forfølgelse hun udstod. Mrs. Varden roste i høje toner dette fromme og forsonlige sindelag og fastslog som slutningsartikel i overenskomsten, at Dolly endnu selvsamme aften skulle følge med hende til filialforeningen i Clerkenwell. Dette var et slående eksempel på hendes store klogskab og snildhed; for da hun lige fra begyndelsen af havde haft det mål for øje og havde en hemmelig anelse om, at klejnsmeden, der altid var modig, når det gjaldt Dolly, ville gøre indvendinger, havde hun taget sig så ivrigt af Miggs for derved at få krammet på ham. Denne manøvre lykkedes så godt, at Gabriel kun satte et surt ansigt op og med den irettesættelse, han lige havde fået, i frisk minde ikke vovede at sige et eneste ord.

Uenigheden endte derfor med, at Miggs fik en kjole foræret af mrs. Varden og en halvkrone af Dolly, som om hun havde indlagt sig de største fortjenester af dyden og moralen. Som sædvanlig sagde mrs. Varden det håb, at Varden ville lægge sig det, der var foregået, på sinde og lære at opføre sig mere ædelmodigt for fremtiden, og da maden imidlertid var blevet kold, og ingens madlyst var blevet skærpet ved, hvad der havde fundet sted, gav de sig, som mrs. Varden sagde, "i lag med den som kristne".

Da de kongelige, østlondonske frivillige skulle have en stor mønstring om eftermiddagen, arbejdede klejnsmeden ikke mere, men satte sig til ro med piben i munden og armen om livet på sin smukke datter, idet han fra tid til anden så kærligt på sin kone, mens hele hans person fra isse til fod lyste af velvære. Og da tiden kom, da han skulle tage sin uniform på, og Dolly, der vimsede om ham med de mest indsmigrende og

yndefulde lader, hjalp med at knappe og spænde og børste ham af og få ham i en af de strammeste kjoler, som nogen sinde var blevet syet af en skrædder, da var han den stolteste fader i hele England.

"Hvor flink tøsen dog er!" sagde klejnsmeden til sin kone, der stod ved siden af med foldede hænder og ligesom var lidt stolt af sin mand, mens Miggs holdt hans hat og kårde et godt stykke ud fra sig, som om hun frygtede for, at den sidste af sig selv kunne gennembore en eller anden; "men gift dig aldrig med en soldat, Doll."

Dolly spurgte ikke om grunden til dette og sagde ikke et ord, men bukkede sig meget dybt for at binde hans skærf.

"Jeg har aldrig denne dragt på," sagde den brave Gabriel, "uden at jeg tænker på den stakkels Joe Willet. Jeg holdt meget af Joe; han har altid været min yndling. Stakkels Joe! – Kors, barn, snør mig dog ikke så stærkt."

Dolly lo – slet ikke som hun plejede – det var sådan en underlig, tvungen latter – og bukkede sig endnu dybere.

"Stakkels Joe!" mumlede klejnsmeden ved sig selv; "jeg ønsker altid, at han var kommet til mig. Jeg kunne måske have jævnet det imellem dem, når han bare havde gjort det. Det var en stor fejl af gamle John, således som han var mod den knøs – en stor fejl. Er du ikke snart færdig med at binde det skærf, lille ven?"

Hvor det dog var et tosset skærf! Nu gik det atter løs og slæbte hen ad gulvet. Dolly var nødt til at lægge sig på knæ og begynde forfra igen.

"Du skulle ikke tænke på den unge Willet, Varden," sagde hans kone med rynket pande, "jeg synes, at du let kunne finde en værdigere at tale om."

Miss Miggs gav sit bifald til kende ved en stærk snøften.

"Nej, Martha," udbrød klejnsmeden, "lad os ikke være alt for strenge imod ham. Er knøsen død, vil vi mindes ham med kærlighed."

"En landstryger, der løber bort fra sit hjem!"

Miss Miggs samstemmede på samme måde som før.

"Han er løbet bort fra sit hjem, min ven, men er ingen landstryger," svarede klejnsmeden sagtmodigt. "Han opførte sig altid godt, gjorde Joe, og var en smuk, mandig karl. Kald ham ikke en landstryger, Martha."

Mrs. Varden hostede – og det samme gjorde Miggs.

"Han gjorde sig umage nok, for at du skulle tænke godt om ham, kan jeg sige dig, Martha," sagde klejnsmeden smilende og strøg sig om hagen. "Ja, det gjorde han. Det forekommer mig, som om det først var i går, at han en aften i Majstangen fulgte mig udenfor og bad mig ikke at tale om, hvorledes man behandlede ham som en dreng – ikke at tale om det herhjemme, mente han, skønt jeg nok husker, at jeg dengang ikke forstod ham. 'Og hvorledes har miss Dolly det, sir?' sagde Joe," fortsatte klejnsmeden, idet han sørgmodig tænkte tilbage på det. "Ak, stakkels Joe!"

"Nå, det må jeg sige!" udbrød Miggs, "du min Gud og skabermand!"

"Hvad er der nu på færde?" sagde Gabriel og vendte sig pludselig om imod hende.

"Om ikke miss Dolly græder, så tårerne triller ned ad hendes kinder!" sagde pigen, idet hun bukkede sig for at se hende i ansigtet. "Å madam, å herre! Jeg har fået sådan en forskrækkelse," sagde den følsomme ungmø, idet hun trykkede

hånden mod siden for at standse sit hjertes banken, "at man kan slå mig over ende med en pennefjer."

Efter at have kastet miss Miggs et blik, som om han ønskede, at han bare havde en pennefjer ved hånden, så klejnsmeden med store øjne på Dolly, idet hun ilede bort, ledsaget af den deltagende tjenestepige, hvorpå han vendte sig om mod sin kone og stammende spurgte: "Er Dolly syg? Har jeg gjort noget? Er det min skyld?"

"Din skyld!" udbrød mrs. Varden i en bebrejdende tone. "Nå – du gjorde bedst i at skynde dig bort."

"Hvad har jeg gjort?" sagde den stakkels Gabriel, "det var en aftale, at mr. Edwards navn aldrig måtte nævnes, og jeg har jo ikke talt om ham, har jeg vel?"

Mrs. Varden svarede kun, at han var utålelig, og ilede bort efter de andre. Den ulykkelige klejnsmed bandt skærfet om sig, stak kården ved siden, satte huen på og gik.

"Jeg er vel ikke mester i min eksercits," mumlede han, "men jeg kommer dog bedre fra det end fra dette her. Ethvert menneske er kommet til verden i et eller andet øjemed; min bestemmelse synes at være at få alle fruentimmer til at græde uden at ville det. Det er temmelig hårdt!"

Men førend han var kommet til enden af gaden, havde han glemt det og skred af sted med et strålende ansigt, idet han nikkede til naboerne og udøste sine venlige hilsener ligesom en mild forårsregn.

42

De kongelige østlondonske frivillige tog sig glimrende ud den dag; med klingende spil og flyvende faner formerede de linjer, firkanter, cirkler, trekanter og Gud ved hvad og udførte et uhyre antal indviklede evolutioner, og ved alt dette spillede sergent Varden en fremragende rolle. Efter at have givet de skønneste prøver på deres krigerske dygtighed ved dette militære skuespil, marcherede de i stolt procession til Chelsea og gjorde sig til gode i værtshusene der i nærheden, indtil det blev mørkt. Derpå kaldte trommerne dem igen sammen, og under Hs. Majestæts undersåtters hurraråb vendte de tilbage til det sted, hvorfra de var kommet.

Hjemmarchen gik noget langsomt på grund af visse korporalers usoldatermæssige opførsel. Disse herrer, som var vant til stillesiddende arbejde i deres private liv og ikke kunne styre sig, når de en gang imellem kom ud, slog nemlig adskillige ruder ind med deres bajonetter og gjorde det nødvendigt for den kommanderende officer at overgive dem til en stærk vagt, som de af og til sloges med undervejs. Klokken blev derfor ni, inden klejnsmeden kom hjem. I nærheden af hans dør holdt en hyrevogn, og idet han gik forbi den, så Haredale ud ad vinduet og kaldte på ham.

"Det er dejligt at se Dem, sir," sagde klejnsmeden, idet han trådte hen til ham, "men jeg havde dog hellere set, at De var gået indenfor end blevet herude."

"Der er ingen hjemme, ser jeg," svarede Haredale; "og desuden ønskede jeg at gøre så lidt opsigt som muligt."

"Hm!" mumlede klejnsmeden, idet han så op og ned ad sit hus; "formodentlig gået med Simon Tappertit til denne hersens dejlige filial."

Haredale opfordrede ham til at sætte sig op i vognen og, hvis han ikke var træt eller længtes efter at komme hjem, at køre et stykke vej med ham, for at de kunne snakke lidt sammen. Gabriel modtog gerne indbydelsen, og kusken satte sig derpå op på bukken og kørte.

"Varden," sagde Haredale efter en minuts ophold, "De vil forbavses, når De hører mit ærinde; det vil forekomme Dem meget mærkeligt."

"Jeg tvivler ikke om, at det er meget fornuftigt, og at der er god mening i det, sir," svarede klejnsmeden, "det ville ikke ligne Dem andet. Er De nylig kommet tilbage til byen?"

"Først for en halv time siden."

"Og De har intet hørt om Barnaby eller hans moder?" spurgte klejnsmeden tvivlende. "Å, De skal ikke ryste på hovedet, sir. Det var spildt ulejlighed; det frygtede jeg straks for. De udtømte alle tænkelige midler til at opdage dem, straks da de var taget bort. At begynde igen efter så lang tid er håbløst, – aldeles håbløst."

"Men hvor er de?" svarede han utålmodigt, "hvor kan de være? De må dog være et sted på jordens overflade."

"Gud må vide det," svarede klejnsmeden; "mange, som jeg har kendt, og som færdedes på jorden for fem år siden, hviler nu under grønsværen. Og verden er stor. Det er et håbløst forsøg. Tro De mig, sir. Opdagelsen af denne hemmelighed lige som af

så mange andre må overlades til tiden, hændelsen og Himlens vilje."

"Varden," sagde Haredale, "min nuværende iver efter at finde dem har en vigtigere grund, end De kan ane. Det er intet tilfældigt indfald; det er ikke en genoplivelse af gamle ønsker, men et alvorligt, højtideligt forsæt. Alle mine tanker og drømme drejer sig om det og fæster det i min hu. Jeg har ingen ro hverken dag eller nat; jeg har ingen fred eller hvile. Jeg forfølges af et spøgelse."

Hans stemme var så forskellig fra dens sædvanlige tone, og hans væsen røbede en sådan spænding, at Gabriel i sin forundring kun kunne sidde og skotte til ham i mørket og forestille sig udtrykket i hans ansigt.

"Forlang ikke," fortsatte Haredale, "at jeg skal forklare mig. Gjorde jeg det, ville De holde mig for et offer for en hæslig indbildning. Det er nok, at det er sådan, og at jeg ikke kan – nej, jeg kan det ikke! – ligge stille i min seng, men må gøre, hvad der må synes Dem ufatteligt."

"Siden hvornår, sir," spurgte klejnsmeden efter et ophold, "er denne uro kommet over Dem?"

Haredale tav nogle øjeblikke og svarede så: "Siden den nat, da vi havde det stærke uvejr. Kort sagt, siden sidste nittende marts."

Som om han frygtede for, at Varden skulle røbe overraskelse eller give sig til at ræsonnere med ham, fortsatte han hastigt:

"De vil tro – jeg ved det – at det er et foster af min fantasi. Måske er det. Men det er intet sygeligt hjernespind; det er en sund åndsvirksomhed, som støtter sig på virkelige tildragelser. De ved, at bohavet endnu står i mrs. Rudges hus, der, lige siden

hun rejste, efter min ordre har været lukket undtagen en gang om ugen, når en gammel naboerske går derind for at skræmme rotterne bort. Jeg er nu på vej dertil."

"I hvilket øjemed?" spurgte klejnsmeden.

"For at tilbringe natten der," svarede han, "og det ikke alene denne nat, men mange nætter. Det er en hemmelighed, som jeg åbenbarer for Dem for det tilfælde, at noget uventet skulle indtræffe. De må ikke undtagen i yderste nødstilfælde komme til mig. Fra det begynder at blive mørkt, og til det atter er blevet lyst, vil jeg opholde mig der. Emma, Deres datter og alle de andre tror, at jeg ikke er i London, hvor jeg heller ikke har været førend nu. Riv dem ikke ud af denne vildfarelse. Dette er det ærinde, jeg har. Jeg ved, at jeg kan sige Dem det, og jeg stoler på, at De ikke vil stille mig flere spørgsmål i dette øjeblik."

Derpå førte han, ligesom for at forandre emnet, den forbavsede klejnsmed tilbage til den aften med røveren fra Majstangen, Edward Chesters udplyndring, mandens senere besøg i mrs. Rudges hus og alle de underlige ting, som havde tildraget sig. Han spurgte ham endog i en ligegyldig tone om mandens højde, hans ansigt, hans figur, om han lignede nogen, som han før havde set – Hugh, f.eks., eller nogen, han tidligere havde kendt – og fremsatte mange andre lignende spørgsmål, som klejnsmeden besvarede så temmelig på lykke og fromme, idet han kun opfattede dem som en list for at fængsle hans opmærksomhed og hindre ham fra at ytre den forbavselse, han følte.

Omsider kom de til hjørnet af den gade, hvor huset lå, og Haredale steg nu ud og lod vognen køre bort.

"Ønsker De at se mig lykkeligt indkvarteret," sagde han, idet han med et mørkt smil vendte sig om imod klejnsmeden, "så må De gerne."

Gabriel, der aldrig havde oplevet noget så forunderligt som dette, fulgte stiltiende med ham ad det smalle fortov. Da de kom til døren, åbnede Haredale den forsigtigt med en nøgle, han havde hos sig, og efter at han igen havde lukket den, da Varden var kommet ind, stod de i det sorteste mørke.

De famlede sig frem, indtil de kom ind i et værelse i stueetagen. Her slog Haredale ild og tændte et lys, som han havde taget med i dette øjemed, og da dets fulde skær nu faldt på ham, så klejnsmeden for første gang, hvor sygelig, bleg og forandret han så ud; hvor mager og udtæret han var; hvor ganske hele hans udseende stemte overens med alle hans sælsomme ytringer undervejs. Det var ikke så unaturligt, at Gabriel oven på det, han havde hørt, nysgerrigt iagttog udtrykket i hans øjne. Det var aldeles roligt og fornuftigt og det i en grad, at han skammede sig over sin forbigående mistanke og, idet Haredale så på ham, sænkede sit blik, som om han frygtede for, at det skulle røbe hans tanker.

"Vil De gå igennem huset?" sagde Haredale og skottede til vinduet, hvis revnede skodder var lukkede og stængede. "Tal sagte."

Der var noget uhyggeligt ved stedet, som ville have gjort det vanskeligt at tale anderledes. Gabriel hviskede: "Ja," og gik ovenpå med ham.

Alt var, ligesom da de sidst havde set det. Der var noget trykkende af mangel på frisk luft, og der hvilede en skummelhed og tunghed over hele stedet, som om langvarig

indespærring havde gjort selve stilheden tungsindig. De simple sengeomhæng og vinduesgardiner var begyndte at falde fra hinanden; støvet lå tykt i deres slattede folder, og fugtigheden havde banet sig vej gennem loft, vægge og gulv. Brædderne knagede under deres fødder, som om de var fortrydelige over dette uvante besøg; rapfodede edderkopper, der blev lamslåede ved skæret af lyset, standsede midt i deres travle løb op og ned ad væggene eller faldt som livløse ned på gulvet; dødningeuret dikkede højt, og rotterne og musene rumsterede bag panelet.

Mens de tog det forfaldne bohave i øjesyn, var det underligt at se, hvor levende det fremmanede dem, det havde tilhørt, og som det fordum havde været fortroligt med. Grip syntes atter at sidde på sin højryggede stol; Barnaby at krybe sammen i sin gamle yndlingskrog ved kaminen; moderen at sidde på sin vante plads og at holde øje med ham ligesom i gamle dage. Selv da de kunne skille disse genstande fra de fantasibilleder, som de fremkaldte, unddrog disse sig dog kun deres syn, men fortsatte at dvæle i nærheden af dem; for da syntes de at lure i skabe og bag døre, rede til at springe frem og pludselig tiltale dem i velkendte toner. De gik ned igen og atter ind i det værelse, de nylig havde forladt. Haredale spændte sin kårde fra sig og lagde den sammen med et par lommepistoler på bordet, hvorpå han sagde til klejnsmeden, at han ville lyse ham ud.

"Dette er et trist sted, sir," sagde Gabriel tøvende: "tør ingen dele Deres nattevagt med Dem?"

Han rystede på hovedet og tilkendegav så tydeligt, at han ønskede at være alene, at Gabriel ikke vovede at gøre indvendinger. I det næste øjeblik stod klejnsmeden ude på gaden, hvorfra han kunne se, at lyset endnu en gang bevægede

sig op ovenpå og kort efter igen kom ned i stuen, hvor det skinnede klart gennem sprækkerne i skodderne.

Har et menneske nogen sinde været forvirret og fortumlet i hovedet, så var det klejnsmeden den aften. Selv da han sad lunt og godt ved sin egen arne lige over for sin kone i natkappe og nattrøje og ved siden af Dolly, der var i den mest fortryllende negligé og sad og krøllede sig og smilede, som om hun aldrig i sit liv havde grædt eller nogen sinde kunne græde – selv da kunne han, med Toby foran sig og piben i munden, mens Miggs (skønt dette måske ikke havde så meget at sige) var ved at falde i søvn i baggrunden, ikke ganske blive sin forundring og uro kvit. Og således også i hans drømme – stadig så han Haredale, udtæret og kummerfuld, i det ensomme hus lyttende efter enhver lyd, der rørte sig, mens lyset skinnede gennem sprækkerne, indtil dagen bragte det til at blegne og gjorde ende på hans ensomme vagt.

43

Den følgende morgen bragte ikke ro i klejnsmedens tanker, lige så lidt som den næste eller mange flere. Ofte gik han, når aftenen var faldet på, ind i gaden og fæstede sine øjne på det velkendte hus, og hver gang han gjorde det, kunne han være sikker på at se det ensomme lys skinne gennem sprækkerne i vinduesskoddet, mens alting indenfor var stille, lydløst, glædeløst som i en grav. Da han nødig ville forspilde Haredales velvilje ved at overtræde hans forbud, vovede han aldrig at banke på døren eller på nogen måde at tilkendegive sin nærværelse. Men så ofte som en levende deltagelse og nysgerrighed drog ham hen til stedet – og det var ikke sjældent – var lyset der altid.

Havde han kunnet vide, hvad der foregik indenfor, ville kundskaben om dette dog ikke have givet ham nøglen til den gådefulde vagt. Ved tusmørkets komme lukkede Haredale sig inde, og ved daggry gik han ud. Han udeblev aldrig nogen aften, kom og gik altid alene og forandrede aldrig sit program i mindste måde.

Det var på følgende måde, at han holdt vagt. Når det begyndte at blive mørkt, gik han ind i huset på samme måde, som da klejnsmeden havde ledsaget ham, tændte lys, vandrede gennem værelserne og undersøgte dem omhyggeligt. Når det var gjort, vendte han tilbage til værelset nede i stueetagen, lagde sin kårde og sine pistoler på bordet og blev siddende der indtil om morgenen.

Han havde i almindelighed en bog hos sig og prøvede ofte på at læse i den, men kunne ikke fæste sine øjne eller tanker ved den fem minutter i træk. Den mindste larm udenfor opfangedes af hans øre; et fodtrin på fortovet syntes at få hans hjerte til at banke.

I disse lange, ensomme timer savnede han dog ikke forfriskning, idet han i almindelighed medtog noget smørrebrød og en lille flaske vin. Vinen fortyndede han med en mængde vand og drak den i feberhede drag, som om hans hals var helt tørret ind, hvorimod han aldrig nød så meget som en krumme brød.

Hvis denne frivillige opofrelse af søvn og bekvemmelighed, således som klejnsmeden efter moden overvejelse var tilbøjelig til at tro, havde sit udspring fra en overtroisk forventning om virkeliggørelsen af en drøm eller et syn, der stod i forbindelse med den tildragelse, han i så mange år havde ruget over, og hvis han ventede en eller anden spøgelsesagtig gæst, som var på færde, når folk lå og sov i deres senge, røbede han dog intet spor af frygt eller vaklen. Hans alvorlige træk udtrykte den ubøjeligste viljekraft; hans bryn var sammentrukne og hans læber pressede mod hinanden af et fast og urokkeligt forsæt; og når han fo'r op ved en larm og lyttede, var det ikke frygten, men håbet, der drev ham, og idet han greb sin kårde, som om timen endelig var kommet, holdt han den i sin fast knyttede hånd, mens han med tindrende øjne og ivrige blikke hørte efter, indtil lyden omsider døde bort.

Disse skuffelser var talrige, da næsten enhver lyd fremkaldte dem, men hans standhaftighed rokkedes ikke. Hver nat var han

på sin post som den samme alvorlige, årvågne skildvagt, men natten gik, og dagen gryede, og atter måtte han holde vagt.

Således gik det i flere uger; han havde lejet sig et logi i Vauxhall, hvor han tilbragte dagen og hvilede sig, og derfra tog han i almindelighed til vands fra Westminster til London Bridge for at undgå de travle gader.

En aften kort før tusmørke gik han som sædvanlig langs med flodbredden i den hensigt at gå gennem Westminster Hall til Palace Yard og der, som han plejede, at tage med en båd til London Bridge. Omkring parlamentshusene havde der samlet sig en stor mængde mennesker, som så på medlemmerne, idet de kom og gik, og gav deres bifald eller mishag luft på en temmelig støjende måde, lige som det nu kunne falde sig. Mens han banede sig vej gennem denne trængsel, hørte han et gange Intet-Pavedømme-råbet, som de fleste allerede var blevet temmelig vante til, men da han kun lidet ænsede dette og opdagede, at lediggængerne hørte til de laveste klasser, tænkte han ikke videre over det, men gik ligegyldig sin gang.

I Westminster Hall var der mange små klynger og grupper af mennesker, hvoraf nogle få så op på det prægtige loft og på aftenens dæmrende lys, som farvet af den nedgående sol strømmede på skrå ind ad de små vinduer og lidt efter lidt blev mere dunkle, indtil det opslugtes af det tætte mørke nedenfor. Andre, støjende fodgængere, håndværkere, der gik hjem fra arbejde, ilede hurtigt af sted, idet de vakte ekkoet med deres stemmer og snart formørkede den lille dør i det fjerne, når de gik ud på gaden på den anden side; atter andre vandrede under ivrige samtaler om politiske eller private emner langsomt frem og tilbage med øjnene fæstede på gulvet og syntes, efter deres

stillinger at dømme, at være lutter opmærksomhed. Hist sloges en halv snes unger og opførte et sandt Babel i luften; her skred en enlig mand, halvt skriver, halvt tigger, frem og tilbage med sultens modfaldenhed i miner og holdning; tæt forbi ham for en bydreng, idet han svingede med sin kurv og splintrede selve loftsbjælkerne med sin skingrende fløjten, mens en mere forsigtig skoledreng på halvvejen stak sin bold i lommen og skottede til oppasseren, der kom anstigende langt borte. Det var på den tid af aftenen, da det, når man lukker øjnene og atter åbner dem, synes, som om en times mørke har samlet sig på et sekund. Det glatslidte, af fodtrin tilstøvede flisegulv opfordrede endnu de høje mure til uophørligt at gentage føddernes slæben og trampen, undtagen når en tung dør blev lukket med et smæld, der rungede som et tordenskrald gennem bygningen og druknede enhver anden lyd.

Haredale, der kun havde kastet et blik på de af disse grupper, der var ham nærmest, og det endda på en måde, som vidnede om, at hans tanker var andetsteds, var næsten kommet helt igennem hallen, da to personer foran ham vakte hans opmærksomhed. Den ene af disse, en sirligt klædt herre, havde en spanskrørsstok i hånden og svingede flot med den, mens den anden, en underdanig, krybende, slesk skikkelse, lånte øre til, hvad han sagde – af og til selv lod et beskedent ord falde – og gned sig, med skuldrene trukket helt op til ørene, ydmygt i hænderne eller svarede enkelte gange med en bøjning af hovedet, en mellemting mellem et bifaldende nik og et meget ærbødigt buk.

I og for sig var der intet synderlig mærkværdigt ved dette par, for at en slavisk natur kryber for et sæt smukke klæder og en

spanskrørsstok, for ikke at tale om forgyldte eller forsølvede embedsstave, er jo noget ganske almindeligt. Men der var dog noget ved den velklædte mand og ligeledes ved den anden, som fremkaldte en ingenlunde behagelig følelse hos Haredale. Han blev stående og ville være trådt til side og gået sin vej, men i samme øjeblik vendte de to andre sig hurtigt om og stødte imod ham, førend han kunne undgå dem.

Den sirligt klædte herre med spanskrørsstokken lettede på hatten og var allerede begyndt på en undskyldning, som Haredale lige så hastigt var begyndt at svare på for derpå at gå sin vej, da han pludselig standsede og udbrød:

"Haredale! Det er minsandten et mærkeligt tilfælde!"

"Det er det," svarede han utålmodigt; "ja en –"

"Kære ven," udbrød den anden og holdt ham tilbage, "hvorfor et sådant hastværk? Vent en minut, Haredale, for gammelt bekendtskabs skyld."

"Jeg må skynde mig," sagde han. "Ingen af os har søgt dette møde. Lad det derfor være kort. Far vel!"

"Fy, fy," svarede sir John – for ham var det – "hvor stædig! Vi talte netop om Dem. Deres navn var på mine læber – De hørte mig måske nævne det? Ikke? Det gør mig ondt. Det gør mig virkelig ondt. – Kender De vor ven her, Haredale? Det er i sandhed et højst mærkeligt møde."

Vennen, der åbenbart ikke var i sit es, havde taget sig den frihed at trykke sir Johns arm og give ham andre tydelige vink om, at han ønskede at undgå denne forestilling; men da dette ingenlunde passede i sir Johns kram, lod han, som om han aldeles ikke mærkede disse tavse indvendinger, og strakte,

mens han talte, sin hånd hen imod ham for endnu mere at henvende opmærksomheden på ham.

Vennen havde derfor intet andet valg end at sætte det venligste ansigt op, han kunne, og gøre et forekommende buk, da Haredale fæstede sine øjne på ham. Da han så, at han var genkendt, rakte han sin hånd frem med et forlegent og kejtet væsen, som ikke blev bedre ved, at den blev hånligt afvist.

"Mr. Gashford!" sagde Haredale koldt, "det er altså, som jeg har hørt. De har ombyttet mørket med lyset og hader dem, hvis meninger De tidligere delte, med en renegats hele bitterhed. De er en pryd for enhver sag, sir. Jeg ønsker den, De for øjeblikket hylder, til lykke med den erobring, den har gjort."

Sekretæren gned sig i hænderne og bukkede, som om han ville afvæbne sin modstander ved at ydmyge sig for ham. Chester udbrød igen med en sjæleglad mine: "Nå, det må jeg sige, det er virkelig et højst mærkeligt møde!" og tog sig med sin sædvanlige fatning en pris tobak.

"Mr. Haredale," sagde Gashford, idet han listede sig til at løfte øjnene i vejret og atter sænkede dem, da de mødte den andens faste blik, "er sikkert alt for samvittighedsfuld, hæderlig og mandig til at underlægge en ærlig forandring af meninger uværdige bevæggrunde, selv om den skulle indeholde en tvivl om dem, han selv nærer. Mr. Haredale er alt for retfærdig, ædelmodig og klarsynet i moralsk henseende til –"

"Nå, sir," sagde han med et spydigt smil, da han mærkede, at sekretæren tav, "De ville have sagt –"

Gashford trak spagfærdigt på skuldrene, så atter ned mod gulvet og tav.

"Lad os dog," tog sir John i dette pinlige øjeblik til orde, "lad os dog et øjeblik tænke lidt nærmere over, hvor mærkeligt dette møde i virkeligheden er. Tilgiv, bedste Haredale, men jeg tror ikke, at det står rigtig klart for Dem, hvor underligt dette sammentræf er. Her står vi, uden foregående aftale eller overenskomst, tre gamle skolekammerater, i Westminster Hall, tre gamle kostgængere fra et ualmindelig kedeligt og skummelt seminarium i St. Omer, hvor I to, da I som katolikker nødvendigvis måtte opdrages uden for England, fik jeres dannelse, og hvor jeg, som den gang var en lovende ung protestant, var blevet sendt hen for at lære det franske tungemål af en indfødt pariser."

"Føj til denne mærkelighed, sir John," sagde Haredale, "at nogle af disse lovende protestanter i dette øjeblik forener sig i denne bygning for at fratage os den mageløse og uhørte rettighed at lære vore børn at læse og skrive – her – i dette land, hvor tusinder af os årligt træder i jeres tjeneste, og for hvis frihed mangfoldige af os lader vort liv i blodige slag udenlands, og at andre af jer, i et antal af flere tusinde, som jeg hører, af dette menneske Gashford forledes til at regne alle af vor tro for ulve og rovdyr. Føj endvidere hertil den omstændighed, at dette menneske lever i et samfund, viser sig ved højlys dag på gaden – holder hovedet oprejst, havde jeg nær sagt, men det gør han dog ikke – og det vil være mærkeligt, højst mærkeligt, det indrømmer jeg."

"Åh, De er streng imod vor ven," svarede sir John med et bestikkende smil. "De er virkelig meget streng imod vor ven!"

"Lad ham kun blive ved, sir John," sagde Gashford og famlede med sine handsker. "Jeg kan bære over med meget, sir John. Jeg

beæres med Deres gode mening og kan undvære mr. Haredales. Mr. Haredale lider under straffelovene, og jeg kan ikke vente mig hans velvilje."

"De har så meget af min velvilje, sir," svarede Haredale med et bittert blik på den tredje deltager i deres samtale, "at det glæder mig at se Dem i så godt selskab. De er begge i Dem selv kvintessensen af Deres store forening."

"Nej, det tager De fejl i," sagde sir John i sin mest forekommende tone. "Der gør De Dem skyldig i en vildfarelse – hvilket er meget påfaldende for en så forsigtig og nøjeregnende mand som De, min kære Haredale. Jeg hører ikke til foreningen; jeg har en umådelig agtelse for dens medlemmer, men jeg hører ikke til den, skønt min samvittighed ganske vist gør mig til en modstander af, at der indrømmes katolikkerne lettelser. Jeg holder det for min pligt at være det. Det er en meget sørgelig nødvendighed, som koster mig en bitter kamp. – Vil De ikke prøve denne tobak? Hvis De ikke har noget imod en svag tilsætning af en meget mild parfume, vil De finde den udmærket."

"Jeg beder Dem om forladelse, sir John," sagde Haredale, idet han afslog tilbuddet med en bevægelse med hånden, "fordi jeg har henregnet Dem blandt de beskedne redskaber, der falder lige i øjnene og kan ses af alle. Jeg burde have vist Deres geni mere retfærdighed. Mænd med Deres evner intrigerer i hemmelighed og sikkerhed og overlader de farlige poster til de dårligere hoveder."

"Gør for alt i verden ingen undskyldninger," svarede sir John i en sukkersød tone; "gamle venner som De og jeg kan dog vel tillade sig nogle friheder; ellers stod pokker i det."

Gashford, der hele tiden havde været meget urolig, men ikke set en eneste gang op, vendte sig nu om mod sir John og mumlede noget om, at han måtte gå, da mylord ventede på ham.

"Vær De ganske rolig, sir," sagde Haredale; "jeg vil anbefale mig, så har De ikke nødig at genere Dem," hvilket han også var i færd med uden videre omstændigheder at gøre, da han i det samme standsedes af en summen og mumlen i den øverste ende af hallen, og idet han vendte sig om i denne retning, så han lord George Gordon komme, omringet af en mængde mennesker.

Der lå et hemmeligt triumferende udtryk i de to partifællers ansigt, skønt det viste sig på en højst forskellig måde, og som tilskyndede Haredale til ikke at vige for denne fører, men at blive stående, mens han gik forbi. Han rettede sig i sin fulde højde, lagde hænderne på ryggen og så til med et stolt og hånligt blik, mens lord George langsomt nærmede sig det sted, hvor de stod.

Han havde først for et øjeblik siden forladt underhuset og var gået lige ned i hallen for, således som han havde for skik, at bringe underretning om, hvad der den aften var blevet sagt om papisterne; hvilke petitioner der var blevet overrakt til fordel for dem; hvem der havde understøttet dem; hvornår lovforslaget ville blive fremlagt, og hvornår det ville være tilrådeligt, at de selv overbragte deres store petition. Alt dette meddelte han sine omgivelser med lydelig røst og med mange uklædelige fagter. De, som var ham nærmest, udvekslede meninger og udstødte trusler og mishagsytringer; de, som var uden for trængslen, råbte: "Stille!" eller: "Af vejen!" eller trængte sig ind på de andre

for med magt at skaffe sig plads, og således kom de myldrende mellem hinanden uden spor af orden, som en folkemængde plejer at gøre.

Da de var kommet ganske tæt hen til det sted, hvor sekretæren, sir John og Haredale stod, vendte lord George sig om, og efter nogle yderst heftige og meget usammenhængende ord sluttede han med den sædvanlige frase og med at udbringe et tredobbelt hurra. Mens denne opfordring blev modtaget med stærk tilslutning, friede han sig ud af vrimlen og trådte hen til Gashford. Da både denne og sir John var godt kendte af folkeskaren, veg den tilbage og lod de fire stå alene.

"Mr. Haredale, lord George," sagde sir John, som så, at adelsmanden kastede et spørgende blik på ham. "Desværre en katolsk herre – ja desværre en katolik – men en agtet bekendt af mig og tidligere også af mr. Gashford. Min kære Haredale, dette er lord George Gordon."

"Jeg ville have vidst det, selv om jeg ikke havde kendt Hans Herlighed af udseende," sagde Haredale. "Jeg håber, at der kun er en mand i England, som, når han taler til en uvidende og ophidset folkemængde, kan omtale en talrig klasse af sine medborgere i et så fornærmeligt sprog som det, jeg nylig har hørt. Skam Dem, mylord, skam Dem!"

"Jeg kan ikke tale med Dem, sir," svarede lord George med høj stemme, idet han forvirret og heftig slog ud med hånden, "vi har intet tilfælles."

"Vi har meget tilfælles – mange ting – alt, hvad den Almægtige har skænket os," sagde Haredale, "og alene kærligheden til Deres næste, mylord, for ikke at sige simpel menneskeforstand og simpel velanstændighed, burde lære Dem

at afholde Dem fra sådant. Om også alle disse mennesker i dette øjeblik havde våben i deres hænder, således som de har dem i deres hoveder, ville jeg dog ikke forlade dette sted uden at sige Dem, at De vanærer Deres stilling."

"Jeg hører ikke på Dem, sir," svarede lorden, "jeg kan ikke høre på Dem. Det er mig ligegyldigt, hvad De siger. Svar ham ikke, Gashford;" for sekretæren havde ladet, som om han ønskede at tage til genmæle; "jeg kan ikke holde samkvem med afgudsdyrkere."

Med disse ord så han på sir John, der løftede hænderne og øjenbrynene i vejret, som om han beklagede Haredales heftighed og smilede af beundring for mængden og dens fører.

"*Han* svarer!" udbrød Haredale. "Hør en gang, mylord. Kender De denne mand?"

Lord George svarede ved at lægge sin hånd på sin underdanige sekretærs skulder og betragte ham med et tillidsfuldt smil.

"Denne mand," sagde Haredale og målte ham fra øverst til nederst, "som i sin barndom var en tyv og fra den tid og indtil nu har været en slavisk, falsk og krybende skurk; denne mand, der, mens han snor sig gennem livet, sårer de hænder, han slikker, og bider dem, han logrer for; denne snyltegæst, der aldrig har vidst, hvad ære, sanddruhed eller mod ville sige; som røvede sin velgørers datter hendes dyd og ægtede hende for at knuse hendes hjerte med sin grusomhed og brutalitet; denne usselryg, der har klynket uden for køkkenvinduerne for at få en krumme brød og tigget om kobberskillinger ved dørene til vore kapeller; denne troens apostel, hvis ømme samvittighed ikke

kan udholde synet af de altre, hvor han blev offentligt revset for sit lastefulde liv – kender De denne mand, mylord?"

"Nej, hør – De er virkelig meget, meget slem mod vor ven!" udbrød sir John.

"Lad kun mr. Haredale blive ved," sagde Gashford, på hvis hæslige ansigt sveden under denne tale var brudt frem som våde pletter; "jeg ænser ham ikke, sir John; hans ord er mig lige så ligegyldige som mylord; når han håner mylord, således som De har hørt, sir John, hvorledes kan jeg da håbe at gå fri?"

"Er det ikke nok, mylord," fortsatte Haredale, "at jeg, der er en lige så hæderlig mand som De, kun har fået lov til at beholde min ejendom ved et fif, som staten ser igennem fingre med, på grund af disse strenge love, og at vi ikke tør undervise vor ungdom i skolerne i de almindelige grundsætninger om ret og uret; men skal vi også bagvaskes og trædes på nakken af mænd som ham? Det er den rette mand til at føre Deres intet-pavedømme råb an, mylord. Fy, fy!"

Den forblindede adelsmand havde mere end en gang skottet til sir John lige som for at spørge, om der var noget sandt i disse beskyldninger mod Gashford, og sir John havde lige så ofte med et blik eller et skuldertræk tydeligt svaret: "Nej, Gud bevares." I den samme højrøstede tone og med det samme sælsomme væsen som før sagde han nu:

"Jeg har intet at sige til svar og ønsker ikke at høre mere. Jeg beder Dem skåne mig for Deres meninger og disse personlige angreb. Jeg lader mig ikke skræmme fra at opfylde min pligt mod mit fædreland og mine landsmænd af sådanne forsøg, hvad enten De udgår fra udsendinge fra paven eller ikke, det forsikrer jeg Dem. Kom, Gashford."

De var imidlertid gåede nogle få skridt og stod nu ved hallens dør, ad hvilken de gik ud sammen. Uden at tage afsked bøjede Haredale af til den i nærheden værende trappe, som førte ned til floden, hvor han prajede den eneste færgemand, der endnu lå der.

Men menneskesværmen, hvoraf de forreste havde hørt hvert ord, lord George havde sagt, og blandt hvilken der hurtigt havde bredt sig det rygte, at den fremmede var en papist, der bød ham trods, fordi han forsvarede den folkelige sag, strømmede ud hulter til bulter og drev adelsmanden, hans sekretær og sir John foran sig, så at det så ud, som om de gik i spidsen for den, stimlede sammen ved det øverste af trappen, hvor Haredale ventede, til båden blev klar, og blev stående der, således, at han havde en lille fri plet for sig selv.

Disse mennesker var imidlertid ikke tavse, skønt de ikke gjorde noget. Først hørtes en utydelig mumlen iblandt dem, så var der et par, der hyssede, og til sidst brød en almindelig mishagsstorm løs. Derpå råbte en stemme: "Ned med papisterne!" hvilket blev modtaget med et temmelig almindeligt hurra, men ikke andet. Efter et øjebliks havblik råbte en mand: "Sten ham!" en anden: "Giv ham en dukkert!" en tredje med stentorstemme: "Intet pavedømme!" Dette yndlingsråb gentog de øvrige, og flokken, der kunne være en to hundrede mand stærk, istemte et almindeligt brøl.

Haredale havde stået rolig på det øverste trin, indtil de gjorde denne demonstration; men da så han sig om med et hånligt blik og gik langsomt ned ad trappen. Han var allerede kommet båden temmelig nær, da Gashford ligesom tilfældigvis vendte sig om, og straks efter slyngede en hånd blandt mængden en

stor sten, der traf Haredale i hovedet og fik ham til at rave som en drukken mand.

Blodet strømmede ud af såret og dryppede ned på hans kjole, øjeblikkelig vendte han sig om, fo'r op ad trappen med en dristighed og heftighed, som bragte dem til at vige tilbage, og spurgte:

"Hvem gjorde det? Vis mig den mand, som sårede mig?"

Ikke en sjæl rørte sig, undtagen nogle af de bageste, som luskede over på den anden side af gaden og gav sig udseende af at være ligegyldige tilskuere.

"Hvem gjorde det?" gentog han. "Vis mig den mand, som gjorde det. Var det dig, din hund? Det var din gerning, om end ikke din hånd. Jeg kender dig."

Med disse ord styrtede han sig over Gashford og kastede ham til jorden. Der opstod en pludselig bevægelse blandt mængden, og nogle lagde hånd på ham, men hans kårde fo'r ud af skeden, og de veg atter tilbage.

"Mylord – sir John –" råbte han, "træk en af Dem, – De er ansvarlige for dette overfald, og jeg holder mig til Dem. Træk, hvis De er gentlemen."

Dermed slog han sir John over brystet med sin flade klinge og stillede sig med glødende åsyn og lynende øjne en garde, ene lige over for dem alle.

Et øjeblik – det var kun et rent forsvindende nu – foregik der en sådan forandring med sir Johns glatte ansigt, som ingen nogen sinde før havde set hos ham. I det næste øjeblik trådte han frem og lagde sin ene hånd på Haredales arm, mens han med den anden søgte at berolige mængden.

"Kære ven, min gode Haredale, Deres hidsighed gør Dem blind – det er meget naturligt, ganske naturligt – men De kender ikke ven fra fjende."

"Jeg kender dem alle, sir, jeg kan meget godt skelne –" svarede han, næsten ude af sig selv af raseri. "Sir John, mylord – hører De mig? Er De krystere?"

"Hold op, sir," sagde en mand, der trængte sig frem og med venskabelig voldsomhed skød ham hen mod trappen, "hold op med disse spørgsmål. Gå for Guds skyld Deres vej. Hvad kan De udrette mod de mange her? Og i næste gade er der mange flere, som straks vil være her –" De begyndte virkelig allerede at strømme til, mens han sagde disse ord, "- kommer det til et slagsmål, bliver De straks svimmel af det sår, De har fået. Træk Dem tilbage, eller, tro mig, De bliver værre mishandlet, end De ville blive, om hvert mandfolk i denne mængde var et fruentimmer og det en blodig Mary oven i købet. Skynd Dem, sir, skynd Dem, så hurtigt De kan."

Haredale, der begyndte at føle sig mat og afmægtig, indså, hvor fornuftigt dette råd var, og gik med sin ukendte vens bistand ned ad trappen. John Grueby – for ham var det – hjalp ham i båden, og idet han gav den et skub, som sendte den en tredive fod ud i floden, bød han færgemanden ro til som en ægte brite, hvorpå han gik op igen lige så roligt, som om han nylig var kommet i land.

Pøbelsværmen syntes i begyndelsen ligesom at have lyst til at straffe denne indblanding, men da John så ud til at være usædvanlig stærk og koldblodig og desuden bar lord Georges liberi, betænkte den sig og nøjedes med at sende en hagl af små kastevåben efter båden, der dog alle faldt uskadelige i vandet;

for den var imidlertid kommet fri af broen og skød som en pil midt ned ad strømmen.

Efter denne morskab begyndte de at give dørene på private huse nogle protestantiske spark, slå lygter i stykker og overfalde nogle enkelte konstabler; men da det kort efter hed, at der var gået bud efter en afdeling af hestgarden, smurte de i største fart haser, så at gaden blev tom.

44

Da mængden skiltes og opløst i tilfældige klynger drev bort i forskellige retninger, blev der dog en mand tilbage på skuepladsen for de nylig stedfundne uroligheder. Denne mand var Gashford, som, forslået af sit fald og endnu mere såret af den ydmygelse, han havde lidt, og den blottelse, han havde været offer for, hinkede omkring, mens han udstødte forbandelser og trusler om hævn.

Det var ikke sekretærens vane at spilde sin harme i ord. Mens han gav sin frådende ondskab luft i disse udgydelser, holdt han stadig øje med to mænd, som, efter at de var forsvundet med de øvrige, så snart der blev slået alarm, siden var vendt tilbage og nu sås i måneskinnet ikke ret langt borte, mens de gik frem og tilbage og talte sammen.

Han gjorde intet skridt hen mod dem, men ventede tålmodigt på den mørke side af gaden, indtil de var blevet kede af at drive omkring og gik bort. Da fulgte han dem, men i nogen afstand, idet han stadig holdt dem i sigte, men uden at synes at have dette til hensigt eller at blive set af dem.

De gik op forbi St. Martins-kirken gennem St. Giles til Tottenham Court Road, bag hvilken der, på den vestlige side, den gang fandtes et sted ved navn Green Lanes. Det var et afsides sted, ikke af den mest udvalgte slags, som førte ud til markerne. Store dynger aske; stillestående pytter, tilgroede med groft græs og andemad; forfaldne stenter og opretstående pæle, der var levninger af nedrevne plankeværker, og som

truede enhver uagtsom fodgænger med deres krumme og rustne søm, dannede hovedtrækkene i landskabet. Et æsel eller en ussel hest, der stod tøjret hist og her og nippede af det grove, vantrevne græs, svarede godt til omgivelserne, og hvis husene ikke allerede havde gjort det, ville de have fortalt, hvor fattige de folk var, som boede i de nærliggende, faldefærdige hytter, og hvor dumdristigt det ville være af enhver, der havde penge hos sig eller var ordentligt klædt, at gå denne vej alene, undtagen ved dagens lys.

Fattigfolk har, lige så vel som de rige, deres egne lyster og smagsbegreber. Nogle af disse boliger var forsynet med småtårne, på andre var der malet blinde vinduer på de hensmuldrende mure; på en var der opsat en efterligning af et ur på et faldefærdigt, fire fod højt tårn, der skjulte skorstenspiben; på den lille plet jord uden for hver af dem var der en simpel bænk eller et lysthus. Befolkningen handlede med ben, klude, glasskår, gamle hjul, fugle og hunde. Disse på forskellige måder sammenhobede sager fyldte haverne, og idet de udbredte en duft, som ikke var af den behageligste natur, i luften, opfyldte de den desuden med gøen, skrig og hyl.

Til dette tilflugtssted fulgte sekretæren de to mænd, og her så han dem ty ind i et af de dårligste huse, der kun indeholdt et værelse, og det endda et ganske lille rum. Han tøvede udenfor, indtil lyden af deres stemmer, der forenede sig i en skurrende sang, overbeviste ham om, at de holdt sig lystige, hvorpå han ved hjælp af et vaklende bræt, der lå over grøften foran døren, nærmede sig og bankede på.

"Mr. Gashford!" sagde den mand, der lukkede op, idet han med tydelig forundring tog piben af munden. "Hvem kunne

have drømt om en sådan ære! Kom indenfor, mr. Gashford, kom indenfor, sir."

Gashford trængte ikke til at nødes, men trådte ind med en nedladende mine. Der var ild på den rustne kaminrist (for skønt det allerede var temmelig langt ud på foråret, var det dog koldt om aftenen), og på en bænk ved siden af den sad Hugh og røg tobak. Dennis satte en stol, hans eneste, hen til sekretæren foran arnestedet og tog atter plads på den bænk, han havde forladt, da han var stået op for at lukke gæsten ind.

"Hvad er der nu på færde, mr. Gashford?" spurgte han, idet han atter stak piben i munden og skelede til ham. "Nogen ny ordre fra hovedkvarteret? Skal vi til at begynde? Hvad er det?"

"Å intet, intet," svarede sekretæren med et venligt nik. "men vi har dog brudt isen. Vi havde en skærmydsel i dag, ikke sandt, Dennis?"

"Den var også kun meget lille," brummede bøddelen, "ikke nær nok for mig."

"Og heller ikke for mig!" råbte Hugh. "Lad os få noget, som der er liv i – som der er liv i, gode herre. Ha, ha, ha!"

"Hvad, I vil dog vel ikke," sagde sekretæren med et fælt udtryk i sit ansigt og i sin blideste tone, "have noget, som – som der var død i?"

"Hvorfor ikke?" svarede Hugh. "Jeg lystrer kun kommando og bryder mig om ingenting."

"Jeg lige så," brølede Dennis.

"Brave folk," sagde sekretæren med en så præstelig stemme, som om han roste dem for en ualmindelig tapper og højmodig gerning, "men det er sandt –" og her standsede han og varmede

sine hænder, indtil han pludselig så op, "- hvem mon det var, som i dag kastede den sten?"

Dennis hostede og rystede på hovedet, som om han ville sige: "Ja, det er rigtignok en gåde!"

Hugh sad og røg uden at sige et ord.

"Det var godt gjort," sagde sekretæren og varmede igen sine hænder. "Jeg gad nok se den mand."

"Virkelig?" sagde Dennis efter at have set ham i ansigtet for at være vis på, at det var hans alvor. "Kunne De virkelig have lyst til at se den mand, mr. Gashford?"

"Ja, det kan jeg ikke nægte."

"Nå, så Gud velsigne Dem," sagde bøddelen med en hæs latter, idet han med sin pibe pegede på Hugh, "der sidder han. Der er manden. Min sæl og salighed, mr. Gashford," tilføjede han hviskende, idet han flyttede sin skammel tæt hen til ham og puffede til ham med sin albue, "det er en interessant karl! Man må holde lige så fast på ham som på en ægte bulbider. Havde jeg ikke været i dag, havde han i det næste minut slået denne hersens katolik til jorden og sat et oprør i scene."

"Og hvorfor ikke?" udbrød Hugh gnaven. "Hvad kan alle disse opsættelser nytte til? Man skal smede, mens jernet er varmt, det er nu en gang mit valgsprog."

"Ja," svarede Dennis, idet han med en slags medynk med sin vens ungdommelige uskyld rystede på hovedet, "men sæt nu, at jernet ikke er varmt, kammerat? Man må først have fået folks blod i kog, før man slår til, og sat dem i det rigtige humør. I dag var der ikke nok til at ophidse dem, forstår De. Havde De måttet råde, havde De fordærvet den hele spøg og bragt undergang over os alle."

"Dennis har fuldkommen ret," sagde sekretæren slesk. "Han har aldeles sikkert ret. Dennis kender verden nøje."

"Det burde jeg i det mindste, mr. Gashford; når man husker på, at jeg har ekspederet så mange mennesker ud af den, hvad?" grinede bøddelen, idet han hviskede disse ord frem bag sin hånd.

Sekretæren lo så hjerteligt over dette indfald, som Dennis kunne ønske sig det, og da han holdt op, sagde han til Hugh:

"Dennis hylder den samme politik som jeg, som De måske lagde mærke til. De så f.eks., hvorledes jeg faldt, da jeg blev angrebet. Jeg gjorde ingen modstand. Jeg gjorde intet for at fremkalde optøjer. Gud bevare mig vel!"

"Nej, Guds død og pine!" råbte Dennis med en skoggerlatter. "De lagde Dem ganske roligt, mr. Gashford, og ganske fladt oven i købet. Det er ude med mr. Gashford, tænkte jeg ved mig selv! Aldrig har jeg set et menneske, der var liv i, ligge mere rolig og fladt, end De gjorde i dag. Det er en hård hals at have med at gøre, denne hersens papist; det er vist."

Mens Dennis brølede af latter og vendte sine rynkede øjne mod Hugh, der ligeledes lo af fuld hals, kunne sekretærens ansigt have afgivet et studium til et portræt af Djævelen. Han blev siddende ganske stille, indtil de atter var blevet alvorlige, og sagde så, idet han så sig om:

"Vi har det så godt her, så udmærket godt, Dennis, at hvis mylord ikke udtrykkelig havde ønsket, at jeg skulle spise til aften med ham, og jeg derfor snart må bort, kunne jeg let lade mig friste til at blive her så længe, at det næppe ville være rådeligt at gå hjem. Jeg er ganske rigtigt, som De troede, kommet i et lille ærinde, der er meget smigrende for Dem. Det

er nemlig dette – hvis vi skulle nødsages til – og det kan man jo aldrig vide, ser De – det er en meget omskiftelig verden, vi leve i –"

"Det må De nok sige, mr. Gashford," afbrød bøddelen ham med et alvorligt nik. "Alle de omskiftelser, jeg har oplevet med hensyn til dette liv, alle de uventede ting, jeg har set indtræffe! – Ak, du min Gud!" Og i erkendelsen af, at emnet var alt for omfattende til at kunne udtrykkes med ord, dampede han atter væk af sin pibe og tilkendegav resten ved sit minespil.

"Jeg siger," fortsatte sekretæren i en langsom, højtidelig tone, "at man aldrig kan vide, hvad der kan ske; og skulle vi nødes til mod vor vilje at tage vor tilflugt til voldsomheder, vil mylord – der har lidt skrækkeligt i dag, for så vidt ord kunne krænke ham – af hensyn til, at jeg har anbefalet jer begge som gode og trofaste, over enhver tvivl og mistanke ophøjede mænd – overdrage jer to det behagelige hverv at tugte denne Haredale. I kan gøre, hvad I vil, med ham og hans, når I kun ingen nåde og barmhjertighed viser og ikke lader to bjælker i hans hus blive siddende således, som bygmesteren har sammenføjet dem. I kan plyndre det, brænde det, gøre alt med det; men det må jævnes med jorden, og han og enhver, der hører ham til, gøres så husvilde som nyfødte børn, der er blevet sat ud af deres mødre. Forstår I mig?" sagde Gashford, idet han standsede og trykkede sine hænder let mod hinanden.

"Om vi forstår Dem?" udbrød Hugh. "De taler tydeligt nok. Det er evige løjer!"

"Jeg vidste nok, at De ville synes om det," sagde Gashford og trykkede hans hånd; "jeg tænkte det nok. God nat! De må ikke rejse Dem, Dennis; jeg vil helst finde vej alene. Jeg får måske

oftere lejlighed til at besøge Dem, og det er så behageligt at gå og komme uden at forstyrre Dem. Jeg kan meget godt finde vej. God nat!"

Han var borte og havde lukket døren efter sig. De så på hinanden og nikkede bifaldende. Dennis rørte op i ilden.

"Det er der dog lidt mening i," sagde han.

"Ja vel," råbte Hugh, "det kan jeg lide!"

"Jeg har hørt sige om mr. Gashford," sagde bøddelen tankefuldt, "at han har en forbavsende hukommelse og en vidunderlig fasthed – at han aldrig glemmer og aldrig tilgiver. Lad os drikke hans skål!"

Heri var Hugh straks enig og hældte intet af drikken på gulvet, førend han drak denne skål, og de tømte et bredfuldt bæger for sekretæren som en mand efter deres hjerte.

45

Mens de sletteste menneskers sletteste lidenskaber således arbejdede i mørket, og religionens kåbe, der blev taget på for at skjule de største afskyeligheder, truede med at blive et ligklæde for alt godt og fredeligt i samfundet, indtraf der en omstændighed, som atter forandrede to personers stilling, om hvilke denne fortælling længe har tiet, og som den nu må vende tilbage til.

I en lille engelsk købstad, hvis indbyggere ernærede sig ved deres hænders gerning, idet de flettede og tilberedte strå til hatte og andre klædningsstykker og prydelser af dette stof, tilbragte Barnaby og hans moder deres dage, skjult under et påtaget navn og i en stille fattigdom, der ikke kendte til nogen forandring eller glæde, og kun til få andre sorger end et evindeligt slid og slæb for det daglige brød. Deres tarvelige hytte havde ikke set nogen fremmed fod, siden de for fem år tilbage havde søgt ly under dens tag, lige så lidt som de i al denne tid havde holdt samkvem med den verden, de var flygtet bort fra. At arbejde i fred og hellige sin stakkels søn sit arbejde og sit liv var alt, hvad enken attråede. Kan det menneske, som nages af en hemmelig sorg, nogen sinde siges at være lykkeligt, så var hun det nu. Ro, hengivelse i skæbnen og hendes levende kærlighed til ham, der trængte så højligt til den, udgjorde hendes stille glæders lille kreds, og så længe den forblev ubrudt, var hun tilfreds.

For Barnaby var tiden gået som en stormvind. Solen var hver dag gået op og ned i alle de mange år uden at brede noget klarere glimt af fornuft i hans sjæl; intet daggry havde afløst hans lange, mørke nat. Undertiden sad han – ofte hele dage ud i ét – på en lav bænk ved skorstenen eller uden for hyttens dør, ivrigt beskæftiget med sit arbejde – for han havde lært den kunst, hans moder udøvede – og lyttede, Gud hjælpe ham, til de fortællinger, som hun gentog for derved lige som at lokke ham til at blive i hendes nærhed. Han kunne aldrig huske disse småhistorier; fortællingen fra i går var ny igen for ham dagen efter; men i øjeblikket syntes han godt om dem, og når han havde det sind, holdt han sig tålmodig inden døre og hørte som et lille barn på hendes eventyr, mens han arbejdede ufortrødent fra solens opgang, til det blev for mørkt til at se.

Til andre tider – og da var deres ringe fortjeneste knap tilstrækkelig til at skaffe dem selv den tarveligste føde – kunne han gå rundt, fra dagen brød frem, og indtil tusmørket forvandledes til nat. Kun få der på stedet, selv iblandt børnene, kunne være ledige, og han havde ingen kammerater, der passede til ham. Ikke mange ville have kunnet holde ud med ham på hans udflugter, om der så havde været en hel legion. Men en snes løsgående hunde, der tilhørte naboerne, gjorde samme nytte. Med et par af disse eller undertiden med et halvt dusin, der gøede i hælene på ham, drog han ud på en eller anden lang ekspedition, som medtog hele dagen, og skønt hundene ved hjemkomsten om aftenen var halte og ømme i fødderne og næsten ødelagte af anstrengelsen, var Barnaby dog atter ved solens opgang oppe og på færde med nogle andre ledsagere af samme klasse, med hvilke han da vendte tilbage på

samme måde. I alle disse ture deltog Grip stadig i sin lille kurv på sin herres ryg, og når de drog af sted i smukt vejr og godt humør, gøede ingen hund stærkere end ravnen.

Deres adspredelser på disse udflugter var beskedne nok. En skive brød og en bid kød med en slurk vand til af en bæk eller kilde var alt, hvad de nød. Barnabys fornøjelse var at gå, løbe og springe, til han blev træt, og derpå ligge i det høje græs eller ved siden af en kornager eller også i skyggen af et eller andet højt træ og se på de lette skyer, mens de svævede hen under himmelens blå hvælving, og lytte til lærken, når den slog sine herlige triller. Der var blomster at plukke – højrøde valmuer, fine skovhyacinter, kodrivere og vilde roser. Der var fugle at se på og fisk, myrer, orme, harer eller kaniner, idet de fo'r tværs over den fjerne skovsti og forsvandt; millioner af levende ting at interessere sig for og ligge og vente på og klappe i hænderne ad og råbe efter, når de var forsvundet. I mangel af disse, eller når de kedede ham, var der det lystige solskin at forfølge, mens det sneg sig på skrå mellem træernes grene og blade og skjulte sig – dybt, dybt inde imellem hulninger – ligesom en sølvklar dam, hvor gyngende grene syntes at lege og bade sig; den søde duft, som sommerluften førte med sig fra bønne- og kløvermarkerne; vellugten af vådt løv eller mos; svajende træer og stedse vekslende skygger. Når disse eller nogen af dem trættede eller fristede ham til i et overmål af velbehag at lukke øjnene, så kom søvnen midt iblandt alle disse herligheder, mens lune vinde mumlede som musik i hans øren, og alle omgivelserne smeltede sammen i en eneste dejlig drøm.

Deres hytte – for stort andet var den ikke – lå i udkanten af byen, et kort stykke fra landevejen, men på et afsides sted, som

kun nogle enkelte fodgængere kom forbi, lige meget hvilken tid af året det var. Der hørte et lille stykke havejord til den, som Barnaby, når lysten kom over ham, puslede med og holdt i orden. Inden og uden døre arbejdede hans moder for dem begge, og hagl, regn, sne eller solskin var uden forskel for hende.

Skønt så langt borte fra skuepladsen for hendes tidligere liv og med så liden tanke eller håb om oftere at få den at se, syntes hun dog at nære en underlig længsel efter at få at vide, hvad der foregik i den travle verden. Enhver gammel avis, hver stump af en efterretning fra London greb hun ivrigt. Den spænding, de bragte, var ikke af nogen behagelig natur; for i sådanne øjeblikke røbede hendes væsen den mest levende ængstelse og frygt, men den svækkedes aldrig. Da og på stormfulde vinteraftener, når det blæste stærkt og lydeligt, kom det gamle udtryk frem i hendes ansigt, og hun fik ikke sjældent et anfald af skælven ligesom et menneske, der har feber. Men Barnaby havde ikke meget øje for dette, og ved at gøre vold på sig selv genvandt hun i almindelighed sin sædvanlige fatning, førend forandringen havde vakt hans opmærksomhed.

Grip var ingenlunde noget ørkesløst eller unyttigt medlem af den tarvelige husstand. Dels som følge af Barnabys afretning og dels ved at bruge en for dens slægt almindelig selvundervisning og bruge sin iagttagelsesgave af yderste evne havde den tilegnet sig en grad af kløgt, der gjorde den omtalt i mange miles omkreds. Dens talegaver og forbavsende kunststykker var et stående emne, og da mange kom for at se den vidunderlige ravn, og ingen lod dens bestræbelser uden løn – altså, når den nedlod sig til at producere sig, hvilket ikke altid var tilfældet; for

geniet er jo lunefuldt – udgjorde dens fortjeneste et ikke uvigtigt bidrag til den fælles kasse. Og fuglen syntes selv meget godt at kende sit værd; for skønt den i Barnabys og hans moders nærværelse var fuldkommen fri og utvungen, iagttog den over for publikum en forbavsende gravitet og nedlod sig aldrig til andre frivillige kunstydelser end at bide gadedrengene i benene – en idræt, som den syntes rigtig godt om – en gang imellem at tage livet af en høne eller to og æde det foder, der var tiltænkt naboernes hunde, af hvilke selv de modigste nærede en stor respekt og skræk for den.

Således var tiden svundet, uden at der var hændt noget, som havde kunnet forstyrre eller forandre deres vante levemåde, da de en sommeraften i juni måned opholdt sig i deres lille have og udhvilede sig efter dagens anstrengelser. Enkens arbejde lå endnu på hendes skød eller strøet rundt omkring hende på jorden, og Barnaby stod og støttede sig på sin spade, mens han stirrede på den gyldne glans i vest og sang sagte ved sig selv.

"En herlig aften, moder! Havde vi bare nogle få pletter af det guld, der er stablet op derhenne på himmelen, klingrende i vore lommer, ville vi være rige for livstid."

"Vi har det bedre, som vi nu har det," svarede enken med et roligt smil. "Lad os være nøjsomme, så trænger vi ikke til det og har ikke nødig at ønske os det, om det så lå og glimrede for vore fødder."

"Ja," sagde Barnaby, mens han med korslagte arme støttede sig på sin spade og længselsfuldt iagttog solnedgangen, "det kan nu være godt nok, moder; men guld er en god ting at eje. Jeg ville ønske, at jeg vidste, hvor jeg skulle finde det. Grip og jeg kunne udrette meget med guld, det kan du være vis på."

"Hvad ville du så gøre?" spurgte hun.

"Åh, en hel mængde ting. Vi ville gå smukt klædte – du og jeg, mener jeg, ikke Grip – holde heste, hunde, bære brogede bånd og fjer, ikke arbejde mere og leve godt og mageligt. Åh, vi skulle nok finde brug for det, og det en brug, vi ville have godt af. Gid jeg dog vidste, hvor der lå guld nedgravet. Hvor skulle jeg ikke arbejde for at få det op af jorden igen!"

"Du ved ikke," sagde hans moder, idet hun stod op og lagde sin hånd på hans skulder, "hvad mennesker har gjort for at vinde det, og hvorledes de for sent har opdaget, at det glimrer stærkest i afstand og bliver helt mat og glansløst, når det kommer mellem hænder."

"Ja, ja, det siger du, det tror du nu," svarede han, idet han stadig så ivrigt i den samme retning, "men jeg kunne godt alligevel have lyst til at prøve det."

"Ser du ikke," sagde hun, "hvor rødt det er? Intet har så mange blodpletter på sig som guld. Sky det. Ingen har så stor årsag til at hade det som vi. Tænk ikke engang på det, min kære dreng. Det har bragt så mange sorger og lidelser over dit og mit hoved, som kun få har oplevet, og som jeg ønsker til Gud, at kun få må komme til at opleve. Jeg ville hellere, at vi var døde og lå i vore grave, end at du nogen sinde skulle komme til at elske det."

Et øjeblik vendte Barnaby sig om og stirrede på hende med forundring. Idet han derpå fra den røde himmel så ned på den røde plet på sit håndled, som om han ville sammenligne dem, syntes han at ville stille hende et alvorligt spørgsmål, da en ny genstand fængslede hans ustadige opmærksomhed og bragte ham til ganske at glemme sin hensigt.

Det var en mand med støvede fødder og klæder, der stod barhovedet bag ved den hæk, som skilte deres plet have fra stien, og bøjede sig lidt forover, som om han søgte at blande sig i deres samtale og ventede på, at turen til at tale skulle komme til ham. Hans ansigt var ligeledes vendt mod solen, men lyset, som faldt på det, viste, at han var blind og ikke så den.

"Guds velsignelse over disse stemmer!" sagde den vejfarende. "Jeg føler aftenens skønhed mere levende, når jeg hører dem. De er som mine øjne for mig. Vil De ikke tale igen og glæde en fattig vandringsmands hjerte?"

"Har De ingen vejviser?" spurgte enken efter et øjebliks ophold.

"Kun den der," svarede han og pegede med sin stok hen mod solen, "og undertiden en mildere en om aftenen, men nu er den ikke fremme."

"Har De rejst langt?"

"En lang og besværlig vej," svarede vandringsmanden, idet han rystede på hovedet. "En meget møjsommelig vej. Jeg stødte nylig med min stok mod spanden ved Deres brønd – vær så god at give mig en drik vand, frue."

"Hvorfor kalder De mig frue?" spurgte hun, "jeg er lige så fattig som De."

"Deres tale er blid og venlig, og deraf dømmer jeg," svarede manden, "det groveste hvergarn og de fineste silketøjer er ens for mig, når jeg ikke kan komme til at røre ved dem. Jeg kan ikke dømme om Dem efter Deres klædedragt."

"Kom denne vej," sagde Barnaby, der var gået ud af havelågen og nu stod tæt ved siden af ham. "Læg Deres hånd i min. De er

blind og altid i mørke, hvad? Er De bange i mørke? Ser De store skarer af ansigter nu? Griner og pludrer de?"

"Ak," svarede den anden, "jeg ser ingenting. Hverken vågen eller i søvne ser jeg noget."

Barnaby så nysgerrigt på hans øjne og rørte ved dem med sine fingre ligesom et nyfigent barn og førte ham derpå hen til huset.

"De er kommet langvejs fra," sagde enken, idet hun mødte ham i døren. "Hvorledes har De kunnet finde vej så langt?"

"Vanen og nødvendigheden er gode læremestre, siger man jo – de allerbedste," svarede den blinde, idet han satte sig på den stol, Barnaby havde ført ham hen til og lagde sin hat og stok på det røde murstensgulv. "Gid hverken De eller Deres søn må komme til at gå i skole hos dem. De er strenge herrer."

"Og De er oven i købet kommet bort fra vejen," sagde enken i en medlidende tone.

"Måske, måske," svarede den blinde med et suk og dog tillige med ligesom et smil på sit ansigt; "det kan være rimeligt nok. Vejvisere og milepæle er stumme for mig. Så meget mere takker jeg Dem for denne hvile og denne vederkvægende drik."

Med disse ord satte han kruset til munden. Vandet var klart, koldt og perlende, men dog ikke efter hans smag, eller også var hans tørst ikke synderlig stor; for han vædede kun sine læber og satte derpå kruset fra sig igen.

I en lang rem om hans hals hang en slags rejsetaske eller pose til at bære fødemidler i. Enken satte noget ost og brød for ham, men han takkede og sagde, at gode mennesker allerede en gang den dag havde givet ham at spise, og at han ikke var sulten. Da

han havde givet enken dette svar, åbnede han sin pose og fremtog nogle få pence, som syntes at være dens hele indhold.

"Tør jeg være så dristig at bede Dem, som har Deres syn, om at købe brød for disse til mig på min vandring?" sagde han, idet han vendte sig om mod det sted, hvor Barnaby stod og så til. "Himlens velsignelse over de unge ben, der vil røre sig for at tjene en hjælpeløs, blind mand!"

Barnaby så på sin moder, som nikkede bifaldende, og i det næste øjeblik var han borte for at udføre sit barmhjertige ærinde. Den blinde sad og lyttede med opmærksomt åsyn, længe efter at lyden af de forsvindende fodtrin ikke mere kunne høres af enken, og sagde derpå pludselig i en helt forandret tone:

"Der findes forskellige grader og arter af blindhed, enke. Der er f.eks. den ægteskabelige blindhed, som De måske selv kender af erfaringen; den er en slags forsætlig og frivillig blindhed. Så er der partiblindheden, madam, der er lige som en gal tyrs blindhed midt iblandt et regiment soldater i røde munderinger. Og der er ungdommens blinde tillid, der er lige som kattekillingernes blindhed, førend de har fået øjnene op for verden, og der er den legemlige blindhed, som jeg, meget imod min vilje, afgiver et slående eksempel på. Foruden disse er der den sjælelige blindhed, som vi ser en prøve på hos Deres interessante søn, og som undertiden har sine lyse øjeblikke, så man ikke tør stole på den som et fuldkomment mørke. Jeg har derfor taget mig den frihed at skaffe ham ud af huset for en kort tid, mens De og jeg taler et par ord med hinanden, og da denne forsigtighed skyldes min hensynsfuldhed over for Dem selv, ved jeg, at De vil have mig undskyldt."

Efter at han med mange underlige fagter havde holdt dette foredrag, trak han en flad lerflaske op af lommen, og idet han tog proppen mellem tænderne, blandede han sit krus vand med en rigelig tilsætning af flaskens indhold. Han tømte høfligt kruset på hendes og damernes sundhed og smækkede velbehageligt med læberne, idet han satte det tomt fra sig.

"Jeg er en verdensborger, madam," sagde den blinde og proppede igen sin flaske til, "og hvis jeg synes at opføre mig noget frit, så er det nu engang verdens måde. De undrer Dem over, hvem jeg er, madam, og hvad der har ført mig hertil. Mit kendskab til den menneskelige natur leder mig til denne slutning, uden at jeg har øjne nødig til at se de bevægelser i Deres sjæl, som afmaler sig i Deres træk. Jeg skal straks tilfredsstille Deres nysgerrighed, madam, på øjeblikket."

Dermed slog han sin flaske på dens brede ryg, og efter atter at have gemt den i lommen lagde han benene over kors, foldede hænderne og satte sig til rette på stolen, førend han gik videre.

Forandringen i hans væsen kom så uventet, snedigheden og uforskammetheden i hans opførsel forstærkedes så meget ved hans tilstand – for vi er vant til hos dem, der har mistet en menneskelig sans, at se noget næsten guddommeligt i dens sted – og denne forvandling vakte en sådan frygt hos hende, at hun ikke kunne bringe et ord over sine læber. Efter, som det lod, at have ventet på et ord eller et svar, men ventet forgæves, fortsatte den fremmede:

"Madam, mit navn er Stagg. En af mine venner, som i de sidste fem år mange gange har ønsket sig æren af en sammenkomst med Dem, har pålagt mig at gøre Dem min opvartning. Det ville være mig kært, om jeg turde hviske Dem

denne gentlemans navn i øret. – Guds død, madam, er De døv? Hører De ikke, at jeg siger, at det ville være mig kært, om jeg turde hviske Dem min vens navn i øret?"

"Det har De ikke nødig at gentage," sagde enken med en kvalt hulken; "jeg ser kun alt for godt, fra hvem De kommer."

"Men som en mand af ære, madam," sagde den blinde og slog sig for brystet, "hvis kreditiver ikke tør drages i tvivl, tager jeg mig den frihed at sige, at jeg vil nævne denne gentlemans navn. Ja, ja," tilføjede han, idet han syntes med sit skarpe øre at opfange endog bevægelsen af hendes hånd, "men ikke højt. Med Deres tilladelse, madam, udbeder jeg mig den gunst at turde hviske til Dem."

Hun gik hen til ham og bukkede sig. Han mumlede hende et ord i øret, og idet hun vred sine hænder gik hun som en vanvittig op og ned ad gulvet. Med den største ro tog den blinde atter sin flaske frem, blandede sig igen et glas, gemte flasken lige som før og fulgte hende stiltiende med sit ansigt, idet han fra tid til anden tog sig en slurk.

"De er langsom i Deres tale, enke," sagde han efter nogen tids forløb, idet han holdt op at drikke, "vi bliver nødt til at snakke sammen i Deres søns nærværelse."

"Hvad vil De, at jeg skal gøre?" svarede hun, "hvad forlanger De af mig?"

"Vi er fattige, enke, vi er fattige," svarede han, idet han strakte sin højre hånd ud og gned sig i den med tommelfingeren.

"Fattige!" udbrød hun, "hvad er jeg da?"

"Sammenligninger er en ubehagelig ting," svarede den blinde. "Jeg ved det ikke, jeg bryder mig ikke om det. Jeg siger,

at vi er fattige. Min vens omstændigheder er mådelige, og det samme er mine. Vi må have, hvad der tilkommer os, enke, eller også må vi have vederlag. Men det ved De lige så godt som jeg, og derfor er det overflødigt at tale om det."

Endnu gik hun vildt op og ned ad gulvet. Omsider blev hun pludselig stående foran ham og sagde:

"Er han her i nærheden?"

"Ja, tæt herved."

"Så er jeg ødelagt."

"Åh nej, enke," sagde den blinde roligt; "kun fundet. Skal jeg hente ham?"

"Ikke for alt i verden!" svarede hun med en gysen.

"Meget vel," sagde han, idet han atter lagde benene over kors, for han havde ladet, som om han ville rejse sig og gå hen til døren. "Som De behager, enke. Hans nærværelse er ikke nødvendig, det ved jeg. Men både han og jeg må leve; for at leve, må vi spise og drikke; for at kunne spise og drikke, må vi have penge. Jeg siger ikke mere."

"Ved De, hvor fattig og trængende jeg er?" bemærkede hun. "Jeg tror næppe, at De ved eller kan vide det. Havde De øjne og kunne se Dem om i denne usle hytte, ville De have medlidenhed med mig. O, lad Deres hjerte formildes af Deres egen lidelse, ven, og hav nogen medlidenhed med min."

Den blinde knipsede med fingrene, idet han svarede:

"Vedkommer ikke sagen, madam, vedkommer ikke sagen. Jeg har det blødeste hjerte af verden, men det kan jeg ikke leve af. Mangen en mand, som lever nok så godt af en blød hjerne, ville finde et hjerte med den samme egenskab som en stor ulempe. Men hør, hvad jeg har at sige. Dette her er en

forretningssag, som ikke har noget med følelser og sympatier at gøre. Som fælles ven ønsker jeg at ordne den på en tilfredsstillende måde, hvis det er muligt, og sagen står således: Hvis De nu virkelig er så fattig, som De siger, så er det Deres egen skyld. De har venner, som i nødstilfælde altid er rede til at komme Dem til hjælp. Min ven er i en mere forladt og nødlidende stilling end de fleste, og da De og han er forenede i en fælles sag, venter han naturligvis, at De vil hjælpe ham. I lang tid har han haft kost og logi hos mig (for jeg har, som jeg nylig sagde, et blødt hjerte), og jeg billiger ganske denne opfattelse. De har altid haft tag over hovedet. Han derimod har altid været en flygtning. De har haft Deres søn til at trøste og understøtte Dem. Han har slet ingen haft. Fordelene bør ikke alle sammen være på den ene side. I to sejler i båd sammen, og vi må fordele ballasten en smule ligeligere."

Hun var i færd med at ville tale, men han standsede hende og fortsatte:

"Den eneste måde, dette kan ske på, er ved en gang imellem at yde min ven en lille understøttelse, og det er det, jeg råder Dem til. Han bærer ikke nag til Dem, madam, det ved jeg. Selv om De mere end en gang har været hård imod ham og så at sige kastet ham på døren, tror jeg dog, at han endnu har så meget til overs for Dem, at han selv om De nu skuffede ham, ville tage sig af Deres søn og gøre en mand af ham."

Han lagde et stærkt eftertryk på disse sidste ord, og tav ligesom for at afvente, hvilket indtryk de ville gøre. Men hun svarede kun med tårer.

"Det er en vakker knøs," sagde den blinde tankefuldt, "brugbar til mange ting, og han har ikke noget imod at komme

ud og se sig lidt om i verden, hvis jeg skal dømme af, hvad jeg hørte af hans samtale med Dem i aften. – Nå, min ven trænger, kort sagt, hårdt til tyve pund. De, som kan give slip på en fast, årlig indtægt, må også kunne skaffe ham denne sum. Det er skade, at vi må ulejlige Dem. De synes at have det så rart her, at det nok er så meget værd at få lov til at blive her i ro og fred. Tyve pund, enke, er et beskedent forlangende. De ved, hvor De kan henvende Dem om dem; den næste post vil bringe Dem dem. – Tyve pund!"

Hun ville igen til at svare ham, men han standsede hende atter.

"Overil Dem ikke; De kunne komme til at angre det. Tænk lidt over sagen. Tyve pund – af andre folks penge – hvor let! Overvej det vel; jeg har ikke hastværk. Natten nærmer sig, og selv om jeg ikke lægger mig til hvile her, går jeg dog ikke langt bort. Tyve pund! Overvej det i tyve minutter, madam; tag en minut til hvert pund; det er en rimelig tid. Jeg vil imidlertid gå lidt ud i luften, som er så mild og behagelig her."

Med disse ord famlede han sig frem hen til døren og tog sin stol med. Efter at han derpå havde sat sig ind under en tæt kaprifolieranke og strakt sine ben tværs over dørtærsklen, så at ingen uden hans vidende kunne gå ind eller ud, tog han pibe, flintesten, stål og fyrtønde op af lommen og gav sig til at ryge. Det var en yndig, mild aften på den tid af året, da tusmørket er allersmukkest. Idet han nu og da standsede for at lade tobaksrøgen hvirvle langsomt bort og indåndede blomsternes vellugt, sad han der i al magelighed – som om hytten var hans egen, og han hele sit liv havde haft uindskrænket rådighed over den – og ventede på enkens svar og Barnabys tilbagekomst.

46

Da Barnaby kom tilbage med brødet, lod det til, at synet af den fromme, gamle pilgrim, der røg sin pibe og gjorde sig det mageligt, overraskede endog ham, og det så meget mere, som denne værdige person, i stedet for at gemme brødet i sin taske som en sjælden og dyr artikel, kastede det ligegyldigt hen på bordet og, idet han tog sin flaske frem, bad ham sætte sig ned og drikke.

"For jeg fører en hjertestyrkning med mig, som De ser," sagde han. "Smag på det. Er det godt?"

"Ja," svarede Barnaby, som fik vand i øjnene og kom til at hoste af den stærke drik.

"Drik lidt mere," sagde den blinde; "Vær ikke bange for det. Det er ikke ofte, De smager sådan noget, vel?"

"Ofte!" udbrød Barnaby. "Aldrig!"

"For fattig?" svarede den blinde med et suk. "Ja. Det er slemt. Deres moder, den stakkels sjæl, ville være lykkeligere, hvis hun var rigere, Barnaby."

"Det er netop det, jeg siger – jeg sagde hende det, lige førend De kom i aften, mens alt det guld var på himlen," sagde Barnaby, idet han flyttede sin stol nærmere hen til ham og så ham ivrigt i ansigtet. "Sig mig, er der noget middel til at blive rig, som jeg kunne lære?"

"Noget middel? Hundrede!"

"Ja så, ja så!" svarede han, "er det sandt? Hvad er det for nogle? – Nej, moder, det er for din skyld, jeg spørger om det,

ikke for min – kun for din skyld. Hvad er det for nogle?"

Den blinde vendte sit ansigt, på hvilket der spillede et triumferende smil, hen mod det sted, hvor enken stod i den største fortvivlelse, og svarede:

"Ja, de findes ikke af hjemmefødninger, min gode ven."

"Af hjemmefødninger!" udbrød Barnaby og rykkede ham i ærmet, "men jeg er ingen hjemmefødning. Det tager De fejl i. Jeg er ofte ude, førend solen er stået op, og kommer først hjem, når den er gået ned. Jeg er langt inde i skoven, førend dagen har nået de skyggefulde steder, og er der ofte, når den klare måne titter ned mellem grenene og ser på den anden måne, som bor i vandet. På mine vandringer søger jeg i græsset og mosset efter nogle af de små skillinger, som hun arbejder så strengt og plejer at fælde så mange tårer for. Når jeg ligger og sover i skyggen, drømmer jeg om dem, drømmer, at jeg graver guldet op i store bunker, spejder ud, hvor det ligger skjult under buskene, og ser det tindre ligesom dugdråberne imellem bladene, men jeg finder det aldrig. Sig mig, hvor det er. Jeg vil drage derhen, om rejsen så skulle vare et helt år, da jeg ved, at hun vil blive gladere, når jeg kom hjem igen og havde noget deraf med. Tal igen. Jeg kunne høre på Dem, om De så talte hele natten."

Den blinde fo'r med hånden let hen over den stakkels fyrs ansigt, og da han opdagede, at hans albuer var fast plantede mod bordet, at hans hage hvilede på begge hans hænder, at han bøjede sig forover, og at hans hele væsen røbede den højeste grad af interesse og spænding, tav han et minut, som om han ville, at enken rigtig skulle lægge mærke til alt dette, og svarede derpå:

"Det findes i verden, min kække Barnaby, i den lystige verden, ikke på sådanne ensomme steder som dem, hvor De tilbringer Deres tid, men hvor der er mange mennesker og støj og tummel."

"Godt, godt!" udbrød Barnaby og gned sig i hænderne. "Ja, det holder jeg af! Og Grip holder også af det. Det er noget for os begge. Det er prægtigt!"

"- den slags steder," sagde den blinde, "som en ung fyr synes om, og hvor en god søn kan udrette mere for sin moder og sig selv med i en måned, end han kunne udrette her hele sit liv igennem – det vil sige, indser De nok, når han havde en ven og nogen til at råde sig."

"Hører du, moder?" råbte Barnaby, idet han henrykt vendte sig om mod hende. "Kom ikke og fortæl mig, at vi ikke skulle ænse det, om det også lå og glimrede for vore fødder. Hvorfor ænser vi det nu så meget? Hvorfor slider og slæber du fra morgen til aften?"

"Meget rigtigt," sagde den blinde, "meget rigtigt. Kan De ikke svare, enke? Har De," tilføjede han langsomt, "endnu ikke taget Deres beslutning?"

"Lad mig tale i enrum med Dem," svarede hun.

"Læg Deres hånd på mit ærme," sagde Stagg og rejste sig fra bordet, "og før mig, hvor hen De vil. Frisk mod, kække Barnaby. Vi ville tale nærmere om det; jeg synes godt om Dem. Bliv her, til jeg kommer tilbage. Nå, enke!"

Hun ledte ham ud ad døren og ud i den lille have, hvor de blev stående.

"De er en duelig agent," sagde hun halvt åndeløs, "og repræsenterer den mand godt, der har sendt Dem herhen."

"Det skal jeg fortælle ham, at De har sagt," svarede Stagg. "Han har agtelse for Dem og vil om muligt sætte endnu større pris på mig, fordi De har rost mig. Vi må have, hvad der tilkommer os."

"Hvad der tilkommer Dem! Ved De," sagde hun, "at et ord af mig –"

"Hvorfor standser De?" spurgte den blinde roligt efter et langt ophold, "om jeg ved, at et ord af Dem kunne stille min ven i sidste position af livets dans? Jo, det ved jeg. Hvad gør det til sagen? Det ord vil aldrig blive udtalt."

"Er De vis på det?"

"Fuldkommen – så vis, at jeg ikke er kommet for at drøfte det spørgsmål. Jeg siger, at vi må have, hvad der tilkommer os, eller også må De købe Dem fri for os. Hold fast på det punkt, eller lad mig vende tilbage til min unge ven; for jeg har fattet interesse for knøsen og ønsker at sætte ham i stand til at gøre sin lykke. Bah! De behøver ikke at tale," tilføjede han hastigt; "jeg ved, hvad De vil sige; De har allerede en gang hentydet til det. Om jeg ingen følelse har for Dem, fordi jeg er blind? Nej, jeg har ikke. Hvorfor vil De forlange, at jeg, fordi jeg vandrer i mørke, skal være bedre end mennesker, der har deres syn – hvorfor skulle jeg det? Åbenbarer Guds hånd sig mere i, at jeg ingen øjne har, end i, at De har to? Det er ikke andet end hykleri, når I godtfolk korser jer, når en blind lyver, stjæler eller røver; ja naturligvis, det er langt værre af ham, der knap kan friste livet med de få halvpence, der kastes til ham i Jeres travle gader, end af jer, som kan se og arbejde og ikke er afhængige af verdens barmhjertighed. Forbandede være I! I, som har fem sanser, tør synde, når I vil; vi, som kun har fire og mangler den

vigtigste, vi skal leve af vor ulykke og være moralske. Således er de riges barmhjertighed og retfærdighed mod de fattige overalt i verden!"

Da han havde sagt disse ord, tav han et øjeblik og opfangede lyden af penge, som klingrede i hendes hånd.

"Nå," udbrød han, idet han pludselig igen antog sin tidligere tone. "Det skulle dog have nogen virkning. Til sagen, enke!"

"Svar mig først på et spørgsmål," svarede hun. "De siger, at han er her i nærheden. Har han forladt London?"

"Når han er her i nærheden, skulle det synes, som om han havde det," svarede den blinde.

"For altid? De ved det."

"Ja, for altid. Sagen er, enke, at det kunne have haft ubehagelige følger, hvis han havde opholdt sig der længere. Af den grund er han taget bort derfra."

"Hør efter," sagde enken, idet hun talte nogle penge op på en bænk ved siden af dem. "Tæl!"

"Seks," sagde den blinde, der havde lyttet opmærksomt, "ikke flere?"

"Det er alt, hvad jeg har sparet sammen i fem år," svarede hun, "seks guineas."

Han rakte hånden ud efter et af pengestykkerne, følte omhyggeligt på det, tog det mellem tænderne, lod det klingre på bænken og tilkendegav hende med et nik, at hun skulle blive ved.

"De er blevet skrabet sammen og lagt til side for det tilfælde, at sygdom eller død skulle adskille min søn og mig. De er blevet købt med sult, strengt arbejde og mange savn. Kan De tage dem – så gør det, men på det vilkår, at De øjeblikkelig forlader dette

sted og ikke mere går ind i stuen, hvor han sidder og venter på Dem."

"Seks guineas," sagde den blinde og rystede på hovedet, "selv om de er nok så fuldvægtige, er dog meget langt fra tyve pund, enke."

"For at skaffe en sådan sum må jeg, som De ved, skrive til en fjern egn af landet. Til dét og til at få svar, må jeg have tid."

"To dage?" sagde Stagg.

"Mere."

"Fire dage?"

"En uge. Kom igen i dag otte dage til samme tid, men nærm Dem ikke huset. Vent ved hjørnet af gyden."

"Og der træffer jeg Dem naturligvis," sagde den blinde med en snedig mine.

"Hvor skal jeg ty hen? Er det ikke nok, at De har gjort mig til en tigger, og at jeg har ofret alle mine surt sammenskrabede sparepenge for at bevare dette hjem?"

"Hm," sagde den blinde efter at have tænkt sig lidt om. "Stil mig med ansigtet mod det punkt, De har nævnt, og midt på vejen. Er det stedet?"

"Ja."

"I dag otte dage ved solens nedgang. Tænk på ham derinde. – For denne gang god nat."

Hun gav ham intet svar, og han ventede heller ikke på noget. Han gik langsomt sin vej, idet han nu og da drejede hovedet og standsede for at lytte, som om han var nysgerrig efter at vide, om nogen fulgte ham. Aftenens skygger blev tættere og tættere, og snart var han forsvundet i mørket. Men først da han havde tilbagelagt den hele gyde fra den ene ende til den anden, og hun

var vis på, at han var borte, gik hun atter ind i hytten og låste hurtigt døren og vinduet.

"Hvad er der på færde, moder?" sagde Barnaby. "Hvor er den blinde mand?"

"Han er borte."

"Borte!" udbrød han og sprang op. "Jeg må tale mere med ham. Hvilken vej gik han?"

"Det ved jeg ikke," svarede hun og slyngede sine arme om ham. "Du må ikke gå ud i aften. Genfærd og drømme rører sig derude."

"Hvad?" sagde Barnaby med en forskrækket hvisken.

"Der er ikke sikkert udenfor. Vi må forlade dette sted i morgen."

"Dette sted! Denne hytte – og den lille have, moder?"

"Ja, i morgen tidlig ved solens opgang. Vi må rejse til London, blive borte i vrimlen i den store stad – i enhver anden by ville vi efterlade os et eller andet spor – og derpå rejse videre og finde os et nyt opholdssted."

Der skulle kun lidt overtalelse til at forsone Barnaby med noget, der lovede en forandring. I det ene minut var han som ellevild af glæde, i den næste opfyldt af sorg over udsigten til at skulle skilles fra sine venner, hundene; derpå igen ellevild og så forskrækket over det, hun havde sagt for at holde ham fra at strejfe omkring den aften, og fuld af rædsler og underlige spørgsmål. Til sidst overvandt hans lette sind alle hans andre følelser, og efter at have lagt sig i klæderne for straks at kunne være færdig om morgenen, faldt han snart i en dyb søvn foran det fattige tørvebål.

Hans moder lukkede ikke et øje, men sad ved siden af ham og vågede. Ethvert vindpust klang i hendes øren som disse frygtelige fodtrin uden for døren og gjorde den blide sommernat til en rædselsnat. Omsider brød den velkomne dag frem. Da hun var færdig med de små nødvendige forberedelser til deres rejse og med mange tårer havde bedt på sine knæ, vækkede hun Barnaby, som sprang muntert op ved hendes kalden.

Hans klædningsstykker var kun få, og at bære Grip var en fornøjelse. Da solen kastede sine første stråler over jorden, lukkede de døren til deres øde hjem og vendte sig bort. Himlen var blå og klar, og luften frisk og opfyldt med tusinde dufte. Barnaby så op og lo af sit ganske hjerte.

Men det var en dag, han plejede at anvende til en lang udflugt, og en af hundene – den grimmeste af dem alle – kom løbende hen til ham og sprang i sin glæde op ad ham. Han var nødt til i en vred tone at befale den at vende tilbage, og det skar ham i hjertet at gøre det. Hunden vendte om, drejede sig med et halvt vantroende, halvt bønfaldende blik; nærmede sig atter lidt og blev stående.

Det var den sidste bøn fra en gammel staldbroder og trofast ven, som, som han måtte afvise. Barnaby kunne ikke udholde det længere, og idet han rystede på hovedet og truede sin legekammerat til at gå igen, brast han i tårer.

"Å moder, moder, hvor den vil sørge, når den kradser på døren og altid finder den lukket!"

Der lå en så hjemlig følelse i denne tanke, at skønt hendes egne øjne strømmede over, ville hun ikke for alt verdens guld

have udslettet mindet om den hverken hos sig selv eller hos ham.

47

I den uendelige række af Himlens nådesbeviser mod menneskeslægten må den evne, vi ejer til selv i de hårdeste prøvelser at finde nogle spirer til trøst, altid indtage den øverste plads; ikke alene fordi den styrker og opretholder os, når vi trænger mest til at holdes oppe, men også fordi vi har grund til at tro, at der i denne kilde til berigelse findes noget af den guddommelige ånd, noget af den kærlighed, der i vore slette handlinger opdager en eller anden forløsende egenskab; noget, som vi trods vor faldne natur har tilfælles med englene, som var til i de gamle tider, da de vandrede på jorden, og endnu dvæler der af medynk.

Hvor ofte mindedes enken ikke med taknemmeligt hjerte, at Barnabys munterhed og kærlighed udsprang af hans åndelige ufuldkommenhed. Hvor ofte tænkte hun ikke på, at hvis den ikke havde været, var han måske blevet gnaven, tvær, uvenlig, kold imod hende – måske endog slet og grusom! Hvor ofte havde hun ikke grund til at glæde sig over hans styrke og frimodighed og naturlige enfold. Hans svage åndsevner, der gjorde, at han så hurtigt glemte det forbigangne med undtagelse af enkelte flygtige glimt, selv de var nu en trøst. For ham var verden fuld af glæde; over hvert træ, hver plante og hver blomst, over hver fugl, hvert dyr og hvert skrøbeligt insekt, som et pust af sommervinden kastede til jorden, frydede han sig. Hans fryd var hendes; og der, hvor mangen en klog søn ville

have gjort hende sorgfuld, opfyldte denne stakkels tåbe med sit lette sind hendes bryst med taknemmelighed og kærlighed.

Deres forråd af penge var kun ringe, men af den opsparede sum, hun havde talt op i den blindes hånd, havde hun endnu en guinea tilbage. Denne sammen med de få pence, som hun havde ved siden af, var en hel kapital for to mennesker med deres tarvelige vaner. Desuden førte de Grip med, og i stedet for at de ellers ville have været nødt til at veksle guinea'en, havde de nu kun nødig at vise ravnen frem uden for døren til en kro, på gaden i en landsby, i parken eller haven ved en gård af den bedre slags, og snese af mennesker, der ikke ville have givet dem noget som almisse, betalte gerne penge for at more sig over den talende fugl.

En dag – for de rejste kun langsomt, og skønt de mangen en god gang havde fået lov til at køre et stykke med en fragtvogn, havde de dog allerede været otte dage på vejen – bad Barnaby med Grip på ryggen og sin moder bag efter sig ved en pyntelig portnerbolig om tilladelse til at gå op til det store hus ved den anden ende af alléen og vise sin ravn frem. Portneren var tilbøjelig til at lukke dem ind, ja ville allerede gøre det, da en tyk mand med en lang pisk i hånden og med et blussende ansigt, der tydede på, at han havde fået sin morgensnaps, kom ridende hen til porten og med høj stemme og flere eder, end der egentlig var grund til, råbte, at den øjeblikkelig skulle lukkes op.

"Hvad er det for folk?" spurgte han barsk, idet portneren rev porten op på vid gab og tog hatten af. "Hvem er det? Hvad? Tigger du, kone?"

Enken svarede nejende, at de var fattige rejsende.

"Landstrygere," sagde herren, "landstrygere og vagabonder. Har du lyst til at gøre bekendtskab med fangehullet, gabestokken og hundepisken? Hvor kommer du fra?"

Hun svarede ham i en frygtsom tone – for han var meget højrøstet, hæs og rød i ansigtet – og bad ham ikke være vred; for de havde intet ondt i sinde og skulle straks gå deres vej.

"Det skal du ikke være så vis på," svarede han, "vi tillader ikke, at omløbere strejfer om her i egnen. Jeg ved nok, hvad dine fingre klør efter – linned, der hænger til tørring på hækkene, og fjerkræ, der forvilder sig, hvad? Hvad har du der, din dovne hund?"

"Grip, Grip, Grip – kloge Grip, onde Grip, lumske Grip – Grip, Grip, Grip!" skreg ravnen, som Barnaby havde lukket inde, da denne barske person nærmede sig. "Jeg er en djævel, jeg er en djævel, aldrig forknyt. Hurra, vov, vov, vov, Polly, sæt kedlen på, vi vil alle have te."

"Tag det utyske ud, slyngel," sagde den tykke, "og lad mig se det."

Efter denne nedladende tiltale tog Barnaby sin fugl frem, under stor angst og bæven, og satte den på jorden, men ikke så snart havde han gjort dette, førend Grip trak mindst halvtreds propper op og derpå begyndte at danse, mens den til samme tid så på den tykke med en højst uforskammet mine og skruede sit hoved så meget til den ene side, at den syntes at ville skrue det af lige på stedet.

Proptrækningen syntes at gøre et stærkere indtryk på herren end ravnens talegaver og stemte også særlig overens med hans vaner og fatteevne. Han forlangte den gentaget, men skønt han

talte i en meget bydende tone, og Barnaby lokkede af alle kræfter, var Grip dog døv for alle bønner og tav bomstille.

"Tag den med," sagde den tykke og pegede på huset. Men Grip, der havde lagt mærke til denne bevægelse, kom sin herre i forkøbet ved at hoppe foran dem, idet den hele tiden baskede med vingerne og skrålede: "Kokkepige!" måske som et vink om, at der kom fremmede, og at et lille traktement ville være velkomment.

Barnaby og hans moder gik hver på sin side af rytteren, som fra tid til anden mønstrede dem med en stolt og hovmodig mine og nu og da udtordnede et eller andet spørgsmål, hvis tone forskrækkede Barnaby i den grad, at han ikke kunne finde ord og følgelig ikke kunne svare. Ved en af disse lejligheder, da den tykke syntes at have lyst til at bruge sin ridepisk, vovede enken med dæmpet stemme og tårer i øjnene at underrette ham om, at hendes søn var åndssvag.

"Idiot?" sagde den tykke og så på Barnaby, mens han talte. "Hvor længe har du da været idiot?"

"Det ved hun," lød Barnabys frygtsomme svar, idet han pegede på sin moder; "- jeg – altid, tror jeg."

"Lige fra fødslen," sagde enken.

"Det tror jeg ikke," råbte den tykke, "det tror jeg slet ikke. Det er kun et påskud for ikke at arbejde. Pisk er det bedste middel mod dén syge. Jeg tør bande på, at jeg på ti minutter skulle kurere ham."

"Himlen har ikke gjort hans tilstand bedre i to gange ti år, sir," sagde enken blidt.

"Hvorfor spærrer du ham da ikke inde? Vi betaler nok til de kommunale anstalter, gid fanden havde dem! Men du vil

naturligvis hellere slæbe ham om med dig for at vække medlidenhed. Jo, jeg kender jer."

Denne mand havde forskellige kælenavne blandt sine fortrolige venner. Af nogle kaldtes han en "herremand af den gamle skole", af andre "en vakker gammel herremand", af atter andre en "sand sportsmand", af andre igen en "fuldblods engelskmand" og endvidere af andre en "ægte John Bull"; men om en ting var de alle enige, og det var, at det var skade, at der ikke var flere som han, og at landet af den grund hver dag gik mere og mere i hundene. Han var fredsdommer og kunne skrive sit navn næsten læseligt; men hans største fortrin var, at han var strengere mod vildttyve, en bedre skytte, en dristigere rytter, holdt bedre heste og hunde, kunne sætte mere solid føde til livs, drikke mere stærk vin, hver aften gå til sengs mere drukken og hver morgen stå op mere ædru end nogen mand i grevskabet. I forstand på heste kunne han næsten måle sig med hvilken kursmed, det skulle være, i staldlærdom overgik han sin egen overstaldkarl, og i forslagenhed måtte hvert svin på hans gods bøje sig for ham. Selv havde han ikke sæde i parlamentet, men var overordentlig patriotisk og kørte i almindelighed egenhændigt sine vælgere til valgstedet. Han var kirken varmt hengiven og besatte aldrig det præstekald, han havde kaldsret til, med nogen anden end en mand, der kunne tåle sine tre flasker og var en rævejæger af første rang. Han var mistroisk mod alle de stakler, som kunne læse og skrive, og nærede en hemmelig misundelse mod sin egen kone – en ung dame, som han havde giftet sig med af, hvad hans venner kaldte "den gode, gamle, engelske grund", at hendes faders ejendom grænsede til hans egen – fordi hun ejede disse talenter i en højere grad end

han selv. Kort sagt, hvis Barnaby var en idiot og Grip en skabning med et slet og ret dyrisk instinkt, ville det være meget vanskeligt at sige, hvad denne mand da var.

Han red hen til døren til et meget smukt hus med en høj trappe udenfor, hvor en tjener ventede for at tage mod hans hest, og gik foran ind i en stor forstue, der, så rummelig den også var, dog endnu var gennemtrængt af dunsterne fra den foregående aftens svir. Kavajer, ridepiske, tøjler, kravestøvler og sporer og deslige lå strøet rundt omkring og udgjorde sammen med nogle vældige hjortegevirer og nogle få afbildninger af hunde og heste dens væsentligste prydelser.

Idet han kastede sig i en stor lænestol – som han, i forbigående sagt, ofte snorkede natten bort i, når han, efter hvad hans beundrere sagde, havde været en endnu noblere herremand end ellers – befalede han tjeneren bede sin frue at komme ned, og straks efter viste der sig, lidt befippet, som det syntes på grund af den uvante opfordring, en dame, der var meget yngre end han og så ud til at være svagelig af helbred og ikke overmåde lykkelig.

"Siden du ikke finder nogen fornøjelse i at følge hundene, således som en engelskmands kone burde," sagde han, "så se på dette hersens. Det vil måske more dig."

Damen smilede, satte sig et lille stykke fra ham og så med et medlidende blik på Barnaby.

"Han er idiot, siger konen," sagde den tykke og rystede på hovedet; "men jeg tror det ikke."

"Er De hans moder?" spurgte damen.

"Ja," svarede hun.

"Hvad kan det nytte at spørge hende om det?" sagde herremanden og stak hænderne i lommen. "Hun påstår det jo naturligvis. Måske har hun lejet ham for så og så meget om dagen. Nå, begynd. Få den til at gøre sine kunster."

Da Grip imidlertid igen var blevet medgørlig, nedlod den sig på Barnabys bøn til at gentage sine forskellige talemåder og udføre alle sine kunststykker. Propperne og dens "Aldrig forknyt!" morede herremanden så meget, at han fordrede denne del af forestillingen gentaget så ofte, at Grip til sidst gik ind i sin kurv og rent ud vægrede sig ved at sige et eneste ord mere. Også damen morede sig meget over den, og dens halsstarrighed fornøjede hendes mand så meget, at han slog en skoggerlatter op og spurgte, hvad den skulle koste.

Barnaby så ud, som om han ikke forstod, hvad han mente, og gjorde det sandsynligvis ikke heller.

"Hvad koster den?" sagde herremanden og klingrede med penge i lommen. "Hvad vil du have for den?"

"Den er ikke til salgs," svarede Barnaby, idet han i største hast lukkede kurven og kastede remmen over skulderen. "Kom, moder."

"Nu kan du se, hvad for en idiot han er, du bogorm," sagde herremanden med et hånligt blik på sin kone.

"Han forstår sig på at slutte en handel. Hvad vil du have for den, gamle kælling?"

"Den er min søns stadige ledsager," svarede enken. "Den er ikke til fals, sir."

"Ikke til fals?" udbrød herremanden og blev ti gange så rød, hæs og højrøstet som før. "Hvad?"

"Nej," svarede hun. "vi har virkelig aldrig tænkt på at skille os ved den, sir."

Han ville åbenbart til at give et meget heftigt svar, da hans kone mumlede noget, som nåede hans øre, hvorpå han pludselig vendte sig om og sagde: "Hvad? Hvad siger du?"

"Vi kan næppe forlange, at de mod deres vilje skulle sælge fuglen. Foretrækker de at beholde den –"

"Foretrækker at beholde den!" gentog han. "Disse folk, som stryger landet rundt for at rapse og tigge, skulle foretrække at beholde en fugl, når en godsejer og fredsdommer spørger dem om, hvad den koster! Den gamle kone har gået i skole, det ved jeg. Nægt det ikke," brølede han til enken, "jeg siger jo."

Barnabys moder kunne ikke nægte rigtigheden af denne anklage, men håbede, at der ikke var noget ondt i det.

"Intet ondt i det!" råbte herremanden. "Nej, intet ondt. Intet ondt, din gamle rebel, ikke en smule ondt. Var min foged her, skulle jeg lade dig lægge i stokken eller kaste i hullet, fordi du lusker om for at se lejlighed til at stjæle, din sigøjnerheks. Hejda, Simon, kast disse kæltringer på døren og følg dem ud på landevejen; herud med dem! I vil ikke sælge fuglen, men nok komme her og tigge, hvad? Skrubber de ikke af i en fart, så puds hundene på dem!"

De ventede ikke på nogen yderligere opfordring, men flygtede over hals og hoved, idet de lod herremanden buldre løs for sin egen fornøjelse, for den stakkels dame havde allerede trukket sig tilbage. Mens de skyndte sig gennem alléen, gjorde de mange frugtesløse forsøg på at tysse på Grip, der, ophidset af larmen, trak propper nok op til et lordmayors-gilde og syntes at være over al måde glad over at have afstedkommet denne

forstyrrelse. Da de næsten havde nået portnerboligen, kom en anden tjener ud fra buskadset og lod, som om han var meget ivrig for at få dem af sted, men denne mand stak enken en krone i hånden, og idet han hviskede, at det var fra hans frue, skød han dem ud af porten.

Mens de holdt rast i en kro et stykke derfra og hørte det skudsmål, fredsdommeren fik af sine venner, bragte denne hændelse kun enken på den tanke, at der måske hørte noget mere end en god mave og sans for hundegården og stalden til at danne enten en fuldkommen herremand, en fuldblods engelskmand eller en ægte John Bull, og at disse udtryk muligvis undertiden blev misbrugt, for ikke at sige vanhelligede. Den gang anede hun mindst, at en så ubetydelig omstændighed nogen sinde kunne få indflydelse på deres fremtidige skæbne; men tiden og erfaringen oplyste hende i så henseende.

"Moder," sagde Barnaby, da de næste dag sad på en fragtvogn, med hvilken de skulle køre til et sted, der lå to mil fra hovedstaden, "du sagde jo, at vi først skulle til London. Får vi den blinde mand at se der?"

Nær havde hun sagt: "Det forbyde Himlen!" men holdt inde og svarede nej, det troede hun ikke; hvorfor spurgte han om det?

"Det var en klog mand," sagde Barnaby med en tankefuld mine. "Gid vi atter måtte møde ham. Hvad var det, han sagde om de mange mennesker? At guldet var at finde, hvor folk flokkede sig sammen, og ikke mellem træerne og på sådanne rolige steder? Han talte, som om han holdt af det. I London er der mange mennesker; jeg tror nok, at vi møder ham der."

"Men hvorfor vil du så gerne møde ham, min ven?" spurgte hun.

"Fordi han," svarede Barnaby, idet han så alvorlig på hende, "talte til mig om guld, der er sådan en rar ting, og som jeg godt ved, at du – du må så sige, hvad du vil – gerne ville have noget af. Og fordi han kom på en så underlig måde – netop ligesom gamle, hvidhårede mænd undertiden kommer ved fodenden af min seng om natten og siger noget, som jeg ikke kan huske, når den lyse dag vender tilbage. Han sagde til mig, at han ville komme igen. Jeg kan ikke fatte, hvorfor han brød sit ord!"

"Men du har jo aldrig før tænkt på at blive rig, kære Barnaby. Du har jo altid været tilfreds."

Han lo og bad hende sige dette endnu en gang, udbrød derpå: "Ja, ja – ja vel," og gav sig atter til at le. Derpå foregik der noget, som fængslede hans interesse, og emnet forsvandt af hans tanker og afløstes af et andet, lige så flygtigt.

Men det var klart af, hvad han havde sagt, og af, at han både den dag og den næste mere end en gang vendte tilbage til det, at den blindes besøg ligesom også hans ord havde gjort et dybt indtryk på ham. Hvad enten forestillingen om rigdom for første gang var opstået hos ham ved synet af de gyldne skyer denne aften – og billederne fremstilledes ofte for hans tanker ved lige så fjerne genstande – eller om deres fattige og simple levemåde for længe siden havde fremkaldt den på grund af modsætningen, eller om den tilfældighed – som han mente – at den blinde havde fulgt hans egen tankegang, pludselig havde vakt den; eller om den omstændighed alene, at manden var blind og derfor så forskellig fra enhver anden, han hidtil havde talt med, havde gjort indtryk på ham, var umuligt at sige. Hun

søgte på enhver måde at komme efter det, men forgæves, og det mest sandsynlige er, at Barnaby selv lige så lidt havde rede på det.

Hun opfyldtes af uro ved at lægge mærke til, at han idelig slog på denne streng, men alt, hvad hun kunne gøre, var hurtigt at føre ham hen på et andet emne og få ham til at slå dette af tankerne. At advare ham mod deres gæst, at røbe frygt eller mistanke med hensyn til ham ville kun, frygtede hun, forøge den interesse, Barnaby omfattede ham med, og således forøge hans længsel efter atter at mødes med ham. Hun håbede, at hun ved at blande sig i vrimlen skulle fri sig selv fra denne frygtelige forfølger og derpå ved at drage langt bort og iagttage en større forsigtighed atter komme til at leve ukendt i fred og ro.

Endelig nåede de holdestedet to mil fra London og lå der om natten, efter at de havde sluttet akkord om for en ringe sum at køre videre den næste dag med en let vogn, der skulle vende tom tilbage og tage af sted klokken fem om morgenen. Kusken var punktlig, vejen god – undtagen for så vidt den var støvet, da vejret var meget varmt og tørt – og klokken syv om morgenen, fredagen den 2. juni 1770, steg de af ved Westminster Bridge, sagde farvel til kusken og stod alene med hinanden på den glohede stenbro; for den friskhed, som natten breder ud på sådanne travle alfarveje, var allerede forsvundet, og solen skinnede med ualmindelig glans.

48

Uvisse om, hvor de skulle vende sig hen, og forvirrede af den vrimmel af mennesker, der allerede var på benene, satte de sig til hvile i en af fordybningerne på broen. Snart mærkede de, at hele denne levende strøm tog en og samme retning, og at en uhyre menneskemasse med ualmindelig hast og i åbenbar spænding drog over floden fra Middlesex til Surrey. Det var for det meste små klynger på to eller tre, undertiden en halv snes personer, som kun talte lidt med hinanden. Mange var ganske tavse, men alle ilede de afsted, som om de havde et fælles, alt andet fortrængende formål for øje.

De forbavsedes over at se, at næsten hver eneste mand i denne store sværm, der blev ved at strømme forbi uden i mindste måde at tage af, havde en blå kokarde på hatten, og at de enkelte fodgængere, der ikke var således smykkede, syntes at være ængstelige for at blive opdaget eller angrebet og veg til side for de andre for at formilde dem. Dette var imidlertid på grund af deres ringe antal naturligt nok, for forholdet imellem dem, der bar blå kokarder, og dem, der var klædt som sædvanligt, var i det mindste som fyrre til en. Imidlertid opstod intet klammeri. De blå kokarder drog af sted, idet de gik forbi hinanden, hvor de kunne, og skyndte sig så meget, som det var muligt i en sådan trængsel, uden at veksle andet end blikke, og meget ofte næppe det en gang, med dem af de forbigående, der ikke hørte til deres antal.

I begyndelsen havde menneskestrømmen været indskrænket til de to fortove, og kun nogle enkelte mere ivrige holdt sig på kørebanen. Men efter en halv times tids forløb var vejen aldeles spærret af den store sværm, som nu var tæt sammenstuvet og blev stoppet af de arbejdsvogne og kareter, der mødte den, hvorfor den kun kom langsomt fremad og undertiden måtte stå stille fem eller ti minutter i rad.

Efter hen ved to timer begyndte antallet synligt at formindskes og svandt lidt efter lidt således ind, at broen blev ganske fri, undtagen når en hed og støvet mand med kokarde på hatten ilede pustende forbi, frygtende for at komme for sent, eller standsede for at spørge, hvilken vej hans venner havde taget, og, når han havde fået det at vide, skyndte sig afsted igen, som om han var blevet forfrisket. I denne forholdsvise tomhed, som syntes så påfaldende efter den stærke trængsel, der nylig havde været der, fik enken for første gang lejlighed til at spørge en gammel mand, der var kommet og havde taget plads ved siden af dem, hvad denne store forsamling skulle sige.

"Ih, men hvor kommer De fra," svarede han, "siden De ikke har hørt tale om lord George Gordons store forening? I dag er det, at han overbringer sin store petition mod katolikkerne, Gud velsigne ham!"

"Hvad har alle disse mennesker at gøre med det?" spurgte hun.

"Hvad de har at gøre med det?" svarede den gamle mand. "Hvor De snakker! Ved De ikke, at Hans Herlighed har højtideligt udtalt, at han slet ikke vil overbringe den, hvis han

ikke følges til døren af i det mindste fyrretyve tusinde gode og trofaste mænd? Det kan man kalde en flok!"

"Ja, en ordentlig flok!" sagde Barnaby. "Hører du det, moder?"

"Og nu møder de derovre, hører jeg," fortsatte den gamle mand, "hen ved hundrede tusinde mand stærke. Ja, lad bare lord George råde. Han kender sin magt. En god mængde ansigter inden for de tre vinduer der," her pegede han hen mod det sted, hvor underhuset vendte ud mod floden, "vil blegne, og det med god grund, når lord George kommer i eftermiddag. Lad bare Hans Herlighed råde, lad ham råde. Han forstår det."

Og dermed rejste han sig ved hjælp af sin stok og vaklede mumlende og småleende bort.

"Det var en prægtig skare, han talte om, moder!" sagde Barnaby. "Kom!"

"Ikke hen til dem!" udbrød hans moder.

"Jo, jo," svarede han og rykkede hende i ærmet, "hvorfor ikke? Kom!"

"Du ved ikke," indvendte hun, "hvilke ulykker de kunne gøre, hvorhen de kunne føre dig, hvad der er deres hensigt. For min skyld –"

"For din skyld!" udbrød han og klappede hendes hånd. "Ja, det er for din skyld, moder. Du husker nok, hvad den blinde mand sagde om guldet. Her har vi en ordentlig mængde mennesker! Kom! Eller vent, til jeg kommer tilbage – ja, ja, vent her."

Med al den ivrighed, hendes frygt fremkaldte, søgte hun at få ham fra dette forsæt, men forgæves. Mens han bukkede sig for at spænde sine sko, kørte en hyrevogn temmelig rask forbi dem, og en stemme inde i vognen råbte til kusken, at han skulle holde.

"Unge mand," sagde stemmen inde i vognen.

"Hvem er det?" spurgte Barnaby og så i vejret.

"Bærer De denne prydelse?" svarede den fremmede, idet han fremviste en blå kokarde.

"For Himlens skyld, nej. Å, giv ham den ikke!" udbrød enken.

"Svar for Dem selv, kvinde," sagde manden inde i kareten koldt. "Lad den unge mand selv træffe sit valg; han er gammel nok til det og har ikke nødig at hænge i skørterne på Dem. Han ved nok, uden at De fortæller ham det, om han bærer en trofast englænders mærke eller ikke."

Barnaby, der lystede af utålmodighed, råbte: "Ja, ja, ja, det gør jeg!" således som han allerede havde råbt en halv snes gange. Manden kastede en kokarde til ham, og idet han sagde: "Skynd Dem til St. Georges Heath!" befalede han kusken at køre videre og forlod dem.

Med hænderne skælvende af ivrighed for at fæste narrestadsen på hatten, satte Barnaby kokarden på, så godt han kunne, og mens han med stort hastværk svarede på sin moders bønner og tårer, gik to herrer forbi på den modsatte side af vejen. Idet de lagde mærke til dem og så, hvad Barnaby havde for, blev de stående, hviskede et øjeblik med hinanden, vendte om og gik hen til dem.

"Hvorfor sidder De her?" sagde den ene af dem, der var iført en simpel, sort dragt, bar langt, stridt hår og havde en stor stok i hånden. "Hvorfor er De ikke gået ligesom de andre?"

"Nu går jeg, sir," svarede Barnaby, der imidlertid var blevet færdig og nu med et udtryk af stolthed satte hatten på hovedet. "Jeg skal straks være der."

"Sig 'mylord', unge mand, når Hans Herlighed gør Dem den ære at tale til Dem," sagde den anden gentleman blidt. "Kender De ikke lord George Gordon, når De ser ham, er det på den høje tid, at De lærer ham at kende."

"Nej, Gashford," sagde lord George, idet Barnaby tog sin hat af igen og gjorde et dybt buk for ham, "det har ikke stort at sige på en dag som denne, som enhver englænder vil mindes med glæde og stolthed. Sæt hatten på, min ven, og følg os, for De kommer for sent. Klokken er nu over ti. Ved De ikke, at forsamlingstiden var klokken ti?"

Barnaby rystede på hovedet og så med et intetsigende blik fra den ene hen på den anden.

"De burde have vidst det, min ven," sagde Gashford, "det blev sagt tydeligt nok. Hvoraf kommer det, at De er så slet underrettet?"

"Han kan ikke sige Dem det, sir," tog enken til orde. "Det kan ikke nytte at spørge ham om det. Først i morges er vi kommet hertil langvejs fra ude fra landet og ved intet om alt dette."

"Sagen har slået dybe rødder og spredt sine grene vidt og bredt," sagde lord George til sin sekretær. "Det er glædeligt at høre. Jeg takker Himlen for det!"

"Amen!" udbrød Gashford med et højtideligt ansigt.

"De forstår mig ikke, mylord," sagde enken, "tilgiv mig, men De misforstår helt min mening. Vi kender intet til alt dette. Vi har intet ønske om og heller ingen ret til at deltage i det, De nu tænker på. Dette er min søn, min stakkels ulykkelige søn, der er mig mere dyrebar end mit eget liv. I Himlens navn, mylord, gå Deres egen vej og frist ham ikke til at styrte sig i fare!"

"Min gode kone," sagde Gashford, "hvorledes kan De! – Min Gud! – hvad mener De med fristelser og farer? Tror De, at Hans Herlighed er en brølende løve, der går omkring og søger, hvem den kan opsluge? Gud fri mig!"

"Nej, nej, tilgiv mig, mylord," bønfaldt enken, idet hun lagde begge sine hænder på hans bryst og i sin iver næppe vidste, hvad hun gjorde eller sagde, "men der er grunde til, at De bør høre min inderlige, moderlige bøn og lade min søn blive hos mig. Å gør det! Han er ikke rigtig ved sin forstand, jeg forsikrer Dem, han er ikke!"

"Det er et slemt tegn på tidernes dårlighed," sagde lord George, idet han veg til side for hende og rødmede stærkt, "at de, som holder fast på sandheden og understøtter den retfærdige sag, bliver stemplet som afsindige. Har De hjerte til at tale således om Deres egen søn, unaturlige moder?"

"De forbavser mig!" sagde Gashford med en slags from strenghed. "Det er et meget sørgeligt eksempel på kvindelig fordærvelse!"

"Han ser såmænd ikke ud til at være forstyrret," sagde lord George med et blik på Barnaby og hviskede sin sekretær i øret, "og selv om så var, bør man dog ikke udlægge enhver ubetydelig særhed som vanvid. Hvem af os –" og her rødmede han atter, "-kunne vide sig sikker, hvis det blev gjort til lov?"

"Ikke én," svarede sekretæren, "i så tilfælde ville vanviddet kun være så meget tydeligere, jo større iveren, oprigtigheden, talentet, jo mere umiddelbar kaldelsen fra oven var. Men dette unge menneske, mylord," tilføjede han, mens hans læber krusede sig let, idet han så på Barnaby, der stod og drejede på

sin hat og hemmeligt gav dem tegn til, at de skulle få ham med, "han er så fornuftig og rolig som nogen."

"De ønsker altså at optages i denne store forening," sagde lord George til Barnaby, "og det var Deres hensigt at lade Dem optage i den?"

"Ja, ja," sagde Barnaby med tindrende øjne, "vist var det min hensigt! Det har jeg selv sagt hende."

"Jeg forstår det nok," svarede lord George med et bebrejdende blik på den ulykkelige moder. "Jeg tænkte det nok. Følg med mig og denne herre, og Deres ønske skal blive opfyldt."

Barnaby kyssede sin moder kærligt på kinden, bad hende være ved godt mod, da deres lykke nu var gjort, og gjorde, som der blev sagt. Hun, stakkels kone, fulgte ligeledes med – med hvor stor smerte og frygt, ville det være vanskeligt at sige.

De gik hurtigt gennem brogaden, hvor alle butikkerne var lukket – for den store skare, der var draget forbi, og forventningen om dens tilbagekomst havde gjort kræmmerne bange for deres varer og vinduer – og hvor alle beboerne havde samlet sig i de øverste etager og så ned på gaden med ansigter, der afvekslende udtrykte uro, deltagelse, forventning og harme. Nogle klappede i hænderne, andre hyssede, men ligegyldig for disse afbrydelser – for larmen fra en uhyre folkeforsamling et kort stykke derfra klang i hans øren som havets brusen – fordoblede lord George Gordon sine skridt og nåede straks efter St. George's Heath.

Det var den gang virkelig en fælled med en betydelig udstrækning. En umådelig menneskemasse var samlet her med flag af forskellige slags og størrelser, men alle af samme farve – nemlig blå, ligesom kokarderne – og nogle afdelinger drog frem

og tilbage i militær orden, mens andre var opstillet i kredse, firkanter og rækker. En stor del så vel af dem, der marcherede rundt på pladsen, som af dem, der stod stille, sang hymner eller salmer. Hvem der så havde fundet på dette, så var det en god idé; for klangen af så mange tusinde stemmer måtte gribe ethvert menneskes hjerte og kunne ikke andet end gøre et vidunderligt indtryk på sværmere, om de også var nok så vildfarende.

Fra hovedtroppen var der udsat forposter, som skulle melde, når føreren kom. Da disse vendte tilbage, fo'r budskabet som en løbeild gennem den hele skare, og en kort tid opstod der den dybeste tavshed, under hvilken mængden holdt sig så stille og rolig, at et banners flagren fængslede øjet og tiltrak sig almindelig opmærksomhed. Derpå udbrød de i et vældigt, trefoldigt hurra, der bragte luften til at dirre lige som under en artillerisalve.

"Gashford," udbrød lord George, idet han trykkede sin sekretærs arm hårdt mod sin egen og talte med en lige så stærk sindsbevægelse i sin stemme som i sit forandrede åsyn, "nu er jeg i sandhed kaldet! Jeg føler og ved det. Jeg er fører for en hærskare. Opfordrede De mig i dette øjeblik enstemmigt til at føre dem i døden, ville jeg gøre det – ja, og selv falde først!"

"Det er et stolt syn," sagde sekretæren, "det er en herlig dag for England og for den store sag overalt i verden. Den hylding, mylord, som jeg, en ringe, men trofast mand, kan yde –"

"Hvad er det, De gør?" udbrød hans herre og tog med begge hænder fat på ham; for han havde gjort mine til at knæle ved hans fødder. "Gør mig ikke uskikket til denne herlige dags højtidelige pligt –"

Idet den stakkels mand sagde disse ord, trådte tårerne ham i øjnene.

"Lad os gå ind iblandt dem. Vi må se, om vi ikke i en eller anden afdeling kunne finde en plads til den ny rekrut. Giv mig Deres hånd."

Gashford lagde sin kolde, falske hånd i sin herres, og således blandede de sig i vrimlen, stadig ledsaget af Barnaby og hans moder.

De havde imidlertid atter givet sig til at synge, og da deres fører skred igennem rækkerne, stemte de i af alle kræfter. Mange af dem, der havde forenet sig for at opretholde deres fædrelands religion, om det så skulle koste dem deres liv, havde aldrig før hørt en salme eller hymne. Men da disse mennesker for størstedelen havde stærke lunger og holdt af at synge, sang de alt det dumme og smudsige tøjeri, som faldt dem ind, idet de var temmelig visse på at ingen ville lægge mærke til det i det store kor, og desuden ikke brød sig stort om det, selv om de gjorde det. Mange af disse improvisationer blev sunget lige for næsen af lord George, der, uden at ane, hvad de gik ud på, gik videre med sin sædvanlige stive og højtidelige holdning, højlig opbygget og henrykt over sine tilhængeres gudfrygtige opførsel.

Således gik de stadig videre, op ad den ene række og ned ad den anden, uden om denne kreds og langs alle sider af denne hule firkant, og endnu var der utallige rækker, firkanter og kredse tilbage at mønstre. Da det nu var blevet overmåde varmt i vejret, og solen sendte sine mest glødende stråler ned på marken, begyndte de, som bar de tunge bannere, at blive trætte og matte. De fleste af de tilstedeværende skyndte sig at tage

deres halstørklæder af og knappe deres kjoler og veste op, og nogle af de midterste lagde sig, aldeles overvældede af den stærke hede, som den masse, der omgav dem, naturligvis gjorde endnu mere utålelig, ned på græsset og bød alt, hvad de havde hos sig, for en drik vand. Men alligevel forlod ikke en eneste sin plads, ikke en gang de, der var mest medtagne; endnu stadig gik lord George, dryppende af sved, videre med Gashford, og stadig fulgte Barnaby og hans moder tæt bag efter ham.

Da de var kommet til den øverste ende af en lang, enkelt række på en otte hundrede mand, og lord George havde drejet hovedet for at se sig tilbage, hørtes et lydeligt genkendelsesråb – i den ejendommelige og halvt kvalte tone, som stemmen får, når den opløftes i fri luft og blandt en stor mængde mennesker – og en mand trådte skoggerleende frem af rækken og slog Barnaby på skulderen med sin tunge næve.

"Hvad ser jeg!" råbte han. "Barnaby Rudge! Men hvor har du været skjult i de sidste hundrede år?"

Det var forekommet Barnaby, som om lugten af det nedtrådte græs mindede ham om gamle dage, da han som ung knøs havde spillet cricket på grønningen i Chigwell. Forvirret over denne pludselige og støjende tiltale stirrede han ganske fortumlet på manden og kunne knap sige: "Hugh, Hugh?"

"Hugh?" gentog den anden, "ja, Hugh – Hugh fra Majstangen! Kan du huske min hund? Den lever endnu og kender dig bestemt igen. Hvad, bærer du også kokarden? Det er prægtigt, ha, ha, ha!"

"De kender denne unge mand, ser jeg," sagde lord George.

"Om jeg kender ham, mylord? Jeg kender ham lige så godt, som jeg kender min egen højre hånd. Min kaptajn kender ham. Vi kender ham alle."

"Vil De optage ham i Deres afdeling?"

"Den har ikke en bedre, flinkere, raskere mand end Barnaby Rudge," sagde Hugh. "Vis mig den, der tør sige det modsatte. Træd ind, Barnaby. Han skal marchere mellem mig og Dennis, mylord, og han skal bære," tilføjede han og tog et banner ud af hånden på en træt mand, som rakte ham det, "det smukkeste silkeflag, der findes i hele den tapre hær."

"For Guds skyld, nej!" skreg enken og styrtede frem. "Barnaby – mylord – se – han vender om – Barnaby – Barnaby!"

"Kvindfolk på pladsen!" råbte Hugh, idet han trådte imellem dem og holdt hende tilbage. "Halløj, kaptajn!"

"Hvad er der på færde?" udbrød Simon Tappertit, der kom farende hen imod dem, "er det orden?"

"Nej, ingenlunde, kaptajn," svarede Hugh, som endnu holdt hende tilbage med sin udstrakte hånd. "Det strider mod al orden. Damer fører vore tapre soldater bort fra deres pligt. Kommandoordet, kaptajn! De begynder at marchere af. Skynd Dem!"

"Ret!" råbte Simon med sine lungers hele kraft. "Form geledder! March!"

Hun blev kastet til jorden; hele pladsen kom i bevægelse; Barnaby hvirvledes bort i midten af en tæt menneskemasse, og hun så ham ikke mere.

49

Folkemængden var blevet inddelt i fire hovedafdelinger, London-, Westminster- og Southwark-afdelingen samt den skotske afdeling. Da nu disse hovedafdelinger atter var inddelt i flere underafdelinger, og disse underafdelinger opstilledes i forskellige formationer og figurer, var ordningen af det hele lige så uforståelig undtagen for de enkelte høvdinger og førere, som planen til et stort slag er det for den menige soldat på valpladsen. Imidlertid var der dog en vis metode i det; for meget kort efter at skaren var sat i bevægelse, havde den opløst sig i tre store flokke og gjorde sig nu, i overensstemmelse med hvad der forud var blevet aftalt, rede til at gå over floden ad forskellige broer for i særskilte afdelinger at drage til underhuset.

I spidsen for den afdeling, som ad Westminster Bridge skulle rykke frem til det sted, hvor slaget skulle stå, tog lord George Gordon plads med Gashford på sin højre hånd, mens nogle vilde karle af et lidet tiltalende udseende dannede en slags stab omkring ham. Kommandoen over en anden, hvis vej gik over Blackfriars Bridge, var betroet et bestyrelsesudvalg på måske en halv snes personer, mens den tredje, der skulle gå over London Bridge og gennem hovedgaderne, for at borgerne bedre kunne se deres antal og kende deres alvorlige hensigter, anførtes af Simon Tappertit, understøttet af et par underbefalingsmænd, valgt blandt De forenede Bulbideres broderskab, bøddelen Dennis, Hugh og nogle andre.

På given kommando slog enhver af disse hovedafdelinger ind på den for den fastsatte vej og fulgte den i den mest fuldkomne orden og under den dybeste tavshed. Den, som drog gennem City, overgik langt de andre i tal og havde en så umådelig længde, at da bagtroppen begyndte at sætte sig i gang, var fortroppen en fjerdingvej forud for den, selv om folkene marcherede tre mand høj og fulgte meget tæt på hinanden.

I spidsen for denne afdeling, på den plads, hvor Hugh i sin overgivenhed havde stillet ham, og imellem denne farlige kammerat og bøddelen gik Barnaby, hvilket mangen en blandt de tusinder, som den dag så til, siden meget godt huskede. Glemmende alt andet i øjeblikkets henrykkelse, med glødende åsyn og øjnene tindrende af glæde, uden at ænse tyngden af det store banner, han bar, og uden at have sans for andet end, hvorledes det skinnede i solen og raslede i sommerluften, skred han frem, stolt, lykkelig og begejstret over al beskrivelse – det eneste barnligt glade, troskyldige væsen i den hele forsamling.

"Nå, hvad synes du om dette her?" spurgte Hugh, mens de drog gennem de propfulde gader og så op til vinduerne, der vrimlede af tilskuere. "Alle sammen er de kommet for at se på vore flag og vimpler, hvad, Barnaby? Og Barnaby er den vigtigste mand i hele flokken, og hans flag er både det smukkeste og det største af dem alle sammen! Ingen i hele optoget kan måle sig med Barnaby. Alles øjne vogter på ham. Ha, ha, ha!"

"Gør ikke sådan en støj, kammerat," sagde bøddelen med et ingenlunde bifaldende blik på Barnaby. "Jeg vil håbe, at han ikke tror, at der ikke er andet at gøre end at gå med denne blå klud som en dreng, der er sluppet af skole. De er dog vel rede til at

slås, håber jeg? Det er Dem, jeg mener," tilføjede han og puffede hårdt til Barnaby med sin albue, "hvad glor De efter? Hvorfor svarer De ikke?"

Barnaby havde stirret på sit flag og så åndsfraværende fra den spørgende hen på Hugh.

"Han forstår Dem ikke," sagde denne, "men nu skal jeg forklare ham det. Barnaby, gamle gut, hør efter, hvad jeg vil sige dig."

"Jeg skal nok høre efter," svarede Barnaby og så sig ængstelig om, "men jeg ville ønske, at jeg kunne få øje på hende."

"På hvem?" spurgte Dennis i en barsk tone. "De er dog vel ikke forelsket, kammerat? Det er noget, som vi ikke kan bruge, må De vide. Her vil vi ikke vide af kærestehistorier at sige."

"Hun ville vist være stolt, hvis hun nu kunne se mig, hvad, Hugh?" sagde Barnaby. "Ville det ikke fornøje hende at se mig i spidsen for dette lange optog? Hun ville græde af glæde, det ved jeg. Hvor kan hun dog være? Hun ser mig ikke, når jeg tager mig allerbedst ud, og hvad bryder jeg mig om at være pæn og fin, når hun ikke er til stede?"

"Men hvad er dog alt dette for noget vrøvl?" spurgte Dennis med den yderste foragt. "Vi har dog vel ingen sentimentale medlemmer iblandt os?"

"Bliv kun ikke urolig, kammerat," udbrød Hugh; "han taler kun om sin moder."

"Om hvem?" spurgte Dennis med en drøj ed.

"Om sin moder."

"Tror De, jeg har sluttet mig til denne afdeling og er kommet her på denne mindeværdige dag for at høre folk snakke om deres mødre?" brammede Dennis med den største væmmelse.

"Tanken om et menneskes kæreste er slem nok, men et menneskes moder!" Og her blev hans væmmelse så stærk, at han spyttede på jorden og ikke kunne sige mere.

"Barnaby har ret," råbte Hugh med et grin, "det siger jeg. Ser du, min brave gut, når hun ikke er her for at se dig, er det, fordi jeg har sørget for hende og sendt en halv snes mand, hver med et blåt flag – men ikke halvt så smukt som dit – af sted for at føre hende i procession hen til et fint hus, der er behængt rundt omkring med flag af sølv og guld og alt, hvad dit hjerte ellers kan begære, og hvor hun skal blive, til du kommer, og ikke mangle noget."

"Nej har du virkelig?" sagde Barnaby med glædestrålende ansigt. "Det var en god nyhed. Det er herligt. Gode Hugh!"

"Men det er ingenting imod, hvad der vil komme, kan du tro," fortsatte Hugh og blinkede til Dennis, der med stor fortvivlelse betragtede sin ny våbenbroder.

"Virkelig ikke?" udbrød Barnaby.

"Slet ingenting," sagde Hugh. "Penge, trekantede hatte med fjerbuske, røde kjoler med guldtresser, alle de smukke ting, som er, har været eller nogen sinde ville være til, skal tilhøre os, når vi bare vil være tro mod den ædle mand – den bedste mand i verden – bære vore flag i nogle dage og passe godt på dem. Det er alt, hvad vi har at gøre."

"Er det alt?" råbte Barnaby med tindrende øjne, idet han greb fastere om sin fanestang. "Så lover jeg, at jeg skal passe godt på denne. Du har givet den i gode hænder. Du kender mig, Hugh. Ingen skal vriste denne fane fra mig."

"Vel talt," udbrød Hugh. "Ha, ha, ha! Herligt talt! Det er den gamle, kække Barnaby, som jeg så mangen en dag har klatret og

sprunget med; jeg vidste nok, at jeg ikke tog fejl af Barnaby. – Ser De ikke, mand," tilføjede han, idet han smuttede om på den anden side af Dennis, "at fyren er åndssvag, og at man kan få ham til at gøre, hvad det skal være, når man kun tager ham på den rigtige måde? Foruden de løjer, man kan have med ham, er han, når det kommer til stykket, lige så meget værd som ti andre. Det ville De få at føle, hvis De ville prøve styrke med ham. Overlad ham til mig. De skal snart få at se, om han duer noget eller ikke."

Denne forklaring modtog Dennis med mange nik og forstående øjekast og blev fra dette øjeblik venligere i sin adfærd mod Barnaby. Hugh lagde fingeren på næsen, idet han vendte tilbage til sin forrige plads, og de drog stiltiende videre.

Klokken var mellem to og tre om eftermiddagen, da de tre afdelinger mødtes i Westminster og, idet de forenede sig til en uhyre masse, opløftede et frygteligt råb. Dette skete ikke alene for at tilkendegive deres tilstedeværelse, men samtidig for at underrette dem, der havde fået dette hverv, om, at det nu var tid at besætte forsalene i begge parlamentshuse, adgangene til disse og trappen til galleriet. Til det sidstnævnte sted styrtede Hugh og Dennis hen, stadig med deres lærling imellem sig, efter at Barnaby først havde overgivet sit flag til en af deres egen afdeling, som passede på det udenfor. Da deres kammerater trængte på bagfra, blev de båret ligesom af en stor bølge hen til døren til galleriet, hvorfra det på grund af den trængsel, der spærrede gangen, ville have været dem umuligt at trække sig tilbage, selv om de havde villet. Ved beskrivelsen af en stærk trængsel er det et almindeligt udtryk at sige, at man kunne have gået oven på folks hoveder. I dette tilfælde skete det

virkelig; for en dreng, der på en eller anden måde var kommet ind i vrimlen og var lige ved at blive kvalt, klatrede op på skulderen af en mand ved siden af ham og gik oven på folks hatte og hoveder ud på gaden, idet han på denne vandring tilbagelagde to trappegange og et langt galleri. Heller ikke var sværmen udenfor mindre tæt; for en kurv, der var blevet kastet ind i trængslen, puffedes fra hoved til hoved og skulder til skulder og hvirvledes og snurredes rundt oven over dem, indtil den tabtes af syne, uden en eneste gang at falde ned iblandt dem eller røre ved jorden.

Gennem denne uhyre folkestimmel, i hvilken der vist nok hist og her fandtes nogle oprigtige fanatikere, men som for største delen indeholdt Londons værste bærme og udskud, hvis fremvækst næredes af slette straffelove, slette fængselsreglementer og det slettest tænkelige politi, måtte de medlemmer af begge parlamentets huse, der ikke havde været så forsigtige i tide at indfinde sig på deres pladser, nu med vold og magt bane sig vej. Deres kareter blev standset og slået i stykker; hjulene vristet af; ruderne knust til støv; fyldingerne sparket itu. Kuske, tjenere og herrer blev revet ned fra deres sæder og væltede om i skarnet. Lorder, medlemmer af underhuset og højærværdige biskopper blev uden synderligt hensyn til person eller parti sparket, klemt og puffet, gennemgik fra hånd til hånd forskellige stadier af mishandling og blev til sidst skubbet ind blandt deres medsenatorer med klæderne hængende i laser, hårpungene revet af, de selv både målløse og åndeløse, og deres personer dækket med det pudder, der var blevet banket og dunket af deres hår. En lord var så længe i pøbelens hænder, at pairerne besluttede alle som en at

gøre et udfald og befri ham og skulle lige til at gøre det, da han lykkeligvis trådte ind iblandt dem, dækket med skarn og skrammer og næppe til at genkende af dem, der kendte ham bedst. Med hvert øjeblik voksede støjen og tummelen; luften genlød af eder, hujen og hylen; pøbelen rasede og brølede uophørligt som et afsindigt uhyre, og enhver ny udskejelse tjente kun til at give dens vildskab ny næring.

Inden for dørene så det endnu mere truende ud. Lord George var kommet, ledsaget af en mand, som bar den umådelige petition gennem forsalen til underhusets dør, hvor den blev modtaget af to af husets betjente, der havde rullet den op på bordet, rede til at overrækkes, og han havde i god tid sat sig på sin plads, endnu førend formanden gik bort for at holde bøn. Da hans tilhængere på samme tid var strømmet ind, var forsalen og alle adgangene, som vi har set, øjeblikkelig blevet fyldt, og medlemmerne blev derfor ikke alene overfaldet ude på gaden, men endog inden for parlamentets egne vægge, mens tumulten både inde og ude var så stor, at de, som prøvede på at tale, næppe kunne høre deres egne ord og endnu mindre rådslå om, hvorledes de skulle stille sig i denne kritiske situation, eller opmuntre hinanden til en værdig og kraftig modstand. Hver gang et medlem med sønderrevne klæder og uordentligt hår arbejdede sig igennem mængden i forsalen, hylede og skrålede den af triumf, og når husets dør blev åbnet forsigtigt på klem af dem, der var indenfor, for at lade ham slippe ind, og pøbelen således opfangede et flygtigt glimt af det indre, blev den endnu mere vild og rasende, lige som et rovdyr ved synet af bytte, og brasede på imod døren, så at det knagede i låsene og boltene, og selve bjælkerne rystede.

Fremmedgalleriet, der var lige oven over husets dør, var ved det første rygte om urolighederne blevet lukket af og stod tomt, undtagen når lord George af og til tog plads der for så meget des lettere at kunne komme til det øverste af den trappe, der førte til det, og meddele folket, hvad der foregik indenfor. På denne trappe var det, at Barnaby, Hugh og Dennis havde stillet sig. Trappen havde to korte, stejle og smalle opgange, der gik jævnsides med hinanden og førte til to små døre, som stod i forbindelse med en lav gang, der gik ind til galleriet. Imellem dem var der en slags lyskasse uden glas, for at der kunne komme luft og lys ind i forsalen, der lå en snes fod indenfor.

På en af disse små trapper – ikke den, ved hvis øverste ende lord George fra tid til anden viste sig, men den anden – stod Gashford med sin sædvanlige listige mine, støttende sin albue på rækværket og sin hage på sin hånd. Hver gang han forandrede denne stilling en smule – kun den svageste bevægelse med armen – kunne man være sikker på, at larmen ville tage til, ikke alene der, men også nede i forsalen, hvorfra en mand, der gjorde tjeneste som fløjmand for de øvrige, utvivlsomt så i vejret og holdt øje med ham.

"Stille!" råbte Hugh med en røst, der endog overdøvede brølet og tummelen, da lord George viste sig ved det øverste af trappen. "Nyt! Nyt fra lord George!"

Trods hans komme blev larmen ved, indtil Gashford så sig om. Øjeblikkelig blev det stille, selv blandt den på gangene udenfor og på de andre trapper samlede mængde, der hverken kunne se eller høre, men til hvem signalet alligevel blev bragt videre med forbavsende hurtighed.

"Borgere," sagde lord George, der var meget bleg og ophidset, "vi må vise os faste. De taler om udsættelse, men vi vil ingen udsættelse vide af. De taler om at tage jeres petition under overvejelse førstkommende tirsdag, men den bør straks tages under overvejelse. Omstændighederne synes ikke for øjeblikket at være os gunstige, men vi må og skal sejre!"

"Vi må og skal sejre!" gentog mængden. Og under dens hurraråb og bifaldsjubel bukkede han for den og trak sig tilbage, men kom straks efter igen. Endnu en gang gjorde Gashford en bevægelse, og atter blev der dødsstille.

"Jeg frygter for," sagde han, "at vi kun har liden grund til at vente os noget af parlamentet. Men vi må selv afhjælpe vore klager, vi må atter mødes! Vi må sætte vor lid til Forsynet, og det vil velsigne vore bestræbelser."

Da denne tale var lidt mere mådeholden end den foregående, blev den ikke optaget så gunstigt. Da larmen og forbitrelsen havde nået deres højeste, trådte han atter frem og sagde, at bevægelsen havde spredt sig i mange miles omkreds, og når kongen fik at vide, at de havde samlet sig i et så stort tal, tvivlede han ikke om, at Hans Majestæt privat ville give befaling til, at deres ønsker skulle opfyldes, og i denne tone, der var lige så barnagtig, ubestemt og vaklende som hans emne, blev han ved, indtil to mænd pludselig viste sig i døren, hvor han stod, trykkede sig forbi ham og gik et par trin ned ad trappen, hvor de stillede sig lige over for menneskemassen.

Denne dristige optræden kom som en hel overraskelse for dem, og de blev ikke mindre betuttede, da den ene af de to mænd henvendte sig til lord George og med en så høj stemme,

at hvert ord kunne høres, men ganske roligt og koldblodigt talte således:

"Hvis De har lyst, mylord, kan De sige disse mennesker, at jeg er general Conway, som De nok har hørt tale om, og at jeg modsætter mig denne petition og alle Deres fordringer. Jeg er soldat, kan De sige dem, og vil beskytte dette steds frihed med min kårde. De ser, mylord, at medlemmerne af dette hus i dag alle er bevæbnet; De ved, at indgangen til det er smal. De kan ikke være uvidende om, at der findes mænd inden for disse mure, der er fast besluttet på at forsvare dette pas til det yderste, og for hvis hænder mange ville finde deres død, hvis Deres tilhængere fremturer i deres afsindighed. Vogt Dem for, hvad De gør."

"Og jeg, lord George," sagde den anden, idet han henvendte sig til ham på samme måde, "jeg ønsker, at De skal høre dette af mig – oberst Gordon – Deres nære slægtning. Hvis en eneste mand i denne flok, hvis støj gør os helt døve, overskrider underhusets dørtærskel, sværger jeg på, at jeg jager min kårde i livet – ikke på ham, men på Dem!"

Derpå trådte de tilbage igen, stadig med ansigtet vendt imod folkemassen, tog den vildledte adelsmand hver under sin arm, trak ham ind i gangen og lukkede døren, som de øjeblikkelig låste og lukkede indefra.

Dette skete så hurtigt, og begge mænd – som oven i købet ingenlunde var unge – optrådte med et sådant mod og en sådan fasthed, at mængden vaklede og stirrede på hinanden med frygtsomme og tvivlrådige blikke. Mange søgte at komme ned til døren; nogle af de fejeste råbte, at det var bedst at vende om, og opfordrede de bageste til at gøre plads, og forskrækkelsen og

forvirringen tiltog allerede hurtigt, da Gashford i det samme hviskede noget til Hugh.

"Hvad nu?" brølede Hugh højt og vendte sig om imod dem, "hvorfor vende om? Hvor kunne I vel gøre et bedre kup end her, gutter? Ét rask stormløb mod disse døre og ét på samme tid nedenfor vil klare sagen. Mas på! Lad dem, der er bange, gå bort fra døren nedenfor, dem, som ikke er bange, kappes om, hvem der først kan komme ind. Så! Pas på dernede!"

Uden et øjebliks tøven kastede han sig hovedkulds ud over rækværket ned i forsalen, og næppe havde hans fødder berørt gulvet, førend Barnaby stod ved siden af ham. Kapellanens assistent og nogle medlemmer, som havde bønfaldet folket om at gå, trak sig straks tilbage, og derpå styrtede begge skarer med høje råb hulter til bulter løs på dørene og stormede for alvor mod huset.

I dette øjeblik, da endnu et stormløb ville have bragt angriberne umiddelbart sammen med de angrebne indenfor, hvoraf megen blodsudgydelse og tab af menneskeliv uundgåelig ville være blevet følgen, begyndte de bageste i skaren at vige, og fra mund til mund spredtes det rygte, at der ad flodvejen var gået bud efter soldaterne, som var ved at opstille sig i gaderne. Da de frygtede for at blive udsat for et angreb i de smalle gader, hvor de var så tæt sammenkilede, strømmede hele sværmen ud i samme vilde uorden, som da den trængte ind. Da hele strømmen vendte sig så pludseligt, fulgte Barnaby og Hugh med, og således trængtes de og den hele masse under puf og stød, og idet de skiftevis trådte de faldne under fødder og selv trådtes i støvet, lidt efter lidt ud på gaden, hvor store afdelinger af livvagten både til hest og til fods kom ilende til og ryddede

pladsen så hurtigt, at pøbelen syntes at smelte bort, alt som de rykkede frem.

Efter at der var kommanderet holdt, opstillede soldaterne sig tværs over gaden, og oprørerne stillede sig, åndeløse og udmattede af deres anstrengelser, ligeledes op, skønt på en højst uordentlig og uregelmæssig måde. Den kommanderende officer red hastigt frem på den åbne plads imellem de to folkemængder, ledsaget af en øvrighedsperson og en af underhusets betjente, som havde fået to af livgardens heste overladt. Oprørsakten blev oplæst, men ikke et menneske rørte sig.

I oprørenes forreste række stod Hugh og Barnaby ved siden af hinanden. Da Barnaby kom ud på gaden, havde en eller anden rakt ham hans dyrebare fane, som nu var viklet om stangen, så at det så ud, som om det var en vældig lanse, han holdt i sit faste greb. Har et menneske nogen sinde troet fuldt og fast på, at han tjente en retfærdig sag og var forpligtet til at holde ud til det sidste med sin fører, så troede stakkels Barnaby dette om sig selv og lord George Gordon.

Efter et frugtesløst forsøg på at skaffe sig ørenlyd gav øvrighedspersonen tegnet, og hestgarderne red nu ind imellem mængden. Men selv da blev han ved at galopere omkring og opfordre folket til at skilles ad, og selv om der blev kastet store sten på soldaterne, og nogle af dem blev hårdt sårede og kvæstede, fik de dog kun befaling til at tage de ivrigste af oprørerne til fange og splitte folket med den flade klinge. Da hestene kom ind iblandt folkemængden, veg denne på flere steder, og garderne, som nyttede denne gunstige lejlighed, havde allerede fået en stor del af pladsen ryddelig, da nogle af

de forreste, der på en måde var blevet afskåret fra de øvrige, ved at folket havde flokket sig om dem, red lige løs på Hugh og Barnaby, der uden tvivl var blevet udpeget som de to, der var sprunget ned i forsalen. Idet de red frem, huggede de om sig med et vist eftertryk og tilføjede de mest ustyrlige af deres modstandere nogle lette flænger, så at hist og her en mand sank om i armene på sine kammerater under megen støj og forvirring.

Ved synet af de forhuggede og blodige ansigter, som et øjeblik kunne skimtes i trængslen og derpå igen skjultes af mængden, der pressede på fra alle sider, blev Barnaby bleg og fik ondt. Men han holdt stand, og idet han greb endnu fastere om sin fanestang, holdt han øjet fæstet på den nærmeste soldat og nikkede på samme tid, mens Hugh med skulende åsyn hviskede ham noget i øret.

Rytteren kom galoperende, idet han lod sin hest stejle, når folket trængte ind på ham, huggede dem, der ville gribe hans hest i tøjlen for at tvinge den tilbage, over hænderne og vinkede ad sine kammerater, for at de skulle følge ham; men uden at vige en tomme afventede Barnaby hans komme. Nogle råbte til ham, at han skulle flygte, og andre var allerede i færd med at slutte sig tæt om ham for at hindre, at han blev taget til fange, da bannerstangen i det samme blev svunget i luften oven over folkets hoveder, og i det næste øjeblik var rytterens sadel tom.

Derpå gjorde Barnaby og Hugh omkring og flygtede, idet mængden åbnede sig for at lade dem slippe ud og atter sluttede sig så hurtigt sammen igen, at det var umuligt at se, hvad vej de tog. Snappende efter vejret, hede, støvede og overvældede af

træthed, slap de lykkelig og vel ned til floden, hvor de straks satte sig i en båd og snart var uden for fare.

Mens de gled ned ad floden, hørte de tydeligt folket råbe hurra, og i den tanke, at soldaterne var blevet tvunget til at vige, lå de et øjeblik på årerne, tvivlrådige, om de skulle vende tilbage eller ikke. Men da mængden drog over Westminster Bridge, blev de snart overbeviste om, at folkemassen var i færd med at skilles ad, og heraf sluttede Hugh meget rigtigt, at der var blevet råbt hurra for øvrighedspersonen, fordi han havde tilbudt at sende soldaterne bort, når folket ville gå roligt hjem, og at altså han og Barnaby gjorde bedst i at blive, hvor de var. Han rådede derfor til, at de skulle tage ned til Blackfriars Bridge og gå i land og skynde sig, det bedste de kunne, til "Støvlen", hvor der ikke alene var god beværtning og et sikkert kvarter, men hvor de samtidig sikkert ville træffe mange af deres kammerater. Da Barnaby ikke havde noget at indvende imod dette, besluttede de sig til denne fremgangsmåde og roede altså ned til Blackfriars Bridge.

De lagde til land på et kritisk tidspunkt, men til alt held for dem i det rette øjeblik, for da de kom ind i Fleet Street, opdagede de et usædvanligt røre der og hørte, at en afdeling af hestgarden nylig var galoperet forbi med nogle fangne oprørere, som de førte til fængslet i Newgate. Ingenlunde utilfredse med at være sluppet så godt, spildte de ikke tiden med at stille flere spørgsmål, men skyndte sig til "Støvlen" med al den hurtighed, som Hugh fandt det rådeligt at bruge uden at vække opsigt eller tiltrække sig den almindelige opmærksomhed i en generende grad.

50

De var blandt de første, som nåede værtshuset, men havde ikke været der ret mange minutter, førend forskellige klynger af mennesker, der havde været med i folkemassen, kom drattende, den ene efter den anden. Iblandt disse var også Simon Tappertit og Dennis, der begge, men især den sidste, med største varme hilste på Barnaby og sagde ham mange smukke ting for den tapperhed, han havde lagt for dagen.

"Det gør mig godt at tænke på," sagde Dennis med en ed, idet han satte sin knippel med sin hat oven på hen i en krog og tog plads ved samme bord som de. "Det var en brillant lejlighed! Men der kom ikke noget ud af det, og jeg gad også nok vide, hvorledes det skulle gå til. Der er ingen skub i folk i disse tider. Kom med noget at spise og drikke. Jeg væmmes over menneskene."

"Men hvorfor?" sagde Tappertit, der havde kølet sit glødende åsyn i et krus på et par potter. "Synes De ikke, at det var en god begyndelse?"

"Indestå mig for, at det ikke er enden," svarede bøddelen. "Da den gardist blev kastet til jorden, kunne vi have gjort os til herrer over hele London, men nej. Vi står og gaber og glor – politimanden (gid han havde fået i en kugle i hvert øje, som han ville have fået, hvis vi var gået til værks på min måde) siger: 'Hør, godtfolk, vil I give mig jeres ord på, at I vil skilles ad, skal jeg sende soldaterne bort' – vore folk råber hurra, opgiver spillet, selv om de har alle trumferne på hånden, og lusker af

som en flok våde hunde. Ja," sagde bøddelen med den dybeste foragt, "jeg må rødme over mine medmennesker. Jeg ville ønske, at jeg var en stud, ja, jeg ville i sandhed!"

"Derfor tror jeg ikke, De ville være en mindre behagelig personlighed," sagde Simon Tappertit, idet han med en hovmodig mine gik sin vej.

"Det skal De ikke være så vis på," råbte bøddelen efter ham; "hvis jeg i dette øjeblik var et hornet dyr med det mindste gran fornuft, ville jeg stange hver eneste mand her i selskabet undtagen disse to," hvormed han mente Hugh og Barnaby, "fordi han har opført sig således i dag."

Efter disse sørgelige betragtninger over stillingen søgte Dennis at trøste sig med noget koldt oksekød og øl, men uden at det barske og misfornøjede udtryk i hans åsyn i mindste måde formildedes – det var, som om skyerne på hans pande snarere blev mørkere under disse trøstemidlers behagelige indflydelse.

De tilstedeværende havde måske svaret på hans smædeord med heftige ytringer, om ikke med slag, hvis de ikke havde været så trætte og modfaldne. De fleste af dem havde fastet fra om morgenen; alle havde lidt overordentligt ved den stærke hede og den idelige råben; anstrengelsen og spændingen havde taget således på deres kræfter, at mange af dem rent havde mistet mælet og næppe kunne stå på benene. Desuden var de tvivlrådige om, hvad der nu var at gøre, idet de frygtede for følgerne af det, de allerede havde gjort sig skyldige i, og indså, at de alligevel ikke havde vundet noget, men snarere havde forværret end forbedret deres sag. Af dem, der havde indfundet sig i "Støvlen", forlod mange den igen, inden en time var gået,

de af dem, der virkelig mente det ærligt og oprigtigt, for efter denne formiddags erfaring aldrig mere at vende tilbage eller indlade sig med deres tidligere kammerater. Andre blev kun tilbage for at forfriske sig og gik derpå modløse hjem. Atter andre, som hidtil havde været stadige gæster der, skyede ganske stedet. Den halve snes fanger, som garderne havde grebet, blev af rygtet gjort til i det mindste halvhundrede, og deres udmattede og sindige venner slappedes i den grad i deres energi og bukkede i den grad under for disse lidet oplivende indflydelser, at klokken otte om aftenen var Dennis, Hugh og Barnaby de eneste, som var tilbage, og endog de lå i en dyb søvn på bænkene, indtil Gashfords indtræden vækkede dem.

"Nå, her er I altså?" sagde sekretæren. "Ak Gud!"

"Ja, hvor skulle vi vel være, mr. Gashford?" svarede Dennis, idet han rejste sig over ende.

"Å, ingen steder, ingen steder," sagde han med overdreven mildhed. "Gaderne er fulde af blå kokarder. Jeg havde næsten troet, at I havde været iblandt dem. Det glæder mig, at I ikke er det."

"De har altså befalinger til os?" sagde Hugh.

"Ak Gud nej. På ingen måde. Ingen befalinger, min gode ven. Hvilke befalinger skulle jeg vel bringe? I står ikke i min tjeneste."

"Mr. Gashford," indvendte Dennis, "vi tjener jo dog sagen, gør vi ikke?"

"Sagen!" gentog sekretæren og så på ham i en slags åndsfraværelse. "Der er ingen sag. Sagen er tabt."

"Tabt!"

"Ja. De har vel hørt det? Petitionen er blevet afvist med et hundrede og to og halvfems stemmer imod seks. Det er afgjort. Vi kunne have sparet os megen ulejlighed; dette og mylords ærgrelse er de eneste omstændigheder, som jeg beklager. I enhver anden henseende er jeg fuldkommen tilfreds."

Med disse ord tog han en pennekniv op af lommen og begyndte, efter at have sat sin hat på sit knæ, at sprætte den blå kokarde af, som han hele dagen havde båret, idet han samtidig nynnede en salmemelodi, som havde været meget populær om formiddagen, og dvælede ved den med blidt vemod.

Hans to tilhængere så på hinanden og på ham, som om de ikke kunne blive kloge på, hvad han mente. Efter at Dennis og Hugh havde puffet til hinanden og vekslet nogle øjekast, dristede den sidste sig endelig til at standse hans hånd og spørge ham, hvorfor han ville tage båndet af hatten.

"Fordi," sagde sekretæren og så op med en mellemting mellem en snerren og et smil, "at sidde stille og bære det eller falde i søvn og bære det eller løbe bort og bære det – det er ikke andet end gøgl. Det er det hele, min ven."

"Hvad vil De da, at vi skal gøre?" råbte Hugh.

"Intet," svarede Gashford og trak på skuldrene; "intet. Da mylord blev skældt ud og truet, fordi han ville hjælpe jer, ville jeg som en forsigtig mand, at I intet skulle gøre. Da rytterne trådte jer ned under deres hestes hove, ville jeg, at I intet skulle gøre. Da en af dem blev kastet til jorden af en forvoven hånd, og jeg så forskrækkelse og forvirring malet på alle deres ansigter, ville jeg, at I intet skulle gøre – kort sagt, netop det, I gjorde. Dette er jo den unge mand, der viste så liden forsigtighed og så megen kækhed. Det gør mig ondt for ham!"

"Ondt?" udbrød Hugh.

"Ondt, mr. Gashford," gentog Dennis.

"Hvis der i morgen skulle udkomme en bekendtgørelse, hvori der loves fem hundrede pund eller en lignende bagatel for hans pågribelse, og hvis den skulle indbefatte en anden mand, der sprang ned i forsalen oppe fra trappen," sagde Gashford koldblodigt, "skulle I alligevel intet gøre."

"Død og helvede!" råbte Hugh og for op, "hvad har vi gjort, at De kan tale således til os?"

"Intet," svarede Gashford med et hånligt smil, "hvis I bliver kastet i fængsel; hvis denne unge mand bliver –" her så han Barnaby vist i hans forbavsede ansigt," – slæbt bort fra os og hans venner, måske fra mennesker, som han elsker, og som hans død vil dræbe, hvis han bliver sat i arrest, ført frem og hængt lige for deres øjne, skulle I intet gøre. Det, ville I utvivlsomt finde, er det klogeste, I kunne gøre."

"Følg med!" udbrød Hugh og gjorde et skridt hen mod døren. "Dennis – Barnaby – følg med!"

"Hvorhen? Hvad vil De gøre?" sagde Gashford, idet han smuttede forbi ham og stillede sig med ryggen mod døren.

"Hvorhen det skal være! Alt, hvad det skal være!" råbte Hugh. "Gå af vejen, eller vi kan lige så godt gå ud ad vinduet. Lad os komme ud!"

"Ha, ha, ha! De har sådan en – sådan en ilter karakter," sagde Gashford, idet han slog over i en yderst kammeratlig og spøgefuld tone. "Hvor De dog let kommer i fyr og flamme, men De drikker vel et glas med mig, førend De går?"

"Ja – ja vist så," brummede Dennis og lod ærmet gå hen over sine tørstige læber. "Godt ord igen, kammerat. Drik et glas med

mr. Gashford!"

Hugh tørrede sin hede pande og gav sig til at smile. Den snedige sekretær lo ganske højt.

"Kom med noget at drikke, men hurtigt, ellers venter han ikke en gang på det. Han er så forfærdelig ilter!" sagde den sleske sekretær, og Dennis stadfæstede hans ord med diverse nik og fremmumlede eder. – "Er der først kommet liv i ham, går han på med dødsforagt!"

Hugh strakte sin senefulde arm i vejret og klappede Barnaby på byggen, idet han bad ham ikke være bange. De rakte hinanden hånden – stakkels Barnaby åbenbart hildet i den forestilling, at han var blandt de ædleste og uegennyttigste helte i verden – og Gashford gav sig atter til at le.

"Jeg hører," sagde han slesk, mens han stod med en stor kande brændevin imellem dem og fyldte deres glas så hurtigt og så ofte, som de ville, "jeg hører – men jeg kan ikke sige, om det er sandt – at de folk, som driver om i gaderne i aften, halvvejs har i sinde at rive et par katolske kapeller ned, og at de kun mangler førere. Jeg har endog hørt kapellerne i Duke Street og i Warwick Street nævne, men rygtet, ved De nok – De går vel ikke?"

"For ikke at gøre noget, hvad?" udbrød Hugh. "De skal ikke få lov til at fange og hænge Barnaby og mig. Det må vi vænne dem af med. Der mangler altså førere, hvad? Kom, gutter!"

"Hvilken iver," råbte sekretæren. "Ha, ha, ha! En rigtig modig, ustyrlig, vild krabat! En mand som –"

Det var overflødigt at fuldføre sætningen; for de var styrtet ud af huset og allerede så langt borte, at de intet kunne høre. Han standsede midt i en latter, lyttede, trak sine handsker på og

gik med hænderne på ryggen længe frem og tilbage i det tomme værelse, vendte derpå sine fjed mod den travle by og gik omkring i gaderne.

De var fulde af folk; for rygtet om dagens tildragelser havde vakt stor opsigt. De, som ikke havde lyst til at forlade deres hjem, stod i deres døre eller vinduer, og overalt drejede samtalen sig om det samme emne. Nogle fortalte, at urolighederne var helt dæmpede; andre, at de var brudt ud på ny; nogle sagde, at lord George Gordon var blevet sendt til Tower under stærk vagt; at der var sket attentat mod kongens liv, at soldaterne atter var blevet kommanderet ud, og at man for en time siden tydelig havde hørt larmen af geværild i en afsides del af byen. Da det blev mørkere, blev disse fortællinger mere og mere gruelige og fantastiske, og mange gange, når en eller anden forskrækket fodgænger kom forbi og fortalte, at oprørerne ikke var ret langt borte og allerede nærmede sig, blev dørene lukkede og stængede, de nedre vinduer barrikaderede, og der opstod en sådan forfærdelse, som om en fremmed hær var rykket ind i byen.

Gashford listede omkring, lyttede efter alt, hvad han hørte, og udbredte eller stadfæstede, hvor han fik lejlighed til det, sådanne falske tidender, som passede bedst i hans kram. Mens han, optaget af dette, for tyvende gang bøjede ind i Holborn, kom en stor mængde kvinder og børn, som ofte snappede efter vejret og så sig tilbage, farende ned ad gaden, og en forvirret mumlen af mangfoldige stemmer nåede hans øre. Da disse tegn og det røde skær, der begyndte at spille på husene på begge sider, overbeviste ham om, at nogle af hans venner virkelig nærmede sig, udbad han sig et øjebliks husly ved en dør, som

blev lukket op, idet han gik forbi, og løb med nogle andre personer op til et vindue ovenpå, hvorfra han så ned på folkemængden.

Nogle af dem bar fakler, og førernes ansigter kunne tydeligt skelnes. At de havde været med til at ødelægge en eller anden bygning, var klart nok, og at det måtte være et katolsk bedehus, var lige så klart af det bytte, de førte med sig som sejrstegn, da det var let at genkende præstelige dragter og kostbare levninger af alterprydelser. Dækkede med sod, skarn, støv og kalk, med sønderrevne klæder, vildt nedhængende hår og hænderne og ansigterne forrevne og blødende af sår af rustne søm, ilede Barnaby, Hugh og Dennis af sted i spidsen for dem som nogle afskyelige vanvittige. Bag efter dem kom den tætte flok hulter til bulter, nogle sang, andre opløftede sejrsråb, atter andre kivedes indbyrdes; nogle truede ad tilskuerne, idet de gik forbi, andre slæbte på store stykker tømmer, på hvilke de udøste deres raseri, som om de var levende, idet de splittede dem ad og kastede stumperne højt op i luften; nogle var drukne og syntes ikke at mærke noget til de kvæstelser, de havde fået af nedstyrtede mursten og bjælker; en blev midt i trængslen båret på et vinduesskod, dækket med et smudsigt dækken, som en livløs, uhyggelig masse. Således drog skaren forbi og forsvandt som et optog af rå ansigter, hvorpå der hist og her faldt et flimrende skær fra de rygende fakler; en drøm om dæmoniske hoveder og vilde øjne og stokke og jernstænger, der løftedes i vejret og hvirvledes omkring i luften; en forvirrende rædsel, der var så meget og dog så lidt at se i, der syntes så lang og dog så kort, hvori der var så mange skræmmebilleder, der gjorde et

uforglemmeligt indtryk, og dog så mange ting, der ikke kunne ses i øjeblikkets forvirring.

Idet skaren drog videre for at fortsætte sit vilde ødelæggelsesværk, hørtes et gennemtrængende skrig. En flok mennesker løb hen til stedet og deriblandt Gashford, som lige var kommet ud på gaden. Han var blandt de bageste af den lille gruppe og kunne hverken høre eller se, hvad der foregik inde i den; men en mand, som havde fået en bedre plads, underrettede ham om, at en enke havde opdaget sin søn blandt tumultuanterne.

"Er det det hele?" sagde sekretæren, idet han vendte sig om for at gå hjem. "Nå, dette her ser dog ud, som om det skulle blive til alvor!"

51

Så lovende som disse udskejelser også var fra Gashfords synspunkt, og hvor meget de end tydede på, at det ville blive til alvor, skete der dog ikke videre den nat. Soldaterne rykkede atter ud, tog atter en halv snes fanger, og folkemængden skiltes atter ad efter en kort og blodig skærmydsel. Skønt ophidsede og fulde, havde oprørerne dog endnu ikke overskredet alle grænser og budt al lov og autoritet trods. De havde endnu beholdt noget tilbage af deres vante ærbødighed for den af samfundet til dets egen sikkerhed indstiftede myndighed, og var dens majestæt i tide blevet hævdet, ville sekretæren være kommet til at lide en bitter skuffelse.

Ved midnatstid var gaderne tomme og stille, og med undtagelse af, at der på to steder i byen fandtes nogle ravende mure og dynger af ruiner, hvor der ved solens nedgang havde ligget en pragtfuld bygning, så alting ud som sædvanligt. Selv de katolske indbyggere, som der fandtes mange af i City og dens forstæder, nærede ingen frygt for deres liv eller ejendom og kun lidt harme over den forurettelse, der allerede var tilføjet dem ved deres templers plyndring og ødelæggelse. En oprigtig tro på den regering, under hvis værn de i så mange år havde levet, og en velgrundet tillid til retfærdighedsfølelsen hos den store masse af samfundet, med hvilken de, trods religionsforskellen, stod i en daglig, fortrolig og venskabelig forbindelse, gav dem atter mod, selv under de udskejelser, der havde fundet sted, og overbeviste dem om, at de, som var

protestanter i alt undtagen i navnet, lige så lidt kunne opfattes som delagtige i disse skændselsgerninger, som de selv kunne gøres ansvarlige for den brug, der på den grusomme dronning Marys tid var blevet gjort af øksen, pinebænken, galgen og bålet.

Klokken var på slaget ét, da Gabriel Varden sammen med sin kone og miss Miggs sad og ventede i den lille dagligstue. Denne omstændighed i forbindelse med de krummede tander i de dunkle, nedbrændte lys, den tavshed, som herskede, og fremfor alt husmoderens og tjenestepigens natkapper vidnede tilstrækkeligt om, at de allerede for nogen tid siden havde lavet sig til at gå til sengs, men havde en eller anden vigtig grund til at sidde oppe så længe efter deres sædvanlige sengetid.

Havde noget yderligere vidnesbyrd været fornødent, så afgav miss Miggs' adfærd mere end bevis nok. Da hendes nervesystem nemlig var kommet i den urolige og pirrelige tilstand, som er en følge af lang vågen, var det lykkedes hende ved idelig at gnide og knibe sin næse, stadig at skifte stilling – en følge af, at der voksede indbildte knuder og knaster på hendes stol – jævnligt at klø øjenbrynene, uafladeligt at hoste, puste, gispe, sukke, nyse og fare krampagtigt sammen og ved andre lignende demonstrationer i den grad ligesom at file og raspe på klejnsmedens tålmodighed, at han, efter længe at have set på hende, omsider brød ud i følgende ord:

"Gå til sengs, Miggs, gå til sengs, min gode pige. Du plager mig virkelig værre, end om hundrede vandrender dryppede uden for vinduet, eller lige så mange mus kradsede bag panelet. Jeg kan ikke holde det ud. Gå til sengs, Miggs; gør mig dog den tjeneste."

"De har intet, der skal løses op på Dem, sir," svarede miss Miggs, "og derfor overrasker Deres ønske mig ikke. Men det har madammen, og så længe De sidder oppe, madam," tilføjede hun til klejnsmedens kone, "kunne jeg ikke, nej, ikke om der i dette øjeblik løb tyve gange så meget koldt vand ned ad ryggen på mig, med et roligt sind lægge mig i min seng."

Derpå gjorde miss Miggs forskellige anstrengelser for at gnide sine skuldre på et umuligt sted og gøs fra øverst til nederst for derved at give tilskuerne at forstå, at det indbildte vandfald stadig var i fuld virksomhed, men at bevidstheden om hendes pligt holdt hende oppe under denne og alle andre lidelser og styrkede hendes mod.

Da mrs. Varden var for søvnig til at tale, og Miggs ikke havde mere at skulle have sagt, som man siger, var der intet andet for klejnsmeden at gøre end at sukke og være så stille, som han kunne.

Men at være stille med en sådan basilisk foran sig var umuligt. Så han den anden vej, var det endnu værre at mærke, hvorledes hun gned sig på kinden, kneb sig i øret, blinkede med øjnene eller lavede de sælsomste figurer af sin næse, end at se hende gøre det. Var hun et øjeblik fri for nogen af disse plager, var det kun, fordi hendes ben sov, eller fordi hun havde fået krampe i armen eller læggen eller på grund af en anden rædsom lidelse, der pinte hele hendes legeme. Nød hun et øjebliks ro, så han hende sidde stiv og rank på sin stol med lukkede øjne og munden spærret vidt åben, indtil hun begyndte at nikke en smule forover og så pludselig standsede med et sæt, og så bøjede hun sig atter forover – dybere, dybere – dybere – ganske langsomt, indtil hun, netop som det syntes umuligt, at hun et

eneste øjeblik længere kunne holde ligevægten, og klejnsmeden skulle til at opløfte et nødskrig for at hindre hende fra at styrte ned med panden mod gulvet og slå hovedet i stykker, pludselig og uden mindste foregående varsel igen rejste sig op, stiv og rank, med åbne øjne og et udtryk af søvnig, men derfor ikke mindre ubøjelig trods i sit ansigt, der tydeligt sagde: "Jeg har ikke lukket dem en eneste gang, siden jeg sidst så på Dem; det vil jeg gøre min ed på."

Efter at klokken var slået to, hørtes endelig en lyd ved gadedøren, som om nogen tilfældigvis var faldet mod dørhammeren. Miggs, som øjeblikkelig sprang op og klappede i hænderne, råbte med en søvnig blanding af det hellige og profane: "Herre Jemini, madam, det er Simmums banken!"

"Hvem er det?" sagde Gabriel.

"Mig!" råbte Tappertits velkendte stemme. Gabriel lukkede døren op og lod ham komme ind.

Han gjorde ikke nogen glimrende figur; for et menneske på hans højde lider overlast i en trængsel, og da han havde taget meget virksom del i den foregående formiddags tildragelser, var hele hans dragt bogstavelig talt maset fra øverst til nederst, idet hans hat aldeles havde mistet sin facon, og hans sko var trådt ned om hælene ligesom et par slæber. Hans kjole flagrede i laser omkring ham, spænderne var revet af både ved knæene og fødderne, halvparten af hans halstørklæde var borte og brystlinningen på hans skjorte flænget i pjalter. Men trods alle disse personlige forulempelser, og selv om han var meget medtaget af hede og anstrengelse og så tilsmurt med dynd og støv, at man ikke kunne skelne mere af ham selv eller af hans klædedragt, end om han havde været indfattet i et hylster,

spankulerede han dog nok så stolt ind i dagligstuen, hvor han kastede sig i en lænestol og søgte at stikke hænderne i bukselommerne, der var vendte ud og hang og dinglede som et par kvaster, idet han mønstrede familien med skummel værdighed.

"Simon," sagde klejnsmeden alvorlig, "hvorledes går det til, at du kommer hjem på denne tid af natten og i en sådan tilstand? Sig, at du ikke har været blandt oprørerne, og jeg vil lade mig nøje med det."

"Sir," svarede Tappertit med et hånligt blik, "jeg undrer mig over, at De kan have den dristighed at komme med et sådant forlangende."

"Du har drukket," sagde klejnsmeden.

"I almindelighed talt og i ordenes fornærmeligste betydning, sir," svarede hans svend med stor selvbeherskelse, "holder jeg Dem for en løgner. Men Deres sidste ord har uforsætligt – uforsætligt, sir – truffet sandheden."

"Martha," sagde klejnsmeden til sin kone og rystede sørgmodigt på hovedet, mens et smil over den latterlige skikkelse foran ham endnu spillede på hans åbne ansigt, "jeg vil håbe, at det må vise sig, at denne stakkels knægt ikke er et offer for de narre og skurke, som vi så ofte har diskuteret om, og som i dag har gjort så mange ulykker. Har han i aften været i Warwick Street eller Duke Street –"

"Han har intet af stederne været, sir," udbrød Tappertit med høj røst, som han pludselig forandrede til en hvisken, idet han med øjnene fæstede på klejnsmeden gentog: "Han har intet af stederne været."

"Det glæder mig af mit ganske hjerte," sagde klejnsmeden i en alvorlig tone; "for havde han været der og kunne overbevises om det, Martha, ville jeres store forening for ham være blevet den kærre, der fører folk til galgen og lader dem blive hængende i luften. Det ville den, så sandt vi lever!"

Mrs. Varden var blevet alt for forskrækket over Simons forandrede væsen og udseende og over de fortællinger om oprørerne, som den aften var kommet hende for øre, til at hun kunne give noget svar eller tage sin tilflugt til sin sædvanlige ægteskabelige politik. Miss Miggs vred sine hænder og græd.

"Han har ikke været i Duke Street eller Warwick Street, mr. Varden," sagde Simon barsk, "men han har været i Westminster. Måske sparkede han til et medlem af underhuset, måske årelod han en lord – ja gør De kun store øjne, sir, jeg gentager det. – Der flød blod fra mange næser, og måske årelod han en lord. Hvem kan vide det? Denne," tilføjede han, stak sin hånd i sin vestelomme og fremtog en stor tand, ved synet af hvilken både Miggs og mrs. Varden gav sig til at skrige, "denne har tilhørt en biskop. Vogt Dem, mr. Varden!"

"Hellere havde jeg betalt fem hundrede pund," sagde klejnsmeden hastigt, "end at dette skulle være sket. Du tåbe, ved du ikke, i hvilken fare du svæver?"

"Jeg ved det, sir," svarede hans svend, "og det er min stolthed. Jeg var der, de så mig alle der. Jeg spillede en fremragende og vigtig rolle. Jeg vil afvente følgerne."

Klejnsmeden, som for alvor var blevet urolig og ængstelig, gik tavs op og ned ad gulvet, idet han nu og da skottede til sin fordums lærling, og blev til sidst stående foran ham og sagde:

"Gå til sengs og sov et par timers tid, så at du kan angre og være lidt mere ved din fornuft, når du vågner. Fortryd, hvad du har gjort, så vil vi se, om vi kan frelse dig. Når jeg vækker ham klokken fem," sagde Varden og vendte sig pludselig om mod sin kone, "og han vasker sig ren og tager andre klæder på, kan han måske slippe ned til trappen ved Tower og komme bort med den morgenbåd, der går til Gravesend, førend der bliver søgt efter ham. Derfra kan han let komme videre til Canterbury, hvor din fætter vil give ham arbejde, til dette uvejr har lagt sig. Jeg ved ikke rigtig, om jeg gør ret i at hjælpe ham til at unddrage sig den straf, han har fortjent, men han har levet i vort hus som dreng og mand nu i en halv snes år, og det ville gøre mig ondt, om han for denne ene dags gernings skyld skulle komme til et ulykkeligt endeligt. Luk gadedøren, Miggs, og lad lyset ikke skinne ud på gaden, når du går ovenpå. Skynd dig, Simon; gå til sengs."

"Tror De," svarede Tappertit med et tykt og langsomt mæle, der dannede en slående modsætning til hans godhjertede mesters stilfærdighed og ivrighed, "tror De, sir, at jeg er lav og lumpen nok til at modtage Deres slaviske tilbud? – Ugudelige menneske!"

"Sig kun, hvad du vil, Simon, men gå bare til sengs. Hvert minut er kostbart. Kom med lyset, Miggs!"

"Å ja, gør det! Gå straks til sengs!" udbrød begge fruentimmerne på en gang.

Tappertit rejste sig op, skød sin stol fra sig for at vise, at han ikke trængte til hjælp, og svarede, idet han svajede frem og tilbage og bevægede hovedet, som om dette ikke stod i nogen som helst forbindelse med hans krop:

"De nævnede Miggs, sir – jeg giver Miggs døden og djævelen!"

"Å, Simmum!" udbrød denne unge dame med mat stemme. "Å, madam! Å, husbond! Å, du store Gud! Sikken et stød han har givet mig!"

"Jeg giver hele familien døden og djævelen, sir," svarede Tappertit efter at have set på hende med et ubeskrivelig hånligt smil, "med undtagelse af mrs. Varden. For hendes skyld, sir, er jeg kommet her i nat. Tag dette stykke papir, mrs. Varden. Det er et lejdebrev, madam. De kan måske få brug for det."

Med disse ord holdt han en snavset og krøllet, beskreven lap en arms længde ud fra sig. Klejnsmeden tog den fra ham, åbnede den og læste følgende:

> "Alle gode venner af vor sag, håber jeg, ville vogte sig og ikke tilføje nogen trofast protestants ejendom skade. Jeg er fuldkommen overbevist om, at ejeren af dette hus er en standhaftig og værdig ven af sagen.
>
> *George Gordon.*"

"Hvad er dette?" sagde klejnsmeden med et helt andet udtryk i sit ansigt.

"Noget, der kan komme Dem til god nytte, gode ven," svarede hans svend; "det vil De nok få at se. Gem det godt og således, at De straks kan tage det frem. Og skriv "Intet pavedømme" med kridt på Deres dør i morgen aften og i de næste otte dage – det er det hele."

"Dokumentet er ægte," sagde klejnsmeden, "for jeg har før set håndskriften. Hvad er det for en trussel, der ligger skjult i det?

Hvad er det for en djævel, der er sluppet løs?"

"En ilddjævel," svarede Simon, "en fortærende, fnysende djævel. Stil Dem ikke i vejen for ham, ellers er det ude med Dem, min gode mand. Lad Dem advare i tide, G. Varden, far vel!"

Men her stillede de to fruentimmer sig i vejen for ham – især kastede miss Miggs sig over ham med en sådan heftighed, at hun ligesom naglede ham fast til væggen – og bønfaldt ham med rørende ord ikke at gå, førend han var blevet ædru, at tage mod fornuft, at overveje alt, hvile sig ud og derpå tage sin beslutning.

"Min beslutning er taget, siger jeg Dem," sagde Tappertit. "Mit blødende fædreland kalder mig, og jeg går! Når De ikke af vejen, Miggs, så kniber jeg Dem."

Miggs, der endnu holdt fast på rebellen, skreg en gang voldsomt, men om det var i åndsfraværelse, eller fordi han havde iværksat sin trussel, er uafgjort.

"Slip mig," sagde Simon, der kæmpede for at rive sig ud af hendes kyske, men edderkoppeagtige favntag, "lad mig gå! Jeg har truffet foranstaltninger for Dem under en forandret samfundstilstand og tænkt på at sørge for Dem for livstid – så! Er De nu fornøjet?"

"Å, Simmum," udbrød miss Miggs, "å, min velsignede Simmum! Å, madam, De skulle kun vide, hvad jeg føler i dette skrækkelige øjeblik!"

Det lod til, at hendes følelser var af en temmelig stormende natur; for under kampen var hendes natkappe blevet revet af, og selv lå hun på knæ på gulvet og lod en sælsom blanding af blå og gule krøllepapirer, løse hårtjavser, dupper af snørelidser og

bånd og bændler komme til syne, mens hun snappede efter vejret, slog hænderne sammen, vendte øjnene opad, fældede en masse tårer og frembød forskellige andre kendetegn på den største sjælekval.

"Ovenpå," sagde Simon, idet han med den mest fuldkomne ligegyldighed for Miggs' jomfruelige sorg henvendte sig til sin mester, "efterlader jeg mig en kasse med nogle sager. Gør med Dem, hvad De vil. Jeg har ingen brug for Dem. Jeg kommer aldrig mere tilbage hertil. Skaf Dem en anden svend; jeg er mit fædrelands svend; fra nu af er det min håndtering."

"Vær, hvad du vil, om et par timers tid, men gå nu til sengs," svarede klejnsmeden, idet han stillede sig i døren. "Hører du? Gå til sengs!"

"Jeg hører og byder Dem trods, Varden," sagde Simon Tappertit. "I denne aften har jeg været ude på landet og lagt planen til en ekspedition, der vil fylde Deres smedesjæl med forbavselse og forfærdelse. Planen kræver hele min kraft. Lad mig komme forbi!"

"Jeg kaster dig i gulvet, hvis du nærmer dig døren," svarede klejnsmeden. "Du gør bedst i at gå til sengs."

Simon svarede ikke, men rettede sig i vejret, så godt han kunne, og fo'r hovedkulds ind på sin mester, og de tumlede nu ud i værkstedet med hinanden, idet de brugte hænder og fødder så rask, at det så ud, som om de var et halvt dusin, mens Miggs og mrs. Varden skreg for et helt.

Det ville have været en let sag for Varden at have kastet sin svend til jorden og bundet ham på hænder og fødder, men da han nødig ville tilføje ham overlast i hans daværende værgeløse tilstand, nøjedes han med at afbøde hans slag, når han kunne,

og tog roligt imod dem, når han ikke kunne, idet han samtidig holdt sig mellem ham og døren, indtil der tilbød sig en gunstig lejlighed til at tvinge ham til at vige tilbage op ad trappen og lukke ham inde på hans kammer. Men i sin godmodighed stolede han for meget på sin modstanders svaghed og glemte, at drukne mennesker ofte, skønt de har mistet evnen til at gå sikkert, kunne løbe. Idet han så sit snit, lod Simon Tappertit listigt, som om han trak sig tilbage, ravede uventet fremad, fo'r forbi ham, åbnede døren – han kendte så godt fiffet ved den lås – og styrtede hen ad gaden som en gal hund. Klejnsmeden standsede et øjeblik overvældet af forbavselse og satte derpå af sted efter ham.

Det var den bedste tid på dagen til et løb; for i denne stille time var gaderne tomme, luften kølig og den foran ham flygtende skikkelse tydeligt synlig i en lang afstand, mens den ilede af sted med en lang, tynd skygge i hælene på sig. Men den kortåndede klejnsmed kunne ikke måle sig med en ung og spinkel fyr som Simon, skønt der havde været den tid, da han kunne have indhentet ham som ingenting. Afstanden imellem dem tiltog hurtigt, og da den opgående sols stråler faldt på Simon, idet han bøjede om et fjernt hjørne, var Gabriel Varden nødt til at give tabt og sætte sig på et dørtrin for at trække vejret. Imidlertid ilede Simon uden at standse en eneste gang med samme hurtighed til "Støvlen", hvor nogle af hans kammerater havde deres tilhold, som han godt vidste – for han havde allerede skaffet sig den udmærkelse at svæve i stor fare for loven – og i hvilket agtbare herberg en venskabelig sindet vagt havde ventet på ham hele natten og endnu holdt udkig efter ham.

"Gå dine egne veje, Sim," sagde klejnsmeden, så snart han kunne tale, "jeg har gjort, hvad jeg kunne, for dig, stakkels fyr, og ville have frelst dig; men jeg frygter for, at du allerede har rebet om halsen."

Idet han sagde dette, rystede han meget sørgmodigt og mistrøstigt på hovedet og vendte om igen. Kort efter trådte han ind i sit eget hus, hvor mrs. Varden og den trofaste Miggs ængsteligt havde ventet på hans tilbagekomst.

Nu var mrs. Varden – og som en følge deraf også Miggs – gennemtrængt af en hemmelig anelse om, at hun havde handlet forkert, at hun efter ringe evne havde gjort sit til at fremme og understøtte uroligheder, som det var umuligt at forudse enden på, at hun på en måde havde fremkaldt det optrin, der netop havde fundet sted, og at turen nu var kommet til klejnsmeden til at hovere og gøre bebrejdelser; så levende følte mrs. Varden dette, og så modfalden var hun som følge af det, at hun, mens hendes mand forfulgte deres fortabte svend, stak det lille røde, grundmurede hus med det gule tag ind under sin stol, for at det ikke skulle være årsag i, at dette pinlige emne blev omtalt, og nu sad hun og skjulte det endnu mere med sine skørter.

Men tilfældigvis havde klejnsmeden på hjemvejen netop tænkt på den selvsamme genstand og spurgte, idet han trådte ind og ikke så den, straks om, hvor den var.

Mrs. Varden havde intet andet valg end at tage den frem, hvilket hun gjorde med mange tårer og afbrudte forsikringer om, at havde hun bare vidst –

"Ja, ja," sagde Varden, "naturligvis – det ved jeg nok. Det er ikke min agt at gøre dig bebrejdelser, min ven. Men husk for fremtiden altid på, at gode ting, der misbruges i slette øjemed,

er værre end de, som i sig selv er slette. En rigtig ond kvinde er ond til gavns. En religion, der kommer på afveje, er af samme grund en meget slem ting. Men lad os ikke tale mere om det, min ven."

Dermed kastede han det røde hus på gulvet, satte hælen på det og knuste det i små stykker. Halfpence, sixpence og de øvrige frivillige bidrag trillede omkring i alle retninger, men ingen gjorde mine til at røre ved dem eller tage dem op.

"Det var nemt gjort," sagde klejnsmeden, "og jeg ville ønske, at alt, hvad der kommer fra det samme selskab, lige så nemt lod sig bringe i orden."

"Det træffer sig meget heldigt, Varden," sagde hans kone med lommetørklædet for øjnene, "at hvis der skulle blive flere uroligheder – hvilket jeg ikke vil håbe – oprigtigt ikke vil håbe –"

"Det håber jeg ikke heller, min ven."

"- hvis det dog skulle ske, har vi det stykke papir, som dette vildledte unge menneske bragte os."

"Ja det er sandt," sagde klejnsmeden og vendte sig hurtigt om, "hvor er det stykke papir?"

Mrs. Varden blev ganske forfærdet, da han tog det ud af hånden på hende og rev det i stumper, som han kastede ind under kaminristen.

"Ikke bruge det?" sagde hun.

"Bruge det?" udbrød klejnsmeden. "Nej! Lad dem komme og rive taget ned om ørene på os. Lad dem ryge os ud af vort hus og hjem. Jeg ville ikke have deres anførers lejdebrev eller skrive deres hyl på min dør, om de så skød mig på min egen dørtærskel for det. Bruge det! Lad dem komme og handle så

ilde med os, som de vil. Den første, der skrider over min tærskel i et ærinde som deres, måtte hellere være hundrede mile borte. Lad ham vogte sig. De øvrige kunne måske få deres vilje. Jeg ville ikke tigge eller købe mig fri for dem, om der så lå et centner guld for hvert pund jern, der ligger her. Gå du til sengs, Martha; jeg vil tage skodderne fra og begynde på mit arbejde."

"Så tidligt!" sagde hans kone.

"Ja," svarede klejnsmeden muntert, "så tidligt. Når de så kommer, skal de ikke se os krybe i skjul, som om vi var bange for at nyde vor part af dagens lys og havde overladt det alt sammen til dem. Sov derfor godt, min ven, og drøm behageligt!"

Dermed gav han sin kone et hjerteligt kys og bad hende ikke tøve længere, da det ellers ville blive tid til at stå op, førend hun var kommet i seng. Mrs. Varden gik nok så elskværdig og sagtmodig ovenpå, ledsaget af Miggs, der, skønt dygtig stækket, dog ikke kunne afholde sig fra en stimulerende hosten og snøften undervejs eller fra at række hænderne i vejret af forbavselse over sin husbonds dumdristige adfærd.

52

En pøbel er i almindelighed en såre mystisk fremtoning, i særdeleshed i en stor stad. Hvorfra den kommer, eller hvorhen den går, kan kun få mennesker sige. Idet den samler og spreder sig med samme pludselighed, er den lige så vanskelig at følge til dens kilder som havet selv, og ligheden hører ikke op her; for oceanet er ikke mere ustadigt eller upålideligt, frygteligere, når det er bragt i oprør, urimeligere eller grusommere.

De mennesker, som denne fredag formiddag havde været så støjende i Westminster og om aftenen havde været så opsatte på ødelæggelsens værk, var i hovedsagen de samme. Med undtagelse af de tilfældige tilvækster, enhver folkemængde er moralsk sikker på i en by, hvor der altid findes en stor mængde ørkesløse og slette personer, havde det været en og samme pøbelflok, der optrådte på begge steder. Og dog havde den, da den om eftermiddagen opløste sig, spredt sig i forskellige retninger uden at have truffet aftale om noget nyt møde, uden bestemt plan eller hensigt, og var i virkeligheden tilsyneladende sprængt således, at der ikke var noget håb om, at den kunne samles igen.

I "Støvlen", der, som vi har set, på en måde var oprørernes hovedkvarter, var ikke en halv snes mennesker samlede denne fredag aften. Nogle sov i stalden og udhusene, andre i gæstestuen, et par enkelte havde fået en seng. De øvrige var i deres sædvanlige hjem eller tilholdssteder. På de tilgrænsende marker og veje, i høstakke eller i nærheden af teglovnens varme

lå der måske knap en snes i alt, hvis vante leje ikke var under åben himmel. De alfare veje inde i byen havde deres sædvanlige natlige gæster, men ingen andre. Det almindelige kvantum af last og elendighed, men ikke mere.

En aftens erfaring havde imidlertid lært de samvittighedsløse ledere af urolighederne, at de kun havde at vise sig i gaderne for straks at omgives af elementer, som de kun med stor møje, fare og udgift ville have kunnet holde sammen, når deres hjælp ikke var påkrævet. En gang i besiddelse af denne hemmelighed, var de lige så trygge, som om tyve tusinde mænd, der var rede til at følge deres vink, havde været lejrede omkring dem, og nærede en tillid, der ikke kunne have været større, selv om det havde været således. Hele den følgende dag, lørdagen, holdt de sig rolige, og om søndagen tænkte de mere på, hvorledes de skulle holde deres folk i nærheden af sig og ved godt mod, end på at fortsætte deres første bedrifter ved et eller andet voldsomt skridt.

"Jeg vil håbe," sagde Dennis, da han søndag morgen med en lydelig gaben rejste sig op fra en bunke halm, han havde sovet på, og, idet han støttede sit hoved på sin hånd, henvendte sig til Hugh, "at mr. Gashford tillader, at vi hviler os lidt. Måske vil han allerede have os i arbejde igen, hvad?"

"Det er ikke hans måde at opgive en ting på halvvejen, det kan De være vis på," brummede Hugh til svar, "men jeg har dog endnu ikke lyst til at røre mig. Jeg er så stiv som et lig og så fuld af fæle rifter, som om jeg hele dagen i går havde været oppe at slås med vilde katte."

"De har så megen begejstring, det er sagen," sagde Dennis, idet han med stor beundring så på den foran ham liggende

vilde skikkelses uredte, sammenfiltrede hår og sønderrevne hænder og ansigt. "De er sådan en satans karl. De udsætter Dem for langt flere skrammer, end De har nødig, fordi De overalt vil være den første og udrette mere end alle de andre."

"Åh", svarede Hugh, idet han rystede sit stride hår tilbage og skottede hen til døren i den stald, hvor de lå, "der er dog en derhenne, som er lige så god som jeg. Hvad sagde jeg Dem om ham? Sagde jeg ikke, dengang De tvivlede på ham, at han var lige så god som ti andre?"

Dennis rullede sig magelig om på brystet, og idet han, støttende sin hage på sin hånd, indtog samme stilling som Hugh, sagde han med et blik hen mod døren:

"Ja, ja, De kendte ham, kammerat, De kendte ham. Men hvem ville vel, når han nu så denne fyr, tro, at han er den mand, han er? Er det ikke jammerskade, kammerat, at han, i stedet for at tage sig sin naturlige hvile og gøre sig skikket til flere anstrengelser i denne hersens hæderlige sag, leger soldat som en dreng? Og så hans renlighed!" sagde Dennis, der visselig ingen grund havde til at føle sig tiltrukket af nogen, der var nøjeregnende i denne henseende. "Hvilke svagheder gør han sig ikke skyldig i med hensyn til sin renlighed? I morges klokken fem var han ude ved posten, skønt man skulle synes, at han i forgårs havde gennemgået så meget, at han nok kunne have ligget i den dybeste søvn. Men nej, da jeg vågnede for et par minutter siden, stod han ved posten, og havde De set ham stikke påfuglefjerene i sin hat, da han var færdig med at vaske sig – å, det gør mig ondt, at han har så svag en karakter, men selv den bedste har jo sine mangler enten i den ene eller den anden retning."

Genstanden for denne samtale og disse hentydninger, der blev udtalt i en meget filosofisk tone, var, som læseren allerede vil have gættet, ingen anden end Barnaby, der med sin fane i hånden stod skildvagt på en lille solklar plet ved den fjerne dør eller gik frem og tilbage udenfor, mens han sang sagte ved sig selv og holdt takt med nogle klare kirkeklokkers musik. Hvad enten han stod stille og støttede sig med begge hænder på fanestangen eller skred langsomt frem og tilbage med den på skulderen, viste den omhyggelige ordning af hans fattige dragt og hans ranke og stolte holdning, hvilke store tanker han havde om vigtigheden af det tillidshverv, der var betroet ham, og hvor glad og stolt det gjorde ham. I sammenligning med Hugh og hans kammerat, der lå i en mørk krog af det skumle skur, syntes han, sollyset og den fredelige sabbatlyd at være ligesom et lyst billede, som døren dannede rammen om og den sorte stald baggrunden. Det hele frembød en sådan modsætning til dem selv, mens de lå der og væltede sig som et par urene dyr i deres uhumskhed og syndighed på deres to bunker halm, at de nogle øjeblikke så på hinanden uden at tale og næsten skammede sig.

"Ja," sagde Hugh omsider, idet han slog en latter op, "det er en sjælden fyr, den Barnaby, og han kan med mindre hvile og mindre mad og drikke udrette mere end nogen af os. Med hensyn til hans legen soldat, så var det mig, som satte ham på post der."

"Så tør jeg også bande på, at det var i en fornuftig hensigt," svarede Dennis med et bredt grin og en drøj ed. "Hvad er Deres mening med det, kammerat?"

"Ja, ser De," sagde Hugh og kravlede lidt nærmere hen til ham, "De husker jo nok, at vor ædle høvedsmand derhenne kom hertil i går morges med en ordentlig blyhat og – ligesom De og jeg – havde en ditto i aftes."

Dennis skottede hen til det sted, hvor Simon Tappertit lå dybt snorkende, sammenrullet på et knippe halm.

"Og vor ædle høvedsmand," fortsatte Hugh med en ny latter, "har sammen med mig lagt planen til en storartet ekspedition, der skal gå for sig i morgen, og som der er noget at tjene ved."

"Imod papisterne?" spurgte Dennis og gned sig i hænderne.

"Ja, imod papisterne – i det mindste imod en af dem, som nogle af os, og deriblandt jeg selv, har et ordentligt horn i siden på."

"Dog ikke mr. Gashfords ven, som han talte til os om i mit hus, hvad?" sagde Dennis, fuld af glad forventning.

"Truffet!" svarede Hugh.

"Det ligner Dem," udbrød Dennis og trykkede hans hånd; "sådan skal det være. Lad os bare begynde at hævne os for krænkelser og fornærmelser og alt sådant noget, så kommer der liv i tingene. Der er forstand i Deres tale, må jeg sige!"

"Ha, ha, ha! Høvedsmanden," tilføjede Hugh, "tænker på under forvirringen at bortføre et fruentimmer, og – ha, ha, ha! – og det gør jeg med!"

Denne del af planen huede imidlertid ikke Dennis. Med en sur mine sagde han, at han i det hele taget slet ikke kunne lide fruentimmerne, der var nogle ustadige og upålidelige personer, som man aldrig kunne stole på, og som aldrig var af samme sind fire og tyve timer i træk. Han havde gerne udbredt sig mere vidtløftigt over dette indholdsrige emne, når det ikke i det

samme var faldet ham ind at spørge om, hvilken forbindelse der var imellem den påtænkte ekspedition, og at Barnaby stod skildvagt ved stalddøren, hvortil Hugh forsigtigt svarede:

"Jo, de folk, vi agter at besøge, var tidligere hans venner, og jeg kender ham tilstrækkelig til at være så temmelig vis på, at hvis han troede, at vi havde i sinde at gøre dem fortræd, ville han ikke stå på vor side, men hjælpe de andre. Derfor har jeg bildt ham ind, at lord George har udset ham til at holde vagt her i morgen, mens vi er borte, og at det er en stor ære for ham, og derfor står han nu på post og er så stolt af det, som om han var general. Ha, ha, ha! Synes De nu ikke, at jeg ikke alene er en satans karl, men også en forsigtig mand?"

Dennis kom med en del lovtaler og tilføjede så:

"Men selve ekspeditionen –"

"Om den," sagde Hugh, "skal De høre alle de enkelte omstændigheder af mig og den store høvedsmand i forening; for se, nu vågner han! Rejs Dem, løvehjerte. Ha, ha, ha! Liv i kludene! Lad os få noget at drikke! Der ligger guld og sølvbægre og lysestager nok begravede under mit leje," tilføjede han, idet han væltede halmen til side og pegede på et sted, hvor jorden nylig var blevet vendt, "til at betale det med, om det så var en hel snes tønder. Drik, høvedsmand!"

Tappertit tog disse lystige opmuntringer meget unådigt op, da han var svært medtaget både på sjæl og legeme efter sine to nætters svir og kun dårligt kunne stå på benene. Ved Hughs hjælp lykkedes det ham imidlertid at vakle hen til pumpen, og efter at have vederkvæget sig med en dygtig slurk koldt vand og et rigeligt styrtebad af den samme forfriskende væske over hovedet og hænderne, bestilte han noget rom og mælk og satte

en ganske god portion til livs af denne uskyldige drik sammen med nogle tvebakker og ost. Da det var gjort, lagde han sig i en magelig stilling ved siden af sine to staldbrødre, der gjorde sig til gode efter deres egen smag, og gav sig til at indvie Dennis i planen for den forestående ekspedition.

At deres samtale var interessant, fremgik tydeligt nok af dens længde og alle tres spændte opmærksomhed. At den ikke var af en trykkende, alvorlig natur, men oplivedes af forskellige vittigheder, som emnet medførte, var klart af deres lydelige og jævnlige lattersalver, som bragte Barnaby til at studse på hans post og fik ham til at undre sig over deres letsindighed. Men han blev ikke opfordret til at komme ind til dem, førend de havde spist, drukket, sovet og snakket med hinanden nogle timer, ja egentlig ikke, førend tusmørket var faldet på; da underrettede de ham om, at de ville gøre en lille demonstration i gaderne – bare for at holde folk i ånde, eftersom det var søndag aften, og almenheden ellers måske ville føle sig skuffet – og at han gerne måtte følge med dem, hvis han ville.

Uden mindste forberedelse, med undtagelse af, at de forsynede sig med knipler og bar den blå kokarde, drev de ind i gaderne og drog igennem dem uden anden bestemt hensigt end at anrette så mange ulykker som muligt. Da deres antal hurtigt voksede, delte de sig snart i flere flokke og gennemstrejfede byen i forskellige retninger efter at have aftalt at mødes om nogen tid på markerne i nærheden af Welbeck Street. Den talrigste trop og den, som forøgedes med den største hurtighed, var den, som Hugh og Barnaby hørte til. Den tog vejen til Moorfields, hvor der var et rigt kapel, og i hvilket kvarter de vidste, at flere katolske familier boede.

Idet de begyndte med de private huse, brød de dørene og vinduerne op og søgte, mens de tilintetgjorde bohavet og ikke levnede andet end de nøgne vægge, omhyggeligt efter alle slags redskaber og værktøj, der kunne bruges til at anrette ødelæggelse med, så som hamre, ildragere, økser, save og deslige. Mange af oprørerne lavede sig bælter af tove, lommetørklæder, eller hvad de ellers kunne få fat i, og bar disse våben lige så åbenlyst som en trop sapører på en mønstringsdag. Den aften gik de til værks uden spor af hemmelighedsfuldhed eller forsøg på at skjule noget – ja, der var i virkeligheden næsten ingen ophidselse eller hastværk at mærke. I kapellerne nedrev og bortførte de altrene, bænkene, prædikestolene, pulpiturerne og gulvene; i husene selv paneler og trapper. Denne søndag aftens adspredelse drev de slet og ret som håndværkere, der havde et bestemt stykke arbejde at fuldføre og fuldførte det. Et halvt hundrede kække mænd kunne have jaget dem på flugt, når det skulle være; et eneste kompagni soldater kunne have splittet dem ad som støv; men intet menneske lagde sig imellem, ingen myndighed holdt dem i tømme, og med undtagelse af de forfærdede personer, der flygtede ved deres komme, var der ingen, der ænsede dem mere, end om de havde været ædruelige og ordentlige arbejdere, der røgtede deres lovlige kald.

På samme måde marcherede de til det aftalte mødested, tændte store bål på markerne og brændte deres bytte efter at have udskilt de kostbareste ting. Præstelige ornater, helgenbilleder, rige stoffer og prydelser, alterklæder og almindeligt bohave kastedes i flammerne og bredte et rødt skær over hele omegnen; men de dansede, hylede og brølede

uophørligt omkring disse bål, til de blev trætte, og blev intet øjeblik forstyrret.

Da hovedtroppen forlod denne skueplads for dens virksomhed og gik ned ad Welbeck Street, stødte den på Gashford, der havde været vidne til dens bedrifter og nu sneg sig forsigtigt hen ad fortovet. Idet Hugh holdt sig ved siden af ham, men lod, som om han ikke talte til ham, hviskede han ham i øret:

"Er dette bedre?"

"Nej, det er ikke," sagde Gashford.

"Hvad vil De da have?" spurgte Hugh. "En feber er jo aldrig lige straks på sit højdepunkt. Det kommer lidt efter lidt."

"Jeg vil have," sagde Gashford og kneb ham med en sådan ondskab i armen, at hans negle syntes at mødes i skindet, "jeg vil have, at der skal være noget mening i det, I gør. Tåber! Kunne I ikke lave bål af noget bedre end pjalter og laser? Kunne I ikke brænde noget helt?"

"En smule tålmodighed," svarede Hugh, "vent et par timer, så skal De se. Pas på, om himlen ikke bliver rød i morgen aften."

Med disse ord indtog han atter sin plads ved siden af Barnaby, og da sekretæren så efter dem, var de forsvundet i trængslen.

53

Den næste dag åbnedes med lystig klokkeklang og salut fra kanonerne i Tower; på mange kirkespir blev der hejst flag; de sædvanlige højtideligheder fandt sted til ære for kongens fødselsdag, og alle morede sig eller tog sig af deres forretninger, som om der herskede den mes fuldkomne orden i staden, og der ikke på hemmelige steder lå halvt ulmende emmer, som ved nattens komme skulle blusse op igen og udbrede forfærdelse og ødelæggelse. Anførerne for optøjerne, der var blevet endnu dristigere af den foregående aftens held og det bytte, der var blevet dem til del, holdt stadig sammen og tænkte kun på at få den store masse af deres følgesvende således kompromitterede, at intet håb om benådning eller belønning kunne friste dem til at overgive deres mere fremtrædende forbundsfæller i retfærdighedens hænder.

Bevidstheden om at være gået for vidt til, at de kunne vente tilgivelse, holdt i virkeligheden ikke mindre de frygtsomme end de kække sammen. Mange, som med glæde ville have udpeget de vigtigste blandt uromagerne og optrådt som vidner imod dem, indså, at der intet håb var om frelse ad den vej, da enhver af deres handlinger var blevet iagttaget af snesevis af mennesker, der ikke alene ikke havde taget del i urolighederne, men havde lidt overlast på deres person eller ejendom ved pøbelens udskejelser og ville være villige nok til at afgive forklaring for retten, og som regeringen derfor utvivlsomt ville foretrække at bruge som vidner. Mange af denne klasse havde

lørdag morgen forladt deres sædvanlige arbejde; nogle var af deres arbejdsherrer blevet set mellem tumultuanterne; andre vidste, at de måtte være mistænkte og ville blive afskediget, hvis de vendte tilbage; atter andre havde fra begyndelsen opgivet ævred og trøstede sig med det gamle ordsprog, at når de alligevel skulle hænges, kunne de lige så godt lade sig hænge for et fårs som for et lams skyld. De håbede og troede alle i større eller mindre grad, at den regering, som de syntes at have lammet, i sin forfærdelse til sidst ville gå på forlig med dem og lade dem selv stille deres vilkår. De mindst sangvinske ræsonnerede som så, at i værste tilfælde var de alt for mange, til at de alle kunne blive straffet, og at der var lige så god udsigt for ham som for enhver anden til at slippe fri. Den store masse tænkte slet ikke over noget, men hidsedes af sine opbrusende lidenskaber, af fattigdom, uvidenhed, lyst til optøjer og håb om bytte.

Der er en anden omstændighed, som fortjener at omtales, og det er, at lige fra det første udbrud i Westminster var ethvert spor af orden eller forud truffet aftale forsvundet. Da de delte sig i partier og løb til forskellige kvarterer af byen, skete det efter en øjeblikkelig, instinktiv indskydelse. Hver enkelt flok svulmede op, idet den drog frem, lige som floderne på deres vej ned til havet; ny førere trådte frem, når de var nødvendige, forsvandt, når nødvendigheden ikke længere var til stede, og kom atter til syne i det næste kritiske øjeblik. Ethvert opløb fik form og skikkelse efter de forhåndenværende omstændigheder; besindige håndværkere, der gik hjem fra deres dagværk, så man kaste deres kurve med værktøj fra sig og pludselig forvandles til oprørere. Selv bydrenge gjorde det samme. En moralsk pest

rasede kort sagt i staden. Larmen, forvirringen og spændingen havde for hundrede og atter hundrede en tiltrækningskraft, som de ikke havde fasthed til at modstå. Smitsoten bredte sig som en frygtelig feber; en ondartet galskab, der endnu ikke havde nået sit højeste, angreb for hver time nye ofre, og samfundet begyndte at skælve for deres rasen.

Imellem klokken to og tre om eftermiddagen trådte Gashford ind i det i det hus, der blev beskrevet i foregående kapitel, og da han kun så Barnaby og Dennis der, spurgte han efter Hugh.

Han var ude, svarede Barnaby ham, var gået ud for over en time siden og endnu ikke kommet tilbage.

"Dennis," sagde den smilende sekretær i sin mest sleske tone, idet han satte sig med benene over kors på en tønde.

Bøddelen arbejdede sig straks op i en siddende stilling og så på ham med opspilede øjne.

"Hvorledes har De det, Dennis?" spurgte sekretæren nikkende. "De har dog vel ikke haft nogen ulempe af Deres sidste anstrengelser, Dennis?"

"Jeg skal altid sige om Dem," svarede bøddelen og gloede på ham, "at denne hersens stilfærdige tone, som De bruger, næsten kunne vække en død mand. Den er," tilføjede han med en fremmumlet ed, og idet han stadig stirrede tankefuldt på ham, "den er så rædsomt fiffig!"

"Tydelig, hvad, Dennis!"

"Tydelig?" svarede han, idet han kløede sig i hovedet og holdt øjnene fæstede på sekretærens ansigt. "Det er, ligesom den gik mig gennem marv og ben, mr. Gashford."

"Det glæder mig, at Deres hørelse er så skarp, og at jeg kan gøre mig så forståelig," sagde Gashford i sin uforanderlige,

ensformige tone. "Hvor er Deres ven?"

Dennis så sig om, som om han ventede at skulle finde ham liggende på sit halmleje, men da han kom i tanker om at have set ham gå ud, svarede han:

"Det kan jeg ikke sige Dem, mr. Gashford, jeg har allerede i nogen tid ventet ham tilbage. Det er dog vel ikke på tiden, at vi tager fat?"

"Hvem kan vide det bedre end De selv?" sagde sekretæren. "Hvorledes skulle jeg kunne sige Dem det, Dennis? De er jo fuldkommen herre over Deres handlinger, ved De nok, og står ingen til ansvar – undtagen loven en gang imellem, hvad?"

Dennis, som var blevet yderst betuttet over dette koldblodige, prosaiske svar, genvandt sin fatning ved hentydningen til hans professionelle pligter, og idet han pegede på Barnaby, rystede han på hovedet og rynkede panden.

"Tys!" råbte Barnaby.

"Å, tal ikke om det, mr. Gashford," sagde bøddelen med dæmpet stemme; "almindelige fordomme – De glemmer altid – nå, Barnaby, hvad er der på færde, min gut?"

"Jeg hører ham komme," svarede han. "Tys! Kan De høre? Det er hans trin! Gud velsigne Dem, jeg kender hans gang og hans hunds med. Trip, trap, trip, trap, således lyder det, når de kommer sammen, ha, ha, ha! – og der er de!" udbrød han glad, idet han rakte Hugh begge hænder til velkomst og derpå klappede ham venligt på ryggen, som om han, i stedet for at være den rå kammerat, han var, havde været det mest indtagende menneske. "Her har vi ham i bedste velgående! Det er en hel fornøjelse at se gamle Hugh igen!"

"Jeg vil være en tyrk, om han ikke altid tager varmere imod mig end noget menneske, der er ved sin fulde forstand," sagde Hugh, idet han trykkede hans hænder med en i slags glubsk venlighed, som det var underligt nok at se. "Hvorledes har du det, min dreng?"

"Prægtigt!" råbte Barnaby og svingede med hatten. "Ha, ha, ha! I udmærket humør, Hugh, og rede til at gøre, hvad det skal være for den gode sag og retten og for at hjælpe den milde, venlige mand med det blege ansigt – den lord, som de er så onde imod, ikke, Hugh?"

"Ja!" svarede hans ven, idet han slap hans hånd og med et forandret udtryk i sit ansigt skævede til Gashford, førend han talte til ham. "God dag, mester!"

"God dag igen!" svarede sekretæren og strøg sig op ad benet, "og mange gode dage – hele år, vil jeg håbe. De er varm."

"Det ville De også have været," sagde Hugh og tørrede sin pande, "hvis De havde løbet så stærkt som jeg."

"Så kender De altså nyheden? Ja, jeg tænkte nok, at De havde hørt den."

"Nyheden? Hvilken nyhed?"

"Kender De den ikke?" udbrød Gashford, idet han forbavset trak øjenbrynene i vejret. "Min Gud! Nå, så er jeg dog den første, der gør Dem kendt med Deres ophøjede stilling. Ser De det kongelige våben deroppe?" spurgte han smilende, idet han tog et stort papir op af sin lomme, bredte det ud og holdt det hen for Hugh.

"Nå," sagde Hugh, "hvad kommer det mig ved?"

"Meget. En hel del. Læs dette."

"Den første gang, jeg så Dem, fortalte jeg Dem jo, at jeg ikke kunne læse," sagde Hugh utålmodigt. "For fanden! Hvad står der i det?"

"Det er en bekendtgørelse fra kongen og statsrådet," sagde Gashford, "af dags dato, hvori der udloves en belønning af fem hundrede pund – fem hundrede pund er en god slump penge og en stor fristelse for mange folk – til enhver, som angiver den eller de, der var mest virksomme ved ødelæggelsen af kapellerne i lørdags."

"Er det det hele?" spurgte Hugh med en ligegyldig mine, "det vidste jeg allerede."

"Det kunne jeg have sagt mig selv," sagde Gashford, idet han smilende lagde dokumentet sammen igen. "Jeg burde have gættet – og jeg gættede virkelig også – at Deres ven nok ville fortælle Dem det."

"Min ven!" stammede Hugh med et uheldigt forsøg på at synes forundret, "hvad for en ven?"

"Sagte, sagte – tror De ikke, at jeg ved, hvor De har været?" svarede Gashford, idet han gned sig i hænderne og bankede sig i den ene med bagen af den anden, mens han så på ham med en skalkagtig mine. "Hvor De må holde mig for dum! Skal jeg nævne hans navn?"

"Nej!" svarede Hugh med et hurtigt blik på Dennis.

"Af ham har De uden tvivl ligeledes hørt," fortsatte sekretæren efter et øjebliks pause, "at de oprørere, der er blevet grebet – de sølle stakler – er blevet stillet for retten, og at nogle meget virksomme vidner har haft den dumdristighed at træde op imod dem, og deriblandt –" og her pressede han tænderne sammen, som om han med magt ville undertrykke nogle

heftige ord, der svævede ham på tungen. Derpå fortsatte han: "og deriblandt en herre, der så, hvad der foregik i Warwick Street, en katolsk herre, en vis Haredale."

Hugh ville have hindret ham i at udtale dette ord, men det var allerede sluppet ham ud af munden. Ved at høre navnet vendte Barnaby sig hurtigt om.

"På post, på post, kække Barnaby!" råbte Hugh i sin vildeste og heftigste tone og stak ham hans stang og fane, der havde stået støttet op til væggen, i hånden. "Træk straks på vagt; for vi skal af sted på vor ekspedition. Op, Dennis, og gør Dem klar. Pas på, at ingen vender halmen på mit leje, brave Barnaby, vi ved nok, hvad der ligger skjult under den, hvad? Nå, mester, skynd Dem; sig hurtigt, hvad De har at sige, for den lille høvedsmand og en hel flok af dem er allerede ude på marken og venter kun på mig. Det gælder at være om sig og handle i en fart. Skynd Dem!"

Barnaby kunne ikke stå for denne travlhed og ivrighed. Det udtryk af forbavselse og harme, der havde vist sig på hans ansigt, da han vendte sig om imod dem, forsvandt samtidig med, at ordene udslettedes af hans hukommelse ligesom ånden fra et blankt spejl, og idet han greb det våben, som Hugh pånødte ham, indtog han stolt sin plads bag døren, hvor han ikke kunne høre dem.

"De kunne let have fordærvet vore planer, mr. Gashford," sagde Hugh. "De var også den rette mand til det!"

"Hvem skulle have troet, at han kunne have fattet så hurtigt?" indvendte Gashford.

"Undertiden fatter han lige så godt som De eller noget andet menneske," sagde Hugh. "Det er på tide, at vi kommer af sted,

Dennis; de venter på os. Jeg kom for at sige Dem det. Ræk mig min stok og mit bælte. Så! Hjælp mig lidt, mester. Kast mig dette over skulderen og spænd det bagpå."

"Ilter som altid!" sagde sekretæren, mens han hjalp ham bæltet på.

"Man kan nok have nødig at være ilter i dag; der bliver fuldt op at gøre."

"Nej, virkelig?" sagde Gashford med en så tirrende forstillelse, at Hugh drejede hovedet og så forbitret ned på ham, idet han sagde: "Om der gør? Det ved De meget godt! Hvem ved bedre end De, at det første store skridt, der er at gøre, er at statuere et eksempel på disse vidner og afskrække enhver fra oftere at træde op imod os eller nogen af vore?"

"Der er en, som vi kender," svarede Gashford med et meget sigende smil, "der er i det mindste lige så godt underrettet om denne sag som De eller jeg."

"Hvis det er den samme mand, vi mener, hvad det sagtens er," hviskede Hugh, "kan jeg sige Dem, at han har lige så god og hurtig underretning om alt som –" her standsede han og så sig om, lige som for at være sikker på, at den omtalte person ikke var i nærheden og kunne høre ham "- som Fanden selv. Bliver De ikke snart færdig? De er så langsom af Dem!"

"Nu sidder det," sagde Gashford og rejste sig. "De mærkede vel ikke noget til, at Deres ven misbilligede den lille ekspedition, De har for i dag? Ha, ha, ha! Det er heldigt, at det stemmer så godt overens med hans politik med hensyn til vidnerne; for var planen først lagt, måtte den også udføres. Og nu vil De gå, hvad?"

"Nu går vi!" svarede Hugh. "Har De ikke noget at sige til afsked?"

"Nej, Gud bevares," sagde Gashford i en sukkersød tone, "slet ingenting."

"Er De også vis på det?" udbrød Hugh, idet han puffede til den grinende Dennis.

"Ganske vis, hvad, mr. Gashford?" fniste bøddelen. Gashford tøvede et øjeblik, idet han vaklede mellem sin forsigtighed og sin ondskab. Derpå stillede han sig imellem de to mænd og lagde en hånd på hvers arm, idet han med en krampagtig hvisken sagde:

"Glem ikke, gode venner – jeg ved, at I ikke vil glemme det – glem ikke vor samtale en aften – i Deres hus, Dennis – om denne person. Ingen skånsel, ingen nåde, ikke to bjælker i hans hus må blive siddende således, som bygmesteren har lagt dem! Ilden, siger ordsproget, er en god tjener, men en slem herre. Gør den til *hans* herre; han fortjener ikke bedre. Men jeg er vis på, at I vil være faste og bestemte; jeg er vis på, at I vil huske på, at han tørster efter jeres og alle jeres brave kammeraters liv. Har I nogen sinde vist jer som mænd, så vil I gøre det i dag. Ikke sandt, Dennis – ikke sandt, Hugh?"

De så begge på ham og så på hinanden og svang derpå med en skoggerlatter deres knipler over hovedet, rakte ham hånden og skyndte sig ud.

Da Gashford havde ventet lidt, fulgte han bagefter. De var endnu i sigte og skyndte sig hen til den del af de tilgrænsende marker, hvor deres staldbrødre allerede havde givet møde; Hugh så sig tilbage og svingede med sin hat til Barnaby, der svarede på samme måde, henrykt over sit tillidshverv, og derpå

atter skred frem og tilbage uden for stalddøren, hvor hans fødder allerede havde trådt jorden ned, så der var blevet en sti. Og da Gashford selv var kommet et langt stykke bort og for sidste gang så sig tilbage, gik han endnu op og ned med de samme afmålte trin som den mest trofaste og glade ridder, der nogen sinde var sat til at holde en post og følte sit hjerte svulme af en ædel pligtfølelse og beslutning om at forsvare den til det yderste.

Smilende over den stakkels tosses enfoldighed, gik Gashford til Welbeck Street ad en anden vej end den, han vidste, oprørerne ville følge, og satte sig bag et gardin i et af de øvre vinduer i lord George Gordons hus, hvor han utålmodigt ventede på deres komme. De blev så længe borte, at han, til trods for at han vidste, at det var aftalt, at de skulle komme denne vej, fik en anelse om, at de havde forandret deres plan og valgt en anden. Men til sidst hørtes larmende stemmer på de nærliggende marker, og straks efter kom de myldrende frem i en stor skare.

Imidlertid var de langt fra alle samlet i en flok, men var, som han snart opdagede, delt i fire afdelinger, som hver for sig standsede uden for huset for at råbe tre gange hurra og derpå gik videre, idet førerne råbte, i hvilken retning de skulle gå, og opfordrede tilskuerne til at forene sig med dem. Den første trop, som i stedet for bannere bar nogle levninger fra den ødelæggelse, de havde anrettet i Moorfields, forkyndte, at de var på vej til Chelsea, hvorfra de ville vende tilbage i samme orden for at lave et stort bål der tæt ved af det bytte, de havde med. Den anden flok meddelte, at de ville til Wapping for at ødelægge et kapel; den tredje, at deres bestemmelsessted var

East Smithfield og deres ærinde det samme. Alt dette skete midt på en lys, klar sommerdag. Elegante kareter og portechaiser standsede for at lade dem komme forbi eller vendte om for at undgå dem; folk, der var til fods, trak sig tilbage ind i døre eller bankede måske på og udbad sig tilladelse til at blive stående ved et vindue eller i forstuen, indtil oprørerne var kommet forbi, men ingen lagde dem hindringer i vejen, og så snart de vel var borte, gik alt igen sin sædvanlige gang.

Endnu var den fjerde trop tilbage, og på den ventede sekretæren i den største spænding. Endelig kom den. Den var talrig og var sammensat af udvalgte folk; for da han stirrede ned iblandt den, så han mange velkendte ansigter – Simon Tappertits, Hughs og Dennis' naturligvis i spidsen. De gjorde holdt og råbte hurra ligesom de andre; men da de atter satte sig i gang, bekendtgjorde de ikke således som de andre, hvad de havde for. Hugh stak kun sin hat i vejret på sin knippel, og med et blik på en tilskuer på den modsatte side af gaden var han borte.

Gashford fulgte instinktmæssigt retningen af hans øje og så sir John Chester stå på fortovet med en blå kokarde på hatten, som han holdt et par tommer op over sit hoved for at formilde pøbelen, og mens han med anstand støttede sig på sin stok, smilede venligt og fremviste sin person og sin påklædning i det mest fordelagtige lys, så han til med den største sindsro, man kunne tænke sig. Til trods for dette, og hvor snild og behændig han også var, havde Gashford dog set ham vedkende sig Hugh med en velynders mine. Nu havde han ikke mere øje for folkeskaren, men fæstede sine skarpe blikke på sir John.

Han blev stående på samme plet og i samme stilling, indtil den sidste mand i vrimlen var bøjet om gadehjørnet; derpå tog han meget sindigt den blå kokarde af sin hat, gemte den omhyggeligt i sin lomme for at have den på rede hånd til næste gang, der blev brug for den, forfriskede sig med en pris, gemte igen sin dåse og var allerede i færd med at gå langsomt videre, da en forbikørende karet i det samme blev holdende, og en damehånd slog vinduet ned. Efter et minuts samtale ved karetvinduet, under hvilken han åbenbart udbredte sig meget veltalende over pøbelen, steg han let ind i vognen og kørte bort.

Sekretæren smilede, men havde andre ting at tænke på og slog derfor snart denne episode ud af tankerne. Hans middagsmad blev ham bragt, men han sendte den urørt ned igen og tilbragte fire trættende timer med at vandre rastløst op og ned ad gulvet, idelig at se på uret og gøre frugtesløse forsøg på at sætte sig til at læse, falde i søvn eller se ud ad vinduet. Da han opdagede, hvor lang tid der var gået, listede han sig op ad trappen til det øverste af huset, og efter at være kommet ud på taget satte han sig ned og vendte ansigtet mod øst.

Han havde ingen sans for den friske luftning, der blæste på hans ophedede pande, de smukke enge, fra hvilke han vendte sig bort, de masser af tage og skorstene, han havde foran sig, røgen og den opstigende tåge, som han forgæves søgte at trænge igennem, de skingrende råb af børn ved deres aftenlege, stadens fjerne tummel og larm; den kvægende landluft, som susede forbi for at møde den og dø. Han sad kun og spejdede og spejdede, til det blev mørkt, og han kun kunne skelne de lyspletter, som glimtede nede på gaden og i det fjerne – og alt

som mørket blev tættere, anstrengte han sine øjne og blev endnu ivrigere.

"Endnu stadig kun mørke på den kant!" mumlede han utålmodigt. "Hund, hvor er det røde skær på himmelen, som du lovede mig?"

54

Rygter om de herskende uroligheder var imidlertid begyndt at komme temmelig almindelig i omløb i stæderne og landsbyerne i nærheden af London, og efterretningerne blev overalt modtaget med den higen efter det vidunderlige og forkærlighed for det rædsomme, der sandsynligvis lige siden verdens skabelse har hørt til menneskeslægtens medfødte særkender. Disse beretninger forekom imidlertid mange personer på den tid, lige som de ville forekomme os nu, hvis vi ikke vidste, at det drejede sig om historiske kendsgerninger, så overdrevne og usandsynlige, at en stor del af dem, der boede længere borte og i andre henseender kunne være lettroende nok, ikke kunne tro på muligheden af sådanne og forkastede de meddelelser, de modtog fra alle kanter, som aldeles fabelagtige og latterlige.

Gamle Willet var – måske ikke så meget, fordi han havde drøftet og afgjort den sag med sig selv, som på grund af sin medfødte halsstarrighed – en af dem, som bestemt vægrede sig ved et eneste øjeblik at fæste lid til de gængse rygter. Den samme aften og sandsynligvis på samme tid, som Gashford sad alene og spejdede, var gamle John så rød i ansigtet af idelig at ryste på hovedet for at modsige sine tre gamle kammerater og drikkebrødre, at han var et sandt særsyn og oplyste bislaget i majstangen, hvor de sad sammen, ligesom en uhyre karfunkel i et eventyr.

"Tror De da," sagde Willet, idet han så vist på Salomon Daisy, for under personlige ordvekslinger havde han for skik at holde sig til den mindste af de tilstedeværende – "tror De da, at jeg er et rent fæ?"

"Nej, nej, Johnny," svarede Salomon og så sig om i den lille kreds, "det ved vi alle alt for vel. Nej, Johnny, De er intet fæ, nej, nej!"

Cobb og Parkes rystede samtidig på hovedet, idet de mumlede: "Nej, nej, Johnny, vist er De ikke," men da sådanne komplimenter i almindelighed havde til følge, at Willet blev endnu mere påståelig, lånte han dem et foragteligt blik og svarede:

"Hvad skal da det sige, at I kommer her og fortæller mig, at I i aften ville gå til London sammen – I tre – I – for at overbevise jer selv? Er," sagde Willet, idet han med et udtryk af højtidelig væmmelse stak piben i munden, "er min overbevisning jer da ikke nok?"

"Men det er ikke vor egen, Johnny," indvendte Parkes ydmygt.

"Er det ikke jeres egen?" gentog Willet og målte ham fra øverst til nederst. "Er det ikke jeres egen? Jo vel er det det. Har jeg ikke sagt jer, at Hans allernådigste Majestæt kong Georg den Tredje lige så lidt vil tåle opløb og spektakler i sine gader, som han vil tåle, at hans parlament mukker imod ham?"

"Jo, Johnny, men det er Deres mening, ikke vor," sagde den dumdristige Parkes.

"Hvad ved De om det?" svarede John med megen værdighed. "De er temmelig rask til at sige imod. Hvad kender De til den sag? Jeg ved ikke, at jeg nogen sinde har sagt Dem noget om den."

Parkes, der mærkede, at han var kommet ind i en filosofisk labyrint, som han ikke kunne hitte ud af igen, fremstammede en undskyldning og trak sig ud af diskussionen. Der opstod derefter en pause på ti minutter, hvorefter Willet begyndte at rumle og ryste af latter og sagde med hensyn til sin forrige modstander, "at han håbede at have sat ham ordentlig til vægs." Derpå lo og nikkede d'hrr. Cobb og Daisy, og Parkes syntes aldeles slået af marken.

"Tror I, at mr. Haredale, hvis alt dette var sandt, stadig ville være hjemmefra, således som han er det?" sagde John efter en ny pause. "Tror I, at han ikke ville være bange for at forlade sit hus med de to unge fruentimmer og kun et par mandfolk til at værne om dem?"

"Jo, men De ved også," svarede Salomon Daisy, "at hans hus ligger et godt stykke borte fra London, og man siger jo, at oprørerne ikke vil gå længere end i det højeste en fjerdingvej fra byen. Og desuden ved De jo også, at de fornemme katolske folk har sendt smykker og alt sådan noget herned, for at de skulle være i sikkerhed – i det mindste efter hvad rygtet siger."

"Efter hvad rygtet siger!" gentog Willet drillende. "Ja, rygtet siger også, at De forrige marts så et spøgelse, men der er ingen, der tror det."

"Ja, ja," sagde Salomon og rejste sig op for at bortlede sine to venners opmærksomhed, da de gav sig til at fnise over denne stikpille, "enten man tror det eller ikke, så er det sandt, og sandt eller ikke sandt, må vi, hvis vi ville gå til London, gå straks. Ræk mig derfor Deres hånd, Johnny, og god nat med det samme."

"Jeg rækker ingen min hånd, der går til London i et så tåbeligt ærinde," svarede værten, idet han stak den i lommen.

De tre staldbrødre så sig derfor satte i den nødvendighed at trykke hans albuer, og efter at have fuldbyrdet denne ceremoni og hentet deres hatte, stokke og overkjoler inde i huset sagde de ham godnat og forlod ham med det løfte den følgende dag at bringe ham fuldstændig og pålidelig efterretning om den virkelige tilstand i byen og, hvis den var rolig, indrømme, at han havde ret.

John Willet så efter dem, mens de traskede af sted på landevejen i sommeraftenens rige glød, og mens han bankede asken ud af sin pibe, lo han indvendig over deres dårskab, så at han fik ondt i siden. Da han var blevet helt færdig med det – hvilket varede noget længe, eftersom han lo lige så langsomt, som han tænkte og talte – satte han sig mageligt med ryggen op mod huset, lagde benene op på bænken, sit forklæde over sit ansigt og faldt i dyb søvn.

Hvor længe han sov, gør intet til sagen; men det var ingen kort tid; for da han vågnede, var det rige lysskær blegnet. Nattens dunkle skygger bredte sig mere og mere over landskabet, og nogle få klare stjerner tindrede allerede oppe på himmelen. Fuglene var alle gået til hvile; tusindfrydene på grønningen havde lukket deres alfebægre; kaprifolien, der snoede sig om bislaget, udåndede sin velduft dobbelt stærkt, som om den i denne tavse time havde mistet sin undselighed og gerne meddelte natten sin duft; vedbenden rørte næppe sine mørkegrønne blade. Hvilken ro og skønhed!

Var der ingen anden lyd i luften end træernes sagte susen og græshoppernes lystige pippen? Tys! Noget meget vagt og fjernt, ikke uligt den summen, man hører, når man holder en stor konkylie for øret. Snart blev det lydeligere, snart svagere, og

snart døde det ganske bort. Straks efter kom det igen, tabte sig og kom atter igen, blev lydeligere, svagere og svulmede op til en brusende larm. Det var ude på landevejen og afvekslede med dens krumninger. Pludselig blev det til en tydelig lyd – lyden af mange stemmer og trampende fodtrin.

Det er tvivlsomt, om John Willet selv da ville have tænkt på oprørerne, hvis hans kokkepige og stuepige ikke var løbet skrigende op ad trappen og havde lukket sig inde på et af de gamle kvistkamre, hvor de derpå gav sig til at hyle ynkeligt for at gøre deres smuthul endnu mere hemmeligt og sikkert. Disse to kvindepersoner forklarede siden, at Willet i sin befippelse kun havde sagt et eneste ord og med stentorstemme råbt det seks gange efter hinanden op ad trappen. Men da dette ord var et tostavelsesord, der, hvor uskyldigt det også kan være, når det bruges om et firbenet dyr, er højst forkasteligt, når det bruges om kvindepersoner af uplettet rygte, var mange tilbøjelige til at tro, at de unge fruentimmer havde lidt under en hallucination, fremkaldt af deres overdrevne frygt, og var blevet narret af deres øren.

Det være nu, som det vil, så stillede John Willet, hos hvem den allerhøjeste grad af dum forfjamskelse trådte i modets sted, sig i bislaget og ventede på deres komme. Én gang forekom det ham dunkelt, som om der var en slags dør på huset med lås og slåer, og på samme tid fo'r der en uklar forestilling gennem hans hjerne om skodder for de nederste vinduer. Men han blev stående stille som en statue, så ned ad landevejen i den retning, hvorfra larmen hurtigt nærmede sig, og tog ikke engang sine hænder op af lommerne.

Han kom ikke til at vente længe. En sort masse, indhyllet i en sky af støv, kom snart til syne. Flokken fordoblede sine skridt. Hylende og brølende som en flok vilde, styrtede den frem hulter til bulter, og få minutter efter puffedes han fra hånd til hånd midt ind i en klynge af mennesker.

"Halløj!" råbte en velkendt stemme, idet den mand, der havde talt, trængte sig frem blandt mængden, "hvor er han? Lad mig komme til ham. I må ingen fortræd gøre ham. Hvorledes går det, gamle Jack? Ha, ha, ha!"

Willet stirrede på ham og så, at det var Hugh; men han hverken tænkte eller sagde noget.

"Disse fyre er tørstige og må have noget at drikke!" råbte Hugh og skød ham tilbage mod huset. "Skynd dig, Jack, skynd dig! Giv os af det bedste – det allerbedste – det fineste, det, som du gemmer for din egen mund, Jack!"

John fremstammede mat: "Hvem skal betale?"

"Han siger: 'Hvem skal betale'!" råbte Hugh med en skingrende latter, der blev gentaget af mængden. Derpå vendte han sig til John og tilføjede: "Betale? Ih, ingen!"

John stirrede omkring på denne masse af ansigter – nogle grinende, nogle glubske, nogle belyste af fakler, nogle utydelige, nogle udviskede og mørke, og hvoraf nogle så på ham, nogle på hans hus og nogle på hinanden, og mens han, som det forekom ham, endnu stod således og stirrede, fandt han sig, uden at han vidste, at han havde rørt sig af pletten, pludselig hensat inden for skranken, siddende i en lænestol og iagttagende ødelæggelsen af sine ejendele, som om det var en eller anden sjælden komedie eller forestilling af en forbavsende og rystende

natur, men som aldeles ikke, så vidt han kunne se, vedkom ham.

Ja. Her var skænken – en skænk, som selv de dristigste aldrig satte deres fod indenfor uden særlig indbydelse – helligdommen, mysteriet, den indviede grund – her var den, propfuld af mennesker, køller, stokke, fakler og pistoler; opfyldt af en øredøvende larm, eder, råb, skrig og hyl; pludselig forvandlet til en bjørnehave, et galehus, et dæmonisk tempel, hvor mennesker for ind og ud gennem døre og vinduer, slog glassene i smadder, drejede hanerne om, drak brændevin af porcelæns-puncheboller, sad overskrævs på tønder, røg af private piber, plyndrede citronerne, hakkede og huggede i den berømte ost, brød ukrænkelige skuffer op, stak ting i lommen, som ikke tilhørte dem, delte hans egne penge lige for hans øjne og ødelagde, knuste, brækkede ned og sønderrev af lutter kådhed; intet fik lov til at være i fred, intet blev holdt helligt; overalt var der mennesker – oppe, nede, i sovekamrene, i køkkenet, i gården, i stalden – snart klatrede de ind ad vinduerne, skønt dørene stod vidt åbne; snart sprang de ud ad vinduerne, skønt trapperne var lige ved; snart satte de over rækværkerne ned i afgrunde af gange; hvert øjeblik viste der sig ny ansigter og skikkelser – nogle hylede, nogle sang, andre sloges, og atter andre knuste glas og køkkentøj; nogle hældte den brændevin, de ikke kunne drikke, på gulvet; andre ringede på klokkerne, indtil de fik dem revet ned; atter andre bankede på dem med ildragere, indtil de havde fået dem slået i stumper; stadig kom der flere mennesker til – flere, flere og flere – ligesom en sværm af insekter: Larm, røg, lys, mørke, lystighed, forbitrelse, latter, hujen, plyndring, rædsel og ødelæggelse!

Næsten i al den tid, John betragtede dette forvirrede optrin, holdt Hugh sig i nærheden af ham, og skønt han var den vildeste og mest højrøstede og ødelæggende skurk af dem alle, frelste han dog over en snes gange sin gamle husbonds skind. Ja, selv da Tappertit, ophidset af brændevin, kom til og for at hævde sin rang høfligt sparkede John Willet op ad skinnebenene, opfordrede Hugh ham hviskende til at gengælde komplimenten, og havde gamle John haft åndsnærværelse nok til at fatte det vink og fulgt det, ville han uden tvivl under Hughs beskyttelse kunne have gjort det ustraffet.

Omsider begyndte banden atter at samle sig uden for huset og råbte til dem, der var inde i det, at de skulle komme ud til dem, da tiden gik til spilde. Da disse råb tiltog og blev mere og mere højrøstede, lagde Hugh og nogle af dem, der endnu tøvede inde i gæstestuen, og som åbenbart var anførerne for troppen, råd op om, hvad der skulle gøres med John for at holde ham rolig, indtil de var færdige med deres gerning i Chigwell. Nogle foreslog at stikke ild på huset og lade ham blive i det; andre at bringe ham i afmagt ved at give ham et drag i hovedet; atter andre, at han skulle tvinges til at aflægge ed på at ville blive siddende, hvor han var, til den næste dag ved samme tid; andre igen, at han skulle knebles og føres med under tilstrækkelig bevogtning. Da imidlertid alle disse forslag blev forkastet, vedtog man omsider at binde ham til hans stol, og der blev nu kaldt på Dennis.

"Se her, Jack," sagde Hugh, idet han nærmede sig ham; "vi vil binde hænder og fødder på dig, men ellers ingen fortræd gøre dig. Hører du?"

John Willet så på en anden mand, som om han ikke vidste, hvem det var, der talte, og mumlede noget om et måltid hver søndag klokken to.

"Der skal intet ondt overgå dig, Jack, hører du ikke?" brølede Hugh og indskærpede ham denne forsikring med et dunk i ryggen. "Han er så forskrækket, at jeg tror, han er helt fra det. Ha, ha, ha! Giv ham en tår at drikke. Ræk mig noget, en af jer."

Efter at et glas brændevin var skaffet til veje, hældte Hugh indholdet i halsen på gamle John. Willet smækkede svagt med læberne, stak hånden i lommen og spurgte, hvad han havde at betale, idet han med et åndsfraværende blik ud i luften tilføjede, at der nok var blevet slået et par glas i stykker –

"Han er fra forstanden for øjeblikket, det er nu min tro," sagde Hugh, efter at han uden nogen synlig virkning havde rystet ham, så at nøglerne klirrede i hans lommer. "Hvor bliver dog Dennis af?"

Der blev igen kaldt på Dennis, og lidt efter kom han farende ind med et langt tov om livet, omtrent som munkene bær det, ledsaget af en livvagt af en halv snes af sine folk.

"Kom, tag fat her!" råbte Hugh og stampede i gulvet. "Lad det gå lidt livligt!"

Blinkende og nikkende viklede Dennis tovet af sig, slog øjnene i vejret og undersøgte med et spejdende blik loftet, væggene og gesimserne. Derpå rystede han på hovedet.

"Kan De ikke rappe Dem, menneske!" råbte Hugh og stampede igen utålmodigt i gulvet. "Skulle vi nøle her, til rygtet har bredt sig i et par mils omkreds, og vi bliver forstyrret i vor gerning?"

"Det er godt nok at snakke, kammerat," svarede Dennis, idet han trådte hen til ham; "men hvis vi –" og her hviskede han ham i øret, "ikke vil bruge døren til det, lader det sig ikke gøre her i stuen."

"Hvilket?" spurgte Hugh.

"Hvilket?" gentog Dennis. "Ih, det med den gamle mand."

"Hvad, De har dog vel ikke i sinde at hænge ham?"

"Ikke, kammerat?" svarede bøddelen studsende. "Hvad andet?"

Uden at sige et ord snappede Hugh tovet ud af hånden på sin kammerat og begyndte selv at binde gamle John, men bar sig straks så klodset og kejtet ad med det, at Dennis næsten med tårer i øjnene bønfaldt om at måtte få lov til at sørge for det. Da Hugh samtykkede, var han færdig i en håndevending.

"Se," sagde han med et vemodigt blik på John Willet, der røbede lige så lidt bevægelse efter at være bundet, som mens han havde været fri, "se, det kalder jeg et smukt og ordentligt stykke arbejde. Han er formelig værd at se på nu. Men, kammerat, et ord i fortrolighed; nu, da han er lavet i stand, om jeg så må sige, var det så ikke bedst for alle parter, om vi ekspederede ham med det samme? Det ville tage sig overmåde godt ud i bladene, det kan der ikke være to meninger om. Publikum ville få langt højere tanker om os."

Hugh, der sluttede sig til, hvad hans kammerat mente, mere af hans fagter end af hans tekniske udtryksmåde, som han manglede nøglen til, da han var uvidende om hans håndtering, forkastede for anden gang hans forslag og kommanderede: "March!" hvilket blev gentaget af hundrede stemmer udenfor.

"Til Fasangården!" råbte Dennis, idet han løb ud, ledsaget af de øvrige. "Et vidnes hus, gutter!"

Et lydeligt hyl efterfulgte, og hele skaren ilede af sted, tørstende efter plyndring og ødelæggelse. Hugh blev nogle øjeblikke tilbage for at ophidse sig ved at drikke endnu mere og for at åbne alle hanerne, hvoraf nogle tilfældigvis var blevet skånet; derpå så han sig om i det hærgede og plyndrede værelse, ind ad hvis sønderslåede vinduer oprørerne havde stukket selve Majstangen – for endog den var blevet savet over – tændte en fakkel, dunkede den stumme og ubevægelige John Willet i ryggen og skyndte sig efter sine staldbrødre, idet han svingede faklen over sit hoved og udstødte et vildt skrig.

55

Da John Willet var blevet alene i sin ødelagte skænkestue, fortsatte han at stirre omkring sig, ganske vist vågen for øjnenes vedkommende, men med alle sine forstands- og tænkeevner i en tryg, drømmeløs søvn. Han så på det værelse, der i en række af år og endnu for en time siden havde været hans hjertes stolthed, men ikke en muskel i hans ansigt rørte sig. Natten udenfor skuede kold og sort ind gennem de gabende vinduesåbninger; de kostbare drikkevarer, der nu næsten var lækket bort, dryppede med en hul lyd ned på gulvet. Majstangen kiggede sørgmodigt ind ad det sønderslåede vindue ligesom bovsprydet på et strandet skib; gulvet kunne gerne have været bunden af havet, så overstrøet var det med kostbare levninger. Strømme af luft susede ind, idet de gamle døre knirkede og knagede på deres hængsler; lysene flimrede og løb og fik lange tander; de hyggelige, mørkerøde gardiner flagrede løst for alle vinde; selv de tykmavede hollandske dunke, der lå væltet og tomme i de mørke kroge, syntes kun at være de golde hylstre af gemytlige fyre, der havde mistet deres gode humør og ikke mere kunne blusse op med venskabelig varme. John så denne ødelæggelse og så den dog ikke. Han var fuldkommen tilfreds med at sidde og stirre på den og følte ikke mere harme eller ærgrelse over sine bånd, end om de havde været en hædersdragt. For hans personlige vedkommende lå den gamle tid og snuede, og verden stod stille.

Med undtagelse af, at tønderne dryppede, mens nogle lette levninger fra ødelæggelsen raslede i vinden, og de åbne døre knirkede med en ensformig lyd, herskede der den dybeste stilhed; ja disse lyde gjorde, ligesom dødningeurets dikken om natten, kun den tavshed, de forstyrrede, dybere og mere påfaldende. Men stilhed eller larm var ét for John. Om et batteri svært artilleri var kørt op og var begyndt at skyde til skive uden for vinduerne, havde det dog været ham lige meget. Han var langt ud over det stadium, hvor man føler overraskelse over noget. Selv et spøgelse ville ikke have gjort indtryk på ham.

Endelig hørte han fodtrin, hastige og dog forsigtige fodtrin, der nærmede sig huset. De standsede, kom endnu nærmere og syntes derpå at gå helt rundt omkring det. Derefter lød de under vinduet, og et hoved kiggede ind.

Ved skinnet af de osende lys stak det stærkt af imod mørket udenfor. Ansigtet var blegt, udtæret og rynket; øjnene – dog dette hidrørte fra ansigtets magerhed – unaturligt store og klare; håret isprængt med gråt. Det kastede et forskende blik omkring i værelset, og en dyb stemme sagde:

"Er De alene her i huset?"

John gav intet livstegn, skønt spørgsmålet blev gentaget to gange, og han tydeligt hørte det. Efter et øjebliks ophold steg manden ind ad vinduet. Heller ikke det blev John forundret over. I den sidste times tid var så mange gået ind og ud ad vinduer, at han ganske havde glemt døren og syntes fra sin barndom at have levet midt iblandt sådanne øvelser.

Manden var iført en lang, mørk, falmet kappe og en bredskygget hat. Han gik tæt hen til John og kastede øjet på ham. John besvarede denne kompliment med renter.

"Har De siddet længe således?" spurgte manden.

John tænkte sig om, men det førte ikke til noget.

"Hvilken vej er flokken gået?"

Ved et eller andet tilfælde opstod der nogle forvirrede betragtninger over faconen af den fremmedes støvler i Willets hjerne; men de kom i en fart ud af den igen og efterlod ham i hans forrige tilstand.

"De gjorde bedst i at tale," sagde manden; "De kan endnu beholde helt skind, om De end ikke har andet tilbage, der kan tage skade. Hvilken vej gik de?"

"Den!" sagde John, der pludselig fik sit mæle igen og i den bedste tro nikkede – pege kunne han ikke, så stramt var han bundet – nøjagtigt i den modsatte retning af den rigtige.

"De lyver!" sagde manden forbitret og med en truende bevægelse. "Den vej kom jeg fra. De vil forråde mig."

Det var så tydeligt, at Johns uforstyrrelighed ikke var påtaget, men en følge af de tildragelser, som havde fundet sted under hans tag, at manden standsede sin hånd, ligesom han ville til at slå til ham, og vendte sig bort.

John så efter ham, uden at så meget som en nerve fortrak sig i hans ansigt. Manden tog et glas, og efter at have holdt det under en af de små tønder, indtil nogle få dråber havde samlet sig i det, tømte han det grådigt, og idet han derpå utålmodigt kastede det på gulvet, tog han selve tønden og holdt den for munden. Nogle smårester af brød og kød lå spredt omkring hist og her, og dem gav han sig dernæst i lag med, idet han åd dem meget slugvornt og hvert øjeblik standsede for at lytte efter en eller anden indbildt larm udenfor. Da han således i stor hast havde forfrisket sig og sat endnu en tønde for munden, trak

han sin hat ned i panden, som om han ville til at forlade huset, og vendte sig om mod John.

"Hvor er Deres tjenestefolk?"

Willet huskede dunkelt, at han havde hørt oprørerne råbe op til dem, at de skulle kaste nøglen til det værelse, hvor de var, ned til dem, for at de kunne gemme den, og han svarede derfor: "Indespærret."

"Godt for dem, om de holder sig rolige, og godt for Dem selv, om De gør det samme," sagde manden. "Vis mig nu, hvilken vej flokken tog."

Denne gang opgav Willet den rigtigt. Manden skyndte sig allerede hen til døren, da en stærk og hurtig ringen med en stormklokke pludselig blev båret hen til dem af blæsten, og derpå viste der sig et klart og blændende skær, der ikke alene oplyste værelset, men hele omegnen.

Det var ikke den pludselige overgang fra mørke til dette rædsomme lys, det var ikke lyden af fjerne skrig og triumfråb, det var ikke denne skrækkelige forstyrrelse af nattens fred og stilhed, der jog manden tilbage, som om han var blevet ramt af en lynstråle. Det var klokken. Om så den gyseligste skikkelse, som den menneskelige indbildningskraft nogen sinde i sine vildeste drømme har udmalet sig, havde vist sig for ham, kunne han ikke have gyst således tilbage for den, som han gjorde ved den første lyd af denne stærke malmrøst. Mens hans øjne trådte ud af hovedet på ham, mens hans lemmer rystede krampagtigt, og ansigtet fortrak sig, så det var en gru, løftede han den ene arm højt op i vejret, og idet han med sin anden hånd holdt en indbildt skikkelse tilbage og nede, stødte han efter den ligesom med en kniv og gennemborede dens hjerte. Han greb sig i

håret, stoppede ørene til og snurrede sig rundt som en vanvittig, udstødte derpå et frygteligt skrig og styrtede med det samme ud; men stadig blev klokken ved at ringe og syntes at forfølge ham – stadig stærkere og stærkere, stadig hidsigere og hidsigere. Lysskæret blev klarere, råbene vildere; braget af tunge legemer, som styrtede ned, rystede luften; sværme af klare gnister steg op mod himlen; men lydeligere end alt dette, tusinde gange mere rasende og vildt tonede klokken – den forfærdelige klokke, mens den udbasunerede rædsomme hemmeligheder efter dens lange tavshed og talte de dødes sprog.

Hvilken spøgelsesjagt kunne have overgået denne frygtelige forfølgelse og flugt? Havde en hel legion genfærd været i hælene på ham, ville han bedre kunne have udholdt det. De ville dog have haft en begyndelse og ende, men her var hele rummet fuldt. Den ene, forfølgende stemme var overalt; den klang i luften og i jorden, rystede det lange græs og hylede imellem de skælvende træer.

Ekkoet opfangede den; uglerne skreg, idet den fo'r dem forbi, båret af vinden; nattergalen forstummede og skjulte sig imellem det tætteste løv; den syntes at ægge og tirre den vrede ild og piske den op til raseri; alt var gennemtrængt af en og samme røde farve; dens glødende skær hvilede overalt. Naturen var dyppet i blod; stadig lød den rædsomme stemmes ubarmhjertige råb – klokken, klokken!

Den tav, men ikke for hans øren. Dens kimen klang i hans hjerte. Aldrig havde noget menneskeværk haft en røst som den, der lød der og advarede ham om, at den uophørligt råbte til himlen. Hvem kunne høre denne klokke og være uvidende om,

hvad den sagde? Der var mord i enhver af dens toner – grusomt, ubarmhjertigt, vildt mord – et mord på en tillidsfuld mand af den, der havde hans fuldkomne tiltro. Dens ringen manede spøgelser op af deres grave. Hvad var dette for et åsyn, hvor et venligt smil forvandledes til et udtryk af halvt vantro rædsel, som derpå igen for et øjeblik stivnede af smerte, så atter forvandledes til et bønfaldende blik mod himmelen og endelig sank mat om med opadvendte øjne, lige som den døende hjort, han som lille barn – det var en skrækkelig ting at tænke på nu! – så ofte havde set på, mens han gyste og skælvende klyngede sig til et forklæde! Han faldt om på jorden, og idet han kravlede hen ad den, som om han ville grave et hul til at skjule sig i, dækkede han sit ansigt og sine øren; men nej, nej, nej – hundrede vægge og tage af malm kunne ikke lukke denne klokke ude; for i den talte Guds fortørnede røst, og imod den kunne hele den vide verden intet tilflugtssted byde.

Mens han fo'r frem og tilbage uden at vide, hvor han skulle vende sig hen, og mens han lå og krøb sammen der, gik ødelæggelsesværket rask fra hånden. Da oprørerne havde forladt Majstangen, havde de forenet sig i en sluttet trop og var med raske skridt rykkede mod Fasangården. Rygtet om deres komme var ilet forud for dem, og de fandt derfor havedørene fast tillukket, vinduerne stænget og hele huset aldeles mørkt, idet ikke et eneste lys var synligt i nogen del af bygningen. Efter nogle gange forgæves at have ringet på klokkerne og hamret løs på gitterportene, trak de sig nogle skridt tilbage for at spejde og holde råd om, hvorledes de skulle gå til værks.

Der var ikke trang til nogen lang rådslagning, da de alle var opsatte på det samme fortvivlede formål, ophidsede af

brændevin og overmodige af det heldige udfald af deres tidligere optøjer. Efter at der var givet befaling til at omringe huset, klatrede nogle over portene eller sprang ned i den ikke dybe grav og steg over havemuren, mens andre rev det faste jerngitter ned, frembragte en åbning i det og dannede sig morderiske våben af jernstængerne. Da huset var blevet aldeles omringet, sendtes nogle af sted for at opbryde et værktøjsskur nede i haven, og under deres fraværelse nøjedes de andre med at dundre voldsomt på dørene og råbe til dem indenfor, at de, hvis de havde deres liv kært, skulle komme ned og lukke op.

På disse gentagne opfordringer fulgte imidlertid intet svar, og da den afdeling, som havde været borte, nu kom tilbage med et forråd af spidshamre, spader og hakker, trængte den sig sammen med dem, der allerede i forvejen var forsynet med sådanne redskaber eller bevæbnet med stænger, økser og brækjern, frem i den forreste række, rede til at gå løs på dørene og vinduerne. De havde den gang ikke mere end en snes tændte fakler; men da disse forberedelser var truffet, blev brændende kærter delt ud og rakt fra hånd til hånd med en sådan hurtighed, at på mindre end et minut havde mindst to tredjedele af den brølende masse hver især en blussende brand i sin hånd. Idet de svingede disse over hovedet, opløftede de et højt råb og begyndte at ødelægge dørene og vinduerne.

Under drønet af de tunge slag, de sønderslåede ruders klirren, sværmens skrig og forbandelser og hele den vilde støj og tummel holdt Hugh og hans venner sig sammen uden for den tårndør, ad hvilken Haredale tidligere havde lukket ham og gamle John Willet ind, og brugte deres forenede kræfter imod den. Det var en stærk, gammel egetræsdør med solide slåer og

en svær stang, men den styrtede knagende ned på den smalle trappe bag ved den og dannede lige som en bro, over hvilken de så meget des lettere kunne komme op til værelserne ovenpå. Næsten i samme øjeblik blev adskillige andre døre sprængt, og gennem dem alle strømmede skaren ind som en vandflod.

Nogle få væbnede tjenere havde stillet sig i forstuen, og da oprørerne trængte ind, løsnede de en halv snes skud. Men da disse ingen virkning gjorde, og flokken trængte på som en hærskare af djævle, tænkte de kun på deres egen sikkerhed og trak sig tilbage, idet de gentog deres angriberes skrig og håbede i forvirringen selv at blive taget for oprørere, en list, der også lykkedes for dem alle med undtagelse af en gammel mand, som man aldrig siden hørte noget til, og som man sagde, havde fået hjerneskallen knust af en jernstang og senere var blevet brændt op i luerne.

Efter at belejrerne nu var kommet i fuldstændig besiddelse af huset, spredte de sig omkring i det lige fra kvisten til kælderen og fortsatte med iver deres dæmoniske værk. Mens nogle små afdelinger tændte bål under vinduerne, sønderslog andre bohavet og kastede stumperne ned til føde for ilden nedenfor. Hvor åbningerne i murene – vinduer fandtes ikke mere – var store nok til det, væltede de borde, dragkister, senge, spejle, malerier ud af dem og lod dem dumpe hele ned i bålene, mens hver ny tilgift til de blussende dynger blev modtaget med råb, hyl og skrig, der forøgede ildebrandens rædsler. De, der var forsynet med økser og havde ladet deres raseri gå ud over det rørlige gods, splintrede dørene og vinduesrammerne og rev dem ned, brød gulvene op, sønderhuggede sparrerne og begravede mennesker, der havde forsinket sig i de øvre værelser,

i dynger af ruiner. Nogle ransagede skuffer, kasser, æsker, skriveborde og skabe for at søge efter smykker, sølvtøj og penge, mens andre, mindre lystne efter bytte og mere opsat på ødelæggelse, kastede hele indholdet af disse gemmer uden videre undersøgelse ned i gården og råbte til dem, der var dernede, at de skulle dynge dem op på bålet. De, der havde været nede i kældrene og slået tønderne i stykker, fo'r omkring som splittergale, brændte alt, hvad de så – endog deres egne staldbrødres klæder – og tændte ild på bygningen så mange steder, at nogle ikke fik tid til at bjærge sig, men sås hænge afmægtige i vindueskarmene, hvor de var krøbet hen med svigtende hænder og sværtede ansigter, indtil de blev suget og draget ned i det brændende svælg. Jo mere ilden bragede og rasede, des grusommere og vildere blev disse mennesker, som om de blev til djævle ved at bevæge sig i dette element og ombyttede deres jordiske natur med de egenskaber, som vækker fryd i Helvede.

Den brændende bygning, som lod glødende værelser og gange komme til syne gennem de gabende huller i de hensmuldrende mure; luerne, som med deres lange, kløftede tunger slikkede op ad ydermurene, indtil de mødtes med den gloende masse indenfor; flammernes skinnen på de skurke, som så til og nærede dem; braget af den rasende ild, der blussede så højt og så klart, at den i sin grådighed syntes at have opslugt selve røgen; de store, røde flager, som hurtigt bortførtes og hvirvledes omkring af vinden, som om de havde været sneflokke; den lydløse sammenstyrten af svære bjælker, der faldt som fjer ned på askedyngerne og i det samme hensmuldrede til støv og gnister; det glorøde skær, som bredte

sig over himlen, og det netop ved modsætningen så tykke mørke, der herskede rundt omkring; udsættelsen for rå blikke af enhver lille krog, som den daglige brug havde gjort til et helligt sted, og ødelæggelsen ved plumpe hænder af ethvert lille familiestykke, som gamle minder havde gjort kært og dyrebart – alt dette, der foregik, ikke under medlidende blikke eller deltagende klageråb, men under dyriske skrig og hyl, som syntes at forvandle selve rotterne, som alt for længe opholdt sig i det gamle hus, til skabninger, der havde et vist krav på medynk og deltagelse hos dem, dets tag havde givet ly – forenede sig om at oprulle et billede, der måtte være uforglemmeligt for dem, der var vidne til det og ikke selv deltog i misgerningen.

Men hvor var de? Stormklokken ringede – og det var ikke svage eller nølende hænder, som svingede den, – i lang tid, men ikke en sjæl var at se. Nogle af oprørerne sagde, at de, da den holdt op, havde hørt skrig af fruentimmer og set klædningsstykker flagre i luften, mens en skare mænd slæbte af sted med modstridende byrder. Under en sådan tummel kunne ingen sige, om det var sandt eller ikke, men hvor var Hugh? Hvem iblandt dem havde set ham, efter at dørene var blevet sprængt? Således gik det fra mund til mund. Hvor var Hugh?

"Her!" råbte han med hæs stemme, idet han, åndeløs og sværtet af røg, trådte frem af mørket. "Vi har gjort alt, hvad vi kunne. Ilden brænder ud af sig selv, og selv de kroge, hvor den ikke er trængt hen, er ikke andet end ruindynger. Split jer ad, gutter, mens farvandet er klart, gå tilbage ad forskellige veje og mødes som sædvanlig!" Dermed forsvandt han igen – tvært imod hans sædvane; for han var altid den første til at rykke

frem og den sidste til at gå bort – og overlod til dem at vende hjem, som de selv ville.

Det var ingen let sag at få en sådan skare af sted. Var Bedlams porte blevet åbnet på vid gab, ville der ikke være strømmet sådanne afsindige ud af dem som de, denne nats vanvid havde skabt. Der var mennesker, som dansede og trampede på havebedene, som om det havde været menneskelige fjender, de trådte under fode, og rev blomsterne af deres stilke som vilde, der vred halsen om på deres overvundne modstandere. Der var mennesker, som kastede deres fakler op i luften og lod dem falde ned på deres egne hoveder og ansigter, så at de brændte dybe, skæmmende sår ind i huden. Der var mennesker, som styrtede hen til ilden og pjaskede i den med hænderne, som om den havde været vand, og andre, som med magt måtte holdes tilbage fra at styrte sig i den for at tilfredsstille deres umættelige attrå. Fra taget løb blyet hvidglødende som en strøm af flydende ild ned på hovedet af en drukken – efter hans udseende at dømme, ikke tyve år gammel, ung knøs, der lå på jorden med en flaske for munden – og smeltede det som voks. Da de adspredte flokke var blevet samlet, blev mennesker – endnu levende, men forbrændte lige som med gloende jern – hentet op fra kældrene og båret bort på skuldrene af andre, der, mens de gik med dem, søgte at vække dem med plumpe vittigheder, og siden lagde dem døde ned i hospitalernes gange. Men blandt hele den hylende sværm var der ikke én, som synet af alt dette havde lært barmhjertighed eller væmmelse, ikke én, hvis vilde, fanatiske, vanvittige ødelæggelseslyst var blevet tilfredsstillet.

Langsomt og i små klynger, med hæse hurraer og gentagelser af det sædvanlige råb, trak folkemassen sig efterhånden tilbage. De sidste få rødøjede efternølere ravede bag efter dem, der var gået i forvejen. Den fjerne støj af mennesker, der kaldte på hinanden og fløjtede efter andre, som de savnede, blev svagere og svagere; omsider døde også disse lyde hen, og der herskede den dybeste stilhed.

Dødens dybe stilhed! Luernes skær var nu kun et glimtende, ustadigt lys, og de venlige, hidtil usynlige stjerner skuede ned på den sorte dynge. En tung røg svævede over ruinen lige som for at skjule den for himmelens øjne, og blæsten vovede ikke at røre op i den. Nøgne mure uden tag – de samme værelser, hvor de elskede døde mangen en smuk dag var opstået til nyt liv og med fornyede kræfter; hvor så mange dyrebare venner havde været sorgfulde og glade, og som så mange tanker og forhåbninger, sorger og forandringer knyttede sig til – alt var borte; intet andet tilbage end en sørgelig, øde plet, en rygende dynge af støv og aske, den fuldstændigste ødelæggelses stilhed og ensomhed.

56

Lidet drømmende om den forandring, der så snart skulle foregå med deres yndlingssted, fulgte kammeraterne fra Majstangen på deres vandring til London stien, der førte gennem skoven, og idet de undgik den hede og støvede landevej, holdt de sig på bivejene og markerne. Da de nærmede sig deres bestemmelsessted, begyndte de at udspørge dem, de kom forbi, om optøjerne og sandheden eller usandheden af de rygter, de havde hørt. Svarene overgik langt alle de efterretninger, der hidtil var kommet til det stille Chigwell. En mand fortalte dem, at gardisterne endnu samme dags eftermiddag, mens de havde bragt nogle oprørere, der var blevet underkastet et nyt forhør, til Newgate, var blevet overfaldet af pøbelen og tvunget til at vige; en anden, at to huse, der tilhørte et par vidner i nærheden af Clare Market, blev revet ned, da han forlod stedet; en tredje, at sir George Savilles hus skulle tændes i brand samme nat, og at det ville gå lorden meget ilde, hvis han faldt i folkets hænder, da det var ham, der havde indbragt lovforslaget til fordel for katolikkerne. Alle beretninger stemte overens med, at pøbelen var på benene i større tal end før; at gaderne var usikre; at intet menneskes hus eller liv var en døjt værd; at den almindelige forfærdelse tiltog for hvert øjeblik, og at mange familier allerede var flygtet fra byen. En karl, som bar den folkelige farve, bandede dem, fordi de ikke havde kokarder på deres hatte, og bad dem holde god vagt ved fængselsdørene næste aften, da låsene ville blive sat på en hård prøve; en anden

spurgte dem, om de var ildfaste, siden de gik omkring uden alle gode og trofaste mænds skelnemærke, og en tredje, der var til hest og ganske alene, befalede dem hver at kaste en shilling i hans hat til understøttelse for oprørerne. Skønt de ikke turde andet end adlyde denne opfordring og blev meget forskrækkede over disse rygter, var de dog enige om, da de allerede var kommet så langt, at gå videre og med egne øjne overbevise sig om sagernes virkelige tilstand. De skyndte sig derfor endnu mere, således som mennesker gør, når vigtige efterretninger sætter dem i spænding, men talte kun lidt sammen, idet de grublede over, hvad de havde hørt.

Det var nu blevet aften, og da de nærmede sig byen, fik de en sørgelig stadfæstelse på disse tidender, idet de så tre store ildebrande, alle tæt ved hinanden, som blussede stærkt og bredte et uhyggeligt skær over himlen. Da de var kommet ind i de nærmeste forstæder, så de, at der næsten på enhver husdør stod: "Intet pavedømme" skrevet med kridt med store bogstaver, ligesom også at butikkerne var lukket, og at uro og angst var malede på ethvert ansigt, de kom forbi.

Mens de med en frygt, som ingen af dem havde lyst til at tilstå for nogen af de to andre i dens fulde omfang, lagde mærke til alt dette, kom de til en bom, som var lukket, og idet de gik over stenten på stien, kom en rytter galoperende fra London og råbte i en stærkt ophidset tone til bommanden, at han for Guds skyld måtte skynde sig at lukke op.

Opfordringen var så indstændig og heftig, at manden – skønt bommand med liv og sjæl – kom løbende ud med en lygte i hånden og lige ville til at lukke op, da han i det samme, idet

han så sig tilbage, udbrød: "Gud fri os, hvad er det? Endnu en ildebrand!"

Ved disse ord drejede de tre hovedet og så i det fjerne – lige på den kant, hvorfra de var kommet – et stort flammehav, som kastede en truende belysning på skyerne, der flammede, som om branden var bag ved dem, og tog sig ud som en solnedgang i uvejr.

"Jeg skulle tage meget fejl," sagde rytteren, "om jeg ikke kendte den bygning, hvor de flammer kommer fra. Stå ikke der, som om De var fra det, gode ven. Luk bommen op!"

"Sir," råbte manden og lagde sin hånd på hestens tøjle, idet han lod ham komme igennem, "nu kender jeg Dem. Tag imod et godt råd: rid ikke videre. Jeg så dem drage her forbi og ved, hvad det er for en slags mennesker. De bliver myrdet!"

"Lad så være," sagde rytteren, idet han så vist på ilden og ikke på ham, som talte.

"Men, sir – sir," udbrød manden og holdt endnu fastere på hans tøjle, "vil De endelig ride videre, så tag i det mindste det blå bånd på. Der," tilføjede han, idet han tog et af sin hat og talte med en sådan inderlighed, at tårerne kom ham i øjnene, "det er af nødvendighed, ikke af mit fri valg, at jeg bærer det; det er for mit livs og mit hjems skyld. Bær det bare i aften; bare i aften."

"Å ja, gør det!" udbrød de tre venner og trængte sig sammen om hans hest. "Mr. Haredale – gode, ædle herre – lad Dem overtale!"

"Hvem er det?" spurgte Haredale, idet han bukkede sig for bedre at kunne se, "var det ikke Daisys stemme, som jeg hørte?"

"Jo, det var, sir," råbte den lille mand. "lad Dem overtale, sir. Det er fuldkommen sandt, hvad denne mand siger. Det gælder måske Deres liv."

"Er De bange for at følge med mig?" spurgte Haredale pludselig.

"Jeg, sir? N-n-nej."

"Så stik dette bånd på Deres hat. Møder vi oprørerne, så sværg på, at jeg tog Dem til fange, fordi De bar det. Jeg skal sige Dem det samme med min egen mund; for så sandt jeg håber på Guds nåde i min dødsstund, tager jeg ikke mod pardon af dem og skænker dem heller ingen, hvis det skulle komme til håndgemæng imellem os i aften. Sid op – bag ved mig – hurtigt! Hold fast om livet på mig og frygt intet!"

Et øjeblik derefter red de bort i fuld galop i en tyk sky af støv og fo'r afsted som jægere i en drøm.

Det var et held, at den gode hest kendte den vej, den lagde tilbage; for ikke én gang, nej ikke en eneste gang på hele vejen fæstede Haredale sine øjne på jorden eller vendte dem noget øjeblik bort fra det lys, som de styrede imod i en så rasende fart. En gang sagde han med dæmpet stemme: "Det er *mit* hus;" men det var også den eneste gang, han talte. Kom de til mørke og mistænkelige steder, glemte han aldrig at lægge sin hånd på den lille mand for at holde ham bedre fast på hans plads, men hele tiden holdt han sit hoved i vejret og sine øjne fæstede på ilden.

Vejen var farlig nok, da de skød den korteste vej – over hals og hoved – langt borte fra landevejen – ad ensomme markveje og stier, hvor vognhjul havde lavet dybe huller, hvor hække og grøfter omgav den smalle strimmel jord, og høje træer, der

hvælvede sig foroven, frembragte et tykt mørke. Men af sted, af sted gik det uden at snuble eller standse, indtil de nåede Majstangens dør og tydeligt kunne se, at ilden begyndte at tage af, som om den manglede næring.

"Af hesten et øjeblik – kun et øjeblik," sagde Haredale, idet han hjalp Daisy ned og selv fulgte bagefter. "Willet – Willet – hvor er min broderdatter og mine tjenestefolk? – Willet!"

Idet han kaldte vildt på ham, fo'r han ind i skænkestuen. – Der sad værten bundet til stolen. Huset var plyndret og hærget og vendt op og ned på. Ingen kunne have søgt ly der.

Han var en kraftig mand, vant til at tvinge sig og undertrykke sine heftige følelser; men denne indledning til, hvad der ville komme, var, skønt han havde set denne ild brænde og vidste, at hans hus måtte være jævnet med jorden, mere, end han kunne bære. Et øjeblik skjulte han sit ansigt med sine hænder og vendte hovedet bort.

"Johnny, Johnny," sagde Salomon – og den skikkelige fyr græd som et barn og vred sine hænder – "å kære, gamle Johnny, hvilken forandring! At sådan noget skulle tilstøde skænkestuen i Majstangen, og at vi skulle opleve at se det! Og den gamle Fasangård med, Johnny – mr. Haredale – å, Johnny, hvor det dog er en ynk at se!"

Idet den lille Salomon Daisy med disse ord pegede på Haredale, lagde han albuerne på ryggen af Willets stol og gav sig til at hulke højt ved hans skulder.

Så længe Salomon talte, sad gamle John stum som en stokfisk og så på ham med et unaturligt stirrende blik og med alle symptomer på den fuldstændigste bevidstløshed. Men da Salomon atter tav, fulgte John med sine store, runde øjne

retningen af hans blikke og syntes at få en gryende, fjern forestilling om, at nogen var kommet for at se til ham.

"De kender os jo nok, ikke sandt, Johnny?" sagde den lille degn og daskede sig selv på brystet. "De ved nok, Daisy – ved kirken i Chigwell – klokkeren – den lille pult om søndagen – hvad, Johnny?"

Willet tænkte sig om nogle øjeblikke og mumlede derpå ligesom mekanisk: "Lad os synge til pris og ære for –"

"Ja rigtigt!" udbrød den lille mand hastigt. "Det er rigtigt – det er mig, Johnny. Nu er De kommet til Dem selv igen, ikke sandt? Sig, at De er kommet til Dem selv igen, Johnny."

"Kommet til mig selv igen?" mumlede Willet, som om dette var en sag, der alene vedkom ham og hans samvittighed, "kommet til mig selv igen? Ah!"

"De har dog vel ikke mishandlet Dem med stokke eller ildragere eller andre sløve instrumenter – vel, Johnny?" spurgte Salomon med et deltagende blik på Willets hoved. "De har dog vel ikke slået Dem, hvad?"

John rynkede panden, så nedad, som om han i tankerne var optaget af et regnestykke, derpå opad, som om han ikke kunne finde produktet, dernæst på Salomon Daisy, lige fra hans øjenbryn og ned til hans skospænder og lod endelig sine øjne gå langsomt rundt i skænkestuen. Og da kom en stor, rund, blyagtig, alt andet end gennemsigtig tåre trillende ud af hvert øje, og idet han rystede på hovedet, sagde han:

"Havde De bare haft den godhed at slå mig ihjel, ville jeg have takket dem inderligt."

"Nej, nej, nej, tal ikke således, Johnny," klynkede hans lille ven. "Det er meget, meget slemt, men fuldt så slemt er det da ikke

heller. Nej, nej!"

"Se en gang her, sir!" udbrød John og vendte sine sønderknuste blikke mod Haredale, der havde lagt sig på det ene knæ og begyndte hastig at løsne hans bånd. "se engang her, sir! Endog Majstangen – den gamle, stumme Majstang stirrer ind ad vinduet, som om den ville sige: 'John Willet, John Willet, lad os gå hen og kaste os i den nærmeste dam, der er dyb nok til at rumme os, for det er ude med os'."

"Å, hold op, Johnny, hold op!" udbrød hans ven, ikke mindre grebet af dette sørgelige fantasibillede end af den i gravtone, Willet havde talt for Majstangen i. "Å, hold dog op, Johnny!"

"Deres tab er stort og Deres ulykke tung," sagde Haredale og så uroligt hen mod døren, "og dette er ikke øjeblikket til at trøste Dem, men selv om så var, er jeg ikke i stand til det. Sig mig en ting, førend jeg forlader Dem, og sig mig det ærligt og tydeligt. Har De set eller hørt noget til Emma?"

"Nej," svarede Willet.

"Og heller ikke til andre end disse blodhunde?"

"Nej!"

"Jeg håber til Gud, at de er taget bort, førend dette rædselsoptrin begyndte," sagde Haredale, der på grund af sin sindsbevægelse, sin ivrighed efter at komme til hest igen og den færdighed, rebene var bundet med, endnu næppe havde fået en knude løst. "En kniv, Daisy."

"Har ingen af Dem," sagde John, idet han så sig om, som om han havde tabt sit lommetørklæde eller en lignende ubetydelig ting, "har ingen af Dem set en ligkiste et eller andet sted?"

"Willet!" råbte Haredale. Salomon tabte kniven og udbrød, idet han pludselig blev lam fra hoved til fod: "Du store Gud!"

"- for," sagde John uden at ænse dem, "for lidt siden så en død mand herind på sin vej deroverad. Havde han haft sin ligkiste med og ladet den blive her, kunne jeg have sagt Dem, hvad det var for et navn, som stod på pladen. Men er den her ikke, gør det intet til sagen."

Hans husvært, der med åndeløs opmærksomhed havde hørt på disse ord, fo'r i dette øjeblik op og skubbede, uden at sige et ord, Salomon Daisy hen til døren, satte sig til hest, tog ham op bag ved sig igen og fløj snarere end galoperede hen til den dynge af ruiner, som den samme dags sol havde skinnet på som et stateligt hus. Willet stirrede efter dem, lyttede, så ned ad sig selv for at være rigtig sikker på, at han endnu var ubundet, og sank derpå uden at røbe nogen utålmodighed, ærgrelse eller forundring lidt efter lidt atter hen i den tilstand, som han så ufuldkommen havde overstået.

Haredale bandt sin hest ved stammen af et træ, og idet han greb sin ledsagers arm, listede han sig sagte hen ad stien og ind i, hvad der før havde været hans egen have. Et øjeblik blev han stående for at stirre på de rygende mure og stjernerne, der gennem tag og loft skinnede ned på den hensmuldrende askedynge. Salomon skottede frygtsomt til hans ansigt, men hans læber var presset fast mod hinanden, et bestemt og alvorligt udtryk hvilede på hans pande, og ikke en tåre, et blik eller en bevægelse, som kunne røbe sorg, undslap ham.

Han trak sin kårde, følte et øjeblik ind på sit bryst, som om han endnu havde andre våben hos sig, greb derpå atter Salomon om håndleddet og gik med forsigtige i skridt helt rundt om huset. Han så ind ad hver døråbning og hvert hul i væggene, trak sig tilbage, hver gang vinden susede mellem

løvet, og følte sig med udstrakte hænder for i enhver mørk krog. Således gik de helt rundt om bygningen og vendte tilbage til det sted, hvorfra de var kommet, men uden at have mødt noget menneskeligt væsen eller fundet mindste spor af en skjult efternøler.

Efter et kort ophold råbte Haredale et par gange og sagde derpå højt: "Er der nogen skjult her, som kender min stemme? Nu er her ingen fare. Er nogle af mine folk her i nærheden, beder jeg dem svare!" Han kaldte på dem alle ved navn; et mangedobbelt ekko gengav hans røst i sørgelige toner; derpå blev alt stille ligesom før.

De stod tæt ved foden af det tårn, stormklokken hang i. Her havde ilden raset, og desuden var gulvene hugget og savet igennem og brækket op. Tårnet var åbent for natten, men en del af trappen var endnu tilbage og snoede sig i vejret imellem store dynger af støv og aske. Stumper og stykker af de splintrede trin frembød hist og her et usikkert, svimlende fodfæste og tabte sig derpå igen bag fremspringende hjørner af muren eller i den dybe skygge, som andre dele af ruinen kastede på dem; for månen var nu stået op og skinnede klart.

Mens de stod her og lyttede efter det hendøende ekko og forgæves ventede på at få en kendt stemme at høre, gled noget af gruset oppe i tårnet ud og rullede ned. Forfærdet over den mindste larm på dette triste sted, skottede Salomon op til sin ledsagers åsyn og så, at han havde vendt sig om mod stedet, og at han lyttede og ventede med spændt opmærksomhed.

Han lagde sin hånd på den lille mands mund og spejdede atter. Pludselig bød han ham med tindrende øjne, hvis han havde sit liv kært, at være stille og hverken tale eller røre sig.

Idet han holdt vejret og bukkede sig, sneg han sig derpå ind i tårnet med sin dragne kårde i hånden og forsvandt.

Forfærdet over under så uhyggelige forhold og efter alt, hvad han havde hørt og set den aften, at være overladt til sig selv, ville Salomon være gået bagefter, hvis ikke der i Haredales væsen og blik havde ligget noget, som erindringen om holdt ham bundet ligesom ved trylleri. Han stod som naglet til stedet, og idet han næppe vovede at drage ånde, så han i vejret med en blanding af frygt og forundring.

Atter gled og rullede gruset – ganske, ganske sagte – og så endnu en gang og endnu en gang, som om det smuldrede under trinene af en snigende fod. Og nu blev en skikkelse uklart synlig, idet den steg ganske langsomt op og flere gange standsede for at se nedad; nu fortsatte den sin møjsommelige vandring, og nu var den atter forsvundet.

Endnu en gang dukkede den frem i den dunkle og usikre belysning – denne gang højere oppe, men ikke meget; for vejen var stejl og møjsommelig, og det gik kun langsomt. Hvad var det for et hjernespind, som han forfulgte, og hvorfor så han stadig nedefter? Han vidste jo, at han var alene! Hans sind var dog vel aldrig blevet rystet af denne aftens tab og smerte? Han var dog vel ikke i færd med at styrte sig hovedkulds ned fra randen af den ravende mur? Salomon fik ondt og slog hænderne sammen. Hans knæ rystede under ham, og den kolde sved brød frem på hans blege åsyn.

Når han nu udførte Haredales sidste befaling, så var det kun, fordi han var ude af stand til at tale eller røre sig. Han anstrengte sine øjne og fæstede dem på et af månen oplyst punkt, hvor han snart måtte komme frem, hvis han blev ved at

stige op. Når han kom til syne der, ville han prøve på at råbe til ham.

Atter gled og rullede gruset. Nogle sten kom i bevægelse og faldt med en dump, tung lyd ned på jorden. Han blev ved at holde øje med den månebelyste plet. Skikkelsen nærmede sig, for allerede viste dens skygge sig på væggen. Nu var den der – og nu så den ned til ham – og nu – den skrækslagne degn udstødte et skrig, der gennemtrængte luften, og råbte: "Igen genfærdet! Genfærdet!"

Længe førend genlyden af dette råb havde tabt sig, styrtede en anden skikkelse ud i lyset, kastede sig over den forreste, knælede på hans bryst og greb ham med begge hænder om struben.

"Skurk!" råbte Haredale med frygtelig røst, for ham var det. "Død og begravet, som alle mennesker troede dig på grund af dine djævelske rænker, men skånet af Himlen til dette øjeblik, endelig har jeg dig – endelig! Du, hvis hænder er røde af min broders blod og hans tro tjeners, der blev udgydt for at skjule din egen afskyelige forbrydelse – du, Rudge, dobbelte morder og uhyre, jeg griber dig i den Guds navn, der har overgivet dig i mine hænder. Nej, om du også havde tyve mands styrke," tilføjede han, mens den anden vred sig og stred imod, "i nat undslipper du mig ikke."

57

Barnaby fortsatte, væbnet, som vi har set, med at vandre frem og tilbage uden for stalddøren, glad over atter at være blevet alene og frydede sig inderligt over den uvante stilhed og ro. Oven på al den støj og tummel, de to sidste dage var gået med, forøgedes ensomhedens og fredens glæder tusindfold. Han følte sig helt lykkelig, og når han støttede sig på sin fanestang og grublede, bredte et strålende smil sig over hans ansigt, og det var kun lyse billeder, som svævede for hans øje.

Tænkte han slet ikke på hende, hvis eneste glæde han var, og som han, sig selv uafvidende, havde voldt en så bitter sorg og smerte? Jo vist. Hun var midtpunktet for alle hans glade forhåbninger og stolte drømme. Det var hende, som al denne hæder og udmærkelse skulle fryde; glæden og fordelen var hendes. Hvor glad var hun ikke blevet, da hun hørte tale om sin stakkels drengs tapperhed! Ah, det ville han have vidst, uden at Hugh havde haft nødig at fortælle ham det. Og hvor herligt var det ikke at vide, at hun havde det så godt og havde været så stolt ved at høre – han udmalede sig hendes ansigt, da de fortalte hende det – hvilken anseelse han nød som den kækkeste blandt de kække og mere betroet end nogen af dem alle. Og når denne kamp var forbi, og den gode lord havde overvundet sine fjender, og der overalt var blevet ro igen, og han og hun var rige, hvor skulle de da ikke more sig med at tale om de urolige tider, da han havde været en stor krigsmand. Og når de så sad alene sammen i det stille tusmørke, og hun ikke længere havde nødig

at være ængstelig for den næste dag, hvilken lyksalighed ville det da ikke være for ham at tænke sig, at dette var hans værk – hans – den stakkels tossede Barnabys, og at klappe hende på kinden og sige med en lystig latter: "Er jeg endnu en tåbe, moder?"

Med lettere hjerte og skridt og et par øjne, der kun blev endnu klarere af de glædestårer, som et øjeblik havde fordunklet dem, fortsatte Barnaby sin gang og holdt vagt på sin stille post, idet han sang muntert for sig selv.

Hans kammerat Grip, der delte hans vagt med ham, foretrak, skønt den ellers holdt meget af at dase i solskinnet, i dag at spadsere omkring inde i stalden, hvor den havde meget travlt med at rode i halmen, gemme de småting, der var blevet liggende der, i den, og gå hen til Hughs leje, som den syntes at have fattet en særlig forkærlighed for. Undertiden så Barnaby ind og kaldte på den, og da kom den også hoppende ud; men det gjorde den kun for at føje sin herre og vendte kort efter atter tilbage til sit eget alvorlige arbejde, idet den rumsterede i halmen med sit næb og hurtigt dækkede stedet til igen, som om den betroede jorden hemmeligheder og begravede dem i den. Hele tiden havde den noget for i smug, men hver gang Barnaby gik forbi, lod den, som om den så op i skyerne og ikke havde noget som helst på hjertet, kort sagt, den opførte sig i mange henseender på en mere end sædvanlig tankefuld, dybsindig og gådefuld måde.

Længere op på dagen besluttede Barnaby, som det ikke var blevet forbudt at spise og drikke på sin post, men som tværtimod var blevet forsynet med en flaske øl og en kurv med fødemidler, at nyde noget, hvilket han ikke havde gjort siden

om morgenen. Han satte sig derfor på jorden uden for døren, og efter at have lagt sin fane på sine knæ, for i tilfælde af anskrig eller overrumpling at have den på rede hånd, kaldte han Grip til bords.

Denne kalden adlød fuglen med største hurtighed og råbte, idet den hoppede hen til sin herre: "Jeg er en djævel, jeg er en djævel, jeg er en Polly, jeg er en kedel, jeg er protestant, intet pavedømme!" Disse sidste ord, som den havde lært af de godtfolk, den i den senere tid havde opholdt sig blandt, udtalte den med ualmindeligt eftertryk.

"Vel talt, Grip!" udbrød dens herre, mens han fodrede den med de lækreste mundfulde. "Vel talt, gamle dreng!"

"Aldrig forknyt, vov, vov, vov, mod i brystet, Grip, Grip, Grip. Halløj! Vi vil alle have te, jeg er en protestant, kedel – intet pavedømme!" skreg ravnen.

"Længe leve Gordon, Grip!" råbte Barnaby.

Idet ravnen lagde hovedet på jorden, skottede den til sin herre, som om den ville sige: "Sig det en gang til!" og Barnaby, der godt forstod dens ønske, gentog ordene mangfoldige gange. Fuglen hørte efter med den dybeste opmærksomhed, idet den undertiden med dæmpet røst gentog det almindelige feltråb, ligesom for at sammenligne det med den ny talemåde og prøve på, om det kunne hjælpe den, undertiden baskede med vingerne eller gøede og undertiden i en slags fortvivlelse trak en mængde propper op med den arrigste mine af verden.

Barnaby var så optaget af sin yndling, at han ikke straks lagde mærke til to ryttere, der nærmede sig i skridtgang og kom lige hen mod hans post; først da de var et halvt hundrede skridt fra ham, fik han øje på dem, sprang hastigt op, befalede Grip at

gå ind i stalden og stod med begge hænder om sin fanestang og ventede, til han fik at vide, om de var venner eller fjender.

Næppe havde han gjort dette, førend han så, at de, som nærmede sig, var en gentleman og hans tjener; næsten i samme øjeblik genkendte han lord George Gordon og stillede sig foran ham med blottet hoved og nedslagne øjne.

"God dag," sagde lord George uden at holde sin hest an, førend han var ganske tæt ved siden af ham. "Hvad nyt?"

"Alt stille og roligt, sir!" råbte Barnaby. "De andre er borte – de gik ad den sti – den derhenne. En stor flok!"

"Så?" sagde lord George og så tankefuldt på ham, "og De?"

"Å, mig lod de blive her tilbage for at skulle stå skildvagt og passe på, til de kom igen. Jeg skal gøre det for Deres skyld, sir. De er en god og brav mand – ja, det er De. Der er mange imod Dem, men vi skal nok få bugt med dem, vær kun ikke bange!"

"Hvad er dette?" sagde lord George og pegede på ravnen, der tittede ud ad stalddøren, idet han stadig så tankefuldt og, som det syntes, noget forlegent på Barnaby.

"Hvad, ved De ikke det?" svarede Barnaby med en forundret latter. "Ved De ikke, hvad det er for en! Det er jo en fugl. Min fugl – min ven – Grip."

"En djævel, en kedel, en Grip, en Polly, en protestant – intet pavedømme!" skreg ravnen.

"Skønt," tilføjede Barnaby, idet han lagde sin hånd på halsen af lord Georges hest og talte ganske sagte, "De har god grund til at spørge mig om, hvad den er; for undertiden kan jeg selv ikke rigtig fatte – og jeg er dog vant til den – at det kun er en fugl. Ha, ha, ha! Grip er min broder, er den – altid hos mig – snakker altid – altid lystig, hvad Grip?"

Ravnen svarede med et kærligt skrig, og idet den hoppede op på sin herres arm, som han holdt ned mod den, tillod den med den ligegyldigste mine, at han kælede for den, og fæstede sit rastløse, nysgerrige øje snart på lord George og snart på hans tjener.

Idet lord George forlegen bed sig i neglene, iagttog han et øjeblik stiltiende Barnaby. Derpå vinkede han ad sin tjener og sagde:

"Kom her hen, John."

John Grueby tog til hatten og kom.

"Har du set dette unge menneske før?" spurgte hans herre med dæmpet stemme.

"To gange, mylord," svarede John. "Jeg så ham i folkestimlen i aftes og i lørdags."

"Syntes – syntes du, at han var vild eller underlig i sit væsen?" spurgte lord George stammende.

"Gal," svarede John med udtryksfuld korthed.

"Men hvorfor holder du ham for gal?" spurgte hans herre i en ærgerlig tone. "Vær ikke så rask til at bruge dette ord. Hvorfor holder du ham for gal?"

"Mylord," svarede John Grueby, "læg mærke til hans klæder, læg mærke til hans øjne, læg mærke til hans urolige væsen, hør ham råbe: 'Intet pavedømme!' Gal, mylord!"

"Fordi et menneske klæder sig anderledes end andre," sagde hans forbitrede herre, idet han så på sig selv, "og i lader og væsen tilfældigvis er forskellig fra andre mennesker og forsvarer en stor sag, som de lastefulde og ugudelige sviger, skal han derfor regnes for gal?"

"Rav-splitter-pinegal, mylord," svarede den urokkelige John.

"Siger du mig det lige i øjnene?" udbrød hans herre og vendte sig pludselig om imod ham.

"Det vil jeg sige til enhver, der spørger mig om det."

"Mr. Gashford havde ret, ser jeg," sagde lord George; "jeg troede, at han var forudindtaget, skønt jeg burde have kendt en mand som ham for godt til at tænke sligt om ham."

"Mr. Gashford vil aldrig sige noget godt om mig, mylord," svarede John og tog ærbødigst til hatten, "og jeg ønsker det ikke heller."

"Du er et slet, utaknemmeligt menneske," sagde lord George, "du kan for den sags skyld gerne være en spion. Mr. Gashford har fuldkommen ret, hvad jeg burde have været overbevist om. Det er urigtigt af mig, at jeg har beholdt dig i min tjeneste. Det er en stiltiende fornærmelse imod ham som min udkårne og fortrolige ven, især når jeg husker på, hvis sag du tog parti for den dag, da han blev forhånet i Westminster. Du forlader mig i aften – nej, så snart vi kommer hjem. Jo før, jo hellere."

"Hvis det kommer an på det, så siger jeg det samme, mylord. Lad kun mr. Gashford få sin vilje. Men mener De, at jeg skulle være en spion, mylord, så kender De mig for godt til at tro det om mig, det er jeg overbevist om. Jeg forstår mig ikke synderlig på andres sager. Min sag er en mands sag imod to hundrede, og det håber jeg, at den altid vil være."

"Du har sagt mere end nok," svarede lord George og gav ham tegn til at trække sig tilbage, "jeg vil ikke høre mere."

"Hvis De vil tillade mig at sige et par ord endnu, mylord," sagde John Grueby, "vil jeg råde dette tåbelige menneske til ikke at blive her længere, alene som han er. Proklamationen er allerede i mange hænder, og man ved godt, at han har taget del i

de optøjer, den omhandler. Han må hellere se at skjule sig et eller andet sted, hvis han kan, stakkels fyr."

"Hører De, hvad denne mand siger?" udbrød lord George til Barnaby, der, fuld af forundring, havde stået og hørt samtalen. "Han tror, at De måske er bange for at blive på Deres post og holdes tilbage mod Deres vilje. Hvad mener De?"

"Jeg tror, unge mand," sagde John Grueby til nærmere forklaring, "at soldaterne måske ville rykke ud og gribe Dem, og at De, hvis dette sker, vil blive klynget op i galgen. Og jeg tror, at De gør bedst i at gå herfra, så snart De kan. Det er, hvad jeg tror."

"Han er en kryster, Grip, han er en kryster!" råbte Barnaby, idet han satte ravnen ned på jorden og tog sin fane på skulderen. "Lad dem komme! Længe leve Gordon! Lad dem komme!"

"Ja," sagde lord George, "lad dem! Lad os se, hvem der vil vove at angribe en magt som vor – et helt folks hellige forbund. *Han* afsindig! De har talt. Godt, meget godt. Jeg er stolt af at være fører for mænd som De."

Barnabys hjerte svulmede i hans bryst, da han hørte disse ord. Han greb lordens hånd og førte den til sine læber, klappede hans hest på halsen, som om den hengivenhed og beundring, han havde fattet for manden, udstrakte sig til hans dyr, og udfoldede derpå sin fane og svingede stolt med den, idet han igen begyndte at vandre frem og tilbage.

Med tindrende øjne og glødende kinder tog lord George sin hat af og sagde ham jublende farvel, idet han svang hatten over sit hoved, og travede derpå rask videre efter at have vendt sig forbitret om for at se, om hans tjener fulgte med. Den brave

John gav sin hest af sporerne og red efter sin herre, dog ikke førend han endnu en gang havde opfordret Barnaby til at trække sig tilbage og det med mange betydningsfulde fagter, som han blev ved at gøre og Barnaby at afvise, indtil vejens krumninger skjulte dem for hinanden.

Overladt til sig selv igen med en endnu stærkere bevidsthed om vigtigheden af sin post og opildnet til begejstring ved sin førers særlige opmærksomhed og opmuntring, gik Barnaby, snarere i en salig drøm end som et vågent menneske, frem og tilbage. Det samme solskin, som herskede rundt omkring, var også i hans sjæl. Han nærede kun et uopfyldt ønske. Gid hun nu kunne have set ham!

Dagen gik, og dens varme veg lidt efter lidt for aftenens kølighed; en let vind rejste sig og legede med hans lange hår og fik banneret til at flagre nok så lystigt over hans hoved. Der var en frihed og friskhed i dette, som ganske svarede til hans stemning. Han havde aldrig været så glad.

Mens han, støttet til sin fanestang, stod og lod sine øjne hvile på den nedgående sol og med et smil tænkte på, at han jo nu stod skildvagt over begravet guld, viste der sig i det fjerne et par skikkelser, som med hurtige skridt nærmede sig huset og slog om sig med hænderne, som om de ville opfordre dets beboere til at unddrage sig en truende fare. Da de kom nærmere, blev de endnu heftigere i deres bevægelser, og ikke så snart kunne deres ord høres, førend den forreste af dem råbte, at soldaterne var i anmarch.

Ved disse ord rullede Barnaby sit flag sammen og bandt det om stangen. Hans hjerte bankede stærkt, mens han gjorde det, men han nærede ikke mere frygt og tænkte ikke mere end

stangen selv på at flygte. De venskabeligt sindede rådgivere ilede forbi ham efter at have advaret ham om den fare, han svævede i, og gik hurtigt ind i huset, hvor der straks opstod den største forvirring. Mens de, der var indenfor, i en fart lukkede vinduerne og dørene, opfordrede de ham ved blikke og tegn til at flygte og råbte mange gange til ham, at han skulle undvige, men han rystede kun harmfuldt på hovedet til svar og blev kun stående så meget des fastere på sin post. Da de mærkede, at han ikke var til at overtale, sørgede de for sig selv og trak sig hurtigt tilbage, idet de kun efterlod en gammel kone i huset.

Hidtil havde der ikke vist sig noget tegn til, at efterretningen havde nogen bedre grund end frygten hos dem, der havde bragt den; men kun få minutter efter "Støvlens" rømning viste der sig en skare mænd, der kom tværs over markerne, og af deres våben og prydelser, der glimtede i solen, og den ordentlige, taktfaste måde, hvorpå de rykkede frem – for de drog frem alle som en mand – var det let at se, at det var soldater. Barnaby var ikke længe om at opdage, at det var en stærk afdeling af fodgarden, som ledsagedes af to herrer i civile klæder og en lille flok ryttere, hvilke sidste dannede bagtroppen og ikke var mere end seks eller otte mand stærke.

De rykkede støt frem, idet de hverken skyndte sig mere, da de kom nærmere, eller opløftede noget råb eller røbede mindste bevægelse eller uro. Skønt dette var noget, der fulgte af sig selv hos regulære tropper, selv for Barnaby, måtte det dog gøre et stærkt og forvirrende indtryk på et menneske, der var vant til en udisciplineret pøbelfloks larm og tummel. Ikke des mindre blev han lige kækt stående på sin post og afventede uden frygt udfaldet.

Straks efter marcherede de ind i gården og gjorde holdt. Den kommanderende officer sendte bud til rytterne, af hvilke én kom ridende tilbage. De vekslede nogle ord og så derefter på Barnaby, der meget godt mindedes den mand, han i Westminster havde revet af hesten, og som han nu så for sine øjne. Manden fik i en hast sin ordre, gjorde honnør og red tilbage til sine kammerater, som holdt opstillede et kort stykke derfra.

Officeren gav derpå befaling til at lade. Geværkolbernes dumpe klang, idet de sattes ved foden, og ladestokkenes hurtige og skarpe klingen i løbene var en slags lettelse for Barnaby, skønt han helt vel vidste, at disse lyde varslede om død. Da dette var gjort, blev der givet andre befalinger, og soldaterne stillede sig øjeblikkelig i en enkelt række op omkring huset og staldene, som de omringede på alle sider i en afstand af måske en halv snes skridt, i det mindste forekom det Barnaby, at der ikke var længere imellem ham selv og dem, der stod lige over for ham. Rytterne blev holdende for sig selv ligesom før.

De to civilklædte herrer, der havde holdt sig noget tilbage, red nu frem, hver på sin side af officeren. Efter at den ene af dem havde taget den kongelige proklamation frem og læst den op, opfordrede officeren Barnaby til at overgive sig.

Han svarede ikke, men trådte inden for døren, uden for hvilken han havde holdt vagt, og holdt sin fanestang på tværs for den for at beskytte den. Under den dybeste tavshed opfordredes han atter til overgivelse.

Endnu svarede han ikke. Han havde nok at gøre med at lade sine øjne løbe frem og tilbage mellem de fem, seks mand, der

stod umiddelbart over for ham, og i en fart bestemme sig til, hvem af dem han først skulle slå til, når de trængte ind på ham. Han fæstede sit blik på den midterste og besluttede at hugge denne karl ned, om han så skulle lade sit liv for det.

Atter opstod der en dødsstilhed, og atter opfordrede den samme stemme ham til at overgive sig.

I det næste øjeblik var han inde i stalden og slog om sig som en rasende. To af soldaterne lå udstrakte for hans fødder. Han, som han havde udset sig, faldt først – endog midt under kampens hede og støj havde han tanke for dette – endnu et slag – og et til! Han blev kastet omkuld, overvældet, såret i brystet af et svært stød med en geværkolbe – han så våbenet, idet han var nær ved at falde – vejret gik fra ham – han var fanget.

Et forbavset udråb fra officeren bragte ham lidt til sig selv igen. Han så sig om. Efter at have arbejdet hele eftermiddagen i al hemmelighed og med fordoblet kraft, mens alles opmærksomhed havde været henvendt på andre ting, havde Grip pillet halmen bort fra Hughs leje og rodet den løse jord op med sit jernhårde næb. Hullet havde været fyldt lige op til randen og var kun skødesløst kastet til igen. Guldbægre, skeer, lysestager, fuldvægtige guineas – alle rigdommene var kommet for dagen.

De hentede spader og en sæk, gravede alt, hvad der var blevet skjult der, op og bortførte mere, end to mand kunne bære. De lagde håndjern på ham og bandt hans arme, visiterede ham og fratog ham alt, hvad han havde hos sig. Ingen udspurgte eller irettesatte ham eller syntes at bryde sig synderlig om ham. De to af deres kammerater, han havde slået til jorden, blev båret bort på den samme forretningsmæssige måde, som alt andet

blev gjort med. Til sidst blev han ladt tilbage under bevogtning af fire soldater med opplantede bajonetter, mens officeren i egen person ledede undersøgelsen af huset og de tilhørende bygninger.

Den var snart tilendebragt. Soldaterne stillede sig atter op ude i gården; han blev ført ud, omgivet af sine vogtere, og fik ordre til at træde ind på en tom plads i rækkerne. De andre sluttede tæt op rundt omkring ham, og således drog de bort med fangen i midten.

Da de kom ind i gaderne, mærkede han, at han var genstand for almindelig nysgerrighed, og når han på deres hurtige march så op, kunne han se folk komme løbende lidt for sent hen til vinduerne og lukke dem op for at se efter ham. Undertiden mødte han et stirrende blik hinsides de hoveder, som omgav ham, eller under sine føreres arme eller også oppe fra en fragtvogn eller en karetbuk, men det var også alt, hvad han så, da han var omringet af så mange mennesker. Endog larmen i gaderne syntes dæmpet og undertrykt, og luften forekom ham hed og kvalmende, ligesom dunster fra en ovn.

Ét, to, ét, to; hovederne i vejret, skuldrene tilbage; alle som én løftede de i samme øjeblik foden; alt var så ordentligt og regelmæssigt. Ingen så på ham, ingen syntes at være vidende om hans nærværelse – han kunne næppe tro, at han var fange. Men ved dette ord, skønt det kun tænktes, mærkede han, at jernet gnavede hans håndled, og at rebet trykkede hans arme ind mod hans sider, at de ladte geværer sigtede efter hans hoved, og at de kolde, blanke, skarpe, skinnende spidser blev vendt mod ham. Alene synet af dem nu, da han var bundet og hjælpeløs, fik hans livs varme strøm til at stivne.

58

De var ikke længe om at nå kasernen, for officeren, der kommanderede afdelingen, ville kun nødig ophidse folket ved synet af en militær styrke i gaderne og ønskede menneskekærligt at give så lidt grund som muligt til et forsøg på at befri fangen, idet han vidste, at det måtte føre til blodsudgydelse og tab af menneskeliv, og at hvis de civile autoriteter, der ledsagede ham, gav ham ordre til at lade sine folk give ild, ville mange uskyldige personer, som enten af nysgerrighed eller ørkesløshed var kommet til stede, sandsynligvis falde. Han førte derfor sin afdeling rask fremad, idet han med skånselsfuld forsigtighed undgik de mere befærdede gader og kun fulgte dem, hvor de ville være mindst udsatte for at møde urolige personer. Denne kloge fremgangsmåde satte dem ikke alene i stand til uden stop at nå deres kvarter, men skuffede samtidig aldeles en skare oprørere, der havde samlet sig i en af hovedgaderne, hvor de holdt det for afgjort, at soldaterne ville komme igennem, og hvor de, i den hensigt at befri fangen, blev endnu længe efter, at soldaterne havde bragt ham til et sikkert sted, lukket kaserneporten og sat dobbelt post ved alle indgangene, for så meget des bedre at kunne forsvare dem.

Her blev stakkels Barnaby ført til et værelse med flisegulv, hvor der var en meget kraftig lugt af tobak, en stærk gennemtræk og en stor træbriks, der var bred nok til en snes mennesker. Nogle soldater i arbejdsklæder drev omkring eller

spiste af blikfade; munderingssager hang på knagerækker på de kalkede vægge, og en halv snes mand lå på ryggen og snorkede i kor. Da han havde opholdt sig her lige længe nok til at lægge mærke til alle disse ting, blev han atter ført ud og bragtes hen til en anden del af bygningen.

Et menneske ser måske aldrig så meget med et øjekast, som når han er i en stor forlegenhed. Det er højst sandsynligt, at hvis Barnaby var drevet ind ad porten for at se sig om, var han drevet ud ad den igen med en meget ufuldstændig forestilling om stedet og ville kun have husket meget lidt om det. Men mens han med håndjern på blev ført hen over den grusbelagte plads, undgik intet hans opmærksomhed. Den støvede firkant og den nøgne bygnings tørre, golde udseende, klædningsstykkerne, der hang i nogle af vinduerne, og de mennesker, som i skjorteærmer strakte halvparten af kroppen ud ad andre; de grønne jalousier i officersværelserne og de små, vantrevne træer uden for dem; tamburdrengene, som øvede sig i en afsides gård, folkene, som eksercerede på paradepladsen, de to soldater, som bar en kurv imellem sig og blinkede til hinanden, idet han gik forbi dem, og pegede på deres halse; den pyntelige sergent, der skyndte sig af sted med et spanskrør i hånden og en spændebog i pergamentsbind under armen; karlene, som i de nederste værelser pudsede og børstede deres forskellige klædningsstykker, men pludselig holdt op med det for at se efter ham, og hvis stemmer, når de talte med hinanden, lød stærkt gennem de tomme gange og gallerier – enhver ting, lige indtil de uden for vagten stående geværer og den i et hjørne liggende tromme med sin med pibeler pudsede skulderrem, prægede sig i hans hukommelse, som om han

havde set dem hundrede gange på det samme sted eller opholdt sig en hel dag imellem dem, i stedet for et kort, flygtigt minut.

Han blev ført ind i en lille, brolagt baggård, hvor de åbnede en stor jernbeslået dør, der omtrent fem fod fra jorden var forsynet med nogle få huller til lys og luft. I dette fængsel blev han uden videre sat ind, og efter at have lukket ham inde der og stillet en skildvagt ved døren overlod de ham til hans egne tanker.

Cellen eller det sorte hul – for disse ord stod malet på døren – var meget mørk og ingenlunde ren, eftersom en drukken desertør for nylig havde siddet arresteret der. Barnaby famlede sig frem til noget halm i den længst bortliggende ende og søgte at vænne sig til mørket, hvilket ikke var nogen let opgave, da han lige var kommet fra det klare solskin.

Udenfor var der en slags buegang eller kolonnade, som hindrede den smule lysning, der i bedste tilfælde kunne have fundet vej igennem de små åbninger i døren i at nå ind til ham. Skildvagtens fodtrin genlød ensformigt, mens han gik frem og tilbage på stenbroen, og mindede Barnaby om, hvorledes han selv for kort siden havde holdt vagt; og hver gang han kom forbi døren og skyggede for den med sit legeme, gjorde han et øjeblik cellen så sort, at der ved hans bortgang syntes at vise sig ligesom en ny lysstråle, – det var dog altid noget at glæde sig til!

Efter at fangen havde siddet nogen tid på gulvet og stirret på sprækkerne, mens han lyttede efter vagtens fodtrin, som skiftevis nærmede eller fjernede sig, blev soldaten stående stille på sin post. Barnaby, der var helt ude af stand til at tænke eller gruble over, hvad der ville blive gjort ved ham, var af hans regelmæssige skridt blevet dysset i en slags døs; men han blev

vækket ved, at skildvagten standsede, og han mærkede nu, at to mennesker talte sammen ude i buegangen og ganske tæt ved døren til hans celle.

Hvor længe de havde stået og talt der, kunne han ikke sige, for han havde ikke nogen klar tanke om sin virkelige stilling, og idet fodtrinene standsede, havde han været i færd med at svare højt på et eller andet spørgsmål, som han syntes, at Hugh stillede ham i stalden, skønt han ikke havde det fjerneste minde om indholdet af hverken spørgsmålet eller svaret, selv om han var vågnet med det sidste på sine læber. De første ord, der nåede hans i øren, var:

"Hvorfor er han blevet bragt herhen, når han så snart igen skal føres herfra?"

"Hvor ville du have, at han skulle bringes hen? For pokker, han er jo ikke noget sted så sikker som imellem kongens tropper! Hvad ville du gøre med ham? Ville du udlevere ham til en hob feje civilister, som ryster og bæver af frygt for de slynglers trusler, som han hører til?"

"Det er sandt nok."

"Sandt nok! – Jeg vil sige dig noget. Jeg ville ønske, Tom Green, at jeg var officer i stedet for underofficer og havde kommando over to kompagnier – kun to kompagnier – af mit eget regiment. Lad mig rykke ud for at standse disse optøjer – giv mig den fornødne myndighed og et halvt dusin skarpe patroner –"

"Ja," sagde den anden stemme, "det er alt sammen godt nok, men det vil de ikke gøre. Når øvrigheden ikke vil give befalingen, hvad skal så en officer gøre?"

Da den anden, som det lod, ikke rigtig vidste, hvorledes denne vanskelighed kunne overvindes, gav han sine følelser luft i forbandelser over øvrigheden, som hans ven af ganske hjerte istemte.

"Hvad nytter øvrigheden til?" sagde derpå den anden stemme. "Hvad er øvrigheden i et tilfælde som dette andet end en slags næsvis, unødvendig, forfatningsstridig indblanding? Her har vi en kongelig proklamation. Her har vi en af de mænd, som udtrykkeligt er nævnt i denne proklamation. Der er beviser imod ham og et vidne til stede. For pokker, før ham ud og skyd ham, sir. Hvad skal vi med øvrigheden?"

"Hvornår skal han stilles for sir John Fielding?" spurgte den mand, som havde talt først.

"I aften klokken otte," svarede den anden, "og pas på, hvad følgen bliver. Dommeren befaler, at han skal bringes til Newgate. Vore folk fører ham til Newgate. Oprørerne overfalder vore folk. Vore folk trækker sig tilbage for oprørerne, som kaster sten på dem og håner dem, men ikke et skud bliver løsnet, og hvorfor? Fordi øvrigheden ikke vil tillade det. Fanden i vold med øvrigheden!"

Da han således til en vis grad havde lettet sit hjerte ved at forbande øvrigheden med forskellige andre talemåder, blev manden tavs, undtagen for så vidt som der endnu fra tid til anden undslap ham en dæmpet brummen, der stadig gjaldt den samme forhadte autoritet.

Barnaby, der havde forstand nok til at indse, at denne samtale vedrørte ham selv og det meget nær, holdt sig ganske stille, indtil de var hørt op at tale, hvorpå han famlede sig frem

hen til døren og så ud af lufthullerne for at se, hvad det var for folk, han havde hørt på.

Den, der i så stærke udtryk havde fordømt den civile myndighed, var en sergent, der, som de flagrende bånd i hans hue tilkendegav, netop for tiden gjorde hververtjeneste. Han stod og støttede sig med siden op til en pille lige over for døren, og mens han brummede ved sig selv, tegnede han med sin stok figurer på brostenene.

Den anden vendte ryggen til fængslet, og Barnaby kunne kun se hans legemsskikkelse. Efter denne at dømme var han en kæk, mandig, smuk karl, men havde mistet sin venstre arm, der var blevet sat af imellem skulderen og albuen, og det tomme kjoleærme var fæstet op på hans bryst.

Det var sandsynligvis denne omstændighed, der gav ham noget langt mere tiltrækkende, end hans kammerat kunne rose sig af, og vakte Barnabys opmærksomhed. Der var noget krigersk i hans holdning, og han havde en pyntelig hue og trøje på. Måske havde han i sin tid været i tjenesten, men i så tilfælde kunne det ikke være ret længe siden, da han endnu var en ung mand.

"Ja, ja," sagde han tankefuldt, "lad skylden være, hvis den vil, så er det sørgeligt for en mand at komme tilbage til gamle England og se det i en sådan tilstand."

"Nu vil sagtens svinene forene sig med dem," sagde sergenten med en forbandelse over oprørerne, "efter at fuglene har foregået dem med eksemplet."

"Fuglene!" gentog Tom Green.

"Ja, fuglene," sagde sergenten i en ærgerlig tone; "er det måske ikke engelsk?"

"Jeg forstår ikke, hvad du mener."

"Gå hen til vagten og se selv. Du vil der finde en fugl, der har lært deres råb udenad så godt som nogen af dem og skråler "intet pavedømme", ligesom den kunne være et menneske – eller en djævel, som den selv siger, at den er. Fanden er løs et sted her i London, hvor det så er. For pokker, jeg ville vride halsen om på den fugl, hvis jeg måtte råde."

Den unge mand havde i en hast gjort et par skridt, som om han ville hen og se dette dyr, da Barnabys stemme standsede ham.

"Det er min," råbte han halvt leende, halvt grædende, "min kæledægge, min ven Grip. Ha, ha, ha! Gør den ingen fortræd; den har selv ingen fortræd gjort. Jeg har afrettet den; skylden er min. Lad mig få den igen. Det er den eneste ven, jeg nu har tilbage. Den vil hverken danse eller snakke eller fløjte for Dem, ved jeg nok, men det vil den for mig, fordi den kender mig og holder af mig, skønt De ikke skulle tro det. De vil sikkert ikke gøre en fugl fortræd. De er en brav soldat og ville ikke tilføje en kvinde eller et barn, endsige en stakkels fugl noget ondt, det er jeg vis på."

Denne sidste bøn var rettet til sergenten, som Barnaby på grund af den røde kjole måtte tro beklædte en høj post og var i stand til med et eneste ord at afgøre Grips skæbne. Men til svar skældte manden ham kun vredt ud for en tyv og en oprører og forsikrede ham med mange uegennyttige forbandelser over sine egne øjne, sin lever, sit blod og sin krop om, at hvis det afhang af ham, skulle han snart gøre det af med både fuglen og dens herre.

"De taler modigt til en fanget mand," sagde Barnaby forbitret. "Var jeg på den anden side af døren og ingen til stede til at skille os ad, skulle De nok komme til at tale i en anden tone – ja, ryst De kun på hovedet – men det skulle De! Slå fuglen ihjel – vær så god. Slå ihjel, hvem og hvad De kan, og hævn Dem således på dem, som kunne gøre det samme ved Dem med deres bare næver, hvis de havde dem fri!"

Efter at have givet sin trods luft kastede han sig i den fjerneste krog af sit fængsel, og idet han mumlede: "Farvel, Grip, farvel, kære, gamle Grip," fældede han for første gang tårer, siden han var blevet grebet, og skjulte sit ansigt i halmen.

I starten havde han bildt sig ind, at den enarmede mand ville have hjulpet ham eller givet ham et venligt ord til svar. Han vidste næppe selv hvorfor, men han havde håbet og troet det. Det unge menneske var blevet stående, da han råbte, og havde, idet han gjorde vold på sig selv for ikke at vende sig om, stået og lyttet efter hvert ord, han havde sagt. Måske havde han bygget sit svage håb på dette, måske på, at han var ung og havde et så frimodigt og åbent væsen. Men i alle tilfælde havde han bygget på sand. Den anden gik, så snart han havde hørt op at tale, og hverken svarede eller vendte sig om. Lige meget. De var alle imod ham her; det kunne han have sagt sig selv. Far vel, gamle Grip, far vel!

Efter nogen tids forløb kom de og åbnede døren og råbte til ham, at han skulle træde frem. Han rejste sig straks og adlød, for han ville ikke, at de skulle tro, at han var bange eller modløs. Han gik ud som en mand og så stolt fra den ene til den anden.

Ingen af dem besvarede hans blik eller syntes at ænse det. De førte ham tilbage til paradepladsen ad den samme vej, han var

kommet, og gjorde holdt imellem en afdeling soldater, der var i det mindste dobbelt så talrig som den, der om eftermiddagen havde taget ham til fange. Den officer, han tidligere havde set, gjorde ham med få ord opmærksom på, at hvis han prøvede på at flygte, om han end troede at have nok så gunstig en lejlighed til det, havde nogle af soldaterne befaling til at skyde ham ned på stedet. De sluttede sig tæt omkring ham ligesom før og drog atter videre med ham.

I samme gode orden kom de til Bow Street, fulgt og på alle sider omgivet af en folkeskare, som idelig voksede. Her blev han stillet for en blind dommer og spurgt, om han ønskede at sige noget. Nej, hvad havde han vel at meddele dem? Efter et ganske kort forhør, som han slet ikke ænsede, men viste den største ligegyldighed for, sagde man ham, at han skulle til Newgate, og førte ham bort.

Han kom ud på gaden, således omringet og indeklemt på alle kanter af soldater, at han ikke kunne se noget, men af støjen mærkede han, at der var en stor flok mennesker til stede, og at de ikke var venligtsindede mod soldaterne, blev snart klart af deres hujen og hylen. Hvor ofte og hvor ivrigt lyttede han ikke efter Hughs stemme! Men nej, der var ikke en røst blandt dem alle, som han kendte. Var også Hugh taget til fange, var der intet håb?

Jo nærmere de kom fængslet, des voldsommere hujede folket; der blev kastet med sten, og hvert øjeblik styrtede mængden ind på soldaterne, som vaklede under anfaldet. En af dem, der var blevet ramt i tindingen, lagde an med sit gevær, men officeren slog det i vejret med sin kårde og befalede karlen under livsstraf at holde inde. Dette var det sidste, som Barnaby tydeligt så, for

straks efter blev han tumlet omkring og stødt frem og tilbage lige som af et oprørt hav. Men hvor han så vendte sig hen, så han sig omgivet af de samme bevogtere. To eller tre gange blev han kastet til jorden, og det samme blev de, men selv da kunne han intet øjeblik narre deres årvågenhed. De havde rejst sig op og sluttet sig tæt sammen omkring ham, førend han med sine stramt bundne hænder kunne komme på benene igen. Således indeklemt mærkede han, at han blev båret op ad en lav trappe, og så derpå et øjeblik et glimt af kampen i trængslen og af nogle enkelte rødkjoler spredt hist og her, der søgte at forene sig med deres kammerater. I det næste øjeblik blev alt mørkt og skummelt, og han stod nu i fængselsforsalen midt imellem en klynge mennesker.

Straks efter kom en smed, der lagde et sæt tunge lænker på ham. Ravende af sted, som han bedst kunne, under byrden af de uvante jern, førtes han til en stærk, grundmuret celle, hvor de, efter at have sikret døren med låse, slåer og kæder, forlod ham i sikker forvaring. Uden at han så det, havde de i forvejen sluppet Grip ind, og som fuglen sad der med hængende hoved og de kulsorte fjer helt forkrammede og forpjuskede, var det, lige som den fattede og sørgede over sin herres vanskæbne.

59

På dette punkt i vor fortælling er det nødvendigt at vende tilbage til Hugh, der, efter at han, som vi har set, havde opfordret oprørerne til at skilles ad i omegnen af Fasangården og mødes som sædvanlig, smuttede tilbage i det mørke, hvorfra han var kommet til syne, og ikke viste sig mere den aften.

Han standsede i krattet, som skjulte ham for hans afsindige staldbrødres blikke, og ventede der for at se, om de drog bort, således som han havde bedt dem om, eller endnu tøvede og råbte på ham, at han skulle slutte sig til dem. Nogle få, så han nok, havde ikke lyst til at gå uden ham og nærmede sig det sted, hvor han holdt sig skjult, som om de var i færd med at følge hans spor og nøde ham til at vende om, men da de selv blev kaldte tilbage af deres venner og egentlig talt ikke havde videre mod på at vove sig ind i de mørkere dele af parken, hvor de let kunne blive overrumplet og grebet, hvis nogle af familiens naboer eller tjenestefolk opdagede dem mellem træerne, opgav de snart denne tanke og drev af igen efter i en hast at have samlet dem, der for øjeblikket var af samme mening som de.

Da han havde overtydet sig om, at oprørernes store masse efterlignede dette eksempel, og at pladsen begyndte at blive ryddelig, kastede han sig ind i den tykkeste del af den lille skov, og idet han brasede gennem grenene på sin vej, styrede han lige hen mod et fjernt lys, vejledet af dette og af det dunkle skær af ilden bag ved ham.

Efterhånden som han nærmede sig det blinkende fyr, han satte sin kurs efter, begyndte det røde skin af nogle enkelte fakler at vise sig, og stemmer af mennesker, der talte i en dæmpet tone med hinanden, brød den stilhed, der allerede herskede, når man undtager, at der nu og da lød et fjernt råb. Omsider kom han ud af skoven, og efter at være sprunget over en grøft stod han på en mørk sidevej, hvor en lille flok fæle vagabonder, som han for omtrent tyve minutter siden havde ladet blive der tilbage, med utålmodighed ventede på hans komme.

De stod samlet omkring en gammel postvogn, som kørtes af en af deres midte, der sad som postillon på den nærmer hest. Jalousierne var trukket for, og Tappertit og Dennis holdt vagt ved de to vinduer. Den førstnævnte havde overtaget befalingen over flokken, for han råbte Hugh an, da han nærmede sig dem, og i det samme rejste de, der lå og hvilede sig på jorden omkring vognen, sig op og stimlede sammen om ham.

"Nå," sagde Simon med dæmpet stemme, "er alt i orden?"

"Så temmelig," svarede Hugh i samme tone. "De er nu ved at skilles ad – var allerede begyndt, da jeg gik."

"Og er farvandet frit?"

"Frit nok for vore folk, tør jeg bande på," sagde Hugh. "Der er ikke mange, som, når de får at vide, hvad de har udført derovre, vil have lyst til at give sig i lag med dem i nat. – Hvem har noget at drikke?"

Enhver havde bragt et eller andet bytte med fra kælderen, og en halv snes flasker blev straks rakt frem. Han valgte den største, som han satte for munden, og lod vinen løbe gurglende ned i halsen. Efter at have tømt den kastede han den fra sig og

strakte hånden ud efter en til, som han ligeledes tømte i en slurk. Der blev rakt ham en tredje, og også den tømte han halvt. Resten gemte han til senere og sagde:

"Har ingen af jer noget at spise? Jeg er så sulten som en ulv. Hvem af jer var inde i spisekammeret?"

"Jeg, kammerat," sagde Dennis, idet han tog sin hat af og søgte i pulden. "Jeg har et stykke kold dyrepostej her, hvis det kan bruges."

"Ja vist!" udbrød Hugh og satte sig på stien. "Frem med det! Hurtigt! Kom med lys og saml jer omkring mig! Jeg vil spise standsmæssigt til aften, gutter. Ha, ha, ha!"

Idet de gik ind på hans støjende lystighed – for de havde alle drukket tæt og var lige så kåde som han – flokkede de sig om ham, mens to af dem, der havde fakler, holdt disse hver på sin side af ham op i vejret, for at han ikke skulle holde måltid i mørke. Dennis, som det imidlertid var lykkedes at hale en vældig masse postej ud af sin hat, den havde været stoppet så fast ned i, at det ikke var nogen let sag at få den ud igen, satte den for ham, og efter at have lånt en gammel hakket kniv af en af de omkringstående gav Hugh sig nu til at hugge i sig af alle kræfter.

"Jeg ville råde Dem til hver dag at sluge en smule ild omtrent en time før middag, kammerat," sagde Dennis efter en pause. "Det synes De at have godt af, og det skærper Deres madlyst."

Hugh så på ham og de sværtede ansigter, der omgav ham, og svarede, efter at have standset et øjeblik for at svinge kniven over sit hoved, med en skraldende latter.

"Stille der, hører I?" sagde Simon Tappertit.

"Hvad, har man ikke lov til at gøre sig til gode, ædle høvedsmand," svarede hans løjtnant, idet han skilte dem, der stod imellem dem, ad med sin kniv, for at han kunne se ham, "at gøre sig en smule til gode oven på sådant et arbejde som det, jeg har haft? Hvilken streng høvedsmand? Hvilken striks høvedsmand! Hvilken tyrannisk høvedsmand! Ha, ha, ha!"

"Gid en af jer ville holde ham en flaske for munden for at få ham til at være stille," sagde Simon, "hvis I ikke vil have, at soldaterne skal overfalde os."

"Og hvis de så overfaldt os?" indvendte Hugh. "Hvem ville vel bryde sig om det? Lad dem komme, siger jeg – lad dem kun komme. Jo flere, des bedre. Lad mig få den kække Barnaby ved min side, så skal vi to nok gøre kål på soldaterne uden at gøre nogen af jer ulejlighed. Barnaby er karl for alle soldaterne. Barnabys skål!"

Men da de fleste af de tilstedeværende ingenlunde længtes efter flere bedrifter den nat, holdt de med Tappertit og opfordrede ham til at skynde sig med sin aftensmad, da de allerede havde tøvet alt for længe. Da Hugh trods sin vildskab godt indså, at de udsatte sig for en stor fare ved at opholde sig i nærheden af skuepladsen for deres sidste udskejelser, sluttede han uden flere indsigelser sit måltid og gik hen til Tappertit og dunkede ham i ryggen.

"Nu vel da," råbte han, "jeg er færdig. Det er nogle smukke fugle, vi har i dette bur, ikke sandt? Dejlige fugle – kælne, yndige, små duer. Det var mig, som fangede dem; lad mig kikke en gang til."

Med disse ord skød han den lille mand til side, og idet han steg op på det halvt nedslåede vogntrin, rev han med magt

jalousiet til side og gloede ind i chaisen, lige som en varulv ind i sit spisekammer.

"Ha, ha, ha! Så De skal kradse og knibe og stritte imod, skønjomfru?" udbrød han, idet han greb fat om en lille hånd, som forgæves søgte at befri sig af hans tag, "De, som har så klare øjne og så kirsebærrøde læber og er så fint skabt? Men jeg synes kun så meget des bedre om Dem for det, lille jomfru, ja jeg gør såmænd. De måtte gerne stikke mig med en kniv, hvis De havde lyst, hvis De blot bagefter ville kurere mig. Jeg kan godt lide at se Dem så stolt og vred. Det gør Dem endnu smukkere, end De ellers er, og hvem kan vel være så smuk som De, min skat?"

"Så," sagde Tappertit, der havde ventet utålmodigt under denne tale, "nu er det nok. Gå ned."

Denne opfordring understøttedes af den lille hånd, der med al sin kraft skød Hughs store hoved bort og trak jalousiet for, mens han under en støjende latter svor på, at han måtte se hende endnu en gang; for det sidste glimt af dette søde ansigt havde sat ham helt i fyr og flamme. Da flokkens undertrykte utålmodighed imidlertid nu brød ud i en åbenlys knurren, opgav han denne plan og satte sig på forsmækken, hvor han nøjedes med at banke på forvinduerne i vognen og søge at stjæle sig til at kikke ind. Tappertit, der stillede sig på trinet og klyngede sig fast ved døren, gav med bydende stemme og mine sine befalinger til kusken; de øvrige satte sig op bagpå eller løb ved siden af vognen, som de bedst kunne, idet nogle efterlignede Hughs forsøg på at få det ansigt at se, som han havde rost så meget, men blev påmindet om deres næsvished ved nogle venskabelige vink af Tappertits knippel. Således

fortsatte de deres rejse ad bugtede omveje og vedligeholdt en temmelig god orden og tålelig stilhed, undtagen når de gjorde holdt for at puste eller af og til skændtes om den bedste måde at komme til London på.

Med udslået hår, sønderrevne klæder, de sorte øjenhår våde af tårer, med bankende barm og et ansigt, som snart blegnede af frygt, snart farvedes purpurrødt af forbitrelse – hendes hele person tusinde gange skønnere i denne alvorlige situation, end den før havde været – søgte imidlertid Dolly – den smukke, indtagende, fortryllende Dolly – forgæves at berolige Emma Haredale og byde hende den trøst, hun selv så højligt trængte til. Soldaterne kom ganske sikkert; de måtte blive befriet; det ville være umuligt at føre dem gennem Londons gader, når de trodsede deres bevogteres trusler og påkaldte de forbigående om hjælp. Gjorde de dette, når de kom ind i de mere befærdede gader, var hun vis, fuldkommen vis på, at de blev fri. Således talte stakkels Dolly og således søgte stakkels Dolly også at bilde sig selv ind, at det var; men den uforanderlige slutning på alle disse argumenter var den, at Dolly brast i tårer og udbrød, idet hun vred sine hænder og hulkede, så det var en ynk, hvad de dog ville gøre eller tro, eller hvem der skulle trøste dem derhjemme i Den forgyldte Nøgle!

Miss Haredale, hvis følelser i reglen var af en roligere art end Dollys og ikke viste sig så meget på overfladen, var skrækkelig forfærdet og endog først nylig kommet til sig selv igen efter en afmagt. Hun var meget bleg, og den hånd, Dolly holdt, var ganske kold, men hun bad hende ikke des mindre huske på, at, næst Guds hjælp, måtte meget afhænge af deres egen klogskab; hvis de forholdt sig rolige og dyssede disse banditters

årvågenhed i søvn, ville de have langt større udsigt til at kunne skaffe sig hjælp, når de nåede byen. Var samfundsordenen ikke kommet rent af lave, måtte der ufejlbarligt straks blive gjort jagt på dem, og hun kunne være overbevist om, at hendes farbroder ikke ville hvile, førend han havde opsporet og befriet dem. Men idet hun sagde disse ord, berøvede den tanke, at han måske samme aften var faldet under et almindeligt blodbad imod katolikkerne – en ingenlunde overspændt eller usandsynlig forestilling efter alt det, de selv havde lidt – hende mælet, og betaget af de rædsler, de havde været vidne til, og de, der måske endnu forestod dem, sad hun, ude af stand til at tænke, tale eller give noget ydre tegn på smerte, så stiv og næsten lige så hvid og kold, som om hun havde været af marmor!

Hvor mange, mange gange på denne lange køretur tænkte Dolly ikke på sin fordums tilbeder – den stakkels, kærlige, foragtede Joe! Hvor mange, mange gange genkaldte hun sig ikke den aften, da hun var løbet lige i armene på ham for det selv samme menneske, der nu kastede sit forhadte blik ind i det mørke, hvor hun sad, og skottede frækt beundrende gennem ruden! Og når hun tænkte på Joe, og hvilken rask karl han var, og hvor kækt han ville være rede til og have faret ind imellem disse skurke, ja, om de så havde været dobbelt så mange – og her knyttede hun sin lille hånd og trykkede foden mod bunden af vognen – da svandt den sidste stolthed, hun et øjeblik havde følt ved at have vundet hans hjerte, hen i en strøm af tårer, og hun hulkede endnu mere bittert.

Alt som natten led, og de drog frem ad veje, der var dem aldeles ukendte – for de kunne ikke genkende nogen af de

genstande, de undertiden opsnappede et hastigt glimt af – voksede deres frygt, og det var naturligt nok, thi for to unge, smukke kvinder var der god grund til at frygte det værste ved således at blive bortført, de vidste ikke hvorhen, af en bande forvovne skurke, der stirrede således på dem, som nogle af disse karle gjorde. Da de omsider var kommet ind i London gennem en forstad, hvor de aldrig havde været før, var det over midnat, og gaderne var mørke og tomme. Men dette var endnu ikke det værste; for idet vognen holdt stille på et ensomt sted, åbnede Hugh pludselig døren, sprang ind og satte sig imellem dem.

Forgæves skreg de om hjælp. Han lagde sin arm om halsen på hver af dem og svor at kvæle dem med kys, hvis de ikke var tavse som graven.

"Jeg er kommet for at få Dem til at være stille," sagde han, "og det er måden, jeg vil gøre det på. Gør derfor kun dygtig støj, mine smukke damer. Jo mere, des bedre. Det skal kun være mig så meget kærere."

De kørte rask videre og tilsyneladende med færre ledsagere end før, skønt det var så mørkt, at dette kun var en gisning. De veg tilbage for hans berøring, hver i sin krog af vognen, men Dolly kunne vige så langt tilbage, hun ville, så omslyngede hans arm dog stadig hendes liv og holdt hende fast. Hun hverken skreg eller talte; for skræk og væmmelse berøvede hende evnen til det, men hun sled i hans hånd, som om hun ville dø under anstrengelsen for at rive sig løs, og idet hun med bortvendt og nedbøjet hoved krøb sammen nede på bunden af vognen, skød hun ham fra sig med en kraft, hun undrede sig lige så meget over som han. Atter holdt vognen stille.

"Løft hende her ud," sagde Hugh til den mand, der åbnede døren, idet han greb miss Haredales hånd og mærkede, hvor tungt den hang ned, "hun er faldet i afmagt."

"Så meget bedre," brummede Dennis – det var nemlig denne elskværdige kavaler. "Hun er stille. Jeg ser altid helst, at de besvimer, med mindre de er meget blide og rolige."

"Kan De bære hende alene?" spurgte Hugh.

"Det ved jeg ikke, før jeg har prøvet. Jeg burde kunne det. Jeg har lettet så mange i vejret i mine dage," svarede bøddelen. "Op da! Hun er ikke så let, kammerat. Det er disse fine tøse aldrig. Op igen! Nu går det."

Han havde imidlertid fået den unge dame løftet op på sine arme og vaklede nu af sted med sin byrde.

"Hør en gang, min smukke fugl," sagde Hugh og trak Dolly hen til sig. "Husk på, hvad jeg har sagt Dem. Et kys for hvert skrig. Skrig, min snut, hvis De holder af mig. Skrig en gang, jomfru, bare en gang, min smukke jomfru, hvis De holder af mig."

Idet Dolly med al magt skubbede hans ansigt bort og bøjede hovedet nedad, lod hun sig løfte ud af vognen og blev båret bag efter miss Haredale ind i en ussel rønne, hvor Hugh, efter at have knuget hende til sit bryst, satte hende lempeligt ned på gulvet.

Stakkels Dolly! Hun kunne gøre, hvad hun ville, så gjorde det hende kun endnu smukkere og fristede dem kun endnu mere. Når hendes øjne lynede af forbitrelse, og hendes modne læber åbnede sig lidt for at give hendes hurtige åndedræt luft, hvem kunne så modstå det? Når hun græd og hulkede, som om hendes hjerte skulle briste, og med sin uforligneligt søde

stemme jamrede over sin ulykkelige skæbne, hvem kunne da være ufølsom for den fortryllende egensindighed, som nu og da åbenbarede sig endog i hendes dybe og inderlige sorg? Når hun, idet hun et øjeblik, således som nu, glemte sig selv, knælede ved siden af sin veninde og bøjede sig over hende, lagde sin kind mod hendes og slyngede sine arme om hende, hvilket dødeligt øje kunne da have undladt at se den blomstrende lille skønheds nydelige livstykke, bølgende hår, uordentlige dragt og fuldkomne hengivelse og ubevidsthed? Hvem kunne se hende ødsle med sine kærtegn uden at ønske sig at være i Emma Haredales sted, at være enten hende eller Dolly, den omfavnede eller den omfavnende? Ikke Hugh. Ikke Dennis.

"Jeg vil sige jer noget, pigebørn," sagde Dennis. "Selv er jeg ikke nogen synderlig dameven, og heller ikke har jeg nogen videre del i dette stykke arbejde, undtagen for så vidt som jeg villigt har givet mine venner en håndsrækning, men ser jeg ret meget mere af dette hersens, overtager jeg selv hovedrollen i stedet for en af birollerne. Det siger jeg jer oprigtigt."

"Hvorfor har De bragt os herhen?" sagde Emma. "Skal vi myrdes?"

"Myrdes!" udbrød Dennis, idet han satte sig på en stol og mønstrede hende med stort velbehag. "Hvem ville vel myrde sådan et par kyllinger som Dem, min snut? Havde De spurgt mig, om De var blevet bragt herhen for at giftes, kunne der endda være noget i det."

Og her vekslede han et grin med Hugh, som i dette øjeblik tog sine øjne bort fra Dolly.

"Nej, nej," sagde Dennis, "her bliver intet myrderi, mine små dæggelam. Intet af den slags. Ganske det modsatte."

"De er ældre end Deres ledsager, sir," sagde Emma skælvende. "Har De ingen medlidenhed med os? Tænker De ikke på, at vi er kvinder?"

"Jo, det gør jeg rigtignok, min skat," svarede Dennis. "Det ville falde mig meget vanskeligt at lade være, når jeg har to sådanne eksemplarer for mine øjne. Ha, ha, ha! Jo vist tænker jeg på det. Det tænker vi alle på, miss."

Han rystede polisk på hovedet, skottede atter til Hugh og lo højt, som om han havde sagt noget rigtig godt og ret viste sig til sin fordel.

"Der bliver intet myrderi, lille ven; ikke det ringeste. Jeg vil dog sige Dem noget, kammerat," sagde Dennis, idet han satte hatten på snur for des lettere at kunne klø sig i hovedet, og så alvorlig på Hugh, "som et bevis på vore loves forbavsende upartiskhed og værdighed må man lægge mærke til, at de ingen forskel gør på mandfolk og fruentimmer. Jeg har undertiden hørt en dommer sige til en stratenrøver eller indbrudstyv, der havde svinebundet damer – De må undskylde, at jeg taler således, mine søde glutter – og sat dem ned i en kælder, at han ikke havde vist hensyn over for fruentimmer. Men denne hersens dommer forstod ikke sin håndtering, kammerat, og havde jeg været stratenrøveren eller indbrudstyven, havde jeg svaret ham: 'Hvad er det, De snakker om, mylord? Jeg har vist fruentimmerne lige så meget hensyn, som loven viser dem, og hvad kan De forlange mere af mig?' Ville man tage aviserne og lægge antallet af alle de fruentimmer, som alene her i byen er blevet ekspederet i de sidste ti år, sammen, ville man falde i forundring over summen, ville man! Det kan man kalde upartisk og smukt! Men vi har ingen sikkerhed for, at det vil

vare ved. Nu, da de har begyndt at begunstige disse hersens papister, skulle det ikke undre mig, om de en dag gik hen og også forandrede dette. Nej, min sæl, om det skulle."

Dette emne havde imidlertid, måske på grund af dets specielle og fagmæssige natur, ikke den interesse for Hugh, som hans ven havde ventet. Men han fik ikke tid til at udbrede sig nærmere over det; for i samme øjeblik trådte Tappertit hovedkulds ind, og ved synet af ham udstødte Dolly et glædesskrig og kastede sig næsten i hans arme.

"Jeg vidste det nok, jeg var overbevist om det!" udbrød Dolly. "Min kære fader er udenfor. Gud være lovet, Gud være lovet! Himlen velsigne Dem, Sim; Himlen velsigne Dem for dette!"

Simon Tappertit, der lige straks var fuldt og fast overbevist om, at klejnsmedens datter, ude af stand til længere at undertrykke sin hemmelige lidenskab for ham, var i færd med at give den frit løb i hele dens styrke og erklære, at hun var hans for evig, så ubeskrivelig flov ud, da hun havde sagt disse ord, så meget mere som de af Hugh og Dennis blev modtaget med en lydelig latter, der bragte hende til at træde tilbage og tilkaste ham et fast og alvorligt blik.

"Miss Haredale," sagde Sim efter en megen forlegen pause, "jeg håber, at De har det så godt, som omstændighederne ville tillade det. Dolly Varden, min øjesten – min afgud – min yndige pige – jeg håber, at De ligeledes har det nogenlunde godt."

Stakkels lille Dolly! Da hun så, hvorledes det hang sammen, skjulte hun sit ansigt i sine hænder og hulkede endnu mere bitterligt end før.

"De ser i mig, miss Varden," sagde Simon og lagde hånden på brystet, "ikke nogen lærling, ikke nogen arbejder, ikke nogen

træl, ikke noget offer for Deres faders tyranniske behandling, men føreren for et stort folk, høvedsmanden for en stolt skare, som disse herrer, om jeg så må sige, er korporaler og sergenter i. De ser i mig ikke et privat individ, men en offentlig personlighed; ikke en låseflikker, men en læge for dette ulykkelige lands sår. Dolly, yndige Dolly, i hvor mange år har jeg ikke længtes efter dette møde! I hvor mange år har det ikke været min tanke at ophøje og forædle Dem! Nu høster jeg min løn. Se i mig Deres ægtefælle. Ja, dejlige, fortryllende, bedårende Dolly – Simon Tappertit er Deres med liv og sjæl!"

Med disse ord nærmede han sig hende. Dolly trak sig så langt tilbage, som hun kunne, og sank derpå om på gulvet. I den tanke, at dette meget godt kunne være jomfruelig undselighed, søgte Simon at rejse hende op, hvorpå Dolly, drevet til fortvivlelse, snoede sine hænder i hans hår, og mens hun midt i sin gråd råbte, at han var og altid havde været en elendig lille usling, ruskede og trak hun i ham, så at han til sidst måtte bede ynkeligt om hjælp. Ingensinde havde Hugh beundret hende mere end i dette øjeblik.

"Hun er lidt ophidset i aften," sagde Simon, idet han glattede sine forpjuskede fjer, "og ved ikke, hvad der tjener hende selv bedst. Lad hende bare komme til sig selv i morgen, så falder hun nok til føje. Bær hende ind i huset ved siden af!"

Straks havde Hugh hende på sin arm. Måske formildedes Tappertits hjerte virkelig ved synet af hendes fortvivlelse, eller måske fandt han det til en vis grad upassende, at hans tilkommende brud skulle sprælle i en anden mands favn. Efter nærmere overvejelse befalede han ham at sætte hende ned igen og så med mismod, at hun fo'r hen til miss Haredale og

klyngede sig til hendes kjole, i hvis folder hun skjulte sit hede ansigt.

"De skal blive her til i morgen," sagde Simon, der nu ganske havde genvundet sin fatning, "til i morgen. Af sted!"

"Ja vel!" udbrød Hugh. "Af sted, høvedsmand. Ha, ha, ha!"

"Hvad ler De af?" spurgte Simon strengt.

"Åh, det er intet, høvedsmand, intet," svarede Hugh, idet han klappede den lille mand på skulderen og derpå igen af en eller anden ukendt grund gav sig til at le, ti gange så stærkt som før.

Med en stolt foragt, der kun fik Hugh til at le så meget desto stærkere, målte Tappertit ham fra øverst til nederst og sagde, idet han vendte sig til fangerne:

"De vil behage at lægge mærke til, mine damer, at dette sted er godt bevogtet på alle kanter, og at den mindste larm uundgåeligt vil medføre ubehagelige følger. I morgen skal De begge lære vore hensigter at kende. I mellemtiden må De ikke vise Dem ved vinduet eller kalde på nogen, De ser gå forbi, for gør De det, vil det straks blive kendt, at De er kommet fra et katolsk hus, og alle vore folks anstrengelser vil da måske ikke være i stand til at frelse Deres liv."

Med denne advarsel, der var fuldkommen sand, vendte han sig, ledsaget af Hugh og Dennis, om mod døren. Idet de ville gå ud, standsede de et øjeblik for at se dem klynget til hinandens favn og forlod derpå stedet, hvorpå de lukkede døren i lås og satte en pålidelig vagt ved den og omkring hele huset.

"Hør," sagde Dennis, idet de gik bort i selskab med hinanden, "det er et lækkert par. Mr. Gashford er lige så smuk som den anden, ikke sandt?"

"Stille!" sagde Hugh hastigt. "Nævn aldrig navne; det er en slem vane."

"Jeg siger bare, at jeg ville nødig være ham – siden De ikke kan lide navne – når han rykker ud med sproget til hende. Hun er en af disse raske, sortøjede, stolte tøse, som jeg i et sådant øjeblik ikke ville lade komme i nærheden af en kniv. Jeg har før set nogle af den slags. Jeg kan huske en, der blev ekspederet for mange år siden – og der var også en kavaler indviklet i den samme sag – og hun sagde til mig med skælvende læber, men hendes hånd var så rolig som nogen, jeg nogen sinde har set: Dennis,' sagde hun, 'jeg er min ende nær, men havde jeg en dolk her i min hånd og kunne jeg nå ham, ville jeg stikke ham ihjel på stedet!' – Ja, det sagde hun – og hun havde også gjort det!"

"Hvem ville hun have stukket ihjel?" spurgte Hugh.

"Hvorledes skulle jeg vide det, kammerat?" svarede Dennis. "Det sagde hun mig ikke."

Hugh så et øjeblik ud, som om han ville have stillet flere spørgsmål om denne usammenhængende fortælling, men Simon Tappertit, der imidlertid havde stået og grundet, gav hans tanker en ny retning.

"Hugh," sagde Sim, "De har gjort Deres sager godt i dag. De skal få Deres løn. Det skal De med, Dennis. – Er der ingen ung pige, som De ønsker at bortføre?"

"Næ," svarede Dennis og strøg sig om sit gråsprængte skæg, som var et par tommer langt, "Ikke nogen bestemt, det jeg ved af. Ingen i særdeleshed, tror jeg."

"Meget vel," sagde Sim, "så må vi finde på en anden ting til Dem. De, gamle gut –" her henvendte han sig til Hugh "- De skal

om tre dage have Miggs, hende, som jeg lovede Dem, husker De nok. De kan stole på det. Jeg giver Dem mit ord på det."

Hugh takkede ham hjerteligt, men i det samme vendte hans latterkrampe tilbage med en sådan voldsomhed, at han nødtes til at holde sig i siden med den ene hånd og støtte sig på sin lille høvedsmands skulder med den anden, uden hvilket han sikkert ville være tumlet om på jorden.

60

De tre hædersmænd vendte deres ansigter mod "Støvlen" i den hensigt at tilbringe natten der og søge den hvile, de trængte så meget til i ly af deres gamle hule, for nu, da de ulykker og ødelæggelser, som de havde været opsatte på, var fuldbragt, og deres fanger sat i sikker forvaring for den nat, begyndte de at føle sig udmattede og mærke de svækkende følger af det vanvid, som havde afstedkommet så sørgelige følger.

Trods den træthed og slappelse, der nu nedtrykkede Hugh lige så meget som hans to kammerater, ja alle dem, som havde taget virksom del i denne aftens gerning, brød hans lystighed ud på ny, hver gang han kastede sit blik på Simon Tappertit, og gav sig – til stor forbitrelse for denne unge mand – luft i en skoggerlatter, der truede med at skaffe dem vægterne på halsen og vikle dem ind i et slagsmål, som de i deres nærværende afkræftede tilstand ingenlunde ville være voksne. Selv Dennis, der ellers slet ikke holdt synderligt på værdigheden, og som fandt stort behag i sin unge vens excentriske stemning, fandt det rigtigst at foreholde ham hans uforsigtige opførsel, idet han opfattede den som en slags selvmord, eller som om et menneske ville ekspedere sig selv uden at være blevet ramt af loven, noget, som efter hans mening var det latterligste og mest meningsløse, man kunne tænke sig.

Men uden at slå det ringeste af på sin støjende overgivenhed på grund af disse indvendinger, ravede Hugh af sted imellem dem med en under hver arm, indtil de fik øje på "Støvlen", og

der kun var et par marker mellem dem og dette hyggelige herberg. Heldigvis havde han imidlertid brølet og skrålet sig træt, for mens de nærmede sig ganske stille, tittede en spejder, der hele natten havde sneget sig omkring i grøfterne for at advare enhver af oprørerne mod at trænge videre frem på det farlige terræn, forsigtigt frem fra sit smuthul og råbte til dem, at de skulle blive stående.

"Bliv stående! Men hvorfor?" spurgte Hugh.

Fordi huset, svarede spejderen, om eftermiddagen var blevet overrumplet og nu var fuldt af konstabler og soldater. Beboerne var enten flygtet eller arresteret, han vidste ikke hvilket. Han havde hindret en mængde mennesker fra at komme nærmere og troede, at de var gået til torvene og andre sådanne steder for at tilbringe natten der. Han havde set ildebrandene i det fjerne, men nu var de alle slukket. Han havde også hørt folk, der var gået forbi, tale om dem, og kunne meddele, at stemningen i det hele var meget trykket. Han havde ikke hørt et ord om Barnaby – kendte ikke en gang hans navn men det var i hans påhør blevet sagt, at en mand var blevet grebet og ført til Newgate. Om det var sandt eller usandt, kunne han ikke afgøre.

Efter at have hørt dette holdt de tre råd og drøftede, hvad der ville være bedst at gøre. Hugh, der troede det muligt, at Barnaby var i soldaternes hænder og i dette øjeblik i arrest i "Støvlen", var for, at de skulle snige sig frem og stikke ild på huset; men hans staldbrødre, der ikke holdt af sådanne voldsomme forholdsregler, når de ikke havde en hel sværm i ryggen, indvendte, at hvis Barnaby var blevet grebet, var han ganske sikkert blevet ført til et stærkere fængsel. Man ville ikke have tænkt på at beholde ham en hel nat på et sted, der var så

svagt og let at angribe. Idet Hugh gav efter for disse grunde og for deres overtalelser, samtykkede han i at vende om og gå til Fleet Square, hvor enkelte af deres kækkeste forbundsfæller syntes at have styret deres kurs hen efter at have modtaget den samme underretning.

Nu da det gjaldt om at handle, vågnede på ny deres kraft og mod. De ilede af sted uden at tænke på den træthed, som de for få minutter siden havde været nær ved at bukke under for, og nåede snart deres bestemmelsessted.

På Fleet Square lå den gang en lang, uregelmæssig række træskure og folde, der indtog midten af den nuværende Farringdon Street. De lå hulter til bulter i den største uorden midt på vejen til stor hindring for færdslen og til plage for fodgængerne, der måtte bane sig vej, så godt de kunne, imellem karrer, kurve, trillebøre, tønder, bræddehuse og bænke og puffe sig frem mellem sjovere, prangere, kuske og en broget trængsel af købere, sælgere, lommetyve, landstrygere og dagdrivere. Luften var gennemtrængt af stanken af visne blade, rådden frugt og affald fra slagterboderne og hundrede andre uhumskheder, for den tids offentlige institutioner var det uundgåeligt, at de samtidig var offentlige plager, og Fleet Square dannede ikke nogen undtagelse fra denne regel.

Til denne plads var mange af oprørerne tyede hen ikke alene den nat, men også de nærmest foregående nætter, måske fordi dens skure og kurve nogenlunde kunne bruges som senge, eller måske fordi den frembød midlerne til i nødstilfælde hurtigt at kunne opføre en barrikade. Det var nu højlys dag, men da morgenen var kuld, havde en klynge af dem samlet sig ved

kaminen i et værtshus, hvor de drak varmt krydderøl, røg tobak og lagde nye planer.

Da Hugh og hans to venner var kendt af de fleste af disse mennesker, blev de modtaget med levende bifald og hædret med de bedste pladser. Stuedøren blev lukket i lås for at holde uvedkommende ude, og derpå gav de sig til at udveksle deres nyheder.

"Soldaterne har taget 'Støvlen', hører jeg," sagde Hugh. "Hvem ved noget nærmere om det?"

Flere råbte, at det gjorde de, men da de fleste af de tilstedeværende havde deltaget i overfaldet på Fasangården, og alle havde været med på en eller anden natlig ekspedition, viste det sig, at de ikke vidste mere end Hugh selv, idet de kun var blevet advaret af hinanden indbyrdes eller af spejderen, men ikke selv havde indhentet nogen pålidelig underretning.

"Vi lod en mand blive der tilbage i dag for at holde vagt," sagde Hugh og så sig om. "Han er ikke her. I kender ham – det var Barnaby, ham, som rev rytteren af hesten i Westminster. Har ingen set eller hørt noget til ham?"

De rystede på hovedet, idet alle så sig om og henvendte sig til sin sidemand, indtil der hørtes støj udenfor, og en mand sagde, at han skulle og måtte tale med Hugh.

"Det er kun én mand," sagde Hugh til dem, der passede på døren, "lad ham komme ind."

Døren blev altså lukket op, og en enarmet mand med hovedet og ansigtet indbundet i et blodigt klæde, som om han var blevet hårdt såret, med sønderrevne klæder og en tyk stok i den hånd, han havde tilbage, styrtede ind iblandt dem og spurgte forpustet, hvor Hugh var.

"Her er han," svarede den person, han havde spurgt om. "Jeg er Hugh. Hvad vil De mig?"

"Jeg har et ærinde til Dem," sagde manden. "De kender jo en person ved navn Barnaby?"

"Hvad han? Kommer De fra ham?"

"Ja, han er arresteret og sidder i Newgate. Han forsvarede sig, så godt han kunne, men overvældedes af over magten. Det var det, jeg skulle sige."

"Hvornår så De ham?" spurgte Hugh hastigt.

"På vejen til fængslet, hvor han førtes hen af en deling soldater. De gjorde en omvej og gik ikke igennem de gader, man havde ventet. Jeg var en af de få, som søgte at befri ham, og han råbte til mig og bad mig sige Hugh, hvor han var. Vi sloges godt, men det mislykkedes. Se her!"

Han pegede på sine klæder og sit indbundne hoved og så sig om i værelset, mens han stadig snappede efter vejret. Derpå vendte han sig igen om mod Hugh.

"Jeg kender Dem af udseende," sagde han, "for jeg var med i flokken både i fredags, i lørdags og i går, men jeg kendte ikke Deres navn. De er en rask karl, ved jeg. Det er han med. Han kæmpede som en bjørn i aftes, men det nyttede ikke. Jeg gjorde mit bedste, når man husker på, at jeg mangler en arm."

Atter så han sig forskende om i stuen – eller syntes i det mindste at gøre det, for hans ansigt var næsten skjult af bindet – hvorpå han igen vendte sig rask om mod Hugh, greb om sin stok, som om han halvt om halvt ventede at blive angrebet, og satte sig i forsvarsstilling.

Men nærede han en sådan frygt, svandt denne snart ved alle de tilstedeværendes opførsel. Ingen tænkte på overbringeren af

budskabet. Han blev helt glemt over den tidende, han havde bragt. Eder, trusler og forbandelser lød fra alle sider. Nogle råbte, at hvis de fandt sig tålmodigt i sligt, ville den næste dag se dem alle i fængsel, andre, at de skulle have befriet de andre fanger, så ville dette ikke være sket. En mand råbte: "Hvem følger med til Newgate?" og nu opløftedes et højt brøl, og alle trængte sig hen til døren.

Men Hugh og Dennis stod med ryggen imod denne og holdt dem tilbage, indtil larmen havde lagt sig så meget, at deres stemmer kunne høres; da råbte de til dem, at det ville være vanvid at gå derhen nu ved højlys dag, men ventede de til aften og lagde en ordentlig angrebsplan, kunne de måske befri ikke alene deres egne kammerater, men alle fangerne og brænde fængslet af.

"Og ikke dette fængsel alene," råbte Hugh, "men hvert eneste fængsel i London. De skal ikke beholde noget sted til at gemme deres fanger i. Vi vil brænde dem alle sammen af, gøre bål af hvert eneste et af dem! Kom her!" fortsatte han, idet han greb bøddelens hånd. "Enhver her, som er en mand, foren jer med os. Lad os give hinanden hånden på det. Barnaby skal ud af fængslet, og ikke et fængsel skal blive stående. Hvem er med?"

Alle. Og de svor en dyr ed på at fri deres venner ud af Newgate næste aften, sprænge dørene eller selv omkomme i luerne.

61

Samme nat – i kritiske og urolige tider veksler tildragelserne så hurtigt, at mere end et helt livs bevægede hændelser ofte sammentrænges i et tidsrum af fire og tyve timer – samme nat førte Haredale sin fange, som han med degnens hjælp havde bundet og tvunget til at sætte sig op på sin hest, til Chigwell i den hensigt der at skaffe sig en vogn til London og stille ham for en dommer. Han vidste, at byens urolige tilstand ville være en tilstrækkelig grund til at forlange morderen sat i fængsel før daggry, da ingen kunne indestå for vagthusenes eller de almindelige arresters sikkerhed, og at føre en fange gennem gaderne, når pøbelen atter var kommet på benene, var ikke alene et farligt vovestykke, men ville være det samme som en indbydelse til at forsøge på en befrielse. Efter at have befalet degnen at trække hesten, gik han tæt ved siden af morderen, og i dette optog kom de omtrent midt på natten til landsbyen.

Alle folk var vågne og oppe, da de var bange for at blive brændt inde i deres senge, og søgte at opmuntre og berolige hinanden ved at våge i forening. Nogle få af de modigste var væbnede og havde samlet sig på grønningen. Til disse, der kendte ham godt, henvendte Haredale sig, idet han kort fortalte dem, hvad der var hændt, og bad dem om at hjælpe ham med at bringe forbryderen til London, førend det begyndte at dages.

Men ikke en af dem vovede at røre en finger for at hjælpe ham. Da oprørerne drog igennem byen, havde de truet enhver, der hjalp med at slukke ilden eller ydede ham eller nogen

katolik mindste hjælp, med den grusomste hævn. Deres trusler udstrakte sig til deres liv og alt, hvad de ejede. De havde samlet sig af hensyn til deres egen sikkerhed og kunne ikke sætte sig selv i fare ved at række ham en hjælpsom hånd. Dette sagde de ham, ikke uden tøven og beklagelse, mens de holdt sig tilbage i måneskinnet og frygtsomt skottede til den spøgelsesagtige, der, med hovedet hængende ned på brystet og hatten trukket ned over øjnene, hverken talte eller rørte sig.

Da Haredale mærkede, at det var umuligt at overtale dem, og næsten heller ikke indså, hvorledes han skulle kunne det, efter at de havde set, hvor rasende pøbelsværmen havde været, bønfaldt han dem, at de i det mindste ville lade ham råde sig selv og tillade, at han tog den eneste vogn og det eneste par heste, som fandtes der på stedet. Han havde vanskelighed nok med at få dem til at samtykke i dette, men til sidst bad de ham gøre, hvad han ville, og for Himlens skyld forlade dem.

Idet han lod degnen blive stående ved hestens tøjle, trak han med egne hænder vognen frem og ville også selv have spændt hestene for, hvis ikke postillonen der i landsbyen – et skikkeligt skrog, der gik om for lud og koldt vand – havde ladet sig røre af hans ivrighed og heftighed, og idet han kastede en høtyv, han var bevæbnet med, fra sig, havde svoret på, at oprørerne gerne måtte hugge ham til plukfisk, hvis de havde lyst, men han ville ikke stå og se en brav mand, der intet ondt havde gjort, stedt i en sådan forlegenhed uden at hjælpe ham. Haredale trykkede varmt hans hånd og takkede ham af sit ganske hjerte. Efter fem minutters forløb var vognen færdig og den hjælpsomme postillon i sadlen. Morderen blev sat ind i vognen, jalousierne blev trukket for, degnen tog plads på forsmækken, Haredale

steg til hest og red tæt ved siden af døren, og således kørte de midt om natten og i den dybeste tavshed til London.

Forfærdelsen var så stor, at selv de heste, der var undsluppet fra flammerne på Fasangården, ikke havde kunnet finde nogen ven, som ville give dem husly. De kom forbi dem på vejen, hvor de gik rundt og åd af det magre græs, og kusken fortalte, at de stakkels dyr først var tyet til landsbyen, men var blevet jaget bort, for at de ikke skulle bringe pøbelens hævn over nogen af dens indbyggere.

Denne stemning indskrænkede sig ikke til sådanne små afkroge, hvor befolkningen var frygtsom, uvidende og uden værn. Da de nærmede sig London, mødte de i den grå morgendæmring flere ulykkelige familier, som, skræmte af deres naboers trusler og advarsler, til fods forlod staden og fortalte dem, at de hverken kunne få vogne eller heste til leje til at flytte deres ejendele, men var blevet nødt til at lade dem blive tilbage til pris for pøbelen. I nærheden af Mile End kom de forbi et hus, hvis ejer, en uformuende katolsk gentleman, havde lejet en vogn til ved midnat at flytte hans bohave og derfor havde ladet det hele bære ned på gaden for at afvente vognen og spare tid ved indpakningen. Men vognmanden, han havde truffet denne aftale med, havde, forfærdet over ildebranden den nat og synet af oprørerne, da de drog forbi hans dør, nægtet at holde sit løfte, og den stakkels mand sad nu, sammen med sin kone, sin tjenestepige og sine små børn, og rystede midt imellem sine ejendele på gaden, mens han frygtede for dagens komme og uden at vide, hvor han skulle vende sig hen, eller hvad han skulle gribe til.

Det samme var, hørte de, tilfældet med de offentlige befordringsmidler. Panikken var så stor, at postkareterne og diligencerne var bange for at tage passagerer op, der bekendte sig til den forhadte religion. Hvis kuskene kendte dem, eller de selv indrømmede, at de var af denne tro, ville de ikke tage dem med, om de også bød dem store summer for det, og den foregående dag havde folk været bange for at hilse på deres katolske bekendte på gaden af frygt for spioner og for at få huset brændt af. En venlig gammel mand – en katolsk præst, hvis kapel var blevet ødelagt – en meget svag, skikkelig fyr, der traskede alene af sted i den hensigt at gå et stykke ud af byen og derpå forsøge sin lykke med diligencerne, sagde til Haredale, at han var bange for, at han næppe ville finde nogen dommer, der ville have mod til på hans anklage at sætte en fange i fængsel. Men trods disse afskrækkende oplysninger fortsatte de rejsen og nåede Mansion House kort efter solens opgang.

Haredale sprang af hesten, men det var ikke nødvendigt at banke på døren, for den var allerede åben, og på tærsklen stod en firskåren gammel mand med et meget rødt eller snarere purpurfarvet ansigt, og som med et ængsteligt udtryk i sine træk underhandlede med en usynlig person oppe på trappen, mens portneren søgte at lukke døren lidt efter lidt og blive ham kvit. Med den utålmodighed og ilterhed, der var så naturlig for en mand i hans stilling, trængte Haredale sig frem og ville til at tale, da den føre mand tog til orde:

"Hør, min gode," sagde han, "lad mig dog få et svar. Det er nu sjette gang, at jeg er her. I går var jeg her fem gange. Mit hus trues med ødelæggelse. Det skal brændes af i nat og ville

allerede være blevet det forrige nat, hvis de ikke havde haft andet at gøre. Lad mig dog få et svar."

"Min gode mand," svarede Haredale og rystede på hovedet, "mit hus er brændt af til grunden. Men Gud forbyde, at det skulle gå lige så med Deres. Se til at få Deres svar, men skynd Dem for min skyld."

"Hører De, mylord?" råbte den gamle op ad trappen hen mod et sted, hvor en flig af en slåbrok flagrede på afsatsen. "Her er en gentleman, hvis hus allerede er blevet brændt af sidste nat."

"Ak Gud, ak Gud," svarede en ærgerlig stemme, "det gør mig meget ondt, men hvad skal jeg gøre? Jeg kan ikke bygge det op igen. Stadens første øvrighedsperson kan ikke gå omkring og bygge folks huse op igen, min gode mand. Det er noget snak."

"Men stadens første øvrighedsperson kan forebygge, at folks huse behøver at blive bygget op igen, når stadens første øvrighedsperson er en mand og ikke en nathue – kan han ikke, mylord?" råbte den gamle mand i en hidsig tone.

"De er ubehøvlet, sir," sagde lordmayoren, "i det mindste uhøflig, mener jeg."

"Uhøflig, mylord?" svarede den gamle. "I går var jeg høflig fem gange. Jeg kan ikke altid være høflig. Man kan ikke stå og være høflig, når ens hus skal brændes af over hovedet på en sammen med dem, der er i det. Hvad skal jeg gøre, mylord? Vil De hjælpe mig?"

"Jeg sagde Dem i går," sagde lordmayoren, "at De gerne måtte tage en rådmand i Deres hus, hvis De kunne få en til at komme."

"Hvad fanden skulle en rådmand nytte til?" svarede den hidsige gamle herre.

"Til at skræmme pøbelen," sagde lordmayoren.

"Å Gud hjælpe os!" klynkede den gamle herre, idet han i komisk fortvivlelse tørrede sin pande, "at tænke på at sætte en rådmand til at skræmme en pøbelflok! Hvad tror De, mylord, at den ville bryde sig om en rådmand, selv om den kun bestod af lutter pattebørn, der endnu lå ved brystet? Vil De følge med?"

"Jeg!" sagde lordmayoren med stærkt eftertryk. "På ingen måde."

"Hvad," spurgte den gamle herre, "hvad skal jeg da gøre? Er jeg ikke engelsk borger? Skal jeg ikke nyde godt af loven? Skal jeg intet vederlag have, fordi jeg svarer mine skatter til statskassen?"

"Det ved jeg såmænd ikke," svarede lordmayoren. "Hvor det dog er skade, at De er katolik! Hvorfor er De ikke protestant, så ville De ikke være kommet i en sådan forlegenhed? Jeg ved sandelig ikke, hvad der er at gøre. – Det er store folk, der står bag ved disse optøjer. – Ak min Gud, hvor det er møjsommeligt at være en offentlig person! – De må se herhen igen i løbet af dagen. – Kunne De ikke hjælpe Dem med et af rådstuebuddene? – Eller med konstablen Philips? – han har ingenting at bestille – han er ikke så affældig af en mand på hans alder at være, undtagen i benene; men hvis De stiller ham ved et vindue, ser han ganske ung ud ved lys og vil gøre dem bange. – Ak Gud, ak Gud – vi skal tænke på det."

"Holdt!" råbte Haredale, idet han trykkede døren op, lige som portneren søgte at lukke den, og talte meget hurtigt. "Jeg beder Dem blive, mylord. Jeg har en mand her, som for otte og tyve år siden har begået et mord. En halv snes ord af mig under eds tilbud vil berettige Dem til at føre ham i fængsel for at underkastes forhør. Jeg søger nu kun at få ham bragt i sikker

forvaring. Den ringeste forsinkelse kan medføre, at han bliver befriet af oprørerne."

"Herregud også!" udbrød lordmayoren. "Gud hjælpe mig arme mand – hvad skal jeg dog! Det er store folk, der står bag ved disse optøjer, ser De – De må virkelig lade mig have fred."

"Mylord," sagde Haredale, "den myrdede mand var min broder. Jeg arvede hans gods. Det manglede den gang ikke på bagtaleriske tunger, som mumlede om, at skylden for denne grusomme og skændige misgerning hvilede på mig – mig, der, som han nu ved i sin himmel, elskede ham så inderligt. Nu er tiden kommet til efter alle disse tunge og sørgelige år at hævne ham og bringe en forbrydelse, der er så snedig og djævelsk, at den ikke har sin mage, for lyset. Hvert sekunds opsættelse fra Deres side løsner på ny dette menneskes blodige hænder og leder til hans undvigelse. Jeg opfordrer Dem, mylord, til at høre mig og straks at afgøre denne sag."

"Herregud!" udbrød den første øvrighedsperson. "Det er ikke forretningstid nu, som De ved. Det er underligt – det er påtrængende af Dem – De må virkelig forskåne mig – ja De må virkelig. Og De er sagtens også katolik?"

"Ja, jeg er," sagde Haredale.

"Vorherre bevare mig! Tror jeg ikke, at folk bliver katolske alene for at pine og plage mig!" udbrød lordmayoren. "Gid De ville blive herfra; man vil stikke ild på Mansion House, og så kan vi takke Dem for det. De må indespærre Deres fange, sir – overgive ham til en vægter – og – og høre herhen igen på en mere passende tid. Så skal vi se, hvad vi kan gøre."

Førend Haredale kunne svare, tilkendegav den gennemtrængende lyd af en dør, som blev smækket i, og af

slåer, som blev skudt for, at lordmayoren havde trukket sig tilbage til sit sovekammer, og at yderligere forestillinger ville være unyttige. De to klienter trak sig ligeledes tilbage, og portneren lukkede døren i lås efter dem.

"Således afviser han mig hele tiden," sagde den gamle herre. "Jeg kan hverken få råd eller hjælp. Hvad har De i sinde at gøre, sir?"

"At prøve et andet sted," svarede Haredale, der imidlertid var steget til hest.

"Jeg beklager Dem, forsikrer jeg Dem, og med god grund, for vi har en fælles sag. I aften har jeg måske intet hus at tilbyde Dem, lad mig derfor byde Dem et, mens jeg kan. Efter nærmere overvejelse," tilføjede han, idet han gemte en lommebog, som han havde taget frem, "vil jeg dog ikke give Dem mit kort, for findes det hos Dem, kunne det bringe Dem i forlegenhed. Langdale er mit navn – vinhandler og brændevinsbrænder – Holborn Hill – De er hjerteligt velkommen, hvis De vil besøge mig."

Haredale bøjede hovedet og red af sted tæt ved siden af vognen ligesom før, i den hensigt at henvende sig til sir John Fielding, der stod i ry for at være en modig og virksom øvrighedsperson, og med den faste beslutning, at hvis oprørerne overfaldt dem, da hellere med egen hånd at tage morderen af dage end at lade ham undslippe.

De nåede imidlertid øvrighedspersonens hus, uden at nogen hindrede det – for pøbelen havde dengang, som vi har set, langt vigtigere ting at tænke på – og bankede på døren. Da det var et temmelig almindeligt rygte, at sir John var blevet sat i band af oprørerne, havde en del politibetjente hele natten holdt vagt i

huset. For en af disse forklarede Haredale sit ærinde, og da dette forekom manden at være af tilstrækkelig vigtighed til at vække dommeren, blev han øjeblikkelig ført frem for ham.

Det blev straks afgjort, at morderen skulle bringes til Newgate, den gang en ny bygning, der lige var opført med umådelig bekostning og blev anset for at være umådelig solid. Efter at arrestordren var blevet udfærdiget, bandt tre af politibetjentene ham på ny – han havde, som det syntes, inde i vognen slidt i sine bånd og fået dem løse – kneblede ham, for at han ikke skulle råbe om hjælp, hvis de mødte en folkemængde, og satte sig ved siden af ham inde i vognen. Da disse folk var godt væbnede, dannede de en stærk dækning, men de trak atter jalousierne for, som om vognen havde været tom, og bad Haredale at ride i forvejen for ikke at vække opmærksomhed.

Hensigtsmæssigheden af disse forholdsregler var indlysende nok, for mens de rullede gennem byen, kom de forbi flere klynger af mennesker, som, hvis de ikke havde troet, at vognen var tom, ganske sikkert ville have standset den. Men da de, som sad inde i den, holdt sig fuldkommen stille, og kusken ikke nølede for at lade sig udfritte, nåede de uden at blive overfaldet fængslet, og da de først var der, fik de ham i en fart ud og i sikkerhed inden for dets skumle mure.

Med tindrende blikke og spændt opmærksomhed så Haredale ham blive lagt i lænker og indespærret i en celle, ja, da han havde forladt fængslet og stod ude på gaden, følte han på jernpladerne på døren med sine hænder og lod dem glide hen over stenmuren for at overbevise sig om, at den også var virkelig, og glædede sig over, at den var så stærk, så ru og så kold. Først da han vendte ryggen til fængslet og kastede et blik

hen ad de tomme gader, der lå så stille og livløse i den klare morgenstund, følte han den byrde, der tyngede på hans hjerte, mærkede han, at han pintes af ængstelse for dem, han havde efterladt hjemme, og at hjemmet selv kun var en anden perle i hans sorgers lange rosenkrans.

62

Da fangen var blevet alene, satte han sig på sit sengested med albuerne støttet på sine knæ og hagen støttet på sine hænder og blev siddende i denne stilling i flere timer. Det ville være vanskeligt at sige, hvad han tænkte på. Der var ingen klarhed i dem, og med undtagelse af enkelte glimt nu og da drejede de sig ikke om hans nuværende stilling eller om den række omstændigheder, der havde ført til den. Revnerne i gulvet i hans celle, sprækkerne i væggene, hvor sten var føjet sammen med sten, jernstængerne i vinduet og jernringen i gulvet – sådanne ting var det, som opfyldte hele hans sjæl, idet de på en sælsom måde smeltede sammen og afgav stof for en egen ubeskrivelig interesse og morskab; og skønt der dybt nede på bunden af hans tanker lå en urolig bevidsthed om brøde og frygt for døden, havde han dog kun den samme uklare følelse af det, som en sovende har om smerte. Den forfølger ham i drømme, gnaver i hjertet af alle hans indbildte glæder, røver det festlige måltid dets velsmag, musikken dens ynde, gør lyksaligheden selv ulykkelig, og er dog ingen legemlig følelse, men et fantom uden form og skikkelse eller synlig eksistens. Den gennemtrænger alt uden at have liv; spores over alt, uden at den nogetsteds er til at se eller tage og føle på, indtil søvnen hører op, og den vågne pine vender tilbage.

Efter en lang tid åbnedes døren til hans celle. Han slog øjnene op, så den blinde mand træde ind og sank atter hen i sin forrige stilling.

Vejledt af hans åndedræt nærmede hans gæst sig det sted, hvor han sad, og idet han standsede ved siden af ham og udstrakte sin hånd for at overbevise sig om, at han ikke havde taget fejl, tav han en god stund stille.

"Det er slemt, Rudge, dette hersens. Det er slemt," sagde han omsider.

Fangen slæbte fødderne hen ad gulvet, idet han vendte sig bort fra ham, men gav intet svar.

"Hvorledes blev De grebet, og hvor?" spurgte han. "De har aldrig fortalt mig mere end det halve af Deres hemmelighed. Men lige meget; nu kender jeg den. Hvorledes gik det til, og hvor var det?" spurgte han atter, idet han nærmede sig endnu mere.

"Ved Chigwell," sagde den anden.

"Ved Chigwell! Hvorledes kom De derhen?"

"Fordi jeg gik derhen for at undgå den mand, jeg snublede over," svarede han. "Fordi jeg blev jaget og drevet derhen af ham og skæbnen. Fordi jeg af noget, der var stærkere end min egen vilje, blev tilskyndet til at gå derhen. Da jeg så, at han den ene nat efter den anden holdt vagt i det hus, hvor hun havde boet, vidste jeg, at jeg ikke ville kunne undgå ham, og da jeg hørte klokken –"

Han gøs; mumlede noget om, at det var så koldt; gik hurtigt frem og tilbage i den snævre celle og satte sig derpå igen ned i sin gamle stilling.

"De ville have sagt," sagde den blinde efter et ophold, "at da De hørte klokken –"

"Tal ikke om den, hører De!" svarede han i en forvirret tone. "Den hænger der endnu."

Den blinde vendte sit spændte og spørgende ansigt om mod ham, men han fortsatte at tale uden at ænse ham.

"Jeg gik til Chigwell for at opsøge sværmen. Jeg var blevet så forfulgt og efterstræbt af denne mand, at jeg indså, at mit eneste håb om frelse afhang af, at jeg kunne forene mig med disse mennesker. De var gået i forvejen, jeg fulgte bag efter dem, indtil den holdt op."

"Den holdt op? Hvad for en den?"

"Klokken. De havde forladt stedet. Jeg håbede, at nogle af dem måske var blevet tilbage imellem ruinerne, men mens jeg søgte efter dem, hørte jeg –" han trak vejret dybt og tørrede sin pande med sit ærme "- hans stemme."

"Hvad sagde han da?"

"Det kan være det samme. Jeg ved det ikke. Jeg var dengang ved foden af det tårn, hvor jeg –"

"Ja vel," sagde den blinde og nikkede ganske roligt. "Jeg forstår Dem."

"I den tanke at skjule mig, til han var gået, steg jeg op ad trappen eller det, der var tilbage af den. Men han hørte mig og fulgte bagefter næsten i samme øjeblik, som jeg havde sat min fod på gruset."

"De kunne have trykket Dem ind mod muren og kastet ham ned eller stukket ham ihjel," sagde den blinde.

"Kunne jeg? Imellem denne mand og mig var der en, som viste ham vej – jeg så det, men han ikke – og løftede en blodig hånd op over sit hoved. Det var i værelset oven over mig, at han og jeg stod og stirrede på hinanden den nat, da mordet blev begået, og førend han faldt, løftede han på samme måde sin

hånd i vejret og fæstede sine øjne på mig. Jeg vidste, at jagten ville ende der."

"De har en levende indbildningskraft," sagde den blinde med et smil.

"Nær Deres med blod og se så, hvad den bliver til."

Han stønnede, rokkede frem og tilbage og sagde, idet han for første gang så op, med dyb, hul stemme:

"Otte og tyve år! Otte og tyve år! I al den tid har han ikke forandret sig; er ikke blevet ældre eller i mindste måde anderledes. Han har stået for mig i nattens mørke og ved højlys dag, i skumringen, i måneskinnet, i solskinnet, i ilden, i lampens og lysets skær og i det tykkeste mulm. Altid den samme! I selskab, i ensomhed, til lands, til søs. Til sine tider har han ladet mig i fred i flere måneder, til andre tider har han stadig været hos mig. Jeg har set ham på havet komme glidende hen ad månens blanke billede på det stille vand, og jeg har set ham ved bolværker og på torvepladser med sin løftede hånd rage op midt i en travl mængde, der intet mærkede til den skrækkelige skikkelse, som indtog sin tavse plads iblandt dem. Indbildningskraft! Er de virkelig? Er jeg det? Er disse jernlænker, som smedens hammer har naglet fast på mig, virkelige, eller er det et foster af min indbildning, som jeg kan blæse bort?"

Den blinde hørte stiltiende på ham.

"Indbildningskraft! Bilder jeg mig ind, at jeg myrdede ham? Bilder jeg mig ind, at jeg, da jeg forlod værelset, hvor han lå, så ansigtet af en mand, som så ud ad en mørk dør og ved sit forfærdede blik tydelig viste mig, at han anede, hvad jeg havde gjort? Husker jeg måske ikke, at jeg talte højt til ham – gik

nærmere – stadig nærmere hen til ham med en varm kniv i mit ærme? Bilder jeg mig ind, hvorledes han døde? Vaklede han ikke tilbage ind i det hjørne, hvor jeg havde spærret ham inde, og stod, ikke faldt, som et lig, efter at have forblødt sig indvendig? Så jeg ham ikke, lige som jeg nu ser Dem, stående oprejst på sine ben, men død?"

Den blinde, som mærkede, at han havde rejst sig, gjorde tegn til ham, at han skulle sætte sig ned igen på sin seng, men han ænsede det ikke.

"Da faldt det mig først ind at vælte mistanken for mordet over på ham. Da var det, at jeg iførte ham mine klæder og slæbte ham ned ad bagtrappen hen til dammen. Husker jeg ikke, at jeg lyttede efter boblerne, som steg op, da jeg havde væltet ham ud i vandet? Husker jeg ikke, at jeg tørrede vandet af mit ansigt og, fordi liget i dets fald havde stænket det op på mig, havde en følelse af, at det *måtte* være blod?

Gik jeg ikke hjem, da jeg var færdig? Og, å min Gud, hvor længe var jeg ikke om det? Stod jeg ikke foran min kone og fortalte hende alt? Så jeg hende ikke falde om på gulvet, og da jeg bukkede mig for at hjælpe hende op, stødte hun mig da ikke fra sig, som om jeg havde været et barn og plettede den hånd, hun havde grebet mig om håndleddet med? Er *det* indbildning?

Kastede hun sig ikke på sine knæ og krævede Himlen til vidne på, at hun og hendes ufødte barn fra denne time af ikke ville kendes ved mig, og opfordrede hun mig ikke med ord så højtidelige – jeg, der kom lige fra de rædsler, min egen hånd havde voldet, blev kold som is, – til at flygte, mens det endnu var tid; for skønt hun ville tie, fordi hun var min ulyksalige hustru, ville hun dog ikke huse mig? Drog jeg ikke bort samme

nat, forladt af Gud og mennesker, ankret fast dybt nede i Helvede, for at vanke om på jorden, så langt mit ankertov når, og vis på til sidst at ville blive trukket derned?"

"Hvorfor vendte De tilbage?" spurgte den blinde.

"Hvorfor er blod rødt? Jeg kunne lige så lidt lade være, som jeg kunne leve uden at trække mit vejr. Jeg kæmpede imod tilskyndelsen, men blev draget trods alle vanskeligheder og hindringer tilbage, lige som af en mægtig maskine. Intet kunne standse mig. Hverken dagen eller timen var mit eget fri valg. Sovende og vågen havde jeg i en række af år færdedes på de gamle steder – havde besøgt min egen grav. Hvorfor jeg vendte tilbage? Fordi dette fængsel gabede efter mig, og han stod og vinkede ad mig."

"De blev ikke kendt?"

"Jeg var en mand, der havde været død i otte og tyve år. Nej, jeg blev ikke kendt."

"De skulle have bevaret Deres hemmelighed bedre."

"*Min* hemmelighed? *Min?* Det var en hemmelighed, som ethvert vindpust kunne have røbet. Den var i stjernernes tindren, i vandets bølgen, i løvets raslen, i årstidens vekslen. Den lurede i fremmede menneskers ansigter og stemmer. Alt havde læber, hvorpå den stadig dirrede. – *Min* hemmelighed!"

"I hvert tilfælde blev den røbet ved Deres egne handlinger."

"Det var ikke mine handlinger; jeg havde ikke handlefrihed. Undertiden var jeg nødt til idelig at kredse rundt omkring dette sted. Om man så havde lænket mig, når anfaldet kom over mig, havde jeg revet mig løs og var gået derhen. Så vist som magneten trækker jern til sig, så vist kunne han, der lå dybt nede i sin grav, drage mig hen til sig, når han ville. Var det

indbildning? Gik jeg derhen af lyst, eller brødes og stred jeg ikke med den magt, som tvang mig til det?"

Den blinde trak på skuldrene og smilede vantroende. Fangen satte sig atter i sin tidligere stilling, og i lang tid var de begge stumme.

"Jeg må altså tro," sagde hans gæst, idet han omsider brød tavsheden, "at De er resigneret og opfyldt af anger, at De ønsker at forsone Dem med enhver, navnlig med Deres kone, der har bragt Dem i denne nød, og at De ikke forlanger noget bedre end snarest muligt at blive ført til galgen? I så tilfælde vil jeg hellere anbefale mig. Jeg er ikke god nok til at være i Deres selskab."

"Har jeg ikke sagt Dem," udbrød den anden heftigt, "at jeg stred og brødes med den magt, som har bragt mig herhen? Har mit hele liv i de mange år ikke været en uafbrudt kamp og modstand, og tror De, at jeg har lyst til at lægge mig ned og dø? Gyser ikke alle mennesker for døden – og jeg mere end nogen anden?"

"Det var fornuftig talt. Der var mere mening i den tale, Rudge – men jeg vil ikke oftere kalde Dem således – end i alt andet, De hidtil har sagt," svarede den blinde i en fortroligere tone, idet han lagde sin hånd på hans arm. "Ser De – selv har jeg aldrig taget livet af et menneske, for jeg har aldrig været i en stilling, hvor det kunne betale sig for mig. Dernæst er jeg ingen forsvarer af at slå folk ihjel og tror ikke, at jeg ville tilråde eller synes om det, da det altid er et meget voveligt stykke arbejde. Men da De har været så uheldig at komme i denne knibe, førend jeg gjorde Deres bekendtskab, og da De nu i lang tid har været min kammerat og gjort mig nytte, overser jeg den del af sagen og bryder mig kun om, at De ikke kommer til at dø, uden at det

er nødvendigt. Og jeg indser virkelig ikke, at det for øjeblikket på nogen måde skulle være nødvendigt."

"Hvad andet har jeg tilbage?" svarede fangen. "At gnave mig gennem disse mure med mine tænder?"

"Noget, der er lettere end som så," sagde hans ven. "Lov mig, at De ikke mere vil snakke om alle disse indbildninger – disse dumme, tossede ting, der er en mand uværdige – så skal jeg sige Dem, hvad jeg mener."

"Sig mig det da!"

"Deres brave hustru med den ømme samvittighed; Deres betænksomme, dydige, nøjeregnende, men ikke blindt hengivne ægtefælle –"

"Hvad hun?"

"Er nu i London."

"Fordømt være hun, hvor hun så er."

"Det er et ganske naturligt ønske. Havde hun hævet sine årpenge ligesom før, ville De ikke have været her, og vi havde været bedre farne. Men det kommer ikke sagen ved. Hun er nu i London. Skræmt, som jeg formoder eller rettere sagt ikke tvivler om, af min ytring, den gang jeg besøgte hende, om, at De var i nærheden – hvilket jeg naturligvis kun fortalte for at få hende til at give efter, da jeg meget godt vidste, at hun ikke hentæredes af længsel efter at se Dem, har hun forladt det gamle sted og er rejst til London."

"Hvorfra ved De det?"

"Det har jeg fået at vide af min ven, den ædle høvedsmand – den berømmelige general, vindbøjtlen mr. Tappertit. Da jeg sidst så ham, hvilket var i går, sagde han, at Deres søn, der hedder Barnaby – formodentlig ikke efter sin fader –"

"Guds død! Hvad kommer det denne sag ved?"

"De er utålmodig," sagde den blinde roligt, "det er et godt tegn og vidner om liv – at Deres søn Barnaby var blevet lokket bort fra hende af en af sine kammerater, der i gamle dage havde kendt ham i Chigwell, og at han nu er iblandt oprørerne."

"Men hvad kommer det mig ved? Kunne det være mig nogen trøst, at fader og søn blev hængt i selskab med hinanden?"

"Holdt, holdt, min ven," svarede den blinde med en fiffig mine, "De har alt for stort hastværk for at komme til målet. Sæt, at jeg fik madammen opsnuset og sagde til hende: 'De længes efter Deres søn, madam – godt. Jeg, som kender dem, der har forført ham til at blive hos dem, kan skaffe Dem ham tilbage, madam – godt. De må betale løsepenge for at få ham igen, madam – atter godt. Løsepengene er kun ringe og lette at betale – det er det bedste af det hele, kære madam.'"

"Hvad er dette for noget narreri?"

"Det er meget rimeligt, at hun vil bruge de selv samme ord. 'Det er slet ikke noget narreri, madam,' svarer jeg da. 'En person, der siges at være Deres mand – efter så mange års forløb er det vanskeligt at afgøre, om han virkelig er det – sidder i fængsel. Hans liv svæver i fare. Han er anklaget for mord. Nu har Deres mand i lang, lang tid været død, madam. Den omtalte person kan ikke blive forvekslet med ham, der som De har den godhed at sige nogle få, med Deres ed bekræftede ord om, når og hvorledes han døde, og at vedkommende, der, efter hvad jeg hører, skal have en vis lighed med ham, ikke mere er ham, end jeg er det. Et sådant vidnesbyrd vil fuldstændig klare sagen. Forpligter De Dem til at aflægge det, vil jeg påtage mig at vogte Deres prægtige søn mod enhver fare, indtil De har

vist os denne lille tjeneste, og da skal De få ham tilbage i bedste velgående. Afslår De derimod mit ønske, frygter jeg for, at han vil blive forrådt og overgivet i lovens hænder, og da bliver han ganske sikkert dømt til at lide døden. Det er, rent ud sagt, et valg mellem liv og død. Vægrer De Dem, kommer han til at dingle i galgen. Føjer De Dem, da er det træ endnu ikke vokset, og den hamp endnu ikke sået, som kan gøre ham nogen skade.'"

"Der er et glimt af håb i dette!" udbrød fangen og rejste sig op.

"Et glimt?" svarede hans ven. "En hel middagssol, et fuldt og strålende dagslys! Jeg hører fodtrin nærme sig. Stol på mig!"

"Hvornår får jeg mere at høre?"

"Når jeg selv ved noget. I morgen, håber jeg. Man kommer for at sige, at tiden til vor samtale er forbi. Jeg hører nøglerne klirre. Ikke et ord mere om dette, ellers kunne man måske høre det."

Idet han sagde disse ord, blev låsen drejet om, og en af slutterne viste sig i døren og meldte, at det var på tiden, at alle fremmede forlod fængslet.

"Allerede," sagde Stagg fromt. "Men det kan ikke være anderledes. Frisk mod, min ven! Denne fejltagelse vil snart opklares, og da er De atter en fri mand! Hvis denne kærlige sjæl her vil lede en blind, som kun kan gengælde ham med sine bønner, til fængselsporten og vende ham med ansigtet mod vesten, vil han gøre en god gerning. Tak, min gode. Jeg takker Dem ret meget."

Idet han sagde dette og standsede et øjeblik i døren for at vende sit grinende ansigt om mod sin ven, forsvandt han.

Efter at have fulgt ham til porten kom slutteren tilbage for igen at lukke døren op, og da han havde sat den på vid gab, underrettede han cellens beboer om, at hvis han havde lyst, stod det ham frit for at spadsere en time nede i den tilstødende gård.

Fangen svarede med et tvært nik, og efter atter at være blevet alene sad han og grublede over de forhåbninger, som den sidste samtale havde vakt, idet han imidlertid stirrede åndsfraværende på lyset udenfor og på de skygger, som den ene mur kastede på den anden og på den brolagte jord.

Det var en øde, firkantet gård, som høje mure gjorde så kold og skummel, at endog sollyset syntes at fryse i den. Stenene, der var så nøgne, så ujævne og så hårde, opfyldte selv ham med længselsfulde tanker om grønne enge og træer og med en brændende higen efter at komme i frihed. Idet han så sig om, stod han op og stirrede, idet han støttede sig til dørstolpen, op mod den klare, blå himmel, der smilede ned endog til dette triste forbryderhjem. For et øjeblik syntes han at mindes, hvorledes han for længe siden havde ligget på ryggen på en eller anden sødt duftende plet og stirret op mod den mellem svajende grene.

Pludselig vaktes hans opmærksomhed af en raslende lyd – han vidste, hvad det var, for han var selv faret sammen ved at have frembragt den samme larm, da han var gået hen til døren. Straks efter begyndte en stemme at synge, og på stenbroen opdagede han skyggen af en skikkelse. Den standsede – tav pludselig, som om personen et øjeblik havde glemt, hvor han var, men snart kom i tanker om det – og derpå forsvandt skyggen med den samme raslende larm.

Han gik ud i gården og vandrede frem og tilbage i den, idet han vakte ekkoet med sine lænkers gennemtrængende klirren. I nærheden af hans dør var der en anden dør, der ligesom hans stod på klem.

Han havde ikke gjort en halv snes vendinger i gården, førend han, idet han blev stående for at iagttage denne dør, atter hørte den raslende lyd. Et ansigt så ud ad det tilstængede vindue – han så det kun ganske dunkelt, da cellen var mørk og stængerne svære – og straks efter kom et menneske til syne og nærmede sig.

Han følte sig så ensom, som om han havde været et år i fængslet. Oplivet af håbet om selskab, fordoblede han sine skridt og skyndte sig at møde dette menneske på halvvejen. –

Hvad var det? Hans søn!

De stod ansigt til ansigt og stirrede på hinanden, han lamslået og gysende tilbage mod sin vilje; Barnaby kæmpende med sin svage hukommelse og spørgende sig selv, hvor han havde set dette ansigt. Længe varede hans uvished imidlertid ikke, for pludselig lagde han sine hænder på ham og søgte at kaste ham til jorden, idet han råbte:

"Ha, nu ved jeg det! Du er røveren!"

Den anden svarede ikke straks, men holdt hovedet bøjet og brødes stiltiende med ham. Men da han mærkede, at den unge mand var ham for stærk, vendte han ansigtet op, så ham vist i øjnene og sagde:

"Jeg er din fader!"

Himlen må vide, hvilken tryllekraft dette navn havde for Barnabys øren, men han slap, trådte tilbage og så forfærdet på

ham. Pludselig sprang han hen imod ham, lagde sine arme om hans hals og hans hoved mod sin kind.

Ja, ja, han var hans fader. Det var han vis på. Men hvor havde han været så længe, og hvorfor havde han overladt hans moder til sig selv, eller, hvad værre var, til hendes stakkels tossede dreng? Og havde hun virkelig haft det så godt, som de sagde? Hvor var hun? Var hun i nærheden? Hun kunne vist ikke være glad nu, da han var i fængsel? Ak nej.

Ikke et ord fik han til svar, men Grip skreg højt og hoppede idelig rundt omkring dem, som om den ville omgive dem med en tryllekreds og påkalde alle onde magter.

63

Hele denne dag var ethvert regiment i og i nærheden af hovedstaden på post i den ene eller den anden del af byen, og ifølge de befalinger, som var blevet sendt til alle kaserner og garnisoner i en dagsmarchs afstand, begyndte alle de regulære tropper og militsen at strømme til ad de forskellige landeveje, som førte til staden. Men urolighederne havde nået en sådan højde, og oprørerne var som følge af, at de hidtil var gået fri for straf, blevet så forvovne og dumdristige, at synet af denne store troppestyrke, som stadig forøgedes ved ankomsten af ny forstærkninger, i stedet for at virke som en dæmper, kun hidsede dem til endnu frækkere forbrydelser end nogen, de endnu havde begået, og tændte en oprørslue i London, der aldrig før havde været set mage til, end ikke i byens gamle og lovløse dage.

Hele gårsdagen og ligeledes denne dag havde den højstkommanderende stræbt at vække øvrighedspersonerne og lordmayoren, der var den fejeste og frygtsomste af dem alle, til bevidsthed om deres pligt. I denne hensigt var stærke afdelinger soldater flere gange blevet sendt til Mansion House for at modtage hans befalinger, men da han hverken ved trusler eller overtalelser havde været at bringe til at udstede nogen ordre, og da soldaterne blev stående på gaden uden at udrette noget, gjorde disse rosværdige forsøg snarere skade end nytte. For pøbelen, som snart lærte lordmayorens stemning at kende, undlod ikke at prale af, at de borgerlige øvrigheder selv var

fjendtligt sindede mod papisterne og ikke havde hjerte til at modsætte sig dem, der ikke havde gjort sig skyldige i nogen anden brøde. Disse pralerier forsømte de ikke at udtale i soldaternes påhør, og disse, som naturligvis nødigt ville kæmpe mod folket, tog deres tilnærmelser godt nok op, idet de, når de blev spurgt, om de havde lyst til at skyde på deres landsmænd, svarede: "Nej, de ville være fordømte, om de gjorde det," og lagde en høj grad af ærlig ligefremhed og godmodighed for dagen. Som følge heraf blev det snart en almindelig mening, at soldaterne var intet-pavedømme-mænd og rede til at vise sig ulydige mod deres foresatte og forene sig med pøbelen. Rygter om deres misfornøjelse og stemning for den folkelige sag gik med forbavsende hurtighed fra mund til mund; og når de opstilledes i gaderne eller på torvene, blev de altid snart omringet af store skarer af mennesker, der råbte hurra for dem, trykkede deres hænder og gav dem mangfoldige beviser på tillid og velvilje.

På dette tidspunkt sås urostifterne alle vegne; al forstillelse og fordølgelse var lagt til side, og de sværmede om i hele byen. Trængte nogen iblandt dem til penge, havde han kun at banke på døren til et privathus eller at gå ind i en butik og forlange dem i oprørernes navn, så blev hans ønske øjeblikkelig opfyldt. Da de fredelige borgere allerede var bange nok for at lægge hånd på dem, når de kom enkeltvis, ville man let indse, at de var sikre for at blive forstyrrede, når de flokkede sig sammen i store mængder. De samlede sig i gaderne, drog igennem dem efter eget forgodtbefindende og aftalte åbenlyst deres planer. Alle forretninger stod stille. Største delen af butikkerne var lukkede. Fra de fleste huse vajede et blåt flag til tegn på deres

hengivenhed for den folkelige sag, og selv jøderne i Houndsditch, Whitechapel og andre kvarterer skrev på deres døre eller vinduesskodder: "Dette hus tilhører en trofast protestant." Folkemængden repræsenterede loven, og aldrig er loven blevet mere frygtet eller mere ufravigeligt adlydt.

Klokken kunne være omtrent seks om aftenen, da en uhyre sværm fra alle kanter strømmede ind på Lincolns Inn Fields og delte sig – åbenbart i overensstemmelse med en tidligere lagt plan – i flere afdelinger. Ikke således at forstå, at hele skaren vidste dette; den var kun blevet aftalt mellem nogle få førere, som, idet de blandede sig i folkeskarerne, efterhånden som de strømmede til, og opfordrede dem til at slutte sig til denne eller hin trop, bragte planen så hurtigt til udførelse, som om den var blevet vedtaget i en rådsforsamling, hvor de alle havde været til stede, og som om hver mand havde kendt sin plads.

Forsamlingen vidste godt, at den største flok, som omfattede omtrent totredjedelen af det hele antal, var bestemt til angrebet på Newgate. Den indeholdt alle de oprørere, der havde udmærket sig ved nogen af de tidligere lejligheder; alle dem, som stod i ry som forvovne krabater og særligt egnede til dette forehavende; alle dem, hvis kammerater var blevet grebet under opløbene, og en stor del mennesker, som havde venner eller slægtninge i fængslet. Til denne sidste klasse hørte ikke alene de mest desperate og ryggesløse banditter i London, men også nogle, der var forholdsvis uskyldige. Mere end én kvinde var til stede der, iført mandfolkeklæder, i den hensigt at befri et barn eller en broder. Der var to sønner af en mand, som var blevet dømt fra livet og et par dage efter skulle henrettes sammen med tre andre. Der var en stor mængde ungdommelige

lommetyve, hvis kammerater var i fængslet, og i de yderste udkanter en snes elendige kvinder, verdens udskud, der søgte at befri en eller anden falden skabning, der var lige så elendig som de, eller som måske – kun Gud ved det – blev drevet af en almindelig medynk med alle, som var ulykkelige og uden håb.

Gamle kårder og pistoler uden krudt og kugler, forhamre, knive, økser, save og våben plyndret fra slagterboderne, en skov af jernstænger og trækøller, lange stiger, bestemt til at bestige murene med, hvoraf hver enkelt blev båret af en halv snes mand; brændende fakler, tovværk, der var dyppet i tjære, beg og svovl, knipler, som i en fart var brudte af hække og stakitter, ja selv krykker, som var blevet snappet fra tiggende krøblinger på gaden, udgjorde deres våben. Da alt var færdigt, satte Hugh og Dennis sig i spidsen med Simon Tappertit imellem sig. Brølende og sydende som et oprørt hav trængte skaren sig bag efter dem.

I stedet for at gå lige ned ad Holborn til fængslet, hvilket alle havde ventet, tog førerne vejen til Clerkenwell, og idet de styrtede ned ad en stille gade, blev de stående uden for en klejnsmeds hus – Den forgyldte Nøgle.

"Bank på døren," råbte Hugh til dem, der stod ham nærmest. "Vi har brug for en af hans håndtering i aften. Slå den ind, hvis ingen svarer."

Værkstedet var lukket. Både døren og skodderne var stærke og forsvarlige, og de bankede uden virkning. Men da den utålmodige skare begyndte at råbe: "Stik ild på huset!" og der blev rakt fakler frem til de forreste, blev et af de øverste vinduer revet op, og den gamle, kraftige klejnsmed viste sig for dem.

"Hvad nu, I skurke?" spurgte han. "Hvor er min datter?"

"Spørg os ikke om noget, gamle mand," svarede Hugh og vinkede ad sine staldbrødre for at få dem til at være stille, "men kom ned og tag Deres værktøj med. Vi har brug for Dem."

"Brug for mig!" udbrød klejnsmeden med et blik på sin uniform, som han havde iført sig. "Ja, og hvis nogle, som jeg kunne nævne, ejede så meget mod som en mus, skulle I have haft mig for længe siden. Hør mig, min gut, og I med, som står ham nærmest. En snes stykker iblandt jer, som jeg nu ser og kender, er fra denne time af dødens mænd. Skynd jer at plyndre et kistemagasin, mens det endnu er tid. Inden ret længe vil I komme til at trænge til ligkister."

"Vil De komme ned?" råbte Hugh.

"Vil du give mig min datter, kæltring?" råbte klejnsmeden.

"Jeg ved ingen besked om hende," svarede Hugh. "Stik døren i brand!"

"Stop!" råbte klejnsmeden med en stemme, der bragte dem alle til at skælve, og lagde i det samme an med et gevær. "Lad en gammel mand gøre det. Ham kan I bedst undvære."

Den unge karl, som holdt faklen og bukkede sig uden for døren, rejste sig hastigt ved disse ord og trådte tilbage. Klejnsmeden lod sit øje løbe hen langs med de opadvendte ansigter og rettede bøssen mod tærsklen til sit hus. Den havde intet andet støttepunkt end hans skulder, men var lige så ubevægelig som huset selv.

"Lad den, som gør det, først læse sit fadervor," sagde han i en fast tone; "jeg advarer ham."

Idet Hugh snappede en fakkel fra sin nabo, var han allerede i færd med at træde frem med en ed, da han i det samme standsedes af et skingrende og gennemtrængende skrig, og

idet han nu så i vejret, fik han øje på en flagrende kjole oppe på taget.

Skriget blev gentaget flere gange, og derpå råbte en skingrende stemme: "Er Simmum dernede?" I samme øjeblik strakte en mager hals sig ud over muren, og Miggs skimtedes utydeligt i aftenens frembrydende mørke, mens hun skreg som en afsindig: "Å, kære venner, lad mig høre Simmums svar af hans egen mund. Tal til mig, Simmum, tal til mig!"

Tappertit, som slet ikke følte sig smigret af denne kompliment, så op og befalede hende at gå ned og lukke op, da de havde brug for hendes husbond og ikke ville vide af et afslag at sige.

"Å, gode herre!" råbte Miggs. "Å, min egen, søde, søde Simmum –"

"Hold op med det sludder, siger jeg," svarede Tappertit, "og gå ned og luk døren op. – Slip det gevær, Varden, ellers går det Dem galt."

"Bryd Dem ikke om hans gevær," skreg Miggs. "Jeg har hældt et helt krus øl i løbet."

Flokken istemte et lydeligt hurra, som afløstes af en stormende latter.

"Det går ikke af, om man så lader det lige op til mundingen," skreg Miggs. "Jeg er lukket inde på det forreste kvistkammer, gennem den lille dør til højre, når man tror, at man er kommet allerøverst op – op ad trappen i hjørnet, men tag Dem i agt for ikke at støde Deres hoveder mod bjælkerne og vogt Dem for ikke at træde til den ene side, for at De ikke skal falde ned i sovekammeret gennem det tynde loftsgulv. Jeg er lukket inde for større sikkerheds skyld, men mine bestræbelser har altid

gået ud på og skal altid gå ud på at være på den rette side – på den velsignede side – og at forsage paven i Babylon og alle hendes indvortes og udvortes gerninger, der er hedenske. Mine meninger har kun lidt at sige, ved jeg nok," råbte Miggs med endnu mere skingrende stemme; "for min stilling er kun et tjenestetyendes og som sådan ringe og ydmyg, men jeg udtaler alligevel mine følelser og sætter min lid til dem, der har de samme meninger som jeg."

Uden at bryde sig synderligt om Miggs' udgydelser, efter at hun havde gjort sin første meddelelse angående geværet, satte flokken en stige til det vindue, hvor klejnsmeden stod, og skønt han lukkede, stængede og forsvarede det mandelig, banede oprørerne sig dog snart vej ind ad det ved at knuse ruderne og slå rammerne i stykker. Efter at have uddelt nogle få kraftige slag, så han sig snart værgeløs midt iblandt en rasende skare, der oversvømmede værelset og smeltede sammen i en forvirret flok af ansigter ved døren og vinduet.

De var meget opbragte på ham – for han havde såret to af deres midte – og råbte endog til de forreste, at de skulle slæbe ham ned og hænge ham på en lygtepæl. Men Gabriel lod sig ikke kyse og så fra Hugh og Dennis, der holdt ham hver ved sin arm, hen på Simon Tappertit, der havde stillet sig lige over for ham.

"Du har berøvet mig min datter, der er mig langt, langt dyrebarere end mit liv," sagde klejnsmeden, "og du må gerne tage mit liv, hvis du vil. Jeg takker Gud, fordi jeg har kunnet skåne min kone for dette optrin, og fordi han har gjort mig til en mand, der ikke vil tigge om nåde af hænder som dine."

"De er en gammel kernekarl, er De," sagde Dennis bifaldende, "og De taler som en mand. Skal vi holde noget på, kammerat, om det enten bliver en lygtepæl i aften eller en god seng om ti år, hvad?"

Klejnsmeden kastede ham et foragteligt blik, men svarede ikke.

"Jeg for min del," sagde bøddelen, der var særdeles gunstigt stemt for forslaget om lygtepælen, "jeg ærer Deres grundsætninger. De er som talt ud af mit eget hjerte. Hvad det angår," og her krydrede han sin tale med en ed, "er jeg rede til at komme Dem og enhver i møde på halvvejen. – De skulle vel ikke have en stump reb ved hånden? Men De må ingen ulejlighed gøre Dem. Et lommetørklæde kan gøre det."

"Vær nu ingen nar, mester," hviskede Hugh, idet han greb Varden hårdt i skulderen, "men gør, som der befales Dem. De vil snart få at vide, hvad De skal bruges til."

"Jeg gør intet på dit eller nogen anden af disse slynglers forlangende," svarede klejnsmeden, "ønsker I nogen tjeneste af mig, kan I spare jer den ulejlighed at sige mig, hvad det er. Jeg siger forud, at jeg intet vil gøre for jer."

Dennis blev så rørt over denne standhaftighed fra den modige gamle mands side, at han – næsten med tårer i øjnene – forsikrede, at det ville være en grusomhed og hårdhed, som han i det mindste aldrig ville kunne tilgive sig selv, ikke at lade ham få sin lyst styret. Den gamle herre, sagde han, havde med rene ord vedgået, at han var rede til at lade sig ekspedere, og når dette var tilfældet, mente han, det var en pligt for dem som en civiliseret og oplyst folkeskare at ekspedere ham. Det var ikke ofte, sagde han, at det stod i deres magt at føje sig efter

deres ønsker, som de havde det uheld at være uenige med. Da de nu var stødt på et individ, der havde ytret en lyst, som de med god føje kunne tilfredsstille – og han for sit vedkommende måtte tilstå, at efter hans mening gjorde denne lyst samme individs følelser ære – håbede han, at de, førend de gik videre, ville bestemme sig til at tiltræde hans forslag. Det var et eksperiment, som, når det blev udført med færdighed og behændighed, kun ville vare i fem minutter, til stor opbyggelse og tilfredsstillelse for alle parter, og skønt det ikke sømmede sig for ham at rose sig selv, håbede han dog, at det måtte være ham tilladt at sige, at han havde praktisk kendskab til sagen, og at det ville være ham en stor fornøjelse, eftersom han af naturen havde en velvillig og føjelig karakter, at ekspedere den gamle herre.

Disse ord, som under en frygtelig støj og tummel henvendtes til dem, der stod ham nærmest, blev modtaget med meget bifald, måske ikke så meget på grund af bøddelens veltalenhed som på grund af klejnsmedens halsstarrighed. Gabriel svævede i største fare, og han vidste det, men han fastholdt en standhaftig tavshed og ville have gjort det, selv om de havde rådslået om at stege ham ved en langsom ild.

Mens bøddelen talte, havde der været en del røre og forvirring ude på stigen, og så snart han tav – så hurtigt efter at han havde lukket munden, at skaren nedenfor ikke fik tid til at få at vide, hvad han havde sagt, eller til at råbe til svar – udbrød en af dem, der stod ved vinduet:

"Han har grå hår. Det er en gammel mand. Gør ham ingen fortræd!"

Klejnsmeden vendte sig studsende om mod det sted, hvorfra disse ord var kommet, og iagttog i en hast de mennesker, som hang på stigen og klyngede sig til hinanden.

"Vis ingen ærbødighed for mine grå hår, unge mand," svarede han stemmen, skønt han ikke kunne se, hvem der havde talt. "Jeg forlanger ingen. Mit hjerte er ungt nok til at afsky og foragte enhver iblandt er – tyve og røvere, som I er alle til hobe."

Disse uforsigtige ord tjente ingenlunde til at dæmpe mængdens vildskab. De råbte atter, at han skulle føres ud, og det ville være gået den brave klejnsmed ilde, hvis ikke Hugh til svar havde mindet dem om, at de trængte til hans hjælp og måtte have den.

"Så, sig ham nu, hvad vi vil," sagde han til Simon Tappertit, "og det i en fart. Og luk De Deres øren op, mester, hvis De agter at bruge dem oftere end i aften."

Gabriel lagde sine arme, som han nu havde fri, over kors og så stiltiende på sin fordums lærling.

"Ser De, Varden," sagde Simon, "vi skal til Newgate. "

"Det ved jeg," svarede klejnsmeden; "du har aldrig sagt et sandere ord."

"For at brænde det af, mener jeg," sagde Simon, "og sprænge portene og sætte fangerne i frihed. De har været med til at lave låsen til den store dør."

"Ja," sagde klejnsmeden. "Det skylder I mig ingen tak for – som I snart ville mærke."

"Måske," svarede hans svend, "men De må vise os, hvorledes vi skal sprænge den."

"Må jeg?"

"Ja, for De ved det, men jeg ikke. De må følge med os og dirke den op med Deres egne hænder."

"Gør jeg det," sagde klejnsmeden, "skulle også mine hænder falde fra håndleddene, og så kan du, Simon Tappertit, bære dem på dine skuldre som et par epauletter."

"Det skal vi få at se," råbte Hugh, idet han lagde sig imellem, da mængdens forbitrelse atter brød løs. "Læg du værktøjet i en kurv, mens jeg fører ham ned. Luk døren op dernede, nogle af jer. Og lys for den store høvedsmand, I andre! Er her intet at tage sig til, gutter, siden I ikke gør andet end at stå og brumme?"

De så på hinanden, og idet de spredte sig til alle sider, sværmede de omkring i huset, hvor de, ifølge deres vante skik, plyndrede og slog itu og bortførte de ting, de havde lyst til. De havde ikke ret lang tid til disse idrætter, for kurven blev snart fyldt med værktøjet og hængt over skulderen på en mand. Da forberedelserne nu var færdige og alt rede til angreb, blev de, som plyndrede og ødelagde i de andre værelser, kaldt ned i værkstedet. Idet de ville gå ud, trådte den mand, som havde været sidst ovenpå, frem og spurgte, om det unge fruentimmer oppe på kvisten – der gjorde en frygtelig støj, sagde han, og skrålede i et væk – skulle sættes i frihed.

For sit eget vedkommende havde Simon Tappertit ganske vist gerne svaret nej, men da massen af hans staldbrødre, som mindedes den tjeneste, hun havde vist dem med hensyn til geværet, var af en anden mening, havde han intet andet valg end at svare ja. Manden vendte altså om for at udfri Miggs og kom snart efter tilbage med hende, slap og sammensunken og meget fugtig af den megen gråd.

Da den unge dame intet livstegn havde givet på vejen ned ad trappen, meldte bæreren hende død eller døende, men mens han var rådvild om, hvad han skulle gøre med hende, og så sig om efter en bænk eller en dynge aske, hvor han kunne sætte hendes sanseløse skikkelse, kom hun ved et eller andet mirakel pludselig på benene, strøg håret tilbage, stirrede vildt på Tappertit, råbte: "Min Simmums liv er ikke blevet ofret!" og segnede så hurtigt om i armene på ham, at han ravede og vaklede nogle skridt tilbage under sin skønne byrde.

"For fanden!" sagde Tappertit. "Hejda! Kom og tag fat i hende, nogle af jer. Spær hende inde igen. Hun burde aldrig være blevet lukket ud."

"Min Simmum!" udbrød Miggs med mat stemme og badet i tårer. "Min evigt, evigt velsignede Simmum!"

"Hold op, siger jeg," sagde Tappertit i en alt andet end deltagende tone; "jeg lader Dem falde, hvis De ikke holder mund. Hvorfor kan De ikke stå ordentligt på benene?"

"Min englelige Simmum!" mumlede Miggs. "Han lovede –"

"Lovede! Ja vel, og jeg skal holde mit løfte," svarede Simon ærgerligt. "Jeg lovede at forsørge Dem, ikke sandt? Stå op!"

"Hvor skal jeg gå hen? Hvad skal der blive af mig efter det, jeg har gjort i aften?" råbte Miggs. "Hvilket andet tilflugtssted har jeg nu end den tavse grav?"

"Ja, gid De lå vel tildækket i den tavse grav," sagde Tappertit. "Hejda," råbte han til en af de omkringstående, som han et øjeblik hviskede noget i øret. "Før hende bort, hører du? Du ved nok hvorhen."

Karlen nikkede og gik sin vej med hende, idet han tog hende på armen, skønt hun protesterede og strittede imod, hvilken

sidste måde at sætte sig til modværge på var langt mere generende, da hun brugte sine negle af alle kræfter. De, som var inde i huset, strømmede ud på gaden; klejnsmeden blev bragt hen i spidsen for skaren og tvunget til at gå mellem sine to førere. Hele troppen satte sig i hurtig bevægelse og drog uden råben eller larmen lige til Newgate, hvor den stillede sig i en tæt masse uden for fængselsporten.

64

Idet de brød den tavshed, de hidtil havde iagttaget, opløftede de et vældigt skrig, så snart de havde stillet sig op uden for fængslet, og forlangte at tale med inspektøren. Deres besøg havde ikke været aldeles uventet, for hans hus, der vendte ud til gaden, var stærkt barrikaderet, lågen til fængslet lukket og ikke et menneske at se ved noget gitter eller kighul. Førend de ret mange gange havde gentaget deres opfordring, viste der sig en mand på taget af inspektørens hus og spurgte, hvad de ville.

Nogle sagde et, andre et andet, og atter andre hylede og hujede kun. Da det nu var næsten mørkt, og det var et højt hus, vidste mange i mængden ikke af, at nogen var kommet for at svare dem, og blev ved med deres råben, indtil dette budskab lidt efter lidt havde bredt sig ud blandt den hele skare. Ti minutter eller mere gik, førend en enkelt stemme kunne høres med nogenlunde tydelighed, og i al denne tid blev skikkelsen stående alene, med aftenhimlen til baggrund, og så ned i den oprørte gade.

"Er De mr. Akerman, den øverste slutter her?" sagde Hugh omsider.

"Ja, naturligvis er det ham, kammerat," hviskede Dennis. Men uden at ænse ham ventede Hugh på svar fra manden selv.

"Ja," sagde han, "det er mig."

"De har nogle af vore venner i Deres forvaring, mester."

"Jeg har en mængde mennesker i forvaring."

Mens han talte, skottede han ned til fængslet, og bevidstheden om, at han kunne se ned i de forskellige gårde og overskue alt, hvad de mørke mure skjulte for deres blikke, ærgrede og tirrede i den grad sværmen, at den gav sig til at hyle som en flok ulve.

"Udlevér os vore venner," sagde Hugh, "så må De gerne beholde de andre."

"Det er min pligt at holde fast på dem alle. Og jeg vil opfylde min pligt."

"Åbner De ikke dørene, bryder vi dem op," sagde Hugh, "for vi vil have dem fri."

"Alt, hvad jeg kan gøre, godtfolk," svarede Akerman, "er at opfordre jer til at skilles ad og at minde jer om, at følgerne af enhver rolighedsforstyrrelse på dette sted vil blive højst alvorlige og bittert angret af mange af jer, når det er for sent."

Da han havde sagt disse ord, lod han, som om han ville gå bort, men standsedes af klejnsmedens stemme.

"Mr. Akerman," råbte Gabriel, "mr. Akerman!"

"Jeg vil intet mere høre af nogen af jer," svarede inspektøren, idet han vendte sig mod den, der havde talt, og slog ud med hånden.

"Men jeg er ikke i ledtog med dem," sagde Gabriel. "Jeg er en ærlig mand, mr. Akerman. En agtet borger – klejnsmeden Gabriel Varden. Kender De mig ikke?"

"De her i denne skare!" udbrød inspektøren i en helt anden tone.

"Ført herhen med vold – ført herhen for at dirke låsen på den store dør op for dem," svarede Gabriel. "Vær mit vidne, mr. Akerman, at jeg nægter at gøre det, og at jeg ikke vil gøre det,

hvad følgen så end bliver. Bliver jeg mishandlet, så husk på, hvad jeg her har sagt."

"Er der intet middel til at hjælpe Dem?" sagde inspektøren.

"Intet, mr. Akerman. Gør De Deres pligt; jeg skal gøre min. Endnu en gang, I røvere og mordere," sagde klejnsmeden og vendte sig om imod dem, "jeg vægrer mig. Hyl, til I bliver hæse. Jeg vægrer mig."

"Holdt, holdt!" sagde inspektøren hastigt. "Mr. Varden, jeg ved, at De er en hæderlig mand og en mand, som ikke vil udføre nogen ulovlig handling, undtagen De bliver tvunget –"

"Tvunget," afbrød klejnsmeden ham, da han mærkede, at den tone, disse ord var blevet sagt i, viste, at den talende holdt for, at en gammel mand, der stod ganske alene, havde en mere end tilstrækkelig undskyldning for at give efter for den rasende mængde, der på alle kanter omringede ham. "Jeg lader mig ikke tvinge til at gøre noget."

"Hvor er den mand," sagde inspektøren ivrigt, "som før talte til mig?"

"Her!" svarede Hugh.

"Ved I, hvilken brøde et mord er, og at I ved at holde denne ærlige håndværker tilbage iblandt jer sætter hans liv i fare?"

"Det ved vi meget godt," svarede han; "i hvilken anden hensigt har vi vel taget ham med hertil? Lad os få vore venner, mester, så skal De få Deres ven. Er det ikke rimeligt, gutter?"

Skaren svarede ham med et lydeligt hurra.

"De ser, hvorledes det er," råbte Varden. "Hold dem ude i kong Georgs navn. Husk på, hvad jeg har sagt. God nat."

Dermed ophørte underhandlingerne. En hagl af sten og andre kastevåben tvang fængselsinspektøren til at vige, og

skaren, som pressede på og sværmede omkring murene, trykkede Varden tæt op mod døren.

Forgæves blev kurven med værktøjet sat ned på jorden foran ham, forgæves blev han opfordret snart med løfter, snart med slag, tilbud om belønning og trusler om øjeblikkelig død til at udføre det arbejde, for hvis skyld de havde ført ham derhen.

"Nej," råbte den trodsige klejnsmed, "jeg gør det ikke!"

Aldrig havde han elsket livet så højt som i dette øjeblik, men intet kunne rokke ham. De glubske ansigter, der gloede på ham, hvorhen han så vendte sig; råbene fra dem, der ligesom vilde dyr tørstede efter hans blod; synet af mennesker, der trængte sig frem og trådte deres kammerater under fode, idet de søgte at nå ham og med økser og jernstænger slog over hovederne på andre efter ham, intet af alt dette kunne skræmme ham. Han så fra mand til mand og fra ansigt til ansigt, og mens hans åndedræt blev hurtigere, og farven veg fra hans kinder, råbte han endnu stadig:

"Jeg gør det ikke!"

Dennis gav ham et slag i ansigtet, der strakte ham til jorden. Han sprang op igen, som om han havde været en yngling, og greb ham i struben, mens det røde blod strømmede ned fra hans pande.

"Feje hund," råbte han, "giv mig min datter! Giv mig min datter!"

De sloges med hinanden. Nogle råbte: "Slå ham ihjel! " Og andre – men de var ikke nær nok – søgte at træde ham til døde. Hvor meget bødlen end sled i den gamle mands håndled, kunne han dog ikke tvinge ham til at lukke sine knyttede hænder op.

"Er det al den gengæld, du gør mig, dit utaknemmelige uhyre?" fremstammede han med megen møje og mange eder.

"Giv mig min datter!" råbte klejnsmeden, der nu var lige så vild som de, der havde flokket sig omkring ham. "Giv mig min datter!"

Flere gange blev han slået til jorden og kom op igen, og mens han tumlede sig med en snes stykker, som puffede ham fra hånd til hånd, løftede en høj karl, der kom lige fra en slagterbod, og hvis klæder og store kravestøvler stank af varmt fedt og blod, en økse i vejret og sigtede med en frygtelig ed efter den gamle mands udækkede hoved. I samme øjeblik, og lige som han ville til at slå til, faldt han selv som ramt af en lynstråle, og over hans krop fo'r en enarmet mand frem ved siden af klejnsmeden. Der var en mand til i følge med ham, og begge greb hårdt fat i klejnsmeden.

"Overlad ham til os!" råbte de til Hugh, mens de med det samme søgte at bane sig vej ud af trængslen. "Overlad ham til os! Hvorfor vil I spilde jeres kræfter på sådan en stakkel, som et par mand kan gøre det af med i to minutter? I spilder tiden. Husk på fangerne! Husk på Barnaby!"

Dette råb blev gentaget af hele sværmen. Hamre begyndte at drøne mod murene, og alle prøvede at komme hen til fængslet og stille sig blandt de forreste. Idet de to mænd kæmpede sig gennem trængslen med en fortvivlelse, som om de snarere var midt iblandt fjender end blandt deres egne venner, trak de sig tilbage med klejnsmeden imellem sig og slæbte ham lige midt igennem vrimlen.

Og nu begyndte slagene at falde som hagl på porten og den faste bygning; for de, som ikke kunne nå hen til døren, øvede

deres vilde raseri på alt, endog på de store stenblokke, mod hvilke deres redskaber sprang i tusinde stykker, så at deres hænder og arme dirrede, som om murene gjorde virksom modstand og gav dem deres slag tilbage. Jern klang imod jern og blandede sig med den øredøvende støj, når de store forhamre bragede mod den med søm og jernplader beslåede dør; gnisterne fløj til alle sider. Mænd arbejdede i hold og afløste hinanden med korte mellemrum for at kunne bruge alle deres kræfter til deres gerning, men endnu stod porten der, lige så barsk og sort og stærk som før og uden nogen synlig forandring, når man undtager mærkerne på dens forslåede overflade.

Mens nogle brugte hele deres styrke på dette møjsommelige værk; nogle stillede stiger op til fængslet og søgte at klatre op på det øverste af murene, som stigerne var for korte til at nå op til; nogle angreb en afdeling politibetjente på hundrede mand, som måtte vige for overmagten og blev trådt under fode, belejrede andre det hus, på hvis tag inspektøren havde vist sig, sprængte døren og slæbte hans bohave ud, hvorpå de stablede det op mod fængselsporten for at lave et bål, som skulle brænde den ned. Så snart denne list blev foreslået, kastede alle de, som hidtil havde arbejdet, deres værktøj og hjalp til med at forøge dyngen, der nåede midt ud på gaden og var så høj, at, de, som ville lægge brændsel på toppen af den, måtte klatre derop på stiger. Da alle inspektørens ejendele til sidste stump var blevet stablet op i denne kostbare bunke, smurte de den ind med beg, tjære og harpiks, som de havde haft med, og overstænkede den med terpentin. Med alt træværket omkring fængselsdørene bar de sig ad på samme måde og lod ikke en stolpe eller bjælke urørt.

Efter denne djævelske dåbshandling stak de ild på dyngen med tændte lunter og brændende tovværk og stod så og afventede udfaldet.

Da bohavet var tørt og var blevet endnu mere brændbart ved de kunstgreb, de havde brugt, fængede det straks. Luerne buldrede højt og vildt, sværtede fængselsmuren og snoede sig som brændende slanger op ad bygningens forside. I førstningen flokkede de sig omkring ilden og tilkendegav kun deres glæde ved deres blikke, men da den blev hedere og heftigere – da den bragede, hoppede og buldrede ligesom i en stor ovn – da den skinnede på husene lige overfor og oplyste ikke alene de blege og forbavsede ansigter i vinduerne, men de inderste kroge i enhver bolig – da de gennem den mørkerøde glød så ilden spøge og lege med døren, idet den snart klyngede sig til dens hårde flade, snart med vild ustadighed gled bort og svang sig højt op mod himlen for snart igen at slutte den i sin brændende favn og lokke den i fordærvelse – da den skinnede og lyste så klart, at urskiven på St. Sepulchre-kirken, som så ofte havde angivet dødens time, blev lige så tydelig som midt om dagen, og fløjen oppe på spiret glimrede i det uvante skær, som om den havde været oversået med ædelstene – da sværtede og mørke mursten rødmede i den dybe glans, og vinduer skinnede som poleret guld, så at hele synskredsen, så langt øjet nåede, var som oversået med lyse prikker – da mure og tårne og tage og skorstenspiber så ud, som om de var drukne, og syntes at vakle og rave i det flimrende skær – da snese af genstande, som ikke før var blevet set, pludselig viste sig for øjet, og de allerbedst kendte ting fik et nyt udseende – da begyndte pøblen at rives med i hvirvlen og gav sig under en sådan hylen og råben

og skrigen, som kun sjældent høres, til at nære ilden og holde bålet ved lige.

Skønt heden var så stærk, at malingen på husene lige over for fængslet tørredes ind til en sprød skorpe, idet den ligesom i et overmål af pine slog ud i bylder, bristede og smuldrede bort; skønt ruderne faldt ud af vindueskarmene, og blyet og jernet på tagene brændte den uforsigtige hånd, der rørte ved det, og spurvene under tagskæggene fløj op og, fortumlede af røgen, faldt flagrende ned i det flammende bål, blev ilden dog uophørligt holdt ved lige af travle hænder, og stadig gik mennesker rundt om den. Intet øjeblik kølnedes deres iver, intet øjeblik holdt de sig tilbage, men trængte så tæt ind på luerne, at de første havde nok at gøre med at undgå at blive skubbet ind i dem; dånede eller faldt en mand, sloges en halv snes andre om at få hans plads, og det selv om de vidste, at heden, tørsten og trængslen var utålelig. De, som tabte sans og samling og ikke blev trådt ihjel eller brændt, blev båret ind i en gæstgivergård tætved og overøstes med vand fra en pumpe, hvorfra fulde spande langedes fra mand til mand i flokken, men så heftig var trangen til at drikke og så hidsig kampen om at være den første, at det meste af indholdet spildtes på jorden, uden at nogen fik sine læber vædede.

Midt i støjen og forvirringen stablede imidlertid de, som stod bålet nærmest, de brændende levninger, som trillede ned, op igen og ragede ilden sammen uden for døren, der, skønt et flammehav, endnu var en stærkt låset og stængt dør, som holdt dem ude. Store stykker brændende træ blev desuden rakt hen over mængdens hoveder til dem, der stod i nærheden af stigerne, og efter at nogle af dem var klatret op på den øverste

sprosse, hvor de med den ene hånd holdt sig fast ved fængselsmuren, brugte de hele deres snilde og kraft for at kaste disse brande op på taget eller ned i gården indenfor. I mange tilfælde lykkedes også dette, hvilket da føjede ny og forfærdelige rædsler til optrinnet; for fangerne indenfor, som imellem deres jernstænger kunne se, at ilden havde fænget på mange steder og greb rask om sig, og som alle var indespærrede i faste celler for natten, begyndte nu at fatte, at de stod fare for at blive levende brændt. Denne skrækkelige frygt, som bredte sig fra celle til celle og fra gård til gård, gav sig luft i så ynkelige skrig og klager og så gruopvækkende råb om hjælp, at hele fængslet genlød af larmen, som tydeligt kunne høres trods pøbelsværmens skrålen og flammernes brølen, og som udtrykte en sådan smerte og fortvivlelse, at den fik selv de modigste til at skælve.

Mærkeligt nok begyndte disse skrig i den del af fængslet, hvor man vidste, at de mænd, der var dømt til at lide døden om torsdagen, var indespærret. Og ikke alene var disse fire, der havde en så kort tid tilbage at leve i, de første, der blev grebet af frygten for at blive brændt levende, men de var i det hele taget de mest ustyrlige af dem alle; for trods de tykke mure kunne de tydeligt høre dem råbe, at vinden bar den vej hen, at flammerne snart ville nå dem, og at betjentene i fængslet skulle komme og slukke ilden ved hjælp af en beholder, som fandtes i deres gård og var fuld af vand. At dømme efter, hvad sværmen uden for murene fra tid til anden kunne høre, ophørte disse fire dødsdømte uslinge intet øjeblik at råbe om hjælp, og det med et sådant raseri og en så fortvivlet kærlighed til livet, som om de alle havde en hæderlig, lykkelig fremtid for sig i stedet for otte

og fyrretyve timers ynkeligt fangenskab og derefter en voldsom og vanærende død.

En af disse mænd havde to sønner, der var fulgte med oprørerne, og deres fortvivlelse og sjælekval, da de hørte eller indbildte sig at høre deres faders stemme, trodsede enhver beskrivelse. De fo'r frem og tilbage og vred deres hænder, som om de var gået aldeles fra forstanden, og til sidst steg den ene op på sin broders skuldre og søgte at klatre op ad den høje mur, der foroven var besat med søm og jernpigge. Og skønt han snart faldt ned blandt mængden, lod han sig dog ikke afskrække af de stød, han havde fået, men steg op igen og faldt atter ned, og da han til sidst måtte opgive forsøget, begyndte han at hamre på stenene og slide i dem med hænderne, som om han på denne måde kunne bryde hul i den stærke bygning og tiltvinge sig indgang. Til sidst slog de sig igennem flokken uden for døren, skønt mange, ti gange så stærke som de, forgæves havde prøvet på det samme, og man så dem inde i – ja midt inde i – ilden arbejde på at sprænge døren med brækjern.

De var imidlertid ikke de eneste, som rørtes af råbet inde fra fængslet. De kvinder, som var til stede som tilskuere, skreg højt, slog hænderne sammen, tilstoppede ørene, og mange af dem faldt i afmagt; de af mandfolkene, som ikke var inde ved murene og tog virksom del i belejringen, rev brostenene op for ikke at være ledige og gjorde det med et hastværk og raseri, som ikke kunne have været større, hvis stenbroen havde været fængslet, og de havde været nær ved deres mål. Ikke et eneste levende væsen i trængslen var noget øjeblik stille. Den hele store masse var afsindig.

Et råb! Endnu et og et til, skønt kun få vidste, hvorfor eller hvad det skulle sige. Men de, som stod porten nærmest, havde set den lidt efter lidt give efter og synke ned fra det øverste hængsel. På den side hang den kun ved et, men stod endnu opret dels på grund af tværstangen indenfor, dels fordi den ved sin egen tyngde havde boret sig ned i askedyngen forneden. Øverst oppe i porthvælvingen var der nu et gab, hvorigennem man kunne skelne en skummel, huleagtig og mørk gang. Kast brændsel på ilden!

Den brændte voldsomt. Døren blev gloende og gabet videre. Forgæves søgte de at skærme deres ansigter med deres hænder og holdt øje med stedet, ligesom rede til at gøre et spring. De så mørke skikkelser bevæge sig hen ad taget, nogle krybende på hænder og knæ, nogle båret på armene af andre. Det var tydeligt, at fængslet ikke længere kunne gøre modstand. Inspektøren og hans betjente flygtede med deres koner og børn. Forstærk ilden!

Atter sank døren. Den borede sig dybere ned i asken – gav efter – vaklede – faldt!

Med et frygteligt hyl veg de et øjeblik tilbage og gjorde plads omkring ilden, der lå imellem dem og indgangen til fængslet. Hugh sprang op på den blussende dynge, og mens gnisterne fløj til alle sider, og den mørke forhal oplystes af de gløder, der hang ved hans klæder, fo'r han ind i fængslet.

Bøddelen fulgte ham, og derpå styrtede så mange efter dem, at ilden blev trådt ned og strøet i et tyndt lag omkring på gaden; men nu var der ikke længere brug for den, for både indvendig og udvendig stod fængslet i flammer.

65

Under hele dette skrækkelige optrin, som nu havde nået sit højeste, gennemgik en mand i fængslet en angst og sjælekval, ikke en gang de dødsdømte forbryderes lidelser kunne sammenlignes med.

Da oprørerne samlede sig uden for fængslet, blev morderen vækket op af sin søvn – hvis en slummer som hans fortjener dette velsignede navn – ved larmen af en stor, støjende menneskestimmel. Da denne lyd nåede hans øre, fo'r han op og lyttede, siddende på sit leje.

Efter et kort ophold brød larmen atter løs. Mens han stadig lyttede opmærksomt, gik det op for ham, at fængslet blev belejret af en rasende mængde. Hans onde samvittighed bragte ham på den tanke, at disse mennesker ville ham selv til livs og indgød ham frygt for, at han ville blive trukket ud og sønderrevet.

Efter at denne rædsomme forestilling én gang havde fået magt over ham, stadfæstede alt den. Hans dobbelte forbrydelse, de omstændigheder, den var blevet udført under, den lange tid, der var gået, og dens opdagelse til trods for alt gjorde ham lige som til det synlige mål for den Almægtiges vrede. Midt iblandt lasterne, forbrydelserne og den moralske fordærvelse i dette hovedstadens store pesthus stod han alene, mærket og udpeget af sin egen store brøde, en Lucifer iblandt djævlene. De andre fanger var en flok, der skjulte og skærmede hinanden – en skare ligesom den uden for murene. Han var kun én imod hele den

forenede masse, et enkelt, ensomt, forladt menneske, for hvem selv fangerne i fængslet gøs forfærdet tilbage.

Det kunne jo være muligt, at hans fængsling havde rygtet sig, og at de netop var kommet for at slæbe ham ud og dræbe ham på gaden, eller måske var det oprørerne, der ifølge en gammel plan var kommet for at hærge fængslet. Men i intet af disse tilfælde havde han nogen tro eller noget håb om, at de ville skåne ham. Ethvert råb, de opløftede, enhver lyd, de frembragte, var et slag mod hans hjerte. Alt som angrebet fortsattes, blev han vildere og mere afsindig i sin forfærdelse. Han søgte at rive de jernstænger ned, der lukkede for skorstensrøret og hindrede ham fra at klatre op ad det; råbte højt til slutterne, at de skulle samle sig omkring cellen og frelse ham fra pøblens raseri eller gemme ham i et eller andet underjordisk hul, lige meget hvor dybt, hvor mørkt, hvor fuldt af rotter og utøj det var, når det kun skjulte ham og var vanskeligt at finde.

Men ingen kom eller svarede ham. Bange, selv mens han råbte på dem, for at tiltrække sig opmærksomhed, tav han. Lidt efter lidt opdagede han ved at se ud ad sit tilgitrede vindue et underligt skær på murene og stenbroen i gården. I begyndelsen var det kun svagt og kom og gik, som om nogle af opsynsmændene var gået frem og tilbage på fængslets tag med fakler. Snart blev det rødere, og tændte brande faldt hvirvlende ned, overstænkede jorden med ild og brændte langsomt i krogene. En trillede ind under en træbænk og satte den i brand; en anden tog fat i en vandrende og krøb således op ad muren, idet den efterlod sig en lang, lige ildstribe. Nogen tid efter begyndte en langsom, tæt regn af brændende rester fra en eller

anden højere liggende del af fængslet, som stod i lue, at falde ned uden for hans dør. Da han huskede, at den åbnede sig ud efter, vidste han, at enhver gnist, som faldt ned på dyngen og med det samme mistede sit strålende liv og døde som en hæslig klump af støv og skarn, hjalp til at begrave ham levende. Men til trods for dette var han, skønt fængslet genlød af skrig og råb om hjælp – skønt ilden fo'r i vejret, som om hver enkelt flamme havde en tigers natur og brølede ligesom med en hungrig røst – skønt heden begyndte at tage til og luften at blive kvælende, larmen i udenfor voksede, og hans sikkerhed hvert øjeblik mere og mere truedes af det ubarmhjertige element – til trods for dette var han bange for atter at opløfte sin stemme, for at pøbelsværmen skulle bryde ind og enten ved egne øren eller ved hjælp af oplysninger fra de andre fanger finde sporet til det sted, hvor han var indespærret. Således opfyldt af frygt både for dem inden for og dem uden for fængslet, for larm og stilhed, lys og mørke, for at blive befriet og for at blive ladet tilbage og dø, martredes og pintes han således, at selv ikke de værste pinsler, som en grusom og lunefuld tyran nogen sinde har opfundet, kunne overgå den straf, han selv tilføjede sig.

Nu, nu var døren faldet. Nu kom de farende gennem fængslet, mens de råbte til hinanden i de hvælvede gange, sprængte jernportene, der skilte den ene gård fra den anden, bankede på dørene til cellerne og salene, brød bolte, låse og stænger løse, rev dørstolperne ned for at få folkene ud, søgte med vold og magt at trække dem ud gennem huller og vinduer, som et barn næppe ville kunne være krøbet ud ad, hylede og hujede uden et øjebliks rast og løb gennem heden og flammerne, som om de havde været klædt i metal. Ved benene,

armene, hårene slæbte de fangerne ud. Nogle kastede sig over disse, idet de kom hen til døren, og søgte at file lænkerne af dem; nogle dansede i vanvittig glæde omkring dem, rev klæderne af kroppen på dem og syntes at være rede til at sønderslide dem lem for lem. Nu kom en flok på en halv snes mand styrtende gennem den gård, hvor morderen fra sit formørkede vindue udsendte frygtsomme blikke, slæbende en blødende og afmægtig fange hen ad jorden, hvis klæder de i deres rasende iver næsten havde revet af kroppen på ham. Nu så han en snes fanger løbe frem og tilbage, idet de havde forvildet sig i fængslets labyrinter og var så forvirrede af larmen og ilden, at de ikke vidste, hvor de skulle vende sig hen, eller hvad de skulle tage sig for, og stadig råbte om hjælp lige så lydeligt som før. Så luskede en forsulten stakkel, som havde stjålet et stykke brød eller en stump kød, barfodet forbi – han gik langsomt sin vej, fordi fængslet, hans hjem, brændte, ikke fordi han havde noget andet eller havde venner at møde eller gamle kendte steder at besøge eller nogen anden frihed at vinde end frihed til at sulte og dø. Og derpå kom en sværm landevejsrøvere, ført af de venner, de havde blandt mængden, der undervejs omviklede deres lænker med tørklæder eller høbånd, svøbte dem ind i kjoler og kapper og lod dem drikke af flasker, som de holdt dem for munden, fordi de ikke havde tid til at tage deres håndjern af dem. Alt dette, og Himlen må vide, hvor meget mere, skete under en støj, en tummel og en forvirring, som man ikke en gang i drømme ser mage til, og som syntes idelig at tiltage og intet øjeblik at formindskes.

Mens han endnu stod ved sit vindue og så ned på alt dette, strømmede en skare mænd med fakler, stiger, økser og mange

slags redskaber ind i gården og hamrede på hans dør, idet de spurgte, om der var nogen fange derinde. Da han så dem komme, forlod han vinduet og trak sig tilbage til det fjerneste hjørne af cellen; men skønt han ikke svarede dem, troede de dog, at der måtte være nogen derinde, for straks efter satte de stiger til og begyndte at bryde jernstængerne i vinduet ud, ja endog at hugge selve stenene i muren løse med spidshakker.

Så snart de havde tilvejebragt en åbning ved vinduet, der var stor nok til, at et menneskes hoved kunne komme igennem det, stak en af dem en fakkel ind ad det og så sig om overalt. Han fulgte denne mands blik, indtil det fæstede sig på ham selv, og hørte ham spørge, hvorfor han ikke havde svaret, men han gav ham intet svar.

Den almindelige forundring og forbavselse havde gjort dem fortrolige med sligt, for uden at spilde flere ord udvidede de åbningen, indtil den var stor nok til, at et menneskes krop kunne gå igennem den, og lod sig derpå, den ene efter den anden, dumpe ned på gulvet, indtil cellen var fuld. De tog ham imellem sig, trak ham hen til vinduet, og de, som stod på stigerne, kastede ham ned på stenbroen i gården. Derpå steg de øvrige ud, og efter at have opfordret ham til at flygte uden at spilde et øjeblik, da vejen ellers let kunne blive spærret, ilede de af sted for at udfri endnu flere.

Det hele syntes ikke at have varet en minut. Mens han uden ret at kunne tro på, hvad der var sket, arbejdede sig op på benene igen, fyldtes gården på ny, og en skare styrtede ind med Barnaby imellem sig. I det næste minut – hvad siger jeg: det næste minut! – nej, i samme øjeblik, uden mindste mellemrum eller ophold, blev hans søn og han langet fra hånd til hånd

igennem den tætte mængde ude på gaden og så tilbage på den brændende dynge, som nogle sagde var Newgate.

Lige så snart skaren var kommet ind i fængslet, havde den spredt sig omkring i dette og var trængt ind i alle afkroge og smuthuller, som om den havde haft det mest fuldstændigste kendskab til dets inderste dele og en nøjagtig plan af det hele i hovedet. At de således øjeblikkelig kunne finde sig til rette på stedet, skyldte de uden tvivl bødlen, der stod i forsalen og viste nogle en vej, andre en anden og således væsentligt medvirkende til den vidunderlige hurtighed, fangerne var blevet befriet med.

Men denne lovens tjener havde fortiet en vigtig oplysning, som han omhyggeligt havde holdt hos sig selv. De han havde udstedt sine befalinger om alle de øvrige dele af bygningen, og mængden havde spredt sig rundt om i den og var i færd med sin gerning, tog han et knippe nøgler i et skab i væggen og gik gennem en løngang i nærheden af kapellet, der stødte op til inspektørens bolig og nu stod i brand, til de dødsdømte forbryderes celler, en række små, faste, uhyggelige rum, der vendte ud mod et lavt galleri, hvis ene ende, den, ad hvilken han gik ind, var forsynet med en stærk jernlåge, mens der var to døre og et tykt gitter for den anden. Efter at have lukket lågen i lås og overbevist sig om, at de øvrige adgange var tilbørligt spærrede, satte han sig på en bænk i galleriet og pattede på knappen af sin stok med et udtryk af den højeste grad af velbehag, ro og tilfredshed.

Det ville allerede have været sælsomt nok, om et menneske uden for fængslets mure havde slået sig til ro på denne ugenerte måde, mens bygningen stod i lys lue, og en sådan tummel kløvede luften. Men her, midt i hjertet af fængslet, og mens de

fire dødsdømtes bønner og råb lød i hans øren, og deres hænder, som de rakte ud gennem gitterdørene for deres celler, foldede sig fortvivlet bønfaldende lige for hans øjne, var det især påfaldende. Dennis syntes virkelig også at finde det ganske ualmindeligt og værd at gøre sig lystig over sig selv, for han satte huen på snur, således som nogle gør, når de har en skælm bag øret, og pattede med endnu større velbehag på knappen af sin stok, som om han ville sige: "Dennis, du er dog en grinagtig kegle, du er en sær patron, du er en lystig fætter. Dennis er en ren original!"

Således blev han siddende nogle minutter, mens de fire mænd inde i cellerne, visse på, at nogen var kommet ind i galleriet, men uden at de kunne se, hvem det var, overvældede ham med sådanne ynkelige bønner, som ulykkelige i deres stilling kunne finde på, idet de bønfaldt ham om, hvem han så var, for Himlens skyld at sætte dem i frihed, og med glødende varme og rimeligvis også, i det mindste i øjeblikket, med oprigtigt sind lovede, at de, hvis de undslap, ville forbedre sig og aldrig, aldrig, aldrig mere synde mod Gud og mennesker, men føre et bodfærdigt og skikkeligt levned og med sorg i hjertet angre deres forbrydelser. Den fortvivlede energi, de talte med, ville have bragt enhver, uden hensyn til hvor god og retfærdig han havde været – hvis for øvrigt nogen god og retfærdig mand den nat kunne have forvildet sig ind på dette sørgelige sted – til at sætte dem i frihed og, mens han ville have ladet enhver anden straf gå dens gang, ville han have frelst dem fra denne sidste skrækkelige og afskyelige straf, der aldrig har omvendt et menneske, som har haft tilbøjelighed til det onde,

men har forhærdet tusinder, som halvvejs har haft tilbøjelighed til det gode.

Dennis, der var opfostret i den gode gamle skole og havde fuldbyrdet de gode gamle love efter det gode gamle system i det mindste en og undertiden to gange hver sjette uge, fandt sig længe meget filosofisk i disse opfordringer. Men da deres gentagelse dog til sidst forstyrrede ham i hans behagelige betragtninger, bankede han på en af dørene med sin stok og råbte:

"Hold jeres mund derinde, hører I?"

Ved disse ord råbte de alle i munden på hinanden, at de skulle hænges om to dage, og bønfaldt ham atter om hjælp.

"Hjælp! Til hvad?" spurgte Dennis og slog spøgende den, der var ham nærmest, over fingrene.

"Til at frelse os!" råbte de.

"Ja vist," sagde Dennis og blinkede til væggen i mangel af en ven, han kunne dele denne vits med. "I skal altså ekspederes, kammerater?"

"Bliver vi ikke frelst i nat," råbte en af dem, "er døden os vis!"

"Så vil jeg sige jer noget," sagde bøddelen alvorligt, "jeg frygter for, mine venner, at I da ikke er i en stemning, der passer sig for jeres tilstand; I vil ikke blive befriet, tænk aldrig på det. – Kan I ikke holde op med denne upassende støj? Skammer I jer ikke for jer selv?"

Denne irettesættelse sluttede han med at slå dem alle sammen over knoerne, den ene efter den anden, og satte sig derpå med smilende mine ned igen.

"I er blevet behandlet efter loven," sagde han, idet han lagde benene over kors og trak øjnene i vejret. "Lovene er udtrykkeligt

lavet for jeres skyld. Der holdes en præst for jeres skyld. En statsembedsmand er ansat for jeres skyld. Kærrer holdes ved lige for jeres skyld – og dog er I ikke fornøjede? – Vil De være stille, De der længst borte?"

En stønnen var det eneste svar.

"Så vidt jeg kan se," sagde Dennis i en halvt spøgende, halvt bebrejdende tone, "er der ikke en eneste mand iblandt jer. Jeg begynder at tro, at jeg er ovre på den anden side imellem damerne, skønt jeg for den sags skyld har set mange damer holde pinen ud på en måde, der gjorde kønnet ære. – De derinde i nummer to, skær ikke sådan tænder. En slettere opførsel," sagde bødlen og bankede på døren med sin stok, "har jeg aldrig set her. Jeg skammer mig over Dem. De er en skændsel for fængslet."

Efter at have gjort en lille pause for at høre efter, om der blev fremført noget til forsvar, fortsatte Dennis i en slags lokkende tone.

"Se nu her, I fire. Jeg er kommet for at tage mig af jer og sørge for, at I ikke bliver brændt i stedet for det andet. Det nytter ikke, at I gør støj, for I vil ikke blive fundet af dem, der er brudt her ind, og I vil kun være hæse, når det kommer så vidt med jer, at I skal holde jeres afskedstale – hvilket ville være skade. Med hensyn til disse taler siger jeg nu altid: 'Tal fra leveren.' Det er min grundsætning. Tal fra leveren. Jeg har," sagde bødlen, idet han tog sin hat af for at hale sit lommetørklæde ud af pulden og tørre sig i ansigtet, hvorpå han igen satte hatten på, lidt mere på snur end før, "jeg har hørt en veltalenhed på disse brædder – I ved jo, hvad det er for brædder, jeg mener – og jeg har hørt taler blive holdte, der kom sådan fra leveren, at det lød som de

klareste klokketoner, og det var en ren fornøjelse at høre på. Således skal det være! Og når noget af den slags skal gå for sig, så er det, jeg især holder på, at findes der den rigtige sindsstemning, kommer man ud over det på en ordentlig, behagelig og omgængelig måde. Hvad I så gør, og jeg henvender mig i særdeleshed til Dem der længst borte, så flæb for Guds skyld ikke. Jeg vil langt hellere, skønt jeg taber ved det, se et menneske rive sine klæder i stykker for med forsæt at ødelægge dem, førend de tilfalder mig, end jeg vil se ham flæbe. Den sindsstemning er dog altid ti gange bedre."

Mens bødlen holdt denne forelæsning for dem i en tone og med en mine, som når en sjælehyrde i fortrolighed tiltaler sin hjord, var larmen for en del taget af, for oprørerne havde travlt med at bringe fangerne til domhuset, der lå uden for fængslets mure, men dog stod i forbindelse med det, og folkeskaren havde ligeledes travlt med at ledsage dem derfra hen ad gaden. Men da han var kommet så langt i sit foredrag, tilkendegav lyden af stemmer nede i gården, at mængden var vendt tilbage og nu nærmede sig, og straks efter forkyndte en voldsom bragen ved gitterporten nedenunder, at cellerne nu omsider blev angrebet.

Forgæves løb bødlen fra dør til dør og skjulte gitrene, det ene efter det andet, med sin hat under frugtesløse forsøg på at dæmpe lyden af de fire menneskers stemmer indenfor; forgæves slog han med sin stok deres udstrakte hænder eller truede dem med ny og forlængede pinsler under udførelsen af sin funktion. Rummet genlød af deres skrig. Disse i forbindelse med visheden om, at de var de sidste fanger, som nu var tilbage i fængslet, opmuntrede og ophidsede belejrerne således, at de

på utrolig kort tid sprængte den stærke gitterport af to tommer tykke jernstænger, slog de to andre døre ind, som om de ikke havde været andet end fyrretræsskillerum, og stod for enden af galleriet med kun en bom imellem sig og cellerne.

"Halløj!" råbte Hugh, der var den første, som så ind i den mørke gang. "Dennis er kommet os i forkøbet! Vel gjort, gamle gut. Skynd Dem og luk op, ellers kvæles vi af røgen, når vi skal tilbage."

"Nå, så gå straks tilbage igen," sagde Dennis. "Hvad vil I her?"

"Vil?" gentog Hugh. "Vi vil have de fire fanger."

"Fire djævle! Ved I ikke, at de er sat ind her for at henrettes på torsdag? Ærer I da hverken loven, forfatningen eller nogen ting? De fire fanger skal blive her."

"Er det nu tid til at spøge?" råbte Hugh. "Hører De dem ikke? Tag den bom bort, der er sat for døren, og lad os komme ind."

"Kammerat," sagde bøddelen med dæmpet stemme, og idet han bukkede sig under påskud af at opfylde Hughs ønske, men kun så ham op i ansigtet, "kan De ikke sagtens lade mig beholde disse fire mænd, når jeg nu en gang har lyst til dem? De gør, hvad De vil, og tager, hvad De lyster, som Deres del; lad mig derfor også beholde min del. Jeg vil, at disse fire mænd skal blive her, siger jeg Dem."

"Tag bommen bort eller gå til side," var Hughs svar.

"De kan få dem til at vende om, hvis De vil, det ved De godt, kammerat," sagde bødlen langsomt. "Hvad! Vil De virkelig ind, vil De?"

"Ja."

"De vil ikke give slip på disse fire mænd og overlade dem til mig? De har altså ikke agtelse for noget, hvad?" sagde bødlen,

idet han trak sig tilbage hen mod den dør, han var kommet ind ad, og kastede sin kammerat et ondt blik. "De vil altså ind, kammerat?"

"Ja vist vil jeg. Hvad Fanden fejler De? Hvor går De hen?"

"Lige meget, hvor jeg går hen," svarede bødlen, idet han igen så ind ad jernlågen, som han næsten havde lukket efter sig og holdt på klem. "Men husk vel på følgerne. Det vil jeg råde Dem til."

Dermed truede han med sit portræt ad Hugh, og med et grin, i sammenligning med hvilket hans sædvanlige smil var elskværdigt, forsvandt han og lukkede døren.

Hugh tøvede ikke længere, men ophidset så vel af fangernes skrig som af mængdens utålmodighed bød han den mand, der stod nærmest bag ved ham – der var nemlig kun plads til en ad gangen – at træde tilbage, og svang en forhammer med en sådan kraft, at jernet efter nogle få slag bøjedes og gav efter, så at de uhindret kunne gå ind.

Havde de to tidligere omtalte sønner af den ene af disse mænd tidligere lagt en rasende iver for dagen, var de nu vilde og stærke som løver. Idet de råbte til hver enkelt af fangerne inde i cellerne, at de skulle trække sig så langt tilbage som muligt, for at økserne, der bragede gennem døren, ikke skulle såre dem, gav en afdeling sig i lag med hver af dørene for at slå dem ind med magt og sprænge boltene og hængslerne. Men til trods for de to unge drenge havde den svageste og slettest udrustede afdeling og først begyndte bag efter de andre, fordi de havde tøvet for at hviske til faderen gennem gitret, var denne dør dog den første, der gik op, og denne mand den første, der kom ud. Mens de trak ham hen i galleriet for at tage jernene af

ham, sank han ned imellem dem, som om han ikke var andet end en bunke lænker, og blev i denne tilstand uden livstegn båret ud på skuldrene af nogle af de tilstedeværende.

Disse fire ulykkelige væseners befrielse var den mest rædselsfulde episode under hele dette optrin. De var aldeles sanseløse og forvirrede, da de blev bragt ud på den menneskefyldte gade – et syn, de ikke havde troet at skulle få at se igen, førend de fra ensomheden og tavsheden drog af sted på den sidste vandring, hvor luften ville være tung af tusinders tilbageholdte ånde, og gaderne og husene bygget og tækket med menneskeansigter i stedet for med mur- og tagsten. Deres blege, udtærede kinder og hule øjne; deres vaklende fødder og rystende hænder, som de strakte ud ligesom for at undgå at falde, deres vilde og usikre blikke; den måde, de, da de kastedes ud blandt folkemængen, gispede og snappede efter vejret på, som om de var styrtede i vandet, alt dette viste tydeligt, hvad de var. Enhver kunne sige: "Han var dømt til at dø!" Disse ord stod klart nok præget og indbrændt på deres åsyn. Mængden veg tilbage for dem, som om de havde ligget lig og var stået op i deres ligklæder, og man så mange gyse, som om de virkelig havde været døde mennesker, når de tilfældigvis kom til at røre ved eller gnide sig op imod deres klæder.

På pøbelens befaling blev alle husene den nat illumineret – oplyste fra øverst til nederst som under en offentlig glædesfest. Mange år efter mindedes gamle folk, som i deres ungdom havde boet i nærheden af denne del af staden, hvorledes der havde skinnet et stærkt lysskær både inde og ude, og idet de som forskrækkede børn havde set ud ad vinduet, havde de set et ansigt gå forbi. Skønt hele den store folkeskare og alle denne

nats øvrige rædsler var forsvundet af deres hukommelse, var dog dette alene blevet tilbage, det stod endnu klart og levende for dem. Selv på de uerfarne børn gjorde det flygtige syn af en af de dødsdømte forbrydere, idet han ilede forbi, et så dybt indtryk, at det formørkede hele vrimlen og prægede sig uudsletteligt i hans tanker.

Da denne sidste bedrift var blevet fuldbyrdet, blev råbene og skrigene svagere. Den raslen af lænker, der havde lydt på alle kanter, mens fangerne undveg, hørtes ikke mere. Hele flokkens larm tabte sig i en hæs og dump mumlen, idet den drog forbi i det fjerne, og da menneskestrømmen var rullet bort, viste en sørgelig hob rygende ruiner det sted, hvor den nylig havde brust og raset.

66

Skønt Haredale ingen hvile havde fået den foregående nat og i flere uger havde våget næsten uafbrudt, idet han kun lejlighedsvis havde sovet om dagen, søgte han dog lige fra daggry til solens nedgang sin broderdatter på ethvert sted, hvor han kunne tro det muligt, at hun havde søgt hen. Hele dagen nød han intet med undtagelse af en drik vand, selv om han fortsatte sine undersøgelser vidt og bredt og ikke en eneste gang så meget som satte sig ned.

Han forespurgte sig på ethvert sted, han kunne tænke sig, i Chigwell og i London, hos de kræmmere og håndværkere, der havde hans søgning, og hos de venner, han kendte. Som et bytte for den pinligste ængstelse og uro gik han fra den ene politiembedsmand til den anden og til sidst til indenrigsministeren. Den eneste, han fik nogen trøst af, var denne, som forsikrede ham, at regeringen, der nu så sig tvunget til at bruge kronens yderste prærogativer, også havde besluttet sig til det. Den følgende dag ville der rimeligvis blive udstedt en bekendtgørelse, der gav krigsmagten fuld og uindskrænket myndighed til at undertrykke optøjerne. Kongen, regeringen og begge parlamentshusene, ja alle gode borgere af enhver trosbekendelse nærede den mest levende deltagelse for katolikkerne, og de skulle også få deres ret, hvad det så skulle koste. Han meddelte ham endvidere, at andre personer, hvis huse var blevet brændt, vel for en tid havde tabt deres børn eller slægtninge af syne, men så vidt han vidste, altid havde været så

heldige at finde dem igen; hans klage skulle blive husket og udførligt omtalt i de instrukser, der ville blive udstedte til de kommanderende officerer og alle retfærdighedens underordnede håndlangere, og alt, hvad der kunne gøres for at hjælpe ham, skulle blive gjort med en god og oprigtig vilje.

Haredale takkede for denne trøst, hvor svag den end var med hensyn til det skete, og hvor ringe håb den end gav ham i den sorg, der nærmest lå ham på hjertet, og virkelig taknemmelig for den interesse, ministeren havde lagt for dagen og syntes at føle for hans stilling, gik han sin vej. Ved aftenens komme var han alene på gaden og havde intet sted, hvor han kunne lægge sit hoved.

I nærheden af Charing Cross gik han ind i et hotel og bestilte nogle forfriskninger og en seng. Han så, at hans medtagne, udmattede udseende vakte værtens og opvarternes opmærksomhed, og i den tanke, at de måske troede, at han ingen penge havde, tog han sin pung frem og lagde den på bordet. Det var ikke det, sagde værten stammende. Var han en af dem, der var blevet forfulgt af oprørerne, turde han ikke huse ham. Han havde en flok børn og var to gange blevet advaret om at være forsigtig med, hvilke gæster han modtog. Han bad ham hjerteligt om tilgivelse, men hvad skulle han gøre?

Intet. Ingen indrømmede dette mere oprigtigt end Haredale, der også sagde ham det og derpå forlod huset.

Mens han vandrede langs ad Strand, følte han, at denne tildragelse ikke var mere, end han burde have været forberedt på, efter det, han om morgenen havde set i Chigwell, hvor ingen havde vovet at røre en spade, selv om han havde lovet at belønne alle dem, der ville følge med og grave i ruinerne af hans

hus. For stolt til at udsætte sig for et nyt afslag, og for ædelmodig til at bringe ulykke og ødelæggelse over nogen skikkelig borgermand, der måske kunne være svag nok til at skænke ham husly, drejede han ind i en af gaderne nede ved floden, hvor han gik tankefuld frem og tilbage. Mens han således gik og, sælsomt nok, grublede over ting, der havde tildraget sig for længe siden, hørte han en tjener fra et vindue højt oppe i et hus råbe til en anden lige over for, at nu var pøbelen i færd med at stikke ild på Newgate.

På Newgate! Hvor dette menneske var! Hans svigtende kræfter vendte tilbage, hans energi vågnede med dobbelt styrke. Kunne det være muligt – om de nu satte morderen i frihed – skulle han trods alt, hvad han havde udstået, dø, tynget af en dunkel mistanke om at have dræbt sin egen broder –

Han havde ikke tænkt på at gå hen til fængslet, men pludselig stod han uden for det. Der stod mængden, presset og kilet sammen i en tæt, sort, bølgende masse, og der slog flammerne højt op i luften. Det løb rundt for ham. Det gnistrede for hans øjne, og han kæmpede hårdt med to mænd.

"Nej, nej," sagde den ene. "De må fatte Dem, kære mand. Vi vækker opmærksomhed her. Følg med. Hvad kan De udrette mellem så mange mennesker?"

"Denne mand kan aldrig være ørkesløs," sagde den anden og trak ham af sted. "Det kan jeg lide ham for. Det kan jeg netop lide ham for."

Imidlertid havde de fået ham ind i en gård tæt ved fængslet. Han så fra den ene hen på den anden og mærkede, at hans knæ vaklede under ham, mens han søgte at rive sig løs. Den, som havde talt først, var den gamle herre, som han havde set hos

lordmayoren. Den anden var John Grueby, der så mandigt havde hjulpet ham i Westminster.

"Hvad skal dette sige?" spurgte han dem med mat stemme. "Hvorledes har vi truffet hinanden?"

"I udkanten af vrimlen," svarede brændevinsbrænderen; "men følg med. Følg endelig med. De synes at kende min ven her?"

"Ja vist så," svarede Haredale, idet han sløvt så på John Grueby.

"Så vil han kunne sige Dem," sagde brændevinsbrænderen, "at jeg er en pålidelig mand. Han er i mit brød. Indtil for kort siden var han, som De vist nok ved, i lord George Gordons tjeneste, men forlod den og bragte mig af ren velvilje mod mig og andre, der er mærket af oprørerne, de oplysninger om deres planer, som han havde opsnappet."

"- Undskyld, på ét vilkår, sir," sagde John og tog til hatten. "Nemlig, at De ikke optræder som vidne mod mylord – han er en vildledt mand – en skikkelig mand, sir. Dette her har aldrig været mylords mening."

"Vilkåret vil naturligvis blive overholdt," svarede den gamle brændevinsbrænder. "Det er en æressag. Men følg med os, sir; følg endelig med os!"

John Grueby spildte ikke tiden med bønner, men brugte en anden slags overtalelse, idet han stak sin arm ind under den ene af Haredales, mens hans herre tog den anden, og således halede de af sted med ham, så hurtigt de kunne.

Haredale følte en underlig tomhed i sit hoved og en vanskelighed ved at fæste sine tanker på noget, der endog gik så vidt, at han ikke et minut ad gangen kunne huske sine ledsagere, uden at han så på dem. Han sluttede heraf, at hans

forstand var blevet angrebet af de lidelser og den sindsuro, han havde gennemgået, og for hvilke han endnu var et bytte, og lod dem derfor føre sig, hvorhen de ville. Undervejs mærkede han, at han intet herredømme havde over, hvad han sagde eller tænkte, og han frygtede for at blive afsindig.

Brændevinsbrænderen boede, som han havde sagt ham, da de første gang var stødt på hinanden, på Holborn Hill, hvor han havde et stort lager og drev en udstrakt handel. For ikke at tiltrække sig mængdens opmærksomhed gik de ad en bagdør ind i huset og op til et værelse ovenpå, som vendte ud til gaden, men vinduerne var ligesom vinduerne i alle de andre værelser indenfor spærret med brædder, for at det udefra kunne se ud, som om der var fuldkommen mørkt i hele huset.

Da de havde lagt Haredale på en sofa i dette værelse, var han aldeles uden samling, men John hentede øjeblikkelig en kirurg, og da denne havde åreladt ham og skilt ham ved en stor mængde blod, kom han lidt efter lidt til sig selv. Da han imidlertid var alt for mat til at gå, havde de ikke vanskeligt ved at overtale ham til at blive der natten over og bragte ham i en fart til sengs. Derpå gav de ham nogle styrkende dråber og en skive ristet brød og lidt efter en temmelig stærk sovedrik, under hvis påvirkning han snart faldt hen i en dvale og for en tid glemte sine prøvelser.

Vinhandleren, der var en kraftig gammel karl og en hædersmand, tænkte ikke på selv at gå i seng, for han havde modtaget truende advarsler fra oprørerne og var netop den aften gået ud for af pøbelens samtaler at se at få at vide, om hans hus var det næste, som skulle angribes. Hele natten sad han i en lænestol i det samme værelse, hvor han i ny og næ fik

sig en lille lur, og modtog fra tid til anden meldinger fra John Grueby og et par andre pålidelige personer i hans tjeneste, der var ude på gaden som spejdere, og for hvis skyld der på et bord i et værelse ved siden af var anrettet en mængde gode ting, som den gamle vinhandler, trods sin uro, selv undertiden tog for sig af.

Disse meldinger var lige fra første færd tilstrækkeligt foruroligende; men alt som natten gik, blev de endnu værre og fortalte om en så frygtelig masse optøjer og udskejelser, at alle de tidligere uroligheder var for intet at regne i sammenligning med disse ny tidender.

Det første budskab, som indløb, var det om Newgates indtagelse og løsladelsen af alle fangerne, hvis spor, idet de flygtede op ad Holborn og de tilstødende gader, kunne følges af de i deres huse indelukkede borgere efter deres raslende lænker, der opførte en ynkelig koncert og hørtes på alle kanter, som om en hel mængde smedjer havde været i arbejde. Samtidig lyste flammerne så klart gennem vinhandlerens tagvinduer, at der næsten var lige så lyst i værelserne og på trappegangene som midt om dagen, mens folkemængdens fjerne råb syntes at få væggene og lofterne til at ryste.

Omsider hørte de dem nærme sig huset, og nu påfulgte en pinlig spænding, der varede nogle minutter. De kom ganske nær og blev stående udenfor; men efter at have udstødt tre lydelige hyl gik de videre. Og skønt de den nat vendte flere gange tilbage og hver gang vakte ny uro, foretog de sig dog ikke noget der, da de havde nok at gøre på andre steder. Kort efter at de første gang var gået bort, kom en af spejderne løbende ind

med den efterretning, at de havde gjort holdt uden for overdommeren lord Mansfields hus i Bloomsbury Square.

Lidt efter indfandt der sig en anden og så en tredje, og derpå kom den første atter tilbage, og således fik de efterhånden følgende meddelelse om begivenhedernes gang. Efter at oprørerne havde forsamlet sig uden for lord Mansfields hus, havde de opfordret beboerne til at lukke op, men da de intet svar havde fået – lord og lady Mansfield havde netop i samme øjeblik været i færd med at flygte ud ad en bagdør – havde de skaffet sig adgang på deres sædvanlige måde. Med største raseri havde de derpå begyndt at ødelægge huset, og ved at stikke det i brand på flere steder havde de ødelagt det kostbare bohave, sølvtøjet og juvelerne, et herligt billedgalleri, en samling af de sjældneste håndskrifter, som en privat mand nogen sinde havde ejet, og, hvad der var det værste af det hele, fordi dette tab ikke kunne opvejes, den store samling af juridiske bøger, hvor næsten hvert eneste blad var forsynet med dommerens egenhændige anmærkninger, der var af en uvurderlig værdi, idet de var udbyttet af hele hans livs forskning og erfaring. Mens de hylede og hoverede omkring branden, var en afdeling soldater sammen med en øvrighedsperson kommet til, men for sent – for ulykken var da allerede sket – og havde begyndt at splitte folkemængden. Da oprørsakten var blevet oplæst, og oprørerne dog ikke ville falde til føje, havde soldaterne fået befaling til at give ild og havde med den første salve dræbt seks mandfolk og et fruentimmer og såret mange; derpå havde de straks ladet igen og skudt endnu en gang, men sandsynligvis over hovedet på folket, da man ikke havde set nogen falde. Derpå var oprørerne,

forfærdede over skrigene og larmen, begyndt at skilles ad, og soldaterne var marcheret bort, idet de lod de dræbte og sårede blive liggende, hvor de lå. Men ikke så snart var de borte, førend oprørerne var vendt tilbage og havde taget de døde og de sårede og dannet en slags procession med ligene i spidsen. I denne orden var de draget bort under en oprørende lystighed, idet de fastgjorde våben i de døde mænds hænder, for at det skulle se ud, som om de var levende, og en karl var gået foran og havde af alle kræfter ringet med lord Mansfields middagsklokke.

Spejderne meldte endvidere, at da denne flok havde mødt en anden, der havde været beskæftiget på lignende måde andetsteds, havde den forenet sig med denne, hvorpå de alle, efter at have afsendt nogle få mand med de faldne og sårede, var draget til lord Mansfields landsted i Caen Wood i den hensigt ligeledes at ødelægge dette hus og tænde en stor ild der, som fra denne højde kunne ses over hele London. Men dette var blevet forpurret, for da en afdeling rytteri havde indfundet sig der før dem, havde de trukket sig hastigere tilbage, end de var kommet, og var gået lige til byen igen.

Da der nu var en mængde mindre flokke i gaderne, fulgte hver enkelt af dem sin egen lyst, og en halv snes huse stod snart i lys lue, deriblandt sir John Fieldings og to andre dommeres og fire i Holborn, der alle brændte på en og samme tid og blev ved at brænde, indtil de slukkedes af sig selv, for pøbelen sønderskar sprøjteslangerne og ville ikke tillade brandfolkene at dæmpe ilden. I et hus i nærheden af Moorfields havde de i et af værelserne fundet nogle bure med kanariefugle, som de havde kastet levende i flammerne. De stakkels små skabninger havde, sagde man, skreget som børn, idet de blev omspændt af ilden,

og en mand var blevet så rørt, at han forgæves havde forsøgt at frelse dem, men havde kun vakt pøbelens forbitrelse, så at det nær havde kostet ham hans liv.

I det samme hus havde en af de karle, der gennemstøvede værelserne for at slå bohavet itu og hjælpe til med at ødelægge bygningen, fundet en dukke, som han fra vinduet viste skaren som et billede af en eller anden vanhellig helgen, som de forrige beboere havde tilbedt. Mens han gjorde dette, havde en anden mand med en lige så øm samvittighed sat sig uden på taget og for folkeskaren oplæst et af foreningen udgivet flyveskrift om kristendommens sande grundsætninger. Lordmayoren havde imidlertid stået med hænderne i lommen og set til, ligesom en ørkesløs tilskuer kunne se på enhver anden forestilling, og havde syntes at være særdeles glad ved at have fået en god plads.

Disse var de tidender, der bragtes den gamle vinhandler af hans tjenestefolk, mens han sad ved Haredales seng, uden at have kunnet så meget som lukke et øje, efter at den første del af natten var gået, da han blev forstyrret alt for meget af sin egen frygt, pøbelens skrig og skinnet af ildebrandene og soldaternes skyden. Disse sammen med fangernes befrielse af det ny fængsel i Clerkenwell og så mange røverier i gaderne, som pøblen kunne få tid til at øve mod fodgængerne, var de optrin, Haredale var lykkeligt uvidende om, og som alle tildrog sig før midnat.

67

Da mørket veg, og dagen begyndte at gry, frembød staden et højst sælsomt skue.

På søvn var der hele natten næppe blevet tænkt. Den almindelige forskrækkelse afmalede sig så tydeligt på indbyggernes ansigter, og dens udtryk forstærkedes i en så høj grad af savnet af hvile – kun få, der havde noget at miste, havde siden om mandagen vovet at gå i seng – at en fremmed, der var kommet ind i gaderne, måtte have troet, at der rasede en eller anden dræbende pest eller smitsot. I stedet for morgenens sædvanlige liv og røre var alt dødt og tyst. Butikkerne blev ikke åbnet; kontorer og pakhuse var lukket; holdepladserne for kareter og portechaiser var tomme; ingen fragt- eller arbejdsvogne rumlede gennem de langsomt vågnende gader; intet af de sædvanlige morgenråb hørtes, der herskede en almindelig forstemthed. En stor mængde mennesker var ude allerede ved daggry; men de ilede hid og did, som om de gøs tilbage for lyden af deres egne fodtrin. Hovedgaderne blev snarere skyet end søgt, og omkring de rygende ruiner stod mennesker langt fra hinanden uden at sige et ord, da ingen vovede, ikke engang hviskende, at tale ilde om oprørerne eller at udsætte sig for mistanke om at have gjort det.

Uden for statsrådspræsidentens hus i Piccadilly, uden for lordkanslerens hus i Great Ormond Street, på børsen, ved banken, Guildhall, de juridiske kollegier, domhusene og alle retslokalerne, der vendte ud til gaden i nærheden af

Westminster Hall og parlamentshusene, blev der før daggry opstillet soldater. En afdeling af hestgarden paraderede i Palace Yard; en lejr var opslået i Hyde Park, hvor femten hundrede mand og fem militsbataljoner stod under våben; Tower blev befæstet, vindebroerne blev trukket op, kanonerne ladt og rettet ind, og to regimenter artilleri havde travlt med at sætte fæstningen i forsvarsstand. En stærk vagt posteredes for at værne New River vandværket, som pøbelen havde truet med at angribe, og hvor den, efter hvad man sagde, havde i sinde at overskære hovedledningerne, for at der ikke skulle være vand til at slukke ilden med. I Poultry, på Cornhill og på forskellige andre vigtige punkter blev der trukket jernkæder tværs over gaderne; flere afdelinger soldater fordeltes, mens det endnu var mørkt, i nogle af de gamle kirker og i adskillige private huse, der barrikaderedes således, at de kunne udholde en belejring, og armeredes med kanoner med mundingerne ud ad vinduerne. Da solen stod op, skinnede den ind i smukke værelser, der var fulde af bevæbnede, og hvor bohavet i en fart var blevet stablet op i krogene, uden at man i øjeblikkets rædsel tænkte synderlig på, hvad medfart det fik – på våben, der glimtede i handelskontorer mellem pulte og stole og støvede bøger – ind på små, tilrøgede kirkegårde i afsides gader og stræder, hvor soldaterne lå imellem gravene eller stod i skyggen af et enkelt gammelt træ, mens deres geværpyramider blinkede i lyset – på ensomme skildvagter, der skred frem og tilbage på gårdspladser, der nu var tavse, men som den foregående dag havde genlydt af forretningslivets larm og travlhed – overalt på vagthuse, soldater og truende forberedelser.

Alt som dagen gik, foregik endnu sælsommere ting i gaderne. Da portene til Kings Bench og Fleet-fængslet på sædvanlig tid blev lukket op, så man, at der var opslået plakater på dem, hvor det forkyndtes, at oprørerne ville indfinde sig om aftenen og brænde dem af. Inspektørerne, der kun alt for vel vidste, hvor sandsynligt det var, at dette løfte ville blive holdt, satte hellere end gerne gældsfangerne i frihed og gav dem lov til at flytte deres sager, hvorfor de af dem, der ejede bohave, hele dagen var optaget af at bringe det bort, og ikke så få til marskandiseren, hvor de skilte sig ved det for den usle pris, disse hædersmænd behagede at give for det. Blandt gældsfangerne var der nogle nedbrudte stakler, der havde opholdt sig så længe i fængslet og var så elendige og venneløse, så døde for verden og glemte og uænsede, at de bønfaldt deres fangefogeder om ikke at sætte dem i frihed, men, hvis det var nødvendigt, sende dem hen til et andet fængsel. Men for ikke at pådrage sig pøbelens forbitrelse afslog de deres bøn og kastede dem ud på gaden, hvor de vandrede frem og tilbage, da de næppe kunne kende de veje, som deres fødder så længe ikke havde betrådt, og græd – så ynkelige var de blevet i disse rådne fængsler – mens de luskede af i deres pjalter og slæbte deres nedtrådte sko efter sig på stenbroen.

Selv blandt de tre hundrede fanger, der var undveget fra Newgate, var der nogle – ganske vist kun få, men dog nogle – som opsøgte deres fangefogeder og overgav sig til dem, idet de foretrak indespærring og straf for rædslerne ved en nat til som den foregående. Mange af forbryderne, der blev draget tilbage til deres gamle fangebure af en underlig tiltrækningskraft eller af lyst til at hovere over det i dets fald og mætte deres

hævngerrighed ved at se det ligge i aske, vendte faktisk tilbage til det ved højlys dag og drev omkring ved cellerne. Et halvt hundrede blev den dag på ny grebet inden for fængselsmurene; men deres skæbne skræmte ikke de andre, for til trods herfor gik de derhen, og der blev de pågrebet i små klynger flere gange om dagen hele ugen igennem. Af de nysnævnte halvhundrede havde nogle været i færd med at få ilden til at blusse op på ny, men i almindelighed syntes de kun at have til hensigt at slentre omkring og få ende på tiden på det gamle sted, idet de ofte fandtes der, mens de lå og sov eller sad og snakkede med hinanden, ja vel endog spiste og drak, som om det havde været i en hyggelig afkrog.

Foruden plakaterne på portene til Fleet og Kings Bench afleveredes, førend klokken var blevet et om middagen, mange lignende kundgørelser i private huse, og desuden forkyndte pøbelen, at det var dens agt at bemægtige sig banken, mønten, de kongelige slotte og tøjhuset i Woolwich. Plakaterne afleveredes sjældent af mere end én mand, som, hvis det var i en butik, gik ind og, måske med en blodig trussel, lagde den på disken eller, hvis det var i et privat hus, bankede på døren og stak tjeneren den i hånden. Selv om der fandtes militær i næsten alle kvarterer af byen og trods den store troppestyrke i parken, udrettede disse sendebud hele dagen ustraffet deres ærinder. Således gik to drenge, væbnede med jernstænger fra gitteret uden for lord Mansfields hus, alene ned ad Holborn og indkrævede penge til oprørerne. Således var det også tilfældet med en høj mand til hest, der i samme øjemed foretog en indsamling i Fleet Street og ikke ville modtage andet end guld.

Samtidig var der også kommet et rygte i omløb, som udbredte en endnu større skræk i hele London end selve oprørernes offentligt udtalte planer, skønt enhver vidste, at hvis disse lykkedes, ville en statsbankerot og almindelig ødelæggelse blive følgen. Det hed sig, at de ville åbne Bedlams porte og slippe alle de gale løs. Dette fremmanede så skrækkelige billeder for folks indbildningskraft og var unægtelig også en handling, der indesluttede så mange rædselsfulde muligheder, at de overvældedes langt mere af dette end af noget tab eller nogen grusomhed, hvis værste følger lod sig udregne, og mange fornuftige mennesker var nær ved selv at blive gale ved tanken om det.

Således gik dagen; gældsfangerne flyttede deres sager; folk løb hid og did i gaderne og bortførte deres ejendele; klynger stod tavse omkring ruinerne; alle forretninger var standset, og soldaterne, hvis stemning allerede er blevet omtalt, var aldeles uvirksomme. Således gik dagen, og atter nærmede sig den frygtede nat.

Om aftenen klokken syv udstedte gehejmerådet endelig en højtidelig kundgørelse om, at det nu var nødvendigt at bruge den væbnede magt, og at officererne havde fået de eftertrykkeligste befalinger til ved en øjeblikkelig og kraftig indskriden at undertrykke urolighederne, samt opfordrede alle gode borgere til at holde sig selv, deres tjenestefolk og læredrenge hjemme den nat. Derpå uddeltes seks og tredive skarpe patroner til hver tjenstgørende soldat; trommerne hvirvlede, og ved solens nedgang stod hele styrken under våben.

Tilskyndet af disse kraftige foranstaltninger holdt kommunalbestyrelsen et plenarmøde; besluttede at sende de militære myndigheder tak for den hjælp, de havde tilbudt at yde de borgerlige autoriteter; modtog den og stillede dem under anførsel af to sheriffer. I dronningens palads blev dobbelte vagter, de tjenstgørende drabanter, portnerne og hele det øvrige tjenerskab klokken syv opstillet på gangene og trapperne med den strengeste befaling til at være årvågne på deres poster hele natten igennem, og derpå blev alle døre lukket i lås. Studenterne i Temple og de øvrige retskollegier trak på vagt inden for deres egne porte og spærrede dem med store sten, som de brød op af stenbroen. I Lincolns Inn blev den store hal overladt til militsen fra Northumberland, der anførtes af lord Algernon Percy. I enkelte af stadens kvarterer rykkede borgerne ud og så ganske mandhaftige ud, selv om de ikke gjorde noget synderlig drabeligt indtryk. Nogle hundrede gamle tyksakker kastede sig, væbnet til tænderne, ind i de forskellige lavs forsamlingshuse, låste og stængede alle portene og udfordrede – imellem sig selv – oprørerne til at komme, hvis de turde. Da alle disse forberedelser blev truffet omtrent samtidig, var alt i orden, da det begyndte at mørknes, og da var gaderne forholdsvis ryddelige og bevogtedes af tropperne på alle de vigtigste hjørner, mens nogle af officererne red frem og tilbage i alle retninger, idet de befalede de enkelte efternølere at gå hjem og opfordrede beboerne til at holde sig i deres huse og, hvis der blev skudt, ikke at nærme sig vinduerne. Flere kæder blev trukket tværs over de hovedgader, der var brede nok til en stor skares fremrykning, og på hvert af disse punkter posteredes en del mandskab. Efter at alle disse forsigtighedsregler var

iagttaget, og det nu var blevet helt mørkt, afventede de kommanderende udfaldet med spænding og ikke uden håb om, at så omfattende anstalter i og for sig ville være tilstrækkelige til at indgyde pøbelen respekt og forebygge yderligere udskejelser.

Men her blev de slemt skuffede, for knap en halv time derefter brød oprørerne, som om nattens komme havde været deres aftalte signal, efter at de i mindre flokke havde forebygget gadelygternes tænding, frem som et stort hav og det på så mange steder og med et så ubeskriveligt raseri, at de, som havde befalingen over tropperne, i begyndelsen ikke vidste, hvor de skulle vende sig hen, eller hvad de skulle tage sig for. I alle byens kvarterer opstod den ene ildebrand efter den anden, som om det var oprørernes hensigt at omgive staden med en kreds af flammer, der, idet de lidt efter lidt trak sig sammen, skulle forvandle det hele til aske. Folkeskaren støjede og brølede i alle gader, og da oprørerne og soldaterne var de eneste, der færdedes uden for husene, forekom det de sidstnævnte, som om hele London havde rejst sig imod dem, og at de stod alene imod byen.

Inden to timer rasede seks og tredive ildebrande. Næsten i hver gade kom det til kamp, og i alle stadens kvarterer hørtes troppernes geværskud over pøbelens råben og støjen. Skydningen begyndte i Poultry, hvor kæden var trukket tværs over gaden, og der faldt hen ved en snes mennesker for den første salve. Efter i en hast at have båret ligene ind i St. Mildreds Church skød soldaterne atter, trængte rask ind på oprørerne, der begyndte at vige ved synet af nederlaget, og opstillede sig tværs over Cheapside, hvor de angreb med bajonetten.

Gaderne frembød nu et gruopvækkende skue, mens pøbelens råb, kvindernes skrig, de såredes klager og den uophørlige skyden dannede et øredøvende og rædsomt akkompagnement til det syn, der viste sig på alle gadehjørner. Hvor gaderne var spærret af kæder, var kampen heftigst og tabet af menneskeliv størst, men i næsten hver eneste af hovedgaderne forekom der strid og blodsudgydelser, og overalt fandt de samme forfærdelige optrin sted.

Ved Holborn Bridge og på Holborn Hill var forvirringen større end på noget andet sted, for den skare, der strømmede ud af City i to store afdelinger, den ene ad Ludgate Hill og den anden ad Newgate Street, forenede sig der og dannede en så tæt masse, at folket ved hver salve syntes at falde i flokkevis. Her havde man posteret en stærk afdeling soldater, som skød snart op ad Fleet Square, snart op ad Holborn, så at de uafladeligt bestrøg gaderne i enhver af disse retninger. Og her rasede desuden flere store ildebrande, så at alle denne frygtelige nats rædsler syntes at være sammentrængt på dette ene sted.

Over tyve gange forsøgte oprørerne, anført af en mand, der med sin højre hånd svang en økse og red på en stor, stærk bryggerhest, der var udstafferet med lænker fra Newgate, som raslede og klingrede ved ethvert af dens skridt, at bryde igennem her og stikke ild på vinhandlerens hus. Over tyve gange blev de slået tilbage med tab af menneskeliv, men stadig kom de igen, og skønt de alle udpegede og sigtede på den karl, der anførte dem, og som den eneste af oprørerne, der var ridende, dannede et iøjnefaldende mål, kunne dog ingen træffe ham. Hver gang røgen havde fortrukket sig, var han der igen,

råbende med hæs stemme til sine staldbrødre, svingende sin økse over sit hoved og farende frem, som om han var usårlig, og krudt og kugler ikke kunne bide på ham.

Denne mand var Hugh, og man så ham overalt, hvor der gik noget for sig. Han havde ledet to angreb på banken, hjulpet til med at opbryde bomhusene på Blackfriars Bridge og kastet pengene ud på gaden og med egen hånd stukket to fængsler i brand. Han var her og der og alle vegne – stadig forrest – stadig i virksomhed – huggede ind på soldaterne, opmuntrede skaren, mens hans hests jernmusik hørtes gennem hylene og bulderet, men han blev hverken såret eller standset. Nødtes han til at vende om på det ene sted, kæmpede han på en frisk på det andet. Blev han tvunget til at trække sig tilbage på det ene punkt, rykkede han straks frem på det andet. For tyvende gang fordrevet fra Holborn, red han i spidsen for en stor mængde lige løs på St. Paul's Cathedral, angreb en deling soldater, der inden for jerngitteret vogtede en flok fanger, tvang dem til at vige, befriede dem, de havde haft under deres varetægt, og vendte med denne tilvækst til sin flok tilbage igen, vanvittig af brændevin og ophidselse, idet han ved sine vilde, dæmoniske hyl hidsede sine folk til at gå på.

Selv for den forsigtigste rytter ville det ikke have været nogen let opgave at holde sig på hesten i en sådan trængsel og tummel, men skønt denne afsindige vuggedes på hesteryggen – sadel havde han ikke – som en båd på bølgerne, tabte han dog intet øjeblik ligevægten, men styrede stadig dyret, hvorhen han ville. Gennem den tætteste vrimmel, hen over lig og gloende brande, snart inde på fortovet, snart ude på kørebanen, snart red han op ad en trappe for bedre at kunne ses af sine

kammerater og snart banede han sig vej gennem en masse menneskelige væsener, der var så tæt sammenkilede, at det så ud, som om næppe en gang æggen af en kniv havde kunnet skille dem ad – afsted fo'r han, som om han ved sin vilje alene kunne overvinde enhver hindring. Og at han ikke blev skudt, hidrørte måske til dels netop fra denne omstændighed, for hans grænseløse forvovenhed og overbevisningen om, at han måtte være en af de i den kongelige kundgørelse navngivne personer, indgav soldaterne det ønske at fange ham levende og afværgede mangt et skud, som ellers måske ville være kommet målet nærmere.

Ude af stand til at sidde stille og høre på den frygtelige larm uden at se, hvad der foregik, var Haredale og vinhandleren steget op på husets tag, og mens de nu, skjult bag nogle skorstenspiber, kiggede forsigtigt ned på gaden og næsten håbede, at oprørerne efter så mange nederlag ville give tabt, forkyndte et højt råb, at en flok nærmede sig fra den anden side, og i det næste øjeblik advarede den ildevarslende raslen af de omtalte afskyelige lænker dem om, at denne flok ligeledes anførtes af Hugh. Soldaterne var draget ind på Fleet Square, hvor de splittede pøbelen, hvorfor denne afdeling næsten ikke var stødt på nogen hindring og snart stod uden for huset.

"Nu er alt forbi," sagde vinhandleren. "Om et minut vil halvtreds tusinde pund være spredt som avner for vinden. Vi må søge at frelse os. Mere kan vi ikke gøre og må endda være taknemmelige, hvis det lykkes os."

Deres første tanke var at krybe hen ad tagene og ved at banke på et eller andet kvistvindue for at slippe ind derigennem, og på den måde komme ned på gaden og undvige. Men et nyt vildt

råb nedefra og mængdens opadvendte ansigter viste dem, at de var opdaget, og at Haredale endog var genkendt, for Hugh, der tydeligt så ham ved flammernes klare skær, som på dette sted gjorde det så lyst som om dagen, råbte til ham ved navn og svor på, at han ville slå ham ihjel.

"Forlad mig," sagde Haredale, "og frels Dem i Himlens navn selv, min gode ven! – Kom an!" mumlede han, idet han vendte sig om mod Hugh uden længere at søge at skjule sig. "Dette tag er højt, og vil du brydes med mig, skal vi dø med hinanden!"

"Galskab," sagde den brave vinhandler og trak ham tilbage, "ligefrem galskab. Tag mod fornuft, kære mand. Jeg ville ikke blive hørt, om jeg også nu bankede på et vindue, og selv om jeg blev det, ville dog ingen have mod til at hjælpe mig til at flygte. Fra kælderen går der en slags gang, som vi bruger til at rulle tønder ind og ud ad, ud til baggaden. Vi har tid nok til at komme derned, førend de kan trænge ind. Tøv intet øjeblik, men følg med – for vor fælles skyld – for min skyld – kære ven!"

Mens han talte og trak Haredale med sig, så de begge endnu kun et glimt, men det viste dem, hvorledes flokken samlede sig omkring huset, idet nogle af de bevæbnede mænd trængte sig frem for at sprænge dørene og vinduerne, nogle kom med brænde fra den nærmeste ild, og nogle med opadvendte ansigter fulgte dem på deres gang på taget og udpegede dem for deres staldbrødre, der alle brølede og rasede lige som de flammer, de havde tændt. De så nogle mænd hyle og tørste efter de skatte af stærke drikke, som de vidste var indenfor; de så andre, der var blevet såret, synke om ved gadedørene lige over for og dø, ensomme og forladte, midt i denne uhyre forsamling. Hist søgte et forskrækket fruentimmer, her et forvildet barn at

flygte, og der rasede og kæmpede en drukken skurk til det sidste uden at tænke på det dødelige sår, han havde fået i hovedet. Alt dette og endog så ubetydelige omstændigheder, som at en mand havde mistet sin hat eller bukkede sig eller rakte en anden hånden, lagde de tydeligt mærke til, men med et så flygtigt blik, at de, idet de trådte tilbage, tabte det hele af syne og kun så hinandens blege ansigter og den røde himmel oven over dem.

Haredale gav efter for sin ledsagers bønner, mere fordi han var fast besluttet på at forsvare ham til det yderste, end fordi han tænkte på sit eget liv eller brød sig om sin egen frelse, og efter hurtigt at være kommet ind i huset igen gik de ned ad trappen. Lydelige slag drønede allerede på skodderne, brækjern blev allerede stukket ind under dørene, ruderne faldt ud af vinduesrammerne, et skarpt lys skinnede gennem hver sprække, og de hørte de forrestes stemmer blandt flokken så tæt ved alle revner og nøglehuller, at de syntes hæst at hviske dem deres trusler lige i øret. Næppe var de kommet neden for kældertrappen og havde lukket døren efter sig, førend pøbelen brød ind.

Der var bælgmørkt i kælderen, og da de hverken havde lys eller fakler – de havde ingen turdet tage med for ikke derved at røbe deres smuthul – nødtes de til at famle sig frem med hænderne. Men de var ikke længe uden lys, for de var ikke kommet langt, førend de hørte skaren sprænge døren, og da de vendte sig om, kunne de på afstand se oprørerne ile hid og did med blussende fakler, stikke fustagerne an, slå de store fade i stykker, bøje af til højre og venstre i de forskellige kælderrum og

lægge sig ned for at drikke af de strømme af brændevin, som allerede flød rask hen ad gulvet.

Dette bragte dem ikke til at skynde sig mindre, og de havde allerede nået den sidste hvælving, der lå imellem dem og udgangen, da pludselig et stærkt lys fra den retning, de gik i, skinnede dem i ansigtet, og førend de kunne smutte til side, vende om eller skjule sig, kom to mænd, hvoraf den ene bar en fakkel, hen imod dem og udbrød med en forbavset hvisken: "Der er de!"

I dette øjeblik blottede de deres hoveder, og Haredale så Edward Chester stå foran sig og opdagede derpå, idet vinhandleren fremgispede hans navn, Joe Willet.

Ja, den samme Joe, skønt med en arm mindre, der havde plejet at gøre den kvartårlige rejse på den grå hoppe for at betale vinhandleren med det purpurrøde ansigt hans regning, og den selv samme vinhandler med det purpurrøde ansigt, som tidligere havde boet i Thames Street, stirrede ham nu i ansigtet og tiltalte ham ved navn.

"Giv mig Deres hånd," sagde Joe sagte og tog den, enten den forbavsede vinhandler så ville eller ikke. "De skal ikke være bange for at trykke den, mand, det er en ærlig og venskabelig hånd, om den end ingen mage har. Hvor De ser frisk og stærk ud! Og De – Gud velsigne Dem, sir. Fat mod. Vi skal nok finde dem. Vær kun ikke bange; vi har ikke været ledige."

Der lå noget så ærligt og frimodigt i Joes ord, at Haredale uvilkårligt lagde sin hånd i hans, skønt deres møde var mistænkeligt nok. Men hans blik på Edward Chester, og at denne holdt sig tilbage, undgik ikke Joe, som i en ligefrem tone sagde, idet han så på Edward, mens han talte:

"Tiderne har forandret sig, mr. Haredale, og de tider er kommet, da man bør skelne venner fra fjender og ikke forveksle navne. Jeg må sige Dem, at havde han her ikke været, havde De i dette øjeblik rimeligvis været død eller i bedste tilfælde hårdt såret."

"Hvad er det, De siger?" spurgte Haredale.

"Jeg siger," svarede Joe, "for det første, at det allerede var dristigt nok at vove sig ind imellem oprørerne, forklædt som en af dem. Skønt det vil jeg ikke tale videre om, da det samme har været tilfældet med mig. For det andet, at det var en modig og stolt gerning – således kalder jeg det – at hugge den karl ned fra hans hest lige for deres øjne!"

"Hvilken karl og hvilke øjne?"

"Hvilken karl!" udbrød Joe, "en karl, som ikke er Dem god, og som har lige så megen forvovenhed og djævelskab i livet på sig som tyve andre. Jeg kender ham fra gamle dage. Var han først kommet her ind i huset, ville han have opdaget Dem enten her eller andetsteds. De øvrige bærer intet særligt nag til Dem, og når de ikke får øje på Dem, vil de kun tænke på at drikke sig ihjel. Men vi spilder tiden. Er De rede?"

"Ja vel," sagde Edward. "Sluk faklen, Joe, og gå foran, men gør mig den tjeneste at tie stille."

"Enten jeg tier eller ikke," mumlede Joe, idet han kastede den blussende fakkel fra sig, trådte den ud med foden og rakte Haredale hånden, "så var det en modig og stolt gerning – det kan ingen tage fra Dem."

Både Haredale og den brave vinhandler var alt for forbavsede og fortumlede til at gøre flere spørgsmål og fulgte derfor stiltiende deres førere. Af en kort hvisken, som kort efter fulgte

mellem dem og vinhandleren om, hvorledes de bedst skulle undslippe, lod det til, at de var kommet ind ad bagdøren ved hjælp af John Grueby, der havde holdt vagt udenfor med nøglen i lommen, og som de havde indviet i deres hemmelighed. Da en del af flokken havde nærmet sig ad den kant, lige som de var kommet ind, havde John igen lukket døren i lås og skyndt sig hen efter soldaterne, så at den udvej til flugt derfor var dem afskåret.

Da imidlertid døren på forsiden af huset var blevet sprængt, og denne mindre flok i sin ivrighed efter at få fat i brændevinen ikke havde haft lyst til at sprænge en dør til, men var drejet om og kommet ind i Holborn med de øvrige, var den lille baggade aldeles fri for mennesker. Efter at de derfor var krøbet gennem den af vinhandleren omtalte gang, der ikke var andet end et skråplan til at få fustager ned i kælderen ad, og det med nogen møje var lykkedes dem at åbne og løfte lemmen ved den øverste ende, slap de ud på gaden, uden at nogen opdagede dem. Mens Joe endnu holdt fast på Haredale, og Edward på samme måde tog sig af vinhandleren, ilede de med hurtige skridt gennem gaderne, idet de undertiden gik til side for at lade nogle flygtninge komme forbi eller holdt sig af vejen for de forfølgende soldater, som Joe snart stoppede munden på ved at hviske et eneste ord, når de standsede for at stille et spørgsmål.

68

Mens Newgate brændte den foregående nat, stod Barnaby og hans fader, efter at være gået fra hånd til hånd i menneskeskaren, i udkanten af vrimlen og stirrede på flammerne som mennesker, der nylig var blevet vakt op af søvne. Det varede nogle øjeblikke, førend de tydeligt kunne gøre sig rede for, hvor de var, eller hvorledes de var kommet derhen, eller tænkte på, at mens de stod som ørkesløse og ligegyldige tilskuere ved ildebranden, havde de redskaber, som hurtigt var blevet dem trykket i hånden, for at de selv kunne befri sig for deres lænker.

Havde Barnaby fulgt sin første indskydelse, eller havde han været alene, ville han, hvor tungt han end var belæsset med jern, have søgt tilbage til Hugh, der nu stod for hans omtågede forstand omstrålet af en ny glorie som hans frelser og trofaste ven. Men hans faders rædsel for at blive på gaden greb også ham, da han havde fattet hans frygt i dens hele omfang, og indgød ham den samme ivrighed efter at flygte til et sikkert sted.

I et hjørne af torvet imellem kvægfoldene lagde Barnaby sig på knæ og slog jernene af sin fader, idet han hvert øjeblik standsede for at lade sin hånd glide hen over hans ansigt eller se smilende på ham. Da han havde set ham springe op som en fri mand og givet den henrykkelse, som dette syn fremkaldte, luft, begyndte han at file på sine egne lænker, som snart faldt klirrende til jorden og frigjorde hans lemmer.

Så snart dette arbejde var gjort, listede de to flygtninge sig af sted i retning af Clerkenwell og kom på vejen forbi flere klynger af mennesker, som hver især havde flokket sig om en sammenkrøben skikkelse for at skjule den for de forbigående, men uden at kunne undertrykke den klingrende lyd af redskaber, der røbede, at også de var optaget på lignende måde. – Fra Clerkenwell tyede de til Islington som det nærmeste punkt, hvor de kunne komme ud af byen, og var snart efter ude på markerne. Efter længe at have vandret omkring fandt de på en fælled i nærheden af Finchley en ussel lerhytte, tækket med græs og kvas, som var bygget for en eller anden kvæghyrde, men nu stod forladt. Her lagde de sig til hvile for den øvrige del af natten.

Da det var blevet dag, vandrede de frem og tilbage, og en gang gik Barnaby alene hen til nogle småhuse en halv mil derfra for at købe brød og mælk. Men da de ikke fandt noget bedre skjul, vendte de tilbage til hytten og lagde sig atter ned for at afvente aftenen.

Kun Himlen kan vide, med hvilke uklare forestillinger om pligt og kærlighed; med hvilke sælsomme indre tilskyndelser, der var lige så forståelige for ham som for den lyseste ånd og den rigeste begavelse; med hvilke uklare minder om børn, han havde leget med i sin barndom, som havde snakket om deres fædre om, hvor højt de elskede dem, og hvorledes de selv blev elsket; med hvor mange halvglemte, tågede minder om sin moders sorg og tårer og enkestand han vågede over denne mand. Kun så meget er vist, at et mylder af sådanne vage og utydelige forestillinger langsomt trængte sig ind på ham; at de lærte ham at sørge, når han stirrede på hans udtærede ansigt; at

de fik hans øjne til at løbe over, når han bukkede sig for at kysse ham på kinden; at de holdt ham vågen under en tåreblandet glæde, mens han skyggede for solen for ham, viftede ham med blade, beroligede ham, når han fo'r op af sin søvn – ak, hvor urolig var ikke denne søvn – og spurgte sig selv, når dog hun ville komme og glæde sig med dem. Hele dagen sad han ved siden af ham, lyttende ved ethvert vindpust efter hendes trin, spejdende efter hendes skygge i det sagte bølgende græs, mens han flettede kranse af vilde markblomster til glæde for hende, når hun kom, og for ham, når han vågnede, og fra tid til anden bukkede sig for at lytte efter hans mumlen og undrede sig over, at han kunne være så urolig på dette fredelige sted. Solen gik ned, og aftenen kom, og han var endnu fuldkommen rolig, opfyldt af disse tanker, som om der ikke var andre mennesker i verden, som om den tunge røgsky, der i det fjerne svævede over den umådelige stad, ikke skjulte laster og forbrydelser, liv og død eller nogen årsag til uro – intet uden klar luft.

Men nu var den time kommet, da han måtte gå alene hen at opsøge den blinde mand – et hverv, der opfyldte ham med henrykkelse – og føre ham hen til dette sted, men vogte sig for at blive opdaget eller forfulgt på tilbagevejen. Han hørte nøje efter, hvilke forsigtighedsregler han måtte iagttage, gentog dem atter og atter og gik, efter et par gange at være vendt tilbage og havde overrasket sin fader med en munter latter, endelig sin vej for at udrette sit ærinde, idet han efterlod i hans varetægt Grip, som han på sine arme havde bortført fra fængslet.

Rap til bens og længselsfuld efter at vende tilbage, ilede han rask hen imod byen, men kunne ikke nå den, førend

ildebrandene begyndte at lyse i natten med deres uhyggelige skær. Da han kom ind i byen – han var måske blevet forandret ved at gå derhen uden sine forrige staldbrødre og i et fredeligt ærinde eller ved den dejlige ensomhed, han havde tilbragt dagen i, eller ved de tanker, der var opstået hos ham – nok er det, at den syntes at være befolket med en legion djævle. Denne flugt og forfølgelse, denne grusomme brænden og hærgen, disse rædsomme skrig og denne døvende larm – var dette den gode lords ædle sag?

Skønt næsten overvældet af den forvirrende tummel, fandt han dog den blindes hus, men det var tillukket og tomt. Han ventede længe, men der kom ingen. Omsider gik han bort, og da han nu vidste, at soldaterne skød, og at mange mennesker måtte være blevet dræbt, gik han ned til Holborn, hvor han havde hørt, at den store folkemængde opholdt sig, for at se, om han kunne finde Hugh og overtale ham til at undgå faren og følge tilbage med sig.

Havde han tidligere følt sig overvældet og forfærdet, forøgedes hans rædsel nu hundrede gange, da han kom ind i denne opstandens malstrøm og så det frygtelige skuespil for sine øjne uden selv at have nogen rolle i det. Men der, knejsende højt op over dem alle, lige uden for det hus, de nu var i færd med at angribe, så han Hugh til hest, råbende til de øvrige!

Halvt syg af de optrin, der på alle kanter omgav ham, af heden, brølene og larmen banede han sig vej gennem mængden, blandt hvilken mange genkendte ham og under høje råb trykkede sig tilbage for at gøre plads for ham, og nåede næsten hen til Hugh, der truede vildt ad nogen, men hvem det var, eller hvad han sagde, kunne han i den store forvirring ikke

blive klog på. I samme øjeblik banede mængden sig vej ind i huset, og Hugh – det var i denne trængsel umuligt at se, hvorledes det gik til – styrtede hovedkulds til jorden.

Da han vaklende rejste sig op igen, stod Barnaby ved siden af ham, og det var heldigt, at hans stemme blev hørt af Hugh, som ellers havde kløvet hovedet på ham med sin opløftede økse.

"Barnaby – du! Hvis hånd var det, som kastede mig til jorden?"

"Ikke min."

"Hvis? – hvis, siger jeg!" råbte han, idet han tumlede tilbage og så sig vildt om. "Hvad gør vi? Hvor er han? Vis mig ham!"

"Du er såret," sagde Barnaby – hvilket han også var, både af det slag, han havde fået, og af sin hests hove. "Følg med."

Med disse ord greb han hesten ved tøjlen, vendte den om og trak Hugh flere skridt med sig. Derved kom de ud af vrimlen, som nu strømmede fra gaden ned i vinhandlerens kælder.

"Hvor – hvor er Dennis?" sagde Hugh, idet han standsede og med sin stærke arm holdt Barnaby tilbage. "Hvor har han været hele dagen? Hvad mente han med at forlade mig i fængslet i aftes, således som han gjorde? Sig mig det, du – hører du?"

Han svingede sit farlige våben i luften og faldt ned på stenbroen som en klods. Skønt allerede vild af stærke drikke og såret i hovedet, krøb han efter en minuts forløb hen til en strøm af brændende spiritus, der flød i rendestenen og drak af det, som om det havde været klart vand.

Barnaby halede ham bort og tvang ham til at rejse sig. Skønt han hverken kunne stå eller gå, vaklede han dog uvilkårligt hen til hesten, klatrede op på ryggen af den og hængte sig fast der. Efter forgæves at have prøvet på at afføre dyret dets klingrende

stads, sprang Barnaby op bag ved ham, snappede tøjlen og drejede ind i den nærliggende Leather Lane, hvor han satte den forskrækkede hest i en tung galop.

Førend han forlod gaden, vendte han sig en gang om og så et syn, der ikke let lod sig udslette selv af hans hukommelse, så længe der var liv i ham.

Vinhandlerens hus sammen med en halv snes af de nærmeste var et stort flammende bål. Hele natten havde ingen søgt at dæmpe ilden eller standse dens udbredelse, men nu havde en afdeling soldater travlt med at nedrive et par gamle træhuse, som hvert øjeblik stod i fare for at tændes i brand, og som, hvis de fik lov til at brænde, truede med at udbrede ilden vidt og bredt. Sammenstyrtningen af ravende mure og svære bjælker, folkeskarens hujen og forbandelser, den fjerne skyden fra andre militære afdelinger, de vanvittige miner og skrig, hvormed de folk, hvis boliger svævede i fare, ilede frem og tilbage med deres ejendele; genskinnet på himlen af mørkerøde, blussende flammer, som om dommedag var kommet, og hele universet stod i brand; støvet, røgen og regnen af glødende gnister, som sved og tændte alt, hvad de stødte på; den hede, usunde damp; tilintetgørelsens vederstyggelighed, der mødte øjet på alle kanter, mens stjernerne, månen, ja selv himmelen var forsvundet – alt dette dannede et sådant billede af rædsel og ødelæggelse, at det syntes, som om himlens åsyn var udslettet, og som om natten med sin ro og stilhed og sit dæmpede lys aldrig mere kunne skue ned på jorden.

Men der var et endnu værre skue end dette – langt værre end ild og røg eller end selv pøbelens umættelige og afsindige raseri. Rendestenene og alle revner og huller i stenbroen var

fulde af brændende spiritus, som, idet den opdæmmedes af travle hænder, oversvømmede kørebanen og fortovene og dannede en stor pøl, hvor folk i snesevis styrtede døde om. I store dynger lå de rundt omkring denne frygtelige dam, mænd og hustruer, fædre og sønner, mødre og døtre, kvinder med børn på armen og pattebørn ved brystet lå og drak, indtil de døde. Mens nogle bukkede sig med læberne ned til randen og ikke mere rejste hovedet i vejret, sprang andre op fra den gruopvækkende drik og dansede halvt i vanvittig triumf og halvt i kvælningens smerter, indtil de faldt og sølede deres lig i den væske, der havde dræbt dem. Og dog var det ikke den værste eller mest gruopvækkende dødsmåde i den skæbnesvangre nat. Fra de brændende kældre, hvor der var blevet drukket af hatte, spande, kander, tønder og sko, blev nogle mennesker trukket op, levende, men indhyllede i lys lue fra øverst til nederst og i deres utålelige smerte og kvide styrtede de hen til alt, hvad der lignede vand, rullede sig sydende i denne afskyelige sø, så at den flydende ild sprøjtede til alle sider og omslyngede alt, hvad den stødte på, mens den løb hen ad jorden og hverken skånede levende eller døde. I denne den sidste nat af de store optøjer – for den sidste var det – blev de elendige ofre for et meningsløst kampråb selv til støv og aske for de flammer, de havde tændt, og lå strøet omkring i Londons offentlige gader.

Med alt, hvad han med dette sidste blik havde set, uudsletteligt indpræget i sin sjæl, ilede Barnaby bort fra den stad, der indesluttede sådanne rædsler, og idet han bøjede hovedet for at undgå det blotte syn af ildens skær på det fredelige landskab, kom han snart ud på den stille landevej.

Omtrent en halv fjerdingvej fra den hytte, hans fader lå i, gjorde han holdt, og efter med nogen møje at have fået Hugh til at forstå, at han måtte stå af, kastede han ridetøjet i en pyt stillestående vand og slap hesten løs. Da det var gjort, understøttede han, så godt han kunne, sin kammerat og førte ham langsomt videre.

69

Det var midt om natten og bælgmørkt, da Barnaby og hans snublende ledsager nærmede sig det sted, hvor han havde forladt sin fader; men han kunne dog se, hvorledes denne, bange endog for ham, sneg sig bort i mørket og hurtigt trak sig tilbage. Efter at han et par gange uden nytte havde råbt til ham, at der intet var at frygte for, lod han Hugh lægge sig på jorden og fulgte bag efter faderen for at bringe ham tilbage.

Han fortsatte at liste sig bort, indtil Barnaby var ganske tæt ved ham; da vendte han sig om og sagde i en frygtelig, men dæmpet tone:

"Lad mig gå. Rør mig ikke. Vig bort fra mig. Du har sagt hende det, og du og hun har forrådt mig."

Barnaby så på ham uden at sige noget.

"Du har set din moder!"

"Nej," udbrød Barnaby ivrigt. "Det er længe siden – længere, end jeg kan sige. Et helt år, tror jeg. Er hun her?"

Hans fader så nogle øjeblikke vist på ham og sagde derpå, idet han gik nærmere hen imod ham, – når man så hans ansigt og hørte hans ord, var det umuligt at drage hans sanddruhed i tvivl:

"Hvad er dette for en mand?"

"Hugh – kun Hugh. Du kender ham. Han vil ingen fortræd gøre dig. Er du bange for Hugh? Ha, ha, ha! Bange for den gamle, djærve bulderbasse Hugh!"

"Hvad er det for en mand, spørger jeg!" svarede han så hidsigt, at Barnaby standsede i sin latter og, idet han fo'r tilbage, stirrede på ham med et udtryk af forfærdet forbavselse.

"Hvor du er barsk! Jeg bliver helt bange for dig, selv om du er min fader – hende har jeg aldrig været bange for. Hvorfor taler du således til mig?"

"Jeg ønsker," svarede han, idet han skød den hånd bort, som hans søn med et frygtsomt ønske om at formilde ham havde lagt på hans ærme, "jeg ønsker et svar, og du spotter og spørger kun. Hvem er det, som du har taget med til dette skjulested, du stakkels tosse, og hvor er den blinde mand?"

"Det ved jeg ikke. Hans hus var tæt lukket. Jeg ventede, men der kom ingen. Det var ikke min skyld. Dette er Hugh, den kække Hugh, som brød ind i det stygge fængsel og satte os i frihed. Aha! Nu synes du om ham, ikke sandt? Nu synes du om ham!"

"Hvorfor ligger han på jorden?"

"Han har stødt sig og drukket for meget. Markerne og træerne løber rundt med ham, og jorden bevæger sig under hans fødder. Kender du ham? Husker du ham? Se!"

De var imidlertid vendt tilbage til det sted, hvor han lå, og bukkede sig nu begge ned over ham for at se ham i ansigtet.

"Jeg husker denne mand," sagde hans fader. "Hvorfor tog du ham med hertil?"

"Fordi han ville være blevet dræbt, hvis jeg havde ladet ham blive derhenne. De skød med geværer og udgød blod. Gør synet af blod dig syg, fader? Jeg kan se det på dit ansigt, at det gør. Det er ligesom med mig – hvad ser du efter?"

"Ikke efter noget!" sagde morderen sagte, idet han fo'r et par skridt tilbage og med åben mund og stirrende øjne så op over hovedet på sin søn. "Ikke efter noget!"

En minut eller længere blev han stående i den samme stilling og med det samme udtryk i sit ansigt, så sig derpå langsomt om, som om han havde tabt noget, og gik gysende tilbage til hytten.

"Skal jeg bringe ham derind, fader?" spurgte Barnaby, der, fuld af forundring, havde stået og set til.

Han svarede kun med en undertrykt stønnen, og idet han lagde sig ned, svøbte han sin kappe om sit hoved og krøb sammen i den fjerneste krog.

Barnaby, som mærkede, at intet nu kunne vække Hugh eller bringe ham til sans og samling et øjeblik, slæbte ham hen ad græsset og lagde ham på en lille bunke gammelt hø og halm, der havde tjent ham selv til leje, men hentede dog først noget vand fra en bæk tæt ved og badede hans sår og vaskede hans hænder og ansigt. Derpå lagde han sig imellem de to andre for således at tilbringe natten, og mens han lå og så på stjernerne, faldt han i en tryg søvn.

Vækket tidligt om morgenen af solskinnet og fuglenes sang og insekternes summen, forlod han dem sovende i hytten og gik ud i den kølige, friske luft. Men han følte, at hans overanstrengte sanser, der tyngedes og trykkedes af den sidste nats og mange foregående nætters rædselsfulde optrin, ikke var modtagelige for alle den tidlige morgens skønheder, som han så ofte havde nydt, og som han fandt en så inderlig glæde ved. Han tænkte på de lystige morgener, da han og hundene havde strejfet omkring i skove og marker, og mindet om det fyldte

hans øjne med tårer. Han vidste ikke selv, den sølle stakkel, at han havde gjort noget ondt, og heller ikke så han den sag, han havde deltaget i, eller de mænd, som forsvarede den, i noget nyt lys, men han var nu opfyldt af sorg og ængstelse, uhyggelige minder og ønsker, som han aldrig før havde kendt, om, at denne eller hin tildragelse ikke havde fundet sted, og at så mange mennesker måtte være blevet forskånet for sorg og lidelser. Og nu begyndte han at tænke på, hvor lykkelige de – hans fader, moder, han og Hugh – ville være, hvis de drog bort og bosatte sig på et ensomt sted, hvor de var fri for sådanne sorger, og at den blinde mand, der havde talt så klogt om guld og fortalt ham om de store hemmeligheder, han kendte, måske kunne lære dem, hvorledes de kunne leve uden at trykkes af mangel. Da dette faldt ham ind, blev han endnu mere nedtrykt over, at han ikke havde truffet ham den foregående aften, og mens han endnu grublede over dette, kom hans fader hen til ham og slog ham på skulderen.

"Åh!" sagde Barnaby og fo'r op af sine dybe tanker. "Er det kun dig?"

"Hvem skulle det vel ellers være?"

"Jeg troede næsten," svarede han, "at det havde været den blinde mand. Jeg må tale med ham, fader."

"Det må jeg med, for uden at jeg får fat i ham, ved jeg ikke, hvor jeg skal flygte hen, eller hvad jeg skal gøre, og at blive her er den visse død. Du må igen gå hen til ham og bringe ham herhen."

"Må jeg?" udbrød Barnaby henrykt. "Det er herligt, fader. Det var netop det, jeg ønskede."

"Men du må kun tage ham med, ingen andre. Og om du også skulle vente et helt døgn uden for hans dør, må du dog vente og ikke komme tilbage uden ham."

"Vær kun ikke bange for det," råbte han lystigt. "Han skal komme, han skal komme!"

"Tag det narrestads af," sagde hans fader, idet han pillede resterne af sløjfen og fjerene af hans hat, "og kast min kappe over dig. Hvis du er forsigtig, mens du går derhen, vil de have alt for travlt i gaderne til at lægge mærke til dig. Hvorledes du skal komme tilbage, skal du ikke bryde dig om. Det vil han nok sørge for."

"Det vil han," sagde Barnaby, "det vil han ganske sikkert! En klog mand, fader, og en mand, der kan lære os at blive rige! Åh, jeg kender ham."

Han var snart klædt på, og så godt forklædt, som han kunne blive det, gik han med lettere hjerte atter på vandring, idet han efterlod Hugh, der endnu lå i en drukken døs udstrakt på gulvet inde i hytten, mens hans fader vandrede frem og tilbage udenfor.

Opfyldt af ængstelige tanker så morderen efter ham og vandrede frem og tilbage, opskræmt af enhver luftning, som susede mellem grenene, og af enhver flygtig skygge, som de forbifarende skyer kastede på den med tusindfryd bevoksede jord. Han ventede urolig på, at Barnaby skulle komme lykkelig og vel tilbage, men skønt hans liv og sikkerhed afhang af det, følte han sig dog lige som lettet ved, at han var borte. Den udprægede egenkærlighed, som den stadige tanke om hans store forbrydelser og deres følger her og hisset avlede, opslugte og dræbte enhver faderlig følelse over for Barnaby. Ikke des

mindre var hans nærværelse en kval og en bebrejdelse; hans vilde øjne fremmanede frygtelige billeder af hin brødefulde nat. Med sit uhyggelige udvortes og sin kun halvt udviklede ånd forekom han morderen at være et væsen, der var udsprunget af hans offers blod. Han kunne ikke udholde hans blik, hans stemme, hans berøring og nødsagedes dog af sin egen fortvivlede stilling og sit eneste håb om at narre galgen til at tåle ham ved sin side og erkende, at hans eneste udvej til frelse var uadskillelig knyttet til ham.

Med få afbrydelser gik han hele dagen frem og tilbage og grublede over alt dette, og endnu stadig lå Hugh sanseløs inde i hytten. Omsider, da solen var ved at gå ned, så han Barnaby komme i en ivrig samtale med den blinde mand, som han ledte frem ved hånden.

Morderen gik dem i møde, og efter at have befalet sin søn at gå hen og tale med Hugh, der nylig var kommet på benene, stillede han sig ved siden af den blinde mand og fulgte langsomt bagefter med ham hen til hytten.

"Hvorfor sendte De *ham*?" sagde Stagg. "Ved De ikke, at det var den rette måde at miste ham på, lige så snart som han var blevet fundet?"

"Ville De, at jeg skulle være kommet selv?" spurgte den anden.

"Hm, måske ikke. Jeg var uden for fængslet i tirsdags nat, men gik fejl af Dem i trængslen. Også i nat var jeg ude. Det var et godt stykke arbejde, der blev gjort – et muntert stykke arbejde – et indbringende stykke arbejde," tilføjede han og klingrede med penge i sine lommer.

"Har De –"

"- talt med Deres kone? Ja."

"Vil De sige mig mere eller ikke?"

"Jeg vil sige Dem alt," svarede den blinde og lo. "Undskyld – men jeg kan godt lide at se Dem så utålmodig. Det vidner om kraft."

"Samtykker hun i at sige det ord, der kan frelse mig?"

"Nej," svarede den blinde med eftertryk, idet han vendte sit ansigt om imod ham. "Nej, men nu skal De høre. Siden hun mistede sin kæledægge, har hun ligget for døden, været fra forstanden, og jeg ved ikke hvad. Jeg fik hende opsnuset i et hospital og fremstillede mig – med Deres tilladelse – ved hendes seng. Vor samtale var ikke lang, da hun var mat, og da der var folk i nærheden, var jeg ikke rigtig rolig. Men jeg sagde hende alt, hvad De og jeg var blevet enige om, og fremhævede i stærke udtryk den unge mands stilling. Hun søgte at formilde mig, men det var naturligvis, som jeg sagde hende, tidsspilde. Hun græd og jamrede, kan De tro, men det gør jo alle fruentimmer. Derpå fik hun pludselig mæle og kræfter og sagde, at Himlen ville hjælpe hende og hendes uskyldige søn, og at hun ville bønfalde Himlen om at beskytte hende imod os – hvilket hun også gjorde, og virkelig i et meget smukt sprog, forsikrer jeg Dem. Jeg rådede hende som hendes ven til ikke at stole alt for trygt på hjælp fra en så fjern kant – anbefalede hende at overveje alt – sagde hende, hvor jeg boede – sagde, at jeg vidste, at hun ville sende bud efter mig før næste middag, og forlod hende afmægtig, eller i alt fald spillede hun den komedie."

Da den blinde havde sluttet denne beretning, under hvilken han havde gjort flere ophold for mere bekvemt at kunne knække og spise nogle nødder, som han syntes at have lommen fuld af,

trak han en flaske op af lommen, tog sig selv en slurk og bød derpå sin staldbroder den.

"Hvad, vil De ikke have noget?" sagde han, da han mærkede, at han skød flasken fra sig. "Nå, da vil vistnok den tapre unge mand, der logerer hos Dem. Halløj, slagsbroder!"

"Guds død!" sagde den anden og holdt ham tilbage. "Vil De ikke sige mig, hvad jeg skal gøre?"

"Gøre? Intet er lettere. Foretag Dem en udflugt på et par timers tid i måneskinnet med den unge mand. Han er fuldkommen villig til at gå – jeg har givet ham nogle gode råd undervejs – og se til at komme så langt bort fra London som muligt. Lad mig vide, hvor De opholder Dem, og overlad resten til mig. Hun må give efter. Hun kan ikke ret længe stå imod, og hvis De måske imidlertid igen skulle blive pågrebet, nå, så var der jo ikke en mand, der slap ud af Newgate, men tre hundrede. Tænk på det; det er dog altid en trøst."

"Vi må dog friste livet, men hvorledes?"

"Hvorledes?" gentog den blinde. "Ved at spise og drikke. Og hvorledes skal man få mad og drikke undtagen ved at betale for det? Penge!" udbrød han og slog sig på lommen. "Er det penge, det drejer sig om? Gaderne har jo været oversået med penge. Med Fandens hjælp håber jeg, at løjerne ikke må være forbi endnu; for det er en lystig tid; en gylden, herlig, flot tid, hvor der er noget at hole. Halløj, slagsbroder! Halløj, halløj! Drik, slagsbroder, drik! Hvor er De? Halløj!"

Med sådanne udråb og et forsorent væsen, der viste, hvorledes han var smittet af den almindelige frækhed og tøjlesløshed, famlede han sig frem hen til hytten, hvor Hugh og Barnaby sad på gulvet, og gik ind.

"Stik den ud!" råbte han, idet han rakte Hugh sin flaske, "rendestenene flyder med vin og guld. Guineas og brændevin skyller ud af gadeposterne. Stik den ud; spar ikke på det!"

Skønt udmattet, uvasket, uraget, tilsølet af støv og røg; med håret sammenfiltret af blod; så hæs, at han knap kunne tale i en hviskende tone; med huden sammensnerpet af feber; forslået, forstødt og fuld af sår, tog Hugh alligevel flasken og satte den for munden. Han var netop i færd med at drikke, da forsiden af hytten pludselig formørkedes, og Dennis stod foran dem.

"Om forladelse, om forladelse," sagde han indsmigrende, idet Hugh holdt op at drikke og målte ham fra øverst til nederst med et alt andet end venligt blik. "Om forladelse, kammerat. Og Barnaby også her, hvad? Hvorledes har De det, Barnaby? Og to andre herrer. Deres ærbødige tjener, mine herrer. De tager mig vel heller ikke min dristighed ilde op, håber jeg, hvad, kammerat?"

Selv om han talte i denne særdeles venskabelige og tillidsfulde tone, syntes han dog at være tvivlrådig, om han skulle gå ind, og blev stående udenfor. Han var noget bedre klædt end sædvanlig, idet han vel bar det samme sæt luvslidte, sorte klæder, men havde et temmelig malpropert, hvidgult tørklæde om halsen og store skindhandsker på hænderne af den slags, gartnerne bruger ved deres arbejde. Hans sko var nylig pudset og smykket med et par rustne stålspænder. Sejlgarnet ved hans knæ var blevet byttet med nyt, og hvor der manglede knapper, havde han erstattet dem med nåle. I det hele taget havde han en vis lighed med en politibetjent eller arrestforvarer, som var svært falmet, men dog havde noget

begreb om at holde skinnet ved lige og på bedste måde bruge de dårligste midler.

"Det er et godt smuthul, De har fundet her," sagde Dennis, idet han tog et snavset lommetørklæde, der lignede en halvrådden strikke, op af lommen og på en nervøs måde tørrede sin pande med det.

"Ikke så godt, at det har kunnet hindre Dem fra at finde os, lader det til," svarede Hugh gnavent.

"Ja, ved De hvad, kammerat," sagde Dennis med et venligt smil, "vil De ikke have, at jeg må vide, hvilken vej De rider, så må De have en anden slags klokker på Deres hest. Åh, jeg kender klangen af dem, De brugte i nat, og har fået et skarpt øre for dem, det er sagen. Men hvorledes har De det, kammerat?"

Han var imidlertid kommet nærmere og dristede sig nu til at sætte sig ved siden af ham.

"Hvorledes jeg har det?" svarede Hugh. "Hvor var De i går? Hvor gik De hen, da De forlod mig i fængslet? Hvorfor gik De fra mig? Og hvad mente De med at rulle med øjnene og true med næven ad mig, hvad?"

"Jeg true med næven! – og ad Dem, kammerat!" sagde Dennis, idet han blidt standsede Hughs opløftede hånd, der tog sig noget foruroligende ud.

"Nå, så med stokken da. Det kommer ud på et."

"Gud velsigne Dem, kammerat, jeg mente slet ingenting. De forstår mig ikke. Det skulle ikke undre mig," tilføjede han i en modfalden og krænket tone, "om De, fordi jeg så gerne ville have haft de fire, der var blevet tilbage i fængslet, troede, at jeg ville desertere fra fanen."

Hugh forsikrede ham med en ed, at dette netop var hans tanker.

"Nå," sagde Dennis sørgmodigt, "er De ikke mand for at få en til at mistro sine medmennesker, ved jeg ikke, hvem det skulle være. Desertere fra fanen! Jeg! Ned Dennis, som blev opkaldt således af sin egen fader. Er det Deres økse, kammerat?"

"Jo, det er min," sagde Hugh i den samme tvære tone som før; "den kunne let have ramt Dem, hvis De i nat var kommet i vejen for den. Læg den fra Dem."

"Kunne have ramt mig!" sagde Dennis, idet han stadig holdt den i hånden og lige som i åndsfraværelse følte på dens æg. "Kunne have ramt mig, mens jeg hele tiden anstrengte mig for at gøre mit bedste! Men således går det i denne verden! Og De byder mig ikke så meget som en slurk af den flaske, hvad?"

Hugh kastede den hen til ham. Idet han satte den for munden, sprang Barnaby op og opfordrede dem til at være stille, mens han holdt skarpt udkig.

"Hvad er der på færde, Barnaby?" sagde Dennis med et blik på Hugh og slap flasken, men holdt stadig øksen i hånden.

"Stille!" sagde han sagte. "Hvad er det, jeg ser glimte bag hækken?"

"Hvad!" råbte bøddelen med sin stemmes hele kraft og tog fat på ham og Hugh. "Dog vel aldrig – dog vel aldrig *soldater*!"

I samme øjeblik fyldtes hytten af væbnede mænd, og en afdeling ryttere, der kom galoperende hen over marken, stillede sig op uden for den.

"Der," sagde Dennis, der var blevet stående urørt imellem dem, efter at de havde grebet deres fanger, "der er de to unge, for hvis pågribelse der i kundgørelsen er udlovet en belønning.

Den tredje er en undvegen forbryder. – Det gør mig ondt, kammerat," tilføjede han i en fattet tone, idet han henvendte sig til Hugh, "men De er selv skyld i det; De tvang mig til det; De ville jo ikke respektere de sundeste, forfatningsmæssige grundsætninger; De gik hen og undergravede samfundets grundpiller. Jeg ville før have givet en smule i almisse end gjort dette, det ville jeg på min sjæl. Hvis De ville holde dem, folkens, tror jeg nok, at jeg skal kunne binde dem bedre, end De ville være i stand til."

Men denne operation forhaledes nogle øjeblikke af en ny tildragelse. Den blinde, hvis øren var skarpere end de fleste menneskers syn, var tidligere end Barnaby blevet skræmt af en raslende lyd mellem de buske, som havde dækket soldaterne under deres fremrykning. Han havde øjeblikkelig trukket sig tilbage – holdt sig et minut skjult et eller andet sted – og sås nu, idet han i sin forvirring sandsynligvis havde taget fejl af det punkt, hvorfra han var kommet frem, at løbe hen over den flade eng.

En officer råbte straks, at han den foregående nat havde været med ved plyndringen af et hus. Han opfordredes til at overgive sig, men løb kun så meget hurtigere og ville om nogle få sekunder have været uden for skudvidde. Der blev kommanderet fyr, og soldaterne skød. Der efterfulgte en åndeløs pause og en dyb stilhed, under hvilken alles øjne var fæstede på ham. De havde set ham springe i vejret ved skuddene, som om knaldet havde forskrækket ham, men han hverken standsede eller formindskede sin fart i mindste måde og løb endnu fulde fyrretyve skridt. Derpå sank han til jorden

uden en eneste gang at vakle eller rave, uden tegn på afmagt, eller uden at noget lem på ham rørte sig.

Nogle af dem ilede hen til det sted, hvor han lå – blandt disse var bøddelen. Det hele var foregået så hurtigt, at krudtrøgen endnu ikke var trukket bort, men bugtede sig langsomt hen i en lille sky, der syntes ligesom at være den døde mands ånd, der højtideligt svævede bort. Nogle få dråber blod sås på græsset – nogle flere, da de vendte ham om – det var alt.

"Se her, se her!" sagde bøddelen, idet han lagde sig på det ene knæ ved siden af liget og med et mistrøstigt blik så op på officeren og soldaterne. "Hvilket syn!"

"Af vejen med Dem," svarede officeren. "Se efter, hvad han havde hos sig, sergent."

Underofficeren vendte hans lommer ud på græsset og talte, foruden nogle fremmede mønter og to ringe, fem og fyrretyve guineas i guld. Disse blev bundet ind i et klæde og taget med, men liget blev for øjeblikket liggende, hvor det lå, og sergenten og seks mand blev tilbage for at få det bragt hen til det nærmeste værtshus.

"Nå da, vil De ikke også gå?" sagde sergenten, idet han slog Dennis på ryggen og pegede på officeren, der gik hen imod hytten.

Men hertil svarede Dennis kun:

"Tal ikke til mig!" og gentog så, hvad han tidligere havde sagt, nemlig: "Hvilket syn!"

"Jeg havde ikke troet, at De ville have taget Dem det så nær," sagde sergenten koldblodigt.

"Hvem skulle vel tage sig det nær," svarede Dennis, idet han rejste sig, "hvis jeg ikke gjorde det?"

"Åh, jeg vidste ikke, at De var så følsom af Dem," svarede sergenten.

"Følsom!" gentog Dennis. "Følsom! Se en gang på dette menneske! Kalder De *dette* forfatningsmæssigt? Ser De, hvor han er gennemboret på kryds og tværs i stedet for at være blevet ekspederet, som det sømmer sig for en ægte brite? For pokker, jeg ved ikke, hvilket parti jeg skal holde mig til. I er lige så gale som de andre. Hvad skal der blive af landet, når soldatermagten således skal fortrænge civilisterne? Hvad gavn har dette stakkels medmenneske haft af sine borgerrettigheder, siden han i sine sidste øjeblikke ikke fik mig? Jeg var her. Jeg var villig. Jeg var rede. Det er nogle rare tider, kammerat, når man således skal høre de døde råbe ak og ve over os, og vi bagefter sover roligt i vor seng; ret nogle rare tider, må jeg sige!"

Om han fandt nogen væsentlig trøst i at binde fangerne, er uvist, men dog højst sandsynligt. I hvert tilfælde afledte arbejdet for en tid hans tanker fra dette pinlige emne, og gav dem en behageligere retning.

De blev ikke alle tre bragt bort i selskab med hinanden, men i to afdelinger, idet Barnaby og hans fader førtes ad én vej imellem en afdeling fodfolk, og Hugh, bundet fast på en hest og under vagt af en trop ryttere, ad en anden.

I det korte mellemrum, der gik forud for deres bortførelse, fik de ikke lejlighed til at veksle et ord, da de holdtes strengt afsondret fra hinanden. Kun lagde Hugh mærke til, at Barnaby gik med sænket hoved imellem sine bevogtere, og at han, idet han gik forbi ham, søgte at vinke med sin lænkede hånd ad ham, uden dog at løfte hovedet i vejret. For hans eget vedkommende opmuntredes hans mod undervejs ved, at han

sikkert troede, at pøbelen ville sprænge hans fængsel, hvor det så blev, og sætte ham i frihed. Men da de kom ind i London og navnlig ind på Fleet Square, der nylig havde været oprørernes faste skanse, men som soldaterne nu fordrev de sidste levninger af folkeskaren fra, indså han, at det var ude med hans håb, og følte, at det var hans sidste ridt.

70

Efter at Dennis uden personlig skade eller ulempe havde udført dette stykke arbejde og derpå trukket sig tilbage i privatlivets rolige agtbarhed, besluttede han for en halv times tid at søge sin trøst i kvindeligt selskab. Med dette elskværdige forsæt gik han til det hus, hvor Dolly og miss Haredale endnu var indespærret, og hvor miss Miggs på Simon Tappertits befaling ligeledes var blevet ført hen.

Mens Dennis med sine skindhandsker foldede på ryggen og med et ansigt, der vidnede om opmuntrende tanker og behagelige beregninger, gik gennem gaderne, havde han kunnet sammenlignes med en landmand, der slentrer grublende omkring imellem sin afgrøde og forud glæder sig over Forsynets rige gaver. Han måtte vende sine øjne, hvorhen han ville, så gav en eller anden dynge ruiner ham rige løfter om ekspedering; hele byen syntes at være blevet pløjet og tilsået, og begunstiget af et godt vejrlig tegnede det til en god høst.

Da Dennis' væsentligste hensigt med at gribe til våben og give sig af med voldsgerninger havde været at bevare Old Bailey i hele dets renhed og værne om galgens ældgamle, almennyttige karakter og moralske storhed, ville det måske være at gå for vidt, hvis man påstod, at han nogen sinde tydeligt havde tænkt sig eller forudset denne heldige tingenes tilstand. Han opfattede den snarere som en af disse lykkelige, uransagelige tilskikkelser, som Himlen sender til gavn og bedste for gode mennesker. Han opfattede denne lovende høst for galgen som

en personlig opmærksomhed og havde aldrig før i sit liv ment, at han var en sådan skæbnens kæledægge og yndling, eller elsket denne dame med en så rolig og dydig tillid.

Muligheden af, at han selv kunne blive grebet som oprører og straffet ligesom de øvrige, forkastede Dennis som en tom indbildning, idet han mente, at den måde, han havde optrådt på i Newgate, og den tjeneste, han den dag havde ydet, ville mere end opveje et hvilket som helst vidnesbyrd, der godtgjorde, at han havde været med i mængden. Enhver beskyldning om meddelagtighed, som måtte blive fremsat imod ham af dem, der selv svævede i fare, ville sikkert ingen bryde sig om; og skulle også en eller anden lille uforsigtighed fra hans side uheldigvis komme for dagen, ville hans stillings ualmindelige vigtighed for øjeblikket og den brug, der var for hans talenter, ganske sikkert medføre, at der ville blive set igennem fingre dermed. Han havde, kort sagt, spillet sine kort yderst fint; havde netop i det rette øjeblik skiftet parti, udleveret to af de mest kendte oprørere og en grov forbryder oven i købet og var ganske rolig, undtagen – for der var en lille hage, og selv Dennis var ikke helt glad – undtagen med hensyn til et punkt, nemlig den omstændighed, at Dolly og miss Haredale med magt holdtes indespærrede i et hus, der lå næsten lige ved siden af hans. Dette var en anstødssten, for blev de opdaget og befriet, kunne de ved det vidnesbyrd, som det stod i deres magt at aflægge, bringe ham i en højst mislig stilling; og at sætte dem i frihed efter først at have aftvunget dem en ed om tavshed, var noget, som ikke var at tænke på. Det var måske mere med den på denne kant lurende fare for øje end af en sværmerisk lyst til selskabelig omgang med det smukke

køn, at bødlen nu skyndte sig af sted for at søge deres selskab, idet han ved hvert skridt, han gjorde, i sit inderste hjerte forbandede Hughs og Tappertits forelskede naturer.

Da han trådte ind i det usle værelse, hvor Dolly og miss Haredale var indespærret, flygtede de, uden at sige et ord, hen i den længst bortliggende krog, men Miggs, der var særdeles øm over sit rygte, faldt straks på knæ og begyndte at skrige: "Hvad skal der blive af mig? – Hvor er min Simmum? – Hav barmhjertighed, gode herre, med mit køns svaghed!" – foruden andre lignende ynkelige jeremiader, hun gav sine følelser luft i med den største sømmelighed og ærbarhed.

"Jomfru, jomfru," hviskede Dennis og vinkede ad hende med sin pegefinger, "kom herhen – jeg vil ikke gøre Dem noget. Kom herhen, mit lam, hører De?"

Ved denne ømme tiltale begyndte Miggs, der, så snart han havde åbnet sine læber, var holdt op at skrige og hørte opmærksomt på ham, på ny og råbte:

"Å, jeg er hans lam! Han siger, at jeg er hans lam! Å Gud, hvorfor er jeg ikke også født gammel og grim? Hvorfor skulle jeg være den yngste af seks søskende, der alle er døde og hviler salige i deres grave undtagen en gift søster, som bor i Forgyldte Løve, nummer syv og tyve, anden klokkestreng til –!"

"Har jeg ikke sagt, at jeg ikke vil gøre Dem noget?" sagde Dennis og pegede på en stol. "Men, jomfru, hvad er der i vejen?"

"Jeg ved ikke, hvad der ikke kan være i vejen!" udbrød Miggs, idet hun fortvivlet slog hænderne sammen. "Der kan være alt muligt i vejen!"

"Men jeg siger Dem jo, at der ikke er noget," sagde bødlen. "Hold bare op med denne støj og sæt Dem ned, hører De, min

putte?"

Den lokkende tone, han sagde disse sidste ord i, kunne let have forfejlet deres hensigt, hvis han ikke havde ledsaget dem med forskellige hastige kast med tommelfingeren over den ene skulder, samtidig med at han blinkede med øjnene og stak tungen mod kinden, af hvilke signaler den unge dame udledte den slutning, at han ville tale afsides med hende om miss Haredale og Dolly. Da hendes nysgerrighed var meget levende, og hendes skinsyge heller ikke var fri for at øve sin virkning, rejste hun sig op og nærmede sig ham lidt efter lidt rystende og bævende og under et livligt muskelspil om de små ben i hendes hals.

"Sæt Dem ned," sagde bødlen.

Idet han lod gerningen følge på ordet, trykkede han hende temmelig pludselig og uventet ned på en stol, og i den hensigt at opmuntre hende ved en lille uskyldig spøg af den slags, der egner sig til at behage og fortrylle det svage køn, forvandlede han sin højre pegefinger til en art syl eller vridbor og gjorde mine til at skrue den ind i siden på hende, hvorover miss Miggs igen gav sig til at skrige og røbede symptomer på en afmagt.

"Nå, min snut," hviskede Dennis, idet han flyttede sin stol tæt hen til hende, "hvornår var så Deres kæreste her sidst, hvad?"

"*Min* kæreste, gode herre?" svarede Miggs i en yderst sørgmodig tone.

"Ja, De ved nok ham – Simmum?" sagde Dennis.

"Min!" udbrød Miggs med bitterhed og skottede med det samme til Dolly. "Min, gode herre!"

Det var netop, hvad Dennis havde ønsket og ventet.

"Ja," sagde han og så så deltagende, for ikke at sige forelsket på Miggs, at hun, som hun siden fortalte, sad lige som på nåle af allerfineste kvalitet, for hun kunne jo ikke vide, hvad dette udtryk i hans ansigt skulle sige. "Det tænkte jeg nok. Jeg så det godt. Det er hendes skyld. Hun forlokker ham."

"Jeg kan ikke opføre mig, således som hun gør," udbrød Miggs, idet hun foldede hænderne og så op med en slags from uskyldighed. "Jeg kan ikke være så fræk som hun. Jeg kan ikke lade, som om jeg sagde til alle mandfolk: 'Kom og kys mig –'" og her rystede en gysen hele hendes legeme "- ikke for al verdens kroner. Intet på jorden," tilføjede Miggs højtideligt, "ville kunne få mig til det. Nej, ikke om jeg så var en Venus."

"Men De er jo en Venus," sagde Dennis fortroligt.

"Nej, jeg er ikke, gode herre," svarede Miggs og rystede på hovedet med et udtryk af selvfornægtelse, der syntes at skulle sige, at hun godt kunne blive det, hvis hun ville, men at hun havde bedre forstand. "Nej, jeg er ikke, gode herre; det må De ikke beskylde mig for."

Hidtil havde hun en gang imellem vendt sig om mod Dollys og miss Haredales tilflugtssted og udstødt et skrig eller et suk eller lagt hånden på hjertet og skælvet stærkt, alt sammen for at vedligeholde skinnet og give dem at forstå, at hun kun nødtvungent og meget mod sin vilje talte med gæsten til deres fælles bedste. Men på dette punkt af samtalen så Dennis så vist på hende og opfordrede hende ved en så udtryksfuld grimasse til at flytte sig endnu nærmere til ham, at hun opgav disse små fif og skænkede ham sin udelte opmærksomhed.

"Hvornår har Simmum været her?" hviskede Dennis hende i øret.

"Ikke siden i går morges, og det var kun et par minutter. Slet ikke hele dagen i forgårs."

"Ved De, at han hele tiden har haft i sinde at bortføre hende der," spurgte Dennis, idet han med et ganske svagt kast med hovedet hentydede til Dolly, "og give Dem bort til en anden?"

Miss Miggs, der var blevet aldeles sønderknust ved at høre den første del af denne sætning, fattede sig en smule ved slutningen og syntes efter den pludselighed, hun gjorde vold på sine tårer med, at lade sig mærke med, at en sådan ordning af sagen måske kunne stemme overens med hendes ønsker og måske kunne stå hen som et åbent spørgsmål.

"Men uheldigvis," fortsatte Dennis, da han opdagede dette, "var denne anden også forgabet i hende, må De vide, og selv om han ikke var der, er han nu blevet grebet som oprører, og det er ude med ham."

Miss Miggs fik et tilbagefald.

"Men nu," sagde Dennis, "har jeg i sinde at rydde dette hus og hjælpe Dem til Deres ret. Hvad om jeg skaffede hende af vejen?"

Miss Miggs' ansigt klarede igen op, og hun svarede under mange afbrydelser og ophold, der stammede fra, at hendes hjerte var så fuldt, at fristelser havde været Simmums fordærvelse. Det var ikke hans skyld, men hendes – Dollys nemlig. Mandfolkene gennemskuede ikke disse skrækkelige kunstgreb, således som kvinderne, og blev derfor besnæret og fanget, således som tilfældet havde været med Simmum. Hun havde ingen personlige bevæggrunde – det være langt fra – hun undte tværtimod alle det rigtig godt. Men da hun vidste, at Simmum, når han blev forenet med en af disse snedige og listige tøjter – hun ville ingen nævne; det lå ikke i hendes natur

– men en af disse snedige og listige tøjter – ville blive ulykkelig og elendig for hele sin livstid, havde hun unægtelig ikke noget imod, at det blev forebygget. Det tilstod hun åbent og oprigtigt, tilføjede hun. Men da dette var en personlig følelse og måske kunne se ud som hævngerrighed, bad hun den gode herre ikke at sige mere. Hun ønskede at opfylde sin pligt imod alle mennesker, selv imod dem, der havde været hendes bitreste fjender, og derfor ville hun ikke høre på ham, hvad han så sagde. Med disse ord tilstoppede hun sine øren og rystede på hovedet for at tilkendegive Dennis, at om han også talte, til vejret gik fra ham, var og blev hun døv for hans ord.

"Hør en gang, min sukkertop," sagde Dennis, "hvis De er af samme mening som jeg, og De bare vil holde Dem rolig og smutte bort til rette tid, kan jeg have huset ryddet til i morgen og komme ud af denne forlegenhed. – men stop, der er jo én til! "

"Hvilken en?" spurgte Miggs – stadig med fingrene i ørene – idet hun rystede halsstarrigt på hovedet.

"Ih, den højeste af dem derhenne," sagde Dennis, idet han strøg sig om hagen og ved sig selv mumlede noget om ikke at gøre mester Gashford vred.

Miggs – stadig stokdøv – svarede, at hvis miss Haredale var i vejen, kunne han være ganske rolig i så henseende, da hun af det, der var sket mellem Hugh og Tappertit, mens de sidst var der, var kommet under vejr med, at hun skulle bortføres alene den næste dags aften, dog ikke af dem, men af en anden.

Dennis gjorde store øjne ved denne underretning, fløjtede, tænkte sig om og slog sig til sidst for panden og nikkede, som om han havde fundet tråden til denne gådefulde bortførelse og

dermed lod den sag fare. Derpå udviklede han sin plan om Dolly for miss Miggs, der blev endnu døvere end før, da han begyndte, og fortsatte at være det hele tiden.

Denne smukke plan gik ud på følgende. Dennis ville straks blandt oprørerne opsøge en eller anden forvoven ung karl – og han havde allerede en i kikkerten, sagde han – der, skræmt af de trusler, han ville bruge imod ham, og urolig over pågribelsen af så mange, der hverken var bedre eller værre end han, med glæde ville gribe enhver lejlighed til at komme ud af landet og i sikkerhed med sit bytte, selv om han blev belemret med en ufrivillig rejsekammerat. Når denne ufrivillige rejsekammerat oven i købet var en smuk pige, ville denne omstændighed sandsynligvis være en yderligere fristelse og opmuntring. Så snart han havde fundet en sådan person, ville han tage ham med derhen den følgende aften, når den høje var blevet bortført, og miss Miggs forsætligt havde trukket sig tilbage. Da skulle Dolly knebles, svøbes ind i en kappe og i en vogn, han ville have ved hånden, køres ned til floden, hvor der var midler nok til at få hende lykkelig og vel smuglet om bord i en eller anden mistænkelig skude, hvor de ikke stillede nærgående spørgsmål. Med hensyn til omkostningerne ved denne bortførelse mente han efter et løst overslag, at to eller tre sølvtepotter eller kaffekander med lidt ekstra til drikkevarer – en peberbøsse, f.eks., eller en sukkertang – ville være mere end nok til at dække dem. Da oprørerne havde gravet en mængde sølvtøj ned på forskellige ensomme steder i London og særlig, som han vidste, i St. James Square, der, skønt let tilgængelig, kun blev lidet besøgt, efter at det var blevet mørkt, og havde en bekvem lille dam i midten, var de fornødne midler ved hånden

og kunne skaffes til veje med meget kort varsel. Med hensyn til Dolly skulle den omtalte herre råde sig selv. Han skulle kun forpligte sig til at føre hende bort og holde hende borte. Alle andre forholdsregler og anstalter ville blive overladt til ham selv.

Havde Miggs haft sin hørelse, ville hun uden tvivl være blevet i højeste måde forarget over, at en ung kvinde skulle rejse bort med en fremmed mandsperson om natten, for hendes sædelighedsfølelse var, som vi har sagt, af en meget ømtålelig art. Men så snart Dennis tav, mindede hun ham om, at han kun havde spildt sit vejr. Endvidere tilføjede hun – stadig med fingrene i ørene – at kun en alvorlig praktisk lære kunne frelse klejnsmedens datter fra fuldkommen fordærvelse, og at hun ligefrem følte det som en moralsk og hellig pligt over for familien at ønske, at nogen ville udtænke en sådan for at forbedre hende. Miggs sagde endelig, og det med god grund, som et rent tankeeksperiment, der i dette øjeblik tilfældigvis faldt hende ind, at hun nok turde påstå, at klejnsmeden og hans kone ville klynke og klage, hvis de mistede deres datter ved en voldelig bortførelse eller på anden måde, men at vi her i verden sjældent vidste, hvad der tjente os bedst, da vi var af en så syndig og ufuldkommen natur, at kun meget få kom til nogen klar indsigt om dette.

Efter denne tilfredsstillende afslutning på deres samtale skiltes de ad, Dennis for at fremme sin plan og endnu en gang tage sine marker i øjesyn, og Miggs for at give sine følelser luft i et sådant anfald af fortvivlelse, som hun lod sig forstå med, var fremkaldt ved visse ømme ting, han havde haft den frækhed og formastelighed at sige hende, at lille Dolly blev helt blød om

hjertet ved det. Hun sagde og gjorde i virkeligheden så meget for at berolige Miggs' krænkede følelser og så så smuk ud under dette, at hvis denne ungmø ikke allerede havde fundet et afløb for sin overstrømmende harme ved at tænke på de ulykker, der var i gære, måtte hun på stedet have kradset hende i ansigtet.

71

Hele den næste dag blev Emma Haredale, Dolly og Miggs holdt indespærrede i det rum, der nu i så mange dage havde været deres fængsel, uden at se noget menneske eller høre nogen anden lyd end de hviskende samtaler imellem de mænd, som holdt vagt over dem i et værelse udenfor. Der syntes at være flere af disse karle til stede end tidligere, og de kunne ikke længere høre de kvindestemmer, de førhen tydeligt havde kunnet skelne. Der syntes også at være noget nyt på færde, for de listede sig ideligt ind og ud, og de nyankomne blev hele tiden omhyggeligt udspurgte. Tidligere havde de vist sig helt overstadige i deres opførsel; de havde ofte gjort støj, og man havde hørt dem skændes og slås indbyrdes, danse og synge. Nu derimod var de meget stille og rolige, talte næsten kun hviskende sammen og listede sig ind og ud med sagte og forsigtige skridt, der var højst forskellige fra den larmende trampen, deres kommen og gåen hidtil var blevet forkyndt for de skælvende fanger med.

Om denne forandring hidrørte fra, at der var nogen til stede iblandt dem, der havde myndighed over dem, eller fra nogen anden grund, var de ikke i stand til at afgøre. Undertiden troede de, at årsagen til det var, at der var en syg mand ude i forværelset, for den foregående aften havde de hørt tunge fodtrin, som om en byrde var blevet bragt derind, og derefter en stønnende lyd. Men de havde intet middel til at komme efter sandheden, for alle deres spørgsmål eller bønner fremkaldte

kun et uvejr af rå eder eller noget endnu værre, og de var alt for glade ved at blive ladt i fred, fri for trusler eller beundring, til at udsætte sig for at miste også denne trøst ved noget frivilligt samkvem med dem, der holdt dem i forvaring.

Det var tilstrækkelig klart både for Emma og for klejnsmedens stakkels datter selv, at Dolly var den, der øvede den største tiltrækning, og at Hugh og Tappertit, så snart de fik tid til at hengive sig til deres ømme følelser, uden tvivl ville komme op at slås for hendes skyld, i hvilket tilfælde det ikke var synderlig vanskeligt at forudsige, hvis bytte hun ville blive. Mens hele hendes fordums rædsel for dette menneske atter vågnede og forvandledes til en grad af modbydelighed og afsky, som intet sprog kan beskrive, mens tusinde gamle minder og sorger og årsager til ængstelse og frygt trængte ind på hende fra alle sider, begyndte stakkels Dolly – den søde, blomstrende, livsglade Dolly – at hænge med hovedet og visne og bøje sig som en dejlig blomst. Farven veg fra hendes kinder, modet svigtede hende, hendes blide hjerte overvældedes af sorg. Hun tænkte ikke længere på alle sine kokette luner, glemte alle sine erobringer og sin ustadighed, opgav helt sine små indtagende forfængeligheder og klyngede sig, så lang som dagen var, til Emma Haredales bryst, og idet hun snart kaldte på sin gamle, gråhårede fader, snart på sin moder og snart endog på sit gamle hjem, tæredes hun langsomt hen, lige som en stakkels fugl i dens bur.

I lette hjerter, som glider så muntert af sted med strømmen, som er så strålende og livfulde i solskinnet – som dunet på frugten, som blomstens farvespil, som sommeraftenens rosenskær, som det vingede insekt, hvis hele tilværelse kun

varer en dag – hvor snart går I ikke under i oprørt vand! Stakkels Dollys hjerte – denne lille svage, ørkesløse, ustadige ting, der var så rastløs og flagrende; ikke stadig i noget undtagen i klare blikke og smil og latter – Dollys hjerte var bristefærdigt.

Emma havde lært sorgen at kende og kunne bedre bære den. Hun havde kun liden trøst at give; men hun kunne berolige og pleje hende, og det gjorde hun, og Dolly klyngede sig til hende, som et barn klynger sig til sin amme. Idet hun søgte at indgyde hende nogen styrke, voksede hendes egen, og skønt nætterne var lange og dagene triste, og skønt hun følte den svækkende virkning af vågen og anstrengelse og måske opfattede klarere deres forladte stilling og dens værste farer, klagede hun dog ikke. Over for de skurke, der havde dem i deres magt, optrådte hun med en sådan ro, og midt i al hendes forfærdelse røbede hendes væsen en sådan hemmelig overbevisning om, at de ikke vovede at gøre hende noget, at der ikke var en iblandt dem, som ikke nærede en vis frygt for hende, og mere end en troede, at hun havde et eller andet våben skjult mellem sine klæder og var rede til at bruge det.

Således var deres tilstand, da Miggs kom til og lod sig forstå med, at også hun var blevet taget til fange på grund af sine yndigheder, og gav dem en sådan skildring af den modstand, hun havde gjort – hendes dyd havde nemlig givet hende overnaturlige kræfter – at de regnede det for en sand lykke at have hende hos sig til at forsvare dem. Og det var ikke den eneste trøst, de i begyndelsen hentede fra Miggs' nærværelse og selskab, for denne unge dame røbede en sådan fatning og langmodighed og sådan en ydmyg resignation under sine

prøvelser og åbenbarede under sine kyske samtaler en så hellig tillid og gudhengivenhed og from overbevisning om, at alt ville vende sig til det bedste, at Emma følte sit mod styrkes ved dette lysende eksempel, idet hun intet øjeblik tvivlede på, at alt, hvad hun sagde, var sandt, og at hun, ligesom de, var blevet revet bort fra dem, hun elskede, og pintes af tvivl og frygt. Stakkels Dolly opmuntredes vel i starten ved at se en person, der kom fra hendes hjem, men da hun hørte, under hvilke omstændigheder hun havde forladt det, og i hvilke hænder hendes fader var faldet, græd hun endnu mere bittert end før og var ikke til at trøste.

Miggs gjorde sig en del ulejlighed med at irettesætte hende for denne sindstilstand og bønfaldt hende om at tage eksempel efter hende selv, der nu, i sin sindsro og gode samvittighed, fik tifold vederlag med renter for sine ydelser til det røde, grundmurede hus. Og mens miss Miggs var inde på disse alvorlige emner, holdt hun det for sin pligt at prøve på at omvende miss Haredale, til hvis opbyggelse hun udbredte sig i et temmelig vidtløftigt, polemisk foredrag, under hvilket hun sammenlignede sig selv med en udkåret missionær og den unge dame med en i mørke vandrende kannibal. Ja, hun vendte så ofte tilbage til disse emner og opfordrede dem så tit til at modtage hendes undervisning – mens hun til samme tid pralede af og ligesom svælgede i sin umådelige uværdighed og gruopvækkende syndighed – at hun efter en kort tids forløb snarere blev en plage end en trøst i dette lille værelse og gjorde dem om muligt endnu ulykkeligere, end de før havde været.

Aftenen var nu kommet, og for første gang – for hidtil havde deres bevogtere regelmæssigt bragt dem føde og lys – blev de

ladt i mørke. Enhver forandring i deres tilstand på dette sted vakte en ny frygt, og da nogle timer var gået, og det samme mørke endnu stadig herskede, kunne Emma ikke længere undertvinge sin uro.

De lyttede opmærksomt. Stadig hørtes den samme mumlen ude i forværelset og nu og da en stønnen, som syntes at afpresses et menneske, der led store smerter og forgæves søgte at undertrykke den. Også disse mænd syntes at være i mørke, for intet lys skinnede gennem sprækkerne i døren, og heller ikke rørte de sig, som de ellers plejede, men holdt sig ganske rolige, så at stilheden ikke blev afbrudt af så meget som et bræts knirken.

I starten grundede Miggs meget på, hvem denne syge person vel kunne være, men da hun ved nærmere eftertanke kom til den slutning, at han hørte med til planen og var et snedigt påfund, som snart skulle bruges med stort held, sagde hun til trøst for miss Haredale, at det måtte være en eller anden vildledt papist, der var blevet såret, og denne heldige formodning bragte hende til med dæmpet stemme flere gange at sige: "Halleluja!"

"Er det muligt," sagde Emma oprørt, "at De, som har set disse mennesker udføre de forbrydelser, De har fortalt os om, og ligesom vi er faldet i deres hænder, kan glæde Dem over deres grusomheder!"

"Personlige hensyn, miss," svarede Miggs, "må vige, hvor talen er om en ædel sag. Halleluja! Halleluja! Halleluja, gode herrer!"

Af den skingrende hårdnakkethed, Miggs gentog dette bifaldsråb med, lød det som om hun råbte det ud gennem

nøglehullet, men i det tykke mørke kunne ingen se hende.

"Er den tid kommet – Himlen ved, at den kan komme, hvilket øjeblik det skal være – da de vil iværksætte de planer – hvilke de så er – for hvis skyld de har bragt os herhen, kan De da endnu stadig holde med dem og opmuntre dem?" spurgte Emma.

"Jeg takker min Gud og skaber i Himlen, det kan jeg, miss," svarede Miggs med forøget kraft. "Halleluja, gode herrer!"

Selv Dolly, hvor modfalden og bange hun end var, levede op ved at høre dette og bød Miggs straks at tie stille.

"*Hvad* var det, De behagede at sige, miss Varden?" spurgte Miggs med et stærkt eftertryk på det første ord.

Dolly gentog sin opfordring.

"Ih, du store Gud!" udbrød Miggs med hysterisk spot. "Ih, du store Gud, det skal jeg såmænd gerne! Å ja, jeg er jo ikke andet end en ussel trælkvinde og et slidende og slæbende skumpelskud, som altid får skænd, aldrig gør noget tilpas og aldrig får tid til at gøre sig selv ren – ikke sandt, miss? Ak jo! Min stilling er ringe og mine evner indskrænkede, og det er min pligt at ydmyge mig for de slette, vanartige døtre af velsignede mødre, som er værdige til at holde samkvem med helgener, men er fødte til at udstå forfølgelser af syndige slægtninge – og at krybe i støvet for dem, der ikke er bedre end hedninger – ikke sandt, miss? Ak ja! Det eneste, jeg er god nok til, er at hjælpe sådanne unge, vantroende flaner med at børste og kæmme sig og staffere sig ud, så at de bliver som kalkede grave, og at bilde de unge karle ind, at de hverken snører sig ind eller stopper sig ud eller kender til sminke eller pomade eller andre jordiske forfængeligheder – ikke sandt, miss? Jo således er det – ak ja!"

Efter at have udslynget disse ironiske tirader med den vidunderligste tungefærdighed og i en ligefrem øredøvende, skingrende tone – især når hun udstødte indsigelserne – sluttede miss Miggs – af ren vane og ikke fordi der var grund til at græde, eftersom hun jo snarere kunne triumfere – med at briste i en strøm af tårer og råbte heftigt på Simmum.

Hvad Emma Haredale og Dolly Varden ville have gjort, eller hvor længe miss Miggs nu, da hun havde tonet sit sande flag, ville være blevet ved at smælde med det for deres undrende øren, er det umuligt at sige. Heller ikke er det nødvendigt at tænke videre på det, for i samme øjeblik indtraf en overraskende afbrydelse, der tog hele deres opmærksomhed med storm.

Det var en voldsom banken på yderdøren, som der på pludselig blev sprængt, hvorefter der øjeblikkelig fulgte en kamp og klirren af våben ude i forværelset. Henrykte ved tanken om, at befrielsens time omsider var slået, råbte Emma og Dolly højt om hjælp, og deres råb blev ikke uden svar, for efter et kort mellemrum styrtede en mand med en draget kårde i den ene hånd og et lys i den anden ind i det værelse, hvor de var indespærrede.

Det var en dæmper på deres henrykkelse, at de i denne person opdagede en vild fremmed; men ikke des mindre henvendte de sig til ham og bønfaldt ham i et lidenskabeligt sprog om at give dem tilbage til deres venner.

"I hvilket andet øjemed er jeg vel kommet?" svarede han, idet han lukkede døren og stillede sig med ryggen imod den. "Hvorfor har jeg vel banet mig vej herhen gennem hindringer og farer undtagen for at værne om Dem?"

Med en glæde, for hvilken det var umuligt at finde et passende udtryk, omfavnede de hinanden og takkede Himlen for denne betimelige hjælp. Deres frelser trådte et øjeblik frem for at sætte lyset på bordet, og efter straks derpå igen at have stillet sig med ryggen mod døren tog han hatten af og så sig smilende om.

"Bringer De efterretninger om min farbroder, sir?" spurgte Emma, idet hun hastigt vendte sig om imod ham.

"Og min fader og min moder?" tilføjede Dolly.

"Ja," svarede han, "gode efterretninger."

"De lever og er uskadte?" råbte de begge på en gang.

"Ja, de lever og er uskadte," svarede han.

"Og tæt herved?"

"Jeg sagde ikke tæt herved," svarede han slesk, "men de er heller ikke langt borte. Deres slægtninge, min smukke pige," tilføjede han til Dolly, "er kun nogle få timers rejse herfra. Jeg håber, De endnu i aften vil blive overgivet til dem."

"Men min farbroder, sir –" stammede Emma.

"Deres farbroder, kære miss Haredale, er heldigvis – jeg siger heldigvis, fordi han har haft lykken med sig, hvor den er bristet for mange af vore trosfæller – undkommet ad søvejen og er ikke længere i Storbritannien."

"Jeg takker Gud for det," sagde Emma med mat stemme.

"Det må De nok sige. De har grund til at være taknemmelig; større grund, end De kan forestille Dem."

"Ønsker han, at jeg skal komme bagefter?"

"De spørger, om han ønsker det?" svarede den fremmede. "De kender ikke faren ved at blive i England, vanskelighederne ved en flugt eller den pris, som mange hundrede ville byde for at

sikre sig midlerne til det, siden De kan stille et sådant spørgsmål."

"Af hvad De hentyder til, sir, men er bange for at sige mig rent ud," sagde Emma efter et øjebliks ophold, "slutter jeg, at jeg kun har været vidne til den allerførste begyndelse af de voldsomheder, vi er udsatte for, og at deres raseri endnu ikke er aftaget."

Han trak på skuldrene, rystede på hovedet, rakte hænderne i vejret og sænkede med det samme sleske smil, som ingenlunde var behageligt at skue, sine øjne mod gulvet og tav stille.

"De kan gerne tale helt ud, sir," sagde Emma, "og meddele mig det værste. Vi er allerede for en del blevet forberedt på det."

Men her afbrød Dolly hende og bad hende ikke at høre det værste, men det bedste, og bad den fremmede herre at fortælle dem det bedste og gemme resten af sine efterretninger, til de atter lykkeligt var kommet til deres venner.

"Det er sagt med tre ord," svarede han, idet han med et vist mishag skottede til klejnsmedens datter. "Folket har rejst sig som en mand imod os; gaderne vrimler af soldater, der holder med det og lystrer dets befalinger. Vi har ingen anden beskyttelse end fra oven og ingen anden sikkerhed end i flugten, og den udvej er kun tarvelig nok, da vi bevogtes på alle kanter og holdes tilbage med både magt og list. Miss Haredale, jeg kan ikke lide – De må tro mig, når jeg siger det – ved at tale om mig selv, eller hvad jeg har gjort eller er rede til at gøre, at få udseende af at rose mig selv af min fortjeneste over for Dem. Men da jeg har mægtige protestantiske forbindelser, og hele min formue står i deres handel og skibsfart, fandt jeg heldigvis et middel til at frelse Deres farbroder. Jeg har midler til at frelse

Dem selv, og for at indfri det hellige løfte, jeg gav ham, er jeg her og har forpligtet mig til ikke at forlade Dem, førend jeg har lagt Dem i hans arme. En af Deres bevogteres troløshed eller anger ledte til opdagelsen af Deres fængsel, og at jeg har banet mig vej her til med kården i hånden, det ser De."

"Har De intet brev eller tegn med fra min farbroder?" stammede Emma.

"Nej, han har ikke," udbrød Dolly og pegede ivrigt på ham; "nu er jeg vis på, at han ikke har det. For alt i verden, følg ikke med ham!"

"Stille, smukke lille nar, stille," svarede han og så vredt til hende. "Nej, miss Haredale, jeg har intet brev eller noget som helst tegn; for hvor megen deltagelse jeg end føler for Dem og andre, som ulykken har ramt så hårdt og ufortjent, sætter jeg dog også pris på mit liv. Jeg har derfor intet skriftligt, som, hvis man fandt det hos mig, ville blive min visse død. Jeg har aldrig tænkt på at bringe Dem noget andet tegn, og heller ikke tænkte mr. Haredale på at give mig et sådant, måske fordi han kendte min troskab og redelighed og skyldte mig sit liv."

Disse ord indeholdt en bebrejdelse, der ikke kunne undlade at gøre virkning på en natur som Emma Haredales; men Dolly, der var af en anden karakter, lod sig ikke i mindste måde røre af det, men bønfaldt hende i de ømmeste og kærligste udtryk, hun kunne finde på, om ikke at lade sig lokke bort.

"Tiden iler," sagde deres gæst, der, skønt han søgte at lægge den inderligste medlidenhed for dagen, dog havde noget koldt og ufølsomt i sin tale, der skurrede i øret, "og vi er omringet af farer. Har jeg forgæves vovet mit liv, nu, da lad det så være, men skulle De og han nogen sinde atter mødes, så vis mig

retfærdighed. Beslutter De Dem til at blive – hvad jeg holder for det rimeligste – så husk på, at jeg forlod Dem med en højtidelig advarsel og fralagde mig alle de følger, De selv udsætter Dem for."

"Tøv, sir!" udbrød Emma "- et øjeblik, beder jeg Dem. Kunne vi ikke –" og her trak hun Dolly nærmere hen til sig "- kunne vi ikke følges ad?"

"Den opgave at føre en kvinde sikkert igennem de optrin, vi må gå i møde, for ikke at tale om at undgå at vække opmærksomhed hos dem, der færdes i gaderne," svarede han, "er allerede stor nok. Jeg har sagt, at hun i aften vil blive givet tilbage til sine slægtninge. Modtager De den tjeneste, jeg tilbyder Dem, miss Haredale, skal hun øjeblikkelig blive bragt i sikkerhed, og dette løfte indfriet. Beslutter De Dem til at blive? Folk af alle stænder og trosbekendelser flygter fra byen, som hærges fra den ene ende til den anden. Lad mig da gøre nytte andetsteds. Bliver eller går De?"

"Dolly," sagde Emma hurtigt, "kære pige, det er vort sidste håb. Skilles vi også nu, er det kun for atter at kunne mødes med glæde og ære. Jeg vil overgive mig i denne herres hænder."

"Nej, nej!" råbte Dolly og klyngede sig til hende, "gør det for Guds skyld ikke!"

"Du hører jo," sagde Emma, "at du i aften – allerede i aften – kun om nogle få timer – tænk på det – vil være iblandt dem, som ville dø af sorg over at miste dig og nu pines af den bitreste kval for din skyld. Bed for mig, du kære pige, ligesom jeg vil bede for dig, og glem aldrig de mange stille timer, vi har tilbragt sammen. Sig et 'Gud velsigne dig!' sig det til afsked, søster!"

Men Dolly kunne ikke sige noget; nej, ikke en gang mens Emma hundrede gange kyssede hendes kind og vædede den med sine tårer, kunne hun gøre andet end hænge ved hendes hals og hulke og græde og holde fast på hende.

"Vi har ingen tid til mere af den slags," udbrød manden, mens han vristede hendes hænder fra hinanden og stødte hende barsk bort, idet han trak Emma Haredale hen til døren. "Nå, rap jer der udenfor! Er I færdige?"

"Ja," råbte en høj stemme, der bragte ham til at studse, "fiks og færdige! Af vejen der, hvis I har jeres liv kært!"

Og i samme nu fældedes han til jorden som en okse i slagterhuset – styrtede om, som om en marmorblok var faldet ned fra loftet og havde knust ham – og oplivende lys og strålende ansigter strømmede ind – og Emma blev trykket i sin farbroders favn, og med et skrig, som gennemtrængte luften, sank Dolly i sin faders og moders arme.

Intet sprog kan beskrive al denne leen og græden og hulken og smilen; alle disse spørgsmål uden svar, al denne snakken i munden på hinanden, mens de alle var ude af sig selv af glæde; alle disse kys, lykønskninger, omfavnelser, håndtryk og henrykkelser, som lod til aldrig at skulle få ende.

Endelig efter en lang tid gik den gamle klejnsmed hen og omfavnede to fremmede, der imidlertid havde holdt sig noget afsides og overladt de andre til dem selv, og de så da – hvem? Jo, Edward Chester og Joseph Willet.

"Se her!" råbte klejnsmeden, "se her! Hvor ville vi alle have været uden disse to? Å, mr. Edward, mr. Edward – å Joe, Joe, hvor let og dog hvor fuldt har I ikke gjort mit gamle hjerte i aften!"

"Det var mr. Edward, der slog ham ned, sir," sagde Joe, "jeg havde selv stor lyst til at gøre det, men overlod det til ham. Nå, min modige og ærlige ven! Saml Deres sanser sammen, for De har ikke tid til at blive liggende der!"

I mangel af reservearm satte han sin fod på den falske befriers bryst og rullede ham lempeligt bort, mens han talte. Krybende og dog endnu fuld af ondskab løftede Gashford – for det var ingen anden end ham – sit skulende ansigt i vejret og bad om at blive skånsomt behandlet.

"Jeg har adgang til alle mylords papirer, mr. Haredale," sagde han i en underdanig tone, selv om Haredale vendte ryggen til ham og ikke så meget som så sig om, "og der er mange, meget vigtige dokumenter iblandt dem. Der findes en mængde gemt i hemmelige skuffer og på forskellige steder, som kun mylord og jeg ved noget om. Jeg kan give adskillige værdifulde oplysninger og yde vigtig hjælp under et forhør. Jeg gør Dem ansvarlig for, at jeg ikke bliver mishandlet."

"Snak!" udbrød Joe med dyb foragt, "rejs Dem, man venter på Dem udenfor. Rejs Dem, hører De?"

Gashford rejste sig langsomt, og idet han tog sin hat, så han sig med skuffet ondskab, men samtidig med et udtryk af foragtelig ydmyghed, om i værelset og luskede af.

"Og nu, mine herrer," sagde Joe, der syntes at være selskabets ordfører, for alle de andre var tavse, "jo før vi kommer tilbage til 'Sorte Løve', des bedre, måske."

Haredale nikkede bifaldende og gik straks ud af stuen, idet han tog sin broderdatter under armen og en af hendes hænder imellem sine. Bag efter ham gik klejnsmeden, mrs. Varden og Dolly, der næppe, om hun så havde været en halv snes Dollyer,

ville have haft plads nok til alle de omfavnelser og kærtegn, de overvældede hende med, og til sidst kom Edward Chester og Joe.

Men så Dolly sig ikke en eneste gang om – ikke en eneste gang? Var der ikke et eneste lille, flygtigt glimt af de sorte øjenhår, som næsten nåede ned til hendes blussende kind, og af det nedslåede, tindrende øje, som de overskyggede? Joe syntes det – og det er ikke rimeligt, at han har taget fejl, for der var ikke mange øjne som Dollys, så meget er vist.

Forværelset, som de skulle igennem, var fuldt af mennesker, og deriblandt Dennis under sikker vagt. Bag en træskærm, der nu var revet over ende, havde Simon Tappertit, den troløse lærling, siden den foregående dag ligget skjult, forbrændt og forslået, med en geværkugle i kroppen og sine ben – sine fuldkomne ben, hans livs stolthed og herlighed, hele hans tilværelses trøst – knust til en hæslig, uformelig masse. Dolly, som nu ikke længere undrede sig over den stønnen, de havde hørt, trykkede sig tættere ind til sin fader og gøs ved dette syn; men hverken slag, brandsår eller skudsår eller den pine, han led i sine sønderknuste lemmer, jog et halvt så smerteligt stik gennem Simons bryst som det, at Dolly gik ud med Joe som sin frelser.

En karet holdt uden for døren, og Dolly sad nok så tryg inde i den imellem sin fader og moder, og lige overfor sad Emma Haredale og hendes farbroder lyslevende. Men der var ingen Joe, ingen Edward, og de havde ikke sagt noget. De havde kun bukket en gang og holdt sig på afstand. Herregud, hvor vejen var lang til "Sorte Løve"!

72

"Sorte Løve" lå så langt borte, og det tog en så lang tid at komme derhen, at Dolly, trods de stærke vidnesbyrd, hun havde omkring sig, for at alt virkelig havde tildraget sig, ikke kunne frigøre sig for den tro, at hun måtte have en drøm, som varede hele natten. Heller ikke var hun ganske vis på, at hun så og hørte med sine egne, virkelige sanser, ikke en gang da kareten endelig holdt uden for "Sorte Løve", og værten nærmede sig i en blændende lysstrøm for at hjælpe dem ud og byde dem hjertelig velkommen.

Og ved karetdøren stod – hver på sin side af døren – allerede Edward Chester og Joe Willet, der måtte være fulgt bagefter i en anden karet, og dette var så sælsomt og uforklarligt, at Dolly blev endnu mere overbevist om, at hun lå i en tryg søvn. Men da Willet viste sig – gamle John selv – så tykhovedet og stædig og med en sådan dobbelt hage, at selv den mest levende indbildningskraft ikke i sin dristigste flugt ville have kunnet fremmane mage til dens dimensioner – da fattede hun sin vildfarelse og indrømmede nødtvungent for sig selv, at hun var lysvågen.

Og Joe havde mistet en arm – han – den velskabte, smukke, raske karl! Da Dolly skottede til ham og tænkte på, hvilke smerter han måtte have lidt, og på de fjerne lande, hvor han havde gået om, og undrede sig over, hvem der vel havde været hans plejerske, og håbede, at hvem det så var, havde hun været lige så omhyggelig og venlig og opmærksom imod ham, som

hun selv ville have været, da trængte tårerne sig frem i hendes klare øjne, en for en, lidt efter lidt, indtil hun ikke længere kunne holde dem tilbage, men gav sig til at græde bitterligt i alles påsyn.

"Nu er vi alle i sikkerhed, Dolly," sagde hendes fader venligt. "Vi skal aldrig mere skilles ad. Frisk mod, barn, frisk mod!"

Klejnsmedens kone vidste måske bedre end han, hvad hendes datter fejlede, men da mrs. Varden var blevet en anden kone – for det gode havde optøjerne dog medført – føjede hun sine ord til hans og trøstede hende med lignende forestillinger.

"Måske er hun sulten," sagde Willet med et blik på selskabet. "Det er sagen, det kan De stole på. Jeg er det selv."

Den "Sorte Løve", der, lige som gamle John, havde udsat sit aftensmåltid ud over enhver rimelig og fornuftig tid, hilste denne udtalelse som en filosofisk opdagelse af den dybsindigste og genialeste art, og da bordet allerede var dækket, satte de sig straks til at spise.

Samtalen gik ikke synderlig livligt, lige som adskillige iblandt dem ikke viste nogen videre stærk appetit, men i begge disse henseender gjorde gamle John enhver ufuldkommenhed hos de øvrige mere end god igen og udmærkede sig i høj grad.

Det var egentlig ikke ved sin snaksomhed, at Willet glimrede; for der var ingen af hans gamle kammerater til stede, som han kunne "tage under behandling", og han var noget bange for at binde an med Joe, idet han havde en svag anelse om, at denne var rede til med det korteste varsel og ved det mindste fornærmelige ord at slå den "Sorte Løve" til jorden i hans egen dagligstue og drage til Kina eller et andet fjernt land for at blive der for stedse eller i det mindste, til han var blevet af med den

anden arm og begge sine ben og måske et øje oven i købet. Det var med en slags ejendommelig pantomime, at Willet udfyldte hver pause, og heri overgik han, efter sin mangeårige ven, den "Sorte Løves" mening, helt sig selv og overtraf sine varmeste beundreres forventninger.

Det emne, som optog Willets tanker og var skyld i disse mimiske præstationer, var intet andet end hans søns skavank, som han endnu ikke havde kunnet få sig selv til rigtigt at fatte eller tro på. Kort efter deres første møde havde man set ham ty ud i køkkenet i en aldeles fortumlet tilstand og fæste sine øjne på ilden, som om han søgte efter sin rådgiver i alle tvivlsomme og vanskelige sager. Men da der ingen kedel var i "Sorte Løve", og oprørerne havde slået hans egen således sønder og sammen, at den var uegnet til fremtidig tjeneste, vendte han igen tilbage i en fuldstændig åndelig tåge og tyede i denne tilstand til de sælsomste midler for at få sine tvivl løste, som f.eks., han følte på ærmet af sin søns overfrakke, som om han holdt det for muligt, at hans arm kunne sidde der; så på sine egne og alle andre menneskers arme, lige som for at overbevise sig om, at der virkelig skulle være to og ikke en; sad hele timer i dybe tanker, som om han stræbte at genkalde sig Joes' billede fra dennes yngre dage og huske efter, om han den gang havde haft en arm eller et helt par, og fordybede sig i mange andre betragtninger af samme natur.

Da Willet ved dette aftensmåltid så sig omgivet af ansigter, som han i gamle dage havde kendt så godt, vendte han tilbage til dette emne med ualmindelig energi, åbenbart med det forsæt nu eller aldrig at komme til klarhed om det. Undertiden lagde han, efter at have spist et par mundfulde, sin kniv og

gaffel fra sig og stirrede af alle kræfter på sin søn, især på dennes lemlæstede side; derpå så han langsomt ned ad bordet, indtil han opfangede en eller andens blik, og rystede da med stor højtidelighed på hovedet, klappede sig selv på armen, blinkede eller rettere sagt faldt i søvn med det ene øje – for at blinke var for ham et meget langsomt stykke arbejde – hvorpå han med en ny højtidelig hovedrysten igen tog sin kniv og gaffel og atter gav sig til at spise. Undertiden stak han åndsfraværende maden i munden og stirrede med vidt åbne øjne og helt fortumlet på Joe, mens han skar sin mad i stykker med den ene hånd, indtil han kom til sig selv igen, ved at han fik maden galt i halsen og derved atter kom til samling. Til andre tider brugte han sådanne små kunstgreb som at bede ham om saltet, peberet, eddiken, senneppen – kort sagt om alt, hvad der stod ved hans lemlæstede side – og holdt øje med ham, mens han rakte ham det. Ved hjælp af disse eksperimenter blev han til sidst så sikker i sin sag, at han efter en usædvanlig lang tavshed lagde kniv og gaffel hver på sin side af sin tallerken, tog et langt drag af sit krus og, idet han, med øjnene stadig fæstede på Joe, lænede sig tilbage på sin stol og trak vejret dybt, sagde, mens han så sig om i kredsen:

"Den er blevet sat af!"

"Min sandten," sagde den "Sorte Løve" og slog i bordet, "han er kommet efter det!"

"Ja," sagde Willet med en mine, som om der var blevet sagt ham en velfortjent kompliment, "således forholder det sig. Den er blevet sat af."

"Sig ham, hvor det skete," sagde den "Sorte Løve" til Joe.

"Ved forsvaret af Savannah, fader."

"Ved forsvaret af Salwanner," gentog Willet og så sig atter om.

"I Amerika, hvor krigen er."

"I Amerika, hvor krigen er," gentog Willet. "Den blev sat af ved forsvaret af Salwanner i Amerika, hvor krigen er."

Idet Willet med dæmpet stemme blev ved at gentage disse ord ved sig selv – han havde allerede i det mindste halvhundredede gange fået den samme underretning med de selv samme ord – rejste han sig fra bordet, gik hen til Joe, følte helt op ad hans tomme ærme lige fra opslaget og til, hvor stumpen sad; rystede på hovedet, tændte sin pibe, tog et langt drag af den og gik hen til døren; vendte sig om, da han var kommet derhen, tørrede sit venstre øje med bagen af sin højre tommelfinger og sagde med dirrende stemme: "Min søns arm – blev sat af – ved forsvaret af Salwanner – i Amerika – hvor krigen er," – og med disse ord trak han sig tilbage og kom ikke mere til syne den aften.

Under forskellige påskud gik også alle de andre, den ene efter den anden, deres vej med undtagelse af Dolly, som blev siddende ganske alene. Det var en stor lettelse for hende at blive alene, og hun græd ret af hjertenslyst, indtil hun hørte Joes stemme i enden af gangen sige godnat til nogen.

Godnat! Altså gik han et andet sted hen – måske langt bort. Hvilket hjem havde han vel at ty til nu, da det var så sent?

Hun hørte ham gå gennem gangen og forbi døren. Men der var noget nølende ved hans trin. Han vendte om – Dollys hjerte bankede stærkt – han kikkede ind.

"God nat!" – han sagde vel ikke *Dolly*, men det var dog altid en trøst, at han ikke sagde miss Varden.

"God nat!" hulkede Dolly.

"Det gør mig ondt, at De tager Dem det, der nu er overstået, så nær. Lad det være. Jeg kan ikke tåle at se det. Nu er De jo fri og frelst."

Dolly græd kun endnu mere.

"De må have lidt meget i de sidste dage – og dog har De ikke forandret Dem, med mindre det skulle være til Deres fordel. Man havde sagt mig, at De havde forandret dem, men det kan jeg ikke se. De har – De har altid været så smuk," sagde Joe, "men nu er De smukkere end før. Der kan ikke være noget ondt i, at jeg siger det, for De må selv vide det. Det hører De sikkert meget ofte."

I almindelighed talt vidste Dolly det og havde meget ofte hørt det sige. Men karetmageren havde for flere år siden vist sig som et stort æsel, og enten hun nu var bange for at gøre lignende opdagelser hos andre eller ved lang vane var blevet ligegyldig for den slags komplimenter, så meget er vist, at skønt hun græd så stærkt, glædede det hende dog at høre det nu.

"Så længe jeg lever, vil jeg velsigne Deres navn," hulkede klejnsmedens lille datter. "Jeg vil aldrig kunne høre det nævne uden at føle mit hjerte bristefærdigt. Til min død skal jeg morgen og aften mindes det i mine bønner!"

"Vil De?" sagde Joe ivrigt "vil De virkelig? Det gør mig – nå, det gør mig så glad og stolt at høre Dem tale således."

Dolly hulkede stadig og holdt sit tørklæde for øjnene, og Joe stod stadig og så på hende.

"Deres stemme," sagde Joe, "minder så velgørende om gamle tider, at jeg i dette øjeblik er til mode, som om den aften – der kan ikke være noget ondt i nu at tale om den aften – var vendt

tilbage, og der ikke var hændt noget i mellemtiden. Jeg er til mode, som om jeg slet ikke havde gået noget igennem, men først i går havde slået stakkels Tom Cobb til jorden og med min bylt på nakken var kommet for at besøge Dem, førend jeg løb min vej. – Kan De huske det?"

Huske det! Men hun sagde ikke noget. Et øjeblik løftede hun øjnene i vejret. Det var kun et blik; et lille, tårefyldt, frygtsomt blik. Men dog gjorde det Joe tavs for lang tid.

"Nå!" sagde han standhaftigt, "det skulle nu være anderledes. Siden den tid har jeg været udenlands og været med i krigen hele sommeren og ligget indefrossen hele vinteren. Jeg er kommet tilbage med lige så tomme lommer, som da jeg drog bort, og er desuden en krøbling for min livstid. Men, Dolly, jeg ville hellere have mistet også min anden arm – ja, jeg ville hellere have mistet mit hoved – end være kommet tilbage og have fundet Dem død eller anderledes, end som jeg altid har tænkt mig Dem, og som jeg altid har håbet og ønsket at finde Dem. Gud være lovet for alt!"

Hvilke dybe, hvilke bitre følelser havde ikke nu den lille kokette fra dengang for fem år siden! Omsider havde hun fundet sit hjerte. Først nu havde hun lært dets værd at kende, og derfor havde hun heller ikke før kendt værdien af hans. Hvor uvurderligt forekom det hende ikke!

"En tid håbede jeg," sagde Joe på sin ligefremme måde, "at jeg skulle komme hjem som en rig mand og gifte mig med Dem. Men den gang var jeg kun en dreng og har for længe siden fået bedre forstand. Jeg er en fattig lemlæstet, afskediget soldat og må nøjes med at slide mig igennem livet, så godt jeg kan. Ikke en gang nu kan jeg sige, at jeg vil blive glad ved at se Dem blive

gift, Dolly, men jeg er glad – ja jeg er, og glad ved, at jeg kan sige det – ved at vide, at De bliver beundret og afholdt og kan vælge, hvem De selv vil, til at gøre Dem lykkelig i livet. Det er en trøst for mig at vide, at De vil tale med Deres mand om mig, og jeg håber, at den tid vil komme, da jeg vil kunne holde af ham og trykke hans hånd og komme og besøge Dem som en stakkels ven, der har kendt Dem som pige. Gud velsigne Dem!"

Vel skælvede hans hånd, men ikke des mindre tog han den til sig igen og forlod hende.

73

Denne fredag aften – for det var om fredagen i oprørsugen, at Emma og Dolly ved Joe og Edward Chesters hjælp blev sat i frihed – var urolighederne helt dæmpede og fred og orden genoprettet i den forfærdede by. Ganske vist var det efter alt, hvad der var hændt, umuligt for noget menneske at sige, hvor længe denne bedre tingenes tilstand ville vare, eller hvor pludselig nye forstyrrelser, der måske endog ville overgå de sidste, igen ville bryde ud og opfylde gaderne med ødelæggelse og blodsudgydelse. Af denne grund holdt også de, der var flygtet for tumulterne, sig endnu borte, og mange familier, der hidtil ikke havde kunnet skaffe sig midler til flugt, drog nu nytte af roen og flyttede ud på landet. Butikkerne lige fra Tyburn til Whitechapel var også lukket endnu, og der blev kun gjort meget få forretninger på de store omsætningssteder for handelen. Men alligevel og trods de uhyggelige anelser hos den talrige samfundsklasse, der ser med den største klarhed i det dybeste mørke, blev staden ved at være rolig. Den store militærstyrke, der var posteret på ethvert fordelagtigt punkt, holdt levningerne af pøbelen i tømme; eftersporingen af oprørerne fortsattes med uformindsket kraft, og om der også fandtes dem, der kunne have været desperate og frække nok til at have haft lyst til at vove sig ud igen efter de frygtelige optrin, de havde været vidner til, afskrækkedes de dog således af disse skrappe forholdsregler, at de i en fart tyede til deres smuthuller og ikke tænkte på andet end deres personlige sikkerhed.

Pøbelen havde, kort sagt, lidt et fuldstændigt nederlag. Hen ved to hundrede mennesker var blevet skudt i gaderne; to hundrede og halvtreds andre lå hårdt sårede på hospitalerne, hvor halvfjerds eller firs af dem kort efter døde; et hundrede var allerede i fængsel, og flere blev hvert øjeblik grebet. Hvor mange der omkom i ilden eller som følge af deres egne udskejelser, vides ikke, men vist er det, at mangfoldige fandt en skrækkelig død i den gloende aske efter de flammer, de selv havde tændt, eller krøb ned i hvælvinger og kældre for at drikke i smug eller pleje deres sår og ikke så lyset igen. Endnu flere uger efter at emmerne fra ildebrandene var blevet kolde og sorte, hævede arbejdernes spader dette over enhver tvivl.

To og halvfjerds private huse og fire stærke fængsler var blevet ødelagt i løbet af de fire hoveddage af disse optøjer. Det hele tab på ejendomme udgjorde efter de skadelidtes regning et hundrede og fem og halvtreds tusinde pund; efter uinteresserede personers laveste og mindst partiske overslag oversteg det et hundrede og fem og tyve tusinde pund. For dette umådelige tab blev der kort efter ifølge en beslutning af underhuset udredt erstatning af det offentlige, idet summen fordeltes på de forskellige kvarterer i City, på grevskabet og på Southwark distriktet. Imidlertid afslog lord Mansfield og lord Saville, skønt de havde lidt mest, at modtage nogen erstatning.

Underhuset, som om tirsdagen havde holdt møde for lukkede og bevogtede døre, havde vedtaget, at så snart optøjerne var blevet underkuet, ville det øjeblikkelig skride til at tage de af mange af Hans Majestæts protestantiske undersåtter indgivne petitioner under den alvorligste overvejelse. Mens dette spørgsmål afhandledes, havde et af de tilstedeværende

medlemmer, Herbert, rejst sig fuld af harme og opfordret huset til at lægge mærke til, at lord George Gordon sad under galleriet med oprørsmærket, den blå kokarde, på sin hat. Han nødtes ikke alene af dem, der sad i nærheden af ham, til at tage den af, men da han tilbød at ville gå ud på gaden for at berolige pøbelen med den noget uklare forsikring, at huset var rede til at "tilfredsstille dens fordringer", blev han ligefrem holdt tilbage på sin plads med magt af flere medlemmer. Kort sagt, den uorden og vilkårlighed, som hørte til dagens orden udenfor, trængte også ind i senatet, og der, som andetsteds, herskede rædsel og uro, og de sædvanlige former blev for en tid sat til side.

Om torsdagen havde begge parlamentets huse udsat deres møder til den følgende mandag otte dage, idet de havde erklæret det umuligt at fortsætte deres forhandlinger med tilbørlig værdighed og frihed, så længe de var omringet af væbnede tropper. Og nu, da oprørerne var splittet, blev borgerne grebet af en ny frygt, for da de så de offentlige gader og pladser fulde af soldater med uindskrænket tilladelse til at gøre brug af ild og sværd, begyndte de ivrigt at låne øre til de rygter, der var i omløb om, at belejringstilstanden var erklæret, og til uhyggelige fortællinger om, at man havde set fanger hænge på lygtepælene i Cheapside og Fleet Street. Efter at denne skræk hurtigt var blevet forjaget ved en kundgørelse om, at alle de arresterede oprørere skulle forhøres af en særlig kommission i overensstemmelse med lovens almindelige forskrifter, fremkaldtes der en ny uro, ved at der mumledes om, at franske penge var blevet fundet hos nogle af oprørerne, og at urolighederne var blevet næret af fremmede magter, som

pønsede på Englands ødelæggelse og undergang. Dette rygte, som styrkedes ved udbredelsen af anonyme plakater, men som, hvis der overhovedet lå noget til grund for det, havde sin oprindelse fra den omstændighed, at nogle få mønter, der ikke var engelske penge, havde fundet vej til oprørernes lommer imellem andet bytte og bagefter var blevet opdaget hos fangerne eller ligene, vakte stærkt røre og gik som en løbeild fra mund til mund, eftersom folk var i den ophidsede tilstand, hvor man er mest tilbøjelig til at gribe efter den ringeste grund til frygt.

Da alt imidlertid hele denne fredag og den påfølgende nat blev ved at være roligt, og ingen ny opdagelser blev gjort, begyndte tilliden at vende tilbage, og selv de mest frygtsomme og ængstelige trak igen vejret. I Southwark dannede ikke færre end tre tusinde af indbyggerne en vagt, der hver time patruljerede i gaderne. Heller ikke var Citys borgere sene til at følge dette gode forbillede, og da fredelige mennesker gerne plejer at være såre modige, når faren er forbi, var de umådelig strikse og dristige og gjorde sig ikke skrupler over med den største strenghed at forhøre enhver, om også nok så firskåren fodgænger og gøre kort proces med alle bydrenge, tjenestepiger og lærlinge.

Da dagen gik over til aften, og mørket sneg sig ind i byens afkroge for ligesom at holde mønstring og samle kræfter til at vove sig ud på de åbne gader, sad Barnaby i sit fængsel og undrede sig over stilheden, idet han forgæves lyttede efter den støj og tummel, der i den sidste tid havde været nattens forløbere. Ved siden af ham, med hans hånd i sin, sad en person, i hvis nærhed han følte fred og ro. Hun var medtaget og

forandret, fuld af sorg og tung om hjertet, men dog den samme for ham.

"Moder," sagde han efter et langt ophold, "hvor længe – hvor mange dage og nætter – vil de holde mig tilbage her?"

"Ikke mange, kære barn. Ikke mange, håber jeg."

"Du håber! Ja, men din håben vil ikke løse disse lænker. *Jeg* håber også, men det ænser de ikke. Grip håber, men hvem bryder sig om Grip?"

Ravnen udstødte et kort, dumpt, sørgmodigt skrig. Det sagde "ingen" så tydeligt, som et ravneskrig kunne sige det.

"Hvem bryder sig om Grip undtagen du og jeg?" sagde Barnaby og glattede med hånden fuglens forpjuskede fjer. "Den snakker aldrig her; den siger ikke et ord i dette fængsel; den sidder hele dagen og måber i denne mørke krog, og snart halvsover den, og snart ser den på lyset, der lister sig ind mellem jernstængerne og skinner den i dens klare øje, som om en gnist fra et af de store bål var faldet her ned og brændte endnu. Men hvem bryder sig om Grip?"

Atter skreg ravnen: Ingen.

"Men det er sandt," sagde Barnaby, idet han tog sin hånd bort fra fuglen og lagde den på sin moders arm, mens han så hende i ansigtet, "hvis de dræber mig – det kunne ske; jeg har hørt sige, at de har det i sinde – hvad skal der så blive af Grip, når jeg er død?"

Klangen af dette ord eller dens egen tankegang aflokkede Grip dens gamle talemåde "aldrig forknyt!" men den standsede midt i den, trak en sørgelig prop op og slog over i et mat skrig, som om den manglede mod til at fuldende selv den korteste sætning.

"Ville de tage livet af den lige så vel som af mig?" sagde Barnaby. "Gid de ville. Kunne du og jeg og den dø sammen, ville der ikke være nogen tilbage, der græmmede sig eller sørgede for vor skyld. Men lad dem gøre, hvad de vil; bange for dem er jeg ikke."

"De vil intet ondt gøre dig," sagde hun med tårekvalt stemme. "De vil intet ondt gøre dig, når de får alt at vide. Det er jeg vis på, at de ikke vil."

"Å, det skal du ikke være så vis på, moder!" udbrød Barnaby med et sælsomt velbehag ved den tanke, at hun tog fejl, og at han selv var så skarpsindig. "De har fra begyndelsen af bidt mærke i mig. Det hørte jeg dem selv sige, da de i aftes førte mig her hen, og jeg tror dem. Græd ikke for min skyld! De sagde, at jeg havde været modig, og det er jeg, og jeg vil blive ved at være det. Selv om du tænker, at jeg er en tåbe, kan jeg dø lige så kækt som en anden. – Jeg har jo intet ondt gjort, har jeg vel?" tilføjede han hurtigt.

"Ikke i Himlens øjne," svarede hun.

"Nå, så lad dem gøre deres værste," sagde Barnaby. "Du svarede mig engang – du selv – da jeg spurgte dig om, hvad det ville sige at dø, at det ikke var noget at være bange for, når man intet ondt havde gjort. – Aha, moder, du troede nok, at jeg havde glemt det!"

Hans glade latter og spøgefulde tone skar hende i hjertet. Hun trykkede ham tættere ind til sig og bad ham kun at tale sagte og være ganske stille, for det begyndte at blive mørkt, tiden var kort, og hun måtte snart forlade ham for den aften.

"Men du kommer jo igen i morgen?" sagde Barnaby.

Ja. Og hver dag. Og de ville aldrig mere skilles ad.

Glad svarede han, at det var godt og netop, hvad han havde ønsket og været ganske vis på, hun ville sige. Derpå spurgte han hende, om hvor hun havde været så længe, og hvorfor hun ikke var kommet for at se ham, mens han havde været en stor krigsmand, og opregnede alle de vilde planer, han havde lagt, for at de skulle blive rige og leve i velstand. Han søgte med en uklar følelse af, at hun sørgede, og at han var skyld i det, at trøste og berolige hende og talte om deres fordums liv og sine gamle idrætter og adspredelser, idet han lidet drømte om, at hvert ord, han sagde, kun forøgede hendes sorg, og at hendes tårer randt hurtigere ved de opfriskede minder om deres tabte ro.

"Moder," sagde Barnaby, da de hørte manden nærme sig for at lukke cellerne til natten, "da jeg før talte til dig om min fader, råbte du 'stille!' og vendte hovedet bort. Hvorfor gjorde du det? Sig mig det i korthed. Du troede, at han var død. Du sørger dog vel ikke over, at han lever og er kommet tilbage til os? Hvor er han? Her?"

"Tal ikke om ham og spørg ingen om, hvor han er," svarede hun.

"Hvorfor?" spurgte Barnaby. "Fordi han er så alvorlig og taler så barsk? Nå, jeg holder ikke af ham og har ikke lyst til at være alene hos ham; men hvorfor ikke tale om ham?"

"Fordi jeg er sorgfuld over, at han lever, og over, at han er kommet tilbage, og over, at du og han har mødt hinanden. Fordi, kære Barnaby, det har været mit livs stræben at holde jer borte fra hinanden."

"Holde fader og søn borte fra hinanden! Hvorfor?"

"Han har," hviskede hun ham i øret, "han har udgydt blod. Tiden er kommet, da du må vide det. Han har udgydt en mands blod, som holdt meget af ham, troede ham og aldrig havde forurettet ham enten i ord eller gerning."

Fuld af rædsel veg Barnaby tilbage, og idet han et øjeblik skottede til pletten på sit håndled, svøbte han det gysende ind i sin trøje.

"Men," tilføjede hun hastigt, idet nøglen blev drejet om i låsen, "selv om vi skyr ham, er han din fader, min dyrebare søn, og jeg hans ulyksalige hustru. De tragter efter hans liv, og han vil miste det. Men vi må ikke låne hånd til det, ja kunne vi omvende ham til bod, var det vor pligt endnu at elske ham. Du må lade, som om du kun kender ham som en, der er flygtet bort fra fængslet med dig, og vil de udfritte dig om ham, så svar dem ikke. Gud være med dig i nat, min kære dreng. Gud være med dig!"

Hun rev sig løs, og få sekunder efter var Barnaby alene. Længe stod han som naglet til den samme plet med ansigtet skjult i sine hænder; derpå kastede han sig hulkende på sit usle leje.

Men langsomt steg månen op i sin milde glans, og stjernerne tittede frem, og gennem det lille lukkede vindue skinnede himlens åsyn klart og barmhjertigt ligesom gennem en eneste god gernings smalle lysåbning i et skummelt, brødefuldt liv. Han løftede hovedet i vejret; stirrede op mod den fredelige himmel, der syntes at smile sørgmodigt ned til jorden, som om dagen, mere tankefuld end natten, med vemod skuede ned på menneskenes lidelser og onde gerninger, og han følte dens fred sænke sig i hans hjerte. Han, den stakkels tåbe, indespærret i

sin snævre celle, løftedes lige så højt op til Gud, mens han stirrede på hint milde lys, som den frieste og lykkeligste mand i hele den store by, og i hans halvt glemte bøn og i det brudstykke af en barne-salme, hvormed han sang og nynnede sig i søvn, åndede der en lige så sand følelse, som den mest gennemtænkte prædiken nogen sinde har udtrykt, eller nogen gammel domkirkehvælving har genlydt af.

Da hans moder på vejen ud kom igennem en gård, så hun gennem en gitterdør, som skilte den fra en anden gårdsplads, sin ægtefælle gå rundt derinde med hænderne lagt over kors på brystet og sænket hoved. Hun spurgte den mand, der viste hende vej, om hun turde tale et ord med denne fange. Ja, men hun måtte skynde sig, for han var ved at lukke af til natten og havde kun et par minutter til overs. Med disse ord åbnede han døren og lod hende gå ind.

Den knirkede pibende, idet den drejede sig på sine hængsler; men han var døv for larmen og blev stadig ved at gå rundt i den lille gård uden at løfte hovedet op eller i mindste måde forandre sin stilling. Hun talte til ham; men hendes stemme var svag og svigtede hende. Til sidst stillede hun sig i vejen for ham, og da han var hende nær nok, strakte hun hånden ud og rørte ved ham.

Skælvende fra hoved til fod fo'r han tilbage, men da han så, hvem det var, spurgte han, hvorfor hun var kommet. Førend hun kunne svare, talte han atter.

"Skal jeg leve eller dø? Vil også du myrde, eller vil du skåne?"

"Min søn – vor søn," svarede hun, "er her i dette fængsel."

"Hvad vedrører det mig?" udbrød han og stampede utålmodigt i stenene. "Jeg ved det. Han kan lige så lidt hjælpe

mig, som jeg ham. Er du kommet for at tale om ham, så gå!"

Med disse ord fortsatte han sin vandring og ilede rundt i gården ligesom før. Da han atter kom hen til det sted, hvor hun stod, standsede han og sagde:

"Skal jeg leve eller dø? Angrer du?"

"O! – Men du," svarede hun, "vil du gøre bod, mens det endnu er tid? Tro ikke, at jeg kunne frelse dig, om jeg også turde."

"Sig, om du vil," svarede han med en ed, idet han søgte at rive sig løs og gå videre.

"Hør mig et øjeblik," sagde hun, "kun et øjeblik. Først for nylig er jeg stået op fra et sygeleje, hvorfra jeg ikke havde håbet nogen sinde at skulle rejse mig. Under sådanne omstændigheder tænker selv de bedste iblandt os på gode, kun halvt udførte forsætter og forsømte pligter. Har jeg siden denne frygtelige nat undladt at bede for din omvendelse før din død – har jeg selv dengang undladt noget, som, mens rædslen over din forbrydelse endnu var levende hos dig, kunne vække bodfærdige tanker hos dig – har jeg ved vor senere sammenkomst givet efter for den frygt, der hvilede over mig, og glemt at falde på knæ og i hans navn, som du sendte bort for at aflægge regnskab for Himlens domstol, højtideligt bønfalde dig om at forberede dig på den gengældelse, der måtte komme, og som nu langsomt nærmer sig dig – o, da bønfalder jeg dig nu ydmygt og i den sjælevånde, du ser mig i, at du vil lade mig gøre det godt igen."

"Hvad er meningen mod dine forskruede ord?" svarede han barsk. "Tal således, at jeg kan forstå dig."

"Det vil jeg," sagde hun, "det ønsker jeg. Bær endnu et øjeblik over med mig. *Hans* hånd, som satte sin forbandelse på mord,

hviler nu tungt på os. Du kan ikke tvivle om det. Vor søn, vort uskyldige barn, hvem hans vrede ramte, førend han blev født, er i livsfare her i dette fængsel – og bragt herhen ved din brøde; ja, kun ved den, det ser og ved Himlen, for han er blevet ledt på afveje af sin omtågede forstand, og den er en frygtelig følge af forbrydelsen."

"Er du kommet for på kvindevis at overøse mig med bebrejdelser –" mumlede han og søgte atter at rive sig løs.

"Nej, jeg er ikke. Jeg har en anden hensigt. Du må høre den. Om ikke i aften, så i morgen; om ikke i morgen, så en anden gang. Du må høre den. Mand, om frelse er der intet håb – den er umulig."

"Siger du mig det?" sagde han, idet han hævede sin lænkede hånd og truede med den. "Du?"

"Ja," sagde hun med ubeskrivelig alvor, "men hvorfor?"

"For at opmuntre mig her i fængslet. For at få tiden mellem nu og døden til at gå behageligt. Ha, ha, ha! Til mit bedste – ja, til mit bedste naturligvis," sagde han, idet han skar tænder og grinede ad hende med ligblåt åsyn.

"Ikke for at overøse dig med bebrejdelser," svarede hun; "ikke for at forøge dine lidelser og kvaler; ikke for at sige dig et hårdt ord; men for atter at skaffe dig fred og håb. Husbond, kære husbond, når du kun vil tilstå denne skrækkelige forbrydelse; hvis du kun vil bønfalde Himlen og dem, du her på jorden har forurettet, om tilgivelse, når du vil forjage disse frugtesløse, urolige tanker, som aldrig kunne gå i opfyldelse, og sætte din lid til omvendelsen og sandheden, da lover jeg dig i den store skabers navn, hvis billede du har tilintetgjort, at han vil trøste og husvale dig. Og med hensyn til mig selv," udbrød hun, idet

hun foldede hænderne og så i vejret, "da sværger jeg for hans åsyn, så sandt som han kender mit hjerte og nu læser i det, at jeg fra dette øjeblik skal elske og ære dig ligesom i gamle dage og våge hos dig nat og dag i den korte tid, der bliver os levnet, trøste dig med min oprigtigste kærlighed og omhu og bede med dig, at en truende dom må blive standset, og at vor stakkels dreng må blive skånet, så at han på sin enfoldige måde kan lovprise Gud i hans fri luft og solskin."

Mens disse ord strømmede fra hendes læber, trådte han tilbage og stirrede på hende, som om han et øjeblik følte sig grebet og ikke vidste, hvad han skulle gøre; men snart fik hans frygt og raseri herredømme over ham, og han stødte hende bort fra sig.

"Gå!" råbte han. "Forlad mig! Du intrigerer, gør du! Du intrigerer for at få mig i tale og underrette dem om, at jeg er den mand, de påstår. Forbandelse over dig og din søn!"

"Ham har forbandelsen allerede ramt," svarede hun og vred sine hænder.

"Lad den ramme tungere. Lad den ramme alle og enhver. Jeg hader jer begge. Det værste er allerede sket mig. Den eneste trøst, jeg attrår, eller som jeg kan få, er, at det også må ramme jer. Gå!"

Endnu ville hun have søgt at overtale ham med mildhed, men han truede hende med sin lænke.

"Gå, siger jeg – jeg siger det for sidste gang, og frist mig ikke. Galgen har allerede tag i mig, og den er et sort spøgelse, som let kunne drive mig endnu yderligere, førend den snor sin arm om min hals. Gå! Jeg forbander den time, da jeg blev født, den mand, jeg dræbte, og alt, hvad der lever i verden!"

I et anfald af forbitrelse, rædsel og frygt for døden rev han sig løs fra hende og styrtede ind i sin mørke celle, hvor han kastede sig klirrende på stengulvet og slog i det med sine lænkede hænder. Manden vendte tilbage for at lukke fængselsdøren og førte hende derpå bort.

Denne varme, balsamiske juni aften var der glade ansigter og lette hjerter i alle stadens kvarterer, og søvnen, som havde været bandlyst under de nyligt overståede rædsler, var dobbelt velkommen. Denne aften holdt familierne sig lystige i deres huse og ønskede hinanden til lykke med at være undgået den fælles fare; de, som oprørerne havde erklæret fredløse, vovede sig ud på gaden, og de, som var blevet plyndret, fik husly. Selv den frygtsomme lordmayor, som den aften kaldtes for statsrådet for at blive krævet til regnskab for sin opførsel, vendte glad tilbage og fortalte alle sine venner, at han var sluppet nok så let med en irettesættelse, og med megen tilfredshed gentog han sit mindeværdige forsvar i statsrådet, "at så stor havde hans forvovenhed været, at han havde troet, at døden skulle være blevet hans lod."

Samme aften blev flere af de adsplittede levninger af pøbelskaren opsporet i deres smuthuller og grebet; og på hospitalerne, midt inde imellem de ruiner, de selv havde frembragt, i grøfterne og på markerne lå mange elendige døde uden ligklæde, misundte af dem, som havde taget virksom del i urolighederne og nu hvilede deres dødsdømte hoveder i de midlertidige fængsler.

Og i Tower, i et skummelt værelse, hvis tykke stenmure udelukkede livets summen og frembragte en stilhed, som de af tidligere fanger på disse tavse vidner efterladte optegnelser

syntes at gøre endnu dybere og uhyggeligere, sad den ulykkelige ophavsmand til det hele – lord George Gordon. Opfyldt af anger over enhver misgerning, der var blevet begået af hver enkelt i den grusomme skare, følte han sig i øjeblikket til mode, som om deres brøde var hans egen, som om han havde sat deres liv i fare, og fandt under disse betragtninger kun ringe trøst i sin fanatisme eller i sit indbildte kald.

Han var samme aften blevet arresteret.

"Er De vis på, at det er mig, De skal hente" havde han sagt til den betjent, der ventede udenfor med arrestordren, hvor han var anklaget for højforræderi, "er jeg rede til at følge med Dem," hvilket han da gjorde uden modstand. Han førtes først for statsrådet og derefter til krigsministeriet, hvorefter han blev bragt til Tower under den stærkeste vagt, der nogen sinde var draget ind ad dets porte med en enkelt fange.

Af alle hans fyrre tusinde mand var der ikke blevet en tilbage for at holde ham med selskab. Venner, tilhængere, staldbrødre – alle var forsvundet. Hans krybende sekretær var blevet forræder, og han, hvis svaghed var blevet ægget og ophidset af så mange i deres egne øjemed, stod nu ene og forladt.

74

Efter at Dennis sent om aftenen var blevet grebet, førtes han til et nærliggende vagthus for den nat og stilledes den næste dag, lørdagen, for en dommer for at underkastes forhør. Da klagepunkterne imod ham var mange og vægtige, og det især ved Gabriel Vardens vidnesbyrd var blevet godtgjort, at han havde været særlig opsat på at berøve denne livet, blev han sat i varetægtsarrest. Desuden nød han den udmærkelse at blive regnet for en af oprørernes anførere og modtog af dommerens mund den smigrende forsikring, at hans stilling var yderst farlig, og at han ville gøre vel i at forberede sig på det værste.

At sige, at Dennis' beskedenhed ikke blev noget overrasket af disse æresbevisninger, eller at han var fuldkommen forberedt på en så smigrende modtagelse, ville være at tillægge ham en højere grad af stoicisme, end han virkelig havde. Denne herres filosofi var i virkeligheden af den ikke ualmindelige art, der sætter en mand i stand til med mønsterværdig styrke at bære sine venners ulykker, men til gengæld gør ham temmelig egenkærlig og ømtålelig med hensyn til de ulykker, der rammer ham selv. Det er derfor ingen nedsættelse af den omtalte, ophøjede embedsmand, når vi lige ud udtaler, at han i begyndelsen var meget urolig og røbede forskellige kendetegn på frygt, indtil hans forstandsevner kom ham til hjælp og åbnede ham forhåbningsfuldere udsigter.

Jo mere Dennis brugte de åndelige evner, han var udrustet med, til at overveje, hvilke chancer han havde for at slippe vel

derfra med en ringe personlig ulempe, desto mere voksede hans mod og forøgedes hans tillid. Når han huskede på den store anseelse, hans embede nød, og den stadige brug, der var for hans tjeneste; når han tænkte på, at loven opfattede ham som en slags universalmiddel, der passede lige godt for mænd, kvinder og børn i enhver alder og med de forskelligste kriminelle anlæg, og i hvilken høj gunst han i sin officielle egenskab stod hos kronen, begge parlamentshusene, mønten, Bank of England og landets dommere; når han mindedes, at hvilket ministerium der end stod ved roret, var han dets særlige yndling, dets alfa og omega, og at England havde ham at takke for, at det indtog en så enestående og fremragende plads blandt jordens civiliserede nationer; når han kom alle disse ting i hu og dvælede ved dem, følte han sig overbevist om, at den nationale taknemmelighed *måtte* fritage ham for følgerne af hans seneste bedrifter og ganske sikkert ville gengive ham hans gamle plads i det lykkelige samfundssystem.

Med disse krummer, eller rettere sagt, med disse hele brød af trøst til at stramme sig op med, tog Dennis plads imellem den eskorte, der ventede på ham, og vandrede med mandig ligegyldighed til fængslet. Da han kom til Newgate, hvor nogle af de ødelagte celler i hast var blevet satte i stand til oprørerne, blev han modtaget med hjertelighed af slutterne som et ualmindeligt og interessant eksemplar, der bragte en behagelig afveksling ind i deres ensformige forretninger, og blev i samklang hermed lænket med største omhu og ført ind i det indre af fængslet.

"Kammerat," udbrød bødlen, da han i følge med en vogter under disse ny forhold gik gennem levningerne af de velkendte

gange, "skal jeg være sammen med nogen?"

"Havde De ladet flere mure blive stående, ville De være blevet alene," var svaret. "Nu derimod har vi mangel på plads, og De får selskab."

"Godt," svarede Dennis, "jeg har ikke noget imod selskab, kammerat. Jeg holder meget af selskab. Jeg er skabt til det, er jeg."

"Det er skade, ikke sandt?" sagde manden.

"Nej," svarede Dennis, "det indser jeg ikke. Hvorfor skulle det være skade, kammerat?"

"Å, jeg ved ikke," sagde manden, "jeg troede, at det var det, De mente. At være skabt til selskab og blive revet bort i sin ungdoms vår –"

"Hvad er det, De siger?" afbrød den anden ham hurtigt. "Hvem skal rives bort i sin ungdoms vår?"

"Å, ikke nogen bestemt. Jeg tænkte, at det måske ville blive tilfældet med Dem," sagde manden.

Dennis tørrede sit ansigt, der pludselig var blevet meget varmt, og efter med skælvende stemme at have gjort sin fører opmærksom på, at han altid havde syntes godt om hans spøgefulde indfald, fulgte han ham stiltiende, indtil han blev stående uden for en dør.

"Er det mit kvarter?" spurgte han smilende.

"Det er hullet," svarede hans ven.

Han var allerede ved at gå ind, skønt ikke med det gladeste ansigt, da han pludselig standsede og fo'r tilbage.

"Halløj," sagde betjenten, "De er nervøs?"

"Nervøs!" hviskede Dennis forfærdet. "Det er ikke så underligt. Luk døren."

"Det vil jeg også, når De først er gået ind," svarede manden.

"Men jeg kan ikke gå derind," hviskede Dennis. "Jeg kan ikke lade mig lukke inde med den mand. Vil De have, at jeg skal blive kværket, kammerat?"

Vogteren syntes ikke at nære noget særligt ønske i så henseende, men sagde kort og godt, at han havde sin ordre og agtede at adlyde den, hvorpå han skubbede ham ind, drejede nøglen om og gik.

Dennis stod skælvende med ryggen mod døren og stirrede, idet han uvilkårligt hævede armen for at forsvare sig, på en mand, der lå, så lang han var, på en stenbænk og standsede i sit dybe åndedræt, som om han var i færd med at vågne. Men han vendte sig kun om på den anden side, lod sin arm hænge slapt ned, drog et dybt suk og faldt atter i en dyb søvn, idet han mumlede nogle utydelige ord.

Til en vis grad lettet ved dette vendte bødlen et øjeblik sine øjne bort fra den sovende skikkelse og så sig om i cellen, ligesom efter en fordelagtig dækstilling eller et våben til at forsvare sig med. Den indeholdt intet andet rørligt gods end et klodset bord, som ikke kunne flyttes uden støj, og en tung stol. Idet han på tåspidserne listede sig hen til det sidstnævnte stykke bohave, trak han sig tilbage i den fjerneste krog med det, hvor han forskansede sig bag ved det og holdt øje med fjenden med den største årvågenhed og forsigtighed.

Den sovende var Hugh, og det var måske ikke så unaturligt, at Dennis var i en højst uhyggelig spænding og af sit inderste hjerte ønskede, at han aldrig måtte vågne mere. Træt af at stå, krøb han efter nogen tids forløb sammen i sin krog og hvilede sig på det kolde flisegulv; men skønt Hughs åndedræt

tilkendegav, at han endnu sov trygt, vovede han dog ikke noget øjeblik at vende sine øjne fra ham. Han var så bange for ham og et pludseligt overfald, at han ikke nøjedes med gennem stoleryggen at se hans lukkede øjne, men af og til rejste sig forsigtigt op og stirrede med strakt hals på ham for at overbevise sig om, at han endnu stadig sov og ikke var i færd med at fare uforvarende løs på ham.

Han sov så længe og så trygt, at Dennis begyndte at tro, at også han kunne sove, indtil slutteren besøgte dem. Han glædede sig allerede over disse lovende udsigter og velsignede med megen varme sine stjerner, da der i det samme viste sig et par ubehagelige symptomer, såsom en ny bevægelse med armen, endnu et suk, et nyt uroligt kast med hovedet, og lige som det lod til, at Hugh skulle falde ned på gulvet fra sit smalle leje, slog han øjnene op.

Tilfældigvis vendte han ansigtet lige mod sin uventede gæst. Han så nogle sekunder sløvt på ham, uden at det lod til, at han blev forundret eller genkendte ham, men derpå sprang han pludselig op og udtalte med en drøj ed hans navn.

"Bliv fra mig, kammerat, bliv fra mig!" råbte Dennis og smuttede bag stolen. "Gør mig ikke noget. Jeg er en fange ligesom De. Jeg har ikke den fri brug af mine lemmer. Jeg er en gammel mand. Slå mig ikke!"

Han klynkede de tre sidste ord i en så ynkelig tone, at Hugh, der allerede havde trukket stolen bort og sigtede efter ham med den, holdt inde og bød ham rejse sig.

"Ja, jeg vil gerne rejse mig, kammerat," udbrød Dennis, ivrig efter at formilde ham ved ethvert middel, der stod i hans magt. "Jeg vil med fornøjelse opfylde ethvert rimeligt ønske fra Dem.

Så – nu er jeg oppe. Hvad kan jeg ellers gøre for Dem? Sig det kun, og jeg skal gøre det."

"Hvad De kan gøre for mig!" råbte Hugh, idet han med begge hænder tog ham i kraven og rystede ham, som om han havde i sinde at ryste sjælen ud af kroppen på ham. "Hvad har De gjort for mig?"

"Det bedste. Det bedste, der kunne gøres," svarede bødlen.

Hugh gav ham intet svar, men efter med sine kraftige næver at have rystet ham således, at tænderne klaprede i munden på ham, kastede han ham til jorden og slængede sig igen hen på bænken.

"Var det ikke, fordi det er mig en trøst at se Dem her," mumlede han, "havde jeg knust Deres hoved mod gulvet, havde jeg."

Det varede noget, førend Dennis fik så meget vejr, at han kunne tale, men så snart han igen kunne bruge sin forsonende tone, gjorde han det.

"Jeg gjorde det bedste, der kunne gøres, kammerat," klynkede han, "ja, jeg gjorde sandelig. Jeg blev tvunget af to bajonetter og jeg ved ikke hvor mange kugler på begge sider af mig til at vise dem Dem. Var De ikke blevet grebet, ville De være blevet skudt, og hvilket syn ville det ikke have været – en så smuk, ung mand som De!"

"Vil det da blive et bedre syn nu?" spurgte Hugh og løftede hovedet i vejret med et så glubsk udtryk, at den anden ikke vovede at svare ham lige straks.

"Langt bedre," sagde Dennis blidt efter et ophold, "for det første er der alle lovens krogveje, og de er fem hundrede i tallet. Vi kan endnu slippe helskindede fra det. Man har set så galt før.

Men selv om det ikke sker, selv om lykken svigter os, kan vi dog kun en gang blive ekspederet, og når det bliver gjort godt, går det så nydeligt, så pænt, så dejligt, hvis dette ikke synes at være for stærkt et ord, at man næppe skulle tro, at det kunne bringes til en sådan fuldkommenhed. At tage livet af sine medmennesker med geværer! – Fy!" Og hans natur oprørtes således alene ved denne tanke, at han spyttede på fængselsgulvet.

Den varme, han udbredte sig over dette emne med, og som måtte tage sig ud som mod for den, der var ukendt med hans håndtering og tilbøjeligheder, hjalp i forbindelse med hans snedige fortielse af hans egne hemmelige forhåbninger og hans omtale af sig selv som en, der var i samme stilling som Hugh, mere til at formilde denne bandit, end den omhyggeligste bevisførelse eller den mest krybende ydmyghed ville have kunnet. Han støttede armene på knæene og bøjede sig forover, idet han under sit buskede hår stirrede på Dennis med noget, der lignede et smil, på sit ansigt.

"Sagen er, kammerat," sagde bødlen i en mere tillidsfuld tone, "at De var kommet i slet selskab. Den mand, der var sammen med Dem, var meget mere eftertragtet end De, og det var ham, jeg ville have fat på. Men hvad har jeg selv vundet ved det? Her sidder vi begge og er lige ilde farne."

"Hør, slyngel," sagde Hugh og rynkede sine bryn, "jeg er ikke sådan et tossehoved, at jeg ikke skulle vide, at De ventede at tjene noget ved det; ellers havde De ikke gjort det. Men nu er det sket, og De er her, og det vil snart være forbi med Dem og mig, og jeg vil lige så gerne dø som leve eller leve som dø. Hvorfor skulle jeg gøre mig den ulejlighed at hævne mig på

Dem? At spise, drikke og sove, så længe jeg opholder mig her, er alt, hvad jeg bryder mig om. Var der bare lidt mere solskin at bade sig i, end der kan finde vej til dette hul, ville jeg ligge i det hele dagen og ikke en eneste gang ulejlige mig med at sidde eller stå. Det er alt, hvad jeg bryder mig om for mig selv. Hvorfor skulle jeg bryde mig noget om Dem?"

Idet han sluttede denne tale med en brummen, der lignede et vildt dyrs gaben, strakte han sig igen hen ad bænken og lukkede sine øjne.

Efter stiltiende at have gloet på ham nogle øjeblikke, flyttede Dennis, betydelig lettet ved at finde ham i denne stemning, stolen hen til hans hårde leje og satte sig i nærheden af ham, idet han iagttog den forsigtighed at holde sig uden for hans senede arms rækkevidde.

"Vel talt, kammerat; De kunne ikke have sagt noget bedre," vovede han at sige. "Vi vil spise og drikke det bedste, vi kan få, sove, så godt vi kan, og se enhver ting fra den bedste side. Her kan man få alt for penge. Lad os derfor more os for dem!"

"Ja vel," sagde Hugh, idet han rullede sig sammen i en ny stilling, "hvor er de?"

"Ja, mine tog de fra mig nede i porten," sagde Dennis; "men det er også sådan en egen sag med mig."

"Så? Da tog de dog også mine fra mig."

"Nå, så vil jeg sige Dem noget," begyndte Dennis. "De må få fat i Deres familie."

"Min familie!" råbte Hugh, idet han fo'r op og støttede sig på sine hænder. "Hvor er min familie?"

"Så Deres slægtninge da," sagde Dennis.

"Ha, ha, ha!" lo Hugh og slog ud med sin ene arm over sit hoved. "Han taler om familie til mig – taler om slægtninge til et menneske, hvis moder led den død, der venter hendes søn, og efterlod ham som en forsulten unge, der ikke kendte en levende sjæl i verden! Det taler han om til mig!"

"Kammerat," udbrød bøddelen, hvis træk undergik en pludselig forandring. "De vil dog vel ikke sige –"

"Jeg vil sige," afbrød Hugh ham, "at de hængte hende i Tyburn. Hvad der var godt nok til hende, er også godt nok til mig. De må gerne, hvis de vil, gøre det samme ved mig – jo før, des bedre. Tal ikke mere til mig. Jeg vil sove."

"Men jeg har lyst til at tale med Dem; jeg har lyst til at tale mere om det," sagde Dennis og skiftede farve.

"Er De klog," brummede Hugh og løftede hovedet op for at se på ham med et truende blik, "så holder De Deres mund. Jeg siger Dem jo, at jeg vil sove."

Da Dennis trods denne advarsel vovede at sige noget endnu, slog den vilde krabat med hele sin kraft efter ham, men da han forfejlede ham, lagde han sig under mange eder og forbandelser ned igen og vendte ansigtet ind mod væggen. Efter et par frugtesløse ryk i hans klæder, som Dennis, trods hans farlige stemning, var dristig nok til at tillade sig, var der, skønt han havde sine særlige grunde til at brænde af længsel efter at fortsætte samtalen, intet andet valg for ham end at blive siddende, så tålmodigt han kunne, rede til at lystre ordre.

75

En måned er gået – og vi står i sir John Chesters sovekammer. Gennem det halvt åbne vindue viser Temple Garden sig grøn og smuk; den stille flod, der vrimler af både og skibe og kruses af utallige åreslag, blinker i det fjerne; himlen er blå og klar, og den milde sommerluft lister sig ind og fylder værelset med vellugt. Endog byen, den røgfulde by, er strålende. Høje tage og slanke kirkespir, der ellers plejer at se så sorte og trevne ud, smiler i et livligt gråt; alle de gamle forgyldte fløje, kugler og kors glimrer på ny i den klare morgensol, og højt op over dem alle hæver St. Pauls-kirken sig med sin stolte, lueforgyldte krone.

Sir John spiste frokost i sengen. Hans chokolade og tvebak stod på et lille bord tæt ved ham; bøger og aviser lå lige ved hånden på sengetæppet, og idet han snart gjorde et ophold for med et udtryk af rolig tilfredshed at se sig om i det vel ordnede værelse, snart for mageligt at stirre på sommerhimlen, spiste, drak og læste han med største velbehag.

Morgenens oplivende indflydelse syntes at gøre indtryk selv på hans rolige sind. Hans væsen var ualmindelig livligt; hans smil mere mildt og huldsaligt end sædvanlig, hans stemme klarere og venligere. Han lagde den avis, han havde læst i, fra sig, lænede sig tilbage på sin hovedpude, som om han hengav sig til en række skønne minder, og holdt efter et ophold følgende enetale:

"Og min ven centauren går samme vej som hans mama! Det undrer mig ikke. Og hans gådefulde ven, mr. Dennis ligeledes! Det undrer mig ikke. Og mit fordums postbud, det unge, usigelig ugenerte dårekistelem i Chigwell! Det glæder mig rigtigt. Det var det allerbedste, der kunne ske ham."

Efter disse ytringer hengav han sig atter smilende til sine tanker, fra hvilke han løsrev sig for at drikke sin chokolade, der var nær ved at blive kold, og ringe efter mere.

Da den ny forsyning var blevet bragt ind, tog han koppen fra sin tjener, og idet han med fortryllende venlighed sagde: "Tak skal du have, Peak!" lod han ham gå igen.

"Det er en mærkelig omstændighed," sagde han og legede dovent med teskeen, "at min ven dårekistelemmet lige på et hængende hår var sluppet fri under forhøret, og det var et pokkers heldigt træf – eller, som verden ville kalde det, en Forsynets styrelse – at lordmayorens broder skulle være til stede i retten sammen med nogle andre fredsdommere fra landet, i hvis tykke dosmerpander nysgerrigheden havde trængt sig ind. For skønt lordmayorens broder tydeligt havde uret og afgav et slående bevis for sit nære slægtskab med denne morsomme person ved at sige, at min ven var ved sin fulde forstand og, efter hvad han vidste, havde strejfet om i landet med sin moder og præket revolutionære og oprørske grundsætninger, er jeg ham ikke mindre forbunden, fordi han frivilligt aflagde dette vidnesbyrd. Disse sindssvage mennesker kommer med sådanne sære og generende bemærkninger, at de for samfundets roligheds skyld virkelig burde hænges."

Den omtalte landdommer havde virkelig gjort udslaget og fået de vaklende dommere stemte imod stakkels Barnaby. Grip

tænkte mindst på, hvor meget den havde at svare for.

"Det bliver et sært trekløver," sagde sir John, idet han støttede sit hoved på hånden og nippede til sin chokolade, "et højst mærkeligt trekløver. Bøddelen selv, centauren og dårekistelemmet. Af centauren kunne der blive et meget smukt præparat til Det Kirurgiske Akademi til overordentlig nytte for videnskaben. Jeg håber, at De har sørget for at holde fast på ham. – Peak, jeg er naturligvis ikke hjemme for andre end frisøren."

Denne påmindelse blev fremkaldt ved en banken på gangdøren, som tjeneren skyndte sig at lukke op. Efter en langvarig parlamenteren kom han tilbage, og idet han forsigtigt lukkede stuedøren efter sig, kunne man høre en mand hoste ude på gangen.

"Nej, det nytter ikke, Peak," sagde sir John og løftede hånden op for at affærdige ham, "jeg er ikke hjemme. Jeg kan umuligt høre dig. Jeg sagde dig, at jeg ikke var hjemme, og mit ord er helligt. Kan du aldrig høre, hvad man siger til dig?"

Fyren, som ikke havde noget at sige til denne bebrejdelse, var allerede i færd med at gå ud igen, da den fremmede, der var grunden til den og formodentlig var blevet utålmodig over opholdet, bankede med sine knoer på sovekammerdøren og råbte, at han havde en vigtig sag at tale om med sir John Chester, der ingen opsættelse tålte.

"Lad ham komme ind," sagde sir John. "Min gode mand," tilføjede han, idet døren åbnedes, "hvorledes kan det være, at De på en så usædvanlig måde trænger Dem ind i folks private lejlighed? Hvor kan De i den grad mangle selvagtelse, at De kan gøre Dem skyldig i en så mærkelig uopdragenhed?"

"Mit ærinde, sir John, er ikke af nogen almindelig natur, forsikrer jeg Dem," svarede den person, han havde tiltalt. "Har jeg båret mig noget påfaldende ad for at skaffe mig adgang til Dem, håber jeg, at det af den grund vil blive mig tilgivet."

"Nå, vi får at se," sagde sir John, hvis åsyn opklaredes, og hvis forekommende smil vendte tilbage, da han så, hvem det var. "Vi har bestemt mødt hinanden før," tilføjede han i sin indsmigrende tone, "men jeg har virkelig glemt Deres navn."

"Mit navn er Gabriel Varden, sir."

"Varden, ja vist, Varden," svarede sir John og slog sig for panden. "Gud, hvor min hukommelse begynder at blive svag! Varden – rigtigt, klejnsmeden mr. Varden. De har en prægtig kone, mr. Varden, og en dejlig datter. De har det vel godt?"

Gabriel takkede ham og svarede ja.

"Det glæder mig. Anbefal mig hos dem, når De kommer hjem, og sig, at jeg ville ønske, at jeg var så heldig selv at kunne overbringe den hilsen, jeg nu overdrager Dem. Men hvad kan jeg gøre for Dem," tilføjede han i en sød tone efter et øjebliks ophold, "De har ganske at befale over mig."

"Tak, sir John," sagde Gabriel med en vis stolthed i tonen, "men jeg er ikke kommet for at udbede mig nogen gunst af Dem, skønt jeg vel har et ærinde til Dem. – Et privat og meget vigtigt ærinde," tilføjede han med et blik på tjeneren, der stod og så til.

"Jeg kan ikke sige, at De er mere velkommen, fordi De er så selvstændig og ikke har noget at bede mig om," svarede sir John nedladende, "for jeg ville være meget lykkelig ved at have kunnet vise Dem en tjeneste. Ikke des mindre er De under alle omstændigheder velkommen. Tjen mig i at give mig noget

mere chokolade, Peak, så har du ikke nødig at opholde dig her længere."

Tjeneren gik og lod dem alene.

"Sir John," sagde Gabriel, "jeg er kun en simpel håndværksmand, og det har jeg været alle mine dage. Forbereder jeg Dem ikke tilstrækkeligt på, hvad jeg har at sige, går jeg for pludseligt løs på sagen og volder Dem en rystelse, som en fin mand måske ville have skånet Dem for eller i alt fald i høj grad formindsket, vil jeg dog håbe, at De tror, at min mening er god. Jeg ønsker at være forsigtig og varsom og stoler på, at De hos en ligefrem mand som mig vil tage viljen for gerningen."

"Mr. Varden," svarede den anden, der havde været fuldkommen rolig under denne indledning, "jeg beder Dem tage en stol. Chokolade holder De måske ikke af? Det er unægtelig også noget, man må vænne sig til."

"Sir John," sagde Gabriel, der med et buk havde påskønnet indbydelsen til at sidde ned, men uden at gøre det, "sir John –" han dæmpede sin stemme og gik nærmere hen til sengen "- jeg kommer i dette øjeblik fra Newgate –"

"Du gode Gud," udbrød sir John og satte sig hastigt over ende i sengen, "fra Newgate, mr. Varden! Hvorledes kunne De være så uforsigtig at komme fra Newgate? Newgate, hvor der er fængselsfebre og pjaltede mennesker og barbenede mænd og kvinder og tusinde afskyeligheder! Peak, kom hurtigt med noget kamfer! Himmel og jord, mr. Varden, kære, bedste mand, hvorledes kunne De dog komme fra Newgate?"

Gabriel gav intet svar, men så stiltiende til, mens Peak, der netop i det rette øjeblik var kommet ind med den varme

chokolade, løb hen til en skuffe og tog en flaske, som han stænkede sin herres slåbrok og sengeklæderne med og desuden vædede klejnsmeden selv rigeligt, samtidig med at han stænkede en kreds rundt omkring ham på tæppet. Da han var færdig, trak han sig atter tilbage, og idet sir John lænede sig i en magelig stilling på sin hovedpude, vendte han igen sit smilende åsyn mod sin gæst.

"De vil sikkert tilgive, mr. Varden, at jeg i starten blev lidt urolig både for Deres og min egen skyld. Jeg tilstår, at jeg blev overrasket, trods Deres delikate forberedelse. Tør jeg bede Dem have den godhed ikke at komme mig nærmere? – De kommer altså virkelig fra Newgate?"

Klejnsmeden bøjede hovedet.

"Ja så! Og nu, mr. Varden, uden al udsmykning og overdrivelse," sagde sir John i en fortrolig tone, idet han nippede til sin chokolade, "hvad er Newgate egentlig for et sted?"

"Et mærkeligt sted, sir John," svarede klejnsmeden, "og af en sørgelig slags. Et mærkeligt sted, hvor man hører og ser mange mærkelige ting, men kun få mere mærkelige end den, jeg er kommet for at meddele Dem. Sagen er påtrængende. Jeg er blevet sendt her hen."

"Dog ikke fra – nej, nej – ikke fra fængslet?"

"Jo, sir John, fra fængslet."

"Og, min gode, lettroende, velvillige ven," sagde sir John smilende, idet han satte sin kop fra sig, "af hvem?"

"Af en mand ved navn Dennis, som i mange år har været bøddel og nu selv skal hænges i morgen," svarede klejnsmeden.

Sir John havde ventet, havde lige fra begyndelsen været ganske vis på, at han ville have sagt, at han kom fra Hugh, og havde for dette tilfælde allerede haft et svar på rede hånd. Men denne meddelelse fremkaldte en forbavselse hos ham, som han trods det store herredømme, han havde over sine træk, ikke i det første øjeblik kunne hindre sit ansigt fra at udtrykke. Han fik atter magt over den og sagde i den samme lette tone:

"Og hvad forlanger da denne herre af mig? Min hukommelse slår mig måske atter fejl, men jeg husker sandelig ikke, at jeg nogen sinde har haft den fornøjelse at være blevet ham forestillet, eller at jeg har talt ham blandt mine personlige venner."

"Sir John," svarede klejnsmeden alvorligt, "jeg skal så vidt muligt med hans egne ord sige Dem, hvad han ønsker, at De uden noget øjebliks spilde bør have at vide."

Sir John lagde sig til rette i en endnu mageligere stilling og stirrede på sin gæst med et udtryk i sit ansigt, der syntes at sige: "Det er en morsom fyr! Jeg vil høre ham til ende."

"De har måske set i bladene, sir," sagde Gabriel og pegede på den avis, der lå ved siden af ham, "at jeg optrådte som vidne imod denne mand, da han for nogle dage siden blev forhørt, og at det ikke var hans skyld, at jeg var i live og i stand til at sige, hvad jeg vidste."

"Måske set!" udbrød sir John. "bedste mr. Varden, De er en helt offentlig personlighed og indtager en velfortjent plads i alle menneskers tanker. Det var med den mest levende interesse, at jeg læste Deres vidneforklaring og huskede, at jeg havde den fornøjelse at kende lidt til Dem. – Jeg håber, at Deres portræt kommer i handelen?"

"I morges, sir," sagde klejnsmeden uden at ænse disse komplimenter, "tidligt i morges kom der efter denne mands opfordring et bud til mig fra Newgate for at bede mig se til ham, da han havde noget vigtigt at meddele. Jeg har ikke nødig at sige Dem, at han ikke hører til mine venner, og at jeg aldrig havde set ham, førend oprørerne omringede mit hus."

Sir John viftede sig let med avisen og nikkede.

"Efter hvad rygtet sagde, vidste jeg imidlertid," vedblev Gabriel, "at ordren til hans henrettelse i morgen var kommet til fængslet i aftes, og da jeg regnede ham for en døende, opfyldte jeg hans ønske."

"De er en sand kristen, mr. Varden," sagde sir John, "og i denne skønne egenskab forøger De end mere mit ønske om, at De vil tage en stol."

"Han sagde," fortsatte Gabriel og så vist på ridderen, "at han havde sendt bud til mig, fordi han, på grund af at han var den offentlige bøddel, ikke havde nogen ven i den hele verden, og fordi han ifølge den måde, jeg havde aflagt mit vidnesbyrd på, kaldte mig for en retskaffen mand, der ikke ville svigte ham. Han sagde derpå, at skønt han skyedes af enhver, der kendte hans håndtering, endog af mennesker af den laveste og usleste klasse, mærkede han dog, da han forenede sig med oprørerne, at de mennesker ingen mistanke havde om den; dette er rimeligt nok, da en stakkels tosse, der tidligere har stået i lære hos mig, var en af dem. Han havde derfor fortiet sin stilling, lige til han blev grebet og fængslet."

"Meget fornuftigt af mr. Dennis," bemærkede sir John med en let gaben, men stadig med den højeste grad af høflighed, "men

fraregnet den beundringsværdige og klare måde, hvorpå De fremstiller det, ikke synderlig interessant for mig."

"Da han," fortsatte klejnsmeden uforstyrret og uden at ænse disse afbrydelser, "da han blev ført til fængslet, hørte han, at han skulle dele celle med en ung mand ved navn Hugh, der havde været en af hovedmændene for optøjerne, og som han selv havde forrådt og udleveret. Af noget af det, der undslap denne ulykkelige under en ordveksling, der opstod imellem dem, da de mødtes, opdagede han, at hans moder havde lidt den samme død, de nu begge er dømt til. – Tiden er meget kort, sir John."

Ridderen lagde sin avisvifte fra sig, satte sin kop på bordet ved sengen og så på klejnsmeden lige så alvorligt, som klejnsmeden så på ham, når man undtager det smil, der lurede omkring hans mund.

"De har nu været en måned i fængslet. Den ene samtale ledte til mange flere, og bødlen kom ved at sammenholde tid, sted og omstændigheder snart efter, at han selv havde fuldbyrdet lovens dom på det omtalte fruentimmer. Hun var, lige som så mange andre, af mangel blevet fristet til den lette forbrydelse at udgive falske banknoter. Hun var ung og smuk, og falsknerne, der brugte mænd, kvinder og børn til dette håndværk, mente, at hun var en, der egnede sig godt til deres forretning og sandsynligvis længe ville undgå mistanke. Men de tog fejl, for hun blev grebet under udøvelsen af sin allerførste forbrydelse og led døden for den. Hun var af sigøjnerblod, sir John –"

Det var måske virkningen af en forbifarende sky, der formørkede solen og kastede en skygge på hans ansigt, men

ridderen blev dødbleg. Ikke des mindre mødte han klejnsmedens øjne ligesom før.

"Hun var af sigøjnerblod, sir John," gentog Gabriel, "og havde et stolt, frit sind. Dette i forbindelse med hendes smukke udseende og frejdige væsen interesserede nogle herrer, som let lod sig røre af et par sorte øjne, og de gjorde sig umage for at frelse hende, hvilket måske også ville være lykkedes dem, hvis hun havde villet give dem et indblik i sin historie, men det hverken ville eller gjorde hun. Der var grund til at frygte, at hun ville lægge hånd på sig selv. Der blev sat vagt ved hende nat og dag, og fra det øjeblik af mælede hun ikke et ord –"

Sir John strakte hånden ud efter sin kop. Klejnsmeden, der fortsatte, standsede den på halvvejen.

"- indtil hun kun havde et minut tilbage at leve i. Da brød hun tavsheden og sagde med dæmpet stemme, hvad kun denne bøddel hørte, da alle andre levende skabninger havde trukket sig tilbage og overladt hende til hendes skæbne: 'Havde jeg en dolk her i min hånd, og var han mig så nær, at jeg kunne nå ham, ville jeg selv i dette øjeblik gennembore ham!' Manden spurgte: 'Hvem?' og hun svarede: 'Faderen til min dreng'."

Sir John trak sin udstrakte hånd tilbage, og da han lagde mærke til, at klejnsmeden standsede, gav han ham med utvungen artighed og uden noget nyt tegn på bevægelse et vink om, at han skulle blive ved.

"Det var det første ord, hun nogen sinde havde sagt, som man havde kunnet udlede af, at hun havde nogen slægtning her på jorden."

"Levede barnet?" havde han spurgt.

"Ja."

"Han havde spurgt hende om, hvor det var, hvad det hed, og om hun havde noget ønske med hensyn til det. Hun havde kun et, havde hun svaret, og det var, at drengen måtte leve og vokse op i fuldkommen uvidenhed om sin fader, for at man ikke ved kunst skulle lære ham at blive god og overbærende. Når han blev mand, håbede hun, at deres stammes Gud ville føre faderen og sønnen sammen og hævne hendes barn. Han havde stillet hende nogle flere spørgsmål, men hun havde ikke svaret. Ja han siger, at hun næppe en gang havde henvendt disse ord til ham, men stået med ansigtet vendt op imod himlen og ikke set en eneste gang på ham."

Sir John tog sig en pris tobak, kastede et bifaldende blik på en sirlig lille skitse, "Naturen" kaldet, på væggen, og løftede atter sine øjne op mod klejnsmedens ansigt, idet han med en høflig og nedladende mine sagde: "De sagde, mr. Varden –"

"At hun ikke," svarede klejnsmeden, der ikke ved noget kunstgreb lod sig bringe ud af sin bestemte tone eller fra sit faste blik, "at hun ikke så en eneste gang på ham, sir John, og dermed døde hun, og han glemte hende. Men nogle år efter dømtes en mand til at lide den samme død; det var ligeledes en sigøjner, en solbrændt, sortebrun karl, næsten en vildmand, og mens han, efter at have fået sin dom, sad i fængslet, skar han, som mere end en gang havde set bødlen, mens han var fri, et portræt af ham ud i sin stok for lige som at trodse døden og vise sine omgivelser, hvor lidt han brød sig om eller tænkte på den. Denne stok forærede han ham på retterstedet og fortalte ham da, at det fruentimmer, jeg har talt om, havde forladt sine landsmænd for at leve sammen med en fornem herre, og da hun derpå var blevet forladt af denne og forskudt af sine gamle

venner, havde hun i sit stolte hjerte svoret, at hvor stor hendes elendighed end måtte blive, ville hun dog aldrig bede noget levende menneske om hjælp. Han fortalte ham, at hun havde holdt sit ord til det sidste, og at hun, da hun engang mødte ham på gaden – han havde, som det synes, selv været forelsket i hende – ved list var smuttet fra ham, og han havde ikke set hende siden, førend han, mens han en gang med nogle af sine rå kammerater var kommet for at overvære en henrettelse i Tyburn, nær var gået fra forstanden ved at genkende hende i den forbryderske, som skulle hænges under et andet navn. Mens han stod på det samme sted, hvor hun havde stået, havde han fortalt bødlen dette og samtidig sagt ham hendes virkelige navn, som kun hendes landsmænd og den herre, for hvis skyld hun havde forladt dem, vidste. – Og dette navn, sir John, vil han kun åbenbare for Dem."

"Kun åbenbare for mig!" udbrød ridderen, idet han standsede, lige som han ville til at føre koppen til sine læber med en fuldkommen fast hånd, og krummede sin lille finger for at kokettere med den brillantring, den var smykket med. "Kun for mig! Hvor uforskammet af ham, bedste mr. Varden, at vælge mig til sin fortrolige, og det oven i købet, når en så pålidelig person som De står lige ved siden af ham."

"Sir John, sir John," svarede klejnsmeden, "i morgen klokken tolv skal disse mennesker dø. Hør de få ord, jeg har at tilføje, og håb ikke at føre mig bag lyset; for skønt jeg er en simpel mand af ringe stand, og De en fin herre af rang og kundskaber, sætter sandheden mig dog på lige fod med Dem, og ved dens kraft ved jeg, at De er forberedt på den meddelelse, jeg nu vil slutte af

med, og at De tror, at dette dødsdømte menneske, Hugh, er Deres søn."

"Hvad," sagde sir John spottende og muntert, "den vilde krabat, der døde så pludseligt, gik dog vel ikke så vidt, skulle jeg tro?"

"Nej," svarede klejnsmeden, "for ved et eller andet helligt løfte, som kun disse mennesker kender, og som selv de sletteste iblandt dem holder i ære, havde hun forpligtet ham til ikke at sige Deres navn, men i en fantastisk tegning på stokken havde han udskåret nogle bogstaver, og da bødlen spurgte ham om, hvad det var, bad han ham, især hvis han senere i livet skulle støde på hendes søn, nøje at huske dette sted."

"Hvilket sted?"

"Chester."

Ridderen tømte sin kop chokolade, tilsyneladende med det største velbehag og tørrede sig omhyggeligt om munden med sit lommetørklæde.

"Sir John," sagde klejnsmeden, "dette er alt, hvad der er blevet mig fortalt, men efter at disse to mennesker har fået deres dom, har de i enrum talt meget med hinanden. Besøg dem og hør, hvad de kunne have at tilføje. Tal med denne Dennis og udspørg ham om, hvad han ikke har villet betro mig. Hvis De, som har tråden til det hele, skulle ønske at få en stadfæstelse – som for øvrigt er overflødig – er intet lettere."

"Men," sagde sir John, idet han rejste sig op på sin albue efter at have glattet den pude, den skulle hvile på, "min kære, brave, fortræffelige mr. Varden, som jeg ikke kunne blive vred på, selv om jeg ville, hvad er meningen med alt dette?"

"Jeg holder Dem for et menneske, sir John, og venter, at det vil medføre, at der dog vil røre sig en eller anden naturlig følelse i Deres bryst," sagde klejnsmeden harmfuldt. "Jeg venter, at det vil bringe Dem til at anspænde enhver nerve og bruge al den indflydelse, De ejer, til bedste for Deres ulykkelige søn og den, der har åbenbaret Dem hans tilværelse. I værste tilfælde håber jeg, at det vil bringe Dem til at besøge Deres søn og vække ham til bevidsthed om hans forbrydelse og fare. En sådan bevidsthed har han ikke nu. Tænk, hvilket liv han må have ført, når han i mit påhør kunne sige, at hvis jeg fik Dem til at gøre noget, ville det være til at fremskynde hans død og sikre Dem hans tavshed, hvis De havde det i Deres magt!"

"Og har De, min gode mr. Varden," sagde sir John i en blidt bebrejdende tone, "har De virkelig levet så længe og er blevet ved at være i den grad naiv og lettroende, at De kan nærme Dem en mand med et uplettet rygte med sådanne kreditiver som disse fra et par desperate mennesker, der er drevet til det yderste, og som griber efter ethvert halmstrå. Det er dog for galt! Å fy, fy!"

Klejnsmeden ville tage ordet, men han afbrød ham:

"Om enhver anden ting, mr. Varden, vil det være mig en fornøjelse – en sand glæde at tale med Dem, men jeg skylder min egen værdighed ikke at drøfte dette emne et øjeblik længere."

"Tænk Dem om, sir, når jeg er gået," svarede klejnsmeden. "Skønt De tre gange i lige så mange uger har vist Deres ægtefødte søn, mr. Edward, bort fra Deres dør, har De dog måske tid, måske år til at udsone Dem med ham, sir John, men

der er ikke længe til klokken tolv i morgen, og den tid kommer aldrig mere tilbage."

"Jeg takker Dem ret meget for Deres uskyldige råd," sagde ridderen og kyssede på sin fine hånd ad klejnsmeden, "og jeg ville kun ønske, at De, min skikkelige mand, havde lidt mere verdensklogskab, skønt Deres troskyldighed ligefrem er fortryllende. Jeg har aldrig beklaget min frisørs komme så meget som i dette øjeblik. Gud velsigne Dem! God morgen! De glemmer jo ikke min hilsen til damerne, mr. Varden? Peak, følg mr. Varden til døren."

Gabriel sagde ikke et ord mere, men sendte ridderen et afskedsblik og gik. Idet han forlod værelset, forandredes sir Johns åsyn, og smilet veg for et forpint, uroligt udtryk, lige som hos en udmattet skuespiller, der er blevet træt af at spille en vanskelig rolle. Med et dybt suk rejste han sig af sin seng og svøbte sig ind i sin slåbrok.

"Hun holdt altså ord," sagde han, "og blev sin trussel tro! Gid jeg aldrig havde set hendes mørke ansigt; lige fra begyndelsen af burde jeg have læst disse følger i det. Denne sag ville vække opsigt, der som den støttede sig på bedre vidnesbyrd, men således som den nu står, og hvis jeg ikke sammenføjer kædens enkelte led, kan jeg le af det hele. – Grumme trist at være fader til sådan et utyske! Men jeg har dog givet ham mange gode råd; jeg sagde ham, at han ganske sikkert ville blive hængt; jeg kunne ikke have gjort mere, selv om jeg havde kendt vort slægtskab, og der gives mangfoldige fædre, der ikke engang have gjort så meget for deres naturlige børn. – Frisøren kan komme ind, Peak."

Frisøren kom ind og så i sir John Chester – hvis medgørlige samvittighed snart slog sig til tåls ved talrige eksempler, der faldt ham ind til støtte for hans sidste ord – den samme uforstyrrelige, indtagende, elegante kavaler, han den foregående dag og mange foregående dage havde fundet i ham.

76

Idet klejnsmeden langsomt fjernede sig fra sir John Chesters bolig, tøvede han under de træer, der skyggede over fortovet, næsten i håb om at blive kaldt tilbage. Han var tre gange vendt om og tøvede endnu på hjørnet, da klokken slog tolv.

Det var en højtidelig lyd, og det ikke alene, fordi den mindede ham om den følgende dag, for han vidste, at disse klokkeslag samtidig ringede morderen til graven. Han havde set ham gå igennem den menneskefyldte gade midt under mængdens forbandelser; havde lagt mærke til hans dirrende læber og skælvende lemmer, den askegrå farve på hans ansigt, hans klamme pande, det vilde vanvid i hans øje – den frygt for døden, som opslugte alle andre tanker og uden ophør gnavede på hans hjerte og hjerne. Han havde lagt mærke til det flakkende blik, der søgte om håb, men, hvorhen det så vendte sig, kun fandt fortvivlelse. Han havde set den sønderknuste, ynkelige, forladte skabning køre til galgen med sin ligkiste ved siden. Han vidste, at han lige til det sidste havde været ubøjelig og halsstarrig; at han i sin vilde forfærdelse over sin stilling snarere var blevet forhærdet end formildet mod sin hustru og sit barn, og at de sidste ord, der var kommet over hans blege læber, havde været forbandelser over dem som hans fjender.

Haredale havde besluttet at være til stede og se dommen blive fuldbyrdet. Kun hans egne sansers vidnesbyrd kunne tilfredsstille den mørke higen efter gengældelse, som han havde

gemt på i så mange år. Klejnsmeden vidste dette, og da klokkeslagene havde ophørt at lyde, ilede han ham i møde.

"For disse to mennesker," sagde han, idet han gik, "kan jeg ikke gøre mere. Himlen være dem nådig! Ak, jeg siger, at jeg ikke kan gøre mere for dem, men hvem kan jeg hjælpe? Mary Rudge skal få et hjem og en trofast ven, når hun mest trænger til det, men Barnaby, den stakkels uskyldige Barnaby, hvad hjælp kan jeg yde ham? Der findes, Gud forlade mig det, mange, mange fornuftige mennesker," udbrød den brave klejnsmed, idet han standsede i et snævert stræde for at tørre sine øjne, "som jeg bedre kunne tåle at miste, end jeg kan tåle at miste ham. Vi har altid været gode venner, men først nu ved jeg, hvor meget jeg har holdt af den knøs."

Der var ikke mange i den store stad, som den dag tænkte anderledes på Barnaby end som på en af hovedpersonerne i en forestilling, der skulle finde sted den følgende dag. Men om også hele befolkningen var kommet ham i hu og havde ønsket, at hans liv måtte blive skånet, ville dog ikke en blandt alle kunne have gjort det med en renere iver og større enfold i hjertet end den gode klejnsmed.

Barnaby skulle dø; der var intet håb. Det er ikke det mindste onde, der klæber ved den jævnlige anvendelse af denne skrækkelige straf, dødsstraffen, at den forhærder sindet hos dem, der tildeler den, og gør dem ligegyldige for eller uvidende om deres ansvar, selv om de i andre henseender kan være elskværdige mennesker. Dommen var blevet afsagt, at Barnaby skulle dø. Den afsagdes hver måned for mindre forbrydelser. Det var noget så almindeligt, at kun meget få studsede ved den rædsomme dom eller brød sig om at undersøge, om den var

retfærdig. Og netop nu, da loven var blevet så groft krænket, måtte dens værdighed hævdes. Sindbilledet på dens værdighed – som stod præget på ethvert blad af straffelovbogen – var galgen, og Barnaby måtte dø.

Man havde søgt at frelse ham. Med egne hænder havde klejnsmeden overbragt ansøgninger og forestillinger lige til kilden; men det var ingen nådens kilde, og Barnaby måtte dø.

Lige fra først af havde *hun* aldrig forladt ham undtagen om aftenen, og med hende ved siden var han glad som altid. På denne sidste dag var han frejdigere og mere stolt, end han endnu havde været, og da hun lagde den bog, af hvilken hun havde læst højt for ham, fra sig og faldt ham om halsen, holdt han inde med sin travle bestilling: at binde et stykke flor om sin hat og undrede sig over hendes smerte. Grip udstødte et svagt, lige som halvt opmuntrende og halvt bebrejdende skrig, men manglede mod til at fuldføre det og sank pludselig hen i tavshed.

For dem, som stod på randen af det store svælg, hinsides hvilket ingen kan skue, rullede tiden, der så snart skulle tabe sig i evighedens uendelighed, af sted som en vældig flod, der svulmer op og bruser, når den nærmer sig havet. Det havde først nylig været morgen; de havde siddet og talt sammen som i en drøm, og nu var det aften. Skilsmissens frygtelige time, som i går syntes så fjern, var for hånden.

De gik ud i gården, tæt sammenklyngede, men uden at tale. Barnaby vidste, at fængslet var et skummelt, sørgeligt, elendigt sted, og så den kommende dag i møde som en overgang derfra til noget lyst og skønt. Han havde desuden et uklart indtryk af, at man ventede, at han ville vise sig modig – at han var en

meget vigtig person, og at folkene i fængslet gerne ville have ham til at græde; han trådte fast i jorden, idet han tænkte på dette, og bad hende fatte mod og ikke klage mere, men føle, hvor rolig hans hånd var.

"De kalder mig en tåbe, moder. De skal få at se – i morgen!"

Dennis og Hugh var ude i gården. Hugh kom ud fra sin celle i samme øjeblik som de og strakte sig, som om han havde sovet. Dennis sad på en bænk i en krog, med knæene trukket op til hagen og rokkede frem og tilbage som et menneske, der lider store smerter.

Moderen og hendes søn blev på den ene side af gården, og disse to mænd på den anden. Hugh skred frem og tilbage, idet han nu og da kastede et vildt blik op mod den klare sommerhimmel og derpå så på murene.

"Ingen udsættelse, ingen udsættelse! Ingen nærmer sig os. Nu er der kun én nat tilbage!" stønnede Dennis med mat stemme og vred sine hænder. "Tror De, at man vil lade mig få udsættelse om natten, kammerat? Jeg ved, at udsættelser før er indløbet klokken fem, seks og endog syv om morgenen. Tror De ikke, at der endnu er gode udsigter – hvad, tror De ikke? Sig ja. Sig De ja, unge mand," klynkede den elendige skabning med en bønfaldende gestus hen imod Barnaby, "eller jeg bliver gal!"

"Hellere være gal end klog her," sagde Hugh, "bliv gal!"

"Men sig mig, hvad De tror. Nogen må sige mig, hvad han tror!" råbte den usle stymper – så ussel, elendig og foragtelig, at medlidenheden selv ville have vendt sig bort ved synet af en sådan skabning i menneskeskikkelse. "Er der ingen udsigt for mig – er der ikke god udsigt for mig? Er det ikke rimeligt, at man gør dette for at skræmme mig? Tror De ikke det? Åh," skreg

han næsten, idet han vred sine hænder, "er der ingen, som vil trøste mig?"

"De burde være den bedste i stedet for den dårligste," sagde Hugh og blev stående foran ham. "Ha, ha, ha! Se til bøddelen, når det skal til at gå ud over ham selv!"

"De ved ikke, hvad det er," råbte Dennis, idet han formelig vred sig, mens han talte, "men det ved jeg! At jeg skulle blive ekspederet, jeg, jeg! At det skulle hænde mig!"

"Og hvorfor ikke?" sagde Hugh, idet han skubbede sit sammenfiltrede hår i vejret for bedre at kunne se sin fordums staldbroder. "Hvor ofte har jeg ikke, førend jeg fik Deres håndtering at vide, hørt Dem tale om den, som om det var en fest?"

"Jeg er ikke vankelmodig," skreg den elendige; "jeg ville sige det samme igen, hvis jeg var bøddel. En anden har i dette øjeblik mine forrige meninger. Det gør det værre. En anden længes efter at ekspedere mig. Jeg ved fra mig selv, at han må længes efter det."

"Han vil snart få sin lyst styret," sagde Hugh og fortsatte sin gang. "Tænk på det og vær stille."

Skønt den ene af disse mænd både i tale og holdning røbede den største ligegyldighed og forhærdelse, og den anden i hvert ord og hver bevægelse lagde en så yderlig grad af jammerlig fejhed for dagen, at det var ydmygende at se ham, er det dog vanskeligt at sige, hvem af dem der mest ville have oprørt og forarget en iagttager. Hughs tilstand var en vilds desperate trods på bålet, og bøddelens var lidet bedre end en hunds med rebet om halsen. Og dog var disse, som Dennis vidste og kunne have sagt dem, de to almindeligste sindsstemninger hos

personer under samme vilkår som de. Så frodigt trivedes den af loven udsåede sæd, at denne slags høst sædvanligvis opfattedes som noget, der faldt af sig selv.

I en henseende stemte de alle overens. Den ustadige og ufrivillige tankerække, der pludselig fremkaldte minder om fjerne, for længst glemte ting, der ikke havde nogen sammenhæng med hinanden – den uklare, rastløse attrå efter noget ubestemt, som intet kunne tilfredsstille – minutternes hurtige flugt, idet de ligesom ved trylleri smeltede sammen til timer – den højtidelige nats pludselige komme – den dødens skygge, der altid rugede over dem og dog var så svag og gennemsigtig, at de ubetydeligste og mest trivielle ting trådte frem af mørket hinsides og fængslede opmærksomheden – umuligheden af at rette deres tanker på anger og forberedelse til døden, selv om de havde været tilbøjelige til det, eller at fæste dem på noget bestemt punkt, mens denne afskyelige fortryllelse lokkede dem bort – alt dette var fælles for dem alle og kun forskelligt i sin ytringsmåde.

"Hent mig bogen, som jeg lod ligge inde – på din seng," sagde hun til Barnaby, da klokken slog. "Kys mig først."

Han så hende i ansigtet og så der, at tiden var kommet. Efter en lang omfavnelse rev han sig løs og løb bort for at bringe hende bogen, idet han bad hende ikke at røre sig af stedet, førend han kom igen. Han vendte snart tilbage, for et skrig havde vakt hans opmærksomhed – men hun var borte.

Han løb hen til gårdporten og så igennem den. De bar hende bort. Hun havde sagt, at hendes hjerte ville briste. Det var bedre således.

"Tror De ikke," klynkede Dennis, der krøb hen til ham, mens han stod som naglet til jorden og stirrede på de nøgne mure, "tror De ikke, at der endnu er håb? Det er en frygtelig ende; det er en skrækkelig ende for en mand som mig. Tror De ikke, at der er håb? Jeg mener ikke for Dem, men for mig. Lad ikke ham høre os" – han mente Hugh – "han er så desperat."

"Nå," sagde vogteren, der havde slentret ind og ud med hænderne i lommen og gabt, som om han trængte frygtelig til noget at slå tiden ihjel med; "det er på tiden at gå ind, gutter."

"Ikke endnu," råbte Dennis, "ikke endnu. Der er en hel time endnu."

"Ved De hvad, Deres ur går ikke, som det plejede at gå," svarede manden. "Før gik det altid for stærkt, nu har det den modsatte fejl."

"Min ven," råbte den elendige skabning og faldt på knæ, "min kære ven – De har altid været min kære ven – her må være en misforståelse. Et brev må være blevet forlagt eller et bud opholdt undervejs. Han kan være død. Jeg har en gang set en mand falde død om på gaden, og han havde papirer i sin lomme. Lad der blive gjort undersøgelse. Send nogen ud at høre sig for. De kan aldrig ville hænge mig. Det kan de aldrig. – Jo de vil!" råbte han og sprang op med et frygteligt skrig. "De vil hænge mig ved hjælp af et fif og holde benådningen tilbage. Der er et komplot imod mig. Jeg kommer til at miste livet!" Og med et nyt hyl faldt han afmægtig til jorden.

"Se til bøddelen, når det går ud over ham selv!" udbrød Hugh atter, da de bar ham bort. – "Ha, ha, ha! Mod, kække Barnaby, vi er lige glade! Din hånd! De gør vel i at ekspedere os ud af verden, for slap vi løs igen, ville vi ikke lade dem slippe for så

godt køb, vel? Et håndtryk til! Man kan kun dø en gang. Vågner du om natten, så råb dette højt og læg dig så til at sove igen. Ha, ha, ha!"

Barnaby stirrede endnu en gang gennem gitterporten ud i den tomme gård og iagttog derpå Hugh, mens denne gik hen til den trappe, der førte til hans sovecelle. Han hørte ham råbe og briste i en skoggerlatter og så ham svinge sin hat. Derpå vendte han sig bort, som om han gik i søvne, og lagde sig uden mindste følelse af frygt eller sorg på sin briks, hvor han lå og ventede på, at klokken igen skulle slå.

77

Tiden gik. Larmen i gaderne aftog efterhånden, indtil stilheden næsten ikke blev afbrudt af andet end klokkerne i kirketårnene, som fortalte om, hvorledes den store vægter med de snehvide hår, der aldrig hviler eller sover, fortsatte sin gang – sagtere og mere dæmpet, mens staden sov. I det korte mellemrum af mørke og ro, som febrilske byer nyder, forstummede alle travle lyd, og de, som vågnede op af deres drømme, lå og lyttede i deres senge og længtes efter dagen og ønskede, at nattens dødsstilhed var forbi.

På gaden uden for fængslets hovedmur samledes i denne højtidelige time arbejdsfolk i klynger på to-tre personer, og når de mødtes, kastede de deres redskaber fra sig og talte hviskende med hinanden. Snart efter kom andre ud fra selve fængslet med planker og bjælker på deres skuldre, og da disse materialier var bragt til stede, satte de øvrige sig i arbejde, og den dumpe klang af hammerslag begyndte at lyde i stilheden.

Hist og her blandt denne klynge arbejdere stod en med en lygte eller en osende fakkel for at lyse for sine kammerater, og ved dens tvivlsomme hjælp kunne man dunkelt se nogle bryde stenbroen op, mens andre holdt på store, opretstående stolper eller fæstnede dem i de huller, der var blevet gravet til dem. Nogle kom slæbende med en tom kærre, som de trak rumlende ud fra fængselsgården, mens andre opførte stærke barrierer tværs over gaden. Alle havde de travlt. Deres dunkle skikkelser, der på denne usædvanlige tid bevægede sig så rask og så stille

hid og did, kunne være blevet taget for skyggeagtige væsener, som ved midnat arbejdede på et eller andet overnaturligt spøgelsesværk, der, lige som de selv, ville forsvinde ved det første glimt af dagen og kun efterlade morgentåge og dunst.

Mens det endnu var mørkt, samlede der sig nogle få tilskuere, som åbenbart var kommet for at se til og agtede at blive; selv de, der skulle der forbi på deres vej til et andet sted, tøvede og tøvede, som om tiltrækningskraften her var uimodståelig. Imidlertid blev den livlige lyd af saven og hamren ved og blandede sig med plankernes klapren mod stenbroen og undertiden med håndværkernes stemmer, når de råbte til hinanden. Hver gang klangen af de nærliggende kirkeure hørtes – og det var hvert kvarter – var det tydeligt at se, hvorledes en sælsom, øjeblikkelig og ubeskrivelig følelse gennemtrængte dem alle.

Lidt efter lidt viste et svagt skær sig i øst, og luften, som hele natten havde været meget varm, blev kold og isnende. Skønt det endnu ikke var dag, aftog mørket, og stjernerne blev blegere. Fængslet, som hidtil kun havde været en sort masse uden tydelig form eller skikkelse, fik sit sædvanlige udseende, og nu og da kunne man se en ensom vægter oppe på dets tag standse for at iagttage tilberedelserne nede på gaden. Denne mand, der udgjorde lige som en del af fængslet og kendte eller mentes at kende alt, hvad der foregik i det, blev genstand for en lige så stor nysgerrighed og opmærksomhed og blev udpeget med en lige så stor højtidelighed, som om han havde været et genfærd.

Efterhånden blev det svage lys stærkere, og husene med deres skilte og indskrifter trådte tydeligt frem i den grå morgenstund. Tunge diligencer krøb ud fra gæstgivergårdene

lige overfor, og passagererne så ud ad vinduerne og kastede mangt et blik tilbage på fængslet, idet de langsomt rullede bort. Og nu lyste solens første stråler ned på gaden, og nattens værk, der på sine forskellige stadier og i tilskuernes forskellige forestillinger havde vist sig i hundrede former, åbenbarede sig nu i sin sande skikkelse – et skafot og en galge.

Alt som den oplivende dags varme begyndte at brede sig over den tynde flok, hørtes en mumlen af stemmer; vinduesskodder blev åbnet og jalousierne trukket op, og de, som havde sovet i værelser lige over for fængslet, og hvor pladser til at se henrettelsen fra udlejedes til høje priser, rejste sig i en fart af deres senge. I nogle huse havde folk travlt med at tage vinduerne af for at skaffe tilskuerne bedre plads, i andre havde tilskuerne allerede sat sig til rette og fordrev tiden med at spille kort, drikke eller gøre løjer med hinanden. Nogle havde lejet sig en plads på tagene og var allerede i færd med at kravle der hen fra tagluger og kvistvinduer; andre tingede endnu om gode pladser og stod tvivlrådige, mens de stirrede på den langsomt svulmende mængde og på håndværksfolkene, som støttede sig ørkesløst op til skafottet eller lod, som om de ligegyldigt hørte på ejerens lovtaler over den ypperlige udsigt fra hans hus og hans uhyre rimelige vilkår.

Man kunne ikke tænke sig en skønnere morgen. Fra tagene og de øvre stokværker i disse huse kunne man se kirkespirene og domkirkens store kuppel hæve sig højt op over fængslet mod den blå himmel – iklædte de lyse sommerskyers farve fremviste de i den klare luft selv de mindste prydelser og ornamenter, hver niche og hvert glamhul. Alt var lyst og smilende undtagen nede på gaden, der endnu lå i skygge, og hvor øjet skuede ned

lige som i en mørk grav, hvor dødens frygtelige redskab stod midt iblandt så meget liv og håb og ungdom. Det var, som om selve solen undgik at se på det.

Men det var dog mindre afskrækkende, fælt og skummelt, som det stod der i skyggen, end da det, efter at dagen var skredet længere frem, stod skarpt og tydeligt i solens fulde glans med dets sorte afskallede maling og dets løkker, der svajede i lyset som uhyggelige kranse. Det var mindre afskrækkende i midnattens ensomhed og mørke, mens nogle få skikkelser flokkede sig omkring det, end da det i morgenens friskhed og røre dannede midtpunktet for en ivrig skare. Det var mindre afskrækkende, mens det, den gang folk endnu lå i deres senge, truede gaden som et spøgelse og måske påvirkede stadens drømme, end da det trodsede den klare dag og stod afsløret i hele sin vederstyggelighed.

Klokken var slået fem – seks – syv – og otte. Hen ad de to hovedgader for begge ender af tværgaden drog nu en levende strøm, der bølgede hen mod vindingens og omsætningens markeder. Kærrer, kareter, arbejdsvogne og trillebøre banede sig vej gennem udkanterne af menneskevrimmelen og raslede af sted i samme retning. Nogle af dem, som var offentlige befordringer, der var kommet et kort stykke vej ude fra landet, standsede, og kusken pegede med sin pisk på galgen, skønt han kunne have sparet sig ulejligheden, for alle passagerernes hoveder vendte sig også uden hans hjælp den vej, og karetvinduerne var fulde af stirrende øjne. På nogle af kærrerne og arbejdsvognene kunne man se fruentimmer skotte frygtsomt til den samme hæslige genstand, og endog små børn

blev holdt op over hovedet på folk for at se, hvad en galge var for en slags legetøj, og hvorledes mennesker blev hængt.

Af oprørerne skulle to, der havde deltaget i angrebet på fængslet, henrettes uden for dette, og én straks efter i Bloomsbury Square. Klokken ni marcherede en stærk afdeling militær ind i gaden og dannede en smal passage til Holborn, der om natten var blevet holdt besat af konstabler. Gennem denne passage bragtes en anden kærre – den tidligere omtalte var blevet brugt under opførelsen af skafottet – og kørtes op uden for fængselsporten. Da disse forberedelser var truffet, tog soldaterne geværet ved foden; officererne slentrede frem og tilbage mellem rækkerne eller talte sammen ved foden af skafottet, og mængden, der allerede i flere timer var tiltaget og endnu voksede for hvert minut, ventede på tolvslaget med en utålmodighed, der steg ved hvert af St. Sepulchre-kirkens klokkeslag.

Hidtil havde alle disse mennesker holdt sig meget stille, ja endog forholdsvis tavse, undtagen når ankomsten af en person til et hidtil tomt vindue gav dem noget nyt at se på eller snakke om. Men da timen nærmede sig, opstod der en summen og mumlen, der tiltog for hvert øjeblik og snart svulmede op til en brusende larm, som opfyldte luften. Man kunne ikke skelne et ord eller blot en enkelt stemme i denne tummel, og de talte heller ikke synderlig indbyrdes, om end de bedre underrettede iblandt dem kunne fortælle deres naboer, at bøddelen, når han kom ud, kunne kendes på, at han var den mindste af dem, og at den mand, der skulle henrettes sammen med ham, hed Hugh, og at det var Barnaby Rudge, som skulle hænges i Bloomsbury Square. Ligesom det ligger i menneskenes natur, at de i stærk

varme uvilkårligt kommer til at svede, således syntes også denne vilde brusen, der steg og dalede, ligesom født af deres heftige utålmodighed, uden at de havde mindste herredømme eller kontrol over den.

Da tiden nærmede sig, blev larmen så lydelig, at de, som stod i vinduerne, ikke kunne høre kirkeklokken slå, skønt den var tæt derved. Og heller ikke havde de nødig at høre det, for de kunne se det på menneskemængdens ansigter. Så snart der lød et kvarterslag, opstod der en uro blandt mængden – som om noget var svævet hen over den – som om lyset, der skinnede på den, havde forandret sig – og de kunne på denne måde læse sig til tiden lige så tydeligt, som om en kæmpes hånd havde udpeget den for dem på en urskive af metal.

Kvart i tolv! Tumlen var nu øredøvende, skønt hver enkelt syntes stum. Man måtte vende blikket, hvorhen man ville i trængslen, så så man opspilede øjne og sammenpressede læber; selv for den mest årvågne iagttager ville det være vanskeligt at pege på noget bestemt sted og sige, at denne eller hin havde råbt; det ville være lige så let at opdage en bevægelse af læberne i en konkylie.

Kvart i tolv! Mange tilskuere, der var gået bort fra vinduerne, vendte nu tilbage med fornyede kræfter, som om deres vagt først lige var begyndt. De, som var faldet i søvn, vågnede op, og hver enkelt i mængden opbød sin sidste kraft for at komme til at stå bedre, hvilket medførte et sådant tryk mod de stærke barrierer, at de bøjedes og gav efter som kviste. Officererne, som hidtil havde holdt sig samlet, indtog deres forskellige stillinger og kommanderede. Kårder blev draget, geværer skuldret, og idet det blanke stål snoede sig gennem trængslen,

glimtede og glinsede det i solen som en flod. Hen ad denne skinnende vej kom to mænd i hastig fart med en hest, som hurtigt spændtes for kærren uden for fængselsdøren. Derpå afløste en dyb tavshed den støj, der havde hersket så længe, og der opstod en åndeløs pause. Alle vinduer var nu propfulde af hoveder; tagene vrimlede af mennesker, der klyngede sig til skorstenspiber, så ud over gavle og holdt sig fast på steder, hvorfra de, hvis kun en enkelt sten var gået løs, ville være styrtet ned på gaden. Kirketårnet, kirketaget, kirkegården, altanerne på fængslet, endog tagrenderne og lygtepælene – hver tomme rum – myldrede af menneskeliv.

Ved det første slag af tolv begyndte fængselsklokken at ringe. Derpå brød larmen løs på ny og blandede sig nu med råbene: "Hatten af!" og "De stakler!" og fra nogle enkelte steder i den store trængsel med et skrig eller et suk. Det var rædsomt at se – hvis nogen i denne vanvittige spænding ellers kunne have set – det mylder af ivrige øjne, der alle fæstede sig på skafottet og bjælken.

Den hule mumlen hørtes lige så godt inde i fængslet som udenfor. Mens den genlød i luften, blev de tre ført ud i gården, og de vidste godt, hvad det ville sige.

"Hører I!" råbte Hugh uden at lade sig skræmme af lyden, "de venter os! Jeg hørte dem flokke sig, da jeg vågnede, og vendte mig om på den anden side og faldt i søvn igen. Vi skal se, hvorledes de vil tage imod bødlen nu, da det gælder ham selv. Ha, ha, ha!"

Fængselspræsten, der i samme øjeblik kom til, irettesatte ham for hans usømmelige overgivenhed og opfordrede ham til at forandre sin opførsel.

"Men hvorfor, mester?" sagde Hugh. "Kan jeg gøre bedre end tage mig det let? De tager Dem det såmænd let nok. Nej, det bider ikke på mig!" udbrød han, idet den anden ville til at tale. "For trods alle Deres højtidelige miner og sørgmodige lader tænker De kun lidt nok på det. Man siger, at De er den i hele London, som laver den bedste hummersalat. Ha, ha, ha! Det har jeg hørt før nu, må De vide. Det er en god ret på sådan en formiddag – har De allerede været i lag med den? Hvorledes ser frokosten ud? Jeg vil håbe, at der er mere end nok af den til hele det sultne selskab, som vil sætte sig til den, når komedien er forbi."

"Jeg frygter," svarede præsten og rystede på hovedet, "at De er uforbederlig."

"De har ret. Det er jeg," svarede Hugh alvorligt. "Vær ingen hykler, mester. Dette her skaffer Dem en glad dag hver måned; lad mig da også være glad. Har De brug for en bange kryster, så står der en, som De vil synes om. Ham kan De more Dem med."

Med disse ord pegede han på Dennis, der med benene slæbende efter sig på jorden holdtes oppe af to mænd og skælvede således, at han syntes at have krampe i alle leder og lemmer. Idet han vendte sig bort fra dette ynkelige syn, kaldte han på Barnaby, som stod afsides.

"Hvorledes går det, Barnaby? Vær ikke bange, min dreng. Overlad det til *ham*."

"Gud velsigne dig," udbrød Barnaby og trådte med lette skridt hen til ham, "jeg er ikke bange, Hugh. Jeg er så glad. Nu ville jeg ikke en gang ønske at leve, selv om jeg kunne få lov til det. Se på mig! Er jeg bange for at dø? De skal ikke se mig ryste!"

Hugh kastede et blik på hans ansigt, over hvilket der var bredt et sælsomt, overjordisk smil, og på hans øjne, som tindrede klart, og idet han stillede sig mellem ham og præsten, hviskede han barsk til denne:

"I Deres sted ville jeg ikke give mig synderlig af med ham. Han kunne let ødelægge Deres appetit til frokosten, skønt De er vant til det."

Barnaby var den eneste af de tre, som den morgen havde vasket og pudset sig. Ingen af de andre havde gjort det, siden deres dom var blevet dem forkyndt. Han bar endnu de knækkede påfuglefjer i sin hat og havde omhyggeligt iført sig sin øvrige stads. Hans brændende øje, hans faste skridt, hans stolte og sikre holdning ville have passet bedre til en ophøjet heltegerning, et frivilligt, af en ædel sag og ren begejstring fremkaldt offer, end for denne forbryderdød.

Men alt dette forøgede kun hans brøde. Det var ikke andet end forstillelse. Loven havde udtalt det, og således måtte det være. For ikke et kvarter siden var den gode præst blevet højligt forarget over hans afsked med Grip. At et menneske i hans stilling kunne kæle for en fugl!

Gården var fuld af mennesker; opblæste, civile embedsmænd, retsbetjente, soldater, nysgerrige tilskuere og gæster, der var blevet indbudt lige som til et bryllup. Hugh så sig om, nikkede mørkt til en overordnet person, som med sin hånd havde tilkendegivet, i hvilken retning han skulle gå, og idet han klappede Barnaby på skulderen, skred han ud af gården med en løves stolte skridt.

De trådte ind i et stort værelse, der var så tæt ved skafottet, at stemmerne af dem, der omringede dette, tydeligt kunne høres,

idet nogle bønfaldt politibetjentene om at hjælpe dem ud af trængslen, og andre råbte til dem, der stod bag ved dem, at de måtte gøre plads, da de var nær ved at trykkes ihjel og kvæles af mangel på luft.

Midt i dette værelse stod to smede med hamre i nærheden af en ambolt. Hugh gik lige hen til dem og satte sin fod på ambolten med en lyd, som om den var blevet ramt af et tungt våben. Derpå blev han stående med korslagte arme, mens jernene blev slået af ham, og skottede hånligt til de tilstedeværende, der stirrede vist på ham og hviskede sammen.

Det tog så megen tid at få Dennis slæbt ind, at denne ceremoni allerede for Hughs og næsten også for Barnabys vedkommende var forbi, førend han viste sig. Men ikke så snart havde han sat sin fod på dette sted, som han kendte så godt, og så sig omringet af så mange ansigter, som han mindedes så vel, førend han genvandt styrke og åndsnærværelse nok til at folde sine hænder og gøre et sidste forsøg på at frelse livet.

"Gode, ædle herrer," råbte uslingen, idet han kravlede på sine knæ og ligefrem kastede sig fladt ned på flisegulvet. "inspektør, kære inspektør – velbårne sheriffer – hav barmhjertighed med en ulykkelig mand, der i så mange år har tjent Hans Majestæt, loven og parlamentet, og lad – lad mig ikke dø for en fejltagelses skyld."

"Dennis," sagde fængselsinspektøren, "De kender forretningsgangen og ved, at ordren er kommet sammen med de øvrige. De ved, at vi, selv om vi ville, ikke kunne gøre noget."

"Alt, hvad jeg forlanger, sir – alt, hvad jeg ønsker og beder om, er tid til der kan skaffes vished i sagen," udbrød den skælvende usling, idet han så sig vildt om efter et tegn på deltagelse.

"Kongen og regeringen kan ikke vide, at det er mig; jeg er overbevist om, at de ikke kan vide det, ellers ville de aldrig have bragt mig til dette skrækkelige slagterhus. De kender mit navn, men ikke, at det er den samme mand. Stands min henrettelse – for Guds barmhjertigheds skyld, stands min henrettelse, gode herrer – indtil de kan få at vide, at jeg har været bøddel her i tredive år. Vil ingen gå hen og sige dem det?" bønfaldt han, idet han knyttede sine hænder og lod sine øjne løbe rundt i kredsen. – "Vil intet kristenkærligt menneske gå hen og sige dem det?"

"Mr. Akerman," sagde en tilstedeværende herre efter et lille ophold, "da det måske selv i dette sidste øjeblik kan frembringe en bedre sindsstemning hos denne ulykkelige mand, må det være mig tilladt at forsikre ham, at det var en velkendt sag, at han var bøddelen, den gang hans dom var under overvejelse."

"Men af den grund tror de måske, at straffen ikke er så stor," udbrød forbryderen, idet han på sine knæ slæbte sig hen til ham, der havde talt, og rakte sine foldede hænder i vejret, "i stedet for at den er værre, hundrede gange værre for mig end for ethvert andet menneske. Lad dem få det at vide, sir. De har gjort den værre for mig ved at give mig så meget at gøre. Stands min henrettelse, til de har fået dette at vide!"

Inspektøren vinkede, og de to mænd, der tidligere havde holdt ham oprejst, nærmede sig. Han udstødte et gennemtrængende skrig.

"Vent! Vent! Kun et øjeblik – kun et øjeblik til! Und mig den sidste udsigt til benådning. En af os tre skal til Bloomsbury Square. Lad det være mig. Den kommer måske imens. Den kommer ganske sikkert. I Herrens navn, send mig til Bloomsbury Square. Hæng mig ikke her. Det er mord!"

De førte ham hen til ambolten, men selv da kunne man, trods smedenes klingrende hammerslag og mængdens hæse rasen høre ham råbe, at han vidste rede på Hughs fødsel – at hans fader var en mand af rang og indflydelse – at han kendte til familiehemmeligheder – at han ikke, med mindre man levnede ham tid, kunne sige noget, men måtte dø med dem; og således vedblev han at tage på veje, indtil mælet svigtede ham, og han sank ned som en bylt klæder imellem de to oppassere.

I dette øjeblik var det, at det første af de tolv slag lød fra tårnuret, og klokken begyndte at ringe. De forskellige betjente med de to sheriffer i spidsen gik hen mod døren. Alt var rede, da det sidste klokkeslag rungede.

Dette sagde de til Hugh og spurgte, om han havde noget at sige.

"At sige?" udbrød han. "Nej. Jeg er klar. – Dog jo," tilføjede han, idet hans øje faldt på Barnaby, "jeg har dog et ord at sige. Kom herhen, min dreng!"

I dette øjeblik var der noget venligt, endog ømt, der kæmpede sig frem i hans vilde miner, idet han krystede sin ulykkesbroders hånd.

"Jeg vil kun sige så meget," udbrød han, idet han med et fast blik så sig om, "at om jeg havde ti liv at miste, og tabet af hvert af dem ville volde mig de hårdeste dødskvaler, ville jeg ofre dem alle – ja jeg ville, skønt I godtfolk måske ikke tror det – for at frelse dette ene. Dette ene," tilføjede han, idet han atter knugede Barnabys hånd, "som jeg har forspildt."

"Nej," sagde den åndssvage blidt, "tal ikke således. Du har ingen skyld. Du har altid været god imod mig. Nu skal vi få at vide, hvad det er, som får stjernerne til at skinne, Hugh!"

"I et letsindigt øjeblik rev jeg ham bort fra hende og tænkte ikke på, hvad ondt der kunne flyde af det," sagde Hugh, idet han lagde sin hånd på hans hoved og talte med mere dæmpet stemme. "Jeg beder hende og ham om tilgivelse. – Se her," tilføjede han barsk i sin tidligere tone. "Ser I denne knøs?"

De mumlede "ja" og syntes at undre sig over dette spørgsmål.

"Den herre derhenne," fortsatte han og pegede på præsten, "har i de sidste par dage ofte talt til mig om tro og håb. I ser, hvad jeg er – mere dyr end menneske, som jeg så ofte har hørt – men jeg havde dog tro nok til at håbe og håbede så vist, som nogen af jer godtfolk kan håbe noget, at dette ene liv ville blive skånet. Se, hvad han er! – Se på ham!"

Barnaby var gået hen til døren og stod nu og vinkede ad ham.

"Var det ikke tro og håb," udbrød Hugh, idet han løftede sin højre arm op og så i vejret lige som en vild profet, som den nærforestående død har opfyldt med begejstring, "hvad er det så? Hvad andet kunne have lært mig – mig, født, som jeg blev født, og opdraget, som jeg opdroges – at håbe på nogen nåde på dette forhærdede, grusomme, ubarmhjertige sted? Over denne slagterbutik for mennesker beder jeg, som aldrig før har opløftet denne hånd til bøn, Guds vrede! Over dette sorte træ, hvis modne frugt jeg er, nedkalder jeg alle dets ofres, de forbigangnes som de nærværendes, forbandelse. Over den mands hoved, der i sin samvittighed ved, at jeg er hans søn, efterlader jeg det ønske, at han ikke må komme til at udånde i sin bløde seng, men dø en voldsom død lige som jeg nu, og at natteblæsten må være den eneste, der følger ham til graven! Hertil siger jeg amen, amen!"

Hans arm sank ned ved hans side; han vendte sig om og gik med faste skridt hen imod dem – han var atter det samme menneske, han før havde været.

"Har De mere at sige?" spurgte inspektøren.

Hugh gav Barnaby tegn til ikke at komme ham nær – skønt uden at se i den retning, hvor han stod – og svarede:

"Nej, ikke mere."

"Af sted!"

"- med mindre," sagde Hugh, idet han hurtigt så sig tilbage, "- med mindre nogen skulle have lyst til en hund, det vil da sige, når han vil være god imod den. I det hus, jeg kom fra, er der en, som tilhører mig, og det ville ikke være let at finde en bedre. I starten vil den sagtens pibe og tude, men det går snart over. – Det undrer jer, at jeg i dette øjeblik tænker på en hund," tilføjede han med en slags latter. "Havde noget menneske fortjent det halvt så godt af mig, ville jeg også tænke på ham."

Mere sagde han ikke, men gik med en ligegyldig mine fremad, idet han samtidig med en blanding af trodsig opmærksomhed og pirret nysgerrighed lyttede efter bønnen for de døde. Da han var kommet ud af døren, blev hans elendige staldbroder båret ud bag efter ham, og mængden så resten.

Barnaby ville være steget op ad trappen på samme tid, ja, han ville endog være gået i forvejen for dem, men hindredes i dette, da han skulle lide sin straf på et andet sted. Få minutter efter kom sherifferne tilbage; det samme optog dannedes, og gennem flere sale og gange skred de hen til en anden dør – den, kærren holdt uden for. Han bøjede sit hoved for at undgå at se, hvad han vidste, hans øjne ellers ville have mødt, og tog sørgmodigt, men dog lige som med en slags barnagtig stolthed

og glæde plads på køretøjet. Betjentene stillede sig på siderne, foran og bagved; sheriffernes kareter rullede frem; en afdeling soldater omgav det hele, og derpå drog de langsomt gennem trængslen og vrimlen hen mod lord Mansfields ødelagte hus.

Det var et sørgeligt syn – al denne magtudfoldelse, al denne flitter og stads omkring en hjælpeløs skabning, men endnu sørgeligere var det dog at lægge mærke til, hvorledes han selv i dette øjeblik følte glæde over den klare himmel og så smilende op mod dens dybe, uudgrundelige blå. Men efter oprørets undertrykkelse havde der været mange sådanne syn – og deriblandt nogle af en både så rørende og så frastødende natur, at de langt mere egnede sig til at vække medynk med de dødsdømte end ærbødighed for den lov, hvis stærke arm i mere end et tilfælde syntes at ramme lige så unødvendig grusomt nu, da alt var trygt, som den fejt havde været lammet, mens der havde været fare på færde.

To krøblinger – begge kun drenge – den ene med et træben og den anden en stakkel, som slæbte sine vanføre lemmer efter sig ved hjælp af et par krykker, blev hængt på den samme Bloomsbury Square. Idet kærren var i færd med at glide bort under dem, blev man opmærksom på, at de stod med ansigterne vendte bort fra og ikke imod det hus, de havde været med at plyndre; og deres lidelser forlængedes, for at denne forsømmelse kunne blive rettet. En tredje dreng blev hængt i Bow Street; andre unge knøse i forskellige kvarterer af byen. Fire stakkels kvinder blev ligeledes henrettet. De, der straffedes som oprørere, var for størstedelen de svageste, usleste og elendigste iblandt dem. Det var en blodig satire på det falske, religiøse feltråb, der havde afstedkommet så megen jammer, at

nogle af disse mennesker sagde, at de var katolikker og ønskede, at deres egne præster skulle give dem dødssakramentet.

I Bishopsgate blev der hængt en ung mand, hvis gamle, gråhårede fader ventede på ham ved galgen, kyssede ham ved dens fod, da han kom, og blev siddende på jorden, indtil han blev taget ned. Man ville have overladt ham hans barns lig, men han havde hverken vogn eller kiste til at flytte det i, da han var for fattig, og gik nedbøjet ved siden af kærren, der førte det tilbage til fængslet, mens han undervejs søgte at trykke dets livløse hånd.

Men sligt havde menneskemassen glemt eller ænsede det kun lidt, selv om det endnu levede i dens hukommelse, og mens en stor skare brødes og sloges for at nå hen til galgen uden for Newgate og tilkaste den et afskedsblik, fulgte en anden i den stakkels, fortabte Barnabys spor for at forøge den sværm, der ventede på ham.

78

Samme dag og omtrent i samme time sad Willet senior og røg sin pibe i et værelse i "Sorte Løve". Skønt det var varmt sommervejr, sad han tæt ved ilden i kaminen. Han var ivrigt beskæftiget med sine egne tanker, og i sådanne øjeblikke havde han for skik at stuve sig selv ganske langsomt, idet han mente, at en sådan kogningsmetode var heldig for smeltningen af hans tanker, der, når han begyndte at syde, undertiden dampede så rigeligt frem, at han endog selv faldt i forbavselse over det.

Flere tusinde gange var Willet af venner og bekendte blevet trøstet med den forsikring, at han på grund af det tab, han havde lidt ved den i Majstangen gjorte skade, kunne "komme på grevskabet", men da denne ytring tilfældigvis havde en uheldig lighed med den almindelige talemåde "at komme på sognet," fremkaldte den ingen trøsteligere billeder for Willets indbildningskraft end fattigdom efter en udstrakt målestok og ødelæggelse i dennes videste omfang. Som følge heraf undlod han aldrig at modtage denne talemåde med en vemodig hovedrysten eller en uhyggelig stirren, og man havde lagt mærke til, at han altid var mere tungsindig efter en kondolencevisit end på nogen anden tid af døgnet.

Mens Willet ved denne særlige lejlighed sad ved ilden, hændte det sig imidlertid – måske fordi han var lige ved at blive mør; måske fordi han var kommet i en ualmindelig klar åndstilstand; eller måske på grund af alle disse heldige omstændigheder tilsammen – hændte det sig imidlertid, at han

langt borte og i sin forstands fjerneste dybder opdagede ligesom et hemmeligt vink eller en uklar anelse om, at der måske af det offentlige kunne blive udredet midler til at genindsætte Majstangen på dens ophøjede plads blandt jordens herberger. Og denne svage lysstråle bredte sig i den grad inden i ham og blussede og skinnede således, at han til sidst så den lige så klart og tydeligt for sig som det bål, han sad ved. Fuldkommen overbevist om, at han var den første, der havde gjort denne opdagelse, og at han havde opstøvet, forfulgt, grebet og tilegnet sig en aldeles original tanke, som intet andet menneske hidtil var faldet på, lagde han sin pibe fra sig, gned sig i hænderne og lo højt.

"Men, fader," udbrød Joe, der i samme øjeblik trådte ind, "hvor du er i perlehumør i dag?"

"Åh, det har intet at sige," sagde faderen og lo på ny; "slet intet, Joseph. Fortæl mig noget om Salwannerne."

Efter at have fremsat dette ønske lo han for tredje gang og stak efter disse usædvanlige lystighedsanfald igen piben i munden.

"Hvad skal jeg fortælle dig, fader?" spurgte Joe, idet han lagde hånden på hans skulder og så ham i ansigtet. "at jeg er kommet tilbage fattigere end en kirkerotte? Det ved du. At jeg er kommet tilbage som en lemlæstet krøbling? Det ved du også."

"Den blev sat af," mumlede faderen, med øjnene fæstede på ilden, "ved forsvaret af Salwannerne i Amerika, hvor krigen er."

"Ganske rigtigt," svarede Joe smilende, idet han støttede sig på ryggen af sin faders stol med den albue, han havde tilbage; "det er netop det, jeg er kommet for at tale med dig om. Et

menneske med kun en arm er ikke til nogen synderlig stor nytte i denne travle verden."

Dette var en af de vidtløftige sætninger, som Willet intet øjeblik havde overvejet, og som det krævede tid at hitte rede i. Og derfor svarede han heller ikke.

"I hvert tilfælde," sagde Joe, "kan han ikke som enhver anden vælge sig sin næringsvej. Han kan ikke sige, 'det vil jeg tage fat på,' eller 'det vil jeg ikke tage fat på', men må tage imod, hvad han kan få og være taknemmelig oven i købet, når han får noget. – hvad siger du?"

Willet havde i en grublende tone gentaget ordene "forsvaret af Salwannerne" ved sig selv, men syntes at blive forlegen over at være blevet hørt og svarede: "Ingenting."

"Hør nu en gang, fader. – Mr. Edward er kommet tilbage til England fra Vestindien. Den gang han forsvandt – det var samme dag jeg løb bort, fader – gjorde han en rejse til en af øerne, hvor en skolekammerat af ham havde nedsat sig, og efter at have truffet ham var han ikke for stolt til at tage imod en plads på hans plantage, og – og, kort sagt, det gik ham godt, han står sig vel og er kommet herover i sine egne forretninger, men rejser snart ud igen. Det var i enhver henseende heldigt, at vi kom tilbage på en og samme tid og stødte på hinanden under urolighederne, for vi blev ikke alene derved sat i stand til at vise gamle venner en tjeneste, men det har også åbnet mig en levevej, som jeg kan slå ind på uden at falde dig til byrde. For at tale rent ud af posen, fader, han kan bruge mig; jeg har overbevist mig om, at jeg kan være ham til virkelig nytte, og jeg har derfor nu i sinde at følge med ham med min ene arm og bruge den, så godt jeg kan."

I Willets tanker var Vestindien og, egentlig talt, ethvert fremmed land beboet af vilde folkefærd, som ikke foretog sig andet end begrave fredspiber, svinge tomahawker og prikke sælsomme figurer ind i huden på sig. Ikke så snart havde han derfor hørt denne tidende, førend han lagde sig tilbage i sin stol, tog piben af munden og stirrede på sin søn med en forfærdet mine, som om han allerede så ham bundet på et bål og pint til underholdning for en livlig befolkning. I hvilken udtryksform hans følelser ville have givet sig luft, er umuligt at sige, og det er heller ikke nødvendigt, for førend en eneste stavelse var faldet ham ind, kom Dolly Varden, badet i tårer, løbende ind i stuen, kastede sig uden et eneste ord til forklaring til Joes bryst og slyngede sine hvide arme om hans hals.

"Dolly!" udbrød Joe, "Dolly!"

"Ja, kald mig således, kald mig altid således!" udbrød klejnsmedens lille datter. "Tal aldrig koldt til mig; vær aldrig fremmed imod mig, bebrejd mig aldrig mere de dårskaber, jeg for længe siden har fortrudt, eller jeg dør."

"Jeg bebrejde Dem noget!" sagde Joe.

"Ja – for ethvert kærligt og ærligt ord, du sagde, gik mig til hjertet. At du, der havde tålt så meget af mig – at du, der måtte tilskrive mine luner dine lidelser og smerter – at du kunne være så god – så ædel imod mig, Joe –"

Han kunne ikke sige noget til hende. Ikke en stavelse. Der lå en slags underlig veltalenhed i hans ene arm, som havde sneget sig omkring hendes liv, men hans læber var stumme.

"Havde du kun med et ord – kun med et kort ord," hulkede Dolly og klyngede sig endnu tættere til ham, "mindet mig om, hvor lidt jeg fortjente, at du viste dig så overbærende; havde du

kun et øjeblik hoveret over din sejr, havde jeg bedre kunnet tåle det."

"Sejr!" gentog Joe med et smil, der syntes at sige: "Det ser jeg også ud til."

"Ja, sejr," udbrød hun med hele sin sjæls varme og brast i tårer, "for det er en sejr. Jeg glæder mig ved at tro og vide, at det er det. Jeg ville ikke være mindre ydmyget, kære ven. Jeg ville ikke undvære mindet om den sidste gang, da vi talte sammen på dette sted – nej, ikke om jeg så kunne gøre det skete ugjort, og vor skilsmisse først havde fundet sted i går."

Har en elsker nogen sinde set ud som Joe i dette øjeblik?

"Kære Joe," sagde Dolly, "jeg har altid elsket dig – i mit hjerte har jeg altid elsket dig, skønt jeg var så stolt og forfængelig. Jeg håbede, at du den aften skulle komme tilbage. Jeg var ganske vis på det, jeg bad om det på mine knæ. I alle disse lange, lange år har jeg intet øjeblik glemt dig eller undladt at håbe, at denne lykkelige time ville komme."

Joes arms veltalenhed overgik det lidenskabeligste sprogs, og det samme gjorde hans læbers – og dog sagde han intet.

"Og nu endelig," udbrød Dolly og skælvede af inderlighed, "hvis du var syg og en krøbling på alle dine lemmer; hvis du var lidende, svag og sørgmodig, hvis du, i stedet for at være, hvad du er, i alles øjne undtagen mine var et vrag og en ruin af en mand, ville jeg dog, elskede ven, være stoltere og gladere ved at være din hustru, end om du var den fornemste lord i hele England!"

"Hvad har jeg gjort," udbrød Joe, "for at fortjene en sådan løn?"

"Du har lært mig," sagde Dolly og løftede sit smukke ansigt op til hans, "at kende mig selv og dit værd; at være noget bedre, end jeg var, at være din trofaste og mandige natur værdig. I årenes løb, kære Joe, vil du indse, at det er det, du har gjort, for ikke alene nu, mens vi er unge og fulde af håb, men også når vi er blevet gamle og affældige, vil jeg være din tålmodige, blide, utrættelige hustru. Jeg skal aldrig huse noget ønske eller nogen sorg uden for vort hjem eller dig og altid søge at vise dig den mest trofaste hengivenhed og inderligste kærlighed. Det skal jeg; ja, det skal jeg!"

Joe kunne kun lægge sin veltalenhed for dagen på samme måde som tidligere, men den var også særdeles formålstjenlig.

"De derhjemme er vidende om dette," sagde Dolly, "endog dem ville jeg forlade for din skyld, men de ved det og glæder sig over det og er lige så stolte af dig som jeg og fulde af taknemmelighed. – Nu vil du ikke komme og besøge mig som en stakkels ven, der har kendt mig som pige, vil du vel?"

Nå, det gør intet til sagen, hvad Joe sagde til svar, men han sagde en hel del, og Dolly sagde også en hel del, og han omfavnede Dolly temmelig fast med sin ene arm, når man husker på, at det var den eneste, han havde, og Dolly gjorde ingen modstand. Har to mennesker nogen sinde været lykkelige i denne verden – der med alle sine mangler dog ikke er så rent gal – tør man med en vis grad af sikkerhed tro, at de var det.

At sige, at den ældre Willet, mens dette foregik, var et bytte for den stærkeste forbavselse, som vor natur er modtagelig for – at sige, at han blev aldeles lammet af overraskelse, og at han nåede det mest svimlende og hidtil uopnåede toppunkt af forvirring – ville være at skildre hans sindstilstand med de

svageste og tammeste udtryk. Havde en drage, en ørn, en grif, en flyvende elefant eller en vinget sælhund pludselig vist sig og med hud og hår båret ham på sin ryg midt ind i hjertet af "Salwannerne", ville sligt for ham have været en hverdagshændelse i sammenligning med, hvad han nu så for sine øjne. At sidde ganske rolig og se og høre på disse ting, at blive overset, uænset og ubemærket, mens hans søn og en ung dame talte på den mest lidenskabelige måde sammen, kyssede hinanden og i enhver henseende lod, som om de var hjemme, var en så enestående, så uforklarlig situation, noget, der lå så langt over hans horisont, at han sank hen i en dvaleagtig forundringstilstand, som han havde lige så vanskeligt ved at vågne op af som et menneske i en fortryllet søvn i det første år af sin hundredårige dvale.

"Fader," sagde Joe, idet han forestillede Dolly for ham; "ved du, hvem det er?"

Willet så først på hende, dernæst på sin søn og så igen på Dolly, hvorpå han gjorde et frugtesløst forsøg på at tage et drag af sin pibe, der var gået ud for længe siden.

"Sig et ord, fader, om det så kun var 'velkommen'," bad Joe.

"Gerne, Joseph," svarede Willet, "ja vel. Hvorfor ikke?"

"Nå, det må jeg sige," sagde Joe. "Hvorfor ikke?"

"Ah!" svarede hans fader, "hvorfor ikke?" Og med disse ord, som han sagde i en tone, som om han drøftede et eller andet alvorligt spørgsmål med sig selv, brugte han den lille finger – hvis nogen af hans fingre kunne kaldes lille – på sin højre hånd som pibestopper og blev atter stum.

Således blev han siddende i mindst en halv time, selv om Dolly på den mest indsmigrende måde en halv snes gange

ytrede det håb, at han ikke var vred på hende. Således blev han siddende en halv time uden at røre sig og lignede i al denne tid intet så meget som en stor kegle. Efter udløbet af dette tidsrum brast han pludselig og uden mindste foregående varsel til de unge menneskers store forfærdelse i en meget høj og meget kort latter, gentog: "Gerne, Joseph. Ja vel. Hvorfor ikke?" og gik så ud at spadsere.

79

Gamle John gik ikke til "Den Forgyldte Nøgle", for imellem "Den Forgyldte Nøgle" og "Den Sorte Løve" lå der, som enhver ved, en labyrint af gader, og han udmærkede sig ingenlunde som turist. Men "Den Forgyldte Nøgle" ligger på vor vej, om den end ikke lå på hans, og til "Den Forgyldte Nøgle" fører derfor dette kapitel læseren.

Selve "Den Forgyldte Nøgle", dette smukke sindbillede på klejnsmedens håndtering, var blevet revet ned af oprørerne og trådt ubarmhjertigt under fode. Men nu var den blevet hængt op igen nyforgyldt i hele sin glorie og tog sig endnu mere strålende ud end i fordums dage. Ja hele husets forside var net og pyntelig og så oppudset, at hvis der overhovedet var nogen tilbage af oprørerne, der havde deltaget i angrebet på det, ville synet af den gode, gamle, velstående og således foryngede bygning have været ham en slem torn i øjet.

Skodderne for værkstedet var imidlertid lukket og gardinerne ovenpå rullet ned, og i stedet for sit sædvanlige livlige udseende havde huset et præg af sorg og mismod, som naboerne, der i gamle dage så ofte havde set stakkels Barnaby gå ind og ud der, ikke havde vanskeligt ved at tolke. Døren stod halvt åben, men klejnsmedens hammer hørtes ikke; katten sad surmulende på essen, der lå fuld af aske, og alt var øde, mørkt og tavst.

På tærsklen til denne dør mødtes Haredale og Edward Chester. Den yngre mand gjorde plads, og idet de begge gik ind

med en husvant mine, der røbede, at de enten opholdt sig her eller var vant til at gå og komme, som de fandt for godt, lukkede de døren efter sig.

Efter at være kommet ind i den gamle bagstue og gået op ad den bratte og stejle og, lige som fordum, underligt dannede trappe, gik de ind i stadsstuen, mrs. Vardens hjertes stolthed og tidligere skuepladsen for Miggs' huslige udfoldelser.

"Varden har jo, efter hvad han sagde mig, bragt moderen her hen i aftes?" sagde Haredale.

"Hun er nu ovenpå – i værelset her ovenover," svarede Edward. "Hendes sorg skal overgå al beskrivelse. Jeg har ikke nødig at tilføje – for det ved De allerede – at disse gode menneskers omhu, kærlighed og deltagelse er uden grænser."

"Det er jeg overbevist om. Himmelen lønne Dem for dét og for meget mere. Er Varden ude?"

"Han kom tilbage med Deres bud, der meldte sig næsten i samme øjeblik, som han selv kom hjem. Han havde været ude hele natten – men det ved De naturligvis. Han tilbragte jo den største del af den hos Dem."

"Ja, uden ham ville jeg have manglet min højre hånd. Han er ældre end jeg, men han er utrættelig."

"Han er den livligste, raskeste mand jeg kender."

"Det har han ret til at være. Der har ikke været et bedre menneske til. Han høster kun, hvad han har sået – ikke mere."

"Det er ikke alle," sagde Edward efter et øjebliks overvejelse, "der har den lykke."

"Flere end De tror," svarede Haredale. "Vi lægger mere mærke til høsten end til såtiden. Det gør man også hos mig."

Hans blege, udtærede ansigt og mørke væsen havde virkelig også for en del skyld i, at Edward havde talt således, og han var derfor et øjeblik i forlegenhed for et svar.

"Stille, stille," sagde Haredale, "det var ikke så vanskeligt at læse en så naturlig tanke. Men ikke des mindre tager De fejl. Jeg har haft min del af sorger – flere måske end almindeligt – men jeg har båret dem slet. Jeg har ladet mig knække, hvor jeg burde bøje mig, og har tænkt og grublet, hvor min ånd burde have søgt omgang med Guds hele, store skabning. De mennesker, som lærer at tåle, er de, som kalder den hele verden broder. Jeg har vendt mig bort fra verden, og nu bøder jeg for det."

Edward ville have taget ordet, men Haredale fortsatte uden at give ham tid.

"Nu er det for sent at undgå det. Undertiden forekommer det mig, at hvis jeg skulle leve mit liv om igen, ville jeg rette denne fejl – ikke så meget, opdager jeg, når jeg ransager min sjæl, af kærlighed til, hvad der er ret, som for min egen skyld. Men selv når jeg fatter disse bedre beslutninger, gyser jeg instinktivt tilbage for tanken om atter at skulle lide, hvad jeg har lidt. I denne omstændighed finder jeg den uvelkomne forsikring, at jeg stadig vil være det samme menneske, om jeg end kunne udslette fortiden og begynde på ny med dens erfaring til at vejlede mig."

"Det skal De ikke være så vis på," sagde Edward.

"Således tænker De," svarede Haredale, "og det glæder mig. Jeg kender mig selv bedre og er derfor mere mistroisk over for mig selv. Men lad os tale om noget andet, der ikke ligger så fjernt fra dette emne, som det ved første øjekast kunne synes.

De elsker endnu stadig min broderdatter, og hun er Dem endnu stadig hengiven."

"Jeg har forsikringen om det af hendes egen mund," sagde Edward, "og De ved – jeg er overbevist om, at De ved det – at jeg ikke vil give den bort for nogen lykke, som livet kunne skænke mig."

"De er ærlig, oprigtig og uegennyttig," sagde Haredale. "De har påtvunget endog mit galdesyge sind overbevisningen om det, og jeg tror Dem. Vent her, til jeg kommer igen."

Med disse ord gik han, men kom kort efter tilbage med sin broderdatter.

"Den første og eneste gang," sagde han og så fra den ene hen på den anden, "da vi tre stod sammen under hendes faders tag, bød jeg Dem at forlade det og aldrig mere at komme igen."

"Det er den eneste ting, der står i forbindelse med vor kærlighed," sagde Edward, "som jeg har glemt."

"De bærer et navn," sagde Haredale, "som jeg har god grund til at huske. Jeg ophidsedes og æggedes af mindet om personlige forurettelser og fornærmelser, ved jeg nok, men selv nu kan jeg ikke beskylde mig for da eller nogen sinde at have tabt hensynet til hendes sande lykke af syne, eller for – hvor meget jeg end tog fejl – at have handlet af nogen anden bevæggrund end det inderligste, mest uegennyttige ønske om at være den fader for hende, som hun havde mistet, så vidt mine svage evner tillod det."

"Kære farbroder," udbrød Emma, "jeg har ingen anden slægtning end Dem. Jeg har elsket mindet om andre, men Dem har jeg elsket hele mit liv. Aldrig har en fader været mere kærlig

mod sit barn, end De har været mod mig, uden et eneste øjebliks uvenlighed, så langt jeg kan huske tilbage."

"Du taler alt for kærligt," svarede han, "og dog kan jeg ikke ønske, at du var mindre partisk, for det gør mig godt at høre disse ord, og når vi er skilt og langt fra hinanden, vil mindet om Dem glæde mig mere end noget andet. Bær endnu et øjeblik over med mig, sir, for hun og jeg har været mange år sammen med hinanden, og skønt jeg tror, at jeg ved at afstå hende til Dem sætter slutstenen på hendes fremtids lykke, mærker jeg dog, at det koster en anstrengelse."

Han trykkede hende ømt til sin barm og blev ved efter en minuts ophold:

"Jeg har gjort Dem uret, sir, og beder Dem om tilgivelse – det er ikke nogen almindelig talemåde eller forstilt anger, men min alvorlige og oprigtige mening. I samme ånd tilstår jeg jer begge, at der har været den tid, da jeg så igennem fingre med troløshed og løgn, som jeg, om jeg end ikke selv gjorde mig skyldig i det, dog tillod for at skille jer ad."

"De dømmer Dem selv for strengt," sagde Edward, "lad disse ting hvile."

"De rejser sig anklagende imod mig, når jeg skuer tilbage, og ikke nu for første gang," svarede han. "Jeg kan ikke skilles fra jer uden jeres fulde tilgivelse, for det travle liv og jeg har nu kun lidt til fælles, og jeg har sorger nok at tage med i ensomheden, uden at jeg har nødig at forøge dem med flere."

"Du medtager en velsignelse fra os begge," sagde Emma. "Tænk aldrig på mig – mig, som skylder dig så megen kærlighed og ærbødighed – undtagen i forbindelse med den mest levende

ømhed og taknemmelighed for fortiden og lyse forhåbninger for fremtiden."

"Fremtiden," svarede hendes farbroder med et tungsindigt smil, "er et lyst ord for dig, og dens billede bør være omgivet af glade forhåbninger. Min er af en anden natur, men vil, håber jeg, blive en fredelig fremtid, fri for sorg eller lidenskab. Når du forlader England, forlader også jeg det. Der findes klostre i udlandet, og nu, da mit livs to hovedformål er nået, ved jeg intet bedre hjem. Du sørger over det og glemmer, at jeg begynder at blive gammel, og at min løbebane næsten er tilbagelagt. Nu vel, vi ville tale om dette igen – ikke en eller to, men mange gange, og du skal give mig gode råd, Emma."

"Men vil du følge dem?" spurgte hans broderdatter.

"Jeg vil låne øre til dem," svarede han og kyssede hendes smukke pande, "og de vil visselig have deres vægt. Hvad har jeg mere at sige? I har i den sidste tid været meget sammen. Det er bedre og mere passende, at de forhold i fortiden, der var skyld i jeres adskillelse og såede mistanke og mistro imellem jer, ikke omtales af mig."

"Meget, meget bedre," hviskede Emma. "tænk ikke mere på dem!"

"Jeg indrømmer, at jeg havde del i dem," sagde Haredale, "hvor meget det end var min natur imod. Ingen bør vige fra ærens brede vej om end aldrig så lidt under påskud af, at han retfærdiggøres af sin gode hensigt. Alle gode hensigter kan nås ved gode midler; de, som ikke kan det, er slette, og kan straks kendes som sådanne, hvorfor de også bør opgives."

Han så fra hende hen på Edward og sagde i en blidere tone:

"I gods og formue er I nu næsten lige; jeg har været hendes tro forvalter, og til den levning af en rigere arv, som min broder efterlod hende, ønsker jeg som tegn på min kærlighed at føje en ringe ubetydelighed, som det næppe er værd at nævne, og som jeg ikke mere har brug for. Det glæder mig, at I forlader landet. Lad vort ulykkelige hus forblive den ruin, som det er. Når I om nogle få år vender tilbage, ville I flytte ind i et bedre og lykkeligere hjem. Er vi venner?"

Edward greb hans hånd og trykkede den hjerteligt.

"De er hverken langsom eller kold i Deres svar," sagde Haredale, idet han fulgte hans eksempel, "og således som jeg nu ser på Dem og kender Dem, føler jeg, at jeg ville have valgt Dem til hendes ægtefælle. Hendes fader havde en ædelmodig natur, og han ville have syntes godt om Dem. Jeg giver Dem hende i hans navn og med hans velsignelse. Hvis denne handling bliver min sidste, inden jeg tager afsked med verden, skilles vi i bedre forståelse, end vi i lang tid har levet sammen i."

Han lagde hende i hans arme og ville have forladt værelset, hvis han ikke var blevet standset i sin gang hen til døren af en stærk larm i det fjerne, som bragte dem til at studse og lytte.

Det var en lydelig råben, blandet med støjende bifaldsytringer, som sønderrev selve luften. For hvert øjeblik kom den nærmere og nærmere og nærmede sig så hurtigt, at endnu mens de lyttede, brød den ud i en øredøvende forvirring af lyd på gadehjørnet.

"Dette må standses – dæmpes," sagde Haredale hastigt. "Vi burde have forudset og forebygget det. Jeg vil straks gå ud til dem."

Men førend han kunne komme hen til døren, og førend Edward kunne tage sin hat og følge ham, blev de atter standset af et højt skrig ovenpå, og klejnsmedens kone, der kom farende ind og nær var løbet lige i armene på Haredale, råbte:

"Hun ved det alt sammen, bedste herre, hun ved det alt sammen! Vi åbenbarede hende det lidt efter lidt, og hun er fuldkommen forberedt."

Efter at have givet denne meddelelse og dernæst med stor inderlighed og hjertelighed takket Himlen faldt den gode dame på matroners vis ved alle kritiske lejligheder straks i afmagt.

De løb hen til vinduet, rev det op og så ned i den propfulde gade. Imellem en tæt skare mennesker, af hvilke ikke en eneste stod et øjeblik stille, kunne de skelne klejnsmedens rødmossede ansigt og kraftige skikkelse, der slog om sig, som om han kæmpede med et oprørt hav. Snart blev han revet en snes skridt tilbage, snart fremad næsten helt hen til døren, nu tilbage igen, nu trykket op til genbohusene, nu imod dem, der stødte til hans eget, nu båret op ad en gadedørstrappe og modtaget af halvhundrede menneskers hænder, mens hele den forvirrede vrimmel strakte hals og råbte hurra af alle kræfter. Skønt klejnsmeden virkelig under den almindelige begejstring var på den bedste vej til at blive slidt i stykker, gentog han dog, uden at lade sig bringe ud af sin fatning, deres råb, til han blev lige så hæs som de, og svang, strålende af fryd og glæde, så længe med sin hat, at dagen lyste frem imellem skyggen og pulden.

Men under al denne puffen fra hånd til hånd og kæmpen frem og tilbage og tumlen omkring til alle sider, der – med undtagelse af, at han efter enhver anstrengelse så endnu mere glad og strålende ud end før – ikke forstyrrede hans sindsro

mere, end om han havde været et halmstrå på vandets overflade, slap han ikke en eneste gang det faste tag, han havde i en arm, som var trukket tæt ind under hans. Undertiden vendte han sig om for at klappe sin ven på ryggen, hviske ham et kraftigt opmuntringsord i øret eller oplive ham med et smil, men hans hovedopgave var at skærme ham mod trykket og bane vej for ham til "Den Forgyldte Nøgle". Mekanisk og frygtsom, skræmt, bleg og forundret og stirrende på trængslen, som om han netop var opstået fra de døde og følte sig som et genfærd blandt de levende, klyngede Barnaby – ikke Barnaby i ånd, men i kød og blod, med pulsårer, sener, nerver og bankende hjerte og levende følelser – sig til sin gamle ven og fulgte ham, hvorhen han ledte ham.

Og således nåede de omsider døren, der af villige hænder blev holdt åben for deres indtrædelse. De smuttede ind, og efter med magt at have lukket mængden ude stod Gabriel imellem Haredale og Edward Chester, mens Barnaby fo'r op ad trappen og kastede sig på knæ ved sin moders seng.

"Det er den lykkelige ende, sir, " råbte den pustende klejnsmed til Haredale, "på den bedste gerning, vi nogen sinde har fuldført. De skælme! Det holdt hårdt nok at slippe fra dem. Et par gange troede jeg næsten, at de havde taget livet af os med deres ømhed!"

Hele den foregående dag havde de arbejdet på at frelse Barnaby fra den skæbne, der ventede ham. Efter at deres forsøg var mislykkedes på det sted, hvor de først havde henvendt sig, fornyede de dem på et andet, og da de også slog fejl her, begyndte de på en frisk ved midnat og banede sig vej, ikke alene til dommeren og juryen, der havde dømt ham, men til mænd af

indflydelse ved hoffet, til den unge prins af Wales, ja til kongens eget forgemak. Efter omsider at have været så heldige at vække deltagelse for ham og lyst til at undersøge hans sag med mindre partiskhed, havde de endnu klokken otte om morgenen en samtale med ministeren, mens han lå i sengen. Udfaldet af en grundig undersøgelse – under hvilken de, der havde kendt den stakkels dreng fra hans barndom, gjorde yderligere nytte, foruden at have bragt forhøret i stand – blev, at der imellem klokken elleve og tolv udfærdigedes og underskrevet en benådning for Barnaby Rudge, som blev overgivet til en kurer for øjeblikkelig at bringes til retterstedet. Denne kurer nåede stedet i samme øjeblik, som kærren kom til syne, og da Barnaby blev ført tilbage til fængslet, var Haredale, sikker på, at sagen var bragt i orden, gået lige fra Bloomsbury Square til "Den Forgyldte Nøgle", idet han overlod Gabriel det taknemmelige hverv at bringe ham hjem i triumf.

"Jeg behøver ikke at sige," sagde klejnsmeden efter at have vekslet håndtryk med alle de mandlige og omfavnet alle de kvindelige personer i huset i det mindste et halvt hundrede gange, "at jeg ingen lyst havde til at gøre nogen triumf af det undtagen imellem os selv. Men så snart vi var kommet ud på gaden, blev vi genkendt, og så gik det løs. Af de to ting," tilføjede han, idet han tørrede sit purpurrøde ansigt, "og efter det, jeg har set af begge dele, tror jeg dog, at jeg hellere ville slæbes ud af mit hus af en flok fjender end følges hjem af en skare venner."

Imidlertid var det tydeligt nok, at dette kun var noget snak af Gabriel, og at hele denne historie voldte ham den mest levende glæde, for da folk blev ved at støje udenfor og råbe hurra, som

om deres stemmer var i bedste orden og kunne holde ud i fjorten dage endnu, sendte han bud ovenpå efter Grip – der var kommet hjem på sin herres ryg og havde gengældt mængdens gunstbevisninger ved at bide i hver finger, den kunne nå – og stillede sig med fuglen på armen i vinduet på første sal, hvor han atter gav sig til at svinge med sin hat, indtil den til sidst kun hang ved en trævl mellem hans fingre. Efter at denne opmærksomhed var blevet gengældt med de tilbørlige jubelråb, og der til en vis grad var tilvejebragt stilhed, takkede han dem for deres deltagelse, tog sig den frihed at underrette dem om, at der var en syg person i huset, og foreslog dem at slutte festen med at råbe tre gange hurra for kong George, tre gange til for gamle England og endnu til slut tre gange for noget ubestemt. Dette havde mængden intet at sige imod, idet den kun satte Gabriel Varden i stedet for det ubestemte og skiltes ad i den bedste stemning efter at have givet ham et fjerde hurra i tilgift.

Hvilke lykønskninger de vekslede, da de var blevet alene; hvilken overstrømmende glæde og lyksalighed, der herskede iblandt dem, hvor umuligt det var for Barnaby selv at give den udtryk, og hvorledes han vildt gik fra den ene til den anden, indtil han blev så vidt beroliget, at han lagde sig på gulvet ved sin moders leje og faldt i en dyb søvn, er overflødigt at skildre. Og det træffer sig særdeles heldigt, at det er så, da det ville være såre vanskeligt at skildre det, selv om det var nok så nødvendigt.

Førend vi forlader det lyse billede, er det lige så godt at kaste et blik på et mørkt og vidt forskelligt, som samme nat frembød sig for kun nogle få øjne.

Skuepladsen var en kirkegård, tiden midnat, og personerne Edward Chester, en præst, en graverkarl og fire ligbærere med en simpel kiste. De stod ved en nylig gravet grav, og en af ligbærerne holdt en lygte – det eneste lys, der var her til stede – i vejret, så at dens svage stråler faldt på bønnebogen. Han satte den et øjeblik på kisten, hvorpå han og hans kammerater gav sig til at fire denne ned i graven. Der var intet navn på låget.

Jorden faldt højtideligt ned på dette navnløse menneskes sidste bolig, og det raslende grus efterlod et uhyggeligt ekko selv i de vante øren på dem, der havde båret det til dets sidste hvilested. Graven fyldtes til randen og blev trådt sammen. De forlod den alle i følge med hinanden.

"Har De aldrig set ham, mens han levede?" spurgte præsten Edward.

"Ofte for en del år siden, men uden at vide, at han var min broder."

"Aldrig siden?"

"Aldrig. I går vægrede han sig stadig ved at se mig, skønt jeg mange gange lod ham vide mit ønske om det."

"Og dog afslog han det? Det var hårdt og unaturligt."

"Synes De?"

"De synes det formodentlig ikke."

"De har ret. Man hører hver dag verden undre sig over uhyrer af utaknemmelighed. Er det aldrig faldet Dem ind, at den ofte regner uhyrer af kærlighed for noget ganske almindeligt?"

De var imidlertid kommet til kirkegårdsporten og gik nu hver sin vej efter at have sagt godnat til hinanden.

80

Samme eftermiddag, efter at klejnsmeden havde sovet sin træthed bort, havde raget, vasket, omklædt og forfrisket sig fra top til tå, efter at han havde spist til middag, styrket sig med en pibe, en ekstra toby, en lur i den store lænestol og en fortrolig passiar med mrs. Varden om alt, hvad der var foregået, foregik eller var i færd med at foregå inden for deres huslige kreds, satte han sig ved tebordet i den lille bagstue som den mest blomstrende, snaksommeligste, gladeste, hjerteligste og mest fornøjede gamle knark i eller uden for Storbritannien.

Der sad han, med sit strålende øje fæstet på sin kone og sit skinnende ansigt blussende af glæde, mens hans rummelige vest smilede i hver enfold, og hans joviale humør så frem under bordet i selve hans fyldige ben; et syn, der kunne forvandle menneskehadets vineddike til menneskekærlighedens reneste mælk. Der sad han og iagttog sin kone, mens hun pyntede værelset med blomster til ære for Dolly og Joseph Willet, der var gået ud at spadsere, og for hvis skyld tekedlen i fulde tyve minutter havde snurret nok så lystigt i kaminen og sunget, som ingen kedel før havde sunget; for dem var det bedste stel ægte kinesisk porcelæn, hvorpå diverse mandariner med runde ansigter og store paraplyer var afbildet, nu opstillet i hele dets glans; for dem hvilede en klar, gennemsigtig, saftig skinke, garneret med kølige, grønne salatblade og duftende agurker, på et skyggefuldt bord, dækket med en snehvid dug; for dem var syltetøjer og marmelader, sprøde kager og andet let bagværk sat

frem i den rigeste overflod sammen med en mængde forskellige slags brød, både brunt og hvidt; i deres ungdom følte mrs. Varden sig selv ganske forynget og stod der i en rød- og hvidstribet kjole; symmetrisk af vækst, fuldbarmet og svulmende med røde kinder og læber, fejlfri smalben, smilende ansigt og smilende humør, i enhver henseende yndelig at skue – der sad klejnsmeden midt imellem alle disse herligheder, selv den sol, der skinnede på dem alle, systemets midtpunkt, den kilde, hvorfra lys, varme, liv og utvungen glæde udstrålede i hjemmets verden.

Og hvornår havde Dolly været som denne eftermiddags Dolly? At se, hvorledes hun kom ind arm i arm med Joe, og hvorledes hun gjorde sig umage for ikke at rødme eller at synes det mindste forvirret; og hvorledes hun lod, som om hun ikke brød sig om at sidde på hans side af bordet; og hvorledes hun hviskende lokkede for klejnsmeden for at få ham til at lade være at gøre løjer; og hvorledes farven i hendes kinder kom og gik i et overmål af lykke, der ikke levnede hende rist eller ro, og som bragte hende til at gøre alting bagvendt, og dog så fortryllende bagvendt, at det var langt bedre, end om det havde været rigtigt! – Ja, klejnsmeden kunne – som han siden sagde til sin kone, da de gik til sengs – havde set på dette fire og tyve timer i rad uden at være blevet træt af det.

Og så de minder, de underholdt sig med ved dette måltid, som de trak ud i det uendelige! Den overgivenhed, hvormed klejnsmeden spurgte Joe, om han kunne huske den stormfulde aften i Majstangen, da han første gang havde spurgt til Dolly – den latter, som de alle slog op ved at tænke på den aften, da hun tog til selskab i portechaisen – den ubarmhjertige måde, de

drillede mrs. Varden med, at hun havde sat blomsterne uden for det selv samme vindue – den vanskelighed, mrs. Varden i begyndelsen havde i at deltage i latteren imod hende selv, og den overordentlige forståelse, hun gik ind på spasen med, da hun var kommet ud af denne vanskelighed – Joes fortrolige meddelelser om den dag og time, da han først var blevet klar over, at han var forelsket i Dolly, og Dollys blussende, halvt frivillige, halvt aftvungne tilståelser med hensyn til det tidspunkt, hvorfra hun daterede opdagelsen af, at hun "ikke brød sig om" Joe – alt dette afgav et uudtømmeligt stof til lystighed og samtale.

Så var der også en hel del at sige om mrs. Vardens tvivl og moderlige ængstelser og fine anelser, og det viste sig da, at intet havde været skjult for hendes skarpe blik og sjældne kløgt. Hun havde for længe siden vidst det hele. Hun havde set det lige fra først af. Hun havde altid forudsagt det. Hun havde været vidende om det endog før hovedpersonerne. Hun havde sagt ved sig selv – hun huskede endnu selv ordene: – "Den unge Willet har et godt øje til vor Dolly, og jeg må holde godt øje med ham." Følgelig havde hun holdt øje med ham og mærket så mange småting – som hun anførte alle til hobe – der var så ubetydelige, at ingen anden kunne se noget i dem, og havde, som det syntes, fra først til sidst lagt den mest forbavsende takt og den mest fuldendte feltherredygtighed for dagen.

Den aften, da Joe endelig ville ride hjemad med dem ved siden af vognen, og da mrs. Varden endelig ville have, at han skulle vende om, blev naturligvis ikke glemt, lige så lidt som den aften, da Dolly faldt afmægtig om ved at høre hans navn blive nævnt, eller de mangfoldige gange, da den altid årvågne

og forsigtige mrs. Varden havde fundet hende grædende på hendes kammer. Kort sagt, intet blev glemt, og enhver ting bragte dem på en eller anden måde tilbage til den slutning, at dette var den lykkeligste time i hele deres liv, og at følgelig alt måtte være sket for det bedste, og at der ikke kunne tænkes noget, som kunne have gjort det endnu bedre.

Allerbedst som de sad midt i samtalen, blev de opskræmte af en stærk banken på døren, der førte fra gaden ind til værkstedet, og som var blevet holdt lukket hele dagen, for at der kunne være mere ro i huset. Joe ville pligtskyldigst ikke vide af, at nogen anden end han selv lukkede op, og forlod derfor værelset i dette øjemed.

Det ville vistnok have været underligt, om Joe havde glemt vejen til døren, og selv om han havde det, ville han dog ikke kunne have taget fejl af den, da den var temmelig stor og lige for næsen af ham. Men måske fordi Dolly var i den tidligere omtalte urolige tilstand, eller måske fordi hun troede, at han ikke kunne lukke døren op med sin ene hånd – hun kunne ikke have nogen anden grund – nok er det, hun skyndte sig ud efter ham, og de tøvede så længe ude på gangen – uden tvivl som en følge af Joes indstændige bønner til hende om ikke at udsætte sig for den kolde juliluft, der ufejlbarligt ville strømme ind, så snart døren gik op – at denne banken blev gentaget på en endnu stærkere måde end før.

"Er der nogen, der vil lukke op?" råbte klejnsmeden, "eller skal jeg selv gå?"

Ved disse ord kom Dolly løbende tilbage til bagstuen, rød og smilende over hele ansigtet, og Joe lukkede op med on vældig

larm og andre overflødige tegn på, at han havde voldsomt hastværk.

"Nå," sagde klejnsmeden, da han kom tilbage, "hvad var det så, hvad, Joe? Hvad ler du ad?"

"Intet, sir. Nu kommer det straks."

"Hvem kommer? Hvad kommer?" Mrs. Varden, der var lige så forbavset som hendes mand, kunne kun ryste på hovedet til svar på hans spørgende blik, hvorfor klejnsmeden drejede sin stol for bedre at kunne holde øje med stuedøren og stirrede på den med vidt opspilede øjne, idet et blandet udtryk af forundring og nysgerrighed lyste ud af hans glade ansigt.

I stedet for at en eller flere personer straks kom til syne, hørtes forskellige mærkværdige lyde, først nede i værkstedet og derefter ude på den lille mørke gang mellem dette og bagstuen, som om en uhandelig kiste eller et svært møbel blev slæbt ind af menneskelige kræfter, der ikke var et sådant arbejde voksne. Efter megen rumlen og tumlen og skuren op ad væggen på begge sider blev døren endelig sprængt lige som med en stormbuk, og klejnsmeden, der stirrede vist på det syn, der viste sig, slog sig på låret, trak øjenbrynene i vejret, lukkede munden op og råbte højt:

"For pokker, er det ikke Miggs, som kommer tilbage!"

Ikke så snart hørte den unge dame, han havde nævnt, disse ord, førend hun forlod en ganske lille dreng og en meget stor kiste, der ledsagede hende, og, idet hun nærmede sig med en så stor ilfærdighed, at hatten fløj af hovedet på hende, fo'r ind i stuen, slog hænderne – hvori hun havde et par trætøfler, en i hver hånd – sammen, løftede øjnene fromt op imod loftet og brast i en strøm af tårer.

"Den gamle historie!" udbrød klejnsmeden og stirrede på hende med ubeskrivelig fortvivlelse. "Hun er født til at være fredsforstyrrer, dette unge fruentimmer. Intet kan ændre det."

"Å, husbond, å, madam!" råbte Miggs, "hvorledes kan jeg tvinge mine følelser i dette genforeningens øjeblik? Å, mr. Varden, her er fryd og gammen imellem slægtninge, her er fred og forsoning, her er venskabelighed!"

Klejnsmeden så fra sin kone hen på Dolly, fra Dolly hen på Joe og fra Joe hen på Miggs, stadig med optrukne øjenbryn og åbenstående mund, og da hans øjne kom tilbage til Miggs, blev de lige som fortryllet ved at hvile på hende.

"At tænke sig," udbrød Miggs med hysterisk glæde, "at mr. Joe og den kære miss Dolly virkelig er kommet sammen trods alt, hvad der er blevet sagt og gjort for at hindre det! At se de to sidde ved siden af ham og hende, så glade og i alle måder så venlige og milde, uden at jeg vidste af det eller var til stede for at dække tebordet for dem! Hvor det skærer mig i hjertet, men hvilke søde følelser vækker det alligevel ikke hos mig!"

Ved enten atter at folde hænderne eller i et anfald af from henrykkelse slog miss Miggs i det samme sine tøfler mod hinanden lige som et par bækkener og fortsatte derpå i den blideste tone:

"Men troede min madam – kors bevares, troede hun virkelig – at hendes egen Miggs, der havde været hendes støtte under så mange prøvelser og forstod hendes natur, når de, som mente det godt, men var så strenge, sårede hendes følelser så hårdt – troede hun, at hendes egen Miggs nogen sinde kunne forlade hende? Troede hun, at Miggs, skønt hun kun var et tyende og vidste, at der ingen herlighed er ved at tjene, kunne glemme, at

hun var et ringe redskab, der altid stiftede fred imellem dem, når de blev uenige, og altid fortalte husbond om hendes velsignede fromhed og eftergivenhed? Troede hun, at Miggs intet hjerte havde, og at lønnen var det eneste, hun tænkte på?"

På intet af disse spørgsmål, hvoraf det ene stadig fremsattes i en mere patetisk tone end det andet, svarede mrs. Varden et eneste ord, men uden at lade sig skræmme af dette drejede Miggs sig om mod den lille dreng – hendes ældste nevø, hendes gifte, kødelige søsters søn, født i "Den Forgyldte Løve" nummer syv og tyve og født i selve skyggen af den anden klokkestreng til højre – som hun under jævnlig brug af sit lommetørklæde nu tiltalte og pålagde, at han ved sin hjemkomst til sine forældre skulle trøste dem over tabet af hende, hans moster, ved at give dem en sanddru beretning om, at han havde forladt hende i den families skød, hvor hendes bedste følelser havde deres hjem, som de omtalte forældre helt vel vidste; at han skulle minde dem om, at alene hendes bydende pligtfølelse og opofrende hengivenhed for hendes gamle husbond og madmoder samt for miss Dolly og unge mr. Joe nogen sinde kunne have fået hende til at afslå den indstændige indbydelse, der, som han kunne bevidne, var udgået fra dem, hans forældre, til hende om fra nu af og for altid at modtage gratis kost og logi hos dem; og endelig, at han skulle hjælpe hende hendes kiste ovenpå og derefter gå lige hjem med hendes velsignelse og kraftige formaninger om i sine bønner at anråbe Himlen om, at han engang i tiden måtte vokse op og blive enten en klejnsmed eller en mr. Joe og få folk som mrs. Varden og miss Dolly til slægtninge og venner.

Efter at være blevet færdig med denne påmindelse, som den unge mand, til hvis opbyggelse den blev udtalt, sandt at sige kun skænkede lille eller ingen opmærksomhed, idet alle hans tanker, så vidt man kunne se, var rettet mod syltetøjet, tilkendegav miss Miggs de tilstedeværende i almindelighed, at de ikke måtte være urolige, da hun snart ville vende tilbage, hvorpå hun gjorde sig klar til med sin søstersøns hjælp at bringe sin garderobe ovenpå.

"Hør, min ven," sagde klejnsmeden til sin kone, "ønsker du dette?"

"Jeg ønske det?!" svarede hun. "Jeg undres – jeg forbavses over hendes uforskammethed. Hun skal på øjeblikket forlade vort hus."

Ved at høre dette lod Miggs sin ende af kisten falde tungt ned mod gulvet, snøftede meget stærkt, lagde armene over kors, skruede mundvigene i vejret og udbrød tre gange efter hinanden i en stigende skala: "Ih, du fredsens!"

"Du hører, hvad din madam siger, min pige," bemærkede klejnsmeden. "Jeg tror, du gør bedst i at gå. Men bliv; tag først dette for gammelt bekendtskabs skyld."

Miss Miggs snappede den banknote, han tog frem af sin lommebog og rakte hende, lagde den i en lille rød skindpung, stak pungen i sin lomme – hvorved hun kom til at afsløre en del af et vist underklædningsstykke af flonel og mere sort bomuldsstrømpe, end der i almindelighed vises offentligt frem – og gentog, idet hun med et blik på mrs. Varden kastede med nakken:

"Ih, du fredsens!"

"Jeg synes, at du har sagt det en gang før, min pige," sagde klejnsmeden.

"Tiderne har måske forandret sig, madam?" udbrød Miggs knejsende. "Kan De nu undvære mig? Kan De nu holde styr på dem uden mig? De trænger ikke længere til nogen, som De kan skælde ud eller skyde skylden på? Det glæder mig, at De er blevet så uafhængig. Jeg ønsker Dem virkelig til lykke!"

Dermed gjorde hun et kniks, og idet hun holdt hovedet højt og vendte sit øre mod mrs. Varden og sit blik mod de øvrige af selskabet, alt eftersom hun i løbet af sine bemærkninger kom til at hentyde til hver enkelt af dem, fortsatte hun:

"Det glæder mig såmænd at finde en sådan uafhængighed, skønt det på samme tid gør mig ondt, madam, at De har ladet Dem tvinge til underkastelse, fordi De ikke kunne andet – he, he, he! Det må være meget ærgerligt, især når De husker på, hvor dårligt De altid talte om mr. Joe, dog til sidst at få ham til svigersøn, og jeg undrer mig over, at miss Dolly vil tage til takke med ham, efter at hun i så mange år har været gode venner med en karetmager. Men jeg har hørt en fugl synge om, at karetmageren trak sig tilbage – he, he, he! og sagde til et ungt menneske, han kendte, at han håbede at have bedre forstand, end at han skulle lade sig således fange, skønt både hun og hele familien gjorde deres bedste!"

Her gjorde hun et ophold for at vente på svar, men da hun intet fik, fortsatte hun som før.

"Jeg har hørt sige, madam, at en vis dames sygdomme ikke var andet end forstillelse, og at hun, når hun ville, kunne falde stendød i afmagt. Jeg har naturligvis aldrig set sådanne tilfælde med mine egne øjne – nej, vist ikke, he, he, he! Og husbond ikke

heller – nej, vist ikke, he, he, he! Jeg har hørt naboerne snakke om, at en vis person, som de kendte, var en skikkelig, sølle stakkel, som en dag gik ud på fiskeri efter en kone, men fangede en havgasse. Jeg har naturligvis aldrig, det jeg ved, selv set den arme mand. Og De ikke heller, madam – nej, naturligvis. Jeg gad dog vide, hvem det kan være – og det ønsker De vist med, madam? Jo, De gør. Ak ja. He, he, he!"

Atter gjorde Miggs et ophold for at vente på svar, og da hun heller ikke nu fik noget, blev hun så overvældet af arrigskab og ondskab, at hun syntes at være nær ved at revne.

"Det glæder mig, at miss Dolly kan le," udbrød Miggs med en svag fnisen, "jeg holder meget af at se folk le – gør De ikke også, madam? Det glædede Dem jo altid så meget at se folk i godt humør, ikke sandt, madam? Og De gjorde jo altid Deres bedste for at glæde dem, hvad madam? Skønt der just ikke er så meget at le ad nu, er der vel, madam? Det er da ikke nogen glimrende fangst, efter at hun har haft sine garn ude, lige siden hun var en lille tøs, og har kostet sine forældre så meget til pynt og stads, at få en fattig soldat med én arm, er det vel, madam? He, he! Jeg ville i hvert tilfælde ikke have en mand med én arm. Jeg ville have to arme. Jeg ville have to arme, hvis det var mig, om de så i stedet for hænder kun havde kroge på enderne, ligesom vor skraldemand."

Miss Miggs var i færd med at tilføje og var virkelig allerede begyndt at tilføje, at, i almindelighed talt, var skraldemænd langt bedre partier end soldater, skønt folk jo rigtig nok, når det ikke længere stod til dem selv at vælge, måtte tage til takke med, hvad de kunne få og endda være glade, men hendes ærgrelse var af den bitre, indædte art, som ikke kan finde

lindring i ord og af mangel på modsigelse udarter til vanvid, så at hun ikke kunne udholde det længere, men brast i en voldsom gråd.

I sit raseri kastede hun sig over den ulykkelige søstersøn, rykkede en håndfuld hår af hovedet på ham og forlangte at få at vide, hvor længe hun skulle stå der og lade sig fornærme, og om han ikke havde i sinde at hjælpe hende med at bære kisten ud igen, eller om han måske fandt glæde i at høre på, at hans familie blev rakket ned, foruden andre lignende spørgsmål. Denne vanærende medfart havde imidlertid kun til følge, at den lille dreng, som synet af de uopnåelige slikkerier lidt efter lidt havde ægget til oprør, fortørnet gik sin vej, idet han overlod til sin tante og kisten at følge bagefter, når de fik lyst. Ved at skubbe og hale fik Miggs den dog til syvende og sidst igen ud på gaden, hvor hun satte sig på sin ejendom aldeles rød i hovedet af anstrengelse og gråd for at hvile sig og sørge, indtil hun kunne få en anden yngling besnæret til at følge sig hjem.

"Det er kun til at le ad, Martha, ikke til at ærgre sig over," hviskede klejnsmeden, idet han fulgte sin kone hen til vinduet og godmodigt tørrede hendes øjne. "Hvad gør alt det? Du havde jo allerede indset dine fejl. Nå, lad os igen få fat på Toby, min ven; Dolly skal synge en vise for os, og denne lille afbrydelse skal kun gøre os så meget des lystigere."

81

Endnu en måned var gået, og slutningen af august var for hånden, da Haredale stod alene i diligencekontoret i Bristol. Skønt det kun var nogle få uger siden hans samtale med Edward Chester og hans broderdatter i klejnsmedens hus, og han i mellemtiden ingen forandring havde gjort i den måde, han plejede at gå klædt på, var hans ydre dog i høj grad forandret. Han så langt ældre og mere affældig ud. Heftige sindsbevægelser og sorger fremkalder rynker og grå hår, men det sætter dybere spor i stilhed at give afkald på gamle vaner og bryde kære familiebånd. Følelserne bliver ikke så let såret som lidenskaberne, men deres sår er dybere og mere varige. Han stod nu alene i verden, og i hans hjerte var det øde og tomt.

Han følte sig ikke mindre alene, fordi han havde tilbragt så mange år i stilhed og ensomhed. Det var ikke nogen bedre forberedelse end et muntert, selskabeligt liv, måske gjorde det ham endog så meget mere ømtålig. Han havde været så henvist til hendes omgang og kærlighed; hun var efterhånden blevet lige som en del af hans tilværelse; de havde haft så mange sorger og tanker til fælles, som ingen anden havde delt med dem, at det at miste hende var det samme som at begynde livet forfra og at skulle optræde med ungdommens håb og spændstighed midt under alderdommens tvivl, mistro og afkræftelse.

Den anstrengelse, han havde gjort for at skilles fra hende med tilsyneladende munterhed og lyse forhåbninger – og det

var ikke længere siden end den foregående dag, at de havde sagt hinanden farvel – havde kun gjort ham mere forstemt. Med disse følelser stod han i færd med for sidste gang at besøge London og se murene af deres fordums hjem, førend han for altid vendte dem ryggen.

Rejsen var i disse dage højst forskellig fra, hvad den er i vore tider, men den fik dog ende, som jo selv den længste rejse får, og han stod igen i hovedstadens gader. Han blev i den gæstgivergård, hvor diligencen holdt, og besluttede, førend han gik til sengs, ikke at underrette nogen om sin ankomst og endog at skåne sig selv for den smerte at tage afsked med den brave klejnsmed.

En sådan stemning som den, han var bytte for, da han lagde sig til hvile, er en frodig jordbund for sygelige forestillinger og urolige syner. Det følte han, selv i den rædsel, han fo'r op af sin første søvn med og åbnede vinduet for at forjage den ved at fæste tankerne på en eller anden ting uden for værelset, der ikke ligesom havde været vidne til hans drøm. Men det var ingen ny, af natten fremkaldt skræk; den havde før vist sig for ham i mangehånde skikkelser; langt tilbage i tiden havde den forfulgt ham og atter og atter hjemsøgt hans leje. Havde det kun været et hæsligt syn, et barnagtigt fantasibillede, der forstyrrede hans søvn, kunne dets tilbagekomst i dets sædvanlige skikkelse måske have vakt en øjeblikkelig følelse af frygt, der ville have tabt sig, næsten samtidig med at han var vågnet. Men denne uro forlod ham ikke og ville ikke vige for noget. Da han igen lukkede sine øjne, mærkede han, hvorledes den omsvævede ham; da han langsomt faldt i søvn, følte han, at den samlede ny styrke og kraft og lidt efter fik sin tidligere

skikkelse; da han atter sprang op af sin seng, forsvandt det samme fantom fra hans ophidsede hjerne og efterlod ham opfyldt af en forfærdelse, som hans fornuft og vågne tanker var afmægtige overfor.

Solen var oppe, førend han kunne ryste den af sig. Han stod sent op, men uden at være udhvilet, og blev inde den hele dag. Han havde bestemt at aflægge sit sidste besøg på det gamle sted om aftenen, for han havde plejet at spadsere der på den tid af døgnet og ønskede at se det i den belysning, som han var mest vant til. Han forlod derfor gæstgivergården i så god tid, at han kunne nå derud lidt før solens nedgang, og gik ud på den travle gade.

Han var ikke kommet langt, da han, mens han tankefuldt banede sig vej igennem den larmende mængde, mærkede en hånd på sin skulder og, idet han vendte sig om, genkendte en af opvarterne fra gæstgivergården, som bad ham undskylde, men han havde glemt sin kårde.

"Hvorfor bringer De mig den?" spurgte han og strakte sin hånd ud, dog uden at tage mod kården, men så med et forstyrret og uroligt væsen på manden.

Det gjorde denne ondt, om han havde ulejliget ham, og han ville gerne tage den tilbage med sig igen. Herren havde sagt, at han ville gå et lille stykke vej ud på landet og måske først kom sent hjem. Når det var blevet mørkt, var landevejene ikke sikre for ensomme rejsende, og efter det store opløb var folk blevet forsigtige med at færdes ubevæbnet på ensomme steder.

"Vi tænkte, at De var en fremmed, sir," tilføjede han, "der måske holdt vore veje for bedre, end de er, men De kender dem måske og bærer skydevåben hos Dem –"

Han tog kården, takkede opvarteren, stak den ved siden og gik videre.

Længe huskede man, at han havde gjort dette på en så sælsom måde og med en så skælvende hånd, at buddet var blevet stående og havde set efter hans forsvindende skikkelse, rådvild, om han ikke skulle gå bag efter og holde øje med ham. Længe huskede man, at man midt om natten havde hørt ham skride frem og tilbage i hans værelse; at tjenestefolkene om morgenen havde gjort hinanden opmærksomme på, at han så ud, som om han havde feber, og var så bleg, og at den omtalte opvarter, da han var kommet tilbage til gæstgivergården, havde sagt til en medtjener, at det, han havde lagt mærke til under sin korte samtale, lå ham meget tungt på sinde, og at han frygtede for, at den fremmede herre ville tage sig selv af dage og ikke komme levende tilbage.

Med en dunkel bevidsthed om, at hans væsen havde tiltrukket sig opvarterens opmærksomhed, fordoblede Haredale sine skridt og kom snart hen til en holdeplads for hyrevogne, hvor han akkorderede med kusken om at køre til det sted på vejen, hvor stien bøjede ind på marken, og vente på ham i en kro, der lå et stenkast derfra. Da de var kommet så langt, steg han ud for at tilbagelægge resten af vejen til fods.

Han kom så tæt forbi Majstangen, at han kunne se røgen fra den stige op imellem træerne, mens en flok duer – uden tvivl nogle af dens gamle beboere – fløj glade hjem til deres slag imellem ham og den skyløse himmel.

"Nu vil der igen komme liv i det gamle hus," sagde han, idet han så hen mod det, "og der vil være en glad arne under dets vedbendklædte tag. Det er dog nogen trøst at vide, at ikke alt vil

være øde her i egnen. Det vil glæde mig at have et lyst og livligt billede at tænke på!"

Han fortsatte sin vandring og vendte sine fjed mod Fasangården. Det var en klar, rolig, stille aften; næppe et vindpust rørte sig, og klangen af de søvnige fåreklokker langt borte, af og til blandet med kvægets fjerne brølen og landsbyhundenes gøen, var så godt som de eneste lyde, der hørtes. Himlen strålede i solnedgangens dæmpede glans, og på jorden og i luften herskede en dyb ro. I en sådan time kom han til den øde bygning, der så længe havde været hans hjem, og kastede for sidste gang sine øjne på dens sværtede mure.

Asken af selv den almindeligste ild er en sørgelig ting, for i den er der et billede af død og undergang – af noget, der har været klart og lyst, og nu kun er koldt, livløst, bedrøveligt støv – som vor natur tvinger os til at føle deltagelse for. Men hvor langt sørgeligere er ikke de hensmuldrede emmer af et hjem: omstyrtelsen af det store alter, hvor selv de sletteste iblandt os undertiden forretter hjertets andagt, og hvor de bedste har bragt sådanne ofre og øvet sådanne heltegerninger, som, hvis de var optegnet, ville gøre oldtidens stolteste templer med alle deres pralende årbøger til skamme.

Han rev sig løs fra en lang tankerække og vandrede langsomt omkring huset. Det var nu næsten blevet mørkt.

Da han var kommet så godt som helt rundt omkring bygningen, udstødte han et halvt undertrykt udråb, studsede og stod stille. Lænende sig i en magelig stilling med ryggen til et træ og stirrende på ruinen med et udtryk af inderligt velbehag – et velbehag, der var så levende, at det overvandt hans sædvanlige ligegyldighed og vante herredømme over hans

træk og viste sig frit for al tvang og tilbageholdenhed – lige for hans øjne, på hans egen grund og hoverende over ham nu, lige som han havde hoveret over enhver af hans livs ulykker og skuffelser, stod den mand, hvis nærværelse var ham mest utålelig af alles, især på dette sted.

Skønt hans blod oprørtes således imod denne mand, og hans harme kogte således i ham, at han kunne have dræbt ham på stedet, gjorde han dog i den grad vold på sig selv, at han gik forbi ham uden noget ord eller blik. Ja, og han ville være gået videre uden at vende sig om, selv om der krævedes en næsten overmenneskelig anstrengelse for at få bugt med den djævel, som omtågede hans hjerne og fristede ham så frygteligt, hvis denne mand ikke selv havde opfordret ham til at standse, og det endog med en påtaget medlidenhed i sin stemme, som nær havde gjort ham vanvittig og i et øjeblik tilintetgjorde al den selvbeherskelse, som det havde været en kval, en martrende, sønderslidende kval at fastholde.

Al betænksomhed, eftertanke, barmhjertighed, overbærenhed, alt, en ophidset mand kan tæmme sin harme og heftighed med, veg fra ham, da han vendte om. Og dog sagde han langsomt og ganske roligt – langt roligere, end han ellers havde talt til ham:

"Hvorfor kaldte De på mig?"

"Åh, kun for at sige," sagde sir John Chester med sin vante fatning, "at det er et underligt træf, at vi skulle mødes her."

"Ja, det er et mærkeligt træf."

"Meget mærkeligt. Noget af det mest kuriøse, jeg har oplevet. Jeg kører ellers aldrig ud om aftenen, har ikke gjort det i mange år. Midt i nat fik jeg på en ganske uforklarlig måde dette

indfald. – Hvor dette er malerisk!" – Med disse ord pegede han på det ødelagte hus og holdt lorgnetten for øjet.

"De roser meget varmt Deres eget værk."

Sir John slap lorgnetten, vendte sit ansigt om imod ham med et høfligt spørgende udtryk og rystede let på hovedet, som om han sagde ved sig selv: "Jeg er bange for, at dette dyr er nær ved at blive gal."

"Jeg siger, at De roser Deres eget værk meget varmt," sagde Haredale atter.

"Værk!" gentog sir John og så sig smilende om. "Mit! – Undskyld, De må virkelig undskylde –"

"De ser jo disse mure," sagde Haredale. "De ser disse vaklende gavle. De ser, hvor ilden og røgen har raset over alt. De ser, hvor ubarmhjertigt ødelæggelsen har været her. Ser De det ikke?"

"Gode ven," svarede ridderen og standsede blidt hans utålmodighed med sin hånd, "naturligvis ser jeg det. Jeg kan se alt, hvad De taler om, hvis De vil træde til side og ikke stille dem imellem udsigten og mig. Det gør mig meget ondt for Dem. Havde jeg ikke haft den fornøjelse at møde Dem her, tror jeg, at jeg havde skrevet for at sige Dem det. Men De bærer det ikke så godt, som jeg havde ventet – undskyld mig – nej De gør virkelig ikke."

Han tog sin snustobaksdåse op af lommen, og idet han henvendte sig til ham med en overlegen mine som en mand, der på grund af sin højere natur har ret til at holde en moralsk forelæsning for en anden, fortsatte han:

"For De er jo filosof, en af den strenge og alvorlige skole, der er langt ophøjet over den store mængdes skrøbeligheder. De

skuer ned på dem fra en højde og spotter dem med den eftertrykkeligste bitterhed. Jeg har hørt Dem."

"Og skal atter høre mig," sagde Haredale.

"Tak," svarede den anden, "skal vi spadsere lidt omkring, mens vi taler? Tågen falder noget tungt. Nå – som De vil. Men jeg må desværre sige, at jeg kun kan skænke Dem nogle ganske få øjeblikke."

"Jeg ville ønske," sagde Haredale, "at De ikke havde skænket mig et eneste. Jeg ville af hele min sjæl ønske, at De havde været i Paradis – hvis en så uhyre løgn kunne være mulig – i stedet for at være her i aften."

"Nej," svarede den anden – "hør en gang – De gør Dem virkelig selv uret. De er en grov kammerat, men så langt ville jeg ikke gå af min vej for at undgå Dem."

"Hør mig," sagde Haredale, "hør mig."

"Mens De spotter?" spurgte sir John.

"Mens jeg afslører Deres lumpenhed. For at få Deres værk udført ophidsede og opmuntrede De et meget dueligt redskab, men som efter sin natur – i sin tilværelses inderste væsen – er en forræder, og som, trods den sympati, der burde være imellem Dem og ham, har været troløs imod Dem, ligesom han har været det imod alle andre. Med vink og blikke og snedige ord, som, når de gentages, ikke siger noget, sendte De Gashford ud på denne gerning – den gerning, vi her ser for os. Med de samme vink og blikke og snedige ord ophidsede De ham til at tilfredsstille det dødelige had, han bærer til mig – jeg har, Himlen være lovet, fortjent det – ved at bortføre og vanære min broderdatter. Jo, De gjorde. Jeg læser en nægtelse i Deres

blikke," udbrød han, idet han pludselig pegede på hans ansigt og trådte tilbage. "En nægtelse er en løgn!"

Han lagde hånden på kården, men med et hånligt smil svarede ridderen ham lige så koldblodigt som før.

"De vil lægge mærke til – hvis De for øvrigt ejer så megen opfattelsesevne – at jeg ikke har gjort mig den ulejlighed at nægte noget. De er næppe skarpsindig nok til at forstå Dem på ansigter, der ikke er lige så plumpe som deres tale, og heller ikke har De, så vidt jeg kan huske, nogen sinde været det; ellers ville De noget tidligere, end De gjorde, have læst ligegyldighed, for ikke at sige modbydelighed, i det mindste i et ansigt, som jeg kunne nævne. Jeg taler om en længst svunden tid – men De forstår mig."

"Pynt det, så meget De vil, så er det Deres hensigt at nægte mine ord. En nægtelse, hvad enten den er direkte eller med forbehold, udtalt eller underforstået, er lige fuldt en løgn. De siger, at De ikke nægter, hvad jeg siger. Indrømmer De det da?"

"De udtalte Dem selv offentligt," svarede sir John, idet han lod sin tales strøm flyde lige så jævnt, som om den ikke var blevet standset af nogen afbrydelse, "om den nævnte herres karakter – det var i Westminster Hall, tror jeg – i udtryk, som fritager mig for nødvendigheden af at gøre nogen yderligere hentydning til ham. De havde måske grund til det; eller måske ikke; det kan jeg ikke dømme om. Men hvis jeg går ud fra, at denne herre er således, som De beskrev ham, og at han har gjort Dem eller nogen anden person en eller anden meddelelse, som han har fundet på for hans egen sikkerheds eller morskabs skyld, for at tjene penge ved det eller af hvilken som helst anden grund, så har jeg intet at sige om ham, undtagen at det

forekommer mig, at hans utroligt nedværdigende stilling deles af dem, der betjener sig af ham. De er selv så særdeles ligefrem, at De sikkert vil undskylde, at også jeg er lidt fri."

"Hør mig endnu en gang, sir John – kun én gang," udbrød Haredale, "med alle Deres miner, ord og bevægelser siger De mig, at dette ikke var Deres værk. Jeg siger Dem, at det var det, og at De forledte den mand, jeg taler om, og Deres ulykkelige søn – Gud være ham nådig – til denne gerning. De taler om nedværdigelse og karakter. De sagde mig en gang, at De havde købt den stakkels idiot og hans moder til at rømme, i stedet for at de, som jeg siden opdagede og allerede den gang formodede, havde villet friste dem, men allerede havde fundet dem bortrømt. Dem kan jeg takke for den beskyldning, at jeg alene høstede frugten af min broders død, og for alle de skændige angreb og hemmelige bagtalelser, der fulgte den i hælene. Ved enhver begivenhed i mit liv, lige fra dette første håb, som De forvandlede til sorg og kummer, har De stået som en fjendtlig skæbne imellem mig og min sjæls fred. I alt har De altid været den samme koldblodige, hule, falske, nedrige skurk. For anden og sidste gang kaster jeg Dem disse beskyldninger i ansigtet og sparker Dem fra mig, lige som jeg ville sparke til en troløs hund!"

Dermed løftede han armen i vejret og slog ham for brystet, så at han vaklede tilbage. Så snart sir John havde fattet sig, trak han sin kårde, kastede skeden og sin hat fra sig, og idet han fo'r ind på sin modstander, gjorde han et fortvivlet udfald mod hans hjerte, som, hvis han ikke havde afbødet det så hurtigt og sikkert, ville have strakt ham død til jorden.

Ved det slag, han havde givet ham, var hans modstanders raseri blevet dæmpet. Han afbødede hans hidsige stød uden at gengælde dem og råbte til ham med en slags vanvittig rædsel, at han skulle holde op.

"Ikke i aften, ikke i aften!" råbte han, "for Guds skyld, ikke i aften!"

Da sir John så, at han sænkede sin kårde og ikke ville falde ud igen, sænkede han også sin.

"Jeg advarer Dem – ikke i aften!" råbte hans modstander. "Lad Dem advare, mens det endnu er tid!"

"De sagde mig – det må have været af en slags inspiration –" sagde sir John ganske koldsindigt, skønt han nu lod masken falde og viste sit bitre had i sit ansigt, "at det var den sidste gang. Det kan De stole på, det er! Troede De, at vort sidste møde var glemt? Troede De, at De ikke ville blive krævet til regnskab for ethvert af Deres ord og blikke, og at jeg ikke huskede dem godt nok? Tror De, at De har overlistet mig eller jeg Dem? Hvad kalder De den mand, der trods al sin væmmelige, hykleriske snak om redelighed og sanddruhed, indgik en pagt med mig for at hindre et ægteskab, der lod til at mishage ham, og som, da jeg havde opfyldt min del af kontrakten efter dennes ånd og bogstav, luskede sig fra sin og bragte partiet i stand, da det passede ham, for derved at fri sig fra en byrde, han var blevet ked af, og kaste en falsk glans på sit hus?"

"Jeg har handlet ærligt og i god tro," udbrød Haredale. "Det gør jeg endnu. Tving mig ikke til at fortsætte denne tvekamp i aften!"

"De sagde min 'ulykkelige' søn, synes jeg?" sagde sir John med et smil. "Den stakkels tosse! Som offer for et så gennemsigtigt bedrageri – lokket til et giftermål af en sådan farbroder og en sådan broderdatter – fortjener han nok Deres medynk. Men han er ikke mere min søn; det bytte, Deres snedighed har skaffet Dem, er Dem vel undt."

"Endnu en gang," udbrød hans modstander og stampede vildt i jorden, "beder jeg Dem, skønt De river mig bort fra min bedre engel, ikke at komme inden for min kårdes rækkevidde i aften. O, hvorfor var De her overhovedet? Hvorfor er vi mødtes? I morgen ville vi have været skilt ad for altid!"

"I så tilfælde," svarede sir John stadig rolig, "er det meget heldigt, at vi er mødtes i aften. Haredale, jeg har, som De ved, altid foragtet Dem, men dog tiltroet Dem en slags dyrisk mod. For min dømmekraft, som jeg havde så gode tanker om, gør det mig ondt at se, at De er en kryster."

Fra ingen af siderne blev der sagt et ord mere. De krydsede deres klinger, skønt det nu var ganske mørkt, og gik rasende løs på hinanden. Det var en fuldkommen lige kamp. Begge var de øvede i brugen af deres våben. Haredale havde den fordel, at han var stærkere og højere, hvorimod hans modstander kunne rose sig af overlegen behændighed og langt større koldblodighed.

Efter nogle få sekunders forløb blev de hidsigere og ivrigere og gav og fik flere lette sår, idet de trængte ind på hinanden. Det var lige efter, at Haredale havde fået et stik i armen, at han gjorde et dristigere udfald, idet han følte det varme blod sprøjte ud, og jog sin kårde lige til fæstet gennem livet på sin modstander.

Deres øjne mødtes og hvilede på hinanden, da han trak den ud igen. Han lagde sin arm om den døende, der mat stødte ham fra sig og sank om på grønsværen. Idet han rejste sig op på sine hænder, stirrede han et øjeblik på ham med hån og had i sine miner, men da han syntes at huske på, at dette udtryk ville fordreje hans træk efter døden, prøvede han på at smile, og idet han svagt bevægede sin højre arm, ligesom for at skjule det blodige linned inden for sin vest, sank han død tilbage – spøgelset fra den foregående nat.

82

Et afskedsblik på de af skuespillerne i denne lille fortælling, som den ikke allerede er blevet færdig med, vil bringe den til ende.

Haredale flygtede samme nat. Forinden forfølgelsen kunne begynde, ja forinden sir John blev eftersøgt eller savnet, havde han forladt riget. Han tog lige til en gudelig stiftelse, der i hele Europa var omtalt for sin hårde og strenge disciplin og den alvorlige pønitense, den krævede af dem, der søgte dens tag som et tilflugtssted mod verden. Her aflagde han de løfter, som for fremtiden udelukkede ham fra naturen og menneskene, og blev efter nogle få angerfulde år begravet inden for dens skumle mure.

Det varede to dage, førend sir Johns lig blev fundet. Så snart det var blevet genkendt og bragt hjem, løb den tro kammertjener, som en ægte tilhænger af sin herres tro, sin vej med alle de penge og rørlige sager, han kunne få fingre i, og etablerede sig på egen hånd som en fuldendt gentleman. På denne løbebane havde han i høj grad lykken med sig og ville til sidst ganske sikkert være blevet gift med en rig arving, hvis en uheldig hindring ikke havde medført hans bortgang før tiden. Han bukkede under for en smitsom sygdom, som på den tid var meget almindelig og kaldtes fængselsfeber.

Lord George Gordon, der blev holdt i fængsel i Tower indtil mandagen den 5. februar i det følgende år, stilledes på denne dag for retten i Westminster som anklaget for højforræderi. I

denne forbrydelse blev han efter en omhyggelig undersøgelse erklæret uskyldig på grund af, at der intet bevis var for, at han havde sammenkaldt mængden i nogen majestætsforbryderisk eller ulovlig hensigt. Og dog fandtes der endnu så mange mennesker, som disse optøjer ikke havde lært fornuft eller mådehold, at der i Skotland blev åbnet en offentlig subskription for at dække omkostningerne ved hans forsvar.

I syv år efter holdt han sig efter sine venners indstændige bønner forholdsvis rolig, med undtagelse af at han en gang imellem nyttede lejligheden til at lægge sin iver for den protestantiske tro for dagen ved et eller andet ekstravagant skridt, som var til stor fornøjelse for dens fjender, og at han højtideligt blev sat i band af ærkebiskoppen af Canterbury, fordi han havde nægtet at møde som vidne for den gejstlige ret, da han var blevet indstævnet for den. I året 1788 drev et nyt anfald af galskab ham til at skrive og udgive et fornærmeligt flyveskrift, hvori dronningen af Frankrig omtaltes i de voldsomste udtryk. Da han blev anklaget som æreskænder og fundet skyldig efter forskellige sælsomme optrin i retten, flygtede han, i stedet for at møde og modtage sin dom, til Holland, hvorfra han blev sendt hjem igen, da de fredelige borgmestre i Amsterdam slet ikke skøttede om hans selskab. Da han i juli måned var kommet til Harwich og derfra rejste til Birmingham, gik han i denne by i august måned offentligt over til den jødiske religion og levede der som jøde, indtil han blev arresteret og ført til London for at modtage den dom, som han havde unddraget sig. I kraft af denne blev han i december måned sat i fængsel i Newgate på fem år og ti måneder og

skulle desuden betale en svær mulkt og stille en stor kaution for sin opførsel i fremtiden.

Efter ved midsommertid det følgende år at have henvendt sig til nationalforsamlingen i Frankrig med en appel til dens medlidenhed, som den engelske gesandt ikke ville give sit minde til, gjorde han sig rede til at underkaste sig sin straf i dens hele omfang. Han lod sit skæg vokse til næsten midt ned på livet, rettede sig i enhver henseende efter sin ny religions forskrifter og beskæftigede sig med historiske studier og undertiden også med malerkunsten, som han i sine yngre dage havde haft nogen færdighed i. Forladt af sine fordums venner og behandlet som den værste forbryder i fængslet, sad han der, ganske fornøjet og hengiven i sin skæbne til den 1. november 1793, da han døde i en alder af kun tre og fyrretyve år.

Mange mennesker med ringere deltagelse for de ulykkelige og trængende, med færre evner og hårdere hjerter har spillet en glimrende rolle og efterladt sig et stort navn. Der var dem, der sørgede over ham. Fangerne beklagede tabet af ham og savnede ham, for skønt hans midler var ringe, var hans godgørenhed stor, og ved at uddele almisser iblandt dem tog han hensyn til alles fornødenheder og kendte ingen forskel mellem sekter eller trosbekendelser. Der findes kloge mænd på livets alfarveje, som kunne lære noget selv af denne stakkels halvtossede lord, der døde i Newgate.

Indtil det sidste tjente den djærve John Grueby ham troligt. Han var ved hans side, inden han havde siddet fire og tyve timer i Tower, og forlod ham ikke, førend han døde. En anden trofast livsledsager havde han i en smuk jødepige, der af halvt religiøse, halvt romantiske følelser havde knyttet sig til ham,

men hvis dydige og uegennyttige karakter synes at have været hævet over selv de mest dadlesyges dadel.

Gashford forlod ham naturligvis. En tid lang levede han af at sælge sin herres hemmeligheder, og da denne næringsvej ikke længere slog til, da forrådet til sidst var udtømt, skaffede han sig en plads i det hæderlige korps af spioner og hemmelige agenter for regeringen. Som en af disse usle lejesvende udførte han sin trællegerning snart i udlandet og snart hjemme og udholdt længe de med en sådan stilling forbundne vanskeligheder. For ti eller tolv år siden – ikke mere – fandtes en mager, udtæret olding, syg og fattig, død i sin seng i et usselt værtshus i Southwark, hvor ingen kendte ham. Han havde taget gift. Der var intet, som gav oplysning om hans navn; men af nogle optegnelser i en lommebog, han havde hos sig, opdagede man, at han på de berygtede folkeoptøjers tid havde været sekretær hos lord George Gordon.

Mange måneder efter at freden og ordenen var blevet genoprettet, og selv da det havde ophørt at være genstand for bysnak, at enhver officer, der under de stedfundne uroligheder havde haft frit kvarter i staden, havde kostet fire pund og fire shillings om dagen i kost og logi, og hver menig soldat to shillings og halvtredje pence; mange måneder efter at endog dette interessante emne var gået i glemme, og De Forenede Bulbidere alle som én var dræbt, fængslet eller deporteret, blev Simon Tappertit, efter at være bragt fra et hospital til et fængsel og derfra for domstolen, ifølge en almindelig amnesti sat i frihed på to træben. Skilt ved sine dejlige lemmer og nedsunket fra sin ophøjede stilling i den største fattigdom og elendighed, bekvemmede han sig til at humpe hjem til sin forrige mester og

bede ham om understøttelse. Efter klejnsmedens råd og ved hans hjælp nedsatte han sig som støvlepudser og åbnede en butik under en porthvælving i nærheden af krigsministeriet. Da dette var et centralt punkt, fik han hurtigt god søgning, og på audiensdage kunne han undertiden have ikke færre end tyve pensionerede officerer ventende på at få deres fodtøj blanket. Ja, hans næring tiltog i et sådant omfang, at han i tidens løb fæstede hele to lærlinge, foruden at han giftede sig med enken efter en berømt ben- og kludesamler. Med denne dame, der gik ham til hånde i hans forretning, levede han i stor huslig lyksalighed, som kun afbrødes af de små uvejr, der tjener til at rense luften i ægtestanden og klare dens synskreds. Under nogle af disse stormfulde episoder kunne Tappertit glemme sig selv i den grad, at han tugtede sin halvdel med en børste, en støvle eller en sko, hvilket hun, dog kun i yderste nødsfald, gengældte ved at spænde benene af ham og således gøre ham til spot for de gadeunger, der finder deres glæde i spilopper.

Skuffet i alle sine, såvel ægteskabelige som andre planer og stødt ud i en utaknemmelig, ussel verden, blev miss Miggs meget sær og gnaven. Til sidst blev hun så sur og kneb og slog og rykkede ungdommen i "Den Forgyldte Løve" således i hår og næser, at hun enstemmigt blev fordrevet fra denne helligdom og opfordret til hellere at lyksaliggøre et andet sted på jorden. Tilfældigvis traf det sig netop da således, at fredsdommeren i Middlesex ved offentligt opslag kundgjorde, at de manglede en kvindelig arrestforvarer til grevskabets tugthus og fastsatte dag og time til at tage kandidaterne i øjesyn. Miss Miggs, der indfandt sig, blev valgt og øjeblikkelig kåret imellem et hundrede og fire og tyve konkurrenter og fik pladsen, som hun

forestod lige til sin dødsdag over tredive år senere, i hvilken lang tid hun forblev ugift. Man lagde mærke til, at denne dame, skønt hun var streng og ubøjelig mod hele sin kvindelige hjord, dog især var det mod dem, der kunne gøre mindste krav på skønhed, og det anførtes ofte som et bevis på hendes ubetvingelige dyd og strenge kyskhed, at hun ingen barmhjertighed viste dem, der havde været skrøbelige, idet hun ved alle mulige og umulige lejligheder lod hele sin vrede gå ud over dem. Blandt andre nyttige opfindelser, som hun brugte imod disse forbrydersker og lod gå i arv til efterslægten, var også den kunst at give et overordentlig smerteligt stød eller puf med kammen af en nøgle i nærheden af rygraden. Ligeledes hittede hun på et andet meget sindrigt og hidtil ganske ukendt middel, nemlig rent tilfældigt at træde dem, der havde små fødder, over tæerne med en trætøffel.

Det varede ikke ret længe, førend Joe Willet og Dolly Varden blev mand og kone og atter åbnede Majstangen med en artig sum i banken, for klejnsmeden havde råd til at give sin datter en god medgift. Det varede heller ikke ret længe, førend man så en lille rødkindet dreng tulle omkring i gangen i Majstangen og ligge og sprælle på maven på plænen uden for døren. Og det varede ikke ret længe, efter år at regne, førend der kom en lille rødkindet pige, endnu en lille rødkindet dreng og en hel flok piger og drenge, så at man, når som helst man kom til Chigwell, kunne være vis på enten på gaden i landsbyen eller på plænen eller ude i gården – og Majstangen var nu lige så vel en avlsgård som en gæstgivergård – at se så mange små Joe'er og Dolly'er springe omkring, at det ikke var nogen let sag at tælle dem. Det varede ikke ret længe, førend alle disse fremtoninger viste sig,

men det varede meget længe, førend hverken Joe, Dolly, klejnsmeden eller hans kone så fem år ældre ud, for der findes intet bedre skønhedsmiddel, intet, der bedre bevarer et menneskes ungdommelige udseende, end glæde og tilfredshed; det kan man være vis på.

Det varede også længe, førend der i hele England fandtes en anden landsbykro som Majstangen, ja det er endnu et stort spørgsmål, om der hidtil har været eller nogen sinde vil blive mage til den. Og det varede længe – for der er længe til aldrig, som ordsproget siger – førend de i Majstangen glemte at føle deltagelse for sårede soldater; eller førend Joe undlod at give dem en hjertestyrkning for sine fordums felttogs skyld; eller førend sergenten holdt op at se derind en gang imellem, eller førend de trættede sig selv eller hinanden ved at snakke om slag og belejringer, ondt vejr og streng tjeneste og tusinde andre ting, som en soldats liv fører med sig. Og med hensyn til den store sølvsnustobaksdåse, som kongen sendte Joe med en egenhændig skrivelse på grund af hans opførsel under optøjerne – kom der vel nogen sinde en gæst i Majstangen, uden at han stak pege- og tommelfingeren i denne dåse og tog sig en stor pris, om han så aldrig før havde snuset, og nøs, til han næsten fik krampe af det? Og vinhandleren med det purpurrøde ansigt – hvor er det menneske, som levede i disse tider og aldrig så ham i Majstangen, tilsyneladende lige så hjemme i den bedste stue, som om han boede der? Og alle de fester og barsel- og julegilder og højtideligholdelser af fødselsdage, bryllupsdage og alle andre slags dage både i Majstangen og i "Den Forgyldte Nøgle" – er de ikke berømte, så ved jeg ikke, hvad der er det!

Da det langt om længe var gået op for mr. Willet senior, at Joe havde fået lyst til at gifte sig, og at det ville være godt for ham, hans fader, at trække sig tilbage i privatlivet og tilbringe sine øvrige dage i ro, opslog han sin bopæl i et lille hus i Chigwell, hvor de udvidede og forstørrede arnestedet for ham, hængte kedlen op og endvidere i den lille have uden for gadedøren plantede en eftergjort majstang, så at han straks følte sig fuldkommen hjemme der. I hans ny bolig indfandt Tom Cobb, Phil Parkes og Salomon Daisy sig regelmæssigt hver aften, og i kaminkrogen sad de alle fire og drak og røg og vrøvlede og snuede, ligesom de havde gjort i gamle dage. Da det efter en kort tids forløb blev opdaget, at Willet endnu stadig mente, at han var virkelig gæstgiver, forsynede Joe ham med en tavle, hvorpå den gamle mand regelmæssigt opskrev uhyre regninger for mad, drikkevarer og tobak. Alt som han blev ældre, tiltog denne lidenskab hos ham, og han fandt sin fornøjelse i ud for sine staldbrødres navne at opføre en sum af uhyre størrelse, og som umuligt kunne betales, og så stor var hans hemmelige glæde over disse poster, at man idelig kunne se ham gå bag ved døren for at undersøge dem og igen komme tilbage strålende af henrykkelse.

Han forvandt aldrig den overraskelse, oprørerne havde beredt ham, og fortsatte lige til sit livs sidste øjeblik at være i den samme åndelige tilstand. Det havde nær taget en pludselig ende med ham ved synet af hans første barnebarn, der syntes at opfylde ham med den tro, at der var sket et mirakel med Joe, og at der var hændt noget foruroligende. Da han imidlertid straks blev åreladt, kom han sig igen, og skønt alle lægerne, da han et halvt år senere fik symptomer på apopleksi, var enige om, at

han måtte dø, og tog det meget ilde op, at det ikke skete, blev han dog – muligvis på grund af sin medfødte langsomhed – næsten i syv år til i live, indtil han en morgen fandtes målløs i sin seng. I denne tilstand blev han liggende en hel uge fri for alle tegn på ildebefindende, indtil han pludselig bragtes til bevidsthed ved at høre vågekonen hviske til hans søn, at han var ved at rejse af.

"Jeg rejser, Joseph," sagde Willet, idet han i samme øjeblik vendte sig om, "til Salwannerne" – og opgav i det samme ånden.

Han efterlod sig en stor sum penge, endog mere, end man havde ventet, at han havde ejet, selv om naboerne, ifølge menneskenes skik, når de beregner de rigdomme, som andre burde have sparet sammen, havde anslået hans formue med gode runde tal. Joe arvede det hele, så at han blev en mand af stor anseelse der på egnen og var fuldkommen uafhængig.

Nogen tid gik, før Barnaby forvandt den rystelse, han havde fået, eller fik sin fordums sundhed og munterhed tilbage. Men lidt efter lidt kom han sig, og skønt han aldrig kunne adskille sin dødsdom og frelse fra forestillingen om, at det havde været en frygtelig drøm, blev han dog i andre henseender mere fornuftig. Efter sin helbredelse fik han en bedre hukommelse og større stadighed, men over hele hans tidligere tilværelse hang der en mørk sky, som aldrig trak bort.

Han var ikke af den grund mindre glad, for hans kærlighed til friheden og interesse for alt, hvad der rørte sig eller voksede eller havde sit udspring fra elementerne, forblev usvækkede. Han opholdt sig sammen med sin moder i Majstangen, hvor han passede hønsene og kreaturerne, dyrkede en have, som hørte ham selv til, og hjalp til overalt. Ethvert dyr der på stedet

kendte ham, og han havde et navn til hvert især. Aldrig har der været en gladere agerdyrker, en af unge og gamle mere afholdt person, en muntrere og lykkeligere sjæl end Barnaby, og skønt han kunne strejfe om, hvor han ville, forlod han dog aldrig *hende*, men var altid hendes trøst og støtte.

Mærkeligt nok var det, at han, skønt han kun havde en så uklar viden om fortiden, opsøgte Hughs hund og tog sig af den, og at han aldrig kunne lokkes til London. Da optøjerne var mange år gamle, og Edward og hans kone kom tilbage til England med en næsten lige så talrig børneflok som Dollys og en dag viste sig i bislaget i Majstangen, kendte han dem straks og græd og hoppede af glæde. Men hverken for at besøge dem eller under noget som helst andet påskud, hvor lovende og fristende det end var, kunne han bringes til at sætte sin fod i gaderne, og denne afsky overvandt han aldrig.

Grip fik snart sit gamle udseende igen og blev lige så glat og glinsende som før. Men den var aldeles stum. Om den havde glemt sin veltalenhed i Newgate eller i disse urolige tider havde aflagt det løfte i et vist tidsrum at undlade at stille sine talenter til skue, er uafgjort, men så meget er vist, at den i et helt år aldrig tillod sig nogen anden lyd end et alvorligt, sømmeligt skrig. Efter udløbet af denne frist hørte man den en lys, solklar morgen udbrede sig for hestene i stalden over det emne om kedlen, som så ofte er omtalt i denne fortælling, og førend det vidne, der havde beluret den, kunne løbe ind i huset med dette budskab og med den højtideligste forsikring tilføje, at han havde hørt den le, nærmede fuglen sig selv med fantastiske skridt døren til skænkestuen, hvor den med den største henrykkelse skreg:

"Jeg er en djævel, jeg er en djævel, jeg er en djævel!"

Fra dette tidspunkt blev den, skønt man mente, at den var blevet stærkt grebet af Willet seniors død, stadig at øve og forbedre sig i det almindelige tungemål, og da den var et rent barn af en ravn at være, da Barnaby var en gråhåret mand, er det højst sandsynligt, at den er blevet ved at snakke lige til nu.

Om "Barnaby Rudge"

Forfatter: Charles Dickens (1812-1870).
Org.udgave: *Barnaby Rudge: A Tale of the Riots of Eighty.* Føljeton i ugebladet *Master Humphrey's Clock* februar til november 1841, bogudgave Chapman & Hall London 1841.
Denne udgave baseret på: *Barnaby Rudge,* af Charles Dickens. Oversat fra Engelsk ved L. Moltke I-II. Fjerde gennemsete Udgave. Jacob Erslevs Forlag, København 1892. (Samlede Værker bd. 12-13).
Oversætter: Ludvig Moltke (1805-1872).
Redigeret af: Vivi N. Jensen.
Forside: Efter akvarel af Fred Barnard (1846-1896): *Barnaby Rudge and the Raven Grip* (1874).

ISBN 978-87-7628-053-6
2. ebogsudgave, tidligere udgave ISBN 978-87-7979-272-2 (Ølstykke 2013).

© 2024 eBibliotek 1800
www.ebib1800.dk